BIHANG

TILL

RIKSDAGENS PROTOKOLL

VID

LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM

ÅR 1886.

FJERDE SAMLINGEN.

1:sta Afdelningen.

Statsutskottets utlåtanden och memorial n:is 1–67.

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 Jan. 1886, kl. 12 midd.

Memorial, med den till innevarande Riksdag af Fullmäktige i Riksgäldskontoret afgifna berättelse.

Stats-Utskottet, som fått emottaga den af Fullmäktige i Riksgäldskontoret, enligt 70 § af det för detta verk senast utfärdade reglemente, till Riksdagen afgifna berättelse angående Riksgäldskontorets ställning och förvaltning sedan början af sistförflutne riksdag, får härmed till Riksdagens kännedom aflemna samma berättelse med tillkännagifvande, att Utskottet framdeles under riksdagens lopp skall afgifva utlåtande om Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning under den tid berättelsen omfattar.

Stockholm den 22 Januari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

Fullmäktiges i Riksgäldskontoret berättelse till 1886 års Riksdag.

Enligt 70 § af det vid sistlidet års riksdag för Riksgäldskontoret utfärdade reglemente åliger det Fullmäktige i Riksgäldskontoret att till innevarande års Riksdag afgifva berättelse för hela den tid, som förflutit sedan Fullmäktiges berättelse till 1885 års Riksdag afgafs; hvilket Fullmäktige härmed gå att fullgöra.

Som Riksgäldskontorets hufvudbok för år 1885 ännu ej kunnat till fullo afslutas, få Fullmäktige erinra, att en del af de i denna berättelse förekommande siffror vid bokslutet kunna komma att undergå någon förändring.

Riksgäldskontorets skulder:

(1885 års reglemente § 2.)

Enligt Riksgäldskontorets hufvudbok för år 1884 utgjordes Kontorets skulder vid nämnda års slut af:

de fonderade jernvägslånens återstående kapitalbelopp	Kr.	230,205,794: 40,
depositioner	»	151,014: —,
diverse skulder	»	9,681,454: 19,
samt två ränteposter	»	30: 28.
Summa skulder vid 1884 års slut	Kr.	240,038,292: 87.

Då under år 1885 obligationer af 1880 års lån försålts till belopp af	Kr.	19,066,575: —,
men af den fonderade jernvägsskulden under året amorterats	»	2,202,774: 20,
så har i följd häraf denna skuld under år 1885 ökats med	Kr.	16,863,800: 80,
och då den, såsom ofvan nämnts, vid 1885 års början utgjorde	»	230,205,794: 40,
uppgick alltså den *fonderade jernvägsskulden* vid 1885 års slut till	Kr.	247,069,595: 20.
Transport	Kr.	247,069,595: 20.

Transport	Kr.	247,069,595: 20.
Depositioner (gamla fem procent lånet och Göta kanals reparationsfond) hafva under året ej undergått någon förändring och utgöra fortfarande	»	151,014: —
Diverse skulder hafva, på sätt bilagan till denna berättelse närmare utvisar — hufvudsakligen genom öfverlemnande från Statskontoret till Riksgäldskontoret af ytterligare kassabehållningar till förvaltning — ökats med 2,490,137 kr. 70 öre till	»	12,171,591: 89.
Härtill komma *räntor,* som vid årets slut utbalanserats med lika belopp som vid dess början	»	30: 28.
Summa skulder vid 1885 års slut (de inom linien förda icke inberäknade)	Kr.	259,392,231: 37.
Då skulderna vid årets början, såsom ofvan nämnts, utgjorde	»	240,038,292: 87,
har alltså summan af Riksgäldskontorets skulder under år 1885 ökats med	Kr.	19,353,938: 50.
För bedömande af Riksgäldskontorets verkliga skuldsumma bör från beloppet af Kontorets skulder vid 1885 års slut	Kr.	259,392,231: 37,
afdragas beloppet af Kontorets vid samma tid egande fordringar och öfriga tillgångar	»	73,825,502: 47,
hvarefter återstår en skuld af	Kr.	185,566,728: 90.

Riksgäldskontorets *inom linien balanserade skulder* hafva under år 1885 ej undergått någon förändring. De utgöra 11,254,314 kr. 4 öre.

1885 års ränte- och amorteringsanslag för de fonderade lånen hafva utgjort:

för 1860 års premielån	Kr.	293,000: —
» 1870 års lån	»	892,460: —
» 1872 » »	»	1,204,414: —
» 1875 » »	»	1,672,048: 83,
» 1876 » »	»	1,816,000: —
» 1878 » »	»	1,191,917: 07,
» 1880 » »	»	4,769,718: 60.
Summa	Kr.	11,839,558: 50.

Genom dels fortsatta annuitetsbetalningar i enlighet med fastställda amorteringsplaner och dels försäljning af obligationer tillhörande 1880 års lån har Riksgäldskontorets kapitalskuld för *de fonderade lånen* under år 1885 undergått följande förändringar.

Nedannämnda lån hafva under året genom amortering minskats med följande belopp, så att vid årets slut deraf återstodo oguldna nedan angifna summor:

1860 års *premielån,* upptaget mot obligationer å 2,400,000 Thaler, bokförda till 2,000,000 Thaler, med 52,500 Thaler eller	Kr.	140,000: —		
till 650,000 Thaler eller			Kr.	1,733,333: 33,
1870 års lån mot 5 % obligationer, emitterade till ett belopp af 16,170,000 R:dr, med	»	232,500: —		
till			»	12,966,700: —
1872 års lån mot 4 % obligationer å 24,000,000 R:dr, med	»	404,300: —		
till			»	19,800,700: —
1875 års 4 1/2 % lån, bestående af tre emissioner, en å 20,250,000 Riksmark, en å 18,000,000 Riksmark och en å likaledes 18,000,000 Riksmark, af hvilken sistnämnda tredje emission obligationer dock endast utlemnats till belopp af 3,236,700 Riksmark, med 207,900 Riksmark, eller	»	184,800: —		
till 39,902,700 Riksmark eller			»	35,469,066: 67.
1876 års lån mot 4 1/2 % obligationer å 2,000,000 £ Stg, med 14,300 £ Stg eller	»	259,688: —		
till 1,891,400 £ Stg eller			»	34,347,824: —
Transport	Kr.	1,221,288: —	Kr.	104,317,624: —

Transport	Kr. 1,221,288: —	Kr. 104,317,624: —
samt *1878* års 4 % lån å 1,500,000 £ Stg eller 37,650.000 Francs med 11,570 £ Stg eller	» 210,111: 20,	
till 1,456,320 £ Stg, resp. 36,553,632 Francs eller		» 26,446,771: 20.
1880 års 4 % lån, hvaraf utfärdats tre emissioner, hvar och en å 39,930,000 kronor, motsvarande 2,200,000 £ Stg eller 55,440,000 Francs eller 44,800,000 Riksmark har visserligen under år 1885 amorterats med	» 771,375: —	
men enär obligationer af detta lån under året försålts till belopp af 19,066,575 kronor, har således skulden för detsamma ökats med 18,295,200 kronor; och utgjorde denna skuld vid 1885 års slut........		» 116,305,200: —
Summa amortering under år 1885........	Kr. 2,202,774: 20.	
Summa fonderad kapitalskuld vid 1885 års slut		Kr. 247,069,595: 20.

Från den nu uppgifna skulden för de fonderade lånen böra dock afdragas dessa låns amortissementsfonders behållningar, vid 1885 års slut uppgående till 2,238,995 kronor 32 öre.

Förutom ofvan uppgifna amortering hafva under år 1885 behörigen afförts de obligationer, hvilkas belopp enligt fastställda amorteringsplaner och verkstälda utlottningar fallit å de vid amorteringstiden icke utlemnade andelar af 1870, 1875 och 1880 års lån; utgörande dessa obligationer:

för 1870 års lån	R:dr	447,100: —
» 1875 » » (3:dje emissionen)	Riksmark	70,500: —
» 1880 » » (3:dje emissionen)	£ Stg	5,500: —

Samtliga de fonderade, ännu icke infriade lånen hafva under tiden till 1885 års slut amorterats med sammanlagdt 15,473,630 kr. 46 öre. Härtill bör dock läggas beloppet af den amortering, som egt rum å de numera konventerade lånen af åren 1855, 1858, 1860, 1861, 1864, 1866 och 1868, hvilken amortering utgör 19,984,102 kr. 66 öre, så att hela den hittills å den fonderade statsskulden verkstälda amortering uppgår till 35,457,733 kronor 12 öre.

Utom den fonderade statslåneskulden utgjorde Riksgäldskontorets öfriga *räntebärande* skulder vid 1885 års slut 151,014 kronor, nemligen:

det s. k. gamla 5 % lånet	Kr.	10,125: —
samt Göta kanals mot 5 % ränta innestående reparationsfond	»	140,889: —
	Kr.	151,014: —

Riksgäldskontorets fordringar och öfriga tillgångar.

(1885 års reglemente §§ 3 och 4.)

Vid slutet af år 1884 utgjorde dessa fordringar och tillgångar (de inom linien förda oberäknade)	Kr.	59,316,399: 78.
Under år 1885 hafva de ökats med	»	14,509,102: 69.
och utgjorde således vid 1885 års slut	Kr.	73,825,502: 47.

Då det utdrag af Riksgäldskontorets räkenskaper, hvilket Fullmäktige såsom vanligt fogat vid denna berättelse, för hvarje särskild post utvisar förändringen med dessa fordringar och tillgångar, få Fullmäktige, beträffande detaljerna deraf, hänvisa till samma räkenskapsutdrag.

Riksgäldskontorets *inom linien balanserade* tillgångar hafva under år 1885 ej undergått någon förändring.

De utgöra 11,195,000 kronor.

Å de från *jernvägshypoteksfonden* utlemnade lån, ursprungligen utgörande 7,864,000 kronor, hafva under år 1885 kapitalafbetalningar skett till belopp af 845,946 kr. 16 öre. Under innevarande år intill denna dag hafva å dessa lån ytterligare afbetalts 121,646 kr. 15 öre. Fondens fordringar utgöra för det närvarande, i kapital, 3,791,869 kr. 20 öre, utlemnade till åtta särskilda bankinrättningar.

Till utbetalning från Riksgäldskontoret anvisade statsutgifter.

(1885 års reglemente §§ 5—15.)

Det till fortsättning af arbetena å *stambanan mellan Bräcke och Sollefteå* för år 1885 anvisade anslag af 2,000,000 kronor har under Januari—Oktober månader af nämnda år i sjutton olika poster af Kongl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i Riksgäldskontoret lyftats.

Af det till samma ändamål för år 1886 beviljade anslag å likaledes 2,000,000 kronor hafva 310,000 kronor utbetalts under innevarande Januari månad.

För inköp af *jernvägen Söderhamn—Bergviken* och denna jernvägs ombyggnad samt utsträckning från Bergviks station till Kihlafors och från Söderhamn till Stugsundet har Riksdagen anslagit — förutom de under åren 1883 och 1884 utbetalta 2,000,000 kronor — för år 1885 ett belopp af 1,600,000 kronor och för innevarande år 247,000 kronor. Berörda anslag för år 1885 har under Januari—Oktober månader af samma år i fjorton poster till Kongl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utbetalts; i afräkning å det för innevarande år anvisade belopp har bemälda styrelse i denna månad lyftat 110,000 kronor.

Till inköp af *jernvägen mellan Sundsvall och Torpshammar* samt dess ombyggnad och förseende med rörlig materiel har Riksdagen anvisat anslag af 1,600,000 kronor för år 1885 och 2,154,000 kronor för år 1886. Anslaget för år 1885 har under samma år af Riksgäldskontoret utbetalts med 1,000,000 kronor i sexton poster under Januari—November månader till Kongl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och med 600,000 kronor i Januari månad till Sundsvalls jernvägsaktiebolag. Af anslaget för innevarande år har Riksgäldskontoret redan utlemnat, till Kongl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen 130,000 kronor och till Sundsvalls jernvägsaktiebolag den kontanta köpeskillingens återstod 1,653,115 kronor 40 öre.

Det anslag å 5,000,000 kronor, som 1881 års Riksdag stälde till Kongl. Maj:ts disposition till *låneunderstöd för enskilda jernvägar,* att utgå under åren 1882—1886, blef af Kongl. Maj:t sålunda disponeradt, att deraf tilldelas:

Lenna—Norrtelje jernvägsaktiebolag	Kr.	750,000:	—
Siljans »	»	950,000:	—
Skåne—Hallands »	»	1,500,000:	—
Hvetlanda—Säfsjö »	»	300,000:	—
Finspong—Norsholms »	»	500,000:	—
Stockholm—Rimbo »	»	500,000:	—
Kinds härads »	»	500,000:	—
	Kr.	5,000,000:	—

Af dessa lån hafva hittills från Riksgäldskontoret utlemnats:

till Lenna—Norrtelje jernvägsaktiebolag	Kr.	740,139:	02
» Siljans »	»	800,000:	—
» Skåne—Hallands »	»	1,000,000:	—
» Hvetlanda—Säfsjö »	»	200,000:	—
» Finspong—Norsholms »	»	500,000:	—
» Stockholm—Rimbo »	»	333,333:	—
» Kinds härads »	»	250,000:	—
	Kr.	3,823,472:	02

Af de ytterligare anslagsbelopp, hvilka 1884 års Riksdag anvisade såsom lån åt Skåne—Hallands jernvägsaktiebolag med 795,500 kronor och Mellersta Hallands jernvägsaktiebolag med 1,550,000 kronor, att utgå under åren 1884—1886, hafva till denna dag lyftats, å lånet åt Skåne—Hallands jernvägsaktiebolag 530,332 kronor samt å lånet åt Mellersta Hallands jernvägsaktiebolag 1,033,332 kronor.

Fortfarande innestå i Riksgäldskontoret 730 kronor 31 öre af det vid 1879 års riksdag anvisade anslag å högst 4,000,000 kronor till inköp af *Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg.*

Å anslaget till inköp af *jernvägen mellan Hudiksvall och Näsviken* och dess ombyggande till bredspårig samt utsträckande till norra stambanan vid Ljusdal och förseende med rörlig materiel har ännu ej något belopp lyftats.

För den af 1883 års Riksdag beslutade fonden med ändamål att genom lån understödja *odling af sanka trakter* hafva medel ännu icke från Riksgäldskontoret reqvirerats.

På Riksgäldskontoret anvisade kreditiv.

(1885 års reglemente §§ 17—20.)

Någon lyftning af berörda kreditiv har under den tid, denna berättelse omfattar, icke egt rum.

Af Statskontoret till Riksgäldskontoret för förvaltning öfverlemnade kassabehållningar.

(1885 års reglemente § 35.)

Vid 1885 års början innestodo i Riksgäldskontoret statsverket tillhöriga kassabehållningar, som Statskontoret till Riksgäldskontoret för förvaltning öfverlemnat till belopp af .... Kr. 7,900,000: —

Under år 1885 hafva till Riksgäldskontoret levererats ytterligare dylika behållningar, nemligen:

i April	månad	Kr.	2,000,000: —		
» Maj	»	»	2,000,000: —		
» Oktober	»	»	2,000,000: —		
» November	»	»	1,000,000: —		
» December	»	»	1,000,000: —	»	8,000,000: —
			Summa	Kr.	15,900,000: —

Häraf har Riksgäldskontoret under år 1885 till Statskontoret återbetalt:

i Januari	månad	Kr.	2,900,000: —		
och i Juli	»	»	2,000,000: —	»	4,900,000: —

så att vid 1885 års slut i Riksgäldskontoret innestodo Kr. 11,000,000: —

Transport Kr. 11,000,000: —

Transport	Kr.	11,000,000: —
Af detta belopp åter hafva under innevarande Januari månad till Statskontoret återbetalts	»	2,000,000: —
hvarefter fortfarande i Riksgäldskontoret innestå......	Kr.	9,000,000: —

deraf 1,000,000 kronor till Riksgäldskontoret levererats mot återbetalningsskyldighet den 31 innevarande Januari, 3,500,000 kronor mot återbetalningsskyldighet en månad efter uppsägning samt 4,500,000 kronor mot återbetalningsskyldighet två månader efter uppsägning.

Af Statskontoret till Riksgäldskontoret utbetalta, i riksstaten uppförda anslag.

(1885 års reglemente §§ 36 och 69).

Till bestridande af *riksdags- och revisionskostnader, aflöningar, annuiteter och räntor* har Riksgäldskontoret för år 1885 fått från Statskontoret mottaga 10,537,600 kronor, nemligen:

i Januari månad	....	Kr.	3,000,000: —
» Februari »	....	»	3,000,000: —
och » Mars »	....	»	4,537,600: —
		Kr.	10,537,600: —

Af enahanda anslag för innevarande år har Statskontoret under denna månad till Riksgäldskontoret levererat 2,000,000 kronor.

Till den *fond för nytt riksdagshus*, hvars bildande 1884 års Riksdag beslöt, har af Statskontoret till Riksgäldskontoret levererats, i Januari månad sistlidne år 900,000 kronor och under innevarande Januari månad 584,500 kronor eller tillhopa 1,484,500 kronor, hvilket belopp af Fullmäktige förräntats genom inköp för fondens räkning af obligationer, tillhörande 1870, 1872 och 1880 års svenska statslån. Fondens behållning vid 1885 års slut utgjorde 943,221 kronor 99 öre, utvisande en år 1885 å de under samma år levererade 900,000 kronor uppkommen ränte- och kapitalvinst af 43,221 kronor 99 öre.

Riksdagskostnader.

(1885 års reglemente § 21.)

Enligt till 1885 års slut sig sträckande redovisning för verkstälda utbetalningar till bestridande af kostnader för samma års riksdag hafva dessa uppgått till 503,912 kronor 58 öre, nemligen:

arfvoden och resekostnadsersättningar för Andra Kammarens ledamöter	Kr.	270,830: 88.
arfvoden och traktamenten för kansli- och vaktbetjening	»	121,662: 58.
trycknings- och häftningskostnader	»	89,613: 54.
diverse utgifter	»	21,805: 58.
Summa	Kr.	503,912: 58.

Riksgäldskontorets inkomster och kassaräkning.

(1885 års reglemente §§ 32—45.)

De under år 1885 till Riksgäldskontorets kassaräkning influtna medel, behållningen vid årets början 3,112,145 kronor 7 öre oberäknad,

hafva uppgått till	Kr.	52,011,924: 80.
Samma räknings utgifter under året hafva utgjort	»	51,829,431: 90.
utvisande dessa summor en omsättning under år 1885 å Riksgäldskontorets kassaräkning af	Kr.	103,841,356: 70.

För beskaffenheten och beloppet af de förnämsta bland dessa *utgifter* är å behöriga ställen i denna berättelse redogjordt.

De hufvudsakligaste *inkomstposterna* hafva utgjorts af:

kapital- och ränteinbetalningar å de för vissa bestämda föremål utgifna lån	Kr.	2,332,317: 59.
återbetalning af tills vidare förräntade medel jemte ränta derå	»	13,269,678: 10.
afbetalning å jernvägshypoteksfondens skuld till		

Riksgäldskontoret för använda obligationer af 1875 års lån, jemte ersättning för den på nämnda fond belöpande andel i vissa annuitetsliqvider och andra utgifter .... Kr. 1,133,395: 61.

under året kontant influtna medel för sålda obligationer af 1880 års lån .... » 12,793,878: 05.

af Statskontoret levererade kassabehållningar .... » 8,000,000: —

af Statskontoret levererade medel till riksdags- och revisionskostnader, aflöningar, annuiteter och räntor .... » 10,537,600: —

Riksgäldskontorets utlåning.

(1885 års reglemente §§ 42.)

I enlighet med Riksdagens föreskrift hafva, i den mån behållningarne och Riksgäldskontorets utgifter sådant medgifvit, Riksgäldskontorets tillgångar hållits allmänna rörelsen tillhanda och derigenom gjorts räntebärande.

De belopp, som i sådant afseende under år 1885 från Riksgäldskontoret samt liqvidations- och amortissementsfonderna utlemnats, utgöra:

mot reverser och depositionsbevis	Kr.	17,200,000: —
» uppköpta obligationer	»	3,125,081: 96.
	Kr.	20,325,081: 96.

De vid 1885 års slut utestående, tills vidare förräntade medlen utgjorde i kapital:

från Riksgäldskontorets kassaräkning utlemnade:

mot reverser och depositionsbevis	Kr.	10,160,000: —
» uppköpta obligationer	»	8,671,323: —
	Kr.	18,831,323: —

från liqvidations- och amortissementsfonderna utlemnade:

mot reverser	Kr.	340,000: —
» uppköpta obligationer	»	1,865,763: 48.
	Kr.	2,205,763: 48.

I syfte dels att förränta disponibla medel och dels att underlätta den förestående konverteringen af 1870 års 5 % lån hafva Fullmäktige ej mindre inköpt obligationer af sistnämnda lån än ock mot obligationer af 1880 års lån tillbytt sig sådana. Berörda uppköp tog sin början i Mars månad år 1884 och fortgår ännu. Kursen för inköpet har nedsatts i den mån man kommit närmare tiden för konverteringen, den 1 nästkommande April; och hafva dessa kurser utgjort respektive 101, 100 3/4, 100 5/8, 100 1/2 samt 100 1/4 procent jemte upplupen ränta. Med nästa månads ingång komma kurserna att nedsättas till 100 procent jemte ränta. Hela det till denna dag uppköpta obligationsbeloppet, efter afdrag af obligationer, som efter det de blifvit uppköpta utlottats och infriats, utgör .... Rdr 5,326,100: —

Det belopp obligationer, hvilket Riksgäldskontoret tillbytt sig, utgör .... » 1,819,100: —

så att hela det belopp obligationer af 1870 års lån, hvilket Riksgäldskontoret för närvarande innehar, uppgår till .... R:dr 7,145,200: —

Det derefter återstående, ännu utelöpande obligationsbeloppet af 1870 års lån utgör .... R:dr 5,821,500: —

Den genom Riksgäldskontorets lånerörelse och obligationsuppköp för år 1885 uppkomna vinst uppgår till:

för Riksgäldskontoret	Kr.	340,988: 41.
» liqvidations- och amortissementsfonderna	»	240,407: 13.
Summa	Kr.	581,395: 54.

Räntan å de medel, Riksgäldskontoret under år 1885 lyftat å sitt *kreditiv i Riksbanken,* utgör 1,666 kr. 67 öre.

Riksgäldskontorets upplåning.

Såsom här ofvan i denna berättelse förmälts, har återstoden af 1880 års svenska 4 % statslån 19,066,575 kronor, motsvarande 1,050,500 £ Stg, under år 1885 försålts, nemligen:

efter parikurs jemte godtgörande af upplupen ränta, med afdrag af 1/3-dels procent kommission	£ Stg	6,500: —
efter kurs af 100 1/2 procent jemte upplupen ränta, likaledes med afdrag af 1/3-dels procent kommission	»	15,500: —
efter kurs af 100 1/2 procent jemte upplupen ränta utan något kommissionsafdrag..................................	»	795,160: —
och efter kurs af 101 procent jemte ränta, med afdrag af 1/3-dels procent kommission	»	233,340: —
Summa	£ Stg	1,050,500: —

Slutligen hafva Fullmäktige beslutat upplägga ett nytt svenskt tre och en half procent statslån å 72,000,000 kronor eller 81,000,000 Riksmark, afsedt dels, och hufvudsakligen, till konvertering af 1870 års 5 % lån och 1876 års 4 1/2 % lån, dels för fortsatt byggande af jernvägar och för andra produktiva statsändamål. Med ett konsortium, bestående af Herrar M. A. von Rotschild & Söhne i Frankfurt am Main, Herr S. Bleichröder i Berlin, Direction der Discontogesellschaft i Berlin, Herr L. Behrens & Söhne i Hamburg och Den Danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank, i Köpenhamn, hafva Fullmäktige den 10 dennes afslutat kontrakt om nämnda lån och till konsortiet försålt obligationer af detsamma till ett belopp af 54,000,000 Riksmark, att öfvertagas, 8,000,000 Riksmark den 1 nästkommande April, då konventeringen af 1870 års lån kommer att ega rum, och återstående 46,000,000 Riksmark den 1 nästkommande Juni, då medel erfordras för konverteringen af 1876 års lån.

Riksgäldskontoret har i kontraktet förbundit sig att, såvida icke Riksdagen eller dess Stats-Utskott skulle annorlunda förordna, hålla den öfverenskomna kursen för de fast öfvertagna obligationerna hemlig under tiden till den 1 nästkommande April.

Kongl. Maj:t har den 11 dennes såväl fastställt det beslut, Fullmäktige rörande berörda nya statslån fattat, som ock å lånet meddelat Sin nådiga garanti.

Stockholm den 21 Januari 1886.

G. S. Åkerhielm.

C. von Stockenström. **Per Samzelius.** **Alb. Anderson.**

J. Nordenfalk. **A. V. Åbergsson.** **J. Johansson.**

Herman Wikblad.

Riksgäldskontorets

balanserade tillgångar och skulder

vid 1885 års början och slut.

Den 1 Januari. Kronor.			D. 31 Decemb. Kronor.	
		Debet.		
		Tillgångar.		
		Fordringar för utgifna lån:		
789,212	69	Byggnadslån ... 735,761: 99.		
517,791	45	Tomtregleringslån ... 505,267: 38.		
8,033	15	Lån till undsättning inom de genom 1868 års missväxt nödlidande länen ... 7,314: 81.		
259,855	—	» » hamn- och brobyggnader samt åars upprensning 213,491: 76.		
1,042,065	82	» » kanal- och slussanläggningar 1,019,468: 29.		
37,339,902	79	» » jernvägsanläggningar ... 37,492,844: 36.		
6,223,372	—	Tills vidare förräntade medel ... 18,831,323: —	58,805,471	59
		= 46,180,232: 90.		
2,940,418	50	Räntor å förestående lån utbalanseras oförändrade	2,940,418	50
109,443	73	Jernvägshypoteksfondens behållning ...	110,740	15
4,882,413	33	Fordran af samma fond ...	3,942,680	—
2,063,483	17	De konverterade och fonderade lånens liqvidations- och amortissementsfonder ...	2,238,995	32
7,527	54	Fordran af dito ...	——	—
——	—	Fordran af utländska bankirhus ...	2,363,454	66
10,302	15	Förskott till riksdagskostnader ...	15,622	90
28	04	» å anslagen till Riksdagens Justitieombudsman och hans expedition ...	2,428	04
10,000	—	» till inlösen af obligationer och kuponer ...	110,000	—
56,203,849	36	Transport	70,529,811	16

Den 1 Januari. Kronor.			D. 31 Decemb. Kronor.	
		Kredit.		
		Skulder.		
		Fonderade lån:		
1,873,333	33	1860 års jernvägslån emot premie-obligationer .... 1,733,333: 33.		
13,199,200	—	1870 » jernvägslån........................... 12,966,700: —		
20,205,000	—	1872 » » .... 19,800,700: —		
35,653,866	67	1875 » » .... 35,469,066: 67.		
34,607,512	—	1876 » » .... 34,347,824: —		
26,656,882	40	1878 » » .... 26,446,771: 20.		
98,010,000	—	1880 » » .... 116,305,200: —	247,069,595	20
		= 230,205,794: 40.		
		Icke fonderade lån:		
10,125	—	Gamla 5-procent-lånet .... 10,125: —		
140,889	—	Göta kanals reparationsfond .... 140,889: —	151,014	—
		= 151,014: —		
30	28	Räntor å icke fonderade lån utbalanseras oförändrade	30	28
		Diverse skulder:		
1,056,577	85	För undsättning vid missväxter eller felslagna skördar afsedda medel... 980,683: 85.		
177,725	18	Köpeskillingar för försålda mindre kronolägenheter .... 167,715: 56.		
231,591,141	71	Transport 1,148,399: 41.	247,220,639	48

Den 1 Januari. Kronor.			D. 31 Decemb. Kronor.	
56,203,849	36	Transport	70,529,811	16
405	35	Förskott till kontors- och rättegångsexpenser vid Riksgäldskontoret	1,053	34
3,112,145	07	Behållning å Riksgäldskontorets folioräkning i Riksbanken	3,294,637	97
		= 59,316,399: 78. = 73,825,502: 47.		
		Kapitalräkningen:		
180,721,893	09	Skulder utöfver tillgångar	185,566,728	90
240,038,292	87	Transport	259,392,231	37

Den 1 Januari. Kronor.				D. 31 Decemb. Kronor.	
231,591,141	71	Transport	1,148,399: 41.	247,220,639	48
544,318	70	Å 1884 års anslag till bestridande af riksdags- och revisionskostnader, aflöningar, annuiteter och räntor, återburne år 1885	—— —		
7,900,000	—	Till Riksgäldskontorets förvaltning från Kongl. Statskontoret öfverlemnad kassabehållning	11,000,000: —		
730	31	Innestående belopp af anvisade medel för inköp af Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg	730: 31.		
2,102	15	Å 1885 års anslag till Riksdagens bibliotek	1,197: 89.		
——	—	Å 1886 års anslag till ränta och amortissement för 1875 och 1880 års lån	21,264: 28.	12,171,591	89
240,038,292	87	Transport		259,392,231	37

Den 1 Januari. Kronor.			D. 31 Decemb. Kronor.	
240,038,292	87	Transport	259,392,231	37
		Inom linien balanserade tillgångar:		
		105,000: — Brandförsäkringsvärdet af Riksdagens hus 105,000: —		
		90,000: — Dito af Riksgäldskontorets hus 90,000: —		
		8,000,000: — Allmänna Hypoteksbankens grundfond 8,000,000: —		
		3,000,000: — Aktiebolaget Sågverksegarnes garantiförenings d:o 3,000,000: —		
		11,195,000: — Kr. 11,195,000: —		
240,038,292	87	Summa	259,392,231	37

Den 1 Januari. Kronor.			D. 31 Decemb. Kronor.	
240,038,292	87	Transport	259,392,231	37

Inom linien balanserade skulder:

150,000: —	Konung Karl XIII:s hemgiftskapital	150,000: —
100,777: 16.	Lappmarks ecklesiastikfond	100,777: 16.
8,000,000: —	Allmänna Hypoteksbankens grundfond...	8,000,000: —
3,000,000: —	Aktiebolaget Sågverksegarnes Garantiförenings d:o............	3,000,000: —
3,536: 88.	Af lånet på 100 år för Trollhätte slussverk	3,536: 88.
11,254,314: 04.	Kr.	11,254,314: 04.

240,038,292	87	Summa	259,392,231	37

Stockholm, tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1886.

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Februari 1886, kl. 1/2 3 e. m.

Memorial, i anledning af Statskontorets underdåniga berättelse angående undsättningsfonden. (R. A.)

Kongl. Maj:t har, på sätt vid flera föregående riksdagar egt rum, till Stats-Utskottet öfverlemnat den af Statskontoret senast afgifna underdåniga berättelse angående undsättningsfonden; utvisande denna berättelse med tillhörande bilagor:

att nämnda fonds tillgångar, efter afdrag af skulderna, utgjort vid 1883 års början 1,068,826 kronor 63 öre och vid samma års slut 1,068,821 kronor 83 öre;

att under åren 1874—1885 till Riksgäldskontoret levererats för hvartdera af åren 1873—1884 ett belopp af 1,120 kronor, utgörande ränte- och kapitalafbetalningar å de låneunderstöd till allmänna arbeten, som med tillhopa 14,000 kronor anvisats till utgående från det vid 1869 års riksdag beviljade extra anslag å 340,000 kronor till lindrande af den nöd, som i åtskilliga delar af riket var rådande till följd af derstädes under år 1868 inträffad missväxt;

att enligt uppgift af vederbörande tjensteman i Riksgäldskontoret, fondens disponibla behållning vid berättelsens afgifvande den 8 December 1885 utgjorde 980,683 kronor 85 öre; samt

att vid November månads utgång år 1885 statsverkets fordringar för meddelade undsättningslån utgjorde:

inom Göteborgs och Bohus län	40: 58.
» Vermlands län	1,012: 40.
» Upsala län	10,000: —
» Elfsborgs län	68,385: —
Summa kronor	79,437: 98.

Hvilket Utskottet får till Riksdagens kännedom

anmäla.

Stockholm den 9 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Febr. 1886, kl. 1/2 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar. (R. A.)

Medelst nådig proposition den 5 December 1884 föreslog Kongl. Maj:t Riksdagen att medgifva, det enskilda personer eller bolag, hvilka intill början af 1886 års lagtima riksdag kunde undfå Kongl. Maj:ts nådiga tillstånd att inom riket anlägga jernväg, finge, ehvad de för sådant ändamål erhölle statsbidrag eller icke, berättigas att, der Kongl. Maj:t så pröfvade lämpligt, *dels* erhålla upplåtelse af den för jernvägsanläggningen erforderliga, kronan tillhöriga, jord utan annan kostnad än att, hvad anginge boställsjord eller annan åt enskild person med åborätt eller annorledes upplåten kronojord, ersättning derför lemnades i enlighet med hvad Kongl. Förordningen den 14 April 1866 i sådant afseende stadgade; *dels ock* kostnadsfritt begagna för anläggningen sådana å kronans egor belägna kalk- och stenbrott jemte grustägter, som kunde vara disponibla; och blef denna framställning af Riksdagen bifallen enligt dess skrifvelse den 15 Maj 1885.

Då de skäl, som föranledde Kongl. Maj:ts ofvanberörda förslag och Riksdagens dertill lemnade bifall, fortfarande ega giltighet, har Kongl. Maj:t, genom nådig proposition af den 11 December 1885 (intagen under N:o 7 i 1:sta samlingen, 1:sta afdelningen af Bihanget till Riksdagens Protokoll), föreslagit Riksdagen att medgifva, att Kongl. Maj:t må, der så lämpligt pröfvas, berättiga enskilda personer eller bolag,

hvilka intill början af 1887 års lagtima riksdag kunna undfå Kongl. Maj:ts nådiga tillstånd att inom riket anlägga jernväg, att, ehvad de för sådan anläggning erhålla statsbidrag eller icke, komma i åtnjutande af ofvan omförmälda förmåner.

Stats-Utskottet, till hvars utlåtande denna nådiga proposition blifvit remitterad, har icke funnit något att erinra vid hvad deruti blifvit föreslaget samt hemställer alltså,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 9 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

Stockholm, tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag 1886.

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Februari 1886, kl. ½ 3 e. m.

Utlåtande, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer, torrläggning af vattensjuka marker, äfvensom odlingsföretag, samt angående vilkoren för sådana statsbidrags erhållande.

(R. A.)

Uti sin nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t, i sammanhang med afgifvet förslag till reglering af utgifterna under rikstatens sjette hufvudtitel, hos Riksdagen gjort framställning om de anslag, hvilka Kongl. Maj:t ansett böra beviljas såsom fonder för utförande af väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer samt arbeten för torrläggning af sådana vattensjuka marker, som, utan att kunna med fördel odlas, sprida frostskador öfver omgifvande nejd; hvarjemte Kongl. Maj:t i en annan särskildt afgifven proposition äskat anslag till ett visst, bestämdt hamnarbete; och får Stats-Utskottet härmed afgifva utlåtande ej mindre öfver Kongl. Maj:ts omförmälda förslag än ock öfver de i nedannämda enskilda motioner gjorda framställningar i enahanda och dermed sammanhang egande ämnen.

A. Väganläggningar och vägförbättringar.

1:o.

För *anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* har Kongl. Maj:t i sin ofvanberörda nådiga statsverksproposition föreslagit, att Riksdagen måtte för år 1887 bevilja 500,000 kronor.

Härjemte har i enskilda, inom Kamrarne väckta motioner föreslagits, inom Första Kammaren af Herr *J. V. Biesert* (motion N:o 37) och inom Andra Kammaren af Herr *Nils Nilsson* i Vrängebol (motion N:o 76), att detta anslag måtte för år 1887 höjas till 1,000,000 kronor, och inom Andra Kammaren af Herr *Anders Bengtsson* (motion N:o 39), att Riksdagen måtte för år 1887 till ifrågavarande ändamål bevilja 600,000 kronor.

Förevarande anslag, som för hvart och ett af åren 1882 och 1883 varit bestämdt till 300,000 kronor, utgick under åren 1884 och 1885 med 400,000 kronor för hvartdera året och höjdes vid sistlidne års riksdag för 1886 till 500,000 kronor eller samma belopp, hvilket Kongl. Maj:t, i enlighet med Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens i dess underdåniga generalförslag gjorda hemställan, nu för år 1887 begärt.

Utskottet har inhemtat, att, sedan vägbyggnadsanslaget för innevarande år blifvit disponeradt, i Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arkiv finnas qvarliggande planer för vägföretag, hvilka hos styrelsen anmälts till erhållande af understöd och för hvilka kostnaden beräknats till sammanlagdt öfver 2,300,000 kronor; och får Utskottet i fråga om vilkoren för dylika anslags åtnjutande erinra, att anslag får beviljas till *högst* $^2/_3$ af kostnaden.

De inkomna ansökningarne om understöd afse visserligen betydliga belopp; men då fonden så nyligen som vid sistlidne riksdag höjts med 100,000 kronor till en i sig sjelf så stor summa som 500,000 kronor och då det ej synes lämpligt att nu åter höja anslaget utan att afvakta erfarenhet derom i hvad mån de redan vidtagna förhöjningarne komma att för den närmare framtiden motsvara de billiga anspråken på bidrag ur denna fond, helst sådana bidrag visserligen få uppgå till *högst* $^2/_3$, men i en mängd fall lära utan olägenhet kunna bestämmas till en mindre andel af kostnaden, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts proposition och med afslag å Herrar Bieserts, Nilssons och Bengtssons förevarande motioner, för år 1887 såsom bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar anvisa ett belopp af 500,000 kronor.

B. **Bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer.**

2:o.

För *understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder* har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte för år 1887 anvisa samma belopp, som för åren 1883, 1884, 1885 och 1886 beviljats, eller 100,000 kronor.

I sitt ofvan omförmälda generalförslag har Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat, att vid förslagets afgifvande den 23 November 1885 af ifrågavarande anslag för år 1886 disponerats 77,500 kronor samt att, ehuru behofvet af understöd för hamnbyggnader för tillfället syntes vara mindre stort, anspråken på anslag till nya brobyggnaders utförande deremot syntes vara så mycket större, till följd hvaraf någon minskning i förevarande anslagsfond icke kunde af styrelsen föreslås.

Enligt en Utskottet meddelad uppgift inne lågo ock den 3 dennes hos styrelsen granskade bro- och hamnbyggnadsförslag, för hvilka statsunderstöd begärts, men ännu endast delvis beviljats, till en beräknad kostnad af något öfver 400,000 kronor. Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, till understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder för år 1887 anvisa 100,000 kronor.

3:o.

I proposition af den 11 sistlidne December (N:o 8) har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, för iståndsättande och förstärkande af *Skanörs hamn*, på extra stat för år 1887 bevilja 20,000 kronor.

Af det vid propositionen fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden inhemtas, att Statsrådet och Chefen för Civildepartementet vid detta ärendes föredragning till en början erinrat, hurusom Riksdagen år 1878, uppå Kongl. Maj:ts framställning, till utförande af en mindre hamnanläggning vid Skanör beviljat ett belopp af 50,000 kronor, motsvarande två tredjedelar af den derför beräknade kostnaden. I likhet med hvad Kongl. Maj:t i den nådiga propositionen i ämnet framhållit, hade äfven Riksdagen ansett hamnanläggningen vara af vigt för sjöfarten och lotsningen i sundet och följaktligen böra bedömas ur en långt vidsträcktare synpunkt än endast den af Skanörs och Falsterbos intresse. Såsom vilkor för anslagets anvisande hade Riksdagen, i öfverensstämmelse med hvad förut vid beviljande af statsbidrag för åtskilliga andra hamnanläggningar föreskrifvits, stadgat, att städerna Skanör och Falsterbo skulle åtaga sig att, utan vidare anspråk på bidrag af allmänna medel, fullborda arbetet enligt af Kongl. Maj:t faststäld plan och derefter ständigt underhålla hamnanläggningen i sådant skick, att den kunde för trafiken begagnas. Sedan städerna ingått på detta vilkor och plan för arbetet blifvit af Kongl. Maj:t faststäld, hade arbetet i enlighet dermed verkstälts och den 14 Oktober 1881 efter afsyning godkänts. Anläggningen hade då kostat 76,000 kronor och städerna hade nödgats för dess utförande upptaga ett lån å 20,000 kronor.

Efter det hamnen sålunda blifvit fullbordad, hade den emellertid, på sätt Departementschefen vidare anfört, lidit svåra skador genom de årligen återkommande floderna, och i synnerhet hade en stormflod den 5 December 1883 varit af en högst förderflig inverkan på anläggningen.

I ändamål att bota skadorna och för framtiden förekomma liknande förödelser hade direktionen för Skanörs hamn genom Majoren A. Remmer låtit uppgöra en af ritning och kostnadsförslag åtföljd plan härför, hvilken tillika afsett åtgärder för hamnens fördjupande. Ifrågavarande plan upptog två alternativ, med beräkning af kostnaderna för det ena alternativet till 20,700 kronor och för det andra, betecknadt med N:o 2, till 21,400 kronor.

Med bifogande af denna plan hade magistraten i Skanör och Falsterbo, å städernas vägnar, år 1884 anhållit att, med afseende å hamnens betydelse för så väl sjöfarten i allmänhet som lotsverket samt då städerna icke förmådde göra flera uppoffringar för hamnen, än som redan skett, hamnens iståndsättande måtte bekostas af statsmedel.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län hade hemstält om bifall till denna framställning; Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade vitsordat nödvändigheten af de föreslagna arbetena samt, under

förutsättning att lotsverket bidroge med hälften af kostnaden, 21,400 kronor, föreslagit, att andra hälften, 10,700 kronor måtte anvisas från anslaget till understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder, derest detta anslag befunnes kunna för ifrågavarande ändamål anlitas, oaktadt hela kostnaden sålunda komme att bestridas af statsmedel; och lotsstyrelsen hade, enär den för den allmänna sjöfarten ytterst vigtiga Öresunds södra lotsstation vore förlagd i Skanör, hvars hamn borde lemna skydd åt kronans derstädes stationerade fartyg och båtar, ansett ett anslag af lotsmedlen till vidmakthållande af meranämnda hamn, icke vara för lotsverkets ändamål främmande och förty tillstyrkt, att hälften af kostnadsbeloppet eller 10,700 kronor måtte anvisas af lots- och fyrmedel.

Då detta ärende inför Kongl. Maj:t den 10 Oktober 1884 anmälts, hade Kongl. Maj:t funnit framställningen icke till någon åtgärd föranleda, hufvudsakligast på den grund, att något anslag från fonden till understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder ej kunde utgå, med mindre vederbörande tillsköte minst en tredjedel af kostnaderna, och att något tillskott från städerna Skanör och Falsterbo i förevarande fall ej ifrågasatts.

Efter erhållen kännedom om detta beslut hade direktionen för hamnen ingått med förnyad underdånig begäran om understöd till belopp af 21,400 kronor för hamnens iståndsättande och förstärkande, enligt ofvan omförmälda, af Majoren Remmer upprättade plan. De skäl, direktionen härvid andragit, finnas återgifna i den Kongl. propositionen, till hvilken Utskottet i sådant afseende tillåter sig att hänvisa.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, i ärendet ånyo hörd, uttalade i underdånigt utlåtande af den 7 Januari 1885 åter den åsigt, att de af Majoren Remmer föreslagna åtgärderna nödvändigt borde utföras, och att, med afseende å de fördjupnings- och förstärkningsarbeten, som ifrågasattes, utöfver den ursprungliga, af Kongl. Maj:t gillade planen, ytterligare understöd af statsmedel borde anvisas för hamnens iståndsättande i likhet med hvad som varit förhållandet med flera andra hamnar å landets vestra och södra kuster, hvilka blifvit af storm skadade och, ehuru utförda med statsbidrag under förbindelse af underhåll, likväl, med afseende å ömmande omständigheter och svårigheterna att på förhand kunna förutse alla inträffande naturförhållanden, som för dylika anläggningar kunde medföra oberäkneliga vådor och oförutsedda kostnader, fått sig beviljade nya anslag. Dock höll styrelsen före, att i anseende till hvad som blifvit upplyst angående försummad underhållsskyldighet, städerna borde förpligtigas att sjelfve anskaffa tillskott till arbetet med af styrelsen föreslaget belopp.

Skanör och Falsterbo blefvo derefter tillsporda, huruvida de, under förutsättning att nådig proposition till Riksdagen aflätes angående statsunderstöd till ifrågavarande hamnarbetes utförande, vore villiga att bidraga till företaget med åtminstone en tredjedel af de beräknade kostnaderna; och hafva städerna i anledning deraf medgifvit att bidraga till kostnaderna med en sjettedel af 21,400 kronor.

I det utlåtande, som — innan detta beslut å allmänna rådstugan af städerna fattades — i ämnet afgafs af hamndirektionen och drätselkammaren, begagnade dessa tillfället att yttra sig äfven öfver anmärkningen, att hamnens underhåll försummats, och anförde härutinnan, bland annat, att den förbindelse, staden vid öfvertagandet af statsbidraget iklädt sig, att underhålla hamnen i sådant skick, att den kunde för trafiken begagnas, ej torde afsett sådana större reparationsarbeten, som blefve en följd af oförutsedda naturförhållanden; samt att de uti den nu upprättade planen till hamnens förstärkning och fördjupning upptagna arbeten icke kunde räknas till sådana, som afsåge hamnens underhåll, och hvilka arbeten städerna förbundit sig att utan statsbidrag bekosta, utan rätteligen vore att anse såsom arbeten, nödvändiga för hamnens framtida bestånd och förmåga att emotstå de faror, hvarmed stormar, strömsättningar och floder hotade densamma. Slutligen framhålles i förenämnda utlåtande, huru som det vore betänkligt för städerna att för hamnanläggningen göra ytterligare uppoffringar, då kommunalskatterna derstädes uppginge till 6 kronor 65 öre på bevillningskronan och de utgifter, staden förut haft för hamnens anläggning, uppginge till 1 krona 38 öre för bevillningskrona.

Uti det af Majoren Remmer uppgjorda förslaget, betecknadt såsom alternativ N:o 2, upptagas följande särskilda arbeten och kostnadsbelopp, hvilka Utskottet anser sig böra här meddela till belysning af frågan, om och i hvilken mån de föreslagna arbetena må kunna till underhåll af hamnen hänföras:

1:o) för iståndsättande af vestra vågbrytaren	kronor	6,776: 62
2:o) för förstärkning af norra vågbrytarens glacis ...	„	749: 82
3:o) för anbringande af glacis å nordöstra sidan af bålverket	„	599: 85
4:o) för förstärkning af fördämningen i södra gattet	„	349: 91
5:o) för påfyllning å hamnplanet	„	558: 15
6:o) för hamnbassinens fördjupning delvis till tio och delvis till åtta fot, på sätt å specialkartan angifves	„	4,027: 91
7:o) för förbättrande af utfartsvägen från stranden till hamnen och samma utfartsvägs förseende med en skoning af plank (parapet)	„	1,579: 88
Transport	kronor	14,642: 14

	Transport kronor	14,642: 14
8:o) för anordningar till förbättrande af vägen öfver Bagdjupet	„	4,860: 13
9:o) för oförutsedda kostnader, arfvoden för ingeniörsbiträden med mera	„	1,897: 73
	tillsammans kronor	21,400: —

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade derefter i särskilda till Departementschefen aflåtna skrifvelser *dels* fästat styrelsens uppmärksamhet å önskvärdheten deraf att för betryggande af hamnens kommunikation med land, öppningar för vattnets genomgång måtte anbringas med pålbroar öfver öppningarne såväl i vägen öfver Bagdjupet som ock i banken öfver den vestra lagunen till förekommande af utskärningar i vägbanken vid högt vattenstånd under nordliga stormar, för hvilka arbeten kostnaderna vore beräknade till 4,600 kronor, och *dels* yttrat, att i sammanhang med de förut ifrågasatta arbetena och på det hamnanläggningen skulle blifva fullt tillfredsställande, äfven sådana arbeten borde vidtagas, hvilka, ehuru icke för den närmaste framtiden alldeles nödvändiga, likväl kunde snart motses blifva erforderliga, nemligen: dels betonförstärkning i de två öppningarne i tillfartsvägen, och dels anbringande af stenfyllningar till en fots höjd öfver dagvattenytan mot de plankväggar, som stödja en del af tillfartsvägen närmast hamnplanet, och mot ryggsidan af samma plan. Kostnaden för dessa arbeten beräknades af styrelsen uppgå till 8,200 kronor och hade styrelsen uppgjort fullständigt kostnadsförslag öfver de arbeten, som dels enligt Remmers förslag och dels derutöfver, enligt styrelsens sistberörda skrifvelse, erfordras för hamnens fullständiga ordnande, slutande detta kostnadsförslag å ett belopp af 34,200 kronor.

Statsrådet och Chefen för Civildepartementet har slutligen vid ärendets föredragning anfört, att den betydelse, en lämplig hamn å ifrågavarande plats egde utom för städerna Skanör och Falsterbo, äfven för den allmänna sjöfartens inledande åt svenska sidan genom Flintrännan framhållits och erkänts utan motsägelse, då till hamnens anläggning år 1878 beviljades understöd af statsmedel, och denna dess betydelse hade sedan den tiden ej undergått någon förminskning. Vid sådant förhållande och med hänsyn till hvad i förevarande ärende ytterligare framhållits om hamnens vigt ej mindre för lotsverket än äfven för kustbefolkningen, ansåge Departementschefen verkliga olägenheter för det allmänna skola uppstå, derest hamnens bestånd äfventyrades. Men detta torde blifva följden, så framt icke staten nu bisträckte med understöd. Städerna Skanör och Falsterbo, redan förut

betungade af utgifter för hamnanläggningen och för andra kommunala behof, hade dertill under senaste året drabbats af ytterligare kostnader i följd af den för dessa samhällen olycksbringande eldsvåda, som lade icke mindre än 89 gårdar i aska; och detta allt torde vålla, att dessa städer icke mäktade för hamnen underkasta sig större uppoffringar än de omkring 3,567 kronor, hvarmed de förklarat sig villige till arbetet bidraga. Då Riksdagen år 1878 anslog medel till anläggningen, skedde detta under vilkor, att städerna skulle, utan vidare anspråk på bidrag af allmänna medel, ständigt underhålla hamnen i sådant skick, att den kunde för trafik begagnas; och ehuru handlingarne i detta ärende syntes gifva vid handen, att denna skyldighet möjligen kunnat med större noggrannhet iakttagas, torde, med afseende å hamnens allmänna betydelse och städernas ekonomiska ställning, icke heller denna omständighet få tillmätas afgörande inflytande på frågan, helst det nu föreliggande förslaget endast till en mindre och till siffran icke lätt bestämbar del afsåge sådana arbeten, som kunde inbegripas under den Skanör och Falsterbo åliggande underhållsskyldigheten, utan väsentligast åsyftade att förbättra hamnens byggnadssätt, så att densamma fullständigare kunna motsvara sitt ändamål. Efter hvad Departementschefen hade sig bekant, ansåge Statsrådet och Chefen för Sjöförsvarsdepartementet hamnens betydelse för lotsverket kunna påkalla ett understöd af lots- och fyrmedlen till det belopp, lotsstyrelsen föreslagit, eller 10,700 kronor. Med beräkning af detta belopp och af städernas bidrag, 3,567 kronor, utgjorde det fyllnadsbelopp, som borde hos Riksdagen äskas, 19,934 kronor, eller i rundt tal 20,000 kronor. Som det borde kunna antagas, att hamnens förbättrande jemväl komme att befrämja städernas förkofran, ansåg Departementschefen såsom vilkor för ifrågavarande understöds meddelande Skanör och Falsterbo böra tillförbindas att för framtiden underhålla hamnen i det skick, hvari den samma genom förevarande arbetens utförande blefve försatt. I sammanhang dermed syntes honom äfven nödigt tillse att, för vinnande af trygghet härutinnan, i hamndirektionen lemnades inträde åt personer, som Kongl. Maj:t kunde finna lämpliga att i detta afseende bevaka det allmännas intresse. Frågan om dessa vilkor har Departementschefen ansett framdeles böra tagas under öfvervägande, i händelse medel till hamnarbetena beviljades.

Utskottet, som granskat de till detta ärende hörande handlingar, har ej förbisett, att bifall till förevarande Kongl. proposition i viss mån innefattar en afvikelse från i allmänhet följda grundsatser, nemligen så till vida att dels en del af de föreslagna arbetena afser underhåll, som rätteligen skulle åligga samhällena Skanör och Falsterbo, och dels

det af dessa samhällen utfästa bidrag understiger det för mindre hamnbyggnader stadgade af minst en tredjedel utaf kostnaden.

Då Utskottet likväl anser sig kunna till bifall förorda det väckta förslaget, sker detta ej mindre på grund af ifrågavarande hamns vigt för lotsverket än ock med hänsyn dertill att den Skanör nyligen öfvergångna eldsvåda, som lagt 89 gårdar i aska, naturligtvis varit för invånarne mycket betungande och att de hamnanläggningen åkomna skador i ej ringa mån härrört af en sådan naturhändelse som den år 1883 inträffade stormfloden, hvilken, enligt hvad hamndirektionen förmält, varit så häftig, att vattnet under hög sjö flera timmar stått nära två fot öfver kajerna och att de bålverken skyddande stenglaciser nedbrutits, plankbeklädnaden och kajerna delvis förstörts, en stor mängd sand i hamnbassinen utsköljts och den långa utfartsvägen öfver lagunen från Skanör till hamnen nästan helt och hållet förderfvats; och då Riksdagen i ömmande fall ansett sig böra göra undantag från de vilkor, som eljest uppställas, hemställer Utskottet,

att, med bifall till Kongl. Maj:ts proposition, Riksdagen må, för iståndsättande och förstärkande af Skanörs hamn, på extra stat för år 1887 bevilja 20,000 kronor.

C. **Vattenaftappningsföretag.**

4:o.

Till understödjande medelst anslag utan återbetalningsskyldighet af *torrläggning utaf sådana vattensjuka marker, som utan att kunna med fördel odlas, sprida frostskador öfver omgifvande nejd*, har Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen äskat anvisande för år 1887 af 100,000 kronor.

Detta belopp är detsamma som för åren 1884—1886 till samma ändamål beviljats.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen upplyser i sitt generalförslag, att denna fond ej blifvit till hela sitt belopp anlitad; dock finner styrelsen häri ej skäl att föreslå ändring i beloppet.

Utskottet har ej heller funnit sig ega anledning nedsätta fondens belopp under hvad Kongl. Maj:t begärt, utan hemställer,

att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, för understödjande medelst anslag utan åter-

betalningsskyldighet af torrläggning utaf sådana vattensjuka marker, som, utan att kunna med fördel odlas, sprida frostskador öfver omgifvande nejd, för år 1887 anvisa 100,000 kronor.

5:o.

Såsom bekant beslöt Riksdagen år 1883 bildande af en fond med ändamål att genom lån understödja *odling af sanka trakter* och anvisade till denna fond, för tiden från och med år 1884 till och med år 1888, högst 1,000,000 kronor årligen. I skrifvelser till Konungen af den 11 Juni 1883 (N:o 67) och den 5 Maj 1885 (N:o 30, mom. 4), har Riksdagen meddelat bestämmelser angående nämnda fond och dervid föreskrifvit, bland annat, att lån ur fonden kan af Kongl. Maj:t bestämmas till hela det belopp, hvartill enligt faststäld arbetsplan kostnaden för *vattenafledningen* och *afdikningen* beräknas komma att uppgå.

För år 1885 har Kongl. Maj:t ur denna fond anvisat lån till belopp af sammanlagdt 967,500 kronor; och hafva intill den 3 dennes ytterligare lån ur fonden sökts till belopp af 108,205 kronor.

Beträffande denna fond har i en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 139) Herr Grefve *Eric Sparre* andragit, huru som i flera andra länder redan för lång tid tillbaka åtgärder vidtagits för att underlätta utförandet af de jordförbättringar, utan hvilka jordbruket i vår tid icke mera bure sig. Ännu i denna stund vore endast en jemförelsevis obetydlig del af Sveriges åkerjord underdikad, ehuru behofvet deraf vore större än i andra länder, med afseende å dels den åtminstone i flera provinser ogenomsläppliga alfven, dels våra korta somrar och nödvändigheten att af detta skäl verkställa sådden så tidigt, att mognaden inträffade före den tid, då densamma motverkades eller hämmades af de långa och kalla nätterna.

Utan att ens antyda, ännu mindre uttala något tvifvel om lämpligheten af denna fond för torrläggning af sanka trakter, ville motionären påstå, att hvad oss under nuvarande tid af ett för jordbruket oerhördt betryck gjordes behof, vore befrämjandet af ett intensivare jordbruk, och, såsom vilkor derför, af den fullständiga grunddikning af jorden, som på sätt redan blifvit nämndt, i flera andra af klimat och naturförhållanden vida mera än vårt gynnade länder med stora uppoffringar af statsmakterna befordrats, och såmedelst mera allmänt kommit till stånd. Utan en sådan fullständigare afdikning, som ensam möjliggjorde jordens djupare bearbetning och såmedelst ökade dess

produktionskraft, ansåge motionären jordbrukaren i den kamp för tillvaron, han nu hade att uthärda, omöjligen kunna bestå.

Ehuru de medel staten för detta ändamål skulle kunna disponera, och hvilka för att komma mindre jordbrukare till godo torde böra begränsas till ett maximum för hvar och en, svårligen kunde förslå för att snart åstadkomma en allmännare underdikning, skulle dock det exempel, som såmedelst gåfves, snart nog sporra jordbrukare i hela landet till efterföljd. Detta vore den erfarenhet, som vunnits genom de af Elfsborgs läns Norra Hushållningssällskap beviljade lån för underdikning, och länets landsting hade, för utredning af frågan, huru vida landstinget borde för nämnda ändamål anvisa en fond, tillsatt en komité, som yttrat sig för denna mening, i händelse Riksdagen ej toge saken om hand.

Lyckligtvis vore också, i fråga om meddelande af lån ur den så kallade mossodlingsfonden, genom Kongl. kungörelsen den 28 September 1883 och Landtbruksakademiens förvaltningskomités instruktion för upprättandet af planer till vattenaftappningar och odlingar, sådana föreskrifter meddelade rörande planens fullständighet och kontrollen öfver dess iakttagande samt arbetets utförande, att dessa föreskrifter, hvilka redan i två år tillämpats och befunnits ändamålsenliga, torde kunna anses äfven i nu omförmälda hänseende betryggande i fråga om medlens behöriga användande.

Då likväl det för odling af sanka trakter anvisade belopp af en million kronor årligen icke kunde anses tillräckligt för det af motionären afsedda ändamål, har han ansett beloppet böra ökas till två millioner kronor årligen.

Äfven om *framdeles* — ty för närvarande vore statskassans tillgångar fullt tillräckliga — upplåning skulle för ändamålet erfordras, så torde svårligen ett användande för mera i ordets egentligaste mening produktiva ändamål än jordens förbättrande kunna upptänkas.

På grund häraf och då Kongl. Landtbruksakademiens förvaltningskomité hemstält, att lån ur berörda fond måtte lemnas ej blott för sanka trakters torrläggning utan äfven för odlingen, har Herr Grefve Sparre föreslagit, att Riksdagen för sin del måtte besluta den ändring i de för erhållande af lån ur den så kallade mossodlingslånefonden genom Kongl. kungörelsen den 28 September 1883 meddelade föreskrifter, att dels lån beviljas för vattenafledning och fullständig afdikning jemväl af andra än i vanlig bemärkelse sanka eller vattensjuka marker, dels vid odlingsföretag lån beviljas icke blott till vattenafledningen och afdikningen utan jemväl till odlingen, äfvensom att den af Riksdagen 1883

beviljade fond för odling af sanka trakter, med ändring af benämningen, höjes från en million till två millioner kronor årligen.

Syftet af motionärens framställning sönderfaller, såsom synes, i två delar, den ena afseende låns beviljande för vattenafledning och fullständig afdikning jemväl af andra än i vanlig bemärkelse sanka eller vattensjuka marker, den andra utlemnande vid odlingsföretag af lån ej blott till vattenafledningen och afdikningen, utan äfven till odlingen; och har motionären derjemte föreslagit fondens höjande från en till två millioner kronor årligen.

Hvad först beträffar frågan om lånerättens utsträckning till kostnaden för odlingen, har denna några gånger varit underställd Riksdagens pröfning utan att förslag härom lyckats tillvinna sig bifall.

Redan vid bildande af den nuvarande fonden, från hvilken lån lemnas endast till sjelfva vattenafledningen och afdikningen, föranledde den förmånsrätt framför redan beviljade inteckningar, hvilken staten måste för sina försträckningar betinga sig, stora betänkligheter, hvilka hufvudsakligen torde blifvit häfda derigenom, att kostnaden för odlingen ej från fonden utginge och att således det ökade värde, som den intecknade jordegendomen erhöll, blefve större än som motsvarades af statens förmånsrättsegande fordran. Utsträckes denna förmånsrätt äfven till de medel, hvilka användas till den egentliga odlingen, måste naturligtvis de antydda betänkligheterna vinna i styrka; och Utskottet anser sig nu såsom tillförene ej kunna föreslå ändring af bestämmelserna i denna del.

Den andra frågan åter, om låneunderstöd för afdikning af andra än i vanlig bemärkelse sanka eller vattensjuka marker, innefattar ett helt och hållet nytt ämne, lemnande af täckdikningslån, och är af en synnerligen omfattande, vidtutseende och svårlöst natur.

I afseende å lämpligheten af ett statens ingripande för detta ändamål, sättet och vilkoren för en sådan statens mellankomst, kontrollerna å statsunderstödets behöriga användande med mera erfordras i denna sak utredningar, vida mera genomgående, än att Utskottet vore i tillfälle att verkställa dem; och så väl denna omständighet som hänsynen till de betydliga belopp, som komme att tagas i anspråk, göra det för Utskottet omöjligt att efter den ringa utredning, motionären förebragt, understödja hans framställning i denna del.

Då Utskottet således ej funnit sig kunna tillstyrka fondens användande till de utsträckta och delvis nya ändamål, motionen afser, eger Utskottet ej heller anledning föreslå ökning af fondens belopp, utan hemställer,

att Herr Grefve Sparres förevarande motion ej må vinna Riksdagens bifall.

6:o.

I afseende å *vilkoren för erhållande och tillgodonjutande af de här ofvan omförmälda statsbidrag* samt angående *kontrollen derå*, *att arbetena utföras enligt faststälda planer*, får Utskottet hemställa,

att de allmänna vilkor och föreskrifter, hvilka finnas intagna i Riksdagens underdåniga skrifvelser den 27 April 1881 (N:o 69) och den 11 Juni 1883 (N:o 67), den senare skrifvelsen jemförd med mom. 4:o af Riksdagens underdåniga skrifvelse den 5 Maj 1885 (N:o 30), fortfarande skola blifva gällande.

Stockholm den 12 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

vid punkten 5:o (angående odlingslånefonden): af Herrar *C. E. Casparsson* och Friherre *F. von Essen*, i fråga om motiveringen.

Sammandrag af de uti Stats-Utskottets Utlåtande N:o 4 tillstyrkta statsbidrag för väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer samt torrläggning af vattensjuka marker.

	Anslag.		Summa.	
A.) Väganläggningar och vägförbättringar.				
Till *fond* för *anläggning* af nya samt *förbättring* eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda *vägar*	500,000	—		
B.) Bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer.				
Till *fond* för understödjande af *brobyggnader* och *mindre hamnbyggnader* samt *upprensning* af *åar* och *farleder* ... Kr. 100,000: —				
Till iståndsättande och förstärkande af Skanörs hamn, på extra stat för år 1887 „ 20,000: —	120,000	—		
C.) Vattenaftappningsföretag.				
Till *fond* för understödjande af *torrläggning* utaf sådana *vattensjuka marker*, som utan att kunna med fördel odlas sprida *frostskador* öfver omgifvande nejd	100,000	—	720,000	—

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1886.

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Febr. 1886, kl. $^1/_2$ 3 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Första hufvudtitel.

(1:a U. A.)

Vid denna hufvudtitel, som omfattar Kongl. hof- och slottsstaterna samt, enligt nu gällande riksstat, upptager såsom årliga och ständiga utgifter, för Kongl. hofstaten 1,214,900 kronor och för Kongl. slottsstaten 123,100 kronor eller tillsammans 1,338,000 kronor, har Kongl. Maj:t icke föreslagit någon ändring; och får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må i riksstaten för år 1887 uppföra anslagen under denna hufvudtitel med oförändrade belopp.

Stockholm den 12 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Bil. Litt. A.

Tabell öfver ordinarie anslagen under riksstatens Första hufvudtitel.

	1886 års riksstat anslår: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.	Kongl. Hof- och Slottsstaterna.	Förslag till blifvande riksstat: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.
			Kongl. Hofstatsanslagen.		
	800,000	—	Kongl. Maj:ts hofhållning	800,000	—
	192,000	—	Hans Kongl. Höghet Kronprinsens hofhållning och handpenningar för Hennes Kongl. Höghet Kronprinsessan	192,000	—
	28,000	—	Hennes Kongl. Höghet Hertiginnan af Dalarne	28,000	—
	18,000	—	Hennes Kongl. Höghet Prinsessan Eugenie	18,000	—
	56,400	—	För underhåll och vård af möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de Kongl. slotten	56,400	—
	45,000	—	Kongl. hofstallets utfodring	45,000	—
	22,500	—	Polis-, lys- och renhållning vid Kongl. slottet och Arfprinsens palats	22,500	—
	3,000	—	Rosersbergs slott	3,000	—
	50,000	—	Ved och kol för de Kongl. hofven	50,000	—
S:gr	1,214,900	—	S:gr	1,214,900	—
			Kongl. slotten.		
	63,000	—	Reparationer å Stockholms slott med flere för de Kongl. hofven upplåtna byggnader	63,000	—
T:pt	1,277,900	—	Transport	1,277,900	—

	1886 års riksstat anslår: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.		Förslag till blifvande riksstat: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.
T:pt	1,277,900	—	Transport	1,277,900	—
	11,250	—	Brandväsendet och yttre lyshållningen vid Kongl. slottet och Arfprinsens palats	11,250	—
	24,600	—	Drottningholms och Svartsjö slott	24,600	—
	5,000	—	Gripsholms slott	5,000	—
	8,250	—	Ulriksdals slott	8,250	—
	8,000	—	Haga lustslott och park	8,000	—
	3,000	—	Strömsholms slott	3,000	—
S:gr	123,100	—	S:gr	123,100	—
S:a	1,338,000	—	Summa	1,338,000	—

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Febr. 1886, kl. 1/2 3 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Andra hufvudtitel.

(1:a U. A.)

I afseende å riksstatens Andra hufvudtitel, omfattande anslagen till *Justitiedepartementet,* hafva vid innevarande riksdag ifrågakommit de förändringar, som här nedan omförmälas.

Ersättning åt domare, vittnen och parter.

Angående rätt till användande af detta anslag.

[1.]

1:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att från detta anslag måtte utgå de ersättningar, som, under förutsättning att Riksdagen antager Kongl. Maj:ts förslag till lag angående ersättning af allmänna medel åt oskyldigt häktade eller dömde, kunna komma att på grund af denna lag beviljas.

Då Kongl. Maj:ts ofvanberörda förslag till lag angående ersättning af allmänna medel åt oskyldigt häktade eller dömde blifvit af Riksdagen bifallet, får Utskottet, med hänvisande till hvad statsrådsprotokollet (sid. 2) innehåller angående förevarande framställning, hemställa,

att de ersättningar, som kunna komma att, på grund af lagen angående ersättning af allmänna medel åt oskyldigt häktade eller dömde beviljas, må utgå från förslags-

anslaget »ersättning åt domare, vittnen och parter», samt att detta anslag må till oförändradt belopp, 100,000 kronor, i riksstaten för år 1887 upptagas.

Öfriga ordinarie anslag.

2:o. Beträffande öfriga ordinarie anslag under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t ej föreslagit annan förändring, än att, för jemnande af hufvudtitelns slutsumma, förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., för närvarande uppgående till 64,011 kronor, måtte höjas med 68 kronor, eller till 64,079 kronor; och får Utskottet hemställa,

Angående anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. [2.]

att samtliga öfriga, här ofvan ej omförmälda ordinarie anslag under denna hufvudtitel må fastställas till enahanda belopp, som vid nästlidet års riksdag bestämdes; dock att anslaget »till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.» må få till beloppet jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan blifva erforderligt.

Extra anslag.

Såsom extra anslag för år 1887 har Kongl. Maj:t föreslagit beviljande under denna hufvudtitel af nedan omförmälda belopp.

3:o. Till *arfvoden åt Krigshofrättens ordförande och tre militäre ledamöter* har Kongl. Maj:t äskat enahanda belopp, 5,000 kronor, som under en följd af år blifvit till samma ändamål anvisadt; och får Utskottet hemställa,

Angående Krigshofrätten. [3.]

att till arfvoden åt Krigshofrättens ordförande och tre militäre ledamöter må för år 1887 anvisas ett extra anslag af 5,000 kronor.

4:o. Till bestridande af kostnaderna *för nya lagberedningen* har Kongl. Maj:t jemväl för nästkommande år äskat ett extra anslag af 40,000 kronor.

Angående anslag till nya lagberedningen. [4.]

Af statsrådsprotokollet (sidd. 2 och 3) inhemtas, att visserligen under de fem senaste åren besparingar å de för ifrågavarande ändamål beviljade anslag samlats till belopp af nära 17,000 kronor, men att från dessa besparingar borde utgå: dels ersättning till två tillfälliga medarbetare, som under

större delen af år 1885 gått nya lagberedningen tillhanda, men hvilkas arfvoden för nämnda biträde ännu ej blifvit bestämda, dels ock utgifterna för förstärkta lagberedningens sammanträden, hvadan med visshet kunde antagas, att de nu befintliga besparingarna och sannolikt äfven något af 1886 års anslag komme att för begge dessa ändamål medtagas.

Med anledning häraf får Utskottet hemställa,

att ett extra anslag af 40,000 kronor må för år 1887 för nya lagberedningen anvisas.

Angående understöd åt förbättringskolonien vid Hall. [5.]

5:o. Till *understöd åt förbättringskolonien vid Hall* har Kongl. Maj:t föreslagit, att ett belopp af 15,000 kronor må för nästkommande år å extra stat anvisas.

I fråga om detta anslag tillåter sig Utskottet erinra, att enahanda belopp för hvartdera af åren 1884, 1885 och 1886 beviljats till förräntande och amortering af den skuld, Föreningen till minne af Konung Oscar I och Drottning Josefina måst ikläda sig för erforderliga anordningar vid sin å egendomen Hall inrättade uppfostringsanstalt för i brott eller gröfre vanart hemfallen ungdom.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet (sidd. 3 och 4) inhemtas, har under de två sista förvaltningsåren eller tiden från den 1 Juli 1883 till den 1 Juli 1885 koloniens skuld, som förstnämnda dag utgjorde 129,680 kronor 29 öre nedgått till 106,914 kronor 45 öre, hvadan således skuldens kapital under dessa två år minskats med 22,765 kronor 84 öre, hvarjemte i räntor under samma tid utbetalts 10,406 kronor 93 öre. Dessa utbetalningar, uppgående till sammanlagdt 33,172 kronor 77 öre, öfversköto de af Riksdagen för samma år föreningen beviljade anslag med 3,172 kronor 77 öre, med hvilket belopp föreningen alltså kunnat af egna medel bidraga till amorteringen af sin skuld.

Af den för sistförflutna räkenskapsår afgifna revisionsberättelsen framginge, på sätt Departementschefen vid ärendets föredragning anfört, bland annat, att årskostnaden för hvarje elev minskats från 327 kronor 62 öre, som den utgjorde under revisionsåret 1883—1884, till 310 kronor 32 öre, samt att jordegendomen under revisionsåret lemnat en behållen afkastning af 7,027 kronor 92 öre, hvilket resultat visade sig ganska gynsamt, särskildt vid jemförelse med afkastningen under de tre senaste åren.

Vidare hade i anledning af Riksdagens särskilda gånger uttalade åsigt om lämpligheten af att någon del af koloniens egovidd blefve försåld eller

utarrenderad, föreningens styrelse utarrenderat lägenheter, omfattande tillsammans 132 tunnland, deraf 24 tunnland åker och 7 tunnland äng, på en tid af 10 år, räknadt från den 14 Mars 1885, mot ett årligt arrende af 470 kronor.

Beträffande elevantalet hade det den 30 Juni 1885 utgjort 55 elever från Stockholms stad och 94 från 18 särskilda län, men sedermera uppnått den gräns eller 150, som icke utan Kongl. Maj:ts särskilda samtycke finge öfverskridas. Flera ynglingar funnes anmälda till inträde vid anstalten, hvilka först i mån af äldre elevers afgång kunde der intagas.

Slutligen har Departementschefen erinrat, att koloniens bestånd och bibehållande vid det goda skick, hvari den för närvarande befunne sig, vore beroende deraf, huruvida anslag för amortering och förräntande af koloniens skuld fortfarande blefve beviljadt, samt att detta behof jemväl blifvit af så väl Fångvårdsstyrelsen som Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län vitsordadt.

Af ofvanberörda revisionsberättelse har Utskottet inhemtat att kolonien för senaste räkenskapsår erhållit ett bidrag af 26,480 kronor 50 öre af fångvårdsanstalternas besparingskassemedel. Utskottet hemställer,

> att till understöd åt förbättringskolonien vid Hall ett extra anslag af 15,000 kronor må för år 1887 anvisas.

Angående ersättning för förskott. [6.]

6:o. Slutligen har Kongl. Maj:t *till ersättning för vissa af Statskontoret förskottsvis utbetalda belopp* äskat ett extra anslag af 24,333 kronor.

Dessa förskott äro enligt statsrådsprotokollet (sid. 4) följande: till arfvoden åt två ledamöter i komitén för utarbetande af förslag till författningar angående handelsfirma och procura samt angående varumärken 60 kronor, till komitén för revision af gällande sjölag 10,126 kronor 56 öre, till komitén för lagstiftning angående stadsplaners genomförande 9,145 kronor 68 öre, samt till betäckande af kostnaderna för utarbetande af en statistisk utredning i afseende å utvidgad politisk rösträtt 5,000 kronor, eller tillhopa 24,332 kronor 24 öre, hvilket belopp Kongl. Maj:t, till undvikande af öretal i riksstaten, ansett böra bestämmas till 24,333 kronor.

Utskottet hemställer,

> att, i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning, till ersättning för vissa af Statskontoret förskottsvis utbetalda

belopp 24,333 kronor må å extra stat för år 1887 anvisas.

Stockholm den 12 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Bil. Litt. A.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1886 års riksstat anslår: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.	
		Justitie-
17,000	—	Departementschefen
35,800	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli
6,000	—	Departementschefens ombud för tillsyn öfver skrifters allmängörande, *förslagsanslag*
162,700	—	Högsta Domstolen
18,800	—	Justitiekanslersexpeditionen
134,000	—	Nedre Justitierevisionen
588,454	—	Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat
510,021	—	Göta hofrätt med derunder lydande justitiestat
208,713	—	Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med derunder lydande justitiestat
11,100	—	Krigshofrätten
55,000	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag*
1,784,500	—	Fångvården:
		Fångvårdsstyrelsen
		Fångars vård och underhåll:
		Bestämdt anslag
		Förslagsanslag
		Ålderstillägg för en del vid Fångvårdsstyrelsen och fångvården anstälde embets- oc
		Vård och underhåll af läns- och kronohäkten, *reservationsanslag*
84,000	—	Ersättning åt personer, menigheter och allmänna inrättningar för dem genom nya straf
12,000	—	Medikolegala besigtningar, *förslagsanslag*
18,000	—	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*
100,000	—	Ersättning åt domare, vittnen och parter, *förslagsanslag*
64,011	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslagsanslag*. Nuvarande belopp
		Tillkommer för jemnande af hufvudtitelns slutsumma
4,500	—	Extra utgifter, *reservationsanslag*
S:a 3,814,599	—	

itt. A.

ksstatens Andra hufvudtitel.

partementet.

			Förslag till blifvande riksstat: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.
			17,000	—
			35,800	—
			6,000	—
			162,700	—
			18,800	—
			134,000	—
			588,454	—
			510,021	—
			208,713	—
			11,100	—
			55,000	—
		59,500: —		
	488,800: —			
	1,161,200: —	1,650,000: —		
nstemän, *förslagsanslag*		45,000: —		
		30,000: —	1,784,500	—
ens införande frångångna bötesandelar, *förslagsanslag*			84,000	—
			12,000	—
			18,000	—
			100,000	—
		64,011: —		
		68: —	64,079	—
			4,500	—
		Summa	3,814,667	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Andra hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Justitie-departementet.		
Till arfvoden åt Krigshofrättens ordförande och tre militäre ledamöter	5,000	—
För Nya Lagberedningen	40,000	—
Till understöd åt förbättringskolonien vid Hall	15,000	—
» Statskontoret: ersättning för vissa förskottsvis utbetalda belopp	24,333	—
Summa	84,333	—

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Febr. 1886, kl. 1/2 3 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Tredje hufvudtitel.

(1:a U. A.)

De under denna hufvudtitel, hvilken omfattar anslagen till *Utrikes-departementet,* i nu gällande riksstat anvisade ordinarie anslag äro följande:

Kabinettskassans utgifter:

Departementschefen, ministern för utrikes ärendena	kronor	24,000: —	
Utrikesdepartementet	»	27,495: —	
Ministerstaten	»	345,000: —	
Militärattachéer	»	8,400: —	
Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	»	42,905: —	447,800: —

Konsulskassans utgifter:

Utrikesdepartementet	kronor	10,000: —	
Konsulsstaten	»	132,650: —	
Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	»	17,350: —	160,000: —
		Transport kronor	607,800: —

Transport kronor 607,800: —

Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena:

Underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel	kronor	4,200: —	
Understöd åt svenska kyrkan i Paris	»	1,800: —	6,000: —
		Summa kronor	613,800: —

I afseende å regleringen af utgifterna för år 1887 har Kongl. Maj:t, med hänvisning till hvad de den Kongl. propositionen angående statsverkets tillstånd och behof bilagda statsrådsprotokoll öfver utrikesdepartementsärenden innehålla, föreslagit,

att, med uteslutande ur riksstaten af anslaget till underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel, nedannämnda ordinarie anslag måtte af Riksdagen anvisas att utgå emot nu gällande redovisningsskyldighet samt med samma rätt till deras användande och under enahanda vilkor som hittills, nemligen:

Kabinettskassans utgifter:

Departementschefen, ministern för utrikes ärendena	kronor	24,000: —	
Utrikesdepartementet	»	27,495: —	
Ministerstaten	»	345,000: —	
Militärattachéer	»	8,400: —	
Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	»	45,955: —	450,850: —

Konsulskassans utgifter:

Utrikesdepartementet	kronor	10,000: —	
Konsulsstaten	»	132,770: —	
Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	»	17,230: —	160,000: —
		Summa kronor	610,850: —

Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena:

Svenska kyrkan i Paris	kronor	3,500: —
	tillsammans kronor	614,350: —

Hufvudtitelns slutsumma skulle alltså komma att ökas med 550 kronor.

Hvad först angår kabinettskassans utgifter, har Kongl. Maj:t endast föreslagit en förändring i anslaget till »skrifmaterialier, expenser och extra utgifter», i hvilket Kongl. Maj:t, för erhållande af den antagna proportionen af $^{12}/_{17}$ och $^{5}/_{17}$ emellan Sveriges och Norges bidrag till kabinettskassans utgifter, äskat en förhöjning af 3,050 kronor.

I fråga om anslagen till konsulskassans utgifter har Kongl. Maj:t icke föreslagit annan förändring än en ökning å anslaget till konsulsstaten med 120 kronor, som motsvaras af en minskning å anslaget till »skrifmaterialier, expenser och extra utgifter» med samma belopp.

Vidkommande slutligen de utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena, har Kongl. Maj:t föreslagit dels uteslutande ur riksstaten af anslaget till underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel, hvilket anslag för närvarande utgår med 4,200 kronor, dels ock en förhöjning af 1,700 kronor i anslaget till understöd åt svenska kyrkan i Paris.

Anledningen till att förstnämnda anslag numera kan ur riksstaten utgå är, enligt hvad i statsrådsprotokollet (sid. 2) upplyses, att den skuld, som hvilat på kronans fastighet i Konstantinopel till följd deraf, att sjelfva beskickningshotellet måste under åren 1869 och 1870 från grunden nybyggas, numera blifvit fullständigt amorterad, samt att blifvande underhålls- och brandförsäkringskostnader komma att för framtiden betäckas af den hyresinkomst, en del af fastigheten lemnar.

Rörande åter behofvet af den ifrågasatta förhöjningen af anslaget till understöd åt svenska kyrkan i Paris har Departementschefen vid frågans behandling till statsrådsprotokollet yttrat följande:

»Hvad deremot svenska kyrkan i Paris beträffar, vill jag tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att på nedan anförda skäl af Riksdagen begära en nödig förhöjning af det nu utgående anslaget af 1,800 kronor. I detta afseende får jag hufvudsakligen åberopa, att sedan den svenska kolonien i Paris under åren 1877 och 1878 med stora ansträngningar lyckats insamla nödiga medel för uppförande af en kyrko- och skolbyggnad på den tomt, som för ett af enskild gifvare frikostigt lemnadt belopp blifvit inköpt och till staten såsom gåfva öfverlemnad, samt sjelfva kyrkobyggnaden derefter den 16 April 1882 blifvit i fullbordadt skick till ett af Eders Kongl. Maj:t utsändt ombud öfverlemnad, hvarefter kyrkoordning för svenska församlingen i Paris blef den 23 Juni samma år i nåder faststäld, hafva genom särskilda nådiga beslut kollekter från hela riket år efter annat beviljats att utgå såsom bidrag till församlingen. Att härmed än vidare fortfara torde icke vara lämpligt. Å andra sidan är det icke att undra på, att församlingens ekonomiska tillgångar äro små, då den till största delen består af obemedlade handtver-

kare och arbetare, medan de till Paris ständigt anländande resande landsmännen icke tillföra församlingen några inkomster. I dessa omständigheter synes mig ligga fullgiltig anledning för förhöjning af det obetydliga anslag, som från moderlandet utgår till underhåll af en kyrka, hvars välsignelserika inflytande för många obemedlade landsmän af kompetente personer icke kunnat nog varmt framhållas. Härtill kommer ock, att då jemförelsevis icke obetydliga belopp, som för välgörande ändamål blifvit donerade, stå under kyrkorådets och pastors förvaltning, det måste vara i hög grad önskligt att kunna undgå att afbryta den svenska presterliga verksamheten i Paris, ett afbrott, som utan åtminstone någon ökning af statens bidrag till församlingen synes vara att befara.

Enligt en af ministern i Paris lemnad utredning, uppgå församlingens årliga utgifter till 3,500 francs (2,500 kronor), pastorns lön oberäknad. Om denna för framtiden bestämmes till 8,400 francs (6,000 kronor), det lägsta belopp, som med hänsyn till lefnadskostnaderna i Paris synes mig kunna ifrågasättas, skulle utgifterna i sin helhet belöpa sig till 11,900 francs (8,500 kronor). Församlingens bidrag samt påräkneliga inkomster från andra håll beräknar ministern till omkring 7,000 francs (5,000 kronor). Från tredje hufvudtiteln utgå redan 1,800 kronor. Om detta belopp höjdes med 1,700 kronor, vore jemvigt uppnådd.»

Då Kongl. Maj:t vid sistförflutna års riksdag gjorde framställning i enahanda syfte som nu i fråga om förhöjning af kabinettskassans anslag till skrifmaterialier, expenser och extra utgifter, ansåg sig Utskottet böra afstyrka bifall till samma framställning, dels emedan enligt Utskottets uppfattning anslagen under tredje hufvudtiteln nått en höjd, som icke vidare borde öfverskridas, dels ock emedan Utskottet ansåg att, i följd af Kongl. Maj:ts friare dispositionsrätt öfver anslagen under denna hufvudtitel, svårighet icke kunde möta att genom vidtagande af förändringar och besparingar bereda medel till den föreslagna förhöjningen. Sedan emellertid numera genom den ifrågasatta uteslutningen ur riksstaten af anslaget till underhåll af kronans egendom i Konstantinopel ett belopp af 4,200 kronor blifver disponibelt, anser sig Utskottet, då genom den föreslagna förhöjningen af ifrågavarande anslag å kabinettskassan till skrifmaterialier, expenser och extra utgifter den antagna proportionen emellan Sveriges och Norges bidrag till nämnda kassas utgifter vinnes, nu böra tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning.

Hvad Kongl. Maj:t föreslagit i afseende å anslagen till konsulskassans utgifter samt angående uteslutande ur riksstaten af anslaget till underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel, har Utskottet icke funnit föranleda till någon erinran.

Beträffande åter den äskade förhöjningen i anslaget till svenska kyrkan i Paris har visserligen Utskottet på de i statsrådsprotokollet anförda skäl ansett en förhöjning af anslaget böra ega rum, men enär Utskottet, såsom här ofvan är framhållet, anser de under denna hufvudtitel anvisade anslag redan vara så betydliga, att någon ökning af desamma icke bör ega rum, hvartill kommer att kyrkans utgifter äro endast förslagsvis beräknade, föreslår Utskottet endast så tillvida bifall till Kongl. Maj:ts framställning, att ifrågavarande anslag förhöjes med 1,150 kronor, utgörande återstoden af det belopp, som blifver disponibelt genom den ofvan omförmälda indragningen af anslaget till underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel.

Utskottet hemställer alltså,

att hvad Kongl. Maj:t förslagit i afseende å de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel må på det sätt bifallas, att, med uteslutande ur riksstaten af anslaget till underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel, nedannämnda anslag må af Riksdagen anvisas att utgå emot nu gällande redovisningsskyldighet samt med samma rätt till deras användande och under enahanda vilkor som hittills, nemligen:

a) till kabinettskassans utgifter, med den fördelning å de särskilda anslagen, som af Kongl. Maj:t föreslagits, 450,850 kronor;

b) till konsulskassans utgifter, med den fördelning å de särskilda anslagen, som af Kongl. Maj:t föreslagits, 160,000 kronor; och

c) till utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena (svenska kyrkan i Paris), 2,950 kronor.

Extra anslag.

2:o. För *fortsatt utgifvande af »Sveriges traktater»* har Kongl. Maj:t jemväl för år 1887 äskat ett extra anslag af 4,500 kronor.

Hänvisande till hvad statsrådsprotokollet (sid. 4) innehåller om detta arbetes fortgång, hemställer Utskottet,

att till fortsatt utgifvande af »Sveriges traktater» må för år 1887 anvisas ett extra anslag af 4,500 kronor.

3:o. För *anställande af kommersiella attachéer* har Kongl. Maj:t å extra stat under tredje hufvudtiteln för år 1887 äskat ett belopp af 20,000 kronor.

Om detta förslag kommer Utskottet framdeles att afgifva särskildt utlåtande; hvilket Utskottet härmed får för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 12 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

vid punkten 1:o c) (angående svenska kyrkan i Paris):

af Herrar *C. E. Casparsson* och *J. Widén,* hvilka yrkat bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Bil. Litt. A.

Tabell öfver ordinarie anslagen under riksstatens Tredje hufvudtitel.

	1886 års riksstat anslår: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.		Förslag till blifvande riksstat: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.
			Utrikesdepartementet.		
			Kabinettskassans utgifter.		
	24,000	—	Departementschefen, Ministern för utrikes ärendena	24,000	—
	27,495	—	Utrikesdepartementet	27,495	—
	345,000	—	Ministerstaten	345,000	—
	8,400	—	Militär-attachéer	8,400	—
	42,905	—	Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter. Nuvarande belopp 42,905: — *ökas* med 3,050: —	45,955	—
S:gr	447,800	—	S:gr	450,850	—
			Konsulskassans utgifter.		
	10,000	—	Utrikesdepartementet	10,000	—
	132,650	—	Konsulsstaten	132,650	—
	17,350	—	Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	17,350	—
S:gr	160,000	—	S:gr	160,000	—
T:pt	607,800	—	Transport	610,850	—

	1886 års riksstat anslår: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.		Förslag till blifvande riksstat: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.
T:pt	607,800	—	Transport	610,850	—
			Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena.		
	4,200	—	Underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel. Anslaget uteslutes.		
	1,800	—	Understöd åt svenska kyrkan i Paris. Nuvarande belopp ... 1,800: — *ökas* med ... 1,150: —	2,950	—
S:gr	6,000	—	S:gr	2,950	—
S:a	613,800	—	Summa	613,800	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Tredje hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
För fortsatt utgifvande af »Sveriges traktater» ...	4,500	—

Bil. Litt. C.

Uppgift öfver de från kabinettskassan och konsulskassan för närvarande utgående expektanslöner och pensioner.

Från kabinettskassan:

Jemlikt nåd. beslut af den				
			Expektanslön:	
16	November	1883	Envoyén Grefve von Essen	4,800: —
			Summa kronor	4,800: —
			Pensioner:	
29	September	1870	Förre Envoyén Friherre af Wetterstedt	6,000: —
10	Juli	1884	Förre Envoyén Herr Björnstjerna	6,000: —
26	April	1883	Förre Envoyén Friherre Palmstierna *)	4,800: —
7	September	1858	Förre Envoyén Lövenskiold	4,000: —
1	December	1868	Förre Ministerresidenten Mansbach	4,000: —
15	April	1869	Förre Ministerresidenten Friherre Wrede	4,000: —
4	Maj	1883	Introduktören för främmande sändebud Grefve von Saltzas enka	600: —
2	Januari	1863	Aflidne Kabinettskuriren Cronlands döttrar	75: —
»	»	»	Aflidne Kabinettskuriren Liljedahls dotter Clara	75: —
			Summa kronor	29,550: —

*) Så länge Friherre Palmstierna å Kongl. Utrikesdepartementets stat uppbär arfvode såsom introduktör för främmande sändebud, skall ofvanstående pension utgå med endast 3,400 kronor.

Från konsulskassan:

Jemlikt nåd. beslut af den			Pensioner:	
9	Januari	1866	Förre Generalkonsuln Bodom	4,000: —
21	April	1882	Förre Konsuln Berg	3,500: —
23	September	1864	Förre Generalkonsuln Hyltén-Cavallius	3,200: —
29	November	1878	Förre Generalkonsuln von Heidenstams enka	800: —
24	November	1876	Förre Generalkonsuln Testas enka	800: —
24	April	1885	Förre Generalkonsuln Hegardts enka	800: —
29	Maj	1874	Vice Konsuln Hambros enka	400: —
16	April	1869	Aflidne förre Generalkonsuln Lagerheims dotter Fatima	400: —
			Aflidne Konsulatssekreteraren Frumeries döttrar:	
6	Juli	1825	Anna Karolina	225: —
			Sofia Helena	225: —
			Summa kronor	14,350: —

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 5 a.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 April 1886, kl. 9 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ett årligt anslag för Hans Kongl. Höghet Hertigen af Gotland.

(1:sta U. A.)

I en den 6 sistlidne Mars till Riksdagen aflåten proposition, N:o 32, har Kongl. Maj:t föreslagit, att å riksstatens första hufvudtitel måtte för hans Kongl. Höghet Hertigen af Gotland uppföras ett årligt anslag å 26,000 kronor.

Beträffande detta förslag tillåter sig Utskottet hänvisa till det vid den Kongl. propositionen fogade, den 6 sistlidne Mars förda statsrådsprotokoll.

Då Utskottet har att afgifva yttrande i den förevarande frågan, skulle Utskottet, i öfvertygelsen om svenska folkets djupa vördnad och tillgifvenhet för konungahuset, ur denna synpunkt ej hyst någon betänklighet att tillstyrka bifall till det väckta förslaget; men då vårt lands näringar och en stor del af landets befolkning för närvarande lida under trycket af en sällsynt svår ekonomisk kris, hvars långvarighet svårligen kan beräknas, anser Utskottet, som fortfarande hyser betänklighet mot att föreslå förändring i anslagen under riksstatens första hufvudtitel, sig med afseende jemväl å det inflytande på

»Nationernas högt uppdrifna täflan på det ekonomiska fältet gör det till en oafvislig nödvändighet att med synnerlig noggrannhet följa de ekonomiska företeelserna och särskildt vexlingarne i såväl produktions- som konsumtionsvilkoren i främmande länder. Öfverallt der industrien intager en högre ståndpunkt, framträder ock en sträfvan att vinna nya marknader eller nya afsättningstillfällen genom att lämpa den industriella produktionen efter vexlande behof och smakrigtningar hos köparne. På flerehanda sätt lemna främmande stater sin medverkan till dessa sträfvandens förverkligande och i den s. k. kolonialpolitiken, som af flera makter bedrifves med aktningsbjudande kraft, torde man i främsta rummet böra se ett storslaget försök att vinna den lättnad, den inhemska industrien begär och behöfver.

»Hos oss söker staten underlätta industriens arbete för den utländska marknaden genom afslutande af traktater, som betrygga en täflan under åtminstone lika gynsamma vilkor som dem, hvilka gälla för andra främmande nationer; genom beskickningarnes och konsulatens ständiga, snart sagdt dagliga ingripande för att skydda och underlätta enskildes handels- och sjöfartsoperationer bidrager staten att skänka en yttre trygghet deråt; genom offentliggörande af de berättelser, hvaruti beskickningarne och konsulaten redogöra för de ekonomiska företeelserna och den dithörande lagstiftningens utveckling m. m. i främmande länder, erbjuder staten ock åt våra industriidkare anvisningar och i vissa fall råd, som måhända icke alltid uppmärksammas så som de förtjena.

»Man kan emellertid icke vänta eller fordra, att ministrar och konsuler, som dels hafva sin dagliga temligen mångskiftande embetsverksamhet att sköta, dels äro af denna bundne att hufvudsakligen vistas på en och samma ort, skola kunna under längre tid utan afbrott eller uteslutande egna sig åt undersökningar om möjligheten att afsätta hemlandets industriella alster samt vilkoren och sättet derför, äfven om de ega den erfarenhet och de insigter, som för sådana undersökningar äro särskildt af nöden. Det synes mig derför vara nödvändigt att, om staten vill, mer än hittills hos oss skett, ingripa i syfte att skaffa den inhemska industrien afsättningstillfällen eller åtminstone i syfte att dertill bidraga, välja samma medel som man i andra länder med fördel anlitat bland annat genom att utsända för ändamålet särskildt lämpliga personer, hvilka för vinnande af en mera ansedd ställning och lättare beröring med embetsmyndigheter borde anställas vid någon beskickning eller något konsulat.

»Vid några af våra beskickningar hafva redan sedan ett par årtionden officerare varit anstälde såsom militärattachéer, för att på stället

uteslutande studera militära inrättningar och taga noggrann kännedom af nya uppfinningar, organisationer och arbetssätt på det militära området. Hvad sålunda blifvit åtgjordt i syfte att medverka till en förbättring af vårt försvarsväsen, bör lämpligen kunna finna en motsvarighet på det område, jag vill tillåta mig att kalla den fredliga eröfringens.

»I åtskilliga främmande länder har denna tanke redan vunnit tillämpning eller synes på väg att vinna sådan. England har sålunda haft och har kommersiella attachéer. I Italien har ministern för åkerbruket, handeln och näringarne nyligen framlagt begäran om anvisande af ett anslag till belopp af 40,000 lire för anställande af dylika attachéer. Vid konferensen i Budapest nästlidna år framstäldes förslag i liknande syfte, ehuru mera särskildt afseende landtbrukets intressen.

»I detta sammanhang vill jag ock erinra derom, att Norges Storting 1874 anvisade ett anslag af 12,000 kronor, sedermera höjdt till 15,000 kronor, att användas såsom arfvoden åt två personer, hvilka, efter förslag af departementet för det inre, på föredragning af ministern för utrikes ärendena anställas såsom attachéer vid Eders Kongl. Maj:ts beskickningar, med tjenstgöring undantagsvis jemväl vid konsulat och med särskildt uppdrag att under vistelsen i det främmande land, der de fått anställning, egna sig åt utredning af vissa dem förelagda frågor. Ehuru åtskilligt kan vara att anmärka mot denna anordning, som icke saknar olägenheter, torde den obestridligen kunna i vissa fall bereda lämplig utbildning åt dem, som sedermera vilja egna sig åt diplomatisk, eller ändå lämpligare åt konsulstjenst. Jag har ock tänkt mig, att den anordning, jag för Sveriges del ifrågasätter, skulle, om tillräckliga medel kunna erhållas, jemväl bereda tillfälle till anvisande af stipendier åt konsulsaspiranter, på samma gång antagligen bland dem, hvilka blefve utsända såsom kommersiella attachéer, lämpliga kandidater till mer framstående konsulsbefattningar understundom skulle kunna erhållas.

»Den åtgärd, jag vågar föreslå, är ett försök, och det är derför också naturligt, att endast ett föga betydligt belopp nu bör för ändamålet ifrågasättas. Jag anser likväl, att mindre belopp än 20,000 kronor icke bör ifrågakomma, helst om dermed skall kunna ernås möjlighet att jemväl till länder utom Europa utsända personer för det uppgifna ändamålet.

»Jag får alltså hemställa, det Eders Kongl. Maj:t ville af Riksdagen äska anvisande å extra stat för 1887 af 20,000 kronor att användas såsom arfvoden eller stipendier åt personer, hvilka af ministern för utrikes ärendena efter samråd med chefen för civildepartementet anställas vid beskickning eller konsulat för utredning af frågor om

beredande af afsättning åt den inhemska industrien eller för utbildning till konsulstjenst.»

Herr Stjernspetz åter har i ofvanberörda motion anfört:

»Det torde vara väl bekant, huru en rigtig jagt af flere stater satts i gång för att med stora kostnader och faror förvärfva kolonier i aflägse länder, under tydlig afsigt, att derigenom finna afsättningsorter för samma staters industrialster. Lika förvånande som denna lifliga jagt företer sig för åskådaren, lika förvånande är det utomordentliga lugn, hvarmed vi här i Sverige betrakta den samma och ej göra den ringaste ansträngning i dylikt syfte, icke ens så mycket som att söka inleda direkta handelsförbindelser med förut befintliga stora och rika stater utom Europa, hvilka redan ega en liflig handel och dit afsättning af våra varor mycket väl skulle löna sig, på samma gång som den mycket väl kunde och borde antaga en vida större utsträckning, än hvad för närvarande är fallet. Vi sälja nemligen våra varor nästan uteslutande till de närmaste oss belägna europeiska grannarne och möjligen Nordamerika, hvilka sedan i sin ordning utskeppa de samma till mera aflägsna länder, tagande en onödig och dryg handelsvinst från oss, samt, såsom mera intresserade i att ersätta våra produkter med deras egna, söka förr att motarbeta och inskränka än öka afsättningen af våra produkter. Till stor skada för vårt jordbruk och vår industri ligga vi sålunda i händerna på utländingarne och bero af deras välvilja, hvilken under den starka protektionistiska vind, som nu blåser, sannerligen ej kan vara mycket att räkna på. I stället för att, i likhet med andra länder, utvidga vår afsättning på utom-europeiska platser, inskränkes den snarare allt mera och mera. Det egendomliga är äfven händelsen, att ett stort antal af våra egna landsmän, dels med och dels utan understöd från moderlandet, ofta deltaga uti de större ländernas expeditioner, exempelvis Kongoexpeditionen, utan att det ringaste gagn deraf förberedes eller uppkommer för vårt land. Resultaten deraf inskränka sig endast till personliga minnen af mer eller mindre trefliga äfventyr.

»Under det att vi totalt sakna egna agenter och handelshus i sådana länder som Ostindien, China, Japan, Australien, hela Sydamerika och Afrika m. fl., ega vi deremot ett alldeles för stort öfverflöd deraf i England, Frankrike, Tyskland och andra europeiska länder. Här trängas agenterna ordentligen om hvarandra och underbjudande den ene den andre, så att, när en efterfrågan uppstår, en verklig entreprenadauktion anställes å våra produkter och slutligen får *den* sälja, som går lägre i pris än alla de andre. Om äfven en jemn och tillfredsställande konsumtion af våra varor skulle förefinnas, nedtrycker

detta sätt att gå till väga prisen och åstadkommer, vid ringaste stagnation i handeln, stor svårighet att ens få såldt till allra lägsta pris. Detta menliga förhållande borde vi åtminstone kunna undgå för de alster, som skola gå till de nyss nämnda aflägse länderne, derigenom att vi i *dem* hade egne agenter, som förmedlade försäljningen direkt till handelshus derstädes, äfven om varorna skulle, för skeppningens skull, passera England eller något annat land och der omlastas. Härigenom skulle vi, med all sannolikhet, få vida bättre betaldt och vår afsättning dessutom blifva betydligt ökad. Så som det nu tillgår, framstår i stark dager vår stora oförmåga att sälja, en oförmåga hvilken jag tror i allmänhet vara ganska väl känd och erkänd, hvarför tiden redan borde hafva varit inne att göra något för en förbättring härutinnan, då det tydligen visat sig, att den enskilde icke kunnat åstadkomma något varaktigt i den vägen. Vi tyckas i detta afseende ej ännu hafva repat oss efter våra krigiska olyckor i början af innevarande århundrade, ty förhållandet var tydligen bättre fordom och äfven under den så kallade frihetstiden.

»Riksdagen anslår rätt betydliga summor till resestipendier för vetenskapliga, militära, civila och borgerliga yrkens idkare, utan att man kan lyckas upptäcka några synnerliga resultat deraf för fosterlandet. När vi synas hafva god råd till sådant, borde vi äfven hafva råd att, till ett stort praktiskt gagn för *alla* våra näringsidkare, bevilja hvad jag längre ned kommer att föreslå. Förhållandet härutinnan är raka motsatsen mot i Belgien, der staten årligen utsänder 10 stycken väl aflönade dylika agenter, men der det deremot lär vara förenadt med stor svårighet för en tjensteman att erhålla ledighet till resor i främmande länder, äfven på egen bekostnad, och utrikes stipendier för sådana ändamål som här i Sverige äro der så godt som okända. Också känna vi huru handel och industri blomstra i samma Belgien och att det lyckats detsamma, att, äfven i utom Europa belägna länder, vinna en ansenlig afsättning af sina produkter, ehuru det, i likhet med oss, ej eger några kolonier.

»Bland varor, som våra agenter skulle söka få afsättning för, tillåter jag mig nämna: trä, jern och förädlingar deraf, jordbruksalster såsom smör, ost, hafre, utsädesfrö och spanmål samt alla andra vår industris alster, som möjligen kunna vinna afsättning på de utom-europeiska platserna. Vidare skulle desse agenter vara pligtige att noga studera marknaden för svenska varor i de länder de fått sig anvisade, inlemna rapporter härom lika som om de lämpligaste vägarne dit för sändningarna, besvara svenska fabrikanters och handelshus' förfrågningar, uppgöra aftal

åt dem om försäljningar af svenska varor till säkre köpare m. m.; allt i enlighet med af Kongl. Maj:t utfärdad instruktion.

»Rörande desse agenters qvalifikation måste dess närmare bestämmande öfverlemnas till Kongl. Maj:t. Här vill jag blott nämna, att företrädesvis yngre män med behöflig språkkunskap, hvilka genomgått någon handelsskola och dertill tjenstgjort å handelskontor samt, i öfrigt lämpliga, varda dertill, efter infordrade ansökningar, utvalde.

»Som endast ett eller två års verksamhet i så främmande och aflägsna länder ej är tillräcklig för inhemtande af önsklig kännedom af förhållandena och uppnåendet af ändamålet med deras utsändande, bör understödet till en och samma person utgå under loppet af något flere år, på det att han äfven måtte under tiden hafva kunnat bereda en mera eller mindre betydande handelsomsättning med svenska varor, på samma gång som ett längre vistande i dylikt ändamål i samma land må kunna leda dertill, att agenten, äfven *efter* statsunderstödets upphörande, derstädes komme att bosätta sig för fortsatt bedrifvande af samma slags affärer, hvilket visat sig inträffa med en hel del af de ofvannämnde belgiska agenterne. Understödet torde sålunda anses böra till samma person utgå under loppet af högst fem år med omkring 5,000 kronor om året.

»I Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof finnes en alldeles ny begäran om 20,000 kronors anslag till anställande af kommersiella attachéer. Vid ett ytligare betraktande skulle någon måhända tro, att bifall till nyssnämnda anslag skulle göra min här framstälda motion öfverflödig, eller att ändamålet med densamma derigenom skulle uppnås. Men detta är ingalunda förhållandet. Ensamt namnet gifver tillkänna, att de skulle tillhöra våra diplomatiska beskickningar, och som vi endast ega sådana vid de europeiska hofven och i Nordamerika, synes deras verksamhet blifva inskränkt just till de länder, som jag på goda grunder *icke* ansett böra ifrågakomma. Attachéernes verksamhet skulle äfven blifva en helt annan eller den samma, som åtskilliga verk och inrättningar redan hafva sig uppdraget att följa, nemligen utvecklingen på de industriella områdena inom Europa.»

Kongl. Maj:ts förslag och Herr Stjernspetz' motion hafva det gemensamt, att de afse beredande af ökade afsättningstillfällen för alstren af vårt lands näringar samt vidgad och noggrannare kännedom om vilkoren för en dylik afsättning. Särskildt i en tid som den nuvarande,

då dels näringarna lida af ett svårt betryck, dels en stegrad konkurrens medfört en tvingande nödvändighet för producenterne att vidga sina förbindelser och med allt mer ökad uppmärksamhet följa konsumenternas vexlande önskningar och å olika marknader olika behof, synes det vara ett naturligt och värdigt föremål för statsmakternas omsorger att, ur synpunkten af hela landets intresse, härutinnan lemna ett stöd, som onekligen erfordras.

Båda framställningarna hafva ock synts Utskottet förtjena afseende, och i flera delar skilja de sig ej synnerligen från hvarandra.

Den af Herr Stjernspetz önskade handelsförbindelsen med utomeuropeiska länder torde nemligen ingalunda vara främmande för Kongl. Maj:ts framställning, utan denna senare jemväl afse att, i den mån sådant kan ske, främja utvecklingen af Sveriges handel med alstren af dess näringar och industri på utom Europa belägna platser. Af föredragande departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet framgår, att så äfven är meningen, äfvensom att en del af det af Kongl. Maj:t äskade beloppet, 20,000 kronor, skulle användas såsom arfvoden eller stipendier åt personer, som anstäldes vid *konsulat* för utredning af frågor om beredande af afsättning åt den inhemska industrien eller för utbildning till konsulstjenst; och då svenska konsulat äro upprättade äfven å utom Europa belägna platser, lärer det få antagas, att personer komma att dit, såväl som till andra orter utom Europa, utsändas för att der söka främja de svenska näringarnas och industriens intressen genom att på dylika platser vinna den största möjliga afsättning.

På det allmänheten må kunna erhålla den största möjliga kännedom om den verksamhet, som kommer att af ifrågavarande attachéer utöfvas, synes det vara lämpligt, att de erhålla till uppgift äfven att så fort ske kan och tid efter annan afgifva berättelser öfver sin verksamhet, hvilka berättelser derefter genom Kongl. Maj:ts försorg bringas till allmän kännedom.

Vidkommande det för ändamålet begärda särskilda anslaget, måste Utskottet erinra, att det vigtiga ändamål, hvars befrämjande med de gjorda framställningarna afses, obestridligen ligger inom området för den Utrikesdepartementet redan anvisade verksamhet; att ganska betydliga anslag äro för departementet anvisade; och att medel till förverkligande af Kongl. Maj:ts föreliggande förslag synas böra kunna anskaffas genom beredande af tillgångar och besparingar å dessa anslag; särskildt å de till kabinettskassan hörande. Enligt nu gällande riksstat erhåller kabinettskassan i ordinarie anslag 447,800 kronor, konsulskassan 160,000 kronor. Med allt erkännande af den stora vigten af att behörigen tillgodose de landets kraf, hvilka ministerstaten har att

bevaka, torde det likväl vara tydligt, att, med hänsyn till dessa båda anslags olika belopp, besparingar för det nu ifrågavarande ändamålet endast å anslaget till kabinettskassan böra ifrågasättas, enär det synes antagligt, att kabinettskassans behof möjligen skulle kunna fyllas med ett något mindre belopp än för närvarande derför tages i anspråk. Då emellertid vigt ligger derpå, att åtgärder snarligen kunna vidtagas i syfte att bereda ökad afsättning åt svenska näringarnas och industriens alster, samt då för närvarande förslag till sådana besparingar icke föreligga, särskilda medel för ändamålet erfordras, föranlåtes Utskottet att tillstyrka att anslag för nästkommande år till det af Kongl. Maj:t föreslagna belopp må af Riksdagen beviljas; hemställande alltså Utskottet, som med hvad ofvan anförts anser sig jemväl hafva besvarat Herr Friherre Klinckowströms motion,

att Riksdagen, med anledning af Kongl. Maj:ts framställning samt Herr Stjernspetz' motion, må — under vilkor att här ifrågavarande kommersiella attachéer jemväl få till åliggande att till Kongl. Maj:t afgifva redogörelse öfver sin verksamhet och att denna redogörelse genom Kongl. Maj:ts försorg delgifves Riksdagen och i öfrigt på lämpligt sätt offentliggöres — på extra stat för år 1887 under Tredje hufvudtiteln anvisa ett belopp af 20,000 kronor, att i mån af behof användas till anställande af kommersiella attachéer.

Stockholm den 16 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

af Herr *C. E. Casparsson*, (i fråga om Utskottets motivering);

samt

af Herr *Sven Nilsson*, som yrkat, att Utskottet måtte hemställa,

»att Kongl. Maj:ts framställning om beviljande af medel till anställande af kommersiella attachéer må på det sätt af Riksdagen bifallas, att Riksdagen, till främjande af den svenska industriens och näringarnas intressen af vidgadt område för afsättningen af dess alster, beviljar på extra stat för år 1887 ett anslag af 20,000 kronor; dock under vilkor *dels* att med dessa medel endast må bekostas tillfälligt anställande af affärskunnige och för ofvan angifna ändamål lämplige personer å utom Europa belägna platser, *dels* att, om dylika personers anställande vid beskickningarna inom Europa ifrågakommer, medel dertill beredas genom besparingar å kabinettskassans nuvarande anslag, *dels ock* att attachéerna erhålla till åliggande jemväl att till Kongl. Maj:t afgifva redogörelse öfver sin verksamhet och att denna redogörelse genom Kongl. Maj:ts försorg på lämpligt sätt offentliggöres».

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1886.

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 Mars 1886, kl. half 8 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Fjerde hufvudtitel.

(1:a U. A.)

Vid riksstatens Fjerde hufvudtitel, som omfattar anslagen till landtförsvaret, hafva vid innevarande riksdag ifrågakommit de förändringar, som här nedan omförmälas.

Departementschefen.

Angående medel till tjenstehästar åt chefen för Landtförsvarsdepartementet efter nuvarande departementschefens afgång.

1:o. Kongl. Maj:t har under denna anslagstitel föreslagit, att, efter det nuvarande innehafvaren af befattningen såsom chef för Landtförsvarsdepartementet från samma befattning afgått, må till remontering och underhåll af två tjenstehästar för chefen för Landtförsvarsdepartementet användas af de å allmänna ordinarie anslag under fjerde hufvudtiteln uppkommande besparingar 1,530 kronor årligen, intill dess medel för ändamålet kunna varda uppförda på ordinarie stat. [1.]

Uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 1) har Friherre *R. Klinckowström* yrkat »att ifrågaställda anslag, 1,530 kronor, icke måtte bifallas att utgå vare sig från allmänna besparingarna eller af andra statens medel».

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 3) inhemtas, har Departementschefen, beträffande förevarande framställning, erinrat, bland annat, att då chefen för Landtförsvarsdepartementet vore, närmast konungen, befälhafvare för armén, det måste anses som en brist, att medel till underhåll af tjenstehästar icke funnes för nämnde departementschef, såsom för underlydande befälhafvare, anvisade. Visserligen måste det väl i allmänhet inträffa, att den, som beklädde befattningen såsom chef för Landtförsvarsdepartementet, innehade på stat sådan tjenst vid armén, för hvilken funnes uppförda medel till remontering och underhåll af tjenstehästar, men dessa medel måste naturligtvis uppbäras och användas af den, som kommenderats att uppehålla tjensten, och tillfölle således icke den ordinarie innehafvaren under den tid, han vore chef för Landtförsvarsdepartementet.

Då det synes vara i sin ordning att chefen för Landtförsvarsdepartementet såsom närmast Konungen högste befälhafvare för armén har tjenstehästar till sin disposition, har Utskottet funnit sig böra tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, men enär Utskottet inhemtat, att bemälde departementschef för närvarande kostnadsfritt begagnar åtskilliga lägenheter, såsom stallrum, vagnshus m. m. i kronan tillhöriga egendomen N:o 36 vid Drottninggatan, har Utskottet ansett, att denna förmån, som icke motsvaras af någon liknande för statsrådets öfrige medlemmar, med undantag af utrikesministern, borde vid nuvarande chefens för Landtförsvarsdepartementet afgång upphöra och omförmälda lägenheter för kronans räkning uthyras.

Utskottet hemställer alltså,

att, efter det nuvarande innehafvaren af befattningen såsom chef för Landtförsvarsdepartementet från samma befattning afgått, må till remontering och underhåll af två tjenstehästar för chefen för Landtförsvarsdepartementet användas af de å allmänna ordinarie anslag under Fjerde hufvudtiteln uppkommande besparingar 1,530 kronor årligen, intilldess medel för ändamålet kunna varda uppförda på ordinarie stat; dock under vilkor att samtidigt med det ofvannämnda förändring träder i verket, den chefen för nämnda departement nu tillkommande rättighet att kostnadsfritt begagna åtskilliga lägenheter i kronans egendom N:o 36 Drottninggatan skall upphöra

och omförmälda lägenheter i stället för statsverkets räkning uthyras.

Indelta arméns befälsaflöning.

Angående förändringar i veterinärstaten. [2.]

2:o. Med hänvisande till det vid behandlingen af denna hufvudtitel förda statsrådsprotokoll har Kongl. Maj:t under förevarande anslagstitel föreslagit,

att efter 1886 års utgång de fyrtiosju sqvadronshästläkaretjensterna vid kavalleriet, i mån af inträffande ledigheter, må indragas samt, i stället och allt efter det medel genom dessa tjensters indragning blifva för ändamålet tillgängliga, vid kavalleriet inrättas tolf bataljonsveterinärbefattningar med den i förutnämnda statsrådsprotokoll angifna fördelning å kavalleriets regementen och corpser, jemte det fem extra hästläkare anställas;

att, i sammanhang härmed, aflöningsförmånerna för hästläkarne vid kavalleriet och artilleriet bestämmas att från och med år 1887 utgå på sätt i samma protokoll angifvits, dock, hvad häst- och fourageersättning till kavalleriets hästläkare angår, först i den mån Kongl. Maj:t finner de genom ofvanberörda indragningar tillgängliga medel å vederbörande anslag lemna tillgång till dylik ersättning; samt

att, vid bifall härtill, de efter år 1886 ifrågakommande ålderstillägg för regementsveterinärer må utgå från anslaget under fjerde hufvudtiteln till ålderstillägg, äfvensom för öfrigt de medel, hvilka under anslagen till indelta arméns befälsaflöning, lifgardet till häst och kronprinsens husarregemente finnas uppförda till hästläkares aflönande, måtte ställas till Kongl. Maj:ts förfogande, att, från och med år 1887 och intill dess slutlig reglering af vederbörande anslag kan ega rum, i mån af behof användas till genomförande af de föreslagna förändringarne i veterinärstaten.

Uti sin motion N:o 1 i Första Kammaren har Friherre *Klinckowström* förmält sig vara nödsakad yrka afslag å Kongl. Maj:ts förevarande framställning.

Af den i ofvan åberopade statsrådsprotokoll (sidd. 3—10) rörande denna fråga förekommande utredning, till hvilken Utskottet hänvisar, framgår, att under det sjukvården för de artilleriet tilldelade hästar besörjes vid hvarje af de tre artilleriregementena af 1 regements- och 1 bataljonsveterinär, upptaga gällande stater för kavalleriet, förutom 1 regementsveterinär vid hvarje regemente eller corps, tillsammans icke

mindre än 47 sqvadronshästläkare, eller 1 för hvarje sqvadron, af hvilka sqvadronshästläkarebefattningar likväl för närvarande icke mindre än 22 vore vakanta i brist på kompetente sökande, i följd hvaraf de göromål, som tillhörde de vakanta beställningarna, måste vid hvarje trupp uppehållas af dess öfrige hästläkare mot ersättning från de genom vakanserna disponibla löner.

Orsaken till detta missförhållande vore, enligt departementschefens åsigt, den, att, då enligt gällande bestämmelser till sqvadronshästläkare antagas endast examinerade veterinärer, sqvadronshästläkarebefattningarne, med endast underofficers grad och föga betydliga löneförmåner, erbjöde en alltför ringa lockelse för dessa veterinärer, hvilka icke allenast aflagt maturitetsexamen utan derefter vid veterinärinstitutet genomgått en kurs under 3 till 4 år och således måste antagas besitta en ganska god bildning både i allmänhet och i sitt fack.

Redan denna omständighet att kompetente personer icke kunde erhållas till besättande af ifrågavarande befattningar syntes, enligt departementschefens förmenande, kräfva en förändring i veterinärstatens vid kavalleriet nuvarande sammansättning, men härtill komme äfven att, då ursprungligen vid hvarje sqvadron fans anstäld endast en hofsmed eller hofslagare, af hvilken icke fordrades andra veterinärkunskaper, än som meddelades honom af regementshästläkaren, och sqvadronshästläkarne sedermera trädde i hofslagarnes ställe, häraf blifvit en följd, att antalet hästläkare på stat vid svenska armén blifvit, i förhållande till hästarnes antal, större än vid andra arméer. En indragning af hästläkare vid kavalleriet kunde i öfrigt under nuvarande förhållanden desto lättare ske, som ett visst antal af manskapet vid kavalleriregementena årligen kommenderades till genomgående af hofbeslagsskola och derunder erhölle undervisning jemväl i skötsel af hästens vanligare åkommor, hvarigenom, vid nedsättning af hästläkarnes antal, åt de återstående bereddes lämpliga biträden vid hästsjukvården.

Beträffande aflöningsstaten har Kongl. Maj:t föreslagit, att de nya regements- och bataljonsveterinärerna skulle erhålla samma aflöningsförmåner, som nu uppbäras af regements- och bataljonsveterinärer vid artilleriet, endast med den skilnad, att vid indelta kavalleriet dagaflöningen för såväl regements- som bataljonsveterinär borde beräknas för allenast 60 dagar; hvaremot, i betraktande af de i och för sig ringa aflöningsförmåner, som arméns hästläkare sålunda skulle komma att erhålla, åtminstone regementsveterinärerna borde beredas förmånen af ålderstillägg med 1,000 kronor efter 10 års väl vitsordad tjenstgöring

i graden; hvarjemte, med afseende å hästvårdens synnerliga vigt för kavalleriets tjenstbarhet, borde iakttagas, att hästläkarne vid detta vapen blefve beridna, för hvilket ändamål nämnde tjenstemän såsom officerares vederlikar borde tilldelas vanlig ersättning för en tjenstehäst hvardera.

Den nuvarande kostnaden för veterinärstaten vore följande:

1 *regementsveterinär* vid artilleriet, lön	kr. 1,800: —		
dagaflöning	» 1,095: —	kr.	2,895: —
2 » » »		»	5,790: —
2 » » *värfvade* kavalleriet, eller lifgardet till häst och Kronprinsens husarregemente		»	5,790: —
Vid *indelta* kavalleriet, bestående af 6 regementen och corpser:			
1 regementsveterinär, lön	kr. 1,800: —		
dagaflöning för 60 dagar	» 180: —	»	1,980: —
5 »		»	9,900: —
1 *bataljonsveterinär* vid artilleriet, lön	kr. 900: —		
dagaflöning	» 730: —	»	1,630: —
2 » » »		»	3,260: —
1 *sqvadronshästläkare* vid *värfvade* kavalleriet, lön		»	800: —
9 » » » »		»	7,200: —
beklädnad och portion åt desse 10 sqvadronshästläkare i 365 dagar à 1 krona		»	3,650: —
1 sqvadronshästläkare vid *indelta* kavalleriet, lön	kr. 700: —		
dagaflöning för 60 dagar	» 60: —	»	760: —
36 » vid d:o		»	27,360: —
jemte nummerlön och portion.			
portion under 60 dagars vapenöfningar för sistnämnde 37 hästläkare à 60 öre om dagen		»	1,332: —
		S:a kr.	72,347: —

förutom 37 nummerlöner.

Kostnaden för veterinärstaten blefve deremot efter de ifrågasatta förändringarne följande:

1 *regementsveterinär* vid artilleriet, lön	kr. 1,800: —		
dagaflöning	» 1,095: —	kr.	2,895: —
		Transport kr.	2,895: —

		Transport	kr. 2,895: —
2	*regementsveterinärer* vid artilleriet		» 5,790: —
1	» vid *värfvade* kavalleriet:		
	lön	kr. 1,800: —	
	dagaflöning	» 1,095: —	
	lönetillägg och fourage-ersättning för 1 tjenstehäst	» 765: —	» 3,660: —
1	»		» 3,660: —
1	» vid *indelta* kavalleriet:		
	lön	kr. 1,800: —	
	dagaflöning, förslagsvis i 60 dagar	» 180: —	
	lönetillägg och fourage-ersättning för 1 tjenstehäst	» 765: —	» 2,745: —
5	»		» 13,725: —
	ålderstillägg med 1,000 kr. efter 10 års tjenstgöring i graden beräknas förslagsvis för omkring halfva antalet regementsveterinärer, eller för 5 st.		» 5,000: —
1	*bataljonsveterinär* vid artilleriet, lön	kr. 900: —	
	dagaflöning	» 730: —	» 1,630: —
2	» » »		» 3,260: —
1	» vid lifgardet till häst, lön	kr. 900: —	
	dagaflöning	» 730: —	
	lönetillägg och fourage-ersättning för 1 tjenstehäst	» 765: —	» 2,395: —
1	» vid Kronprinsens husarregemente		» 2,395: —
1	» vid lifregementets dragoncorps,		
	lön	kr. 900: —	
	dagaflöning, förslagsvis i 60 dagar	» 120: —	
	lönetillägg och fourage-ersättning för 1 tjenstehäst	» 765: —	» 1,785: —
1	*bataljonsveterinär* vid lifregementets husarcorps		» 1,785: —
1	» » Smålands husarregemente		» 1,785: —
		Transport	kr. 52,510: —

	Transport kr.	52,510: —
3 *bataljonsveterinärer* vid skånska husarregementet (10 sqvadroner)	»	5,355: —
3 » » skånska dragonregementet (10 sqvadroner)	»	5,355: —
1 » » Jemtlands hästjägarecorps	»	1,785: —
5 extra hästläkare, arfvoden à 400 kr.	»	2,000: —
kostnader för beordrande af extra hästläkare, för hvilka beräknas dagtraktamente efter 4 kr. 50 öre, förslagsvis	»	1,500: —
	Summa kronor	68,505: —

Såsom af ofvan intagna jemförelse emellan de nuvarande och den föreslagna aflöningsstaten framgår, skulle den ifrågasatta omorganisationens genomförande icke kräfva några ökade kostnader; hvarjemte, enligt Kongl. Maj:ts förslag, bataljonsveterinärbefattningarna vid kavalleriet komme att tillsättas först i den mån, aflöningsmedel för dem efter hand genom afgång bland sqvadronshästläkarne och indragning af sistnämnda tjenster blefve tillgängliga.

Beträffande denna fråga torde Utskottet få erinra, att Kongl. Maj:t vid 1884 års riksdag framlade förslag af lika innehåll, som det nu föreliggande, till veterinärstatens ombildande.

Utskottet ansåg sig emellertid då böra afstyrka bifall till detsamma, hufvudsakligen af det skäl, att, derest en förändring af veterinärstaten skulle ega rum, denna syntes böra gå i den rigtning, att de nu gällande och enligt Utskottets förmenande allt för höga kompetensvilkoren för sqvadronshästläkarebefattningarnes erhållande nedsattes; och blef denna Utskottets uppfattning jemväl af Riksdagen godkänd.

I anledning häraf har, såsom af statsrådsprotokollet (sidd. 9 och 10) inhemtas, Kongl. Maj:t infordrat så väl Medicinalstyrelsens som Veterinärinstitutets lärarekollegii utlåtanden, om och i hvad mån förändring kunde anses böra göras i de för kompetens till sqvadronshästläkarebefattningarne föreskrifna vilkor, men båda dessa embetsmyndigheter hafva bestämdt afstyrkt nedsättning i nämnda kompetensvilkor och såsom skäl härför hufvudsakligen anfört, att fullgörandet af de skyldigheter, hvilka nu ålåge sqvadronshästläkarne, erfordrade kunskaper, som endast kunde påräknas hos veterinärer med fullständig utbildning i sitt yrke, hvarföre åt veterinärer med lägre kunskaper, hvilka ej kunde

antagas ega nödig skicklighet och säkerhet i yrkets utöfning, ej heller borde anförtros en så dyrbart materiel som kavalleriets hästar; samt att det för öfrigt tillkomme sqvadronshästläkarne, då ej deras tjenstgöring vid regementet toges i anspråk, att vid utbrott af smittosamma sjukdomar bland husdjuren utföra sådana vigtiga tjensteförrättningar, som *endast af de fullt utbildade och legitimerade veterinärerna finge verkställas.* Om veterinärer med lägre kunskapsmått, än hvad som för närvarande erfordrades, kunde antagas till tjensteverksamhet af den beskaffenhet, som här ofvan blifvit omförmäld, skulle detta, enligt embetsmyndigheternas åsigt, med all säkerhet medföra olägenheter af många slag och innebära ett otidsenligt tillbakagående från nuvarande förhållanden till skada så väl för hästsjukvården och undervisningen deri som för husdjurssjukvården i allmänhet.

Då alltså af ofvan anförda skäl en nedsättning af kompetensvilkoren för erhållande af veterinärbefattningarne vid armén icke ansetts lämplig, har Utskottet, med hänsyn till de här ofvan framhållna olägenheterna af den nuvarande organisationen och då de af Kongl. Maj:t föreslagna förändringarna deri ej ansetts komma att föranleda ökade utgifter för statsverket, nu funnit sig böra tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, med undantag dock i fråga om det föreslagna ålderstillägget å 1,000 kronor, hvilket Utskottet, på det att kostnaderna för den ifrågasatta omorganisationen måtte med större visshet kunna begränsas inom de nuvarande, ansett böra bestämmas till allenast 500 kronor.

Slutligen har Utskottet velat fästa uppmärksamheten vid billigheten deraf att icke genom den ifrågasatta indragningen af sqvadronshästläkarebefattningarne rusthållarnes tunga i afseende å nummerhästarnes vård ytterligare ökas; hvadan Utskottet ansett vid bifall till Kongl. Maj:ts föreliggande förslag böra fästas det vilkor att sådana anordningar af Kongl. Maj:t vidtagas att den förändrade organisationen af arméns veterinärstat kan genomföras utan föranledande af ökade kostnader för rusthållarne.

Utskottet hemställer derför,

att hvad Kongl. Maj:t här ofvan föreslagit i afseende å en förändrad organisation af arméns veterinärstat må vinna Riksdagens bifall; dock så att det föreslagna ålderstillägget åt regementsveterinärerna må bestämmas att utgå med 500 kronor efter tio års väl vitsordad tjenstgöring, samt under vilkor att sådana anordningar af Kongl. Maj:t vidtagas att genom

den minskade tillgång på hästläkare, som kan komma att uppstå genom sqvadronshästläkarebefattningarnes indragande, vederbörande rusthållare icke betungas med ökade utgifter i de fall, då de för nummerhästarnes vård skola anlita veterinärer.

Svea lifgarde.

3:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att under detta anslag, med anledning af lifbeväringsregementets indragning, uppföres aflöning för en kapten af andra klassen med 2,895 kronor, men att deremot från anslaget afföres en mönsterskrifvarelön med 450 kronor, samt att i följd häraf anslaget, som nu utgör 162,629 kronor, höjes med 2,445 kronor till 165,074 kronor.

Angående afhjelpande vid fotgardena af befälsbrist i följd af lifbeväringsregementets indragning.

[3 o. 4.]

Rörande ofvannämnda framställning inhemtas af statsrådsprotokollet (sidd. 11—14) hufvudsakligen, att, sedan Kongl. Maj:t, i anledning af Rikets Ständers vid 1856—1858 årens riksdag gjorda framställning angående lifbeväringsregementets indragning, förordnat, att hvarken den lediga chefsbefattningen vid regementet skulle tillsättas eller nya officerare der antagas, hade till följd af den härigenom alltjemt fortgående minskningen af officerscorpsen, den ifrågavarande officerscorps åliggande skyldigheten att vapenöfva beväringsmanskapet från Stockholms stad och län måst öfverflyttas på lifgardesregementena. Då härigenom uppstått en betänklig befälsbrist vid gardesregementena, hade, till afhjelpande häraf, Kongl. Maj:t erhållit Riksdagens medgifvande att af anslaget till lifbeväringsregementet disponera medel till inrättande vid hvartdera fotgardesregementet af en tredje majors- och fyra andre kaptensbeställningar.

För de till Kongl. Maj:ts förfogande sålunda stälde medel hade hittills en majors- och tre kaptensbeställningar kunnat vid hvartdera fotgardet inrättas. Genom den ökade aflöning, som genom 1875 års lönereglering för armén faststäldes, saknades emellertid ännu medel till inrättande af den fjerde kaptensbeställningen vid förutnämnda regementen, hvadan Kongl. Maj:t nu, i sammanhang med den föreslagna slutliga indragningen af lifbeväringsregementets anslag, funnit sig böra föreslå öfverförande af medel från sistnämnda anslag till oftanämnda kaptensbeställningars inrättande.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 13) inhemtas, är aflöningen för en kapten af andra klassen 2,895 kronor, deraf 1,800 kronor i fast lön

och 1,095 kronor i tjenstgöringspenningar. Då emellertid från Svea lifgardes stat kan afföras 450 kronor, utgörande lön till en numera indragen mönsterskrifvarebefattning, utgör det belopp, hvarmed enligt Kongl. Maj:ts under denna punkt gjorda framställning anslaget behöfver höjas, endast 2,445 kronor.

Enär Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke kan anses afse beviljande af ett nytt anslag, utan endast öfverförande från ett annat anslag af ett belopp afsedt just för det ändamål, hvartill sistnämnda anslag ursprungligen varit afsedt, nemligen hufvudstadens och Stockholms läns beväringsmanskaps behöriga vapenöfvande, har Utskottet, som, med hänsyn till befolkningens i hufvudstaden tillväxt och det i följd häraf årligen ökade antalet beväringsskyldige, anser någon tillökning i befälsstyrkan väl befogad, icke funnit skäl till erinran emot Kongl. Maj:ts ofvan berörda framställning.

Utskottet hemställer derför,

att under anslaget till Svea lifgarde må, med anledning af lifbeväringsregementets föreslagna indragning, uppföras aflöning för en kapten af andra klassen med 2,895 kronor, men att deremot från anslaget afföres en mönsterskrifvarelön med 450 kronor samt att i följd häraf anslaget, som nu utgör 162,629 kronor, höjes med 2,445 kronor till 165,074 kronor.

Andra lifgardet.

Angående afhjelpande vid fotgardena af befälsbrist i följd af lifbeväringsregementets indragning.

[3 o. 4.]

4:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att detta anslag, nu 161,594 kronor, för beredande af aflöning till en kapten af andra klassen höjes med 2,895 kronor till 164,489 kronor.

Under åberopande af hvad under nästföregående punkt blifvit anfördt samt med hänvisande till hvad statsrådsprotokollet (sidd. 11—14 samt 25) innehåller angående förevarande framställning, hemställer Utskottet,

att anslaget till Andra Lifgardet, nu 161,594 kronor, må för beredande af aflöning till en kapten af andra klassen höjas med 2,895 kronor till 164,489 kronor.

Artilleriet.

5:o. Kongl. Maj:t har föreslagit,

att detta anslag, under vilkor af bifall till det förslag, som här nedan framställes om uppförande i riksstaten af särskildt anslag till artilleriskjutskolor, från dess nuvarande belopp ... kronor 1,091,966: —
nedsättes med ... » 2,400: —
till ... kronor 1,089,566: —

Angående nedsättning i anslaget till fältartilleriet. [5.]

samt att nu förevarande anslag, under förutsättning att under fjerde hufvudtiteln uppföres anslag till fästnings- och positionsartilleri, måtte erhålla benämningen »fältartilleriet».

I anledning af de alltjemt ökade fordringarne på artilleriets skjutskicklighet har Kongl. Maj:t, såsom i punkten 16:o) här nedan omförmäles, äskat uppförande under fjerde hufvudtiteln af ett ordinarie reservationsanslag till artilleriskjutskolor, och har till följd häraf anslaget till artilleriet ansetts kunna till beloppet nedsättas. De belopp, som sålunda skulle komma att blifva obehöfliga, äro 5,000 kronor till artilleribefälets skjutöfningar och 2,500 kronor till artilleriunderofficerarnes gemensamma skjutöfningar, eller tillhopa 7,500 kronor. Sedan emellertid Svea artilleriregementes skjutöfningar och åtskilliga i samband dermed stående öfningar numera måst förläggas till Marma skjutfält, hafva ökade transportkostnader, traktamentsersättningar m. m. uppkommit, hvarigenom till betäckande af dessa ökade utgifter ett belopp af 5,100 kronor ansetts böra afräknas från förenämnda 7,500 kronor, hvadan detta anslag alltså borde nedsättas med 2,400 kronor till 1,089,566 kronor, samt, under förutsättning af bifall till Kongl. Maj:ts förslag om inrättande af särskildt fästnings- och positionsartilleri, erhålla benämningen »fältartilleriet».

Då Utskottet af anförda skäl funnit sig icke kunna tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts under punkten 16:o) här nedan omförmälda förslag angående beviljande af ett särskildt anslag till artilleriskjutskolor m. m., får Utskottet endast hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna Riksdagens bifall.

Fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg.

Angående organisation af en fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg.
[6.]

6:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit,

att Riksdagen — med godkännande af de i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 omförmälda grunder för organisation af en fästningsartilleribataljon i Vaxholm—Oscar-Fredriksborg jemte hvad som dervid föreslagits beträffande personalens aflöning — måtte till genomförande af den del af bataljonens organisation, som enligt samma protokoll skulle ega rum under år 1887, anvisa, utöfver de för Svea artilleriregementes tre fästningskompanier och ett fästningskompani vid Göta artilleriregemente jemte befäl samt till arfvoden åt kommendant och placemajor å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg nu anslagna medel, jemväl 10,400 kronor af reservartilleriets anslag, i den mån detta belopp är eller blifver tillgängligt, samt såsom nytt anslag 86,400 kronor;

att sistnämnda anslagsbelopp, under benämning »fästningsartilleribataljonen å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg», uppföres under fjerde hufvudtiteln såsom *reservationsanslag* näst efter anslaget till fältartilleriet;

samt att de besparingar, som under uppsättningstiden kunna å de för fästningsartilleribataljonen sålunda afsedda medel beredas, må, i likhet med hvad förut vid uppsättning af nya trupper varit medgifvet, af Kongl. Maj:t disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter.

Då Kongl. Maj:ts förevarande framställning såväl vid 1884 som 1885 årens riksdagar varit föremål för pröfning, anser sig Utskottet icke nu behöfva ingå i någon närmare redogörelse för Kongl. Maj:ts förslag, utan får Utskottet i sådant afseende hänvisa till statsrådsprotokollet (sidd. 15—20 och bil. Litt. A och B).

Uti sin ofvanberörda motion (N:o 1) i Första Kammaren har Friherre *Klinckowström* yrkat, »att Riksdagen måtte afslå hela detta förslag om en fästningsartilleribataljon på Vaxholm—Oscar-Fredriksborg och alla dermed sammanhängande nya anslag».

Herr Statsrådet och Chefen för Landtförsvarsdepartementet har beträffande behofvet af ett särskildt fästnings- och positionsartilleri erinrat, att rätta handhafvandet af en dyrbar fästningsartillerimateriel, med ammunition och utredning, kräfver studier och erfarenhet af annan

art än som kunna förväntas hos ett från fältartilleriet beordradt tillfälligt befäl.

Hvad sålunda blifvit anfördt eger, enligt Utskottets åsigt, den största vigt och betydelse, och har Utskottet alltså ansett sig böra på det lifligaste tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts föreliggande förslag.

Då emellertid Utskottet, såsom af punkten 7:o härefter synes, ansett sig för närvarande icke kunna tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts framställning om uppsättande af ett särskildt fästnings- och positionsartilleriregemente med förläggningsort å Carlsborg, har Utskottet ansett att för här ifrågavarande organisation af en fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg borde tagas i anspråk hela det nuvarande anslaget till reservartilleriet 31,275 kronor, hvarigenom den ökade kostnad, ifrågavarande fästningsartilleribataljons bildande skulle föranleda, komme att uppgå till allenast 65,525 kronor.

Utskottet hemställer derför,

att Riksdagen — med godkännande af de i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 omförmälda grunder för organisation af en fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg jemte hvad som dervid föreslagits beträffande personalens aflöning — må till genomförande af den del af bataljonens organisation, som enligt samma protokoll skulle ega rum under år 1887, anvisa, utöfver de för Svea artilleriregementes 3 fästningskompanier och 1 fästningskompani vid Göta artilleriregemente jemte befäl samt till arfvoden åt kommendant och placemajor å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg nu anslagna medel, jemväl reservartilleriets anslag, i den mån detta är eller blifver tillgängligt, samt såsom nytt anslag 65,525 kronor;

att sistnämnda anslagsbelopp, under benämning »fästningsartilleribataljonen å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg» uppföres under fjerde hufvudtiteln såsom *reservationsanslag* näst efter anslaget till artilleriet;

samt att de besparingar, som under uppsättningstiden kunna å de för fästningsartilleribataljonen sålunda afsedda medel beredas, må, i likhet med hvad förut vid uppsättning af nya trupper varit medgifvet,

af Kongl. Maj:t disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter.

Fästnings- och positionsartilleriregemente å Karlsborg.

Angående organisation af fästnings- och positionsartilleri å Karlsborg.

[7.]

7:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit,

att Riksdagen — med godkännande af de i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 angifna grunder för organisation af ett fästnings- och positionsartilleriregemente å Karlsborg jemte hvad som dervid föreslagits beträffande personalens aflöning — måtte till genomförande af den organisation af fästnings- och positionsartilleri å Karlsborg, som enligt samma protokoll skulle ega rum under år 1887, anvisa, utöfver de för två fästningskompanier vid Göta artilleriregemente med befäl och detta artilleriregementes å Karlsborg förlagda tygstat nu anslagna medel, jemväl 20,875 kronor af reservartilleriets anslag, i den mån detta belopp är eller blifver tillgängligt, samt såsom nytt anslag 45,100 kronor;

att sistnämnda anslagsbelopp under benämning »fästnings- och positionsartilleriregementet å Karlsborg» uppföres under fjerde hufvudtiteln såsom *reservationsanslag* näst efter anslaget till fästningsartilleribataljonen å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg;

samt att de besparingar, som under uppsättningstiden kunna å de för fästnings- och positionsartilleriet på Karlsborg sålunda afsedda medel beredas, må af Kongl. Maj:t disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter.

Enär jemväl förevarande framställning under de två sistförflutna åren varit föremål för Riksdagens pröfning, tillåter sig Utskottet att, angående de närmare detaljerna af Kongl. Maj:ts förslag, hänvisa till hvad statsrådsprotokollet (sidd. 21—24 och Bil. Litt. C, D och E) härom innehåller.

Friherre *Klinckowström* har uti sin ofvanberörda motion N:o 1 yrkat, »att Riksdagen för närvarande icke måtte godkänna ifrågavarande förslag till uppsättning af ett fästningsartilleriregemente och icke derför bifalla några anslag, vare sig på ordinarie eller extra stat».

Då Utskottet redan tillstyrkt bifall till Kongl. Maj:ts framställning om uppsättande af en fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-

Fredriksborg såsom varande den enligt Utskottets åsigt mest af behofvet påkallade af de utaf Kongl. Maj:t föreslagna nya artilleriorganisationerna, har Utskottet ansett att för närvarande med bildandet af fästnings. och positionsartilleriregementet å Karlsborg borde kunna anstå; och får Utskottet alltså hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna Riksdagens bifall.

Marinregementet.

Angående anslagets förändrande till reservationsanslag. [8.]

8:o. Af Kongl. Maj:t är föreslaget att, vid bifall till det under punkten 10:o här nedan omförmälda förslag, att till genomförande af stater för Blekinge, Hallands och Vesternorrlands bataljoner måtte få användas i mån af behof, bland annat, marinregementets anslag, allt efter det medel derå blefve tillgängliga, detta anslag, hvilket nu vore af förslagsanslags natur, måtte i riksstaten upptagas såsom *reservationsanslag.*

Hänvisande till hvad statsrådsprotokollet (sidd. 24 och följ.) innehåller angående dels förevarande anslag, dels Kongl. Maj:ts förslag om en förändrad organisation af beväringstrupperna samt under åberopande af hvad under punkten 10:o här nedan finnes anfördt, hemställer Utskottet,

att, vid bifall till det här nedan under punkten 10:o omförmälda förslag att till genomförande af stater för Blekinge, Hallands och Vesternorrlands bataljoner får användas i mån af behof, bland annat, marinregementets anslag, allt efter det medel derå blifva tillgängliga, detta anslag, hvilket nu är af förslagsanslags natur, må i riksstaten upptagas såsom *reservationsanslag.*

Lifbeväringen.

Angående afförande från riksstaten af lifbeväringens anslag. [9.]

9:o. I fråga om detta anslag har Kongl. Maj:t föreslagit, att — under vilkor att Kongl. Maj:ts förslag, dels om den vid lifbeväringsregementet ännu qvarstående personalens öfverflyttande på allmänna indragningsstaten och dels om uppförande under hvartdera af anslagen

för Svea lifgarde och Andra lifgardet af aflöningsmedel för en kapten af andra klassen, vinna Riksdagens bifall — från riksstaten för år 1887 måtte afföras det nuvarande anslaget för lifbeväringen, 11,432 kronor.

Då Kongl. Maj:ts ofvanberörda förslag om den vid lifbeväringsregementet ännu qvarstående personalens öfverflyttande på allmänna indragningsstaten ännu icke varit föremål för Riksdagens pröfning, kommer Utskottet att framdeles, sedan sådan pröfning egt rum, angående förevarande framställning afgifva utlåtande, hvilket Utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Gotlands nationalbeväring samt Hallands, Vesternorrlands och Blekinge beväring.

Angående omorganisation af beväringstrupperna.

[10.] 10:o. Under denna anslagstitel är af Kongl. Maj:t föreslaget:

att Riksdagen måtte, med godkännande af de vid statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 fogade förslag till stat för Blekinge bataljon och till nya stater för Gotlands nationalbeväring samt Hallands och Vesternorrlands bataljoner, medgifva, att ej mindre Gotlands nationalbevärings nuvarande anslag till den del, som för nationalbeväringens nya stat icke behöfver tagas i anspråk, än äfven marinregementets anslag, allt efter det medel å dessa begge anslag blifva tillgängliga, må, från och med år 1887 och intill dess slutlig reglering af vederbörande anslag kan ega rum, användas i mån af behof till genomförandet af de föreslagna staterna för Blekinge, Hallands och Vesternorrlands bataljoner;

samt att, i sammanhang med tillämpning vid Gotlands nationalbevärings artillericorps af förändrade grunder för stammanskapets anställning, tjenstgöring och aflöning, denna artillericorps nummerstyrka må efter hand ökas från 75 till 100 man.

Med afseende å det otillfredsställande skick, hvari Gotlands nationalbeväring för närvarande befunne sig, samt bristfälligheterna i det nuvarande sättet för beväringsöfningarnas anordnande inom Hallands, Vesternorrlands och Blekinge län, har Herr Statsrådet och Chefen för Landtförsvarsdepartementet, enär omförmälda olägenheter med anledning af den nya beväringslagens införande med all säkerhet komme att ytterligare ökas, funnit tiden vara inne att, jemte en tidsenligare

ombildning af Gotlands nationalbeväring, föreslå ordnandet inom hvart och ett af förutnämnda län af en beväringscorps med fulltalig befälskader för en bataljon. Till vinnande af detta mål skulle, på sätt departementschefen föreslagit, användas dels de nuvarande anslagen till Hallands och Vesternorrlands beväringsbataljoner, dels anslaget till Marinregementet, i den mån detta anslag blefve tillgängligt, dels ock den del af anslaget till Gotlands nationalbeväring, som, under förutsättning af värnpligtslagens tillämpning å invånarne på Gotland och bifall till den föreslagna omorganisationen af Gotlands nationalbeväring, blefve disponibelt.

Beträffande den närmare organisationen af Gotlands nationalbeväring samt förutnämnda tre beväringsbataljoner äfvensom i fråga om de föreslagna aflöningsstaterna för dessa corpser, tillåter sig Utskottet hänvisa till hvad statsrådsprotokollet (sidd. 25—33) samt bil. till samma protokoll Litt. F, G, H, I och K härom innehålla.

Af Friherre *Klinckowström* är i hans förr berörda motion N:o 1 yrkadt, »att det ofvan anförda, af Kongl. Maj:t framstälda förslag till delvis reorganisation af beväringsbataljoner med deraf uppstående kostnader för närvarande måtte afslås».

Enär i följd af värnpligtslagens tillämpning å invånarne på Gotland en ombildning af Gotlands nationalbeväring synes vara af behofvet påkallad, samt sistlidet års Riksdags beslut angående utsträckt värnpligt betingar förändringar i de nuvarande anordningarna för vapenöfvandet af beväringsmanskapet inom Blekinge, Hallands och Vesternorrlands län, har Utskottet ansett Kongl. Maj:ts föreliggande förslag, som ej kräfver några ökade anslagsbelopp, böra af Utskottet tillstyrkas, dock med ett vilkor.

Utskottet har nemligen inhemtat, att militärbefälhafvaren på Gotland för närvarande åtnjuter, utom lön, fouragemedel och stallhyra samt dagaflöning, jemväl af statsmedel utgående inqvarteringsersättning med 1,005 kronor. Då de för honom föreslagna aflöningsbelopp, berörda inqvarteringsersättning oberäknad, skulle uppgå till 9,355 kronor, som i det närmaste motsvara hvad en öfverste vid indelta armén åtnjuter, eller 9,330 kronor, och en sådan aflöning af 9,355 kronor synes fullt tillräcklig, har Utskottet ansett sig böra föreslå denna inqvarteringsersättnings upphörande vid nuvarande tjensteinnehafvarens afgång.

Utskottet hemställer alltså,

a) att Riksdagen må — under vilkor, att den till militärbefälhafvaren på Gotland nu utgående inqvarteringsersättning skall vid den nuvarande tjenste-

innehafvarens afgång upphöra — godkänna de vid statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 fogade förslag till stat för Blekinge bataljon och till nya stater för Gotlands nationalbeväring samt Hallands och Vesternorrlands bataljoner, samt medgifva, att ej mindre Gotlands nationalbevärings nuvarande anslag till den del, som af nationalbeväringens nya stat icke behöfver tagas i anspråk, än äfven Marinregementets anslag, allt efter det medel å dessa begge anslag blifva tillgängliga, må från och med år 1887 och intill dess slutlig reglering af vederbörande anslag kan ega rum användas i mån af behof till genomförandet af de föreslagna staterna för Blekinge, Hallands och Vesternorrlands bataljoner;

b) samt att, i sammanhang med tillämpning vid Gotlands nationalbevärings artillericorps af förändrade grunder för stammanskapets anställning, tjenstgöring och aflöning, denna artillericorps' nummerstyrka må efter hand ökas från 75 till 100 man.

Beväringsmanskapets vapenöfningar.

Angående förhöjning i anslaget till följd af den nya värnpligtslagens tillämpning.

[11.]

11:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att detta anslag för den nya värnpligtslagens tillämpning och till förbättring af beväringsmanskapets aflöning under öfningarna samt vid marscher till och från mötena måtte från sitt nuvarande belopp, 652,500 kronor, höjas med 270,000 kronor till 922,500 kronor.

Vidare äro af särskilda motionärer inom Riksdagen följande yrkanden framstälda, nemligen:

Af Friherre *R. Klinckowström* (motion N:o 1 i Första Kammaren):

att för den nya värnpligtslagens tillämpning och till förbättring af beväringsmanskapets aflöning under öfningarna samt vid marscher till och från mötena, förutom det hittills varande ordinarie anslaget 652,500 kronor, ett *extra* anslag af 138,600 kronor måtte beviljas.

Af Herr *A. Bexell* (motion N:o 42 i Första Kammaren):

att Riksdagen, för sin del, måtte besluta, att dagaflöningen för de beväringsynglingar, som från och med nästa år skola fullgöra sin värnpligt, enligt nya värnpligtslagen, skall höjas till minst 50 öre per

dag, beräknadt för såväl marsch- som öfningsdagarne, likasom att Riksdagen för detta ändamål anvisar nödiga medel.

Af Herr *J. Sjöberg* i Bodaryd (motion N:o 26 i Andra Kammaren):

att beväringsmanskapet under år 1887 tillerkännes under öfningar och 2 dagars marscher en dagaflöning af 50 öre och för hvarje marschdag utöfver de 2 första, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, en marschaflöning af en krona 50 öre; och

att det af Kongl. Maj:t för den nya värnpligtslagens tillämpning och till förbättring af beväringsmanskapets aflöning under öfningarna samt vid marschen till och från mötena äskade anslag måtte höjas till det belopp, som deraf betingas.

Af Herr *E. Forsselius* (motion N:o 27 i Andra Kammaren):

att Riksdagen måtte bevilja förhöjning i anslaget på fjerde hufvudtiteln till »beväringsmanskapets vapenöfningar» till det belopp, att dagaflöningen för beväringen så väl under öfningsdagarne som under marscherna till och från mötena måtte kunna utgå med *minst* 20 öre per dag.

Af Herr *L. F. Odell* (motion N:o 62 i Andra Kammaren):

att Riksdagen för sin del ville besluta:

1:o) att värnpligtig från och med den dag, han inställer sig å vederbörlig ort och ställe för att afgå till mötesplatsen, till och med den dag, då han af vederbörande befäl eller tjensteman lemnas för att gå till sitt hem, af staten erhåller minst 25 öre såsom dagaflöning, utom den af Kongl. Maj:t föreslagna marschaflöningen; och

2:o) anvisa för detta ändamål erforderliga medel.

Af Herr *Jan Eliasson* (motion N:o 92 i Andra Kammaren):

att Riksdagen måtte bestämma beväringsmanskapets aflöning under vapenöfningstiden till 50 öre per dag och bevilja erforderligt anslag för sådant ändamål.

Af Herr *J. Jonsson* i Fröstorp (motion N:o 144 i Andra Kammaren):

a) att den i 35 § värnpligtslagen föreskrifna dagaflöning måtte bestämmas till 50 öre samt en krona 50 öre för hvarje marschdag från och till mötesplatserna; och att till följd häraf anslaget för beväringens vapenöfningar till lands förhöjes med 252,000 kronor;

b) att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att beväringsmanskapet under vapenöfningar erhåller samma utspisningsstat som det ständiga manskapet.

I fråga om Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning får Utskottet hänvisa till den utredning i ämnet, som återfinnes i statsrådsprotokollet (sidd. 34—37); och har Utskottet icke funnit skäl till någon an-

märkning beträffande de af Kongl. Maj:t gjorda beräkningarna af kostnaderna för beväringsmanskapets vapenöfningar, likasom Utskottet jemväl funnit sig böra biträda hvad i omförmälda statsrådsprotokoll anföres angående ersättning till beväringsmanskapet för marscherna till och från mötesplatserna. Under dessa marscher borde, enligt Herr Statsrådets och Chefen för landtförsvaret mening, beväringen jemte den s. k. portionsersättningen böra i allmänhet bekomma dagaflöning till lika belopp, som under sjelfva öfningsdagarne, men ansåge Herr Statsrådet det vara synnerligen angeläget att i sammanhang härmed måtte tillses att den tunga, som befolkningen i vissa delar af riket vid beväringspligtens fullgörande måste framför den öfriga befolkningen vidkännas genom långa och tidsödande marscher till och från mötesplatserna, kunde blifva i någon mån utjemnad och lindrad medelst förhöjning för dylika fall af den under marscherna utgående ersättning; och syntes detta lämpligen kunna ske sålunda, att de beväringsskyldige, under marscherna till och från mötesplatserna, *för hvarje marschdag utöfver de två första* finge å alla de orter i riket, der sådana längre marscher för beväringsmanskapet förekomme, uppbära från och med år 1887, i stället för portionsersättning och portionsskilling, en marschaflöning af 1 krona 50 öre. Sedan Kongl. Maj:t infordrat utredning från Arméförvaltningen å intendentsdepartementet rörande den tillökning i den nuvarande kostnaden, som härigenom skulle för statsverket uppstå, hade Arméförvaltningen inkommit med uträkning i sådant afseende, hvaraf framginge att den ökade kostnaden i följd af den ifrågasatta förändringen skulle uppgå till omkring 25,000 kronor årligen.

Hvad åter angår det af flere motionärer gjorda yrkandet om en förhöjd dagaflöning för beväringsmanskapet, har Utskottet ingalunda förbisett den ökade tunga och de i många fall känbara uppoffringar, som komma att drabba de beväringsskyldige i följd af den nya värnpligtslagens tillämpning. Att emellertid bevilja en förhöjning i dagaflöningen ända derhän, att den bestämmes till 50 öre, har Utskottet icke ansett befogadt, helst detta skulle medföra en högst betydlig kostnad för statsverket. Utskottet anser ifrågavarande dagaflöning, som nu utgår med 6 öre, lämpligen kunna bestämmas till det af senaste landtförsvarskomitén beräknade belopp af 20 öre. Det är sant, att, såsom departementschefen erinrat, komitén dervid utgick från den förutsättning, att öfningstiden för beväringen utsträcktes till 90 dagar, men detta förhållande torde i och för sig ej innefatta något giltigt skäl, hvarför icke, äfven vid en kortare öfningstid, dagaflöningen skulle

kunna och böra bestämmas till 20 öre, om ett sådant belopp finnes skäligt och billigt. Detta belopp utgör dubbelt mot hvad Kongl. Maj:t antagit, eller 10 öre; och skulle den ökning i förevarande anslag, som af förhöjningen till 20 öre betingas, utgöra för den af Kongl. Maj:t till 30,000 man årligen beräknade beväringsstyrkan 120,000 kronor, i följd hvaraf hela anslagets slutsumma komme att uppgå till 1,042,500 kronor.

Vidkommande slutligen Herr J. Jonssons i Fröstorp yrkande, att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anhålla, att beväringsmanskapet under vapenöfningar måtte erhålla samma utspisningsstat som det ständiga manskapet, har, såsom af motionen inhemtas, detta yrkande föranledts deraf, att en till Karlsborg kommenderad beväringsstyrka icke skulle åtnjutit samma utspisningsstat som den artilleriafdelning, med hvilken den vapenöfvats.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, eger beväringsmanskapet numera åtnjuta samma utspisningsstat, som är faststäld för den indelta armén, hvarjemte vid de värfvade regementen, der beväringen haft gemensam hushållning med stamtruppen, beväringen erhållit samma utspisningsstat som den värfvade armén, och har någon berättigad klagan rörande omförmälda utspisningsstater icke försports. Som emellertid Utskottet erfarit att frågan om ny utspisningsstat för armén är på Kongl. Maj:ts pröfning beroende och rättelse således torde vara att emotse, derest en sådan skulle befinnas erforderlig, anser Utskottet en skrifvelse till Kongl. Maj:t i ämnet för närvarande obehöflig.

Utskottet hemställer alltså:

a) att med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning i öfrigt anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar, för den nya värnpligtslagens tillämpning samt för den förbättring af beväringsmanskapets aflöning, som betingas deraf att denna bestämmes till 20 öre om dagen under öfningarna samt de tvenne första marschdagarne, må från sitt nuvarande belopp 652,500 kronor höjas med 390,000 kronor till 1,042,500 kronor; och

b) att Herrar Friherre Klinckowströms, Bexells, J. Sjöbergs i Bodaryd, Forselii, Odells, Jan Eliassons och J. Jonssons i Fröstorp motioner icke må till någon vidare Riksdagens åtgärd föranleda.

Ersättning åt värnpligtsområdenas befäl m. fl.

Angående anslag till beredande af ersättning åt värnpligtsområdenas befäl m. fl.

[12.]

12:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit, att — jemte det Kongl. Maj:t medgifves att i vederbörande aflöningsstater vidtaga de ändringar, hvilka påkallas af den i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 framlagda plan för handhafvandet af inskrifningen och redovisningen af de värnpligtige samt för anordnande af befälet i inskrifnings-, bataljons-, kompani- och afdelningsområdena — Riksdagen, i afvaktan att de härtill nödiga medlen, efter fulla genomförandet af det i nämnda plan ingående nya aflöningssätt för en del af arméns befäl, kunna på sina tillbörliga anslag fördelas, nu måtte under fjerde hufvudtiteln, näst efter anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar, uppföra under benämning »ersättning åt värnpligtsområdenas befäl m. fl.» ett särskildt ordinarie anslag å 218,000 kronor.

Uti sin oftaberörda motion N:o 1 har Friherre *Klinckowström* yrkat, att för närvarande endast ett *extra* anslag för år 1887 måtte beviljas, stort 180,000 kronor, att för ifrågavarande ändamål efter behof af Kongl. Maj:t användas.

På sätt af statsrådsprotokollet framgår, har Herr Statsrådet och Chefen för Landtförsvars-departementet vid föredragning inför Kongl. Maj:t den 11 sistlidne Januari af ifrågavarande ärende till en början, — med erinran, att enligt nya värnpligtslagen riket skulle för de värnpligtiges inskrifning indelas i visst antal inskrifningsområden och dessa åter i bataljons-, kompani- samt afdelningsområden äfvensom att för hvartdera af dessa områden borde förordnas en befälhafvare — erinrat, att enligt det af 1882 års landtförsvarskomité afgifna förslag inskrifningsområdena skulle i hufvudsak sammanfalla med fotfolkets regementsområden, till följd hvaraf regementschefen skulle komma att blifva befälhafvare jemväl för inskrifningsområdet och i sådan egenskap biträdas af regementsqvartermästaren, hvaremot öfrige områdesbefälhafvare borde tagas ur det icke i aktiv tjenst inkallade befälet jemte underbefälet; och hade komitén, som till följd af då föreslagna organisation af landtförsvaret och i sammanhang dermed beräknade aflöningsförhållanden icke upptagit särskild ersättning åt regementscheferna i deras egenskap af befälhafvare för inskrifningsområdena lika som ej heller åt deras biträden, regementsqvartermästarne, beräknat kostnaden för arfvoden åt öfrige områdesbefälhafvare till sammanlagdt 536,400 kronor. Då emellertid den i värnpligtslagen omförmälda

indelning af riket, hvartill förslag vore af generalstaben utarbetadt, ännu ej kunnat af Kongl. Maj:t definitivt fastställas, hade departementschefen ansett bataljons-, kompani- och afdelningsområdena för beräkningen af ifrågavarande ersättning böra ordnas sålunda:

	bataljons-områden:	kompani-områden:	afdelnings-områden:
Stockholms stad	2	8	—
indelta infanteriregementena	44	176	352
beväringscorpser (Vesternorrlands, Hallands och Blekinge)	3	12	24
summa	49	196	376

Med tillämpning af ofvan nämnda komités beräkningssätt i afseende å arfvodena till sist berörda områdens befälhafvare, skulle den för sådant ändamål erforderliga kostnaden uppgå till 367,560 kronor.

Enär likväl denna kostnad med hänsyn till det resultat, som derför skulle vinnas, förefallit synnerligen hög, hade departementschefen, som ansåge ett ordnande af inskrifningsväsendet medelst områdesbefälsplatsernas tilldelande åt det aktiva befälet mot dagaflöning vara det under nuvarande organisation naturliga och i fråga om kostnaden minst betungande, anmodat Arméförvaltningen att upprätta förslag till beräknande af kostnaden för dylik organisation af inskrifningsväsendet samt dervid taga i betraktande, huru vida icke vid det indelta infanteriet, på samma gång aflöningssystemet kunde förenklas och besparing skulle vinnas i kostnaden för upprätthållande af tjenstgöringen under tiden mellan mötena derigenom, att dels tjenstgöringen vid nämnda infanteri ordnades på det sätt, att af befälet och underbefälet hufvudsakligen endast den del, som nödvändigt erfordras för rullföringen af de värnpligtige, hölles i ständig tjenstgöring under hela året, och dels i följd häraf detta befäl såsom ersättning för sin ökade tjenstgöring tillades dagaflöning, under det att det öfriga befälet och underbefälet, med undantag af afdelningsunderofficerarne, å ena sidan befriades från tjenstgöring i allmänhet under tiden mellan de vanliga öfningsmötena, men å andra sidan jemväl förlorade rätt till uppbärande af tjenstgöringspenningar.

I anledning häraf hade Arméförvaltningen å civila departementet i underdånig skrifvelse den 11 December 1885 framlagt en på ofvan angifna grunder byggd plan för inskrifningen och redovisningen af de värnpligtige jemte beräkning af det anslagsbehof, som erfordrades för den sålunda föreslagna regleringen af aflönings- och tjensteförhållan-

dena. Enligt detta förslag, för hvilket redogöres i statsrådsprotokollet sidd. 40—47 och hvartill Utskottet tillåter sig hänvisa, skulle kostnaden för genomförande af det i sagda plan angifna system för ifrågavarande angelägenheters ordnande belöpa sig till 197,334 kronor 50 öre, eller i jemnadt tal 198,000 kronor.

Med tillkännagifvande att, derest särskildt inskrifningsområde komme att tilldelas Vermlands fältjägarecorps i likhet med indelta infanteriets corpser, vederbörande befäl och underbefäl vid först nämnde corps också borde erhålla dagaflöning, hvaremot de till dem nu utgående tjenstgöringspenningarne skulle indragas, utan att dock den beräknade kostnadssumman 198,000 kronor härigenom behöfde öfverskridas, hade departementschefen, enligt statsrådsprotokollet, vidare framhållit vigten deraf, att vid införande af den nya organisationen åt kompaniexpeditionen vid det indelta infanteriet, hvilken för närvarande af befälspersonalen ombesörjdes turvis hvar tredje månad, gåfves en mera stadig anordning, hvarigenom, utom andra fördelar, den i värnpligtslagen föreskrifna kontrollen å de värnpligtige komme att underlättas. Slutligen hade departementschefen förklarat sig biträda en i anledning af Arméförvaltningens förslag framstäld anmärkning, att subalternofficerarne borde för sin utbildning och för vinnande af erfarenhet i skötande af kompanibefäl komma i tillfälle att mellan mötestiderna tjenstgöra vid kompanierna i något större utsträckning än som kunde ifrågakomma, derest sådan tjenstgöring skulle af dem skötas endast *vid förfall* för kompanicheferne. Såsom ersättning för dylik och dermed jemförlig tjenstgöring borde desse yngre officerare, vid mistning af tjenstgöringspenningar, erhålla dagaflöning, för hvilket ändamål departementschefen ansåge ett belopp af 20,000 kronor blifva erforderligt utöfver den af Arméförvaltningen beräknade kostnadssumman 198,000 kronor. Hela det för ersättning till värnpligtsområdenas befäl nödvändiga anslagsbeloppet skulle alltså uppgå till 218,000 kronor, hvilken summa vid jemförelse med det belopp, som samma kostnad, enligt 1882 års landtförsvarskomités förslag, på sätt här ofvan anförts, skulle kräfva, måste anses beräknad med all skyldig hänsyn dertill, att anordningen måtte blifva för statsverket så litet betungande som möjligt.

Utskottet har vid behandlingen af denna fråga icke förbisett den omständigheten, att enligt det af 1875 års Riksdag, vid antagande af Kongl. Maj:ts då afgifna förslag till ny reglering af militärbefälets löner, uppstälda vilkor den löntagare vid krigsmakten till lands, som ingått å nämnda lönestat, är skyldig att underkasta sig de förändrin-

gar i tjenstgöringsskyldighet och aflöningsförmåner, hvilka en omorganisation af landtförsvaret kan göra erforderliga. Men oafsedt att det torde kunna dragas i tvifvelsmål, huru vida berörda bestämmelse kan ega tillämplighet jemväl i afseende å den genom värnpligtslagen införda utsträckning af beväringsskyldigheten och den deraf föranledda tillökning i militärbefälets tjenstegöromål, som nu blifvit ifrågasatt, har Utskottet, med hänsyn till ej mindre det redan nu befintliga och ständigt tillväxande antalet af värnpligtige än äfven de genom värnpligtslagen meddelade nya bestämmelser angående kontrollen å de beväringsskyldige, ansett det arbete, som till följd af inskrifningsväsendets ordnande på det af Kongl. Maj:t föreslagna sätt komme att fordras af det aktiva armébefälet, blifva så maktpåliggande, att man ej billigtvis kan ifrågasätta att armébefälet utan särskild ersättning skulle dermed betungas. Gäller detta i fråga om officerarne, så måste detsamma i ännu högre mån ega tillämpning beträffande underbefälet, hvars medlemmar redan nu till följd af sina knappa löneförmåner hafva svårt nog att uppehålla sig, men, derest de komme att vara i ständig tjenstgöring och således beröfvades utsigten till bifförtjenster, utan gensägelse måste tillförsäkras högre aflöningsförmåner för att icke utsättas för ekonomisk undergång.

Ehuru Utskottet således anser det vara oundgängligen nödigt, att medel ställas till Kongl. Maj:ts disposition för bestridande af de utgifter, som måste blifva förenade med den förestående inskrifningen och redovisningen af de värnpligtige samt anordnandet af befälet i inskrifnings-, bataljons-, kompani- och afdelningsområden, hyser Utskottet likväl betänkligheter mot att redan nu för dessa förhållandens ordnande å ordinarie stat anvisa ett så betydligt anslag som Kongl. Maj:t begärt.

Hvad först beloppet beträffar, är det naturligt, att kostnaderna blifva mindre det första året af den nya värnpligtslagens tillämpning, då de i densamma föreskrifna åtgärder vidtagas endast med afseende å en del af de värnpligtige, än under de följande år, då den nya ordningen fullständigt trädt i verket; och har Utskottet ansett de under år 1887 förekommande, nödvändiga kostnaderna böra kunna begränsas till ett belopp af 150,000 kronor.

I fråga åter om sättet för dessa medels anvisande torde det, enligt Utskottets åsigt, i ett fall sådant som det förevarande, då det gäller ordnande af ett nytt förhållande, ej vara behöfligt eller ens fullt lämpligt att tillgodose behofvet medelst uppförande af ett nytt anslag å ordinarie stat. Utskottet har derför trott sig böra föreslå att de erforderliga medlen åtminstone för år 1887 må på extra stat beviljas.

Om nödiga medel på sådant sätt, endast på extra stat ställas till Kongl. Maj:ts förfogande, torde någon pröfning ej vara behöflig af förslaget om rätt för Kongl. Maj:t att vidtaga ändringar i gällande aflöningsstater.

Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande förslag må på det sätt bifallas, att Riksdagen, för tillämpning under år 1887 af den nya värnpligtslagens föreskrifter angående de värnpligtiges inskrifning, redovisning m. m., på extra stat för år 1887 under Fjerde hufvudtiteln beviljar ett anslag å 150,000 kronor.

Försvarsverket till lands i allmänhet eller Arméförvaltningens departement.

Angående anslagstillägg för beväringens behof. [13.]

13:o. Vidare är af Kongl. Maj:t föreslaget,

att detta anslag, i anledning af den år 1887 inträdande förlängning i öfningstiden för beväringen samt till beredande åt Gotlands nationalbeväring af likställighet med det öfriga beväringsmanskapet i afseende å förmånen af beklädnad på kronans bekostnad, måtte ökas med 178,584 kronor, eller från sitt nuvarande belopp, 2,150,916 kronor, till 2,329,500 kronor;

samt att såsom extra anslag för år 1887 beviljas *dels* till anskaffning för beväringen af målskjutningsutredning 20,200 kronor *och dels* till nyuppsättning af munderings- m. fl. persedlar för en klass af Gotlands nationalbeväring 70,000 kronor.

I fråga om de särskilda ändamål, hvartill omförmälda anslag skulle komma att användas, får Utskottet hänvisa till hvad statsrådsprotokollet (sidd. 50—52) härom innehåller.

Af Friherre *Klinckowström* är i hans motion N:o 1 yrkadt,

»att af den äskade totala tillökning af 178,584 kronor å ordinarie anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet (nu 2,150,916 kronor) Riksdagen måtte bevilja på *extra* stat endast 156,584 kronor».

Då Kongl. Maj:ts förevarande framställningar äro föranledda dels af 1885 års Riksdags beslut angående utsträckt värnpligt, dels ock af Kongl. Maj:ts här ofvan under punkten 10:o framlagda förslag om en förändrad organisation af Gotlands nationalbeväring, till hvilket förslag Utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall, får Utskottet endast hemställa,

a) att detta anslag, i anledning af den år 1887 inträdande förlängning i öfningstiden för beväringen samt till beredande åt Gotlands nationalbeväring af likställighet med det öfriga beväringsmanskapet i afseende å förmånen af beklädnad på kronans bekostnad, må ökas med 178,584 kronor eller från sitt nuvarande belopp 2,150,916 kronor till 2,329,500 kronor; samt

b) att såsom extra anslag för år 1887 må beviljas

dels till anskaffning för beväringen af målskjutningsutredning 20,200 kronor;

och dels till nyuppsättning af munderings- m. fl. persedlar för en klass af Gotlands nationalbeväring 70,000 kronor.

Byggnader och sängkläder på mötesplatserna m. m.

Angående förhöjning af anslaget till byggnader m. m.

[14.]

14:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att detta anslag, som nu utgör 100,000 kronor, måtte höjas med 65,000 kronor till 165,000 kronor.

Uti särskild till Riksdagen aflåten proposition N:o 22 är af Kongl. Maj:t vidare föreslaget:

att, för den händelse anslaget under riksstatens Fjerde hufvudtitel till »byggnader och sängkläder på mötesplatserna m. m.» bestämmes till det af Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen till innevarande års Riksdag föreslagna belopp, den rotehållare åliggande skyldighet att bygga och underhålla kompanitrossbodar samt fortskaffa trossen till och från mötesplatserna må från och med 1887 af statsverket öfvertagas, under vilkor att statsverket erhåller den rätt till redan befintliga kompanitrossbodar, som må vederbörande rotehållare tillkomma.

Med hänvisande till hvad statsrådsprotokollet (sidd. 52—54) samt det vid Kongl. Maj:ts ofvanberörda proposition fogade protokoll innehålla angående behofvet af detta anslag, hemställer Utskottet,

att, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, anslaget till byggnader och sängkläder på mötesplatserna m. m., 100,000 kronor, må förhöjas med 65,000 kronor till 165,000 kronor, samt att den rotehållare åliggande skyldighet att bygga och underhålla kompanitrossbodar

samt fortskaffa trossen till och från mötesplatserna må från och med år 1887 af statsverket öfvertagas, under vilkor att statsverket erhåller den rätt till redan befintliga kompanitrossbodar, som må vederbörande rotehållare tillkomma.

Angående stallskjul å mötesplatserna.

15:o. Uti enskilda inom Andra Kammaren väckta motioner är föreslaget,

af Herr *Per Ersson* i Vestlandaholm (motion N:o 12):

att på Fjerde hufvudtiteln må uppföras ett extra anslag af 25,000 kronor till stallskjuls uppförande på mötesplatsen Sannahed;

samt af Herr *Sven Nilsson* i Efveröd (motion N:o 136):

att staten, efter vederbörande rusthållares hörande och med deras medgifvande, må öfvertaga de stallskjul, som af rusthållen blifvit å allmänna mötesplatserna för indelta armén uppförda, under vilkor att ifrågavarande stallskjul framdeles underhållas af staten för begagnande af rusthållen under möten för deras hästar, intill dess andra åtgärder härför varda vidtagna, och att Riksdagen, till bestridande af kostnaderna för underhållet på ordinarie stat, beviljar och ställer till Kongl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag af 5,000 kronor.

Vid omförmälda motioners behandling har Utskottet funnit deras syfte väl förtjent af att tagas i allvarligt öfvervägande.

Med erkännande häraf har Utskottet likväl ej ansett sig kunna tillstyrka Riksdagen att nu bifalla berörda motioner. Utskottet håller före, att om, såsom Utskottet finner billigheten kräfva, någon åtgärd från statens sida, med anledning af de utaf motionärerna åberopade förhållanden, må böra vidtagas, detta bör ske på ett sådant sätt, att samtlige rusthållares ställning till staten i ifrågavarande hänseende blir så vidt möjligt lika.

Ur denna synpunkt kan Utskottet ej ovilkorligen förorda vare sig Herr Per Erssons motion, som afser endast en viss mötesplats, eller Herr Sven Nilssons motion, enligt hvilken de rusthållare, som uppfört stallskjul, skulle komma i en annan ställning än de, hvilka icke till sina hästars skyddande vidtagit en dylik åtgärd och hvilka, för den händelse genom statens försorg skjul skulle finnas böra uppföras å samtliga mötesplatser, der sådana nu ej finnas, synas böra med något lämpligt belopp till statens utgift härför bidraga. Herr Sven Nilssons motion saknar ock den utredning, som nödvändigtvis torde böra föregå ett så generelt beslut som det, han föreslår.

Utskottet finner sig således ej kunna i vidsträcktare mån tillmötesgå motionärernas framställningar än att Utskottet hemställer,

att Riksdagen må med anledning af Herrar Per Erssons och Sven Nilssons motioner hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huru vida och i hvad mån samt på hvilka vilkor staten må öfvertaga de på vissa mötesplatser för indelta armén uppförda stallskjul, äfvensom föranstalta om uppförande af sådana å de mötesplatser, der dylika skjul ännu icke finnas, samt till en blifvande Riksdag inkomma med den framställning, hvartill, efter verkstäld utredning, förhållandena må kunna föranleda.

Artilleriskjutskolor.

16:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att under fjerde hufvudtiteln måtte, näst efter anslaget till skjutskolor, uppföras under benämning »artilleriskjutskolor» ett ordinarie *reservationsanslag* å 18,100 kronor samt att, vid bifall härtill, det nuvarande anslaget »till skjutskolor» må i riksstaten benämnas »skjutskolor för infanteriet och kavalleriet». *Angående anslag till artilleriskjutskolor.* [15.]

I anledning af de alltjemt ökade fordringarne på artilleriets skjutskicklighet och då behofvet af särskilda skjutskolor för detsamma inom de flesta europeiska länder redan länge varit tillgodosedt, har, såsom af statsrådsprotokollet (sidd. 54—57) inhemtas, Kongl. Maj:t, för att i någon mån tillgodose de ökade anspråken på det svenska artilleriets skjutskicklighet, föreslagit inrättande af dels en skjutskola för fältartilleriet, förlagd till Marma skjutfält, och dels en skjutskola för fästningsartilleriet, förlagd till Vaxholm.

Fältartilleriets skjutskola skulle lämpas efter behofvet vid 30 fältbatterier, fästningsartilleriets efter behofvet vid de nuvarande 6 fästningskompanierna.

Personalen skulle utgöras, vid den förra skolan af 17 officerare med vederlikar samt 90 underbefäl och menige, hvartill komme erforderlig handräckningspersonal från Svea artilleriregemente; vid den senare skolan af 4 officerare och 12 underbefäl med handräckningspersonal, tagen från de å Vaxholm Oscar-Fredriksborg förlagda fästningskompanierna.

Kostnaderna för dessa skolor, hvilka skulle vara sammandragna under en tid af sex veckor, hafva blifvit på följande sätt beräknade:

fältartilleriets skjutskola: arfvoden för lärare, traktamentsersättningar, rese- och transportkostnader, utgifter för materiel m. m.	kronor	13,450: —
fästningsartilleriets skjutskola: dylika utgifter, af hvilka en del stälde sig billigare vid denna skola, enär 4 af fästningskompanierna äro förlagda på platsen och således icke taga i anspråk rese- och transportkostnader	»	2,150: —
diverse utgifter vid Marma skjutfält för tillsyn och vård af byggnader och inventarier, af der qvarlemnad artillerimateriel och ammunition, af skjutfältet och stängslet kring detsamma m. m., äfvensom för transporter å fältet samt vägars underhåll m. m.	»	2,500: —
	Summa kronor	18,100: —

Såsom af punkten 5:o här ofvan framgår, skulle emellertid från anslaget till artilleriet kunna afföras ett belopp af 2,400 kronor, att tilläggas förevarande anslagstitel, hvadan den ökade kostnaden för de föreslagna artilleriskjutskolorna i sjelfva verket blefve 15,700 kronor.

Då för närvarande ett reservationsanslag af 31,000 kronor finnes anvisadt till skjutskolor, synes det Utskottet som om detta anslag jemväl bör kunna lemna tillgång till bestridande af de nödvändigaste kostnaderna för skjutöfningarne för artilleriet; och får Utskottet derför hemställa,

att Kongl. Maj:ts ofvan berörda framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Öfriga ordinarie anslag.

Angående öfriga ordinarie anslag. [16.]

17:o. I afseende å öfriga, här ofvan ej omnämnda ordinarie anslag under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t icke föreslagit annan förändring, än att, för jemnande af de ordinarie anslagens slutsumma, anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementets afdelning af Kongl. Maj:ts Kansli måtte från 4,329 kronor höjas med 8 kronor till 4,337 kronor; och får Utskottet med anledning häraf hemställa,

att samtliga de ordinarie anslag under denna hufvudtitel, i hvilka förändring icke blifvit här ofvan ifrågasatt, må i 1887 års riksstat till oförändrade belopp upptagas; dock att nyssberörda expensmedelsanslag må få till beloppet jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma finnes erforderligt.

Angående upphörande af kronans återstående magasins- och spannmåls- samt brödbakningsrörelse.

[18.]

18:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 44) har Herr *A. Hedin* af anförda skäl föreslagit,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga sådana åtgärder, att kronans bagerirörelse i hufvudstaden må upphöra, om möjligt, redan med utgången af innevarande år; samt att Stats-Utskottet, om det funne motionen förtjena afseende, måtte formulera de närmare bestämmelser, som tilläfventyrs borde fogas till ett sådant beslut i sjelfva hufvudsaken.

Af de Utskottet i ämnet meddelade upplysningar framgår, att kronobageriets tillverkningar ställa sig icke obetydligt billigare än enskildes. Sålunda har kostnaden för kronobageriets bröd utgjort under åren 1883—1885 i medeltal 6 kronor 39 öre per centner samt för innevarande år beräknats uppgå till allenast 5 kronor 50 öre per centner, under det att kostnaden för anskaffande af bröd för flottans behof för åren 1883—1885 i medeltal uppgått till 6 kronor 53 öre per centner. Då härtill kommer att af civilingeniören Werner Cronqvist vid olika tillfällen tagna prof på så väl kronobageriets som enskilde tillverkares produkter gifva vid handen att kronobageriets utmärka sig för synnerlig godhet och högt näringsvärde, har Utskottet ansett skäl icke förefinnas, som för närvarande tala för bifall till motionärens framställning.

Deremot har det synts Utskottet, som om de nuvarande förvaltningskostnaderna för kronobageriet skulle kunna nedbringas, särskildt genom en minskning af de löneförmåner, som för närvarande tillkomma de personer, hvilka hafva öfverinseendet öfver kronobageriet, nemligen den så kallade kronobagaren och den så kallade slottsproviantmästaren. Enligt hvad Utskottet inhemtat uppbär kronobagaren ett årligt arfvode af 5,000 kronor samt slottsproviantmästaren, förutom 1,425 kronor 64 öre i lön och 1,000 kronor i hyresersättning, så kallad afskrifningsprocent eller provision, hvarigenom bemälde tjenstemans sammanräknade löneförmåner uppgått under år 1883 till 9,136 kronor 8 öre, under år 1884 till 7,185 kronor 26 öre och under år 1885 till 6,644

kronor 61 öre. Slottsproviantmästarens befattning synes likväl vara af den beskaffenhet, att dess innehafvare kan tillfredsställande aflönas med mindre belopp än de för närvarande till honom utgående, och kronobagarens befattning har synts öfverflödig och lämpligen böra vid nuvarande innehafvarens afgång indragas, hvarför Utskottet anser sig böra föreslå en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om åtgärders vidtagande i sådant syfte.

Utskottet får derföre, med afstyrkande i öfrigt af Herr Hedins förevarande motion, hemställa,

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke de nuvarande förvaltningskostnaderna för kronobageriet i hufvudstaden kunna för framtiden minskas.

Extra anslag.

Förutom de extra anslag å 20,200 kronor och 70,000 kronor, om hvilka Stats-Utskottet under punkten 13:o här ofvan meddelat yttrande, hafva för *tillfälliga behof* inom landtförsvaret följande extra anslag för år 1887 ifrågakommit.

Artilleribehof.

Fältartillerimateriel.

Angående anslag till fältartillerimateriel.

[17.] 19:o. Till anskaffning af *fältartillerimateriel* har Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag af 600,000 kronor.

Den materiel, som för det begärda anslaget skulle anskaffas, är enligt statsrådsprotokollet (sid. 59) följande:

30 kanoner med lavetter, föreställare och tillbehör à 6,750 kronor	202,500: —
förändring af 40 äldre ammunitionsvagnar à 110 kronor	4,400: —
Transport kronor	206,900: —

Transport kronor	206,900: —
nya tillbehör till 40 ändrade ammunitionsvagnar à 186 kronor	7,440: —
förändring af 30 äldre packvagnar med tillbehör à 300 kronor	9,000: —
rid- och anspannspersedlar för 4 batterier à 30,000 kronor	120,000: —
ammunition för 5 batterier à 37,700 kronor per batteri	188,500: —
6 reservlavetter med tillbehör till 2 artilleriammunitionskolonner à 3,590 kronor	21,540: —
för 4 artilleriammunitionskolonner: ändring af vagnar, rid- och anspannspersedlar med tillbehör à 8,500 kronor	34,000: —
för 7 fältartilleridivisionsstaber: ändring af fordon, rid- och anspannspersedlar med mera à 1,800 kronor	12,600: —
summa kronor	599,980: —

eller i rundt tal 600,000 kronor; och skulle efter den ifrågasatta anskaffningen finnas kanoner, lavetter och föreställare, med allt tillbehör, äfvensom ammunition för 30 af de till anskaffning föreslagna 34 batterier samt nya rid- och anspannspersedlar för 18 af de 26½ batterier, som föreslagits att förses med dylika persedlar.

Då Riksdagen under en följd af år till fältartillerimateriel beviljat lika belopp som det af Kongl. Maj:t nu äskade samt det icke synes böra anstå med artilleriets tillräckliga förseende med tidsenlig och fullt brukbar materiel, hemställer Utskottet,

att till anskaffning af ny fältartillerimateriel ett belopp af 600,000 kronor må på extra stat för år 1887 anvisas.

Positionsartillerimateriel.

Angående anslag till positionsartillerimateriel. [18.]

20:o. Till *positionsartillerimateriel* har Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag af 50,000 kronor.

Då ifrågavarande materiel numera tillverkas inom landet samt det begärda beloppet är lika med det Riksdagen allt ifrån år 1880 beviljat till förenämnda ändamål, hemställer Utskottet,

att till fortsatt anskaffning af positionsartillerimateriel ett belopp af 50,000 kronor må på extra stat för år 1887 anvisas.

Fästningsartillerimateriel.

Angående anslag till fästningsartillerimateriel.

[19.]

21:o. Till anskaffning af *fästningsartillerimateriel* är af Kongl. Maj:t för år 1887 äskadt ett extra anslag af 100,000 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet (sidd. 60 och 61) inhemtas, är det begärda anslaget afsedt att afhjelpa åtminstone den största bristen på bestyckning för Vaxholm—Oscar-Fredriksborgs försvarsområde och att dervid främst tillgodose behofvet af bestyckning för de två nya batterier å Rindö och Vermdö, till hvilkas utförande sistlidet års Riksdag beviljat medel.

De medel, som för det närvarande tagas i anspråk för fältartillerimateriel, äro ännu högst betydliga, så att, på sätt här ofvan synes, ej mindre än 600,000 kronor för nästkommande år derför begärts och af Utskottet ansetts böra utgå. Då behofvet häraf snart nog torde vara så tillgodosedt, att anslagen till fältartillerimateriel kunna betydligt minskas, blir det lättare att utan allt för stor tunga anvisa medel till fästningsartillerimateriel, och Utskottet har derför funnit anslaget till sistnämnda materiel nu utan olägenhet kunna något nedsättas.

Utskottet hemställer derför,

att Kongl. Maj:ts förevarande förslag må på det sätt bifallas, att till anskaffning af fästningsartillerimateriel på extra stat för år 1887 beviljas ett anslag af 50,000 kronor.

Infanteriammunitionsvagnar.

Angående anslag till infanteriammunitionsvagnar.

[20.]

22:o. Till *infanteriammunitionsvagnar* har Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag af 30,000 kronor.

Enligt hvad i statsrådsprotokollet (sidd. 61 och 62) upplyses, är det begärda anslaget afsedt till anskaffande af nya och ändring af äldre ammunitionsvagnar med tillhörande rid- och anspannspersedlar.

Med erinran endast, att det nu äskade beloppet är lika med det, som af sistlidet års Riksdag till ofvannämnda ändamål beviljades, hemställer Utskottet,

att till anskaffande af infanteriammunitionsvagnar ett extra anslag af 30,000 kronor må för år 1887 anvisas.

Skjutförsök.

23:o. För anställande af *skjutförsök* har Kongl. Maj:t äskat anvisande för år 1887 af ett extra anslag å 15,000 kronor.

Angående anslag till skjutförsök. [21.]

Af statsrådsprotokollet (sid. 62) inhemtas, hvilka skjutförsök under den närmaste tiden ansetts erforderliga och erinras, att, enär 1884 års Riksdag af då begärda 30,000 kronor för anställande af åtskilliga uppgifna skjutförsök anvisat endast halfva beloppet, eller 15,000 kronor, en del af berörda skjutförsök till följd häraf ej kunnat utföras, samt att derjemte försök med två nya certer af artilleripjeser äfvensom med nya krutsorter inom kort förestode.

Under åberopande af hvad sålunda förekommit och med afseende å vigten af dylika skjutförsök får Utskottet hemställa,

att till skjutförsök må för år 1887 anvisas ett extra anslag af 15,000 kronor.

Fortifikationsbehof.

24:o. I likhet med hvad under de sist förflutna åren äskats, har Kongl. Maj:t för år 1887 till *Karlsborgs fästningsbyggnad* begärt ett extra anslag af 200,000 kronor.

Angående anslag till Karlsborgs fästningsbyggnad. [22.]

Rörande detta anslagsbehof meddelas i statsrådsprotokollet (sidd. 63—65) innehållet af en utaf chefen för fortifikationen i ämnet aflåten skrifvelse, innefattande framställning om beviljande för år 1887 af ett anslag å 250,000 kronor, hvaraf 200,000 kronor skulle användas till utförande af arbeten i och för fullbordande af hufvudfästningens landfront och 50,000 kronor vore afsedda till vidtagande af åtskilliga uppräknade förberedande åtgärder för uppförande af de yttre verk, hvilka af 1876 års komité blifvit föreslagna att anläggas å det s. k. Vaberget. Derjemte har Departementschefen erinrat, hurusom det vore ådagalagdt, att fästningsarbetena komme att ansenligt fördyras, när de måste bedrifvas med det under de sista åren för ändamålet beviljade anslag eller endast 100,000 kronor.

För alla de senare åren från och med år 1881 — med undantag endast af år 1884, för hvilket år 200,000 kronor anslogos — har Riksdagen till Karlsborgs fästningsbyggnad beviljat 100,000 kronor årligen;

och har Utskottet ej ansett något giltigt skäl förefinnas att för nästkommande år utöfver sist nämnda belopp höja anslaget till fullbordande af sjelfva hufvudfästningen. Hvad åter angår den ifrågasatta befästningen å Vaberget har Utskottet af statsrådsprotokollet till 1884 års Kongl. statsverksproposition inhemtat de skäl, som tala för att ej längre lemna denna vigtiga punkt alldeles oförsvarad. Af samma statsrådsprotokoll framgår att 1876 års befästningskomité föreslagit, att på höjden af Vaberget skulle anläggas tvenne skansar, den ena bestående af tre sammanbundna vridbara Grusouska jerntorn, hvilken skans ansågs böra helt och hållet uppföras under fredstid, den andra åter ämnad att byggas s. k. halfpermanent, d. v. s. med minsta möjliga byggnadskostnad i fredstid och med afseende å dess fullbordande med minsta möjliga arbetstid vid krigstillfälle. Kostnaden för denna senare skans hade beräknats till 252,000 kronor för arbetet under fredstid och antogs den vid krigsrustning kunna med en arbetsstyrka af 250 man fulländas på 18 à 20 dagar.

Utskottet, som delar den uppfattningen att något bör göras för Vabergets beredande till försvar med afseende på dess stora inflytande på fästningens hållbarhet, har dock stannat vid den åsigt att positionen redan genom uppförande af det ofvannämnda halfpermanenta verket skulle vinna betydligt i försvarsförmåga och att det större permanenta verket ej för närvarande bör komma i fråga att utföras.

De nu af Kongl. Maj:t begärda 50,000 kronor äro, efter hvad Utskottet inhemtat, afsedda till anläggning af bryggor vid stranden nedanför berget, till väg från landningsstället upp till bergets topp samt till påbörjande af planering och sammanföring af jord till blifvande vallar eller sådana arbeten, som i hvad fall som helst äro oundgängliga om berget skall kunna af våra trupper besättas och försvaras; Och anser Utskottet derjemte att för såväl sagda förberedande åtgärder som åvägabringande af det halfpermanenta verket den ofvannämnda summan af 252,000 kronor ej bör öfverskridas, utan sagda halfpermanenta verk dermed kunna bringas till stånd.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Utskottet hemställa,

att af Riksdagen må för år 1887 å extra stat beviljas

a) 100,000 kronor för fortsättande af arbetena å Karlsborgs hufvudfästning; och

b) 50,000 kronor för vidtagande af åtgärder för befästande af det s. k. Vaberget.

25:o. Till *försvarsarbeten vid Vaxholm—Oscar Fredriksborg* har Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag af 28,000 kronor.

Angående anslag till försvarsarbeten vid Vaxholm—Oscar Fredriksborg.

[23.]

Då det sålunda begärda beloppet utgör återstående hälften af den till 56,000 kronor beräknade kostnaden för anläggning af två batterier m. m. i försvarslinien Vaxholm—Oscar Fredriksborg, af hvilken kostnad hälften blifvit af sistlidna års Riksdag anvisad, får Utskottet hemställa,

att till fulländande af de ifrågavarande försvarsarbetena vid Vaxholm—Oscar Fredriksborg må för år 1887 på extra stat anvisas ett belopp af 28,000 kronor.

26:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit anvisande för år 1887 af ett extra anslag af 29,200 kronor till fortsatt anskaffning af *krigsbryggemateriel.*

Angående anslag till fortsatt anskaffning af krigsbryggemateriel.

[24.]

På sätt af statsrådsprotokollet (sid. 66) framgår, utgör det nu äskade beloppet återstoden af den kostnad, 59,200 kronor, som beräknats åtgå för anskaffande af ett krigsbryggeekipage af 1875 års modell; och då Riksdagen sistförflutna år för berörda ändamål beviljat 30,000 kronor af ofvan nämnda kostnadssumma, hemställer Utskottet,

att till återstående anskaffning af krigsbryggemateriel må å extra stat för år 1887 anvisas ett belopp af 29,200 kronor.

27:o. Till fortsatt anskaffning af *fälttelegrafmateriel* har Kongl. Maj:t för år 1887 begärt ett extra anslag af 16,000 kronor.

Angående anslag till fälttelegrafmateriel.

[25.]

Enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 66) rörande denna anslagsfråga innehåller, har hela det belopp, som för ifrågavarande behof skulle åtgå, beräknats till 49,526 kronor 82 öre, hvaraf Riksdagen sistlidna år, enär anskaffningen af den behöfliga materielen ansågs kunna fördelas på tre år, anvisat ett belopp af 16,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att till fortsatt anskaffning af fälttelegrafmateriel må för år 1887 beviljas ett extra anslag af 16,000 kronor.

Byggnadsbehof.

Stall å Karlsborg för positionsartilleriet.

Angående anslag till en stallbyggnad för positionsartilleriet.

[26.]

28:o. I sammanhang med den under punkten 7:o här ofvan gjorda framställningen om upprättande af ett fästnings- och positionsartilleriregemente med förläggningsort å Karlsborg har Kongl. Maj:t till uppförande af en stallbyggnad å Karlsborg för de två kompanier positionsartilleri, som, enligt den föreslagna organisationsplanen, komme att till en början dit förläggas, äskat ett extra anslag för år 1887 af 15,000 kronor.

Friherre *Klinckowström* har i sin motion N:o 1 yrkat, »att det nu af Kongl. Maj:t äskade extra anslaget af 15,000 kronor för stallbyggnader å Karlsborg af Riksdagen måtte afslås».

Åberopande hvad Utskottet anfört för afslag å Kongl. Maj:ts framställning om uppsättande af berörda fästnings- och positionsartilleriregemente, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning om anslag till en stallbyggnad å Karlsborg för positionsartilleriet icke må vinna Riksdagens bifall.

Byggnader för trängbataljonen.

Angående anvisande af förut beviljade medel till byggnader för trängbataljonen.

[27.]

29:o. Sedan sistlidet års Riksdag, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, beviljat ett extra anslag af 273,000 kronor till byggnader för trängbataljonen samt deraf anvisat ett belopp af 100,000 kronor att utgå under år 1886, har Kongl. Maj:t nu äskat att Riksdagen må af de till byggnader för trängbataljonen beviljade medel anvisa på extra stat för år 1887 lika belopp, som för innevarande år anvisats, eller 100,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att till byggnader för trängbataljonen må jemväl för år 1887 anvisas ett extra anslag af 100,000 kronor.

Diverse behof.

Reseunderstöd för officerare och intendenturtjenstemän.

30:o. För ofvannämnda ändamål har Kongl. Maj:t i likhet med föregående år äskat ett extra anslag af 9,000 kronor, med rätt för Kongl. Maj:t att få under ett följande år använda hvad af anslaget kan under året besparas. Och hemställer Utskottet,

Angående reseunderstöd åt officerare och intendenturtjenstemän.

[28.]

att Riksdagen må till reseunderstöd för officerare och intendenturtjenstemän anvisa på extra stat för år 1887 ett anslag af 9,000 kronor, med rättighet för Kongl. Maj:t att få under ett följande år använda hvad af anslaget kan under året besparas.

Generalstabens topografiska arbeten.

31:o. Till fortsättande af Generalstabens topografiska arbeten har Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag af 60,000 kronor eller lika belopp, som från och med år 1879 till samma ändamål årligen utgått.

Angående anslag till de topografiska arbetena.

[29.]

Utskottet hemställer,

att till fortsättande af Generalstabens topografiska arbeten må på extra stat för år 1887 anvisas ett belopp af 60,000 kronor.

Skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande.

32:o. Sedan till ofvannämnda ändamål under de senare åren beviljats ett belopp af 80,000 kronor, har Kongl. Maj:t nu ansett en förhöjning af anslaget vara af behofvet påkallad till följd af skytterörelsens betydande tillväxt under år 1885, som visat sig dels genom ökad lifaktighet inom de skytteföreningar, hvilka förut vore i verksamhet, dels genom bildande af nya skyttegillen i flera delar af landet.

Angående anslag till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande.

[30.]

Det belopp, som sålunda ansetts erforderligt för hvartdera af åren 1886 och 1887, har, såsom af statsrådsprotokollet (sid. 70) inhemtas, beräknats till 105,000 kronor.

Då emellertid för innevarande år endast 80,000 kronor för ofvanberörda ändamål beviljats, har Kongl. Maj:t föreslagit, att det bristande beloppet 25,000 kronor måtte jemte de för år 1887 beräknade 105,000 kronor nu af Riksdagen anvisas.

Enär Kongl. Maj:ts förevarande framställning synes grundad på ett behof, hvars tillgodoseende är af afsevärdt gagn, hemställer Utskottet,

att, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande må på extra stat för år 1887 beviljas *dels* för 1887 års behof 105,000 kronor *och dels* såsom fyllnad i 1886 års anslag 25,000 kronor, eller tillhopa 130,000 kronor.

Angående beviljande af anslag till militäröfningar i folkskolorna.

33:o. Af Herr *A. Hedin* är uti en motion (N:o 45) i Andra Kammaren föreslaget, att Riksdagen måtte å fjerde hufvudtiteln, såsom extraordinarie förslagsanslag, bevilja ett belopp af 15,000 kronor, att, under de vilkor Kongl. Maj:t funne för godt att fastställa, användas till understöd åt kommuner, som, vare sig i sammanhang med folkskoleundervisningen, eller för ungdom, som utträdt ur skoléldern men ännu icke uppnått värnpligtsåldern, anordnade öfningar i exercis och målskjutning.

Ehuru Utskottet erkänner den goda tanken i motionärens förslag, torde likväl betydande olägenheter uppstå om detsamma förverkligades. Den obligatoriska skolgången är enligt Utskottets förmenande redan i och för sig ganska betungande, särskildt i de glesare befolkade trakterna, hvadan några ytterligare öfningsämnen för folkskolorna endast med varsamhet torde böra införas, hvartill jemväl kommer att vapenöfningar under den i folkskolestadgan föreskrifna åldern (7—14 år) icke torde komma att medföra något verkligt gagn.

Beträffande åter motionärens förslag i hvad det afser ungdom, som utträdt ur skoléldern, torde något särskildt anslag för sådant ändamål ej vara erforderligt, då denna ungdoms öfningar antagligen komme att i det närmaste sammanfalla med de nuvarande skarpskyttecorpsernas och skyttegillenas, för hvilkas befrämjande Riksdagen beviljat icke obetydliga belopp.

Utskottet hemställer derför,

att Herr Hedins ofvanberörda motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

34:o. Uti motion N:o 2 i Första Kammaren har Herr *C. von Baumgarten* yrkat:

Om anslag till bestridande af kostnader, som kunna föranledas deraf, att staten öfvertager skyldigheten att hemta läkare och bestå medicin åt sjuk indelt soldat under vistelse på roten.

att Riksdagen för år 1887 ville på extra stat anvisa ett belopp af 30,000 kronor att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att dermed bestrida de omkostnader, som kunna blifva en följd deraf, att rust- och rotehållare må varda, med 1886 års utgång, befriade från skyldigheten att, vid deras knekts sjukdom å rust- eller rotehållet, hemta läkare och bestrida kostnaderna för medicin.

Till stöd för sitt yrkande har motionären erinrat om de betydande olägenheter och den tunga, som nu drabba rust- och rotehållarne genom den dem åliggande skyldigheten att ombesörja den indelta soldatens sjukvård.

Utskottet har ingalunda lemnat obeaktadt hvad motionären sålunda anfört, men enär frågan torde kräfva en närmare utredning, som Utskottet icke är i tillfälle att verkställa, anser sig Utskottet icke kunna tillstyrka bifall till motionärens förslag, helst som jemväl kan ifrågasättas, om de af motionären åberopade författningar nu mera böra fortfarande gälla eller bibehållas; med anledning hvaraf Utskottet funnit skäl föreslå, att Riksdagen måtte i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om utredning i ämnet.

På grund af hvad sålunda anförts får Utskottet, med anledning af Herr von Baumgartens motion, hemställa,

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t, efter utredning i ämnet, täcktes taga under öfvervägande, om och i hvad mån rust- och rotehållarne må kunna befrias från den dem nu åliggande skyldighet att vid knekts sjukdom å rust- eller rotehållet hemta läkare samt bekosta erforderliga medikamenter.

Stockholm den 2 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid punkten 2:o (angående indelta arméns befälsaflöning): af Herr *J. Jonson.*

vid punkten 3:o (angående Svea lifgarde) och *punkten 4:o* (angående Andra lifgardet): af Herr *M. Jonsson*, i fråga om motiveringen.

vid punkten 5:o (angående artilleriet): af Herrar Grefve *G. Sparre*, Friherre *R. von Kræmer*, *C. E. Casparsson*, Friherre *F. von Essen*, Grefve *E. C. A. Piper*, Grefve *W. G. Hamilton*, *O. W. Odelberg*, *J. Widén*, *N. Fosser*, *H. P. P. Tamm*, Friherre *B. A. Leijonhufvud* och *E. Sederholm*, i sammanhang med deras vid punkten 16:o antecknade reservation.

vid punkten 6:o (angående fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg): af Herr *A. P. Danielson*, som yttrat:

»I hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett på första utgiftsafdelningen uppgjordt förslag får jag anföra följande:

Enär de af Kongl. Maj:t vid 1884 och 1885 årens riksdagar framlagda förslag i hufvudsakliga delar voro lika med det nu föreliggande och hvilka förslag blefvo af Riksdagen afslagna, i synnerhet af det skäl, att, då anslagen under Fjerde hufvudtiteln vuxit till en så betydande höjd, några ytterligare anslag till nya organisationer icke borde beviljas annat än i sammanhang med fullständigt ordnande af hela vårt härväsende, så, och då Riksdagen alltså upprepade gånger afgifvit sin uppfattning om Kongl. Maj:ts föreliggande förslag, har det förefallit mig, lindrigast sagdt, oväntadt att Kongl. Maj:t nu ånyo framkommit med detsamma, då de skäl, som åren 1884 och 1885 anförts för afslag, fortfarande, i synnerhet med afseende på arméns stamtrupper, ega sin tillämpning. Då härtill kommer, dels att Riksdagen i år måste bevilja högst betydliga belopp i anledning af den nya värnpligtslagens tillämpning, dels ock att landets närvarande ogynsamma ekonomiska

ställning jemväl bör mana till sparsamhet med statens medel, anser jag att Utskottet ej bort tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag. Jag yrkar derföre,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna Riksdagens bifall»;

i hvilken reservation instämt Herrar *C. Ifvarsson*, vice Talmannen *L. O. Larsson*, *N. Petersson*, *O. B. Olsson*, *G. Eriksson*, *Joh. Jonson* och *M. Jonsson;* samt

af Herrar *S. Andreasson*, *P. Pehrsson*, *A. Persson* och *J. E. Wikstén*.

vid punkten 10:o (angående Gotlands nationalbeväring samt Hallands, Vesternorrlands och Blekinge beväring): af Herrar Grefve *G. Sparre*, *C. E. Casparsson*, Friherre *F. von Essen* och Grefve *E. C. A. Piper*.

vid punkten 11:o (angående beväringsmanskapets vapenöfningar): af Herrar Grefve *G. Sparre*, *C. E. Casparsson*, Friherre *F. von Essen*, Grefve *E. C. A. Piper*, Grefve *W. G. Hamilton*, *O. W. Odelberg*, *H. P. P. Tamm*, Friherre *B. A. Leijonhufvud* och *E. Sederholm;*

af Herr *J. Jonson*, hvilken sistnämnde anfört:

»Med åberopande af de skäl, jag i min motion N:o 144 anfört, har jag ansett att Utskottet bort kunna tillstyrka Riksdagen,

att den i 35 § värnpligtslagen föreskrifna dagaflöning måtte bestämmas till 50 öre samt till följd häraf, att anslaget till beväringsmanskapets vapenöfning måtte förhöjas till erforderligt belopp.»

vid punkten 12:o (angående ersättning åt värnpligtsområdenas befäl m. fl.): af Herr *A. P. Danielson*, som anfört:

»Då 1875 års Riksdag godkände Kongl. Maj:ts då afgifna förslag till ny lönereglering för arméns befäl, uppstäldes dervid, på sätt af Riksdagens skrifvelse den 3 Maj samma år (N:o 25) inhemtas, bland andra det vilkor, att den löntagare vid krigsmakten till lands, hvilken å ny lönestat inginge, skulle vara skyldig att underkasta sig de förändringar i tjenstgöringsskyldighet och aflöningsförmåner, hvilka en

omorganisation af landtförsvaret kunde göra erforderliga. Sedan berörda lönereglering efter tio års förlopp nu mera får antagas hafva blifvit med ett eller annat enstaka undantag fullständigt genomförd, kunna följaktligen de medlemmar af armébefälet, hvilka ingått å den nya lönestaten och således kommit i åtnjutande af de högre löneförmånerna, icke ega några berättigade anspråk på särskild ersättning för den tillökning i arbetsgöromål, som för dem skulle uppkomma enligt det föreslagna sättet för inskrifningsväsendets ordnande, synnerligast som arbetet med inskrifningen och redovisningen af de värnpligtige, sedan någon tids erfarenhet härutinnan vunnits, icke torde blifva särdeles ansträngande. Jag anser mig således icke kunna tillstyrka beviljande af ifrågavarande betydliga anslagsbelopp, och det desto mindre som hinder för Kongl. Maj:t ej torde möta att genom omflyttning eller andra ändringar i militärbefälets tjenstgöringsförhållanden kunna inom det å nu faststälda lönestater anvisade belopp anskaffa medel för bestridande af de utgifter, som af inskrifningssystemets genomförande oundgängligen må påkallas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, yrkar jag,

att såväl Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning som Utskottets förslag icke måtte vinna Riksdagens bifall»;

i hvilken reservation instämt Herrar *C. Ifvarsson,* vice Talmannen *L. O. Larsson, N. Petersson, O. B. Olsson, G. Eriksson, Joh. Jonson* och *M. Jonsson;* samt

af Herrar *S. Nilsson, S. Andreasson, P. Pehrsson* och *A. Persson.*

vid punkten 16:o (angående artilleriskjutskolor): af Herrar Grefve *G. Sparre,* Friherre *R. von Kræmer, C. E. Casparsson,* Friherre *F. von Essen,* Grefve *E. C. A. Piper,* Grefve *W. G. Hamilton, O. W. Odelberg, N. Fosser, H. P. P. Tamm,* Friherre *B. A. Leijonhufvud* och *E. Sederholm.*

vid punkten 18:o (angående kronans brödbakningsrörelse): af Herrar vice Talmannen *L. O. Larsson, O. B. Olsson, P. Pehrsson* och *A. Persson.*

vid punkten 24:o (angående Karlsborgs fästningsbyggnad): af Herrar *C. E. Casparsson* och Friherre *B. A. Leijonhufvud.*

vid punkten 24:o mom. b) (angående åtgärder för befästande af det s. k. Vaberget vid Karlsborg): af Herrar *C. Ifvarsson, O. B. Olsson*

och *Joh. Jonson*, hvilka befarade, att anslags beviljande till åtgärder för befästande af det s. k. Vaberget komme att föranleda nu oberäkneliga kostnader i framtiden, och fördenskull ansett detta anslag ej böra beviljas; samt

af Herrar vice Talmannen *L. O. Larsson, S. Nilsson, S. Andreasson, G. Eriksson, P. Pehrsson* och *A. Persson.*

vid punkten 28:o (angående stall å Karlsborg för positionsartilleriet): af Friherre *B. A. Leijonhufvud.*

vid punkten 32:o (angående skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande): af Herrar *H. P. P. Tamm* och *N. Petersson.*

Härjemte skulle antecknas, att Herr *S. Nilsson* ej deltagit i behandlingen af det vid punkten 6:o behandlade ärende angående fästningsartilleribataljon å Vaxholm Oscar-Fredriksborg, samt Friherre *B. A. Leijonhufvud* ej i handläggningen af ärendet under punkten 7:o angående fästnings- och positionsartilleriregemente å Karlsborg och att Herr *J. Widén* ej närvarit vid behandlingen af punkterna 12:o till och med 18:o.

Bil. Litt. A.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1886 års riksstat anslår:								
Anvisning i i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.		
		Friheter.		Ersättningar.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	**Landtförsvars-**
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—	Departementschefen
49,000	—	—	—	—		49,000	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts Kansli
3,040	—	—	—	—	—	3,040	—	Departementets kommandoexpedition
248,555	—	—	—	—	—	248,555	—	Generalstaben
142,700	—	—	—	—	—	142,700	—	Arméförvaltningen
126,265	—	—	—	—	—	126,265	—	Generalitetsstaten
12,200	—	—	—	—	—	12,200	—	Artilleristaben
7,350	—	—	—	—	—	7,350	—	Öfverkommendantsexpeditionen i Stockholm
30,868	—	—	—	—	—	30,868	—	Kommendantsstaten
25,640	—	—	—	—	—	25,640	—	Krigshögskolan
79,889	—	—	—	—	—	79,889	—	Krigsskolan
81,487	—	—	—	—	—	81,487	—	Garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg,
8,500	—	—	—	—	—	8,500	—	Militärläkares undervisning
2,000	—	—	—	—	—	2,000	—	Resestipendium för militärläkare
19,800	—	—	—	—	—	19,800	—	Pensioner och stipendier för fältläkarecorpsen
S:gr 854,294	—	—	—	—	—	854,294	—	

ıitt. A.

iksstatens Fjerde hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.	Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter. Kronor.	ö.	Ersättningar. Kronor.	ö.	Summa. Kronor.	ö.
epartementet.								
	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
	49,000	—	—	—	—	—	49,000	—
	3,040	—	—	—	—	—	3,040	—
	248,555	—	—	—	—	—	248,555	—
	142,700	—	—	—	—	—	142,700	—
	126,265	—	—	—	—	—	126,265	—
	12,200	—	—	—	—	—	12,200	—
	7,350	—	—	—	—	—	7,350	—
	30,868	—	—	—	—	—	30,868	—
	25,640	—	—	—	—	—	25,640	—
	79,889	—	—	—	—	—	79,889	—
ıservationsanslag	81,487	—	—	—	—	—	81,487	—
	8,500	—	—	—	—	—	8,500	—
	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—
	19,800	—	—	—	—	—	19,800	—
S:gr	854,294	—	—	—	—	—	854,294	—

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Ersättningar.		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
									Indelt
Trp:t	854,294	—	——	—	——	—	854,294	—	
	7,100	—	817,000	—	693,400	—	1,517,500	—	Kavalleri- och infanteriregementena ....
	4,177,876	—	——	—	——	—	4,177,876	—	Indelta arméns befälsaflöning ....
	1,330,000	—	——	—	——	—	1,330,000	—	Lindring af rustnings- och roteringsbesvären, *för*
	12,500	—	——	—	——	—	12,500	—	Roteringsunderstöd, *förslagsanslag* ....
	4,000	—	——	—	——	—	4,000	—	Ersättning för störtade eller skadade nummer
	1,322,300	—	——	—	——	—	1,322,300	—	Indelta arméns och Vermlands fältjägarecorps
	26,520	—	——	—	——	—	26,520	—	Till trossens underhåll, *reservationsanslag* ....
S:gr	6,880,296	—	817,000	—	693,400	—	8,390,696	—	
									Värfvad
	146,345	—	——	—	——	—	146,345	—	Lifgardet till häst ....
	188,615	—	——	—	——	—	188,615	—	Kronprinsens husarregemente ....
	162,629	—	——	—	——	—	162,629	—	Svea lifgarde. Nuvarande anslag ....
									Ökas med aflöning för en kapten af andra klasse
									Minskas med beloppet af en mönsterskrifvarelö
	161,594	—	——	—	——	—	161,594	—	Andra lifgardet. Nuvarande anslag ....
									Ökas med aflöning för en kapten af andra klasse
	138,070	—	——	—	——	—	138,070	—	Vermlands fältjägarecorps ....
	1,091,966	—	——	—	——	—	1,091,966	—	Artilleriet, *reservationsanslag* ....
									Fästningsartilleribataljonen å Vaxholm—Oscar
	66,000	—	——	—	——	—	66,000	—	Marinregementet, *förslagsanslag*, högst .... Anslaget förändras till *reservationsanslag*.
Trp:t	9,689,809	—	817,000	—	693,400	—	11,200,209	—	

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Ersättningar.		Summa.	
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
·mén.								
Trp:t	854,294	—	——	—	——	—	854,294	—
....	7,100	—	817,000	—	693,400	—	1,517,500	—
....	4,177,876	—	——	—	——	—	4,177,876	—
ıgsanslag	1,330,000	—	——	—	——	—	1,330,000	—
....	12,500	—	——	—	——	—	12,500	—
.star vid indelta kavalleriet, *förslagsanslag*	4,000	—	——	-	——	—	4,000	—
penöfningar, *reservationsanslag*	1,322,300	—	——	—	——	—	1,322,300	—
....	26,520	—	——	—	——	—	26,520	—
S:gr	6,880,296	—	817,000	—	693,400	—	8,390,696	—
·mén.								
....	146,345	—	——	—	——	—	146,345	—
....	188,615	—	——	—	——	—	188,615	—
.... 162,629: —								
.... 2,895: — 165,524: —								
.... 450: —	165,074	—	——	—	——	—	165,074	—
.... 161,594: —								
.... 2,895: —	164,489	—	——	—	——	—	164,489	—
....	138,070	—	——	—	——	—	138,070	—
....	1,091,966	—	——	—	——	—	1,091,966	—
redriksborg, *reservationsanslag.* Nytt	65,525	—	——	—	——	—	65,525	—
....	66,000	—	——	—	——	—	66,000	—
Trp:t	9,760,674	—	817,000	—	693,400	—	11,271,074	—

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Ersättningar.		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Trp:t	9,689,809	—	817,000	—	693,400	—	11,200,209	—	
	278,920	—	——	—	——	—	278,920	—	Fortifikationen (derunder *reservationsanslag*, 23,50
	198,000	—	——	—	——	—	198,000	—	Trängen, *reservationsanslag* ......
	859,212	—	——	—	——	—	859,212	—	Värfvade garnisonstruppernas rekrytering och af
	140,592	—	——	—	——	—	140,592	—	Remontering och skoning m. m. för värfvade kaval *reservationsanslag* ......
	64,000	—	——	—	——	—	64,000	—	Lega för hästar till artilleriets och fortifikations
	600,000	—	——	—	——	—	600,000	—	Fouragering af artilleriets, värfvade kavalleriet
	1,101,000	—	——	—	——	—	1,101,000	—	Mathållning för manskapet vid garnisonsregemen
S:gr	5,196,943	—	——	—	——	—	5,196,943	—	
									Bevä
	11,432	—	——	—	——	—	11,432	—	Lifbeväringen*) ......
	201,997	—	——	—	——	—	201,997	—	Gotlands nationalbeväring ......
	12,660	—	——	—	——	—	12,660	—	Hallands beväring ......
	31,420	—	——	—	——	—	31,420	—	Vesternorrlands beväring ......
	652,500	—	——	—	——	—	652,500	—	Beväringsmanskapets vapenöfningar, *förslagsanslag*
									Ökas med ......
	285,000	—	——	—	——	—	285,000	—	Volontärskolor, *förslagsanslag* ......
S:gr	1,195,009	—	——	—	——	—	1,195,009	—	—
									Mate
	2,150,916	—	——	—	——	—	2,150,916	—	Försvarsverket till lands i allmänhet eller Armé Nuvarande belopp ......
									Ökas med ......
	304,063	—	——	—	——	—	304,063	—	Till lif- och släpmunderingar vid rotehållsrege
	205,000	—	——	—	——	—	205,000	—	Anskaffning och underhåll af beklädnads-, bevä persedlar vid det berustade infanteriet, *reser*
Trp:t	16,786,521	—	817,000	—	693,400	—	18,296,921	—	

*) Kongl. Maj:ts förslag om anslagets uteslutande kommer att af Stats-Utskottet i sammanhang med regleringen a

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Trp:t	9,760,674	—	817,000	—	693,400	—	11,271,074	—
ronor, till praktiska öfningar)	278,920	—	——	—	——	—	278,920	—
	198,000	—	——	—	——	—	198,000	—
ning, *reservationsanslag*	859,212	—	——	—	——	—	859,212	—
riets, artilleriets och fortifikationstruppernas hästar,	140,592	—	——	—	——	—	140,592	—
uppernas exercis	64,000	—	——	—	——	—	64,000	—
ch fortifikationstruppernas hästar, *förslagsanslag*	600,000	—	——	—	——	—	600,000	—
na, *förslagsanslag*	1,101,000	—	——	—	——	—	1,101,000	—
S:gr	5,267,808	—	——	—	——	—	5,267,808	—
ingen.								
	11,432	—	——	—	——	—	11,432	—
	201,997	—	——	—	——	—	201,997	—
	12,660	—	——	—	——	—	12,660	—
	31,420	—	——	—	——	—	31,420	—
uvarande belopp 652,500: —								
390,000: —	1,042,500	—	——	—	——	—	1,042,500	—
	285,000	—	——	—	——	—	285,000	—
S:gr	1,585,009	—	——	—	——	—	1,585,009	—
ielen.								
örvaltningens departement. *Reservationsanslag.* 2,150,916: —								
178,584: —	2,329,500	—	——	—	——	—	2,329,500	—
ientena och Vermlands fältjägarecorps	304,063	—	——	—	——	—	304,063	—
ings-, remtygs- samt häst- och sadelmunderings-*ationsanslag*	205,000	—	——	—	——	—	205,000	—
Transport	17,425,970	—	817,000	—	693,400	—	18,936,370	—

gifterna under riksstatens nionde hufvudtitel behandlas.

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Ersättningar.		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Trp:t	16,786,521	—	817,000	—	693,400	—	18,296,921	—	
	100,000	—	——	—	——	—	100,000	—	Byggnader och sängkläder på mötesplatserna m. m.
									Ökas med ....
	108,500	—	——	—	——	—	108,500	—	Inqvarteringskostnader, *förslagsanslag*..............
	21,450	—	——	—	——	—	21,450	—	Till inqvarteringens ordnande i Stockholm, *reser-*
	50,000	—	——	—	——	—	50,000	—	Salpeteruppköp, *förslagsanslag* ....
	60,000	—	——	—	——	—	60,000	—	Ved och ljus vid fästnings- och garnisonsorter ..
S:gr	2,999,929	—	——	—	——	—	2,999,929	—	
									Diverse
	30,000	—	——	—	——	—	30,000	—	För en ridskola vid Strömsholm..................
	31,000	—	——	—	——	—	31,000	—	Till skjutskolor, *reservationsanslag*..................
	99,000	—	——	—	——	—	99,000	—	Garnisonskommendering i Karlskrona, *reserva-*
	8,000	—	——	—	——	—	8,000	—	Durchmarschkostnader, *reservationsanslag*..............
	10,000	—	——	—	——	—	10,000	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag* ....
	70,000	—	——	—	——	—	70,000	—	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* ..
	15,000	—	——	—	——	—	15,000	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för Armé-
	4,329	—	——	—	——	—	4,329	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för de- *förslagsanslag*. Nuvarande belopp ....
									Ökas, för jemnande af hufvudtitelns slutsumma,
	67,500	—	——	—	——	—	67,500	—	Extra utgifter ....
	44,600	—	——	—	——	—	44,600	—	Disciplinkompaniet:
									Bestämdt anslag ....
									Förslagsanslag..
S:gr	379,429	—	——	—	——	—	379,429	—	
S:ma	17,505,900	—	817,000	—	693,400	—	19,016,300	—	

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Ersättningar.		Summa.	
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Trp:t	17,425,970	—	817,000	—	693,400	—	18,936,370	—
eservationsanslag. Nuvarande belopp 100,000: —								
.... 65,000: —	165,000	—	——	—	——	—	165,000	—
....	108,500	—	——	—	——	—	108,500	—
ationsanslag	21,450	—	——	—	——	—	21,450	—
....	50,000	—	——	—	——	—	50,000	—
....	60,000	—	——	—	——	—	60,000	—
S:gr	3,243,513	—	——	—	——	—	3,243,513	—
nslag.								
....	30,000	—	——	—	——	—	30,000	—
....	31,000	—	——	—	——	—	31,000	—
ionsanslag	99,000	—	——	—	——	—	99,000	—
....	8,000	—	——	—	——	—	8,000	—
....	10,000	—	——	—	——	—	10,000	—
....	70,000	—	——	—	——	—	70,000	—
örvaltningen m. fl. verk	15,000	—	——	—	——	—	15,000	—
artementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli, ... 4,329: —								
ned .... 8: —	4,337	—	——	—	——	—	4,337	—
....	67,500	—	——	—	——	—	67,500	—
.... 12,600: —								
.... 32,000: —	44,600	—	——	—	——	—	44,600	—
S:gr	379,437	—	——	—	——	—	379,437	—
S:ma	18,210,357	—	817,000	—	693,400	—	19,720,757	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Fjerde hufvudtitel.

Landtförsvars-departementet.			Kronor.	ö.
Beväringen.				
För tillämpning under år 1887 af den nya värnpligtslagens föreskrifter angående de värnpligtiges inskrifning, redovisning m. m.			150,000	—
Materielen.				
Till anskaffning för beväringen af målskjutningsutredning		20,200: —		
» nyuppsättning af munderings- m. fl. persedlar för en klass af Gotlands nationalbeväring		70,000: —	90,200	—
Artilleribehof.				
Fältartillerimateriel		600,000: —		
Positionsartillerimateriel		50,000: —		
Fästningsartillerimateriel		50,000: —		
Infanteriammunitionsvagnar		30,000: —		
Skjutförsök		15,000: —	745,000	—
Fortifikationsbehof.				
Karlsborgs fästningsbyggnad:				
För fortsättande af arbetena å Karlsborgs hufvudfästning	100,000: —			
» vidtagande af åtgärder för befästande af det s. k. Vaberget	50,000: —	150,000: —		
Försvarsarbeten vid Vaxholm—Oscar-Fredriksborg		28,000: —		
Till krigsbryggemateriel		29,200: —		
» fälttelegrafmateriel		16,000: —	223,200	—
Diverse anslag.				
Till byggnader för en trängbataljon		100,000: —		
» reseunderstöd för officerare och intendenturtjenstemän		9,000: —		
» fortsättande af generalstabens topografiska arbeten		60,000: —		
» skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande år 1887	105,000: —			
Fyllnad i 1886 års anslag	25,000: —	130,000: —	299,000	—
Summa			1,507,400	—

Stockholm, *K. L. Beckman*, 1886.

Rättelser

i Stats-Utskottets utlåtande N:o 8:

Sid.	8	rad.	2	uppifrån	*står:*	dyrbart	*läs:*	dyrbar
»	12	»	4	»	»	i Vaxholm	»	å Vaxholm
»	15	»	4	»	»	fästnings. och	»	fästnings- och
»	36	»	9	»	»	Grusouska	»	Grusonska

STOCKHOLM, TRYCKT HOS K. L. BECKMAN, 1886.

N:o 8 a.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 April 1886, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts förslag angående afförande från riksstaten af lifbeväringsregementets anslag.

(1:a U. A.)

Uti den Kongl. propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t, i sammanhang med frågan om regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel, föreslagit, att — under vilkor att Kongl. Maj:ts förslag dels om den vid lifbeväringsregementet ännu qvarstående personalens öfverflyttande på allmänna indragningsstaten och dels om uppförande under hvartdera af anslagen för Svea lifgarde och Andra lifgardet af aflöningsmedel för en kapten af andra klassen vinna Riksdagens bifall — från riksstaten för år 1887 måtte afföras det nuvarande anslaget för lifbeväringen, 11,432 kronor.

I punkten 9:o af sitt Utlåtande N:o 8, angående regleringen af utgifterna under nämnda hufvudtitel, anmälde Utskottet, att, då Kongl. Maj:ts ofvanberörda förslag om den vid lifbeväringsregementet ännu qvarstående personalens öfverflyttande på allmänna indragningsstaten ännu icke varit föremål för Riksdagens pröfning, Utskottet komme att framdeles, sedan sådan pröfning egt rum, afgifva utlåtande angående ofvanberörda framställning.

Då Kongl. Maj:ts förslag om förutnämnda personals öfverflyttande på allmänna indragningsstaten numera blifvit i sammanhang med regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel af Riksdagen behandladt och vunnit Riksdagens bifall, och Riksdagen likaledes bifallit Kongl. Maj:ts förslag om uppförande under hvartdera af anslagen för Svea lifgarde och Andra

lifgardet af aflöningsmedel för en kapten af andra klassen, får Utskottet vid sådant förhållande, och då Utskottet i öfrigt icke haft något att erinra emot Kongl. Maj:ts ofvanberörda förslag, hemställa,

att det nuvarande anslaget för lifbeväringen, 11,432 kronor, må från riksstaten för år 1887 afföras.

Stockholm den 16 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 9.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Mars 1886, kl. 1/2 4 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Femte hufvudtitel.

(1:a U. A.)

Vid riksstatens Femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvaret, hafva vid innevarande riksdag ifrågakommit de förändringar, som här nedan omförmälas.

Officerscorpsens tillökning.

Angående officerscorpsens tillökning. [1 o. 2.]

1:o. Kongl. Maj:t har föreslagit,

att på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle att i den ordning, som kan finnas lämplig, öka antalet officerare vid flottan med en flaggman, två kommendörkaptener af första grad, två kommendörkaptener af andra grad, nitton kaptener och elfva löjtnanter, den permanenta reservstaten skall i mån af afgång upphöra samt de genom uppkommande ledigheter på denna reservstat samt öfriga reserv- och indragningsstater disponibla löneförmåner, intill det för permanenta reservstatens aflönande nu anvisade belopp 114,000 kronor, få användas till aflöning åt nämnda antal officerare samt

att detta medgifvande äfven må få afse innevarande år.

Uti en inom Första Kammaren väckt motion, N:o 1, har Friherre *R. Klinckowström* förmält sig vara nödgad yrka, »att Riksdagen icke måtte godkänna hela denna nu af Kongl. Maj:t föreslagna organisation eller dermed förknippade åtgärder».

Såsom af statsrådsprotokollet inhemtas, har Herr Statsrådet och Chefen för Sjöförsvarsdepartementet vid detta ärendes föredragning erinrat, bland annat, huru som, då denna fråga vid sistlidet års riksdag förekom till behandling, såsom skäl för afslag å Kongl. Maj:ts framställning hufvudsakligen anfördes, att en ökning af officerscorpsen icke borde ske annat än i sammanhang med en fullständig omorganisation af flottans personal, särskildt hvad båtsmanshållet beträffade.

En komité vore emellertid tillsatt med uppdrag, bland annat, att afgifva förslag så väl till matros- och handtverkskompaniernas ökande som bildandet dels af en särskild minörcorps, dels ock, under förutsättning af båtmanshållets sättande på vakans, af särskilda sjömans- och sjöfästningsartillerikompanier af erforderlig styrka, dels äfven angående sjöbeväringen, dess fördelning, årliga öfningar samt användande under krigstid i öfverensstämmelse med gällande värnpligtslag, men hade, till följd af förra sommarens opåräknade större rustningar och derigenom uppkommande officersbrist, som nödvändiggjorde komiténs ajournering för nära tre månader, komitén ännu icke hunnit inkomma med utlåtanden och förslag i ofvannämnda ämnen. Huru det emellertid kunde blifva ordnadt med flottans personal i öfrigt och särskildt med båtsmansinstitutionen och äfven oafsedt huruvida en särskild minörcorps, vare sig att dess officerspersonal fortfarande skulle qvarstå och avancera inom flottan eller utgöra en under sjöförsvaret lydande fristående corps, skulle komma att bildas, vore emellertid, enligt Departementschefens åsigt, behofvet af den aktiva officerscorpsens tillökning lika oafvisligt och måste så fort som möjligt afhjelpas.

Beträffande det ökade behofvet af officerare anförde Departementschefen vidare, att i ett från chefen för flottans stab infordradt förslag angående flottans mobilisering nämnde chef erinrat, huru som vid uppgörandet af bemannings- och mobiliseringstaballer för flottan framträdde den gamla erfarenheten från mobiliseringar i allmänhet, att den största bristen och den svåraste att fylla vanligen förefunnes i officers- och underofficersgraderna. I det af nämnde chef uppgjorda förslag beräknades behofvet af officerare till 328;

samt tillgången sålunda:

aktiva staten	140	
öfvertalige officerare å dito	6	
från sjökrigsskolans högre klasser	10	
från reservstaten	53	209
och brist		119.

Reservstaten upptoge visserligen, enligt hvad Departementschefen vidare anförde, 83 officerare, men af dessa — bland hvilka flertalet vore dels regementsofficerare och dels i den ålder att de icke lämpligen kunde under krig användas och följaktligen icke kunde fylla den befintliga bristen, som hufvudsakligen förefunnes i kaptens- och löjtnantsgraderna — ansåges högst 53 kunna i händelse af behof påräknas; och då såväl nya reservstaten som indragningsstaten, i mån af de på dessa stater befintliga officerares afgång, komme att försvinna, vore det klart, att det här ofvan från reservstaterna påräknade antal af 53 officerare komme att efter hand förminskas för att slutligen, oberäknadt de på pensionsstaten öfverflyttade vilkorligen tjenstskyldige, reduceras till den numerär den permanenta reservstaten då kunde komma att upptaga eller, med andra ord, att flottans behof af fullt tjenstdugliga officerare komme att år efter år allt mindre kunna tillgodoses, så framt icke någon åtgärd vidtoges för att förekomma detta. Genom att använda ett så stort anslagsbelopp, som nu utginge till permanenta reservstatens aflönande att dermed aflöna ett större antal officerare företrädesvis i lägre grad på den aktiva staten skulle ej blott nyssberörda olägenhet motverkas utan äfven den brist på subalternofficerare, som äfven med nuvarande rikligare tillgång på officerare å reservstaterna gjort sig gällande, blifva delvis afhulpen; och ansåge Departementschefen att genom den vid förra riksdagen föreslagna tillökningen af 35 officerare på den aktiva staten och med inberäknande af högsta klassernas sjökadetter, äfvensom genom indragning under krigstid af en del officerare från sjökrigsskolan, sjökarteverket och stationerna m. m. det erforderliga antalet af officerare från Kongl. flottan för närvarande kunde nöjaktigt tillgodoses och att det återstående behöfliga antalet kunde fyllas af reservbefäl.

Vidkommande slutligen förslaget att för officerscorpsens ökning få använda de genom uppkommande ledigheter på de öfriga reserv- och indragningsstaterna disponibla löneförmåner anförde Departementschefen, att då såväl år 1883 som nästlidet år framstäldes förslag om officerscorpsens tillökning, den permanenta reservstaten, som endast kunde ökas i den mån medel genom afgång från öfriga reserv- och indragningsstaterna blefve tillgängliga, ännu icke varit fulltalig och då det derföre föreslogs att för den aktiva officerscorpsens ökande använda de för permanenta reservstatens aflöning anvisade 114,000 kronor i mån de blefve tillgängliga, blef deraf en följd att denna tillökning kunde ega rum i mån af afgång å vare sig permanenta reservstaten eller öfriga reservstaterna och indragningsstaten åtminstone intill dess af-

löningen för qvarvarande officerare å permanenta reservstaten och för den nytillökade personalen tillhopa uppginge till 114,000 kronor. Genom frågans undanskjutande hade nu inträffat, att permanenta reservstaten vore fulltalig, och skulle nu officerstillökningen ske endast i mån som de för permanenta reservstatens aflöning använda 114,000 kronor blefve tillgängliga, så skulle denna tillökning endast kunna ega rum i mån af afgång på denna reservstat. Men då, enligt hvad förhållandena de sista 6 åren utvisat, genom afgången på nämnda reservstat endast omkring 8- à 9,000 kronor i medeltal årligen blefve disponibla, skulle 12 à 14 år åtgå innan hela det ifrågavarande anslaget blefve tillgängligt och den föreslagna officerstillökningen således icke kunna vidtagas så skyndsamt som önskligt och nödigt vore, och ansåge Departementschefen det derför vara af vigt att densamma finge ske i mån af afgång äfven på de öfriga reserv- och indragningsstaterna, dock inom det för permanenta reservstatens aflöning anvisade anslag af 114,000 kronor. Härigenom komme visserligen att inträffa, att den minskning i det för närvarande med 50,000 kronor anvisade extra anslag för genomförande af senaste lönereglering, som eljest, sedan permanenta reservstaten blifvit fulltalig, skulle ega rum i mån af afgången på nya reserv- och indragningsstaterna, komme att fördröjas någon tid; men då denna minskning efter beräkning af förhållandena de senaste sex åren icke skulle uppgå till mer än omkring 6,000 kronor årligen, borde nämnda omständighet i förhållande till fördelen att inom 6 à 7 år kunna hafva genomfört tillökningen af officerscorpsen icke utgöra något hinder för bifall.

Då en tillökning af flottans officerscorps, särskildt hvad subalterngraden angår, synes af ofvan anförda skäl vara af synnerlig vigt samt en blifvande omorganisation af vissa delar af sjöförsvaret ingalunda torde komma att förminska behofvet af aktiva officerare, har Utskottet, då den föreslagna tillökningen icke kommer att föranleda någon förhöjning af till flottans aflöning nu utgående anslag, ansett sig böra tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning; och får Utskottet derför hemställa,

a) att, på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle att i den ordning, som kan finnas lämplig, öka antalet officerare vid flottan med en flaggman, två kommendörkaptener af första grad, två kommendörkaptener af andra grad, nitton kaptener och elfva löjtnanter, den permanenta reservstaten skall i mån af afgång upphöra samt de genom uppkommande ledigheter på denna reservstat samt öfriga reserv- och

indragningsstater disponibla löneförmåner, intill det för permanenta reservstatens aflönande nu anvisade belopp 114,000 kronor, få användas till aflöning åt nämnda antal officerare samt

b) att detta medgifvande äfven må afse innevarande år.

Aflöning för flottans corpser och stater.

2:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit, *Angående aflöning för flottans corpser och stater.* [3 o. 4.]

att hvad af anslaget till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län icke redan på grund af 1872 och 1876 årens riksdagsbeslut bör inräknas bland tillgångarne till aflöning för flottans corpser och stater må för genomförande af den år 1876 beslutade löneregleringen under år 1887 användas; samt

att i öfrigt för denna lönereglerings genomförande under år 1887 ett anslag af 50,000 kronor måtte å extra stat för samma år anvisas och gemensamt med anslaget till aflöning för flottans corpser och stater redovisas.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 11) inhemtas, skulle, enligt en af marinförvaltningen på grund af gällande stater uppgjord beräkning, alla till titeln »aflöning för flottans corpser och stater» hänförliga utgifter uppgå till 1,394,117 kronor, hvilket belopp Departementschefen dock ansett kunna nedsättas till 1,392,184 kronor eller samma belopp, som beräknats för nästlidet år med tillägg af då beviljad förhöjning i inqvarteringsbidraget af 900 kronor. Nämnda summa, 1,392,184 kronor, öfverstege visserligen, enligt hvad Departementschefen vidare erinrat, i likhet med hvad föregående år egde rum, de till aflöningen anvisade belopp; men då erfarenheten under en följd af år visat, att utgifterna för aflöningen i allmänhet i följd af uppkomna besparingar icke uppgått till det *beräknade* beloppet och att de för dessa år till ungefär enahanda belopp som nu anvisade anslag, med undantag för år 1883, då en brist af 6,769 kronor 20 öre uppstod, visat sig tillräckliga, hade marinförvaltningen ansett att, om enahanda anslag som nu för år 1887 kunde påräknas, dessa skulle blifva för ändamålet tillfyllestgörande och alltså något högre extra fyllnadsanslag än 50,000 kronor icke erfordras.

Då Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställningar icke föranledt till någon erinran, får Utskottet hemställa,

a) att hvad af anslaget till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län icke redan på grund af 1872 och 1876 årens riksdagsbeslut bör inräknas bland tillgångarne till aflöning för flottans corpser och stater må för genomförande af den år 1876 beslutade löneregleringen under år 1887 användas; samt

b) att i öfrigt för denna lönereglerings genomförande under år 1887 ett anslag af 50,000 kronor må å extra stat för samma år anvisas och gemensamt med anslaget till aflöning för flottans corpser och stater redovisas.

Flottans nybyggnad och underhåll.

Angående flottans nybyggnad och underhåll. [5.]

3:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att ifrågavarande anslag måtte förhöjas med 361,200 kronor eller från sitt nuvarande belopp 1,078,800 kronor till 1,440,000 kronor.

Af statsrådsprotokollet (sidd. 12—14) inhemtas hufvudsakligen, att detta anslag, som år 1876 faststäldes till 1,078,800 kronor och sedan dess förblifvit oförändradt, under senare åren visat sig så otillräckligt att, enligt uppgift från marinförvaltningen, under åren 1880—1885 de af vederbörande stationsmyndigheter reqvirerade belopp måst nedsättas: för underhåll af fartyg och båtar vid Carlskrona station med 86,794 kronor 67 öre och vid Stockholms station med 40,647 kronor 37 öre samt för underhåll af hus och byggnader vid Carlskrona station med 49,757 kronor 33 öre och vid Stockholms station med 37,550 kronor 17 öre, således tillhopa med 214,749 kronor 54 öre, *allt i medeltal för år räknadt,* eller för alla 6 åren med 1,288,497 kronor 24 öre, samt att för att i någon mån afhjelpa de oafvisligaste behof, som med detta anslag bort, men icke kunnat tillgodoses, Kongl. Maj:t dessutom under åren 1883 och 1884 af befintliga besparingsfonder för krigsfartygs byggande och materialförrådens förstärkande anvisat tillhopa 180,051 kronor 44 öre.

I följd af denna brist på medel hade, såsom af statsrådsprotokollet vidare inhemtas, endast en del af de nödvändigaste underhållsar-

beten å fartyg och båtar kunnat verkställas, men andra deremot måst uppskjutas eller anbefallas till utförande mot anvisning på de kommande årens anslag; hvarjemte med underhållet af hus och byggnader det varit ännu sämre beständt, då åtskilliga sekelgamla hus, i hvilka likväl dyrbara förråd inrymmas, i brist på erforderliga medel till deras reparation, måst lemnas i så bristfälligt skick, att de icke erbjöde erforderligt skydd mot regn och snö, samt dockportar icke kunnat iståndsättas eller ersättas med nya, i följd hvaraf den docka, för hvilken de varit afsedda, länge varit obrukbar.

Ehuru på ofvan anförda skäl en förhöjning af ifrågavarande anslag synes vara af behofvet påkallad, har Utskottet emellertid ansett det betänkligt att bevilja en så betydlig förhöjning som den föreslagna. Då för öfrigt den å anslaget under de senare åren uppkomna betydliga bristen möjligen uppkommit af mera tillfälliga anledningar, anser Utskottet sig endast kunna tillstyrka en förhöjning i anslaget till 1,200,000 kronor eller af 121,200 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att anslaget till flottans nybyggnad och underhåll förhöjes med 121,200 kronor eller från 1,078,800 kronor till 1,200,000 kronor.

Sjöbeväringens vapenöfningar.

Angående sjöbeväringens vapenöfningar. [6.]

4:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att för sjöbeväringens vapenöfningar måtte under femte hufvudtiteln å ordinarie stat uppföras ett förslagsanslag å 67,000 kronor.

Uti sin ofvan berörda motion N:o 1 i Första Kammaren har Friherre *Klinckowström* yrkat, att af det till sjöbeväringens vapenöfningar af Kongl. Maj:t äskade ordinarie anslag 67,000 kronor endast 52,000 kronor måtte på *extra* stat beviljas.

Vidare har Herr *J. Jonsson* i Fröstorp uti sin motion N:o 144 i Andra Kammaren yrkat, att den i 35 § värnpligtslagen föreskrifna dagaflöning måtte bestämmas till 50 öre samt 1 krona 50 öre för hvarje marschdag från och till mötesplatserna; och att till följd häraf anslaget för sjöbeväringens vapenöfningar måtte förhöjas med 12,600 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet (sidd. 14—18) inhemtas, har hela styrkan af värnpligtige, som under år 1887 skulle inkallas till öfning vid flottan — deri ej inberäknade de under år 1887 värnpligtige tillhörande 2:a årsklassen, hvilka jemlikt 52 § värnpligtslagen skulle öfvas vid hären — antagits uppgå till omkring 1,500 man, hvaraf 1,000 man skulle komma att öfvas vid Karlskrona station och 500 man vid Stockholms station.

Kostnaderna för ifrågavarande manskaps vapenöfvande skulle, såsom statsrådsprotokollet vidare upplyser, enligt uppgjorda beräkningar, utgöra,

för de värnpligtige, som komme att öfvas vid Karlskrona station:

Aflöning till befäl och underbefäl	kr.	2,980: —
Natura-underhåll	»	18,598: —
Sjukvård	»	1,600: —
Uppfordring och hemlof	»	16,059: 20
Inkasernering	»	1,480: —
Summa	kr.	40,717: 20

samt för de värnpligtige, som komme att öfvas vid Stockholms station:

Dagaflöning till befäl och underbefäl	kr.	1,490: —
Natura-underhåll	»	9,900: —
Sjukvård	»	500: —
Uppfordring och hemlof	»	8,000: —
Inkasernering	»	740: —
Summa	kr.	20,630: —

hvartill vidare komme beväringsmanskapets aflöning, som efter 10 öre pr dag för hela styrkan beräknats uppgå till 5,400 kronor, hvadan alltså sammanräknade kostnaden blefve 66,747 kronor 20 öre eller i jemnadt tal 67,000 kronor.

Till ifrågavarande kostnader borde visserligen jemväl läggas de, som betingades dels af nödvändigheten att förse sjöbeväringen med beklädnad, dels ock anskaffandet af sängservis för en del af samma manskap, men då dessa behof vore af mera tillfällig natur, hade härtill erforderliga medel ansetts böra äskas på extra stat.

Då Kongl. Maj:ts förevarande framställning är föranledd af den nya värnpligtslagens tillämpning, har Utskottet funnit samma framställning icke föranleda någon erinran i afseende å kostnadsberäkningarne enligt de grunder, Kongl. Maj:t dervid följt.

Som emellertid Utskottet vid behandlingen af Fjerde hufvudtiteln ansett sig böra föreslå en förhöjning i aflöningen för beväringen vid landtförsvaret till 20 öre pr dag under sjelfva öfningarne samt de tvenne första dagar, som kunna åtgå för marschen till och från mötesplatserna, synes det som om jemväl sjöbeväringen borde komma i åtnjutande af samma förhöjning, hvarjemte för vinnande af full likställighet emellan beväringsmanskapets vid de båda vapnen aflöningsförmåner den af Kongl. Maj:t för landtbeväringen föreslagna förmånen af 1 krona 50 öre för hvarje marschdag utöfver de tvenne första jemväl torde böra utsträckas till sjöbeväringen.

Den ytterligare kostnad, som komme att uppstå, derest dagaflöningen förhöjdes till 20 öre under sjelfva öfningarne, har, såsom af statsrådsprotokollet inhemtas, beräknats till 5,400 kronor, hvartill vidare borde läggas det belopp, som erfordras, derest sjöbeväringen skulle komma i åtnjutande af 20 öre om dagen under de två första marschdagarne samt 1 krona 50 öre för hvarje marschdag utöfver de två första.

Som emellertid detta belopp icke torde blifva synnerligen betydligt samt det äskade anslaget till sjöbeväringen är föreslaget att utgå såsom förslagsanslag, torde endast en förhöjning af 5,400 kronor i det af Kongl. Maj:t äskade beloppet för närvarande vara behöflig; och får Utskottet af ofvan anförda skäl föreslå en sådan förhöjning.

Utskottet hemställer alltså,

a) att för sjöbeväringens vapenöfningar samt för den förbättring af beväringsmanskapets aflöning, som betingas deraf, att denna bestämmes till 20 öre om dagen under öfningarne och de två första marschdagarne samt till 1 krona 50 öre för hvarje marschdag utöfver de två första, må under Femte hufvudtiteln å ordinarie stat uppföras ett *förslagsanslag* å 72,400 kronor;

b) att Herrar Friherre Klinckowströms och J. Jonssons i Fröstorp motioner icke må till någon vidare Riksdagens åtgärd föranleda.

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

5:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att det till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna erforderliga penningeanslag må upp- *Angående lotsverket.*

tagas till enahanda belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, eller till 1,200,000 kronor, och följaktligen anslaget, med inberäkning af deri ingående friheter och ersättningar, utföras med 1,200,409 kronor; hvarvid Kongl. Maj:t tillika förutsätter, att de å inkomsttiteln fyr- och båkmedel uppkommande öfverskott fortfarande må såsom hittills få användas för de med anslaget afsedda ändamål.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit.

Öfriga ordinarie anslag.

Angående öfriga ordinarie anslag.

[8.]

6:o. I afseende å öfriga här ofvan ej omnämnda ordinarie anslag under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t icke föreslagit annan förändring, än att, för jemnande af hufvudtitelns slutsumma, det i nuvarande riksstat anvisade anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., 47,223 kronor 75 öre, må nedsättas med 211 kronor 75 öre till 47,012 kronor.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under denna hufvudtitel, i hvilka förändring icke blifvit här ofvan ifrågasatt, må i 1887 års riksstat upptagas till oförändrade belopp; dock att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må få till beloppet jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma finnes erforderligt.

Angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till en del af båtsmanshållets ställande på vakans.

7:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt motion N:o 102 hafva Herr *Anders Huss* och Herr *Johan Nydahl*, med hvilka Herrar *E. Petter Jonsson*, *Erik Öberg*, *P. Näsman* och *C. M. Huss* instämt, af anförda skäl föreslagit:

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta, om möjligt, redan till nästa Riksdag framlägga förslag att i mån af afgång bland båtsmännen ställa på vakans så stor del af båtmanshållet, som är för sjöförsvaret obehöfligt, samt att på annat, af Kongl. Maj:t uppgifvet sätt till försvarets stärkande använda de medel, som härigenom varda disponibla.

Då emellertid, såsom här ofvan finnes omförmäldt, en komité för närvarande är tillsatt med uppdrag att afgifva förslag rörande förändringar i organisationerna af sjöförsvarets personal och deribland äfven båtsmanshållets sättande på vakans, torde en skrifvelse till Kongl. Maj:t i det syfte motionärerna angifvit icke för närvarande vara behöflig, hvarför Utskottet hemställer,

att Herrar Anders Huss' och Johan Nydahls förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Extra anslag.

Förutom här ofvan begärda extra anslag, 50,000 kronor, för genomförande under år 1887 af löneregleringen för flottan har Kongl. Maj:t för fyllande af tillfälliga behof inom sjöförsvaret gjort följande framställningar.

Fartygsmateriel.

Angående byggande af en 1:a klassens pansarbåt. [9.]

8:o. Till byggande af *en 1:a klassens pansarbåt* har Kongl. Maj:t äskat ett belopp af 2,868,000 kronor, deraf för år 1887 838,000 kronor.

Uti sin motion N:o 1 i Första Kammaren har Friherre *Klinckowström* yrkat, »att det af Kongl. Maj:t äskade anslag på extra stat af 2,868,000 kronor, för byggande af en 1:a klassens pansarbåt, deraf 838,000 kronor för år 1887 skulle utgå, af Riksdagen *icke* måtte beviljas».

I fråga om den sjökrigsmateriel, som särskildt för vårt försvar vore att anse såsom den lämpligaste, finnes i statsrådsprotokollet, till hvilket Utskottet, beträffande den närmare utredningen af denna fråga, tillåter sig hänvisa, erinradt, bland annat, hurusom iakttagelser, gjorda under sistlidet års öfningar med flottan och företrädesvis vid den simulacre, hvarmed de afslutades, än mera stärkt den åsigt, som af flertalet fackmän hyses, att sjögående pansarbåtar af måttliga dimensioner och beväpnade med kraftigt artilleri samt med ett stort antal snabbskjutande pjeser vore jemte minbåtar med sjelfgående minor de vapen, hvaraf vårt kustförsvar för närvarande hade det allra största behof, och att hvartdera vapnets utveckling till sitt rätta stridsvärde vore beroende af att det uppträdde i samband med det andra.

Då åsigterna ännu torde vara delade angående den för vårt sjöförsvar lämpligaste typen för större pansarfartyg och det enda större fartyg af denna cert, till hvars byggande Riksdagen beviljat anslag, ännu icke är i fullfärdigt skick samt erfarenhet således saknas, huru vida detta fartyg verkligen kommer att uppfylla alla de förväntningar, man fäst vid detsamma, anser Utskottet, att det vore mindre välbetänkt af Riksdagen att nu bevilja ett så betydligt belopp som det af Kongl. Maj:t här ofvan äskade; och hemställer Utskottet derför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna Riksdagens bifall.

Angående anskaffning af två 2:dra klassens minbåtar.

[10.]

9:o. Till *anskaffning af två 2:dra klassens minbåtar* har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag af 210,000 kronor.

Då minbåtarnes betydelse för sjöförsvaret i allmänhet och särskildt för vårt kustförsvar torde vara allmänt erkänd, hemställer Utskottet,

att till anskaffning af två andra klassens minbåtar ett belopp af 210,000 kronor må på extra stat för år 1887 anvisas.

Angående anskaffning af ångslupar för 3:dje klassens pansarbåtar.

[11.]

10:o. I anledning deraf att samtlige 3:dje klassens pansarbåtar vore i saknad af ångslupar, hvilka på samma gång de under krig vore af högsta behof för bevakningstjenst och till skydd mot anfall af fiendtliga minbåtar jemväl kunde apteras till s. k. stångminbåtar, och derigenom väl lämpade sig för öfning med nämnda slags minor, har Kongl. Maj:t föreslagit, att till *anskaffning af sju ångslupar för sju 3:dje klassens pansarbåtar* ett belopp af 33,600 kronor måtte å extra stat för år 1887 anvisas.

Under åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet,

att till anskaffning af sju ångslupar för sju 3:dje klassens pansarbåtar ett belopp af 33,600 kronor må å extra stat för år 1887 anvisas.

Angående anskaffning af stångminattiralj.

[12.]

11:o. Till *anskaffning af stångminattiralj till tio stycken privata ångslupar* har Kongl. Maj:t å extra stat för år 1887 äskat ett belopp af 18,400 kronor.

Af statsrådsprotokollet (sid. 27) inhemtas, att s. k. stångminbåtar

under de senaste krigshändelserna emellan Frankrike och Kina visat sig vara af stort gagn samt att öfningar med sådana båtar under sistlidet års eskaderöfningar lemnat goda resultat. Som emellertid till stångminbåtar kunde användas vanliga för trafiken afsedda ångslupar, hvilka i händelse af behof lätteligen kunde anskaffas, vore, enligt hvad Departementschefen erinrat, för närvarande endast af nöden att anskaffa lämplig stångminattiralj.

Utskottet hemställer,

att till anskaffning af stångminattiralj till tio stycken privata ångslupar må för år 1887 anvisas ett extra anslag af 18,400 kronor.

12:o. Till *artillerimateriel och utredning* har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag af 190,000 kronor.

Angående anskaffande af artillerimateriel och utredning. [13.]

Af statsrådsprotokollet (sid. 30) inhemtas, hurusom Marinförvaltningen under rubriken: »Fartygsmateriel» anmält, förutom under ofvanstående punkter omförmäld sådan materiel, ytterligare följande behof:

till	1,650	repetergevär à 50 kr.	82,500: —
»	900	revolvrar à 35 kr.	30,500: —
»	12	tubkanoner	4,000: —
»		Brunt krut jemte kärl	60,000: —
»	9	st. 25 mm. kulsprutor med sjölavetter	46,800: —
»	2	st. sjölavetter till dylika kulsprutor	950: —
»	10,000	25 mm. patroner à 2 kr.	20,000: —
»	4	st. 2-pipiga kulsprutor med sjölavetter	19,800: —
		Summa kronor	264,550: —,

hvilket belopp Herr Statsrådet och Chefen för Sjöförsvarsdepartementet, i anseende till nödvändigheten att så mycket som möjligt begränsa de extra anslagen, ansett kunna nedsättas till 190,000 kr., utan att dock närmare angifva de behof, som med detta belopp borde tillgodoses.

Då med anskaffandet af åtminstone en del af ofvanuppräknade materiel och utredning torde tills vidare kunna anstå, enär dels under de senare åren medel beviljats till anskaffande af ett betydligt antal kulsprutor, dels ock att, enligt hvad Utskottet inhemtat, någon modell till repetergevär ännu icke blifvit faststäld, har det synts Utskottet som om det begärda beloppet borde kunna utan olägenhet ytterligare nedsättas.

Utskottet hemställer alltså,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas att till artillerimateriel och utredning å extra stat för år 1887 anvisas ett belopp af 100,000 kronor.

Angående användande af uppkommet öfverskott å ett anslag.

[14.]

13:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, att af det öfverskott af 127,200 kronor, som uppkommit å det för byggandet af två 1:a klassens minbåtar af Riksdagen beviljade anslagsbelopp, tillhopa 381,200 kronor, 127,000 kronor måtte få användas till anskaffande af ytterligare en 1:a klassens minbåt, hvarom kontrakt, under förbehåll af Riksdagens medgifvande, redan är med enskild verkstad afslutadt.

Då denna Kongl. Maj:ts framställning icke föranledt någon erinran, hemställer Utskottet,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må vinna Riksdagens bifall.

Angående användande af tilläfventyrs uppkommande öfverskott å vissa anslag.

[15.]

14:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, att det öfverskott, som tilläfventyrs kan uppkomma i anslaget till ett eller flera fartyg, måtte få användas till betäckande af möjligen uppkommande brist i anslaget till ett eller flera andra fartyg.

Då emellertid till vinnande af ordning och reda i räkenskaperna hvarje anslag torde böra redovisas för sig samt Riksdagen icke synes böra afstå från rättigheten att i hvarje fall pröfva de ändamål, hvartill uppkommande besparingar å dylika extra anslag böra användas, har Utskottet icke kunnat tillstyrka bifall till förevarande framställning, helst Riksdagens samtycke icke lärer förvägras, derest i särskilda fall framställning göres om uppkommande besparingars användande i ofvan angifna syfte.

Utskottet hemställer derför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna Riksdagens bifall.

Minväsendet.

Angående byggande af minskjul vid Stockholms station.

[16.]

15:o. Till *byggande af minskjul vid Stockholms station* har Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag af 107,600 kronor.

I fråga om detta anslagsbehof meddelas i statsrådsprotokollet

(sidd. 32 och 33) innehållet af marinförvaltningens framställning i ämnet; och inhemtas häraf hufvudsakligen, att minbåtarne vore utsatta för sönderfrysning och oberäknelig skada, om de vintertiden lemnas flytande, samt äfven på land utan skydd för väderlekens vexlingar lede icke obetydligt, hvarförutan deras underhållskostnad ökades, tiden för deras bibehållande i tjenstbart skick förkortades samt för deras klargörande vid förefallande behof erfordrades vida större kostnad och tidsutdrägt än eljest. På galèrvarfvet hade visserligen iordningstälts en upphalningsbädd för de nu befintliga 5 minbåtarne, hvilka skyddades hvar och en genom sitt särskilda kapell, men då detta skydd vore både dyrbart och mindre tillfredsställande, ville marinförvaltningen föreslå uppförandet för ändamålet af en resvirkesbyggnad, hvars tak och väggar skulle beslås med förzinkad corrugerad jernplåt. Kostnaden för den sålunda föreslagna anläggningen hade beräknats till 107,600 kronor, deri inberäknats 25,200 kronor för flyttning af ett för nödigt utrymmes beredande hinderligt virkesskjul. Chefen för ingeniörsdepartementet hade beräknat, att kostnaden skulle motsvara endast omkring 0,4 procent om året af hvarje båts nybyggnadsvärde. Genom uppförande af en dylik byggnad skulle minbåtarnes varaktighet betydligt utsträckas, hvarjemte skulle vinnas den vid en mobilisering synnerligen vigtiga fördelen, att till en minbåts klargöring för strid med denna anordning komme att erfordras högst 24 timmar i stället för att nu en à två veckor dertill åtgå.

Då vigten deraf, att åt ett så dyrbart materiel som flottans minbåtar beredes lämpligt skydd för möjligheten att under vintertid taga skada, icke lär kunna underskattas, har Utskottet i likhet med Kongl. Maj:t funnit uppförandet af det föreslagna minskjulet vara af behofvet påkalladt. Enär likväl, enligt Utskottets förmenande, det begärda anslaget utan större olägenhet torde kunna på två år fördelas, får Utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas att till byggande af ett minskjul vid Stockholms station må beviljas ett belopp af 107,600 kronor samt deraf 53,800 kronor anvisas att utgå å extra stat för år 1887.

16:o. Af Kongl. Maj:t har vidare föreslagits, att *för anskaffning af elektriska kablar* måtte på extra stat för år 1887 anvisas ett belopp af 50,000 kronor. *Angående anskaffande af elektriska kablar.*

Enligt hvad af statsrådsprotokollet (sidd. 33 och 34) inhemtas, [17.]

vore detta anslagsbehof föranledt deraf, att äldre flottan tillhöriga elektriska minkablar för det fasta minförsvaret vid minering innevarande sommar i Fårösund, hvarvid flera kablar blifvit använda, visat sig, under den långa tid de förvarats, hafva förlorat sitt isolationsmotstånd och derigenom blifvit till krigsbruk oanvändbara.

Då emellertid Utskottet ansett, att med anskaffandet af en del af de nya kablar, som i de föråldrades ställe må kunna erfordras, utan synnerlig olägenhet torde kunna tills vidare anstå, och en nedsättning i det af Kongl. Maj:t äskade beloppet sålunda kunna ega rum, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att till anskaffning af elektriska kablar må för år 1887 anvisas ett extra anslag af 25,000 kronor.

Angående mintillverkningspersonalens aflöning.

[18.]

17:o. Kongl. Maj:t har för *Mintillverkningspersonalens aflöning* äskat anvisande för år 1887 af ett extra anslag å 23,885 kronor 75 öre.

I nu gällande riksstat är detta anslag, i likhet med hvad under flera föregående år varit förhållandet, uppfördt till ett belopp af 19,885 kronor 75 öre. Den nu ifrågasatta förhöjningen, 4,000 kronor, är enligt statsrådsprotokollet (sid. 34) afsedd att användas såsom aflöning åt en extra ingeniör öfver stat vid flottans station i Carlskrona. I berörda protokoll anföres vidare till stöd för denna anslagsförhöjning, att vid nämnda station finnes en mängd dyrbara mininstrument och apparater, för hvilkas rätta vårdande, sammansättning och bruk samt fördelaktiga användande erfordrades en tekniskt kunnig och skicklig ingeniör med åliggande att inlära, öfva och underhålla kunskap i dithörande ämnen, men att stationen hittills varit i saknad af en sådan fackman, äfvensom att, då pansarbåten »Svea», som skall hafva utskjutningstuber för Whiteheads minor, torde komma att tillhöra Carlskrona station, det för tillsyn och vård af dess lysapparater m. m. likaledes erfordrades en dylik fullt kompetent person.

Då emellertid de åligganden, hvilka sålunda skulle komma att af den nu föreslagna befattningens innehafvare ombesörjas, enligt Utskottets förmenande lära utan allt för stor svårighet kunna anförtros den redan befintliga minpersonalen, hvartill kommer, att, på sätt af statsrådsprotokollet (sid. 2) inhemtas, frågan om bildande af en särskild minörcorps är under ompröfning af en utaf Kongl. Maj:t tillsatt komité, har Utskottet ansett tillräckliga skäl ej förefinnas för höjande af ifrågavarande

anslag utöfver det belopp, som under de senare åren blifvit för ändamålet anvisadt, hvarför Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att till mintillverkningspersonalens aflöning må för år 1887 anvisas ett extra anslag af 19,885 kronor 75 öre.

Angående anskaffning af minmateriel m. m.

[19.]

18:o. Till *anskaffning af minmateriel* samt till *minväsendets utveckling* är af Kongl. Maj:t för år 1887 äskadt ett extra anslag af 28,514 kronor 25 öre.

Hänvisande till hvad statsrådsprotokollet (sid. 34) rörande denna fråga innehåller, får Utskottet, med erinran derjemte, att jemväl sistlidna års riksdag för ifrågavarande ändamål anvisat medel, och det till vida högre belopp än nu ifrågasatts, eller 50,000 kronor, i anledning af Kongl. Maj:ts förevarande framställning föreslå,

att till anskaffning af minmateriel och till minväsendets utveckling må på extra stat för år 1887 anvisas ett belopp af 28,514 kronor 25 öre.

Tillbyggnad af underbefälsskolans hus i Carlskrona.

Angående tillbyggnad af underbefälsskolans hus i Carlskrona.

[20.]

19:o. För *tillbyggnad af underbefälsskolans hus i Carlskrona* är af Kongl. Maj:t äskadt ett extra anslag af 177,300 kronor, deraf för år 1887 125,000 kronor.

Af statsrådsprotokollet (sidd. 35—38) inhemtas, att den ifrågasatta tillbyggnaden i främsta rummet vore afsedd till lokal för de genom Kongl. Maj:ts bref den 30 Maj 1879 föreskrifna nya klasser i underbefälsskolan, men derjemte hade tagits i betraktande, hurusom det måste anses särdeles gagneligt att uppföra denna tillbyggnad till sådan utsträckning, att plats deri kunde beredas jemväl för en del militära expeditioner, som för närvarande äro förlagda i bredvid liggande kaserner, hvarigenom skulle vinnas den förmån, att minst 130 man af flottans rekryter, hvilkas nuvarande bostad, f. d. kronoarbetskarlskasernen, vore både otillräcklig och ohelsosam, skulle i ofvan nämnda kaserner kunna erhålla lämplig bostad. Med hänsyn till behofvet af utrymme för sjöbeväringen, som efter den nya värnpligts-

lagens tillämpning komme att öfvas vid flottans stationer, hade emellertid föreslagits en förändring af berörda tillbyggnad, hvarigenom visserligen kostnaden för tillbyggnaden, beräknad till 125,000 kronor, skulle ökas med 52,300 kronor, men hvarigenom å andra sidan, med iakttagande i öfrigt af vissa i statsrådsprotokollet omförmälda anordningar, en mångdubbelt större besparing kunde vinnas, då nemligen plats för sjöbeväringsmanskapet skulle kunna beredas i kronans hus, utan att den för detta ändamål föreslagna kasernen, hvarför kostnaden beräknats till 500,000 kronor, behöfde uppföras.

Då emellertid, beträffande de ändamål, för hvilka den ifrågasatta tillbyggnaden ursprungligen varit afsedd, ett bibehållande af sakernas nuvarande skick åtminstone för den närmaste framtiden synes utan allt för stor olägenhet kunna ega rum, samt, hvad angår utrymme för sjöbeväringen, densamma, på sätt jemväl i statsrådsprotokollet antydes, lärer för år 1887 kunna provisoriskt inkaserneras i redan befintliga lokaler, har Utskottet, med afseende å de betydliga summor, som till sjöförsvaret redan utgå, ansett sig icke för närvarande kunna tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, utan hemställer,

att det af Kongl. Maj:t till förenämnda ändamål äskade belopp icke måtte af Riksdagen beviljas.

Angående beklädnad och sängservis för sjöbeväringen.

[21.]

20:o. *Beklädnad och sängservis för sjöbeväringen.*

Till anskaffning af *beklädnad och sängservis för sjöbeväringen* har Kongl. Maj:t äskat anvisande för år 1887 af ett extra anslag å 71,000 kronor; hvaremot Friherre *Klinckowström* i sin motion N:o 1 yrkat, att endast 55,000 kronor häraf måtte beviljas.

Enligt hvad statsrådsprotokollet (sidd. 15—17 samt 39) gifver vid handen, äro 64,350 kronor förslagsvis beräknade att användas till anskaffande af beklädnad och 7,255 kronor till sängservis för den del af beväringsmanskapet, som på grund af den nya värnpligtslagen kommer att vapenöfvas vid flottan.

Utskottet hemställer,

att till anskaffning af beklädnad och sängservis för sjöbeväringen må på extra stat för år 1887 anvisas ett belopp af 71,000 kronor.

Angående anskaffningar för försvaret af Fårösund.

[22.]

21:o. Slutligen har Kongl. Maj:t till *anskaffningar m. m. för försvaret af Fårösund* äskat ett extra anslag af 354,000 kronor.

Af statsrådsprotokollet inhemtas, att, förutom de kostnader be-

fästandet af Fårösunds hamn å Gotland under sistlidne års sommar orsakat statsverket och till hvilkas betäckande ett anslag utom hufvudtiteln å 376,000 kronor äskats, ytterligare belopp vore af nöden för omförmälda befästningars fullständigande.

De belopp, som sålunda ansetts erforderliga, äro dels 210,605 kronor 39 öre till anskaffande af den för minering af inloppen till Fårösund behöfliga minmateriel, dels ock 143,394 kronor 61 öre till ersättande af diverse artillerimateriel, som utlemnats från flottans förråd.

Då omförmälda anskaffning ansetts behöflig, derest de för Fårösunds befästande redan vidtagna åtgärderna för framtiden skola blifva af verkligt gagn, hemställer Utskottet,

att till här ofvan omförmälda anskaffningar för försvaret af Fårösund å Gotland må å extra stat för år 1887 anvisas ett belopp af 354,000 kronor.

Stockholm den 20 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

Vid punkten 1:o (angående officerscorpsens tillökning): af Herrar *C. Ifvarsson, A. P. Danielson, N. Petersson, O. B. Olsson, G. Eriksson, M. Jonsson, J. E. Wikstèn, P. M. Larsson, A. Svenson, A. Magnusson, A. Larsson* och *N. Persson*, hvilka ansett, att Utskottets yttrande och förslag i denna del bort hafva följande innehåll:

»Då frågan om officerscorpsens tillökning, hvilken fråga vid flera riksdagar varit föremål för pröfning, vid sistlidet års riksdag förekom till behandling, anfördes såsom skäl emot Kongl. Maj:ts förslag hufvudsakligen, att en tillökning af den effektiva officerscorpsen icke borde ske annat än i sammanhang med en fullständig omorganisation af flottans personal, särskildt hvad båtsmanscorpsen beträffade. Enligt Utskottets förmenande gäller detta skäl för närvarande så mycket hellre, som, enligt hvad af statsrådsprotokollet (sid. 2) inhemtas, en komité för

närvarande är tillsatt, med uppdrag att taga under pröfning ganska vidtomfattande förändringar i den nuvarande organisationen af sjöförsvaret samt, bland annat, afgifva förslag såväl till matros- och handtverkskompaniernas ökande som bildandet dels af en särskild minörcorps, dels ock, under förutsättning af båtsmanshållets sättande på vakans, af särskilda sjömans- och sjöfästningsartillerikompanier af erforderlig styrka, dels äfven angående sjöbeväringen, dess fördelning, årliga öfningar samt användande under krigstid i öfverensstämmelse med gällande värnpligtslag. Som komiténs förslag angående dessa förändringar snart torde vara att förvänta, anser sig Utskottet ega goda skäl för den uppfattningen, att såväl samtliga dessa frågor som förslaget om officerscorpsens tillökning och reservstatens upphörande böra pröfvas i ett sammanhang; och får Utskottet derför hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna Riksdagens bifall.»

Härjemte har Herr vice Talmannen *L. O. Larsson* begärt få antecknadt, att han icke deltagit i behandlingen inom Utskottet af ifrågavarande punkt 1:o af detta utlåtande.

Vid punkten 8:o (angående byggande af en 1:sta klassens pansarbåt): af Herrar Grefve *G. Sparre*, Friherre *R. von Kræmer*, *C. E. Casparsson*, Grefve *W. G. Hamilton*, *O. W. Odelberg*, *N. Fosser*, Friherre *B. A. Leijonhufvud*, *E. Sederholm*, *A. F. O. Cederberg*, *G. V. Schotte*, *R. G. von Hedenberg* och *C. R. F. von Baumgarten*, hvilka yrkat bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Vid punkten 14:o (angående användande af tilläfventyrs uppkommande öfverskott å vissa anslag): af Herrar *C. E. Casparsson* och Friherre *B. A. Leijonhufvud*.

Vid punkten 17:o (angående mintillverkningspersonalens aflöning): af Herrar Grefve *G. Sparre*, Friherre *R. von Kræmer*, *C. E. Casparsson*, Grefve *W. G. Hamilton*, *O. W. Odelberg*, *N. Fosser*, Friherre *B. A. Leijonhufvud*, *G. W. Schotte*, *R. G. von Hedenberg* och *C. R. F. von Baumgarten*, hvilka yrkat bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Stockholm, *K. L. Beckman*, 1886.

Bil. Litt. A.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Ersättningar.		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	**Sjöförsvars-**
									Departementet och
	17,000	—	——	—	——	—	17,000	—	Departementschefen ....
	26,800	—	——	—	——	—	26,800	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli
	38,600	—	——	—	——	—	38,600	—	Marinförvaltningen ....
S:gr	82,400	—	——	—	——	—	82,400	—	
									Flottans
	1,211,184	—	——	—	——	—	1,211,184	—	Aflöning för flottans corpser och stater ....
	32,000	—	——	—	——	—	32,000	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag* ....
	287,500	—	——	—	——	—	287,500	—	Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna,
	452,450	—	——	—	——	—	452,450	—	Naturaunderhåll, *förslagsanslag* ....
	——	—	75,500	—	26,400	—	101,900	—	Båtsmansindelningen ....
	114,000	—	——	—	——	—	114,000	—	Ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge
	162,000	—	——	—	——	—	162,000	—	Lindring i rustnings- och roteringsbesvären, *för-*
S:gr	2,259,134	—	75,500	—	26,400	—	2,361,034	—	
									Flottans
	1,078,800	—	——	—	——	—	1,078,800	—	Flottans nybyggnad och underhåll, *reservationsan-* *Ökas* med ....
Trp:t	3,420,334	—	75,500	—	26,400	—	3,522,234	—	

Litt. A.

riksstatens Femte hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Ersättningar.		Summa.	
departementet.								
öfverstyrelsen.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
....	17,000	—	——	—	——	—	17,000	—
samt kommandoexpeditionen	26,800	—	——	—	——	—	26,800	—
....	38,600	—	——	—	——	—	38,600	—
S:gr	82,400	—	——	—	——	—	82,400	—
personal.								
....	1,211,184	—	——	—	——	—	1,211,184	—
....	32,000	—	——	—	——	—	32,000	—
reservationsanslag	287,500	—	——	—	——	—	287,500	—
....	452,450	—	——	—	——	—	452,450	—
....	——	—	75,500	—	26,400	—	101,900	—
län och Södra Möre härad af Kalmar län	114,000	—	——	—	——	—	114,000	—
slagsanslag	162,000	—	——	—	——	—	162,000	—
S:gr	2,259,134	—	75,500	—	26,400	—	2,361,034	—
materiel.								
slag. Nuvarande belopp .... 1,078,800: —								
.... 121,200: —	1,200,000	—	——	—	——	—	1,200,000	—
Transport	3,541,534	—	75,500	—	26,400	—	3,643,434	—

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Ersättningar.		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Trp:t	3,420,334	—	75,500	—	26,400	—	3,522,234	—	
									Diverse
	670,000	—	———	—	———	—	670,000	—	Flottans öfningar, *reservationsanslag* ....
									Sjöbeväringens vapenöfningar, *förslagsanslag.* Nytt
	39,820	—	———	—	———	—	39,820	—	Undervisningsverken:
									Sjökrigsskolan ....
									Skeppsgosseskolan ....
	60,000	—	———	—	———	—	60,000	—	Sjökarteverket, *reservationsanslag* ....
	15,000	—	———	—	———	—	15,000	—	Stipendier åt sjöofficerare under anställning i ut-
	30,000	—	———	—	———	—	30,000	—	Durchmarschkostnader, *reservationsanslag*...........
	39,000	—	———	—	———	—	39,000	—	Sjukvård ....
	19,175	—	———	—	———	—	19,175	—	Diverse behof ....
	15,000	—	———	—	———	—	15,000	—	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*.....
	47,223	75	———	—	———	—	47,223	75	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslags-*
									Minskas för jemnande af hufvudtitelns slut-
	12,500	—	———	—	———	—	12,500	—	Extra utgifter ....
S:gr	947,718	75	———	—	———	—	947,718	75	
									Han-
	1,200,000	—	405	—	4	—	1,200,409	—	Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstal-
	94,650	—	———	—	———	—	94,650	—	Undervisningsanstalter för sjöfart ....
	9,000	—	———	—	———	—	9,000	—	Nautisk-meteorologiska byrån ....
	13,000	—	———	—	———	—	13,000	—	Ålderstillägg för personalen vid undervisnings-
									tisk-meteorologiska byrån, *förslagsanslag* ....
S:gr	1,316,650	—	— 405	—	4	—	1,317,059	—	
S:ma	5,684,702	75	75,905	—	26,404	—	5,787,011	75	

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Ersättningar.		Summa.	
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Trp:t	3,541,534	—	75,500	—	26,400	—	3,643,434	—
anslag.								
....	670,000	—	—	—	—	—	670,000	—
....	72,400	—	—	—	—	—	72,400	—
.... 31,040: —								
.... 8,780: —	39,820	—	—	—	—	—	39,820	—
....	60,000	—	—	—	—	—	60,000	—
ländsk tjenst eller kommendering utrikes	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
....	30,000	—	—	—	—	—	30,000	—
....	39,000	—	—	—	—	—	39,000	—
....	19,175	—	—	—	—	—	19,175	—
....	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
anslag. Nuvarande belopp .... 47,223: 75.								
summa med .... 211: 75.	47,012	—	—	—	—	—	47,012	—
....	12,500	—	—	—	—	—	12,500	—
S:gr	1,019,907	—	—	—	—	—	1,019,907	—
deln.								
terna, *reservationsanslag*	1,200,000	—	405	—	4	—	1,200,409	—
....	94,650	—	—	—	—	—	94,650	—
....	9,000	—	—	—	—	—	9,000	—
anstalterna för sjöfart och föreståndaren vid nau-	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—
S:gr	1,316,650	—	405	—	4	—	1,317,059	—
S:ma	5,878,091	—	75,905	—	26,404	—	5,980,400	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens *Femte* hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Sjöförsvarsdepartementet.		
För genomförande under år 1887 af löneregleringen för flottan	50,000	—
Till anskaffning af två 2:a klassens minbåtar	210,000	—
» » » sju ångslupar för sju 3:dje klassens pansarbåtar	33,600	—
» » » stångminattiralj till 10 st. privata ångslupar	18,400	—
» artillerimateriel och utredning	100,000	—
» byggande af ett minskjul vid Stockholms station	53,800	—
» anskaffning af elektriska kablar	25,000	—
» mintillverkningspersonalens aflöning	19,885	75
» anskaffning af minmateriel och till minväsendets utveckling	28,514	25
» » » beklädnad och sängservis för sjöbeväringen	71,000	—
» anskaffningar m. m. för försvaret af Fårösund å Gotland	354,000	—
Summa	964,200	—

Stockholm, *K. L. Beckman*, 1886.

N:o 10.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Febr. 1886, kl. 1/2 3 e. m.

Utlåtande angående regleringen af utgifterna under riksstatens Sjette hufvudtitel.

(2:a U. A.)

Beträffande anslagen under riksstatens *sjette* hufvudtitel, som omfattar anslagen under *Kongl. Civildepartementet*, hafva följande förändringar ifrågakommit.

Kommerskollegium.

Ang. dispositionsrätt öfver lediga löner och tillfällig löneförbättring för vissa tjenstemän. [1 och 2].

1:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit,

att Riksdagen måtte *dels*, på det Kongl. Maj:t måtte komma i tillfälle tilldela Kommerskollegiets ledamöter samt dess i stat uppförde embets- och tjenstemän, med undantag af fyra kanslister, tillfällig löneförbättring under år 1887 till samma belopp, som för innevarande år beviljats, på extra stat för år 1887 anvisa 8,540 kronor,

dels medgifva, att intill slutet af år 1887, i den mån sådant vore erforderligt för bestridande af göromålen inom kollegiet eller för beredande åt bemälde embets- och tjenstemän af samma aflöningsförmåner, som andre med dem likstälde tjenstemän åtnjuta, af Kongl. Maj:t

finge för ändamålet disponeras de aflöningsbelopp, som vore i Kommerskollegiets stat anvisade ej mindre för en advokatfiskalstjenst, än för andra ledigblifna eller ledigblifvande befattningar inom kollegiet, i afseende å hvilka indragning kunde ega rum eller förändring eljest vidtagas; och

dels på extra stat för år 1887 anvisa såsom tillfälligt lönetillägg för tre tjenstemän vid Sala silfververk tjugu procent å de till dem utgående löner, eller tillsammans 500 kronor.

Dessa framställningar hafva icke gifvit anledning till annan erinran än att, beträffande löneförbättringen åt Kommerskollegiets i stat uppförde embets- och tjenstemän, densamma synts böra beviljas endast under förutsättning af samma vilkor, som faststälts för tillgodonjutande af de för innevarande år beviljade enahanda lönetillskott, eller att dessa endast må betraktas såsom *tillfälliga* och att på dem icke får grundas någon rätt till högre pension.

På grund häraf hemställer Utskottet,

att Riksdagen må:

a) på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle tilldela Kommerskollegiets ledamöter samt dess i stat uppförde embets- och tjenstemän, med undantag af fyra kanslister, tillfällig löneförbättring under år 1887 till samma belopp som för innevarande år beviljats, på extra stat för år 1887 anvisa 8,540 kronor;

b) medgifva att intill slutet af år 1887, i den mån sådant är erforderligt för bestridande af göromålen inom kollegiet eller för beredande åt bemälde embets- och tjenstemän af samma aflöningsförmåner, som andre med dem likstälde tjenstemän åtnjuta, af Kongl. Maj:t må för ändamålet disponeras de aflöningsbelopp, som äro i Kommerskollegiets stat anvisade ej mindre för en advokatfiskalstjenst än äfven för andra ledigblifna eller ledigblifvande befattningar inom kollegiet, i afseende å hvilka indragning kan ega rum eller förändring eljest vidtagas; samt

c) på extra stat för år 1887 anvisa såsom tillfälligt lönetillägg för *tre tjenstemän vid Sala silfververk* tjugu procent å de till dem utgående löner, eller tillsammans 500 kronor.

Ang. användning af patentafgifter m. m. [3].

2:o. Beträffande *patentbyrån* har Kongl. Maj:t föreslagit,

att Riksdagen måtte medgifva, att de under år 1887 inflytande afgifter för patent och för registrering af varumärken måtte få användas till bestridande af de utgifter, hvilka betingades af tillämpning under samma år af förordningen angående patent och lagen om skydd för varumärken.

Utskottet har från patentbyrån erhållit uppgift öfver byråns inkomster och utgifter under år 1885, utvisande en behållning till år 1886 af 41,153 kronor 34 öre. Till belysning af denna uppgifts innehåll har likväl från byrån meddelats, att af denna behållning under år 1886 måste bestridas åtskilliga utgifter för handläggning af ärenden, som inkommit under år 1885 och för hvilka afgifter då till byrån erlagts, men hvilka ej under samma år kunnat slutbehandlas, äfvensom att i behållningen inginge en del så väl patent- som registreringsafgifter, hvilka på grund deraf att ansökningarne afslagits eller förfallit, borde till sökandena återbetalas; hvarjemte erinrats, att en väsentlig del af byråns inkomster år 1885 utgjorts af registreringsafgifter, hvilka under nämnda år influtit i stort antal så väl på grund deraf att de flesta äldre svenska varumärken då anmäldes som ock i följd af att Sverige under detta år inträdde i den s. k. patentunionen; men att antalet anmälda varumärken säkerligen innevarande år komme att nedgå högst betydligt samt att den deraf föranledda minskningen i byråns inkomster naturligtvis ännu icke kunde i någon nämnvärd grad motvägas af inkomsten af årsafgifter för meddelade patent.

Den af Kongl. Maj:t under den 4 December 1885 för patentbyrån faststälda stat för innevarande år slutar på ett belopp af 45,175 kronor.

Utskottet finner den omständighet, att under det första året af patentbyråns verksamhet en jemförelsevis betydlig behållning uppkommit, ej innefatta skälig grund till det antagande, att inkomsterna äfven under följande år skola inflyta till sådana belopp, att några betydligare behållningar uppkomma, men då i allt fall dessa inkomster naturligtvis ej böra anvisas till användande i vidsträckrare mån än erforderligt kan vara, har Utskottet ansett detta böra i beslutet uttryckas, och Utskottet hemställer derför,

att Riksdagen må medgifva, att de under år 1887 inflytande afgifter för patent och för registrering af varumärken må till erforderligt belopp få användas till bestridande af de utgifter, hvilka betingas af tillämpning under samma år af förordningen angående patent och lagen om skydd för varumärken.

Angående ifrågasatt beviljande af anslag för utarbetande m. m. af formulär för primäruppgifter angående näringsstatistiken.

3:o. I en af Herr *J. H. G. Fredholm* inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 9) har följande förslag blifvit framställdt:

att Riksdagen, för den händelse Kongl. Maj:t skulle finna skäl att förständiga sitt och rikets Kommerskollegium att med iakttagande af alla förbättringar, som nu kunna åstadkommas, skyndsamt upprätta nya formulär för insamlande af primäruppgifterna till de statistiska redogörelser, som af nämnda kollegium utarbetas, må besluta att, till betäckande af de med utarbetandet af formulären och med tryckning af blanketter m. m. förenade kostnader, ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för en gång af tre tusen (3,000) kronor.

De upplysningar och anmärkningar, hvilka motionären i denna motion framlagt rörande beskaffenheten af den statistik öfver Sveriges näringar, handel och sjöfart, som Kommerskollegium under en följd af år utarbetat och fortfarande har till åliggande att utarbeta, hafva synts Utskottet böra särskildt uppmärksammas, ty huru stort afseende än rättvisligen bör fästas å de svårigheter, hvilka kollegiet har att öfvervinna för att bringa näringsstatistiken till en tidsenlig utveckling, tyder dock motionärens framställning derpå, att i en del af de påvisade bristfälligheterna ändring bör af kollegiet kunna åstadkommas. Så är åtminstone fallet med de formulär till primäruppgifter, hvilka begagnas och öfver hvilkas lämpliga innehåll och uppställning samt tidsenliga förbättrande det naturligtvis tillkommer den myndighet, som utarbetar och svarar för statistiken, att vaka.

Huruvida åter någon åtgärd från Riksdagens sida bör vidtagas med anledning af förevarande motion, kan dock ifrågasättas, då särskildt den i motionen hufvudsakligen afsedda frågan om primäruppgifterna redan förut blifvit behandlad af, bland andra, 1883 års komiterade och kollegiet således redan bör känna de anmärkningar mot nu använda formulär, som framstälts, och hvilka förbättringar och ändringar som ansetts böra åstadkommas. Härtill kommer, att den tid, då en lösning af frågan om kollegiets omorganisation eller ersättande med annan myndighet kan motses, icke torde vara aflägsen, till följd hvaraf och då, vid den frågans afgörande, för visso näringsstatistikens intressen komma att bättre än för närvarande tillgodoses, det torde kunna anses öfverflödigt att nu, genom ett Riksdagens uttalande, föranleda en särskild behandling af frågan om näringsstatistikens förbättrande.

Motionärens yrkande är dessutom så till vida icke fullt klart, att det föreslagna anslaget begärts allenast under förutsättning, att Kongl. Maj:t funne skäl gifva kollegiet ett förständigande af antydt innehåll, ehuru all kännedom saknas derom, huruvida skäl till en sådan förutsättning må vara för handen eller icke.

Utskottet hemställer,

att Herr Fredholms förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

4:o. Af Herr *K. Söderblom* har i en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 75) föreslagits, *Ang. ifrågasatt ändring af vilkoren för beviljande af lån ur manufakturförlagslånefonden.*

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t hemställa, det täcktes Kongl. Maj:t förordna att lån från manufakturförlagslånefonden finge till industriidkare utlemnas mot af vederbörlig embetsmyndighet godkänd säkerhet på femton års tid; att under de första fem åren af lånetiden ränta och kapitalafbetalning icke skulle utgöras; men att lånesumman, ökad med de under de fem föregående åren upplupna räntor, under de återstående tio åren skulle förräntas med fyra och en half procent och amorteras med tio procent.

På sätt motionären upplyser, utlemnas från manufakturförlagslånefonden lån till industriidkare mot säkerhet, som pröfvas af vederbörlig embetsmyndighet (Statskontoret) och lånetiden är bestämd till 8 år, under hvilka 5 procent ränta erlägges. På fjerde året börjar kapitalåterbetalningen och fortgår med ¼ årligen, till dess hela lånet infriats.

Då det är ovisst, huruvida under nu rådande förhållanden industriidkare kunna påräkna att erhålla lån till lägre eller ens till samma ränta som den för lån ur fonden för närvarande föreskrifna samt Kongl. Maj:t säkerligen, med hänsyn till fondens hufvudsakliga uppgift att lemna medel till industriens främjande, ej lärer underlåta att i mån som räntan i allmänna penningmarknaden nedgår, äfven nedsätta räntan å fondens utlånade medel, finner Utskottet något uttalande härom från Riksdagens sida ej böra göras; äfvensom och då den lånetid af 8 år, som nu är bestämd, synes Utskottet vara så lång, som skäligen kan för industriella anläggningar begäras, Utskottet anser motionen i denna del icke heller böra vinna afseende; hemställande derför Utskottet,

att Herr Söderbloms motion icke må af Riksdagen bifallas.

Statistiska tabellkommissionen.

5:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att, för utarbetande och offentliggörande årligen af uppgifter om rikets folkmängd till ledning vid val af landstingsmän och af valmän för utseende af landstingsmän, de under anslaget till »statistiska tabellkommissionen» uppförda två reservationsanslagen »till arfvoden åt tillfälliga biträden samt till vikariats- *Ang. anslag till utarbetande af folkmängdsuppgifter.* [4.]

ersättningar» å 12,000 kronor och »till officiella statistiska trycket» å 15,000 kronor måtte höjas, det förra med 200 kronor till 12,200 kronor och det senare med 800 kronor till 15,800 kronor.

Hänvisande till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 4—8) blifvit, till stöd för denna framställning, anfördt, hemställer Utskottet,

att Riksdagen, för utarbetande och offentliggörande årligen af uppgifter om rikets folkmängd till ledning vid val af landstingsmän och af valmän för utseende af landstingsmän, må höja de under anslaget till »statistiska tabellkommissionen» uppförda två reservationsanslagen »till arfvoden åt tillfälliga biträden samt till vikariatsersättningar» å 12,000 kronor, och »till officiella statistiska trycket» å 15,000 kronor, det förra med 200 kronor till 12,200 kronor och det senare med 800 kronor till 15,800 kronor.

Landtmäteristaten.

Ang. ifrågasatt begäran om utredning beträffande ny organisation af landtmätericorpsen.

6:o. Herr *J. E. Nyström* har i en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 38) på anförda skäl föreslagit,

att Riksdagen måtte *dels* i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utreda frågan om behofvet och lämpligheten af landtmätericorpsens omorganisering i den rigtning, som i motionen antydts och *dels* för bestridande af kostnaderna för en sådan utredning bevilja ett förslagsanslag af 3,000 kronor.

Hänvisande till motionens innehåll, får Utskottet anföra, att motionen icke är af beskaffenhet att kunna af Utskottet tillstyrkas. Särskildt finner Utskottet motionärens förslag till rikets indelning i landtmäteridistrikt och hvad dermed står i sammanhang vara olämpligt, hvarjemte det icke synes vara ådagalagdt, att något allmännare kändt behof af landtmätericorpsens omorganisation gjort sig gällande; till följd hvaraf Utskottet föranlåtes hemställa,

att Herr Nyströms förevarande motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Rikets ekonomiska kartverk.

7:o. Under denna anslagstitel hafva framstälts följande förslag: *Ang. anslag till det ekonomiska kartverket m. m.* [5].
dels af Kongl. Maj:t,

att Riksdagen måtte, utöfver det å riksstatens sjette hufvudtitel för rikets ekonomiska kartverk uppförda ordinarie anslag, 6,000 kronor, under samma hufvudtitel på extra stat för år 1887 anvisa, till fortsättande af de ekonomisk-geografiska kartarbetena i Norrbottens län 31,000 kronor och för de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket 45,000 kronor, eller tillsammans 76,000 kronor, äfvensom medgifva att möjligen uppstående behållningar å båda anslagen må användas äfven till bestridande af utgifter för det topografiska kartverket;

dels ock i en inom Första Kammaren af Herr *H. A. Widmark* väckt motion (N:o 49),

att Riksdagen måtte, för utgifning af ekonomiska häradskartor i skalan 1: 50,000, der ej mindre skala pröfvades tillräcklig, öfver Skaraborgs och Vermlands län, bevilja ett reservationsanslag af 23,500 kronor, att användas till bidrag med en tredjedel af den för kartutgifningen beräknade kostnaden att utgå till vederbörande landsting, hushållningssällskap eller kommuner, som förbunde sig att bestrida alla i öfrigt för denna kartutgifning uppkommande kostnader, samt af denna summa för år 1887 anvisa och ställa till Kongl. Maj:ts disposition 3,500 kronor; äfvensom

att Riksdagen vid beviljandet af detta anslag ville fästa följande vilkor:

att kartutgifningen skulle öfvervakas af chefen för generalstabens topografiska afdelning, och att ett tillräckligt antal exemplar af hvarje kartblad skulle utan ytterligare kostnad till statsverket öfverlemnas.

Beträffande Kongl. Maj:ts framställning, i hvilken för år 1887 begäres samma anslagsbelopp, som af 1885 års Riksdag beviljades, får Utskottet hänvisa till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 8—12) till stöd för framställningen är anfördt.

Hvad derefter angår Herr Widmarks motion, blef, såsom motionären anfört, genom Kongl. brefvet den 15 December 1871, i öfverensstämmelse med Riksdagens fattade beslut, förklaradt, att utgifning på statsverkets bekostnad af ekonomiska häradskartor i skalan 1 : 50,000 icke vidare skulle ega rum. Något undantag härifrån för Skaraborgs och Vermlands län torde icke lämpligarn böra ske och Utskottet för-

anlåtes derför att, under åberopande af hvad Utskottet här ofvan anfört, hemställa,

att Riksdagen må,

a) bifalla hvad Kongl. Maj:t under denna anslagstitel föreslagit, och således utöfver det å riksstatens sjette hufvudtitel för rikets ekonomiska kartverk uppförda ordinarie anslag 6,000 kronor, under samma hufvudtitel på extra stat för år 1887 anvisa till fortsättande af de ekonomisk-geografiska kartarbetena i Norrbottens län 31,000 kronor och för de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket 45,000 kronor, eller tillsammans 76,000 kronor, äfvensom medgifva, att möjligen uppstående behållningar å båda anslagen må användas äfven till bestridande af utgifter för det topografiska kartverket; samt

b) lemna Herr H. A. Widmarks ofvanberörda motion utan vidare afseende.

Landsstaterna i länen.

Ang. en indragen länsmanslöns användande till inrättande af en ny länsmanstjenst. [6].

8:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit,

att, på det Sköns länsmansdistrikt i Vesternorrlands län måtte kunna delas i två distrikt, aflöningsbelopp, som blefve tillgängligt i följd af anbefalda regleringar af länsmansdistrikten inom Gotlands och Vestmanlands län, finge användas för inrättande af en ny länsmanstjenst inom Vesternorrlands län.

Då hvad i statsrådsprotokollet (sid. 12—15) anförts till stöd för denna framställning till fullo ådagalägger den nya länsmanstjenstens behöflighet, hemställer Utskottet,

att förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Ang. höjning af anslaget till landsstaterna i länen till följd af landsstatsboställens indragning. [7].

9:o. I berättelsen angående statsverkets tillstånd och behof har Statskontoret meddelat, att följande landsstatsboställen till statsverket indragits, utan att ersättning till vederbörande tjenstemän ännu blifvit å anslaget till »landsstaterna i länen» uppförd:

landskamrerareboställets i Södermanlands län, lägenheten Spelhagen Östra kungsladugård, ¼ mantal; och

häradsskrifvarebostället i Lysings, Dals och Aska härads fögderi Skogsby N:o 1, 1 mantal.

På grund häraf och med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer Utskottet,

att Riksdagen må höja penninganslaget under »landsstaterna i länen» med det belopp, hvartill ofvannämnda två landsstatsboställens afkastning är i stat beräknad, eller med 1,130 kronor, så att detta anslag i sin helhet kommer att från 2,636,179 kronor ökas till 2,637,309 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

10:o. Kongl. Maj:t har under denna anslagstitel föreslagit, *Ang. höjning af reservationsanslaget till vägundersökningar m. m.* [8].

att det under anslaget till »väg- och vattenbyggnadsstaten» uppförda reservationsanslaget »till vägundersökningar och expenser för allmänna arbeten» måtte från och med år 1887 höjas från 50,000 kronor till 60,000 kronor.

Då vid 1885 års riksdag, på Kongl. Maj:ts framställning, höjning af detta anslag från 40,000 kronor till 50,000 kronor beviljades, uttalade Riksdagen, vid anmälan härom, att Riksdagen icke lemnat obeaktadt, att anslaget, med hänsyn till Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes behof af ökade medel för vägundersökningar, utan tvifvel snart måste höjas.

Behof af en sådan höjning af nyss antydda anledning har ock redan nu inträffat, enär, på sätt statsrådsprotokollet (sid. 16) utvisar, Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrifvelse den 23 November 1885 hemstält om anslagets ökande med det nu af Kongl. Maj:t äskade beloppet, hufvudsakligen af det skäl, att behofvet af medel till vägundersökningar icke ansågs kunna med det nu utgående anslaget på ett tillfredsställande sätt fyllas. Tillväxten af detta behof har också varit stor, enligt hvad de i statsrådsprotokollet meddelade uppgifter å de från länen begärda vägundersökningsmedlen för de senare åren utvisa. Sålunda *begärdes* under åren

	1883.	1884.	1885.
	kronor 24,933: —	kronor 27,300: — *)	kronor 55,822: 36
men *beviljades*	„ 15,533: —	„ 10,800: —	„ 13,967: 11

*) hvarförutom från 1 län begärts så mycket, som omständigheterna medgåfvo.

Dessa siffror gifva Utskottet anledning att återupptaga en fråga, som under behandlingen af Kongl. Maj:ts framställning vid 1885 års riksdag, af Utskottet jemväl öfvervägdes, nemligen om icke lämpligast vore att dela det ifrågavarande reservationsanslaget, så att ett visst bestämdt belopp deraf afsåges för sådana vägundersökningar, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande föranstaltas.

Till ledning för bedömandet af möjligheten häraf har Utskottet förskaffat sig uppgift å de utgifter, som bestridts för hvartdera af nämnda ändamål under åren 1884 och 1885; och framgår af denna uppgift, att af 1884 års anslag, som utgjort 40,000 kronor, samt reservationen från 1883 å 3,473 kronor 52 öre, användts till *expenser* 26,509 kronor 51 öre och till *vägundersökningar* 10,800 kronor, samt att sammanlagda utgiften sålunda utgjort 37,309 kronor 51 öre och *behållningen* (reservationen) till år 1885 alltså 6,164 kronor 1 öre.

För år 1885, då anslaget sammanlagdt med behållningen från 1884 utgjorde 46,164 kronor 1 öre, användes till *expenser* 26,558 kronor 60 öre och till *vägundersökningar* 13,967 kronor 11 öre, så att utgiften på det hela utgjorde 40,525 kronor 71 öre och *behållningen* till år 1886 alltså 5,638 kronor 30 öre.

Då nu de anslagsförhöjningar å tillhopa 20,000 kronor, som begärts vid sistlidet och innevarande års riksdagar, hufvudsakligen grundats på det ökade behofvet af medel till vägundersökningar, samt det visat sig, att expenserna under både år 1884 och år 1885 kräft omkring 26,500 kronor om året, synes något hinder icke förefinnas för den ofvan antydda delningen af anslaget, hvilken deremot ur flere synpunkter är lämplig; hemställande derför Utskottet,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen må från och med 1887 under anslagstiteln »väg- och vattenbyggnadsstaten» uppföra två reservationsanslag till sammanlagdt belopp af 60,000 kronor, att användas:

a) 30,000 kronor till *expenser för allmänna arbeten;* och

b) 30,000 kronor till *vägundersökningar,* som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande föranstaltas; dock så, att reservationer å det förra anslaget jemväl få användas till vägundersökningar, när sådant finnes behöfligt.

Gästgifvares friheter.

11:o. På grund af hvad Kongl. Maj:t under denna anslagstitel föreslaget, hemställer Utskottet, *Ang. utbyten af ränte-ersättning.* [9].

att Riksdagen må, med bifall till dels de i statsrådsprotokollet föreslagna utbyten af ränteersättningar mot betämda årliga belopp och dels öfriga i protokollet omnämnda förenklingar, höja penninganslaget under anslagstiteln »gästgifvares friheter», utgörande 1,040 kronor, med i jemnt tal 5,840 kronor, eller till 6,880 kronor, men deremot minska det under samma anslagstitel i kolumnen »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag, ersättningar» uppförda beloppet af 11,900 kronor med 5,840 kronor till 6,060 kronor.

Färjor och färjekarlar.

12:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts under denna anslagstitel gjorda framställning hemställer Utskottet, *Ang. utbyte af ränte-ersättning.* [10].

att Riksdagen, med bifall till det i statsrådsprotokollet föreslagna utbyte af ränteersättning mot bestämdt årligt belopp, må höja penninganslaget under anslagstiteln »färjor och färjekarlar» från 150 kronor med 2 kronor till 152 kronor, men deremot minska det under samma anslagstitel i kolumnen »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag, ersättningar» uppförda beloppet af 210 kronor med 2 kronor till 208 kronor.

Jordbruket, handeln och näringarna.

I riksstaterna från och med 1840—1841 årens riksdag har upptagits en grupp anslag, hvilka före nämnda riksdag plägade uppföras

i klump utan någon närmare specifikation såsom ett anslag »*för åkerbruket, handeln och näringarna i allmänhet samt bergsbrukets understöd*».

Beträffande detta anslag yttrade Rikets Ständer i sin angående regleringen af utgifterna under dåvarande Nionde hufvudtiteln den 23 December 1840 aflåtna skrifvelse (N:o 174), bland annat, att vid anstäld undersökning rörande de dispositioner, hvilka å denna hufvudtitels anslag under de sistförflutna åren egt rum, Rikets Ständer trott sig finna, att en fullständigare fördelning af totalsumman å särskilda underafdelningar eller anslagstitlar lämpligen borde kunna tillvägabringas, hvarvid, enär någon förändring uti den Kongl. Maj:t förbehållna rätt att inom hufvudtiteln disponera besparingarna å de särskilda anslagen härigenom icke åsyftades, Rikets Ständer endast sökt åstadkomma, att den blifvande riksstaten mera åskådligt måtte upptaga de särskilda föremål, till hvilka de å hufvudtiteln beviljade anslagen utginge; och pröfvade Rikets Ständer fördenskull skäligt fastställa särskilda anslagstitlar, på hvilka den förut i klump beviljade anslagssumman fördelades.

De sålunda bestämda anslagstitlarne, hvilka vid 1856—1858 årens riksdag erhöllo den ännu i riksstaterna använda rubriken »jordbruket, handeln och näringarna, reservationsanslag», hafva, med några förändringar, genom vissa anslags utbrytande ur gruppen samt obetydliga namnförändringar för vissa af de återstående, bibehållits till närvarande tid och i 1886 års riksstat upptagas de på följande sätt:

1.	Vägar och kommunikationer	kronor	12,000: —
2.	Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar	„	175,400: —
3.	Landtbruksingeniörer och deras biträden	„	47,500: —
4.	Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar	„	45,450: —
5.	Länsveterinärer	„	48,500: —
6.	Befrämjande i allmänhet af slöjderna	„	40,500: —
7.	Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart	„	21,500: —
8.	Befrämjande i allmänhet af bergsbruket ...	„	8,715: —
9.	Fiskerinäringens understöd	„	17,600: —
	Summa	kronor	417,165: —

Det egendomliga för dessa, till en del mera efter den allmänna syftningen än efter speciella, noga begränsade ändamål, betecknade ordinarie reservationsanslag, är, att de å desamma årligen uppkommande besparingarna (reservationerna) icke bibehållas såsom besparingar för hvarje särskildt anslag, utan tillfalla en särskild fond, kallad

besparingsfonden för jordbruket, handeln och näringarna. Denna fond, som årligen ökas i den mån de särskilda anslagen lemnas oanvända, och besparda anslagsbelopp sålunda kunna till fonden öfverföras, kan, jemlikt det af 1840—41 årens Riksdag stadfästa och hittills tillämpade medgifvandet, disponeras för ändamål, som äro hänförliga till något af de syften, som af anslagens titlar betecknas; och då flere af dessa beteckningar äro synnerligen obestämda, följer häraf, att friheten i användandet af fondens tillgångar egentligen icke har annan begränsning än den, som tillgångarnas mer eller mindre rikliga belopp naturligen medför. Också visar en granskning af de utgifter, som under de senare åren blifvit bestridda med fondens medel, att mångfaldiga ändamål främjats med dess tillgångar, såsom t. ex. Sveriges deltagande i internationella utställningar eller kongresser på utrikes orter, ut- och inländska resor för idkande af studier eller vinnande af ökade insigter i vissa ämnen, utarbetande af kartor dels öfver hela och dels öfver vissa delar af Sverige, utgifvandet af vissa tidskrifter, försöksarbeten för vissa ändamål vid vissa grufvor o. s. v.

Medel till alla dessa olikartade utgifter hafva erhållits derigenom, att småningom, och särskildt från vissa anslag, stora besparingar årligen kunnat till fonden öfverföras; besparingar, hvilkas jemna belopp under en följd af år antyda, att anslagen äro större än de med dem närmast afsedda ändamålen kräfva, medan å andra sidan det starka anlitandet af fondens tillgångar angifver, att småningom uppstått behof af medel till främjande af nya ändamål, hvilka icke direkt kunna hänföras under någon särskild anslagstitel och för hvilka, i saknad af särskilda medel, fondens från samtliga anslagen härflytande tillgångar lämpa sig. På detta sätt har det inträffat, att på samma gång större delar af vissa anslag fått stå obegagnade, till dess de vid hvarje års slut kunnat till fonden öfverföras, åtskilliga utgifter från denna senare vid sidan af de mera tillfälliga erhållit en permanens, som icke vore möjlig, om icke säkert påräkneliga inkomster tillflöte fonden.

Tillvägagåendet vid fördelningen på vissa anslagstitlar af den förut till »åkerbruket, handeln och näringarna i allmänhet, samt bergsbrukets understöd» i riksstaten uppförda anslagssumman visar emellertid, att ett sådant sakernas skick icke kan hafva varit afsedt. Ständernas ofvanberörda skrifvelse af den 23 December 1840 gifver nemligen vid handen, att man först efter en noggrann beräkning af de utgiftsbelopp, som för anslagets särskilda hufvudändamål under de föregående åren egt rum, faststält beloppet af det anslag, som under hvarje särskild titel borde uppföras. Härmed måste således hafva afsetts att afpassa anslagen efter behofven, så vidt dessa kunde med ledning af

erfarenheten förutses. Af denna orsak varder det ock nödigt att äfven framgent egna denna sida af saken uppmärksamhet, på det att icke det oegentliga må inträffa, att i riksstaten bibehållas anslag, hvilka endast i ringare mått än ursprungligen beräknats behöfvas för de med dem närmast afsedda ändamål. Om, såsom i fråga om hithörande anslag är fallet, de medel, som blifva disponibla derigenom, att anslagen icke till fullo tagas i anspråk för de ändamål, för hvilka de afsetts, kunna till stora belopp användas till understöd för olikartade ändamål eller företag, uppstå och främjas härigenom lätteligen anspråk på understöd från statens sida för dylika, icke af Riksdagen pröfvade ändamål, och, om sedermera de af besparingar härflytande medlen upphöra eller minskas, lärer Riksdagen komma att anlitas för erhållande af anslag till behof, som, utan att vara af Riksdagen uttryckligen erkända, erhållit egenskapen att framstå såsom stadigvarande.

På grund häraf och med anledning af Kongl. Maj:ts vid åtskilliga af ifrågavarande anslagstitlar gjorda framställningar om förhöjning af de ordinarie anslagen, har Utskottet under pröfningen af de äskade anslagsförhöjningarnas behöflighet ansett sig böra anställa en till samtliga under ifrågavarande rubrik uppförda anslag utsträckt undersökning, huruvida desamma nu mera kunna anses vara behöfliga till oförändrade belopp eller om skäl till nedsättning i ett eller flere af dem är för handen.

Till ledning för denna undersökning har Utskottet låtit sammanställa följande:

Uppgift å de belopp, som under hvart och ett af nedannämnda år besparats å följande i 1886 års riksstat upptagna anslag till jordbruket, handeln och näringarna.

Uppgift å de belopp, som under hvart och ett af nedannämnda år besparats å föl-

	Anslag i penningar för år 1886.		B—e—					
			1878.		1879.		1880.	
1. Vägar och kommunikationer	12,000	—	8,859	06	5,854	50	5,533	12
2. Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar	175,400	—	966	67	1,833	34	2,066	67
3. Landtbruksingeniörer och deras biträden	47,500	—	3,850	—	3,850	—	8,750	—
4. Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar	45,450	—	2,529	05	1,905	20	1,560	40
5. Länsveterinärer	48,500	—	1,562	50	1,125	—	583	33
6. Befrämjande i allmänhet af slöjderna	40,500	—	17,450	—	16,500	—	7,197	22
7. Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart	21,500	—	18,800	—	18,800	—	16,600	—
8. Befrämjande i allmänhet af bergsbruket	8,700	—	3,200	—	3,700	—	3,450	—
9. Fiskerinäringens understöd	17,600	—	3,677	—	1,169	70	2,527	81
Summa kronor	417,150	—	60,894	28	54,737	74	48,268	55

Af denna tabell framgår, att de årliga inkomster, som tillgodoförts besparingsfonden, varit högst betydliga. De hafva under intet af de uppräknade 8 åren understigit 48,000 kronor, men under tre af dem öfverstigit 60,000 kronor samt i medeltal utgjort 55,095 kronor 5 öre årligen. Till följd häraf har också fonden ända till de senaste åren haft betydliga tillgångar. Störst var den vid slutet af år 1880,

jande i 1886 års riksstat upptagna anslag till jordbruket, handeln och näringarna.

s—p—a—r—i—n—g.										Summa besparing.		Årligt medeltal.	
1881.		1882.		1883.		1884.		1885.					
3,312	—	83	12	5,266	56	7,092	50	7,359	06	43,359	92	5,419	99
2,000	—	1,733	34	2,000	01	1,566	66	5,400	—	17,566	69	2,195	83
4,000	—	3,000	—	5,000	—	4,125	—	2,833	34	35,408	34	4,426	04
1,902	88	3,769	44	5,968	20	6,080	33	1,436	93	25,152	43	3,144	05
166	67	875	—	840	11	793	89	2,611	—	8,557	50	1,069	68
15,675	—	14,400	—	16,765	62	15,500	—	15,300	—	118,787	84	14,848	48
18,800	—	18,800	—	18,800	—	18,800	—	18,800	—	148,200	—	18,525	—
3,325	—	3,533	34	4,950	—	4,762	50	3,000	—	29,920	84	3,740	10
1,300	—	2,481	44	1,083	60	1,567	36	— —	—	13,806	91	1,725	86
50,481	55	48,675	68	60,674	10	60,288	24	56,740	33	440,760	47	55,095	05

då den utgjorde 256,196 kronor 27 öre. Småningom har den derefter sjunkit och genom stora anvisningar å densamma under åren 1884 och 1885 har den nu så nedgått, att den vid 1885 års slut, approximativt beräknad, uppgick till endast 64,000 kronor i jemnt tal, å hvilket belopp dock stora, vid 1885 års utgång ännu icke infriade anvisningar blifvit gjorda, så att fondens betydelse för närvarande ej är stor. Häri

ligger dock intet skäl att undanskjuta undersökningen om möjliga nedsättningar i de anslag, från hvilka fonden hemtat sina hufvudsakliga inkomster. Den princip, som alltsedan riksdagarna blifvit årliga, mer och mer gjort sig gällande, att nemligen statens utgifter helst böra bestridas medelst anslag och icke med sådana från Riksdagens beslutanderätt undantagna fonder, som fordom ansågos lämpliga och nödiga, kräfver nemligen, att anslagen rättas efter de med dem egentligen och närmast afsedda behofven utan hänsyn dertill, att anslagen må kunna lemna öfverskott till användning för andra ändamål. Befinnas dessa senare gagneliga, lärer Riksdagen icke undandraga sig att bevilja de för deras främjande erforderliga medel, hvilket sätt onekligen i flera afseenden medför större fördelar än stadigvarande utgifters grundande på mer eller mindre tillfälliga besparingar.

Framhållande detta, får Utskottet nu öfvergå till den åsyftade undersökningen, samt dervid först redogöra för de grunder, på hvilka Utskottet anser nedsättningar kunna föreslås i sådana anslag, som under en längre tid lemnat afsevärda besparingar. Besparingarnas *belopp* i och för sig, sådana de synas i ofvanstående tabell, lemna i förevarande hänseende endast ledning, men icke något ovilkorligt bevis för möjligheten eller lämpligheten af anslagens minskning. Fall förekomma nemligen, då en bokförd besparing endast beror derpå, att gjorda anvisningar å anslag, af olika anledningar, icke uttagits, utan under längre eller kortare tid fått innestå. Exempel härpå lemna åtskilliga under vissa anslagstitlar bestämda belopp till reseunderstöd åt vissa kategorier af arbetare och andra. Af reseunderstödet plägar nemligen allenast en del ($\frac{3}{4}$) utbetalas före resan, men återstoden innehålles, till dess vederbörande stundom efter flera års förlopp hemkommit och aflemnat reseberättelse. I andra fall åter beror besparingen — och den är då verklig — derpå, att enligt lönestater faststälda aflöningsbelopp, till följd af dödsfall eller andra omständigheter, icke behöft eller kunnat till fullo tagas i anspråk. De i sådana fall uppkommande besparingarna få naturligtvis icke tagas med vid beräkningen af möjliga anslagsminskningar, så vida icke besparing uppstår derigenom, att en eller flere tjenster under en lång tid lemnats otillsatta, då fråga kan väckas om tjenstbefattningens behöflighet eller indragning.

Den under iakttagande af dessa grunder verkstälda undersökningen, i sammanhang med hvilken Kongl. Maj:ts framställningar på hithörande område behandlas, har lemnat det resultat, att å följande anslag någon nedsättning icke bör ifrågasättas, nemligen

a) till »vägar och kommunikationer», enär de stora besparingarna under de senare åren å detta anslag hufvudsakligen bero derpå, att

större belopp, som af Kongl. Maj:t blifvit anvisade, icke ännu uttagits, samt enär flera nya ansökningar om bidrag till kommunikationers förbättrande, för närvarande bero på Kongl. Maj:ts pröfning;

b) och c) till »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» samt till »landtbruksingeniörer och deras biträden», emedan de besparingar, som å dessa båda anslag uppkommit, bero af sådana tillfälligheter, som att enligt faststälda lönestater anvisade aflöningsbelopp icke behöft för de särskilda åren helt och hållet utgå;

d) till »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar», af skäl, för hvilka Utskottet här nedan under denna anslagstitel får tillfälle att redogöra;

e) till »länsveterinärer», enär behållningarna endast utgöra besparingar å medel, anvisade till aflöningar;

f) till »befrämjande i allmänhet af bergsbruket», af skäl, som här nedan under denna anslagstitel angifvas; och

g) till »fiskerinäringens understöd», af skäl att enligt inhemtade upplysningar detta anslag, hvilket under år 1885 icke lemnat någon behållning, kommer att nu mera för sitt egentliga ändamål till fullo tagas i anspråk.

I öfrigt får Utskottet rörande nedannämnda anslag till jordbruket, handeln och näringarna anföra följande:

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

Ang. uppförande å ordinarie stat af ett nu å extra stat anvisadt belopp. [11.]

13:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit:

att såsom bidrag till underhåll af *sju kemiska stationer* för jordbrukets och näringarnes behof — inom de orter, der hushållningssällskapen förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta lokal för detta jemte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent samt bekosta aflöningen till desse och laboratorietjenaren äfvensom årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — måtte på ordinarie stat från och med år 1887 uppföras ett anslag af 3,000 kronor för hvarje station, eller tillsammans 21,000 kronor, motsvarande det nu på extra stat för samma ändamål anvisade belopp; och komme, i händelse af bifall härtill, ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» att höjas från 45,450 kronor till 66,450 kronor.

Ehuru visserligen den stadigvarande beskaffenheten af de behof, hvilka ifrågavarande anslag afser att fylla, icke lärer kunna ifrågasättas, finner dock Utskottet betänkligheter möta att, på sätt Kongl. Maj:t

föreslagit, uppföra anslaget på ordinarie stat. De bidrag af statsmedel till underhåll af kemiska stationer, som med anslaget bekostas, äro nemligen helt och hållet beroende af vederbörande hushållningssällskaps deltagande på visst föreskrifvet sätt i kostnaderna för stationerna, och statsbidragen måste derför betraktas såsom i viss mån tillfälliga. Af sådan orsak borde äfven, ifall anslaget skulle komma att uppföras på ordinarie stat, särskilda bestämmelser meddelas, på det att, derest ett eller flere hushållningssällskap icke vidare uppfylde de på dem stälda anspråken i afseende på deltagandet i underhållet af kemisk station, anslaget då måtte minskas, men enär sådana bestämmelser utan tvifvel skulle medföra åtskilliga olägenheter af beskaffenhet att väsentligen inskränka den fördel, som med anslagets öfverförande till ordinarie stat åsyftats, finner Utskottet anslaget hellre böra fortfarande förblifva extra.

En förändring med anslaget torde dock lämpligen böra vidtagas, nemligen så till vida, att statsbidrag till kemisk station må få utgå äfven i det fall, att landsting ensamt eller gemensamt med hushållningssällskap iklädt sig de förpligtelser, som nu fordras af hushållningssällskap ensamt.

I fråga om möjligheten att nedsätta det ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar», får Utskottet meddela, att af det nuvarande och senast af sistlidet års Riksdag höjda anslaget ett belopp af 43,050 kronor är till bestämda ändamål disponeradt, så att deraf allenast återstå 2,400 kronor, hvilka i 1885 års statsliggare utförts till Kongl. Maj:ts disposition. De till vexlande summor uppgående besparingarna under åren 1878—1885 hafva ock visat sig bero af helt och hållet tillfälliga orsaker, så att någon säker beräkning med hänsyn till dessa icke är möjlig.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt föranlåtes Utskottet hemställa,

att Riksdagen må, såsom bidrag till underhåll af *sju kemiska stationer* för jordbrukets och näringarnas behof — inom de orter, der landsting eller hushållningssällskap, hvart för sig eller i förening, förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta lokal för detta jemte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent samt bekosta aflöningen till desse och laboratorietjenaren äfvensom årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — uppföra på *extra* stat för år 1887 ett anslag af 3,000 kronor för hvarje station, eller tillsammans 21,000 kronor.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

14:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte *ej mindre* höja det under denna anslagstitel på ordinarie stat särskildt till befrämjande af husslöjden uppförda belopp, 10,000 kronor, till 20,000 kronor, eller med 10,000 kronor, motsvarande det nu på extra stat för ändamålet anvisade belopp, *än äfven* medgifva, att under denna anslagstitel måtte på ordinarie stat från och med år 1887 uppföras till *väfskolan i Borås* det nu på extra stat till upprätthållande af skolan och till aflönande af en andre lärare derstädes anvisade belopp af 4,800 kronor,

Ang. uppförande på ordinarie stat af anslag, som förut utgått på extra stat. [12 o. 13.]

att användas:

dels med 3,800 kronor såsom bidrag till upprätthållande af skolan, med vilkor att från Elfsborgs läns landsting eller eljest tillskjutes ett belopp, motsvarande minst hälften af dessa 3,800 kronor;

dels ock med 1,000 kronor såsom bidrag till aflönande af en andre lärare vid samma skola, under vilkor att enahanda belopp varder för ändamålet från Elfsborgs läns landsting eller eljest tillskjutet; och komme det ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna» att, i händelse Riksdagen bifölle hvad sålunda föreslagits, höjas från dess nuvarande belopp, 40,500 kronor, till 55,300 kronor.

Med anledning af denna framställning får Utskottet anföra följande.

Då vid 1840—41 årens riksdag anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna» för första gången uppfördes å riksstaten, utgjorde dess belopp 18,000 kronor, och har det nu växt till 40,500 kronor. Enligt hvad Statskontorets liggare rörande sjette hufvudtiteln samt de Riksdagens beslut, till hvilka i liggaren lemnas hänvisning, gifva vid handen, ingå i detta anslag flere för särskilda ändamål i äldre och i senare tider beviljade summor. Sålunda hörer hit ett belopp af 10,500 kronor till *manufakturernas befrämjande.* Af 1862—63 årens Riksdag ökades anslaget med två nya anslag, det ena å 3,000 kronor till reseunderstöd åt fabriks- och handtverksarbetare, som ville genom resor till främmande länder och någon tids arbete på dervarande verkstäder öka sina insigter och konstfärdighet, samt det andra å 1,500 kronor till slöjdexpositioners befrämjande. Det förra af dessa anslag har efter hand af Riksdagen höjts och utgör nu 12,000 kronor.

För *husslöjden* uppfördes på enskild motionärs förslag bland de förut befintliga anslagen första gången af 1872 års Riksdag ett sär-

skildt anslag å 2,500 kronor, hvilket beviljades till anställande af en kringresande undervisare i husslöjd. Redan vid 1873 års riksdag blef beloppet, likaledes på enskild motionärs förslag, ökadt till 10,000 kronor, eller med 7,500 kronor, om hvilka föreskrefs, att de skulle i likhet med sist omförmälda 2,500 kronor användas till befordrande af husslöjder. Det sålunda beviljade beloppet, 10,000 kronor, har årligen utgått, hvarjemte Kongl. Maj:t från och med 1876 haft till förfogande på extra stat årligen anvisade 10,000 kronor, eller tillhopa från och med nämnda år 20,000 kronor.

Att detta belopp är behöfligt, visar sig af det förhållande, att de efter afdrag af årligen utgående aflöningsmedel 2,000 kronor återstående 18,000 kronor årligen tagas i anspråk till understöd för hushållningssällskap m. fl., som verka för husslöjdens befordrande i orterna. Härom förefinnes icke något tvifvel, men deremot kan det ifrågasättas, om icke medel att fortfarande med 20,000 kronor om året befrämja husslöjden kunna erhållas från redan befintliga tillgångar inom anslagstiteln, så att, ehuru det extra anslaget upphör, det ordinarie anslaget likväl icke behöfver ökas.

Enligt 1885 års statsliggare utgår af anslaget å 10,500 kronor till manufakturernas befrämjande årligen allenast följande belopp, nemligen:

till borgmästaren i Eskilstuna såsom ersättning för behandling af sådana polisförseelser, som inom Carl Gustafs stads faktoris område begås af personer, tillhörande nämnda faktori, hvilket område eljest icke tillhör stadens domvärjo .... kronor 250: —

till nuvarande stadsläkaren i Eskilstuna, så länge han innehar tjensten, för kostnadsfri läkarevård åt medellöse arbetare vid faktoriet .... „ 1,200: —

till föreningen »Handarbetets vänner» .... „ 1,200: —

Summa kronor 2,650: —

Af anvisningen till manufakturernas befrämjande är det således ett belopp af 7,850 kronor, som ej är af Kongl. Maj:t disponeradt, hvarjemte i statskontorets liggare för år 1885 ett ytterligare belopp af 6,850 kronor *),

---

*) Enligt Statskontorets liggare för år 1885 äro följande dispositioner, så vidt hufvudsummorna angår, gjorda å anslaget "till befrämjande i allmänhet af slöjderna:"

1. Manufakturernas befrämjande enligt Kongl. brefven den 21 Juli 1812 och den 27 April 1838 .... kronor 10,500: —

2. Befrämjande af linneväfnadsslöjden i Vesternorrlands län, enligt Kongl. brefvet den 4 December 1874 .... „ 650: —

Transport 11,150: —

utgörande hela anslagets återstod, utförts till Kongl. Maj:ts disposition. Sammanläggas dessa två belopp, erhålles en summa af 14,700 kronor, hvilken skulle kunna påräknas såsom besparing å anslaget i sin helhet. Den omständighet, att årliga besparingen i sjelfva verket visat sig blifva större än den nyss angifna, torde bero dels derpå, att ett par smärre, i statsliggaren såsom ständiga antecknade utgiftsposter icke utgå och dels hufvudsakligast derpå, att af de 12,000 kronor, som årligen utgå till reseunderstöd åt arbetare, en del, högst ¼:del, icke utbetalas under samma år, för hvilket understödet beviljats. Det för år 1885 samt flere föregående år till besparingsfonden öfverförda och der af ofvan antydda anledning ännu innestående beloppet reseunderstödsmedel utgör för närvarande 8,725 kronor.

Då nu i hvarje fall af det belopp å 30,500 kronor, som af det ordinarie anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna återstår efter afdrag af de 10,000 kronor, hvilka under denna anslagstitel redan äro uppförda till husslöjden, årligen under en längre följd af år kunnat besparas så betydliga summor, som af tabellen och ofvan lemnade redogörelse framgår, kan Utskottet icke annat finna, än att medel till ökande af ordinarie husslöjdsanslaget böra beredas genom att från förstnämnda 30,500 kronor till husslöjdsanslaget öfverföra 10,000 kronor, eller det belopp, hvarmed sistnämnda anslag behöfver höjas. Denna åtgärd innefattar egentligen två, nemligen *dels* en minskning af det obehöfligt stora anslaget till manufakturernas befrämjande och af de medel, som icke äro till något visst ändamål anvisade eller disponerade, en minskning som uppgår till 10,000 kronor; *dels ock* en höjning af ett särskildt anslag under anslagstiteln, hvilken höjning till beloppet motsvarar minskningen, så att i sjelfva verket dessa båda åtgärder kunna betecknas såsom en öfverföring, genom hvilken Kongl. Maj:t, utan statsverkets belastande med något nytt anslag, erhåller de medel, som i fråga om husslöjden blifvit äskade.

Transport		11,150: —
3. Reseunderstöd åt arbetare, enligt flere Kongl. bref, det sista af den 2 Juni 1882	„	12,000: —
4. Slöjdexpositionernas befrämjande, enligt Kongl. brefvet den 13 November 1863	„	1,500: —
5. Befrämjande af husslöjd, enligt flere Kongl. bref, det sista af den 23 Maj 1879	„	9,000: —
Summa kronor		33,650: —
Återstoden är utförd till Kongl. Maj:ts disposition	„	6,850: —
Tillsammans kronor		40,500: —

Hvad angår uppförandet på ordinarie stat af det nu på extra stat utgående anslaget å 4,800 kronor till *väfskolan i Borås*, så anser Utskottet, under åberopande af de skäl, som här ofvan i punkten 13:o anförts, rörande bidrag af statsmedel till agrikultur-kemiska stationer, att detta anslag fortfarande bör förblifva extra.

Under åberopande af hvad sålunda anförts, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må

a) besluta, att efter minskning med 10,000 kronor af den del af anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna», som icke redan är till husslöjdens befrämjande anvisad och hvilken del nu utgör 30,500 kronor, det genom denna minskning besparade belopp, 10,000 kronor, skall från och med början af 1887 öfverföras till det särskilda anslaget till husslöjdens befrämjande, hvilket senare sålunda skall från sitt nuvarande belopp af 10,000 kronor höjas till 20,000 kronor; kommande, vid bifall härtill, ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna» att vid oförändradt belopp af 40,500 kronor bibehållas; samt

b) bevilja på *extra* stat för år 1887 till *väfskolan i Borås* ett belopp af 4,800 kronor, att användas:

dels med 3,800 kronor såsom bidrag till upprätthållande af skolan, med vilkor att från Elfsborgs läns landsting eller eljest tillskjutes ett belopp, motsvarande minst hälften af dessa 3,800 kronor,

dels ock med 1,000 kronor såsom bidrag till aflönande af en andre lärare vid samma skola, under vilkor, att enahanda belopp varder för ändamålet från Elfsborgs läns landsting eller eljest tillskjutet.

Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart.

Ang. anslagets minskning.

15:o. På sätt af den här ofvan intagna tabellen framgår, har under en följd af flera år af det under de uppräknade 8 åren med 21,500

kronor årligen utgående anslaget till »befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart» årligen besparats i 7 år 18,800 kronor och under 1 år 16,600 kronor, eller i medeltal årligen 18,525 kronor. Af Statskontorets liggare för år 1885, jemförd med memorialböckerna för flere år, inhemtas ock, att den enda årligen å detta anslag återkommande dispositionen afser ett belopp af 2,700 kronor till godtgörande af förskott af svenske och norske konsuler till nödstälde svenske sjömän, och granskar man de senare årens förteckningar å de årliga utgifterna från besparingsfonden för jordbruket, handeln och näringarna, så förekommer bland dessa utgifter icke någon afsevärd post, som kan hänföras till de ändamål, som med det nu ifrågavarande anslaget särskildt afses.

Deremot torde böra påpekas, att besparingarna från Handels- och sjöfartsfonden faktiskt lemnat en jemväl ofta anlitad tillgång för Kongl. Maj:t att bestrida sådana utgifter, som afse handelns och sjöfartens främjande. Under sådana förhållanden lärer det icke kunna förnekas, att det särskilda anslaget till »befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart» är för detta särskilda ändamål obehöfligt stort, och att detsamma derför bör nedsättas. Om detta medgifves, återstår allenast frågan om huru stor nedsättningen bör blifva. På grund af hvad ofvan anförts skulle visserligen en nedsättning af 18,800 kronor kunna anses vara möjlig, men Utskottet, som bort iakttaga all den försigtighet, som är nödig vid behandlingen af frågor om minskning af länge anvisade anslag, utan att förslag derutinnan framstälts af Kongl. Maj:t, har af sådan anledning förskaffat sig upplysning, huruvida tilläfventyrs under den närmaste framtiden några utgifter vore att motse för behof hänförliga till dem, för hvilka anslaget är bestämdt, samt i sådant hänseende inhemtat, att under de närmaste åren erfordrades medel för utgifvande af en ny upplaga af en kommersiel signalbok, hvilkens senaste upplaga äfven bekostats af statsmedel. Den härför nödiga utgiften har beräknats till 5,000 kronor; och Utskottet anser derför, att nedsättningen bör stanna vid ett belopp af 10,500 kronor, då anslaget således skulle komma att utgöra 11,000 kronor, i stället för nu uppförda 21,500 kronor, hemställande alltså Utskottet,

att Riksdagen må från och med 1887 nedsätta det ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af handel och »sjöfart» från nu uppförda 21,500 kronor till 11,000 kronor.

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

Ang. utbyte af indelnings-ersättning mot ett bestämdt belopp. [14.]

16:o. Å anslaget till »befrämjande i allmänhet af bergsbruket» förekommer i kolumnen för indelningsersättningar ett belopp af 15 kronor, som, på sätt i statsrådsprotokollet (sid. 35 och 36) närmare framhålles, är afsedt till bestridande af godtgörelse, jemlikt Kongl. kungörelsen den 30 December 1863, till Borgviks bruksegare i Vermlands län för en afskrifven qvarnränta, hvilken utgått i penningar och spanmål, den senare godtgjord räntetagaren efter tioårigt medelmarkegångspris.

Af skäl, som i statsrådsprotokollet ock meddelas, har nu Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af bergsbruket» i kolumnen »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag, ersättningar» uppförda beloppet 15 kronor må från riksstaten uteslutas och samma anslag till följd deraf nedsättas från 8,715 kronor till 8,700 kronor.

Inom Utskottet har, på sätt ofvan anförts, förehafts fråga om en större nedsättning af nu ifrågavarande anslag, men Utskottet har vid pröfningen af denna fråga, på sätt jemväl anförts, funnit en sådan nedsättning icke böra tillstyrkas. Af anslaget åtgå nemligen årligen 6,000 kronor till reseunderstöd åt lämplige personer (bergsingeniörer), hvilka önska i främmande länder förvärfva sig ökad insigt och skicklighet i hvad till bergshandteringen hörer (Kongl. brefven den 30 Maj 1873 och den 6 Mars 1874). Tilloppet af sökande har alltid varit stort, så att hela beloppet årligen fördelats, så långt det räckt, och den besparing, som å reseunderstödsmedlen kunnat uppstå, beror blott derpå, att $\frac{1}{4}$ icke utfås förr än vederbörande viss tid efter hemkomsten aflemnat reseberättelse till Kommerskollegium. För närvarande innestå i Statskontoret af beviljade, men icke uttagna resestipendier ett belopp af 3,312 kronor 50 öre, öfverförda till besparingsfonden för jordbruket, handeln och näringarna under loppet af flere år.

Den del af kontanta penninganslaget, som återstår efter afdrag af reseunderstödsmedlen, eller 2,700 kronor, är icke för bestämda ändamål disponerad, utan har i Statskontorets liggare utförts till Kongl. Maj:ts disposition.

Detta belopp synes icke vara större, än att detsamma bör fortfarande vara för Kongl. Maj:t tillgängligt, helst från besparingsfonden flere utgifter till bergsbrukets nytta möjliggjorts derigenom att för flere år samlade medel funnits att tillgå; och Utskottet hemställer derför,

att Riksdagen, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, må medgifva, att det under förevarande anslagstitel i kolumnen »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag, ersättningar» uppförda beloppet af 15 kronor ur riksstaten uteslutes och anslaget till »befrämjande i allmänhet af bergsbruket» till följd deraf nedsättes med nämnda belopp, men för öfrigt lemnas oförändradt och således för år 1887 uppföres med 8,700 kronor.

Skiften och afvittringar.

17:o. På grund af de framställningar, Kongl. Maj:t, i likhet med hvad vid 1885 års riksdag egt rum, under denna anslagstitel gjort beträffande behofven för 1887, får Utskottet hemställa,

Ang. anslag till storskiftes- och afvittringsverken. [15 o. 16.]

a) att Riksdagen må *dels* för år 1887 bevilja förhöjning i årsarfvodet med 400 kronor till hvarje storskifteslandtmätare i Kopparbergs län, som icke kommer att åtnjuta arfvode efter taxa, samt i styresmannens för storskiftesverket årsarfvode likaledes med 400 kronor; *dels* medgifva, att de belopp, hvarmed inkomsterna af tjensten under år 1887 för afvittringslandtmätare i Vesterbottens och Norrbottens län och de storskifteslandtmätare i Kopparbergs län, hvilka åtnjuta arfvode efter taxa, kunna komma att understiga 2,500 kronor för dem, som tillhöra första lönegraden, och 3,000 kronor för dem, som på grund af ålder i tjensten åtnjuta arfvodesförhöjning, må desse tjenstemän godtgöras af anslagen till storskiftes- och afvittringsverken; *dels* för år 1887 åt föredragandena af afvittringsärendena i Vesterbottens och Norrbottens län samt till skrifbiträde åt dem bevilja en tillökning af 400 kronor i det åt hvarje af dem anslagna belopp, *dels ock* bevilja tillfällig förhöjning i styresmannens för afvittringsverket i Vesterbottens län årsarfvode för år 1887 med 200 kronor; samt

b) att Riksdagen må, till bestridande af kostnaderna för storskiftes- och afvittringsverken under år 1887, för samma år, utöfver ordinarie anslaget, 63,000 kronor, på extra stat anvisa 187,000 kronor.

Rese- och traktamentspenningar

Ang. ifrågasatt förhöjning af det till statens landtbruksingeniörer utgående dagtraktamente.

18:o. I en inom Andra Kammaren af Herr *J. H. G. Fredholm* väckt motion (N:o 24) har föreslagits:

att det till statens landtbruksingeniör nu utgående dagtraktamente af 4 kronor 50 öre måtte höjas till 10 kronor, dock så att öfverskjutande 5 kronor 50 öre för förrättningsdag skulle för alla af landtbruksingeniör utgjorda förrättningsdagar sammanlagdt afräknas från den af honom upprättade reseräknings slutsumma, så att endast hvad derutöfver återstode att fordra skulle till honom af Statskontoret utbetalas.

Onekligt är, att, såsom motionären erinrat, medan statens utgifter för landtbruksingeniörsinstitutionen småningom stegrats, den enskilde jordbrukarens bidrag, eller betalandet af ett visst belopp i dagtraktamente åt anlitad ingeniör, förblifvit detsamma, som då institutionen uppkom, men långt ifrån att häraf draga den slutsats, att en ändring i hittills rådande förhållanden till den enskilde jordbrukarens nackdel nu påkallas, finner Utskottet statens växande utgifter för det gagneliga ändamålet med institutionen snarare böra anses såsom ett glädjande bevis på ett ökadt förtroende för densamma. Att befästa och öka detta förtroende, särdeles hos de smärre jordbrukarne, synes vara ett eftersträfvansvärdt mål, hvilket naturligtvis endast står att vinna derigenom, att tillfället att lära känna institutionens värde så mycket som möjligt underlättas; och enär ett beslut i den rigtning, motionären föreslår, utan tvifvel skulle, till hinder för jordbrukets förbättrande, så vidt sådant kan ske genom lättheten att erhålla sakkunnigt biträde, för mången försvåra om ej omöjliggöra anlitandet af sådant biträde i förekommande fall, finner Utskottet vid öfvervägande häraf, och då, enligt hvad motionären sjelf uppgifver, hushållningssällskapen i vissa orter, oaktadt dagtraktamentet, som den enskilde har att betala, är så lågt som 4 kronor 50 öre, måste lemna understöd till betalning deraf, sig böra hemställa,

att förevarande motion må lemnas utan afseende.

Öfriga ordinarie anslag.

Ang. öfriga ordinarie anslag.
[17.]

19:o. Beträffande alla andra, här ofvan icke särskildt omförmälda ordinarie anslag, som nu äro uppförda under riksstatens sjette hufvudtitel, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må till oförändrade belopp och natur i riksstaten för år 1887 uppföra alla nu utgående ordinarie anslag, under sjette hufvudtiteln, hvilka här ofvan icke blifvit särskildt omförmälda; dock att i anslaget till »skrifmaterialier och expenser, ved m. m.» må få göras den jemkning, som till jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan blifva behöflig.

Beträffande *tillfälliga behof* hänförliga till sjette hufvudtiteln, hafva, förutom redan nämnda, följande framställningar blifvit gjorda:

Civildepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli.

Ang. anslag för anordnande af kontroll å försäkringsanstalterna. [18.]

20:o. Till *anordnande af kontroll å försäkringsanstalterna* har Kongl. Maj:t äskat ett anslag af 4,500 kronor.

De skäl, som i statsrådsprotokollet (sid. 41—48) blifvit till stöd för denna framställning anförda, hafva synts Utskottet till fullo ådagalägga behofvet af en väl ordnad kontroll från statens sida öfver försäkringsanstalterna; och Utskottet anser derför Kongl. Maj:ts framställning böra bifallas.

Dock vill Utskottet här fästa uppmärksamheten derpå, att, då meningen är, att kontrollanten skall åtnjuta resekostnadsersättning af statsmedel, de härför behöfliga utgifterna utan tvifvel komma att blifva betydliga, och att af sådan anledning skäl torde vara att söka åstadkomma minskning åtminstone i dessa kostnader. Utväg härtill synes icke saknas, då i betraktande tages, att försäkringsanstalterna hafva ett med den försäkringstagande allmänhetens fullt jemförligt intresse, att kontrollen öfver anstalterna från statens sida varder effektiv. Af sådan orsak synes det icke vara en obefogad begäran, att dessa anstalter få, om icke alldeles uteslutande bekosta kontrollen, dock åtminstone med staten deltaga i bördan. Huru ett sådant deltagande bör ordnas, kan icke nu af Utskottet utredas, men torde böra blifva föremål för pröfning. I afbidan derpå samt på resultatet af den kontroll, som nu skall mera på försök anordnas, har det synts Utskottet synnerligen lämpligt, att anslaget endast begärts på extra stat; och får Utskottet derför hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 4,500 kronor till *anordnande af kontroll å försäkringsanstalterna.*

Statistiska tabellkommissionen.

Ang. anslag för aflönings- och pensions-statistiken.
[19.]

21:o. För *ett skyndsammare bearbetande af aflönings- och pensions-statistiken* har Kongl. Maj:t i likhet med hvad vid 1885 års riksdag för innevarande år egt rum, på extra stat för år 1887 äskat ett belopp af 5,000 kronor.

Riksdagens i skrifvelse den 18 Maj 1885 (N:o 58) till Kongl. Maj:t gjorda anmälan derom, att det för år 1886 äskade anslaget beviljats, beledsagades af ett uttalande af den förhoppning, att åtminstone, om medel, utöfver hvad då begärts, framdeles skulle befinnas erforderliga för den ifrågavarande statistikens åstadkommande, sådana då måtte kunna beredas genom en motsvarande minskning i utgifterna för andra, nu bearbetade grenar af statistiken.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet (sid. 48—60) kan inhemtas, har Riksdagens härutinnan gjorda uttalande, hvilket i sin helhet återgifves i nämnda protokoll och derför icke torde behöfva här ytterligare upprepas, remitterats till chefen för statistiska centralbyrån för utlåtandes afgifvande. Af detta, hvilket är i prokollet intaget, framgår att bemälde chef ansett sig icke kunna biträda den mening, som Riksdagen antydt, eller att medel till påskyndande af löne- och pensionsstatistiken möjligen skulle kunna erhållas derigenom, att inskränkning på andra områden af statistiken egde rum och den såmedelst vunna besparingen användes till ersättning åt den eller dem, som med den af Riksdagen länge väntade statistikens åstadkommande toge befattning.

Såsom i någon mån sammanhängande med framställningen i 1885 års skrifvelse får Utskottet här omförmäla den utredning, som föranstaltats, med anledning af Riksdagens skrifvelse den 11 Maj 1884, (N:o 56) med anledning af väckt fråga om en utredning rörande de s. k. expensmedlens användande, i hvilken skrifvelse Riksdagen, bland andra utvägar att åstadkomma besparingar i statens utgifter, ifrågasatt en inskränkning i möjligaste mån af det statistiska trycket. Denna skrifvelse blef af Herr Statsrådet och chefen för Kongl. Civildepartementet remitterad till chefen för statistiska byrån, åt hvilken uppdrogs att inkomma med utredning och förslag om de åtgärder, som, till vinnande af besparing i kostnaderna för det statistiska trycket, lämpligen syntes böra vidtagas; och då den till svar å denna remiss af chefen för statistiska byrån den 18 November 1885 aflåtna skrifvelsen innehåller meddelanden, som angifva en utväg att åtminstone något inskränka kostnaderna för det statistiska trycket, har Utskottet ansett sig böra

här meddela det hufvudsakliga innehållet af denna skrifvelse i så sammanträngd form som möjligt.

Af skrifvelsen inhemtas, bland annat, att Serien *Bidrag till Sveriges officiella statistik*, som i dagligt tal benämnes den officiella statistiken eller det statistiska trycket, för närvarande utgifves af 14 olika embetsverk och omfattar 22 särskilda afdelningar eller berättelser, hvar och en utmärkt af sin littera (A.—X.)

För kostnaden för dessa publikationer redogöres i två vid skrifvelsen fogade tabeller, hvilka Utskottet ansett vara af det intresse, att desamma bort i sin helhet meddelas, hvadan de samma fogats vid detta betänkande (se Bil. *D* och *E*.)

Dessa båda tabeller gifva vid handen, att kostnaderna utgöra:

för en *fullständig samling* af *alla* statistiska berättelser för ett år (en årgång):			för *ett* år i medeltal:		
sättning	kronor	48,296: —	sättning	kronor	28,616: —
tryckning m. m.	„	34,052: —	tryckning m. m.	„	21,567: —
kartor och diagram	„	3,456: —	kartor och diagram	„	3,456: —
Summa	kronor	85,804: —	Summa	kronor	53,639: —

I skrifvelsen angifves vidare, hvilka utvägar, som erbjuda sig för att åstadkomma en minskning i *dessa* kostnader, nemligen

a) genom att minska sjelfva arbets- och materialkostnaderna för publikationernas utgifvande;

b) genom att minska publikationernas volym, och

c) genom att minska publikationernas upplagor.

Vidkommande den under punkten *a*) antydda utvägen, anser chefen för statistiska centralbyrån att på grund af vissa omständigheter, hvilka särskildt i Stockholm göra allt slags tryck något dyrare än annorstädes, någon nämnvärd nedsättning i kostnaderna icke kan på detta sätt ernås.

Hvad derefter angår punkten *b*), eller minskning af publikationernas volym, så erkännes visserligen, att på denna väg den största besparingen i kostnad skulle kunna ernås, dels genom att bättre än förr begagna utrymmet och dels samt i synnerhet genom att minska innehållet, men, hvad särskildt detta senare beträffar, finner dock chefen några större inskränkningar icke kunna vidtagas. Några få förändringar i förevarande afseenden hafva emellertid en del af de myndigheter, som utgifva ifrågavarande statistiska berättelser för den när-

maste framtiden utlofvat och beloppet af de härigenom motsedda minskningarna i dessa myndigheters tryckningsutgifter, sådana de i tabellbilagorna angifvas, beräknas till sammanlagdt 3,250 kronor.

Hvad till sist angår punkten *c*), eller minskning af publikationernas upplagor, så anser chefen för Statistiska byrån, att den nu bestämda gratisutdelningen, till hvilken åtgå minst 850 exemplar, kunde väsentligen inskränkas, hvarigenom upplagornas storlek skulle kunna minskas med 400 exemplar; och skulle denna minskning medföra en årlig besparing i tryckningskostnaderna af 5,000 kronor.

Då chefens för Statistiska byrån nu berörda skrifvelse den 11 December 1885 föredrogs i Statsrådet, beslöt Kongl. Maj:t, bland annat,

att anbefalla samtliga embetsverk, hvilka hafva utgifvandet af statistiska publikationer sig anförtrodt, att tillse, att, för besparing i kostnaderna, utrymmet i publikationerna tillgodogjordes på bästa möjliga sätt, der detta kunde ske utan uppoffring af tydlighet och redighet samt äfven utan åsidosättande af de fordringar, man borde ställa på verk, utgifna på statens bekostnad;

att anbefalla hvarje embetsverk att vid utdelning af särskilda litteræ af nyssnämnda publikationer tillse, att utdelningen ej skedde i större omfång än nödigt och lämpligt vore; samt

att bestämma, att utdelningen af »Bidrag till Sveriges officiella statistik» i fråga om de litteræ, som hädanefter utgåfvos, skulle verkställas efter en vid statsrådsprotokollet fogad ny lista; och skulle riksdagsman ega att på anmälan hos Statistiska centralbyrån i mån af tillgång kostnadsfritt erhålla en eller flere af publikationerna af serien »Bidrag till Sveriges officiella statistik», hvarjemte åt Riksdagens ledamöter skulle utdelas den sammanfattning ur de statistiska publikationerna, som under benämning »Sveriges officiella statistik i sammandrag» årligen intages i den genom Statistiska byråns försorg utgifna »Statistiska Tidskrift».

Genom dessa bestämmelser har tillfället för Riksdagens ledamöter att erhålla det statistiska trycket i väsentlig mån inskränkts, hvarjemte utlemnandet af hithörande publikationer till nationsföreningarna vid universiteten, folkhögskolorna och de lägre allmänna läroverken m. fl. helt och hållet upphört.

Det hade varit önskligt, att de af 1884 och 1885 årens Riksdagar gjorda framställningarna angående dels expensmedlens användande och dels statistiska tabellkommissionen, föranledt en utredning, omfattande jemväl andra på kostnaderna inverkande förhållanden än sättet och omfattningen för offentliggörandet af den officiella statistiken och deribland äfven den vigtiga frågan, huruvida hos de myndigheter, som

ombesörja utarbetandet af större eller mindre delar af statistiken, arbetet är ordnadt på så föga kostsamt sätt som möjligt eller om icke härutinnan förenklingar och besparingar skulle kunna vinnas.

En annan fråga, som härvid också kunnat utredas, är den om icke en annan ordning än den af Kongl. Maj:t beslutade och vid 1885 års riksdag meddelade för löne- och pensionsstatistikens utarbetande kunnat utöfva något inflytande till minskning af den tid, som för arbetet åtgår och derigenom äfven på kostnaderna. Det behof, som särskildt torde hafva framkallat Riksdagens år 1879 framstälda begäran om löne- och pensionsstatistik för den offentliga förvaltningen, visade sig känbarast vid de många löneregleringar för statens embets- och tjenstemän som vid den tiden förekommo hos Riksdagen, och detta behof qvarstår ännu till stor del och gör sig ej sällan gällande, då nästan vid hvarje riksdag framlägges något förslag till lönereglering inom någon gren af statsförvaltningen. Huruvida nu den vid löne- och pensionsstatistikens utarbetande följda planen kan, med hänsyn till hvad nu framhållits, böra i något afseende jemkas, lärer endast af den myndighet, som har att utarbeta statistiken, kunna med erforderlig sakkännedom utredas och svårligen utan grund af dylik utredning af Riksdagen bedömas.

Saknaden af utredning i nu nämnda afseenden skulle också kunnat gifva Utskottet en anledning att för närvarande afstyrka beviljandet af de nu äskade medlen, men i betraktande deraf, att arbetet är brådskande, så att hvarje anledning till uppskof med detsamma bör undvikas, äfven om under tiden utvägar att minska behofvet af särskilda arbetskrafter för statistikens bearbetande skulle yppas, föranlåtes Utskottet, i förhoppning, att löne- och pensionsstatistiken, på sätt af chefen för statistiska centralbyrån antydts, varder fullbordad inom 1888 års slut, hemställa,

att Riksdagen må, på sätt Kongl. Maj:t äskat, på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 5,000 kronor *för ett skyndsammare bearbetande af aflönings- och pensionsstatistiken.*

Öfverståthållareembetet.

22:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, hvilken icke föranledt någon erinran, får Utskottet hemställa, *Ang. anslag för fortsatt utgifvande af Polisunderrättelser.* [20].

att till *fortsatt utgifvande af »Polisunderrättelser»* må på extra stat för år 1887 anvisas enahanda belopp, som nu är för samma ändamål beviljadt, eller 15,000 kronor.

Landsstaterna i länen.

Ang. anslag till två fögderitjenster inom Jemtlands län. [21].

23:o. Som ännu ingen ledighet inträffat bland fögderitjenstemännen inom andra och tredje fögderierna af Upsala län, sedan Kongl. Maj:t beslutade dessa fögderiers sammanslagning till ett fögderi, och då fortfarande inga aflöningsbelopp äro tillgängliga att, i enlighet med 1883 års Riksdags medgifvande, användas till aflöningar, åt kronofogden och häradsskrifvaren i det enligt Kongl. brefvet den 22 Juni 1883 nyinrättade fögderiet inom Jemtlands län, får Utskottet, på grund af Kongl. Maj:t derom gjorda framställning, hemställa,

att Riksdagen, *för uppehållande af kronofogde- och häradsskrifvarebefattningarna i det enligt Kongl. brefvet den 22 Juni 1883 nyinrättade fögderiet inom Jemtlands län* under 1887 må på extra stat för samma år anvisa 6,800 kronor, att utgå i den mån sådant kan varda erforderligt.

Ang. anslag för aflöning m. m. åt särskild polisstyrka på landet m. m. [22].

24:o. Till *aflöning m. m. åt särskild polisstyrka på landet* har Kongl Maj:t för år 1887 äskat samma belopp, som för innevarande och flere föregående år beviljats, eller 50,000 kronor; och då behofvet af detta anslag, hvilket jemväl användes till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande eller gripande, fortfarande lärer förefinnas, anser sig Utskottet böra hemställa,

att Riksdagen till *aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet*, der sådan kan af förhållandena påkallas, äfvensom till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande och gripande, må bevilja ett extra anslag för år 1887 af 50,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

Ang. anslag till anordnande af tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader m. m. [23 o. 24].

25:o. Kongl. Maj:t har, på sätt under flere föregående år egt rum, föreslagit att dels *till anordnande af tillsynen öfver statens jernvägsbygg-*

nader och dels *till arfvode åt en extra byråingeniör hos Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* måtte beviljas, för det förra af dessa ändamål, 20,000 kronor och för det senare, 3,000 kronor på extra stat för år 1887; hemställande med anledning häraf Utskottet,

att Riksdagen må på extra stat för år 1887 anvisa:

a) 20,000 kronor *till anordnande af tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader;* samt

b) 3,000 kronor till *arfvode åt en extra byråingeniör hos Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.*

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

Ang. anslag till uppförande af en ny byggnad för laboratoriet vid Ultuna landtbruksinstitut. [25].

26:o. Till *uppförande af en ny byggnad för laboratoriet vid Ultuna landtbruksinstitut* har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag för år 1887 af 32,000 kronor.

I statsrådsprotokollet (sid. 62—65) redogöres för detta anslagsbehof; och då af hvad i detta protokoll, äfvensom i Riksdagens år 1885 församlade revisorers berättelse blifvit angående den nu till laboratorium använda byggnaden anfördt, framgår, att byggnaden är i hög grad förfallen och af denna jemte flere andra anledningar otjenlig för ändamålet, lärer något tvifvel om en ny laboratoriebyggnads behöflighet icke förefinnas. Och ehuru Utskottet hyst tvekan, huruvida det kunde vara lämpligt att redan nu, innan den hvilande frågan om landtbruksinstitutens organisation blifvit afgjord, företaga större eller mindre förändringar i nu bestående förhållanden, har Utskottet, med hänsyn dertill, att ett tidsenligt laboratorium vid Ultuna icke lärer kunna undvaras, huru nämnda fråga än må blifva slutligen ordnad, ansett de ur den angifna synpunkten uppkomna betänkligheterna böra falla.

Obetingadt kan dock icke Utskottet förorda bifall till Kongl. Maj:ts framställning.

Vid granskning af de till ärendet hörande handlingar och ritningar har nemligen befunnits, dels att kostnadsförslaget, som uppgjorts år 1879, är grundadt på sådana prisberäkningar för materialier m. m., hvilka icke numera torde vara fullt rigtiga med hänsyn till det under tiden inträffade prisfall, och dels att byggnaden synes hafva erhållit en väl dyrbar yttre utstyrsel, som bör kunna förenklas, i följd hvaraf och då institutet synes kunna med egna dragare bestrida större delen af nödiga körslor, för hvilka särskild betalning således icke skulle erfordras, Utskottet ansett, att en nedsättning i kostnadssumman kan

göras, utan att derför något af byggnadens ändamålsenlighet bör behöfva åsidosättas eller uppoffras.

I öfrigt har framställningen icke föranledt någon erinran; och hemställer derför Utskottet

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisar ett anslag af 25,000 kronor till *uppförande af en ny byggnad för laboratoriet vid Ultuna landtbruksinstitut*, dock under vilkor, att, utan sådana ändringar i den för byggnaden uppgjorda plan, genom hvilka dess ändamålsenlighet skulle i större eller mindre mån uppoffras, i öfrigt sådana förenklingar vid byggnadens uppförande vidtagas, att byggnaden må kunna för det anvisade beloppet fullbordas.

Ang. anslag för anordnande af högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landtbruksinstitut. [26.]

27:o. Till *anordnande af högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landtbruksinstitut* har Kongl. Maj:t äskat samma belopp för 1887, som för innevarande år beviljats, eller 10,000 kronor; och som detta anslag fortfarande är behöfligt, hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, må, till *anordnande af högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landtbruksinstitut*, på extra stat för år 1887 uppföra ett anslag af 10,000 kronor, motsvarande det belopp, som för samma ändamål anvisats för innevarande år.

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

Ang. anslag för allmänna landtbruksmöten samt prisbelöningar vid sådana. [27 o. 28.]

28:o. På grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställningar, och i likhet med hvad under flere föregående år egt rum, beträffande enahanda då ock gjorda framställningar, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må för år 1887 bevilja följande extra anslag, nemligen:

a) såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *allmänna landtbruksmöten* 5,000 kronor; och

b) *till prisbelöningar vid sådana möten* för hus-

djur, redskap och maskiner samt ladugårdsprodukter, sädesslag och andra jordbruksalster, 10,000 kronor.

Ang. ifrågasatt beviljande af ett arfvodesbelopp m. m. åt agronomen C. Kihlberg.

29:o. Herr *A. G. Jönsson* i Mårarp har i en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 31) — under åberopande af den förtjenstfulla och enligt åtskilliga vid motionen fogade intyg väl vitsordade verksamhet, såsom landtbruksföreläsare, som under loppet af flera år utöfvats af agronomen C. Kihlberg, hvarigenom han flerstädes inom landet tillvunnit sig jordbrukares förtroende och särskildt varit de små jordbrukarne till stor nytta — föreslagit,

att ett arfvode af 3,000 kronor jemte fria resor måtte på extra stat anslås för 1887 och af bemälde C. Kihlberg qvartalsvis uppbäras, och att nämnda anslag fortfarande måtte utgå, till dess omständigheterna föranledde ändring, och detta mot vilkor att nämnde C. Kihlberg stälde sig till Kongl. Landtbruksakademiens förfogande och till noggrann efterrättelse de föreskrifter, som af denna institution lemnades, samt inför Riksdagen lemnade redogörelse för sin verksamhet.

Utan att vilja underskatta nyttan och värdet af bemälde agronoms verksamhet, kan dock Utskottet icke finna, att sådana skäl blifvit till stöd för motionärens förslag anförda, att af dem en afvikelse kan anses påkallad i den af Riksdagen i liknande fall med få undantag upprätthållna principen att icke utan föregående utredning genom Kongl. Maj:t, på enskilde motionärers framställningar bevilja större eller mindre löner eller arfvoden af statsmedel; och hemställer förty Utskottet,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Ang. anslag till understöd åt frökontrollanstalter.

30:o. I en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 36) har Herr *A. Th. Carlheim-Gyllensköld* föreslagit, att till Kongl. Maj:ts förfogande för år 1887 måtte ställas ett reservationsanslag af 10,000 kronor för att med 1,000 kronor om året understödja hvardera af de frökontrollanstalter, hvilka vore såsom särskilda anstalter anordnade samt af hushållningssällskap understödda med minst 1,000 kronor årligen samt hade utaf hushållningssällskap utsedd styrelse med vilkor, utom de förut stadgade, att de skulle följa de analysmetoder, Kongl. Landtbruksakademien kunde finna skäligt bestämma.

Bland de försök, som på senare tider börjat göras för att främja jordbruksnäringen, är otvifvelaktigt att räkna såsom ett af de mest beaktansvärda det framträdande sträfvandet att framkalla och sprida

intresset för inhemsk fröodling samt att på den in- och utländska marknaden införa svenskt, till grobarheten kontrolleradt frö. Också hafva, ofta med understöd af hushållningssällskap, anstalter för frökontroll flerstädes inrättats och verkat gagnande men till följd af de brister, som vidlåda anstalternas nuvarande organisation, kunna de icke verka med så stor framgång, som önskligt vore. De äro nemligen inrättade utan gemensam plan och vid dem tillämpas ofta stridiga metoder för frökontrollen, så att samma vara vid olika anstalter kan blifva föremål för helt skiljaktiga bedömanden. Det inses lätt, hur föga en på sådant sätt ordnad frökontroll är egnad att stadfästa och utvidga förtroendet till anstalternas förmåga att tillfredsställande lösa uppgiften att vara ett stöd för den ännu outvecklade odlingen inom landet af frö och handeln dermed, och då staten understödjer så många andra grenar af jordbruksnäringen, kan Utskottet icke annat finna än att äfven här är ett område, der staten bör ingripa ordnande och stödjande; helst detta påkallar endast ringa penninguppoffring.

Hufvudvigten faller härvid icke på beloppet af understödsmedlen, som staten lemnar, utan derpå, att anstalter finnas, hvilka äro underkastade offentlig myndighets inseende och kontroll och arbeta efter metoder, som af sådan myndighet pröfvats och befunnits vara de bästa. Huru saken i sina detaljer skall ordnas, bör naturligtvis öfverlemnas åt Kongl. Maj:t att bestämma; dock får Utskottet såsom sin mening uttala, att det synes Utskottet icke förefinnas något giltigt hinder för att ställa frökontrollanstalter i samband med redan inrättade agrikulturkemiska stationer, der sådant kan finnas medföra mindre kostnader än helt och hållet fristående frökontrollanstalter; dock alltid under förutsättning, att härigenom icke må tillskyndas dessa senare anstalter något afbräck i deras verksamhet. Vidare torde understöd af statsmedel böra få lemnas åt hvilken frökontrollanstalt som helst, som upprätthålles eller understödes af landsting eller hushållningssällskap och som underkastar sig den uppsigt och de föreskrifter Kongl. Maj:t finner skäligt att bestämma såsom vilkor för statsunderstöds erhållande; och antager Utskottet härvid, att den myndighet, som kommer att utöfva den närmaste tillsynen å anstalterna, varder Landtbruksakademien, samt att beloppet af det hvarje anstalt tillgodokommande statsunderstöd ställes i visst förhållande till hvad landsting eller hushållningssällskap för ändamålet tillskjuta.

Utskottet får under åberopande af hvad sålunda anförts hemställa,

att Riksdagen må på det sätt bifalla förevarande motion, att Riksdagen för år 1887 ställer till Kongl.

Maj:ts förfogande ett extra anslag af 10,000 kronor, för att användas till understöd, med högst 1,000 kronor för hvarje anstalt, åt sådana frökontrollanstalter, som af landsting eller hushållningssällskap, hvart för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och hvilka anstalter vilja underkasta sig de vilkor och föreskrifter i afseende på analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Kongl. Maj:t fastställas.

Ang. anslag till de geologiska undersökningarna. [29.]

31:o. För de *geologiska undersökningarna* har Kongl. Maj:t äskat för år 1887 ett extra anslag af 86,000 kronor; och redogöres i statsrådsprotokollet (sid. 66—68) för de behof, som med det äskade beloppet skola tillgodoses.

Inom Utskottet har fråga förehafts, huruvida icke de på de geologiska undersökningarna grundade kartor, hvilka nu utgifvas i skalan 1 : 200,000, skulle medföra ett större praktiskt gagn, om skalan ändrades till en större, hvilket numera enligt hvad Utskottet inhemtat, skulle låta sig göra utan mycket ökade kostnader. Ett stöd för denna uppfattning föreligger i den omständighet, att vissa hushållningssällskap sett sig föranlåtna att begära och bekosta utgifvandet, hvad deras verksamhetsområden angår, af kartor i en väsentligen ökad skala. Då emellertid, enligt meddelade upplysningar, denna fråga nu är föremål för utredning, i det att vid slutet af år 1885 åt chefen för geologiska undersökningen lemnats uppdrag att yttra sig, om de geologiska kartorna böra utgifvas i samma skala som för närvarande är fallet, har Utskottet ansett sig icke böra nu göra annat uttalande i frågan än att Utskottet antager att, om någon ändring i skalan pröfvas lämplig, denna då må blifva sådan, att kartorna utan att kräfva väsentligen ökade kostnader lemna det största möjliga praktiska gagn; hemställande alltså Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må på extra stat för år 1887 anvisa äskade 86,000 kronor, för fortsättande under samma år af *de geologiska undersökningarna* och utgifvande af derpå grundade kartor, afhandlingar och uppsatser.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

Ang. anslag till anställande af en andre undervisare i husslöjd m. m. [30.]

32:o. Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i likhet med hvad förut egt rum, må på extra stat för år 1887 anvisa 3,500 kronor, till *anställande af en andre undervisare i husslöjd och en elev.*

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

Ang. anslag till bergsskolorna i Filipstad och Falun. [31.]

33:o. Vidare, och på grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, hemställer Utskottet,

att Riksdagen, — under vilkor att bergsskolorna i Filipstad och Falun med dertill hörande skolor för bergsarbetare, komma att jemväl under år 1887 fortsätta sin verksamhet i enahanda omfång och utsträckning som hittills och underkasta sig den inspektion, Kongl. Maj:t finner skäligt bestämma, — må på extra stat för år 1887 anvisa 14,000 kronor, att till brukssocietetens fullmäktige i jernkontoret utbetalas.

Ang. anslag till anslags- och låneunderstöd åt rälsfabriker.

34:o. I en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 124) har på anförda skäl Herr *P. M. Larsson* i Löa föreslagit,

att Riksdagen måtte besluta att ställa till Kongl. Maj:s förfogande ett belopp af högst 5,000,000 kronor, att — efter förutgången pröfning af de framställningar som komme att ingå för anslags- och låneunderstöd till fullbordande af fullt tidsenliga verkstäder för rälsfabrikationens bedrifvande inom landet — utgå, dels i form af förskotts- eller förlags- och byggnadslån mot billig ränta och amortering samt dels som anslag utan återbetalningsskyldighet för betäckande af experimentella kostnader; och har motionären lemnat Utskottet frihet att efter sig företeende omständigheter vid frågans behandling föreskrifva de lämpligare eller noggrannare vilkor, som för beviljande af ifrågavarande understöd kunde anses erforderliga, blott ändamålet med framställningen på ett eller annat sätt kunde vinnas.

Det enda fullt verksamma sätt, hvarigenom en inhemsk industri för rälstillverkning skulle kunna främjas och uppmuntras, vore enligt Utskottets tanke, om staten kunde för sina jernvägar i större skala och mera jemnt begagna sig af i Sverige tillverkade räler. I hvad mån detta, såsom af senaste statsrevisorer blifvit antydt, kan ske utan nämnvärd förlust för statsverket, lär svårligen nu böra blifva föremål för Utskottets utredning. Om emellertid staten skulle anses böra för det ifrågavarande ändamålet underkasta sig någon uppoffring, hvilket ännu synes vara en öppen fråga, torde så mycket mindre skäl förefinnas att på sådant sätt, som af motionären blifvit föreslaget, understödja en möjligen uppkommande industri för inhemsk tillverkning af räler. Med afseende å hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet

att Herr P. M. Larssons förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Ersättning för af Statskontoret gjorda förskott.

Ang. anslag till ersättning för af Statskontoret gjorda förskott. [32].

35:o. I särskilda skrifvelser af den 1 December 1885 har Statskontoret till ersättande anmält följande af Statskontoret förskjutna belopp: till arfvoden samt resekostnads- och traktamentsersättning åt ledamöterne och sekreteraren i den af Kongl. Maj:t den 9 Maj 1884 för afgifvande af förslag till lagstadganden rörande vilkoren för stenkolsfyndigheters eftersökande och bearbetande tillsatta komité, äfvensom till åtskilliga komiténs utgifter och till tryckning af dess betänkande, tillhopa .... kronor 7,078: 73
och

» arfvoden samt resekostnads- och traktamentsersättning åt ledamöterne och sekreteraren i den af Kongl. Maj:t den 23 Maj 1884 för utredning af frågan om åvägabringande af ångfärjeförbindelse mellan Sverige och Seland förordnade komité samt för bestridande af komiténs utgifter, tillhopa .... 1,426: 31.

Summa kronor 8,505: 04.

På grund af Kongl. Maj:ts, med anledning häraf framstälda begäran om anslag till ersättande af sålunda förskjutna medel, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må, till ersättning af omförmälda, af Statskontoret förskjutna medel, anvisa på extra stat för år 1887 ett anslag af 8,506 kronor.

Statens jernvägstrafik.

Ang. anslag till statens jernvägstrafik. [38.]

36:o. Slutligen har Kongl. Maj:t föreslagit, att *dels* å riksstatens sjette hufvudtitel för år 1887 måtte anvisas till *utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik* 400,000 kronor, *dels* å riksstaten utom hufvudtitlarne beviljas till *anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar* 1,500,000 kronor, att utgå med en tredjedel under hvartdera af åren 1887, 1888 och 1889, och således under år 1887 med 500,000 kronor;

hänvisande till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 72—77) blifvit angående dessa anslagsbehof anfördt, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må,

a) på extra stat för år 1887 anvisa, till *utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik* 400,000 kronor;

b) bevilja till *anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar* ett extra anslag af 1,500,000 kronor samt deraf på extra stat för år 1887 anvisa 500,000 kronor.

Stockholm den 23 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid punkten 7:o (angående rikets ekonomiska kartverk): af Herrar Friherre *R. von Kræmer* och *F. von Essen*, hvilka ansett att Utskottets motivering i fråga om den af Herr H. A. Widmark väckta motion bort hafva följande lydelse:

»Hvad angår det af Herr Widmark framstälda förslag, så vill Utskottet ej förneka, att icke allenast enskilde, utan äfven staten i ej ringa grad kan hemta nytta af ekonomiska häradskartor, utgifna i skalan

1 : 50,000, och att således ur denna synpunkt anledning kunde finnas för staten att lemna bidrag till utgifning af de kartor, motionären uppgifvit. Men då — enligt hvad motionären meddelar — Kongl. Maj:ts den 15 December 1871 gifna och på ett föregående riksdagsbeslut grundade förordnande, att utgifning på statsverkets bekostnad af ekonomiska häradskartor i skalan 1 : 50,000 icke vidare skulle ega rum, ännu qvarstår oförändradt, och någon giltig anledning att, beträffande särskildt Skaraborgs och Vermlands län, afvika från hvad för hela riket finnes stadgadt, ej synts Utskottet nu vara för handen, har Utskottet ansett skäl för närvarande saknas att tillstyrka motionen»;

vid punkten 14:o mom. a) (ang. befrämjande i allmänhet af slöjderna):

af Herrar Grefve *G. Sparre*, *C. E. Casparsson*, Grefve *E. C. A. Piper*, Grefve *W. G. Hamilton*, *J. Widén*, *H. P. P. Tamm*, *E. Sederholm* och *H. R. Törnebladh;*

vid punkten 14:o mom. a) (ang. anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna) och *punkten 15* (ang. anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart): af Herrar Friherre *F. von Essen* och *N. Fosser*, hvilka anfört: »Det är visserligen en sanning, att å anslaget 40,500 kronor till befrämjande i allmänhet af slöjderna besparingar uppkommit, men sådant synes i väsentlig mån hafva berott derpå, att Kongl. Maj:t i vissa fall, i stället för att under året använda det för samma år anvisade anslagsbeloppet, bestridt den utgift för med anslaget afsedt ändamål, som ifrågakommit, med reservationer från föregående år. Redan detta förhållande manar till varsamhet vid uppkommen fråga om nedsättning af detta ordinarie anslags belopp.

Äfven en annan omständighet synes göra det betänkligt att, såsom Utskottet föreslagit, med 10,000 kronor minska den del af anslaget, som icke redan är till husslöjdens befrämjande anvisad. I denna del, 30,500 kronor, ingå nemligen 12,000 kronor, afsedda till reseunderstöd åt arbetare, och det vore enligt vår åsigt mindre välbetänkt om ifrågavarande anslagsbelopps minskning från 30,500 kronor skulle befinnas leda dertill att behofvet af reseunderstöd åt arbetare, hvilket, att döma efter inkomna ansökningar är ganska stort, ej skulle kunna i tillfyllestgörande grad tillgodoses. Då Riksdagen i riksstaten uppfört anslaget »till befrämjande i allmänhet af slöjderna» såsom en helhet, anse vi Kongl. Maj:t numera ega och böra hafva rätt att inom anslagets totalbelopp fritt använda detsamma till de olika ändamål, hvilka under anslaget inbegripas och det synes oss äfven med hänsyn härtill mindre egentligt att besluta om minskning i någon del af anslaget.

Deremot anse vi oss böra föreslå nedsättning af anslaget till be-

främjande i allmänhet af handel och sjöfart med 10,000 kronor. Detta anslag och anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna voro ursprungligen, såsom Utskottet visat, båda sammanförda i ett och samma anslag, som derjemte afsåg äfven några andra ändamål. De hafva ännu det sammanhang med hvarandra, att besparingar å dem båda ingå till en gemensam fond, och då, enligt vårt förslag, det ena ordinarie anslaget minskas och det andra ökas med samma belopp, 10,000 kronor, skiljer sig ett sådant förfaringssätt från det af Kongl. Maj:t föreslagna i sjelfva verket endast deri, att det å ett ordinarie anslag öfverflödigt befunna beloppet öfverflyttas till ett annat ordinarie anslag, der en motsvarande tillökning synts erforderlig och af Kongl. Maj:t begärts, under det att å andra sidan, ett genom denna öfverflyttning ej längre behöfligt extra anslag från riksstaten afföres.

Vi yrka således,

vid punkten 14:o mom. a)

att det under denna anslagstitel på ordinarie stat särskildt till befrämjande af husslöjden uppförda belopp 10,000 kronor må med 10,000 kronor till 20,000 kronor förhöjas, dock under vilkor att motsvarande nedsättning i anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart må af Riksdagen beslutas;

och vid punkten 15:o

att, under vilkor att i förestående punkt föreslagna förhöjning af 10,000 kronor till det under anslagstiteln befrämjande i allmänhet af slöjderna förekommande särskilda anslaget till husslöjdens befrämjande varder af Riksdagen bifallen, anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart må med samma belopp 10,000 kronor nedsättas från 21,500 till 11,500 kronor.

vid punkten 34:o (ang. anslags- och låneunderstöd åt rälsfabriker):

af Herrar *C. E. Casparsson*, *J. Widén* och *N. Fosser*, hvilka ansett att Utskottets motivering bort affattas sålunda:

»Det hinder som väl hufvudsakligen stått i vägen för uppkomsten i Sverige af en rälsindustri, är det högre pris, som åtminstone till en början måst fordras af våra jerntillverkare, i förhållande till hvad

det utländska fabrikatet kräfver. Om nu, såsom af flere uttalanden inom Riksdagen och af dess Revisorer synes framgå, en allt lifligare omfattad önskan gör sig gällande, att i Sverige tillverkade räler skola företrädesvis begagnas vid statens jernvägar samt staten derför kommer att, på sätt af 1885 års Revisorer ansetts önskvärdt, göra beställningar af de för statens räkning erforderliga räler, om sådant kan ske utan nämnvärd ökad kostnad, hos inländska verkstäder, så torde detta vara den lämpligaste form af uppoffring, som staten bör välja för att uppmuntra den inhemska rälsindustrien. Utskottet hemställer derför» etc.

Herr Friherre *B. A. Leijonhufvud* har begärt få antecknadt, att han ej deltagit i behandlingen inom Utskottet af 6:te hufvudtiteln.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1886 års riksstat anslår: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.	Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter. Kronor.	ö.	Ersättningar. Kronor.	ö.	Summa. Kronor.	ö.	**Civil-**
6,500	—	— —	—	— —	—	6,500	—	Statsministern, lönefyllnad, *förslagsanslag* högst ... .
36,000	—	— —	—	— —	—	36,000	—	Statsråden utan departement, 3 à 12,000 kronor ......
17,000	—	— —	—	— —	—	17,000	—	Departementschefen ... .
76,700	—	— —	—	— —	—	76,700	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli ......
86,000	—	— —	—	— —	—	86,000	—	Kommerskollegium ....
58,900	—	— —	—	— —	—	58,900	—	Statistiska tabellkommissionen:
								Aflöningsmedel för Statistiska centralbyrån ....
								Reservationsanslag:
								Till bibliotekets underhållande........................
								„ arfvoden åt tillfälliga biträden samt till
								Nuvarande belopp ....
								Ökas med ....
								„ officiella statistiska trycket. Nuvarande be-
								Ökas med ....
								„ en statistisk tidskrift ....
								„ utarbetande af en aflönings- och pensions-
108,800	—	— —	—	— —	—	108,800	—	Landtmäteristaten ....
6,000	—	— —	—	— —	—	6,000	—	Rikets ekonomiska kartverk, *reservationsanslag* ....
87,422	—	— —	—	— —	—	87,422	—	Öfverståthållareembetet ....
2,636,179	—	— —	—	— —	—	2,636,179	—	Landsstaterna i länen (deraf 90,000 kronor, *reservations-*
								Tillkommer det belopp, hvartill två indragna lands-
116,400	—	— —	—	— —	—	116,400	—	Väg- och vattenbyggnadsstaten:
								Nuvarande belopp (deraf särskildt *reservationsanslag,*
								allmänna arbeten) ....
								Reservationsanslaget delas i två: till expenser för
								gar, hvartdera å 30,000 kronor, och *förhöjes* alltså
239,000	—	— —	—	— —	—	239,000	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag* ....
Tpt 3,474,901	—	— —	—	— —	—	3,474,901	—	

Litt. A.

riksstatens Sjette hufvudtitel.

departementet.				Förslag till blifvande riksstat: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.	Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag. Friheter. Kronor.	ö.	Ersättningar. Kronor.	ö.	Summa. Kronor.	ö.
....				6,500	—	— —	—	— —	—	6,500	—
....				36,000	—	— —	—	— —	—	36,000	—
....				17,000	—	— —	—	— —	—	17,000	—
....				76,700	—	— —	—	— —	—	76,700	—
....				86,000	—	— —	—	— —	—	86,000	—
....			28,400: —								
....		1,500: —									
vikariatsersättningar.											
....	12,000: —										
....	200: —	12,200: —									
lopp	15,000: —										
....	800: —	15,800: —									
....		1,000: —									
statistik		1,000: —	31,500: —	59,900	—	— —	—	— —	—	59,900	—
....				108,800	—	— —	—	— —	—	108,800	—
....				6,000	—	— —	—	— —	—	6,000	—
....				87,422	—	— —	—	— —	—	87,422	—
anslag). Nuvarande belopp			2,636,179: —								
statsboställen äro i stat beräknade, eller			1,130: —	2,637,309	—	— —	—	— —	—	2,637,309	—
50,000 kronor till undersökningar och expenser för											
....			116,400: —								
allmänna arbeten och till vägundersöknin-											
med			10,000: —	126,400	—	— —	—	— —	—	126,400	—
....				239,000	—	— —	—	— —	—	239.000	—
Transport				3,487,031	—	— —	—	— —	—	3,487,031	—

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Ersättningar.		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tpt	3,474,901	—	— —	—	— —	—	3,474,901	—	
	1,040	—	6,635	—	11,900	—	19,575	—	Gästgifvares friheter........................
									Penningeanslaget *höjes* med 5,840 kronor och an-
	250,000	—	— —	—	— —	—	250,000	—	Bidrag till skjutsentreprenader, *förslagsanslag*..........
	150	—	25	—	210	—	385	—	Färjor och färjekarlar ....
									Penningeanslaget *höjes* med 2 kronor och anslaget
Sgr	3,726,091	—	6,660	—	12,110	—	3,744,861	—	
									Jordbruket, handeln
									Reservations-
	12,000	—	— —	—	— —	—	12,000	—	Vägar och kommunikationer ....
	175,400	—	— —	—	— —	—	175,400	—	Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmanna-
	47,500	—	— —	—	— —	—	47,500	—	Landtbruksingeniörer och deras biträden ....
	45,450	—	— —	—	— —	—	45,450	—	Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmanna-
	48,500	—	— —	—	— —	—	48,500	—	Länsveterinärer ....
	40,500	—	— —	—	— —	—	40,500	—	Befrämjande i allmänhet af slöjderna ....
	21,500	—	— —	—	— —	—	21,500	—	Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart. Nu-
									Minskas med ....
	8,700	—	— —	—	15	—	8,715	—	Befrämjande i allmänhet af bergsbruket ....
									Anslaget: "Ersättningar", 15 kronor, uteslutes.
	17,600	—	— —	—	— —	—	17,600	—	Fiskerinäringens understöd ....
Sgr	417,150	—	— —	—	15	—	417,165	—	
									Diverse
	63,000	—	— —	—	— —	—	63,000	—	Skiften och afvittringar, *reservationsanslag* ....
	50,000	—	— —	—	— —	—	50,000	—	Utflyttningshjelp efter skiften, *förslagsanslag*..........
Tpt	4,256,241	—	6,660	—	12,125	—	4,275,026	—	

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport	3,487,031	—	— —	—	— —	—	3,487,031	—
....	6,880	—	6,635	—	6,060	—	19,575	—
slaget "Ersättningar" *minskas* med samma belopp......								
....	250,000	—	— —	—	— —	—	250,000	—
....	152	—	25	—	208	—	385	—
"Ersättningar" *minskas* med samma belopp.								
Sgr	3,744,063	—	6,660	—	6,268	—	3,756,991	—
och näringarne.								
anslag.								
....	12,000	—	— —	—	— —	—	12,000	—
näringar	175,400	—	— —	—	— —	—	175,400	—
....	47,500	—	— —	—	— —	—	47,500	—
näringar	45,450	—	— —	—	— —	—	45,450	—
....	48,500	—	— —	—	— —	—	48,500	—
....	40,500	—	— —	—	— —	—	40,500	—
varande belopp .... 21,500: —								—
.... 10,500: —	11,000	—	— —	—	— —	—	11,000	—
....	8,700	—	— —	—	— —	—	8,700	—
....	17,600	—	— —	—	— —	—	17,600	—
Sgr	406,650	—	— —	—	— —	—	406,650	—
anslag.								
....	63,000	—	— —	—	— —	—	63,000	—
....	50,000	—	— —	—	— —	—	50,000	—
Transport	4,263,713	—	6,660	—	6,268	—	4,276,641	—

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter.		Ersättningar.		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tpt	4,256,241	—	6,660	—	12,125	—	4,275,026	—	
	— —	—	— —	—	6,320	—	6,320	—	Sala bergslag ....
	4,500	—	— —	—	— —	—	4,500	—	Odlingshjelp för kronobyggare, *förslagsanslag* ....
	2,700	—	1,560	—	6,000	—	10,260	—	Jordförluster genom kanal- och väganläggningar *för*
	93,550	—	1,070	—	— —	—	94,620	—	Hästafvelns förbättrande, *reservationsanslag* (deraf sär
	30,000	—	— —	—	— —	—	30,000	—	Till förekommande och hämmande af smittosamm
	15,850	—	— —	—	— —	—	15,850	—	Karantänsinrättningen på Känsö, *förslagsanslag*, högs
	26,500	—	— —	—	— —	—	26,500	—	Aflösning af Scheldetullen, *förslagsanslag* ....
	43,000	—	— —	—	— —	—	43,000	—	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* ....
	119,038	—	— —	—	— —	—	119,038	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. *förslagsanslag*
									Minskas för jemnande af hufvudtitelns slutsumm
	12,000	—	— —	—	— —	—	12,000		Extra utgifter, *reservationsanslag*...........................
Sgr	460,138	—	2,630	—	12,320	—	475,088	—	
S:a	4,603,379	—	9,290	—	24,445	—	4,637,114	—	

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport	4,263,713	—	6,660	—	6,268	—	4,276,641	—
....	— —	—	— —	—	6,320	—	6,320	—
....	4,500	—	— —	—	— —	—	4,500	—
lagsanslag	2,700	—	1,560	—	6,000	—	10,260	—
kildt 35,000 kronor till prisbelöningar för hästar) ...	93,550	—	1,070	—	— —	—	94,620	—
jukdomar bland husdjuren, *förslagsanslag*	30,000	—	— —	—	— —	—	30,000	—
....	15,850	—	— —	—	— —	—	15,850	—
....	26,500	—	— —	—	— —	—	26,500	—
....	43,000	—	— —	—	— —	—	43,000	—
Nuvarande belopp .... 119,038: —								
ned .... 375: —	118,663	—	— —	—	— —	—	118,663	—
....	12,000	—	— —	—	— —	—	12,000	—
Sgr	459,763	—	2,630	—	12,320	—	474,713	—
Summa	4,610,476	—	9,290	—	18,588	—	4,638,354	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Sjette hufvudtitel.

		Kronor.	ö.
Civildepartementet.			
Civildepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli:			
För anordnande af kontroll å försäkringsanstalterna		4,500	—
Tillfällig löneförbättring:			
För Kommerskollegium	8,540: —		
„ tre tjenstemän vid Sala silfververk	500: —	9,040	—
Statistiska tabellkommissionen:			
För ett skyndsammare bearbetande af aflönings- och pensionsstatistiken		5,000	—
Rikets ekonomiska kartverk:			
För de ekonomiskt-geografiska kartarbetena i Norrbottens län	31,000: —		
„ de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket	45,000: —	76,000	—
Öfverståthållare-embetet:			
Till fortsatt utgifvande af "Polisunderrättelser"		15,000	—
Landsstaterna i länen:			
För uppehållande af en kronofogde- och en häradskrifvaretjenst inom Jemtlands län	6,800: —		
Till aflöning m. m. åt särskild polisstyrka på landet	50,000: —	56,800	—
Transport		166,340	—

		Kronor.	ö.
Transport		166,340	—
Väg- och vattenbyggnadsstaten:			
För anordnande af tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader	20,000: —		
Till arfvode åt en extra byråingeniör hos Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	3,000: —	23,000	—
Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar:			
Till uppförande af ny byggnad för laboratoriet vid Ultuna landtbruksinstitut	25,000: —		
För anordnande af högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landtbruksinstitut	10,000: —	35,000	—
Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar:			
Bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landtbruksmöten	5,000: —		
Till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten, för husdjur, redskap, maskiner m. m.	10,000: —		
Bidrag till underhåll af sju kemiska stationer för jordbrukets och näringarnes behof	21,000: —		
Till understöd åt frökontrollanstalter	10,000: —		
För de geologiska undersökningarne	86,000: —	132,000	—
Befrämjande i allmänhet af slöjderna:			
Till anställande af en andre undervisare i husslöjd och en elev	3,500: —		
Bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och till aflönande af en andre lärare vid samma skola	4,800: —	8,300	—
Befrämjande i allmänhet af bergsbruket:			
Till bergsskolorna i Filipstad och Falun		14,000	—
Skiften och afvittringar:			
Till fullföljande af storskiftes- och afvittringsarbetena		187,000	—
Statskontoret:			
Ersättning för af Statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, tillhörande denna hufvudtitel		8,506	—
Diverse anslag:			
Till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik		400,000	—
Summa		974,146	—

Bil. Litt. C.

Tabell öfver extra ordinarie anslag utom hufvudtitlarne.

	Kronor.	ö.
Till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar	500,000	—

Bil. D.

Bil. D.

Uppgift om samtliga tryckningskostnader för de i serien

Redogörelser.	Upplaga.	Antal ark i hvarje exemplar.	Sätt-		
			Text.	Tabeller i texten	Tabell-bilagor.
	Ex.	Ark.	Kr.	Kr.	Kr.
A) Befolkningsstatistik: 1883[1])	2,500	8	45	133	588
dito folkräkning): 1880: 2[2])	2,800	30½	88	79	2,996
dito dito 1880: 3,	2,600	21½	210	184	1,512
Uppgift om folkmängden kommunvis: 1883	5,500	2	— —	— —	224
B) Rättsväsendet: 1883	1,500	15¼	97	[3]) 504	[3]) 930
C) Bergshandteringen: 1883	1,300	4¾	72	175	— —
D) Fabriker och manufakturer: 1883	1,500	14½	76	99	919
E) Inrikes handel och sjöfart: 1883	1,500	14¾	61	22	863
F) Utrikes handel och sjöfart: 1883	1,600	49	70	— —	4,330
G) Fångvården: 1882	1,200	10	129	192	504
H) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser: 1876—1880	[4]) 1,200	161	4,594	[5]) 308	[5]) 7,542
I) Telegrafväsendet: 1883	1,300	9¼	[6]) 132	[6])— —	450
K) I Helso- och sjukvården: 1882	1,600	17	158	540	724
II dito (hospitalen): 1882	[7]) 800	5½	76	280	— —
L) Statens jernvägstrafik: 1884	1,600	26¾	[6]) 464	[6])— —	2,183
M) Postverket: ser. I för 1883 och ser. II för 1882	1,600	11¼	40	139	699
N) Jordbruk (Hushållnings-Sällskapens ber.): 1882	[8]) 1,200	25	270	103	1,793
dito (Årsväxtberättelser): 1884	1,600	2	65	28	42
O) Landtmäteriet: 1883	1,000	3	36	77	53
P) Undervisningsväsendet: 1876—77	1,200	57¾	946	720	3,843
Q) Skogsväsendet: 1883	1,050	15	176	— —	1,075
R) Valstatistik: 1882—1884	1,250	5¾	101	81	270
S) Allmänna arbeten: 1883	1,000	14	379	66	517
T) Lots- och fyrinrättningen: 1883	1,100	10	113	[9])— —	[9]) 490
U) Kommunernas fattigvård och finanser: 1883	3,400	15½	72	80	1,442
V) Bränvinstillverkning: 1881—1882	1,500	4¾	[6]) 169	[6]) — —	159
X) Aflöningsstatistik: 1883	1,500	5½	150	[9])— —	[9]) 364
Summa *)	45,900	559¼	8,789	3,810	34,512

*) Denna summa är icke att förvexla med den årliga kostnadssumman, för hvilken redogöres i Bil. B.

Bidrag till Sveriges officiella statistik ingående redogörelser.

n i n g.			Tryckning och häftning.						Diagram och kartor.	Total-kostnad.
Fransk resumé o. dylikt.	Korri-gering.	Summa (sättning).	Tryck-ning.	Papper.	Omslag.	Häftning.	Bindning o. dylikt.	Summa (tryckn. o. häftning).		
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
26	— —	792	160	440	83	97	69	849	— —	1,641
28	— —	3,191	610	1,863	94	286	48	2,901	— —	6,092
28	— —	1,934	430	1,230	85	195	49	1,989	— —	3,923
— —	— —	224	88	242	— —	51	— —	381	— —	605
[10] — —	— —	1,531	153	586	76	135	87	1,037	— —	2,568
[10] — —	10	257	50	182	45	58	15	350	— —	607
19	33	1,146	180	468	47	149	15	859	— —	2,005
25	9	980	180	476	47	149	15	867	— —	1,847
[10] — —	— —	4,400	588	1,803	40	399	20	2,850	— —	7,250
[10] — —	— —	825	120	276	46	117	30	589	— —	1,414
40	— —	12,484	1,968	4,117	55	759	126	7,025	— —	19,509
[10] — —	42	624	97	351	36	156	40	680	246	1,550
100	— —	1,522	272	616	56	206	34	1,184	— —	2,706
[10] — —	— —	356	[7] 50	[7] 125	28	52	9	264	— —	620
[10] — —	204	2,851	336	1,084	109	340	111	1,980	497	5,328
[10] — —	18	896	130	331	86	242	85	874	488	2,258
28	— —	2,194	330	674	32	183	52	1,271	— —	3,465
14	— —	149	32	70	56	19	39	216	— —	365
[10] — —	— —	166	24	69	49	19	5	166	— —	332
67	377	5,953	708	1,750	51	240	42	2,791	— —	8,744
[10] — —	— —	1,251	90	343	35	83	51	602	593	2,446
27	— —	479	72	158	43	34	39	346	— —	825
[10] — —	— —	962	112	328	28	142	12	622	1,093	2,677
22	6	631	120	375	56	99	40	690	539	1,860
26	— —	1,620	434	1,159	113	184	54	1,944	— —	3,564
30	— —	358	60	164	48	60	10	342	— —	700
6	— —	520	66	182	49	41	45	383	— —	903
486	699	48,296	7,460	19,462	1,493	4,495	1,142	34,052	3,456	85,804

Anmärkningar.

1) I arkantalet och kostnaden för 1883 års befolkningsstatistik ingå här ej deri intagna aftryck af uppgift om folkmängden kommunvis, hvilken särskildt här redovisas och omfattar äfven dessa aftryck.

2) Första afdelningen af redogörelsen för 1880 års folkräkning (1880: 1) utgör tillika 1880 års sedvanliga befolkningsstatistik och behöfver derför ej här särskildt upptagas.

3) Såsom tabeller i texten äro här räknade: i räkenskaperna upptagna "enklare tabeller" och såsom tabellbilagor: "vidlyftigare tabeller".

4) Sammandraget af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser tryckes i 1,200 exemplar och de särskilda länsberättelserna i 1,050—1,375 exemplar. Medeltalet är vid pass 1,200 exemplar.

5) De i femårsberättelsernas jemte sammandragets text intagna tabellerna kosta 4,326 kronor och tabellbilagorna 3,524 kronor eller tillsammans 7,850 kronor, men då texttabellerna i sjelfva länsberättelserna äro mera jemförliga med vanliga tabellbilagor än med tabeller i texten, upptagas här såsom kostnader för texttabellerna endast de som tillhöra sammandraget, hvaremot återstoden föres på tabellbilagorna.

6) Texttabellerna äro inräknade bland den öfriga texten.

7) I upplagan för berättelsen om hospitalen äro ej inräknade 450 exemplar öfvertryck af $2\frac{1}{4}$ ark, men deremot äro kostnaderna härför (tryckning och papper) vederbörligen inräknade.

8) Sammandraget af Hushållningssällskapens berättelser tryckes i 1,600 exemplar, men de särskilda länsberättelserna i 1,075—1,325 exemplar. Medeltalet antages vara 1,200 exemplar.

9) Texttabeller äro sammanförda med tabellbilagor.

10) I de fall, der några särskilda kostnadsbelopp för fransk resumé eller innehållsförteckning och dylikt ej kunnat angifvas, äro de vanligast sammanförda med kostnaderna för texttabellerna, stundom för sjelfva texten eller tabellbilagorna.

Bil. E.

Bil. E.

Årliga medeltalet af samtliga tryckningskostnaderna för de i serien

Redogörelser.	Redogörelser utkomma:	Sättning.	Tryckning och häftning.	Diagram och kartor.
		Kr.	Kr.	Kr.
A) Befolkningsstatistik	Årligen	792	849	—
D:o (folkräkning)	Hvart 10 år	[1]) 513	[1]) 489	—
Uppgift om folkmängden kommunvis	Årligen [2])	224	381	—
B) Rättsväsendet	d:o	1,531	1,037	—
C) Bergshandteringen	d:o	257	350	—
D) Fabriker och manufakturer	d:o	1,146	859	—
E) Inrikes handel och sjöfart	d:o	980	867	—
F) Utrikes handel och sjöfart	d:o	4,400	2,850	—
G) Fångvården	d:o	825	589	—
H) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser	Hvart 5:e år	[3]) 2,497	[3]) 1,405	—
I) Telegrafväsendet	Årligen	624	680	246
K) I Helso- och sjukvården	d:o	1,522	1,184	—
II D:o (Hospitalen)	d:o	356	264	—
L) Statens jernvägstrafik	d:o	2,851	1,980	497
M) Postverket	d:o	896	874	488
N) Jordbruk och Boskapsskötsel (Hush. Sällsk:s ber.)	d:o	2,194	1,271	—
D:o (Årsväxtberättelser)	d:o	149	216	—
O) Landtmäteriet	d:o	166	166	—
P) Undervisningsväsendet	? [4])	[4]) 1,191	[4]) 558	—
Q) Skogsväsendet	Årligen	1,251	602	593
R) Valstatistik	Hvart 3:e år	[5]) 160	[5]) 115	—
S) Allmänna arbeten	Årligen	962	622	1,093
T) Lots- och fyrinrättningen	d:o	631	690	539
U) Kommunernas fattigvård och finanser	d:o	1,620	* 1,944	—
V) Bränvinstillverkning och försäljning	d:o	358	342	—
X) Aflönings- och pensionsstatistik	(d:o) [6])	520	383	—
Summa årligen	—	28,616	21,567	3,456
		50,183		

* Detta tal bör i fråga om blifvande årskostnaden minskas med den besparing. som kan uppstå

† Beträffande de besparingar, som kunna vinnas genom minskande af de särskilda berättelsernas

Bidrag till Sveriges officiella statistik ingående redogörelser.

Summa (årligen).	Anmärkningar.
Kr.	
1,641	
[1]) 1,002	1) Som denna publikation utgifves endast hvart 10:e år, upptagas årskostnaderna till en $\frac{1}{10}$ af kostnaderna för sista publikationen.
605	
2,568	
607	
* 2,005	2) Utkommer för det n. v. endast hvart 3:e år, men som Riksdagen hos Kongl. Maj:t anhållit om denna redogörelses utgifvande hvarje år, upptages den här såsom årlig. Om en föreslagen annan uppställning än den hittills använda antages, komma kostnaderna att ökas med omkring 400 kr.
* 1,847	
* 7,250	
1,414	
* [3]) 3,902	
* 1,550	3) Årskostnaderna upptagas här till $\frac{1}{5}$ af kostnaderna för femårspublikationen.
2,706	
620	
5,328	
2,258	
3,465	4) Den sista eller år 1884 utgifna redogörelsen behandlar statens elementarläroverk för gossar året 1876—77. Årskostnaderna upptagas här förslagsvis till $\frac{1}{5}$ af kostnaderna för nämnda publikation. För folkundervisningen år 1868 utkom en redogörelse år 1870.
365	
332	
[4]) 1,749	
2,446	
[5]) 275	5) Årskostnaderna upptagas här till $\frac{1}{3}$ af kostnaderna för sista 3-års-publikationen.
* 2,677	
1,860	
3,564	
700	6) Denna redogörelse har hittills ej kunnat utgifvas för hvarje år. Årskostnaderna upptagas dock lika med utgifterna för sista redogörelsen.
903	
* † 53,639	

genom de inskränkningar, hvarom i utlåtandets text (mom. 2) är redogjordt.

upplagor, se utlåtandets text (mom. 3).

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1886.

N:o 11.

Ank. till Riksd. Kansli den 18 Mars 1886, kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Sjunde hufvudtitel.

(2:a U. A.)

Beträffande anslagen under riksstatens *Sjunde* hufvudtitel, som omfattar anslagen under *Kongl. Finansdepartementet,* hafva följande framställningar blifvit gjorda.

Postverket.

1:o) Kongl. Maj:t har under denna anslagstitel äskat och föreslagit, att Riksdagen, *dels* med beviljande af årliga pensioner för vaktbetjenten Carl Josef Snells enka Charlotta Öster och vaktbetjenten Anders Johan Luthboms enka Christina Catarina Sundberg å 150 kronor till hvardera, att utgå så länge de lefva ogifta, samt af årliga understöd för vaktbetjenten Snells söner Carl Hjalmar och Oscar Emil å 50 kronor till hvardera, att uppbäras till fylda femton år, *dels ock,* med godkännande af öfriga enligt statsrådsprotokollet för den 11 Januari 1886 tillstyrkta ändringar i postverkets stater, äfvensom af de bestämmelser, hvilka i sammanhang med ifrågasatta förbättrade aflöningsförmåner för

Ang. anslag till postverket. (1.)

en del posttjenstemän enligt samma protokoll föreslagits, måtte för år 1887 bestämma postverkets anslag, förslagsvis beräknadt, till 6,235,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen, hvarigenom postverkets utgiftsstater, som nu utgöra 5,694,500 kronor, skulle ökas med 540,500 kronor.

Jemte Kongl. Maj:ts framställningar föreligger till behandling äfven en af Herr *A. Hedin* i Andra Kammaren väckt motion (N:o 181), men då denna motion endast afser en detaljfråga inom en af postverkets stater, kommer Utskottet först efter redogörelsen för Kongl. Maj:ts, samtliga staterna afseende förslag att behandla berörda motion.

Slutsummorna af postverkets för år 1886 fastställda stater äro, jemförda med de för år 1887 föreslagna, följande:

		1886.		1887.
aflöningsstaten	Kr.	2,272,800: —	Kr.	2,500,600: —
öfvergångsstaten	»	9,400: —	»	8,400: —
indragningsstaten	»	8,540: —	»	10,540: —
pensionsstaten	»	73,490: —	»	73,790: —
omkostnadsstaten	»	3,223,500: —	»	3,535,500; —
oförutsedda utgifter	»	68,000: —	»	68,000: —
afkortningar och restitutioner m. m.	»	38,770: —	»	38,170: —
tillsammans	Kr.	5,694,500: —	Kr.	6,235,000: —

Af den i statsrådsprotokollet den 11 sistlidne Januari lemnade utredningen inhemtas, att de särskilda förändringarna i förestående stater afse:

I. Ökning.

A) *Aflöningsstaten.*

för genomförande af föreslagen löneförbättring åt en del af postverkets tjenstemän, enligt hvad här nedan närmare kommer att omförmälas: ökning i anslagen till aflöning af postanstalternas personal	Kr. 84,600: —		
ökning i anslaget till ålderstillägg	» 94,200: —		
för tillgodoseende af befintligt behof af nya poststationers inrättande och höjning i poststationsföreståndares arfvoden	» 50,000: —	Kr.	228,800: —

	Transport	228,800: —

B) *Indragningsstaten.*

för upptagande å denna stat af ett belopp, motsvarande nuvarande aflöningen åt föreståndaren för det till indragning afsedda postkontoret i Anderslöf......	Kr. 2,000: —	Kr. 2,000: —

C) *Pensionsstaten.*

för uppförande å denna stat dels af personer, som dertill äro berättigade, och dels af ofvanbemälda båda enkor och barn	Kr. 6,600: —	Kr. 6,600: —

D) *Omkostnadsstaten.*

för höjning af anslaget till uppbörds- och frimärkesprovision med	Kr. 30,000: —	
för höjning i anslaget till förhyrande af de för postverket behöfliga lägenheter m. m.	» 5,000: —	
för höjning i anslaget till traktamenten för tjenstemän i jernvägspostkupé med	» 20,000: —	
för höjning i anslaget till vaktbetjente med	» 40,000: —*)	
för höjning i anslaget till poståkdons anskaffande och underhåll, hvilket anslag, i sammanhang med anvisande derå af utgifterna för andra inventarier, skulle erhålla förändrad benämning af »anslag till inköp och underhåll af inventarier», med	» 85,000: —	
för höjning i anslaget till postföringskostnad vid befordran å jernväg med	» 100,000: —	
för höjning i anslaget till postföringskostnad vid befordran sjöledes med tillhopa	» 47,000: —	
Transport	Kr. 327,000: —	237,400: —

*) I detta anslag föreslås af ofvanbemälde motionär en ytterligare höjning, hvarom mera framdeles.

Transport Kr. 327,000: — 237,400: —

för höjning i anslaget för tillverkning af frimärken, frankokuvert och brefkort med .... » 20,000: — Kr. 347,000: —

Summa ökning 584,400: —

II. Minskning.

A) *Aflöningsstaten.*

Minskning genom förut varande postvaktmästares ersättande med vaktbetjente .... Kr. 1,000: —

B) *Öfvergångsstaten.*

Minskning genom afförande af ett aflöningsbelopp ... » 1,000: —

C) *Pensionsstaten.*

Minskning till följd af inträffade dödsfall .... » 6,300: —

D) *Omkostnadsstaten.*

Minskning af anslagen till expensutgifter och diverse utgifter.. » 35,000: —

E) *Afkortningar och restitutioner m. m.*

Minskning till vinnande af jemn slutsumma................ » 600: —

Summa minskning Kr. 43,900: —

Om från summan af ökningen .... Kr. 584,400: —
drages summan af minskningen.. » 43,900: —
erhålles det belopp af.. » 540,500: —
hvarmed postverkets utgiftsstater på det hela skulle komma att, enligt Kongl. Maj:ts förslag, för år 1887 förhöjas.

De ändamål, för hvilkas tillgodoseende Kongl. Maj:t ifrågasatt de omförmälda förhöjningarna, framgå till sina hufvuddrag af hvad ofvan anförts, och, under hänvisning till statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 (sid. 2—13) samt Generalpoststyrelsens såsom bilaga dertill fogade skrifvelse den 30 November 1885, får Utskottet i detta utlåtande särskildt omförmäla och behandla endast de delar af Kongl. Maj:ts förslag, i hvilka Utskottet anser förtydligande böra ega rum eller ock ändring kunna ifrågakomma.

Hvad då till en början angår *aflöningsstaten*, så lärer, vid bedömandet af de ifrågasatta aflöningstillökningarna, böra tagas i betraktande icke allenast den fasta aflöning, som nu tillkommer de tjenstemän, för hvilka löneförbättring begärts, utan äfven de inkomster, som tillfalla dem i form af sportler m. m., och för att lemna en öfverskådlig bild häraf har Utskottet i en tabell sammanstält de uppgifter om dessa inkomster, som på spridda ställen i handlingarna förekomma; varande denna tabell, i hvilken jemväl införts fullständig uppgift å alla de förändringar i nuvarande aflöningsförhållanden, som af Kongl. Maj:t ifrågasatts, af det innehåll, som Bil. I vid detta utlåtande utvisar.

De skäl, som i statsrådsprotokollet blifvit anförda till stöd för Kongl. Maj:ts framställning angående lönereglering för de i tabellen (Bil. I) upptagna klasser och posttjenstemän, synas Utskottet ådagalägga behofvet af åtminstone någon löneförbättring för ifrågavarande tjenstemän, särskildt de lägre af desse. I fråga om beloppen synes dock med hänsyn till å ena sidan de ingalunda obetydliga inkomster af uppbördsprovision och i någon mån äfven af sportler, som utgå till samtliga klasser af posttjenstemän, för hvilka lönereglering begärts, samt å andra sidan den ogynsamma ekonomiska ställningen i landet, jemkning böra vidtagas i de af Kongl. Maj:t föreslagna förhöjningar; Och föreställer sig Utskottet, att en på billighet grundad jemkning derutinnan kan åstadkommas på det sätt, att hvad Kongl. Maj:t äskat i afseende på de två lägsta postförvaltareklasserna och postexpeditörerna bifalles, så vidt angår höjningen i den ursprungliga aflöningen, hvaremot någon ökning i dessa tjenstemäns ålderstillägg icke skulle göras. Vidare skulle 4:de klassens postförvaltare, i stället för begärda förhöjningar i deras ålderstillägg från 300 kronor till 500 kronor efter 5 år och från 600 kronor till 1,000 kronor efter 10 år, erhålla förhöjning i ursprungliga aflöningen med 200 kronor, men icke undfå förhöjda ålderstillägg. Hvad angår ålderstillägg åt 1:sta, 2:dra och 3:dje klassens postförvaltare samt kontrollörerne, hvilka samtliga tjenstemän nu ej hafva rätt till sådana tillägg och för hvilka Kongl. Maj:t begärt sådana till belopp af 500 kronor efter 5 år

och 1,000 kronor efter 10 år, så skulle endast ett enda ålderstillägg å 400 kronor efter 10 år beviljas åt de två senare klassernas postförvaltare samt kontrollörerne, men deremot ingen aflöningsförhöjning åt postförvaltare af 1:sta klassen.

Till jemförelse och ledning vid bedömandet af de aflöningsförmåner, som nu tillkomma ifrågavarande posttjenstemän, samt de aflöningsförmåner, som enligt Utskottets förslag skulle till dem utgå, har Utskottet upprättat följande tabell:

	Lön och tjenstgöringspenningar.		Ålderstillägg efter 5 år.		Ålderstillägg efter 10 år.		Summa högsta aflöning.		Medelinkomst af sportler och uppbördsprovision.		Totalsumma.	
Postmästare.												
1:sta aflöningsklassen (nu)	4,000	—	——	—	——	—	4,000	—	3,329	—	7,329	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**4,000**	—	——	—	——	—	**4,000**	—	**3,329**	—	**7,329**	—
2:dra aflöningsklassen (nu)	3,600	—	——	—	——	—	3,600	—	2,630	—	6,230	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**3,600**	—	——	—	**400**	—	**4,000**	—	**2,630**	—	**6,630**	—
3:dje aflöningsklassen (nu)	3,000	—	——	—	——	—	3,000	—	1,930	—	4,930	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**3,000**	—	——	—	**400**	—	**3,400**	—	**1,930**	—	**5,330**	—
4:de aflöningsklassen (nu)	2,400	—	300	—	600	—	3,000	—	1,170	—	4,170	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**2,600**	—	**300**	—	**600**	—	**3,200**	—	**1,170**	—	**4,370**	—
5:te aflöningsklassen (nu)	1,800	—	300	—	600	—	2,400	—	1,020	—	3,420	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**2,000**	—	**300**	—	**600**	—	**2,600**	—	**1,020**	—	**3,620**	—
6:te aflöningsklassen (nu)	1,600	—	300	—	600	—	2,200	—	630	—	2,830	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**1,800**	—	**300**	—	**600**	—	**2,400**	—	**630**	—	**3,030**	—
Kontrollörer.												
1:sta lönegraden (nu)	3,600	—	——	—	——	—	3,600	—	660	—	4,260	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**3,600**	—	——	—	**400**	—	**4,000**	—	**660**	—	**4,660**	—
2:dra lönegraden (nu)	3,000	—	——	—	——	—	3,000	—	710	—	3,710	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**3,000**	—	——	—	**400**	—	**3,400**	—	**710**	—	**4,110**	—
3:dje lönegraden (nu)	2,400	—	——	—	——	—	2,400	—	600	—	3,000	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**2,400**	—	——	—	**400**	—	**2,800**	—	**600**	—	**3,400**	—
Postexpeditörer.												
1:sta lönegraden (nu)	1,600	—	300	—	600	—	2,200	—	330	—	2,530	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**1,800**	—	**300**	—	**600**	—	**2,400**	—	**330**	—	**2,730**	—
2:dra lönegraden (nu)	1,200	—	300	—	600	—	1,800	—	130	—	1,930	—
» » **enligt Utskottets förslag**	**1,600**	—	**300**	—	**600**	—	**2,200**	—	**130**	—	**2,330**	—

Anmärkningar.

1. Aflöningen jemte alla ålderstillägg till aflöningen fördelas i lön och tjenstgöringspenningar på det sätt, att $^{3}/_{4}$:delar tillfalla *lönen* och $^{1}/_{4}$:del *tjenstgöringspenningarna.*

2. Huru stor del af inkomsten af sportler och uppbördsprovision, som utgöres af inkomst af hvartdera slaget, framgår af tabellbilagan I.

Sportlerna vexla, enligt hvad Generalpoststyrelsen uppgifvit, betydligt inom de särskilda klasserna.

Hvad angår de vilkor och närmare bestämmelser i fråga om den nya aflöningen, som af Kongl. Maj:t enligt sid. 4—6 i statsrådsprotokollot i sammanhang med löneregleringsfrågan föreslagits, så hafva dessa icke föranledt annan erinran än att stadgandet, att pension skall utgå af samma medel, hvarifrån pensioner till postverkets tjenstemän *hittills utbetalats*, synts böra på det sätt förtydligas, att bestämdt angifves, huru pensionerna skola utgå. Posttjenstemän af alla grader äro nemligen berättigade till pension från civilstatens pensionsinrättning; och af postmedel utbetalas derför till dem endast så stort pensionsbelopp, som erfordras för att bereda dem full pension till den å postverkets stat sist åtnjutna *lönens* hela belopp. Nu äro vilkoren för erhållande af pension från civilstatens pensionsinrättning något olika mot de vilkor, som gälla för pension af postmedel, till följd hvaraf det kan inträffa att, när skyldigheten att med pension afgå ur postverkets tjenst inträder, pension icke kan från civilstatens pensionsinrättning erhållas. I detta fall måste således af postmedlen utbetalas större pensionsbelopp än om posttjenstemannen kunnat bekomma så stor pension från civilstatens pensionsinrättning, som belöper på den klass i nämnda inrättning, som han tillhör. Stadgandet synes derför böra affattas i det syfte, att dylik pension betalas af postmedel i den mån pensionen enligt gällande bestämmelser icke erhålles från civilstatens pensionsinrättning.

Mot öfriga af Kongl. Maj:t gjorda framställningar har anledning till erinran icke förekommit i annan mån, än att Utskottet ansett sig i fråga om de pensionsbelopp, som äskats för enkorna Snell och Luthbom, böra meddela, att de pensionsbelopp, som från civilstatens pensionsinrättning tillkomma dessa enkor, utgöra för enkan Snell 150 kronor och för enkan Luthbom 66 kronor 67 öre; dock så, att enkan Snell under de första 14 åren 7 månaderna efter mannens dödsfall endast erhåller 75 kronor från inrättningen. Återstoden — halfva pensionsbeloppet — innehålles till dess att, efter förloppet af nämnda tid, oguldna pensionsafgifter till sammanlagdt belopp af 306 kronor 25 öre hunnit enligt stadgade grunder inbetalas.

Sedan Utskottet på detta sätt genomgått Kongl. Maj:ts proposition, i hvad den afser postverket, och dervid här särskildt behandlat endast de punkter, som föranledt någon erinran eller jemkning, återstår för Utskottet att yttra sig om Herr Hedins ofvanberörda motion.

I densamma meddelas, att brefbärarne i Stockholm i en till Generalpoststyrelsen på hösten 1885 ingifven ansökning begärt förhöjning i vissa fall af till dem utgående dagtraktamente, och att styrelsen med anledning häraf höjt traktamentet för en del af de sökande, men förklarat, att an-

sökningen ej kunde i vidsträcktare mån bifallas, alldenstund den begärda traktamentstillökningen skulle belöpa sig till omkring 11,000 kronor, och utgifterna till traktamente åt vaktbetjente redan öfverskrede det i stat anvisade beloppet; och har motionären föreslagit, att Riksdagen ville för ofvan anförda ändamål höja postverkets omkostnadsstat med 11,000 kronor utöfver hvad Kongl, Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, äro brefbärarnes i Stockholm årliga aflöningsförmåner följande:

49	st.	ordinarie	i lön	Kr.	500: —	och	i dagtraktamente	à	2: —	Kr.	730: —.	Summa	Kr.	1,230: —
12	»	»	»	»	500: —	»	»	»	1: 75	»	638: —.	»	»	1,138: 75
22	»	»	»	»	500: —	»	»	»	1: 50	»	547: 50.	»	»	1,047: 50
15	»	»	»	»	500: —	»	»	»	1: 20	»	438: —.	»	»	938: —
25	»	»	»	»	500: —	»	»	»	1: 10	»	401: 50.	»	»	901: 50
123	st.													

Härtill komma

5	extra brefbärare	med	Kr.	150	i arfvode	och	i dagtraktamenten	Kr.	730.	Summa	Kr.	880: —
2	»	»	»	300	»	»	»	»	438.	»	»	738: —

samt 27 reservbrefbärare med dagtraktamenten af Kr. 2—1: 25.

Brefbärareförmännen (1 i hvarje distrikt) hafva dessutom särskildt arfvode af 10 kronor i månaden.

Ålderstillägg å lönen lemnas efter 5 års tjenst med 100 kronor. Pensionsafgiften till civilstatens pensionsinrättning utgör för brefbärare 21 kronor om året.

Till de ofvan angifna aflöningsförmånerna bör läggas värdet af den beklädnad, som brefbärare erhåller och som består af en mössa och en rock årligen, ena året en vinterrock och andra året en sommarrock. Kostnaden för anskaffande af dessa persedlar har i Stockholm utgjort för mössa 3 kronor 50 öre, vinterrock 36 kronor och sommarrock 35 kronor.

Utskottet kan icke annat finna, än att det vore olämpligt, att Riksdagen fattade ett sådant beslut, som det af motionären åsyftade, i en fråga, hvilken så nyligen varit föremål för pröfning af vederbörande myndighet, helst denna tillmötesgått hvad i brefbärarnes ansökning begärts, så långt den funnit det under för handen varande förhållanden tjenligt. Redan detta formella skäl utgör för Utskottet tillräcklig anledning att afstyrka motionen, och då till detsamma lägges den omständighet, att brefbärarnes tjenstgöring icke kräfver någon särskild, mer eller mindre kostsam utbildning, utan lämpliga personer kunna vid en jem-

förelsevis ung ålder vinna fast anställning, samt af hela antalet ordinarie brefbärare (123 stycken) endast 40 erhålla så låga dagtraktamenten, att deras inkomst af tjensten, ålderstillägget oberäknadt, uppgår till belopp under 1,000 kronor om året i kontant, torde icke heller, då uppflyttningen i högre klass för dagtraktamenten bör jemförelsevis tidigt kunna ega rum, några särskildt ömmande förhållanden påkalla en afvikelse från grundsatsen, att Riksdagen icke bör inblanda sig i förvaltningens detaljer, utan att framställningar från Kongl. Maj:t dertill föranleda.

Genom den nedsättning i de af Kongl. Maj:t begärda förhöjda aflöningsförmånerna för postförvaltarne, kontrollörerne och postexpeditörerne, som Utskottet ansett böra göras, uppstår en minskning i det belopp, hvarmed Kongl. Maj:t föreslagit, att aflöningsstaten skulle för år 1877 ökas. I stället för de 84,600 kronor i tillökning å aflöningsanslagen till postförvaltare m. fl., som enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle erfordas, bör visserligen enligt Utskottets förslag höjningen bestämmas till 92,200 kronor, hvaremot de 94,200 kronor, Kongl. Maj:t äskat i tillökning å ålderstilläggsanslaget, enligt Utskottets förslag komme att nedgå till 27,400 kronor. Till följd häraf varder hela den anslagsförhöjning, som erfordras för tillämpning af Utskottets förslag 119,600 kronor, i stället för af Kongl. Maj:t föreslagna 178,800 kronor; och skulle utgiftsstaternas slutsumma efter iakttagande af berörda samt af Kongl. Maj:t föreslagen minskning uppgå till 6,175,800 kronor i stället för 6,235,000 kronor enligt Kongl. Maj:ts framställning.

Beträffande skilnaden mellan postverkets utgifter och inkomster torde endast böra erinras, att denna skilnad skall, enligt redan gällande bestämmelser, ingå till Statskontoret för statsverkets räkning, till följd hvaraf särskildt stadgande icke erfordras härom.

Under åberopande af hvad sålunda anförts, hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med anledning af Kongl. Maj:ts framställningar angående postverket, må:

a) — för aflöning af de i *Bil. II* vid detta utlåtande upptagna klasser af posttjenstemän, fastställa de aflöningsbelopp och grunder i öfrigt, som i nämnda bilaga angifvas, samt för tillämpning häraf från och med 1887 års början samt äskad förhöjning i anslaget till poststationsföreståndare och med iakttagande af den minskning till belopp af 1,000 kronor, Kongl. Maj:t föreslagit, höja slutsumman af postverkets aflöningsstat från nu utgående 2,272,800 kronor till 2,441,400 kronor, eller med 168,600 kronor;

b) bifalla de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 11 Januari 1886 föreslagna vilkor och öfriga bestämmelser, hvilka i sammanhang med den af Kongl. Maj:t föreslagna lönereglernigen för de i mom. a) omförmälda klasser af posttjenstemän, enligt nämnda protokoll föreslagits, endast med det förtydligande tillägg beträffande pension för afskedad posttjensteman, att sådan pension skall utgå af postmedlen i den mån den afskedade posttjenstemannen icke eger att enligt gällande bestämmelser erhålla pension från Civilstatens pensionsinrättning;

c) bevilja årlig pension för vaktbetjenten Carl Josef Snells enka Charlotta Öster till belopp af 150 kronor, att utgå så länge hon lefver ogift, samt af årliga understöd till vaktbetjenten Snells söner Carl Hjalmar och Oscar Emil å 50 kronor till hvardera, att uppbäras till fylda 15 år;

d) bevilja årlig pension åt vaktbetjenten Anders Johan Luthboms enka Christina Catarina Sundberg till belopp af 150 kronor, att utgå så länge hon lefver ogift; samt

e) — med godkännande af Kongl. Maj:ts öfriga under de särskilda utgiftsstaterna framstälda förslag och afslag å Herr Hedins ofvanberörda motion — fastställa postverkets nedannämnda utgiftsstater för år 1887 till följande belopp:

öfvergångsstaten	till	Kr.	8,400: —
indragningsstaten	»	»	10,540: —
pensionsstaten	»	»	73,790: —
omkostnadsstaten	»	»	3,535,500: —
oförutsedda utgifter	»	»	68,000: —
afkortningar och restitutioner m. m.	»	»	38,170: —
tillsammans		Kr.	3,734,400: —

och, med tillägg af aflöningsstatens slutsumma, för år 1887 bestämma postverkets anslag, förslagsvis beräknadt, till 6,175,800 kronor, att utgå direkt af postmedlen.

Telegrafverket.

2:o) Kongl. Maj:t har under denna anslagstitel föreslagit, att Riksdagen, med godkännande af de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 11 sistlidne Januari närmare omförmälda ändringar i telegrafverkets stater, under Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i verkets utgiftsstater göra de jemkningar, som kunde finnas af behofvet påkallade, måtte såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1887 anvisa enahanda belopp, 1,300,000 kronor, hvartill telegrafinkomsterna för året blifvit beräknade, samt tillika medgifva, att det öfverskott, som kunde å telegrafinkomsterna uppstå, finge af Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring; och blefve härigenom anslagets slutsumma i staten minskad med 30,000 kronor. *Ang. anslag till telegrafverket.* (2.)

Hänvisande till ofvannämnda statsrådsprotokoll (sid. 13—17), hvari lemnas redogörelse för de ändringar för år 1887 i telegrafverkets utgiftsstater, som, i förhållande till de för 1886 faststälda, ansetts nödiga, får Utskottet här endast meddela dessa staters slutsummor, sådana de enligt hvad nu äskadt blifvit skulle varda för förstnämnda år:

aflöningsstat	Kr.	936,800: —
öfvergångsaflöningsstat	»	9,859: —
pensions- och understödsstat	»	82,922: —
underhållsstat	»	258,128: —
Summa	Kr.	1,287,709: —

hvilken summa med 2,141 kronor understiger slutsumman af 1886 års utgiftsstater.

Utskottet, som ej funnit anledning till någon erinran mot Kongl. Maj:ts föreliggande förslag, får derför hemställa,

att hvad Kongl. Maj:t under denna anslagstitel äskat och föreslagit må vinna Riksdagens bifall.

Tullverket.

Ang. anslag till tullverket. (3.)

3:o) Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 11 sistlidne Januari föreslagna förändringar i tullverkets stater, måtte bestämma anslaget till tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,464,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen, hvarvid uppstode en minskning i anslagets nuvarande belopp af 4,000 kronor.

I statsrådsprotokollet (sid. 17—23) lemnas en närmare redogörelse för denna framställning; och får Utskottet hufvudsakligen dit hänvisa samt här endast meddela en öfversigt öfver de ändringar, som för 1887 ifrågasatts beträffande tullverkets stater.

a) i Aflöningsstaten.

Sedan 1883 års Riksdag faststält aflöningen till den vid tullkammaren i Skellefteå anstälde tullförvaltaren till 2,000 kronor i lön, 700 kronor i tjenstgöringspenningar och 800 kronor i ålderstillägg, eller tillhopa, inberäknadt ålderstillägg, 3,500 kronor, har nu Kongl. Maj:t begärt förhöjning i lönen till 2,500 kronor, i tjenstgöringspenningarna till 1,000 kronor och i ålderstillägget till 1,000 kronor, då hela aflöningen, inberäknadt nämnda tillägg, komme att uppgå till 4,500 kronor.

Vidare föreslås de ändringar i staten, som föranledas af Kongl. Maj:ts beslut den 11 September 1885 angående omreglering af tullförvaltningen i Jemtland.

För år 1885 upptog staten följande tulltjenstemän för detta landskap:

i Dufed:

1 tullförvaltare	med	aflöning,	ålderstillägg	oberäknade,	Kr.	3,000: —
1 uppsyningsman	»	»	»	»	»	1,200: —
4 vaktmästare	»	»	»	»	»	3,300: —

i Melen:

1 kontrollör	»	»	»	»	»	2,400: —
1 vaktmästare	»	»	»	»	»	800: —

i Östersund:

1 tullinspektor med aflöning, ålderstillägg oberäknade,......	Kr.	1,900: —
1 vaktmästare » » » »	»	900: —

I stället för alla dessa tjenster skulle enligt den nya regleringen å stat endast behöfva uppföras aflöning, ålderstillägg oberäknade, åt 1 tullförvaltare i Östersund med 2,000 kronor i lön och 1,000 kronor i tjenstgöringspenningar, åt 2 gränsridare 500 kronor i lön och 300 kronor i tjenstgöringspenningar hvardera, samt åt 2 vaktmästare förhöjd aflöning af 200 kronor, eller tillhopa således 4,800 kronor. Deremot skulle från staten afgå aflöningar till sammanlagdt belopp af 6,500 kronor, oberäknadt ålderstillägg, samt statens slutsumma således minskas med 1,700 kronor.

Om från denna summa af 1,700 kronor drages det belopp af 800 kronor, hvarmed aflöningsstaten skulle höjas, derest den begärda aflöningsförhöjningen beviljades, återstår en summa af 900 kronor, utgörande minskningen på det hela i aflöningsstaten.

b) i Öfvergångsaflöningsstaten.

Genom afgång af å denna stat uppförda personer har denna stat från 33,260 kronor minskats till 31,660 kronor, eller med 1,600 kronor.

c) i Indragningsstaten.

Denna stat har under år 1885 minskats med 2,990 kronor, men enär å densamma bör uppföras en på grund af sjuklighet till tjenstgöring oförmögen tjensteman, måste staten ökas med det för denne behöfliga beloppet, eller 1,600 kronor, till följd hvaraf indragningsstaten på det hela för år 1887 befunnits kunna minskas allenast med skilnaden mellan de två nyssnämnda beloppen, eller 1,390 kronor, då staten således skulle komma att erhålla en slutsumma af 46,745 kronor.

d) i Omkostnadsstaten.

I denna stat ifrågasättes ej annan ändring än att, för jemnande af staternas slutsumma, anslaget till diverse utgifter ansetts böra minskas med 110 kronor, hvarigenom omkostnadsstatens slutsumma skulle varda 211,995 kronor.

Sammanfattas nu hvad ofvan, med ledning af statsrådsprotokollet, meddelats, så framgår, att tullverkets stater för år 1887 skulle erhålla följande slutsummor:

aflöningsstaten	Kr.	1,694,800: —
öfvergångsaflöningsstaten	»	31,660: —
ålderstilläggsstaten	»	250,000: —
indragningsstaten	»	46,745: —
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och betjente	»	197,000: —
pensionsstaten för aflidne tjenstemäns och betjentes i fattigdom efterlemnade enkor och barn	»	31,800: —
omkostnadsstaten	»	211,995: —
Summa	Kr.	2,464,000: —

eller 4,000 kronor mindre än motsvarande slutsumma för år 1886.

Mot hvad Kongl. Maj:t under denna anslagstitel föreslagit har Utskottet så mycket mindre haft något att erinra, som den ringa tillökning i aflöningsstaten, som betingas af förhöjd aflöning åt tullförvaltaren i Skellefteå, icke erfordrar någon ökning i aflöningsstatens slutsumma, utan denna tvärt om genom indragningar på andra håll minskats.

Då således en billig hänsyn till de särskilda förhållanden, hvilka, enligt hvad i statsrådsprotokollet närmare visats, påkalla den äskade förhöjningen i ifrågavarande tjenstemans aflöning, kan tagas, utan att staten derför behöfver underkasta sig några ökade utgifter på det hela, föranlåtes Utskottet hemställa,

att Riksdagen, med godkännande af de af Kongl. Maj:t föreslagna förändringarna i tullverkets stater, må bestämma anslaget för tullverket för år 1887 till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,464,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen.

Skogsväsendet.

Ang. anslag till skogsväsendet. (4.)

4:o) Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t framstält följande förslag:

att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet den 11 sistlidne Januari tillstyrkta ändringar i staten för skogspersonalen och i sammanhang dermed af de för åtnjutande af löneförmånerna

vid de nya öfverjägmästarebefattningarna föreslagna vilkor, måtte höja det bestämda anslaget för skogsstaten med 9,020 kronor till 413,420 kronor; samt

att anslaget för statens skogsskolor måtte ökas med 850 kronor till 24,500 kronor, så att anslaget till skogsväsendet erhölle denna uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten	Kr. 413,420: —		
» statens skogsskolor	» 24,500: —	Kr.	437,920: —

reservationsanslag:

till skogsinstitutet	Kr. 21,300: —		
» enskilda skogsundervisningen	» 8,600: —		
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	» 214,180: —	»	244,080: —
		Summa Kr.	682,000: —

hvarigenom det nu utgående anslaget till skogsväsendet skulle ökas med 10,000 kronor.

Den i statsverkspropositionen omförmälda regleringen af de nuvarande skogsinspektörsbefattningarna utgör enligt hvad af statsrådsprotokollen den 11 December 1885 och den 11 Januari 1886 framgår, endast en del af en snart förestående omfattande reglering af hela skogsstaten och kostnaden för den nu föreslagna regleringen är beräknad erfordra en ökning i anslaget till skogsstaten af 7,350 kronor.

Återstoden af den äskade förhöjningen å skogsstatsanslaget, 1,670 kronor, är behöflig dels för att med 1,500 kronor betäcka den till detta belopp uppgående skilnaden mellan för år 1887 tillkommande samt ledigblifna lönetillägg åt vissa jägmästare, dels ock för att bereda ersättning för ett jägmästare- och ett kronojägmästareboställe, som indragits från vederbörande boställshafvare; och utgör det belopp, hvarmed dessa boställens afkastning ingått i vederbörandes aflöning, 170 kronor.

Hvad nu först angår regleringen af skogsinspektörsbefattningarna, så föreligga icke några särskilda skäl till det antagande, att den nu ifrågasatta regleringen af de nuvarande skogsinspektörsbefattningarna ej skulle kunna utan synnerlig olägenhet uppskjutas, till dess att tillfälle — att döma af föredragande departementschefens yttrande vid ärendets föredragning sannolikt redan vid någon af de närmaste riksdagarne —

beredes att pröfva och afgöra frågan på en gång i hela hennes vidd. Utskottet finner sig derför icke böra tillstyrka Riksdagen att nu bifalla Kongl. Maj:ts i regleringsfrågan framstälda förslag; och lärer på grund häraf något uttalande från Utskottets sida om samma förslags detaljer icke erfordras.

Deremot anser Utskottet sig hafva anledning att här fästa uppmärksamheten på hvad föredragande departementschefen yttrat till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet den 11 December 1885, i fråga om ett af Domänstyrelsen framställdt förslag om ersättning åt staten för dess åtgärder till de ecklesiastika skogarnes vård. Domänstyrelsens i berörda afseende framstälda förslag, hvilket gick derpå ut, att ersättningen skulle utgå så, att viss andel af de ifrågavarande skogarnes afkastning skulle tillfalla statsverket, vann icke föredragandens understöd, men deremot syntes det honom med skäl kunna sättas i fråga, att, när å ecklesiastikt boställes skog genom skogsstaten utfördes arbete, hänförligt till skogsskötseln, detta arbete måtte ersättas i enahanda ordning som öfriga omkostnader för skogens skötsel, och således, lika med dessa, gäldas af inflytande skogsförsäljningsmedel, innan någon del deraf tillfölle vare sig boställsinnehafvaren eller presterskapets löneregleringsfond. En sådan anordning borde på intet sätt kunna anses stridande mot de för dispositionen af de ecklesiastika boställsskogarnes afkastning nu gällande grunder, hvilka uttryckligen innehölle, att af denna afkastning *i främsta rummet* skulle gäldas kostnaden för skogens skötsel. Der åter å boställe af ifrågavarande slag afkastningen icke öfverstege husbehofvet och således icke lemnade tillgång till ersättande af skogsstatens åtgärder för skogsskötseln, torde någon betänklighet icke böra möta att för detta ändamål anlita de ecklesiastika boställenas skogsfond, med hvars bildande just varit åsyftadt att utveckla skogsvården å sådana ecklesiastika boställsskogar, hvilka icke sjelfva förmådde att derför bestrida omkostnaderna.

Visserligen har föredragande departementschefen, enligt hvad ofvanberörda statsrådsprotokoll den 11 December 1885 vidare gifver vid handen, antydt, att skogsinspektörerne icke hafva någon omedelbar befattning med skogsvården samt följaktligen icke beröras af frågan, huruvida förrättningar af sådan art böra särskildt ersättas, och Utskottet vill icke göra någon erinran mot denna uppfattning, men medelbart lärer dock denna frågas ordnande kunna inverka på bedömandet af skogsinspektörsbefattningarnas omreglering. Af denna anledning vore det enligt Utskottets uppfattning olämpligt, att Riksdagen bunde sig genom att nu på ett eller annat sätt ordna frågan om skogsinspektörsbefatt-

ningarna. Hvad åter angår det på pröfning beroende förslaget om ersättning åt staten för vården af ecklesiastika boställsskogar, så kan Utskottet icke annat än finna detsamma, sådant det blifvit af föredragande departementschefen till sina hufvuddrag angifvet, vara förtjent af stor uppmärksamhet; dock att, vid blifvande pröfning af detsamma, sedan detaljerna hunnit utarbetas, synnerligt afseende bör fästas derå, att församlingarnes rätt att från ifrågavarande skogar erhålla virke till byggnader och reparationer å boställen och kyrka tillräckligt tillgodoses. Under nuvarande förhållanden förspörjes ej sällan klagan öfver svårigheter, som möta, då församlingarna behöfva utsyning för nyssnämnda ändamål, till följd hvaraf åt denna sida af saken måste egnas den sorgfälligaste uppmärksamhet, på det att inga intressen — statens, församlingarnes och boställshafvarnes — må blifva lidande vid en reglering, som i större eller ringare mån berör dessa intressen.

Hvad derefter angår den äskade höjningen i skogsstatsanslaget med ofvan omförmälda tillhopa 1,670 kronor samt framställningen om höjning med 850 kronor i anslaget till statens skogsskolor, hvilken senare framställning står i full öfverensstämmelse med det beslut angående stat för Ombergs skogsskola, som vid 1885 års riksdag fattades i enlighet med Kongl. Maj:ts då framstälda förslag, så föranleda framställningarna om dessa båda anslagstillökningar icke någon Utskottets erinran. Och om, i enlighet med hvad Utskottet finner rigtigast, den föreslagna partiella regleringen af skogsstaten nu icke bifalles, samt de för denna reglering begärda medel, 7,350 kronor, icke beviljas, skulle det *bestämda anslaget* till skogsväsendet komma att för 1887 ökas med tillhopa 2,520 kronor och upptaga följande särskilda hufvudsummor:

för skogsstaten	Kr.	406,070: —
» statens skogsskolor	»	24,500: —
eller tillsammans	Kr.	430,570: —

I *reservationsanslaget* till skogsväsendet, hvilket nu upptager följande hufvudsummor:

till skogsinstitutet	Kr.	21,300: —
» enskilda skogsundervisningen	»	8,600: —
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	»	214,050: —
eller tillsammans	Kr.	243,950: —

har Kongl. Maj:t ej föreslagit annan ändring, än att anslaget till kronoskogarnes förvaltning m. m. måtte för erhållande af jemn slutsumma å

anslaget till skogsväsendet i sin helhet ökas med 130 kronor; men sedan Utskottet afstyrkt beviljandet af ofvannämnda 7,350 kronor, torde höjningen i anslaget till kronoskogarnes förvaltning böra stanna vid 80 kronor, hvarigenom det åsyftade jemnandet ernås.

Aberopande hvad sålunda anförts, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må:

a) — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om reglering af de nuvarande skogsinspektörsbefattningarna samt om höjning för genomförande af denna reglering af anslaget till skogsstaten med derför begärda 7,350 kronor — bifalla hvad Kongl. Maj:t i öfrigt beträffande det *bestämda anslaget* till skogsväsendet äskat och föreslagit samt således från och med 1887 höja anslaget till skogsstaten med 1,670 kronor och anslaget till statens skogsskolor med 850 kronor, hvarigenom slutsumman af det bestämda anslaget till skogsväsendet kommer att höjas från 404,400 kronor till 406,070 kronor;

b) beträffande *reservationsanslaget* till skogsväsendet besluta att, för jemnande af anslagets till »skogsväsendet» slutsumma, höja anslaget till »kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet» med 80 kronor eller från 214,050 kronor till 214,130 kronor, men i öfrigt till oförändrade belopp upptaga de till reservationsanslaget hörande anslagen till skogsväsendet; samt

c) vid bifall till hvad i mom. *a)* och *b)* föreslagits besluta, att anslaget till skogsväsendet skall för år 1887 erhålla följande uppställning:

bestämdt anslag:			
för skogsstaten	Kr.	406,070: —	
» statens skogsskolor	»	24,500: —	430,570: —
reservationsanslag:			
till skogsinstitutet	Kr.	21,300: —	
» enskilda skogsundervisningen	»	8,600: —	
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	»	214,130: —	244,030: —
		tillsammans Kr.	674,600: —

5:o) I en inom Första Kammaren af Herr *L. M. Carlsson* väckt motion (N:o 50), angående anslag till befrämjande af skogsodling och en rationel skogshushållning, har bemälde motionär framstält ett förslag så lydande: *Ang. ifrågasatt anslag till befrämjande af skogsodling m. m.*

»att Riksdagen måtte för år 1887 till befrämjande och befordrande af denna samhällsvigtiga angelägenhet anvisa erforderliga medel, och tillåter jag mig föreslå ett förslagsanslag af högst 50,000 kronor, stäldt till Kongl. Maj:ts förfogande, för att, efter vederbörandes hörande, användas till skogsodlingens och en rationel skogshushållnings befordran inom riket, dock med vilkor, att vare sig landsting eller hushållningssällskap inom de län, hvilka erhålla understöd af statsanslaget, skola tillsammans bidraga med lika stora belopp som de af staten beviljade.»

Utan att förbise motionens goda syfte finner dock Utskottet någon Riksdagens åtgärd för det af motionären åsyftade ändamålet icke vara af oundgängligt behof påkallad. Befrämjandet af skogsodling och rationel skogshushållning må visserligen vara en angelägenhet af stort allmänt gagn, men något direkt ingripande härutinnan från statens sida synes dock ej vara behöfligt, på sätt motionären föreslagit, då landsting och hushållningssällskapen i de särskilda länen, och i synnerhet de förra, numera torde ega så rikliga inkomstkällor, att saken bör af dem kunna nöjaktigt främjas.

Utskottet hemställer alltså,

att Herr Carlssons förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter.

6:o) Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit, *Ang. anslag till kontroll vid enskilda banker m. m.*

att det till kontroll vid enskilda banker och kreditanstalter anvisade förslagsanslaget, högst 16,000 kronor, måtte bestämmas till högst 20,000 kronor och således ökas med 4,000 kronor. (5.)

Hvad i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 (sidd. 32 och 33) blifvit till stöd för denna framställning anfördt, har synts Utskottet sätta utom allt tvifvel, att den ifrågasatta anslagsförhöjningen är behöflig, till följd hvaraf mot det begärda beloppets beviljande icke kan med fog göras erinran.

Deremot har det icke kunnat undgå Utskottets uppmärksamhet, att utöfningen af den kontroll, som med ifrågavarande anslag bekostas, till följd af sakens egen natur och så som kontrollen nu är ordnad, ställer

i utsigt ständigt ökade utgifter för statsverket. Utskottet finner det derför vara af stor vigt att en utväg må kunna utfinnas, hvarigenom statens kostnader för kontrollens utöfning kunna väsentligen inskränkas. Detta kan naturligtvis ej ske på annat sätt, än att det, i den mån sådant kan ske, varder de statens kontroll underkastade penninganstalterna ålagdt att betala någon del af utgifterna för kontrollen, hvilket, i betraktande af den stora fördel, dessa anstalter sjelfva kunna hemta af en väl ordnad och noggrann kontroll från det allmännas sida, icke synes innebära något obilligt anspråk. För en anordning i denna rigtning — om den pröfvas ändamålsenlig — synes tiden nu vara synnerligen lämplig, då, såsom bekant, de enskilda bankernas oktrojer snarligen utlöpa, hvarefter i de nya oktrojer, som kunna komma att medgifvas, erforderliga stadganden i förevarande hänseende utan svårighet böra kunna vidtagas. Hvad andra penninganstalter angår, hvilkas tillvaro och verksamhet icke är beroende på för viss tid lemnade oktrojer, torde icke heller några afsevärda svårigheter uppstå för att bringa en anordning i nu antydt syfte till stånd, då nemligen det är antagligt, att hvarje penninganstalt, som beror af allmänhetens förtroende, villigt skall underkasta sig en skälig andel i kostnaderna för erhållandet af den erforderliga kontrollen.

Från en annan sida sedt, torde äfven ett deltagande från penninganstalternas sida i kostnaderna för den kontroll, det allmänna öfver dem utöfvar, komma att medföra väsentliga fördelar, i det att dessa anstalter derigenom erhålla ett eget intresse deruti, att de för kontrollen nödiga penningarna användas så väl som möjligt, till följd hvaraf det icke är oantagligt, att de skola i allt högre grad i hvad på dem kan bero medverka till att kontrollen varder så verksam, som den i penninganstalternas eget samt allmänhetens intresse bör vara.

Derest Utskottets nu uttalade åsigter vinna bifall, torde det icke vara skäl att nu bevilja de af Kongl. Maj:t äskade 4,000 kronor på ordinarie stat, utan tills vidare och intill dess att en utredning om lämpligaste sättet för sakens definitiva ordnande kan medhinnas, endast på extra stat; och får Utskottet, under åberopande häraf, hemställa,

att Riksdagen för närvarande endast må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen på *extra stat* för år 1887 anvisar och ställer till Kongl. Maj:ts förfogande ett anslag af 4,000 kronor, att i mån af behof och jemte det ordinarie anslaget å 16,000 kronor användas *»för kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter»*.

Öfriga ordinarie anslag.

7:o) Beträffande alla nu på ordinarie stat under Sjunde hufvudtiteln uppförda anslag, hvilka ej blifvit här ofvan särskildt omförmälda, får Utskottet hemställa, *Ang. öfriga ordinarie anslag.*

att alla, här ofvan icke särskildt omförmälda ordinarie anslag, i hvilka ändring ej blifvit föreslagen, må till oförändrade belopp och natur i riksstaten för år 1887 uppföras; dock så, att i anslaget till *skrifmaterialier och expenser, ved m. m.* må få göras den jemkning, som till jemnande af hufvudtitelns slutsumma må befinnas nödvändig.

För *tillfälliga behof*, hänförliga till Sjunde hufvudtiteln, hafva nedannämnda framställningar blifvit gjorda.

Genomförande af Statskontorets nya organisation.

8:o) Med anledning af Kongl. Maj:ts framställning på grund af Statskontorets derom gjorda anmälan får Utskottet hemställa, *Ang. anslag till genomförande af Statskontorets nya organisation.* (6.)

att Riksdagen må på extra stat för år 1887 anvisa det belopp af 5,400 kronor, som erfordras och äskats för *genomförande af Statskontorets nya organisation.*

Beredande af förstärkning af arbetskrafterna å Statskontorets riksbokslutsbyrå.

9:o) Sedan 1885 års Riksdag, med anledning af Kongl. Maj:ts då gjorda framställning om uppförande å Statskontorets stat af aflöning till belopp af sammanlagdt 4,500 kronor åt en tjensteman i andra lönegraden, beviljat *på extra stat för 1886* det äskade beloppet, har Kongl. Maj:t, af skäl, som i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 (sid. 34—37) angifvits, för år 1887 begärt enahanda belopp till beredande af förstärk- *Ang. anslag till förstärkning af arbetskrafterna å Statskontorets riksbokslutsbyrå.* (7.)

ning af arbetskrafterna å Statskontorets riksbokslutsbyrå; och får Utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning, må på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 4,500 kronor till *beredande af förstärkning af arbetskrafterna å Statskontorets riksbokslutsbyrå.*

Ersättning för af Statskontoret gjorda förskott.

Ang. anslag till ersättning af Statskontoret gjorda förskott. (8.)

10:o) Enligt af Statskontoret hos Kongl. Maj:t gjord anmälan, har Statskontoret förskottsvis bestridt följande utgifter, hvilka borde hos Riksdagen anmälas till ersättning, nemligen:

till	godtgörande af kostnader för uppmätning och kartläggning m. m. af åtskilliga kronans domäner	Kr.	3,177: 23
»	ersättning för till statsverket afträdda åbyggnader å indragna boställen	»	8,604: 40
»	ersättning åt en kronoarrendator för saknad afkomst af exproprierad jord	»	79: 30
»	godtgörande af den på vissa kronoegendomar belöpande kostnad för deltagande under år 1884 i Hjelmarens och Qvismarens sänkning	»	5,198: 89
»	godtgörande af kostnader för vissa kronoegendomars deltagande i andra vattenafledningsföretag	»	9,952: 24
»	godtgörande af utskylder m. m. för ett indraget boställe	»	684: 57
»	reparationer under år 1884 å Tranebergs, Nockeby och Drottningholms broar	»	10,355: 06
»	kostnader för statsverkets bergseffekter	»	4: 20
»	kostnader för komitén för utarbetande af förslag till ny instruktion för Riksdagens revisorer	»	2,256: 90
»	ersättning, jemlikt 9:de punkten i nådiga förordningen den 15 Juni 1883 angående reglering af arbets- eller hofveriskyldigheten till vissa kronans egendomar i Skåne, för år 1884 till den då ännu befintliga landshöfdingelöneregleringsfonden för upphörd arbets- eller hofveriskyldighet af vissa hemman till Alnarps kungsgård	Kr.	4,647: 35
	eller tillhopa	Kr.	44,960: 14.

Med anledning häraf och på grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må till gäldande af nämnda förskott på extra stat för år 1887 anvisa ett till helt krontal jemnadt belopp af 44,961 kronor.

Genomförande af Öfverintendentsembetets nya organisation.

11:o) Utskottet hemställer,

Ang. anslag till genomförande af Öfverintendentsembetets nya organisation. (9.)

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må, för genomförande af Öfverintendentsembetets nya organisation, anvisa för år 1887 ett extra anslag af 1,000 kronor.

Iståndsättande af taket å Kalmar slott.

Ang. anvisande af en del af beviljadt anslag till iståndsättande af taket å Kalmar slott. (10.)

12:o) Sedan 1884 års Riksdag beviljat ett extra anslag af 80,000 kronor till iståndsättande af taket å Kalmar slott m. m., samt af detta anslag för hvartdera af åren 1885 och 1886 anvisats en femtedel eller 16,000 kronor har Kongl. Maj:t, af skäl, som anförts till statsrådsprotokollet den 11 sistlidne Januari (sid. 38), äskat för år 1887 ytterligare en femtedel, eller 16,000 kronor.

Vidare har, beträffande detta anslagsbehof, Herr *A. P. Danielson* i en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 167) — efter erinran, hurusom Stats-Utskottet, vid pröfning af Kongl. Maj:ts vid 1884 års riksdag gjorda framställning om beviljande för ifrågavarande ändamål af 120,000 kronor, ansett, att takhufvarne å slottet kunde utan afsevärd olägenhet täckas med galvaniserad jernplåt i stället för af Kongl. Maj:t föreslagna och i kostnadsförslaget upptagna kopparplåt samt förty hemstält, att det begärda anslaget måtte nedsättas till af Riksdagen sedermera ock beviljadt belopp af 80,000 kronor — föreslagit, att som motionären varit i tillfälle inhemta, att priset å koppar, så betydligt fallit, att högst 5,000 kronor erfordrades för att omförmälda takhufvar kunde täckas med koppar i stället för, såsom beslutadt blifvit, med galvaniserad jernplåt, samt att reparationsarbetet ännu icke mera framskridit än att denna förändring lämpligen kunde vidtagas, Riksdagen, vid behandlingen af Kongl. Maj:ts här ofvan omförmälda framställning, ville medgifva den

ändring i det år 1884 fattade beslutet, att Riksdagen hos Kongl. Maj:t anmälde att, derest takhufvarne å Kalmar slott kunde täckas med koppar i stället för galvaniserad jernplåt till ökad kostnad af högst 5,000 kronor, samt Kongl. Maj:t kunde af andra, till dess förfogande varande medel till sagda kostnad bereda tillgång, Riksdagen för sin del lemnade bifall till den sålunda afsedda förändringen.

Hvad Kongl. Maj:ts framställning vidkommer, föranleder densamma icke någon erinran.

Beträffande föremålet för det af motionären framstälda förslag har upplysts, att Öfverintendentsembetet i skrifvelse till Konungen den 5 Januari 1886, i fråga om antagandet af anbud å beslutade reparationsarbeten å Kalmar slott, anfört bland annat följande:

att vid tiden för utförande af ifrågavarande reparationsarbeten Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kalmar län i skrifvelse den 15 Juni 1885 fäst Öfverintendentsembetets uppmärksamhet å det starka prisfall å koppar, som under de senare åren inträffat och antagligen komme att ytterligare fortgå samt dervid tillika erinrat, dels hurusom kopparplåt måste anses såsom vida varaktigare och smidigare taktäckningsämne än galvaniserad jernplåt, hvilken dessutom, då den blifvit otjenstbar, saknade allt värde, under det att kopparplåten bibehölle materialvärdet, dels ock hurusom sistnämnda plåt, derest den anbragtes å tornhufvarne, skulle med hänsyn till färgen synnerligen väl öfverensstämma med det för de plana ytorna å slottstaken afsedda täckningsämnet svensk skiffer, hvarigenom åt hela byggnaden komme att beredas ett långt mera harmoniskt och värdigt utseende, än om tornhufvarne blefve täckta med den hvitgrå galvaniserade plåten; till följd hvaraf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande funnit sig böra hemställa, huruvida icke skäl förefunnes att beträffande omförmälda tornhufvars täckning uppgöra alternativa kostnadsförslag, som å den blifvande entreprenadauktionen utbjödes, hvarigenom kunde utrönas, om icke anslagets storlek medgåfve användandet af kopparbetäckning;

att embetet, som delade Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes sålunda uttalade åsigt, efter inhemtande af uppgifter å nu gällande pris å kopparplåt, trodde det vara möjligt att erhålla anbud å arbetets utförande med användande af koppar inom den för tornen afsedda del af anslagssumman för hela slottsreparationen, eller 54,000 kronor, till följd hvaraf embetet ock anmodat länsstyrelsen om anställande af auktion å arbetet i dylikt syfte;

att denna auktion, hvilken hållits inför bemälde Befallningshafvande den 12 December 1885 emellertid så utfallit, att dervid afgifvits anbud

å arbetet, med användande derför af kopparplåt af två uppgifna spekulanter, den ena med 70,000 kronor och den andra med 76,933 kronor 41 öre, hvarförutom, efter auktionen, till Kongl. Maj:t inkommit ett dylikt anbud af byggmästaren i Stockholm A. M. Svensson med 59,000 kronor, eller 5,000 kronor högre än den omförmälda, för ändamålet tillgängliga delen af anslagssumman;

att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande på grund häraf funnit sig ej kunna antaga något af de sålunda afgifna anbuden, men öfverlemnat det sistnämnda till embetets pröfning under tillkännagifvande, att den omständigheten, att detta med 5,000 kronor öfverstege maximibeloppet, icke i och för sig, enligt Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt, borde föranleda till dess förkastande, enär, äfven om icke genom besparing å den summa, som beräknats åtgå för slottstakens omläggning i öfrigt, hela restaurationsarbetet skulle kunna utföras inom det af Riksdagen beviljade anslag, skilnaden vore alltför obetydlig för att icke Kongl. Maj:t skulle kunna finna utväg att betäcka densamma med andra medel; samt slutligen

att Öfverintendentsembetet för egen del hemstälde om bemyndigande att, på anförda skäl, antaga Svenssons anbud, äfvensom att, derest sig visade att nämnda 5,000 kronor icke kunde helt och hållet eller till någon del betäckas af det för restaurering af slottstaket m. m. i dess helhet anvisade extra anslaget af 80,000 kronor, få bekosta bristen af Sjunde hufvudtitelns anslag till byggnader och reparationer.

Denna Öfverintendentsembetets skrifvelse inkom till Kongl. Maj:t den 8 Januari 1886 samt hade derför, derest densamma ansetts böra föranleda till någon Kongl. Maj:ts framställning hos Riksdagen, kunnat, om dertill funnits vara skäl, behandlas i sammanhang med andra till regleringen af utgifterna under Sjunde hufvudtiteln hörande frågor, hvilka föredrogos i Statsrådet den 11 i samma månad.

Vid sådant förhållande skulle möjligen ett uttalande från Riksdagens sida i ett ärende, som är underställdt Kongl. Maj:ts pröfning och ännu icke blifvit afgjordt, kunna anses mindre lämpligt, men då Utskottet, sedan dess uppmärksamhet blifvit genom förevarande motion fäst å frågans nuvarande läge, delar den uppfattning, att det vore önskvärdt, att kopparplåt måtte kunna användas till täckning af tornhufvarne å slottet i stället för galvaniserad jernplåt, då sådant nu synes kunna ske för en kostnad, som knappast är nämnvärd i förhållande till hvad ursprungligen blifvit beräknadt, så finner Utskottet de förhandenvarande betänkligheterna mot ett Riksdagens uttalande i det på Kongl. Maj:ts pröfning beroende ärendet böra falla; och hemställer Utskottet alltså,

att Riksdagen må:

a) med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit på extra stat för år 1887 anvisa till *istàndsättande af taket å Kalmar slott och verkställande i sammanhang dermed af vissa förändringar i afseende å slottstornen* en femtedel af det för detta ändamål beviljade anslaget å 80,000 kronor, eller 16,000 kronor; samt

b) besluta att, vid anmälan om anslagets anvisande, tillika gifva tillkänna, att, derest tornhufvarne å Kalmar slott kunna täckas med kopparplåt i stället för galvaniserad jernplåt till en ökad kostnad af högst 5,000 kronor samt Kongl. Maj:t kan af andra, till dess förfogande stälda medel till sagda kostnad bereda tillgång, Riksdagen för sin del deremot icke har något att erinra.

Den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner.

Ang. anslag till den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner. (11 o. 12.)

13:o) Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställningar hemställer Utskottet,

att Riksdagen för bestridande af utgifterna för den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner må på extra stat för år 1887 anvisa följande belopp:

a) till *aflöning åt domänintendenter och uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna* 45,000 kronor; och

b) till *resekostnader vid domänförvaltningen*, såsom förslagsanslag, 21,639 kronor.

Kongl. teatrarne.

Ang. anslag till de Kongl. teatrarne. (13.)

14:o) I skrifvelse den 9 April 1884 (N:o 21) anmälde Riksdagen, med anledning af Kongl. Maj:ts vid nämnda riksdag framstälda förslag rörande de Kongl. teatrarne, bland annat, att Riksdagen under vilkor, att Stockholms stad under tre år från den 1 Juli 1884 med ett belopp af 50,000 kronor om året deltoge i kostnaden för de Kongl. teatrarnes verksamhet, dels medgifvit, att teatrarnes verksamhet å såväl den stora som den

dramatiska teatern finge fortgå i tre spelår, räknadt från den 1 Juli 1884, dels för sådant ändamål uppfört till oförändradt belopp det till Kongl. teatern i då gällande riksstat anvisade ordinarie anslaget å 60,000 kronor, dels ock på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts begäran om anslag å extra stat för år 1885 till de Kongl. teatrarne, att till Kongl. Maj:ts förfogande ställdes ett kreditiv å högst 15,000 kronor, att användas endast i den mån anslaget å ordinarie stat samt Hans Maj:t konungens bidrag till teatrarne tillika med Stockholms stads tillskott och teatrarnes öfriga inkomster icke försloge till bestridande af teatrarnes utgifter; dock med vilkor jemväl att statsmedel utöfver sålunda bestämda anslag icke finge för de Kongl. teatrarne användas.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda af 1884 års Riksdag blifvit beslutadt har nu Kongl. Maj:t äskat, att för spelåret den 1 Juli 1886— den 1 Juli 1887, hvilket är det sista af de tre spelår, som 1884 års Riksdag afsåg, måtte beviljas ett kreditiv af högst 15,000 kronor att användas på samma vilkor, som af 1884 års Riksdag först föreskrefvos och derefter af 1885 års Riksdag upprepades i fråga om det för nu löpande spelår beviljade kreditivet, likaledes å högst 15,000 kronor.

Då, sedan Stockholms stad uppfylt det anspråk på bidrag från staden till de Kongl. teatrarnes upprätthållande, som stälts på densamma, någon ändring i anslaget till teatrarne nu icke kan ifrågasättas, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må för de Kongl. teatrarne anvisa ett kreditiv af högst 15,000 kronor, att under spelåret den 1 Juli 1886 — den 1 Juli 1887 användas endast i den mån anslaget å ordinarie stat, Kongl. Maj:ts bidrag till teatrarne tillika med Stockholms stads tillskott och teatrarnes öfriga inkomster icke förslå till bestridande af teatrarnes utgifter, samt med vilkor jemväl att statsmedel, utöfver sålunda bestämda anslag, icke få för de Kongl. teatrarne användas.

Stockholm den 12 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid punkten 3:o (angående tullverket): af Herrar *N. Petersson, O. B. Olsson, G. Eriksson, M. Jonsson* och *P. Pehrsson,* hvilka ansett, att Utskottets yttrande och förslag beträffande denna anslagstitel bort hafva följande innehåll:

»Till följd af de nedsättningar, som på annat håll kunnat göras, kan visserligen den nu begärda aflöningsförhöjningen åt tullförvaltaren i Skellefteå beviljas, utan att sådant föranleder höjning af aflöningsstatens slutsumma, men då den nuvarande aflöningens belopp, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, faststälts så nyligen som vid 1883 års riksdag, samt något så väsentligt fördyrande af lefnadskostnaderna hvarken uppgifvits eller kan antagas hafva efter denna tid inträffat, att förhöjning i aflöningen kan anses påkallad af sådana förhållanden härutinnan, hvilka icke redan vid aflöningens bestämmande till det nuvarande beloppet kunnat förutses och beräknas, finner Utskottet, som icke anser tulluppbördens belopp samt mer eller mindre tillfälliga stegringar i denna i och för sig böra grundlägga anspråk på ökade aflöningsförmåner, ej skäl att tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts framställning i denna del. Aflöningsstaten skulle alltså kunna minskas med hela det belopp af 1,700 kronor, som besparas genom den ofvan omförmälda omregleringen af tullförvaltningen i Jemtland, samt för år 1887 komma att sluta å en summa af 1,694,000 kronor i stället för äskade 1,694,800 kronor.

Öfriga af Kongl. Maj:t framstälda förslag angående tullverket hafva icke föranledt annan erinran, än att *omkostnadsstaten,* till vinnande af en jemn slutsumma, synts böra nedsättas med 310 kronor i stället för af Kongl. Maj:t för samma ändamål föreslagna 110 kronor, då denna stat skulle komma att utgöra 211,795 kronor i stället för af Kongl. Maj:t beräknade 211,995 kronor; hemställande derför Utskottet,

att Riksdagen må:

a) — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om förhöjning i aflöningen åt tullförvaltaren i Skellefteå, men med godkännande af öfriga af Kongl. Maj:t föreslagna ändringar i tullverkets aflöningsstat för år 1887 — fastställa denna stat för samma år till 1,694,000 kronor;

b) med godkännande af hvad Kongl. Maj:t beträffande tullverkets öfriga utgiftsstater för år 1887 föreslagit — endast med den förändring att omkostnadsstaten för vinnande af jemn slutsumma minskas med 310 kronor i stället för 110 kronor enligt Kongl. Maj:ts framställning — bestämma tullverkets öfriga utgiftsstater för år 1887 till följande belopp:

öfvergångsaflöningsstaten till	Kr.	31,660: —
ålderstilläggsstaten till	»	250,000: —
indragningsstaten till	»	46,745: —
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och betjente till	»	197,000: —
pensionsstaten för aflidne tjenstemäns och betjentes efterlemnade enkor och barn till	»	31,800: —
omkostnadsstaten till	»	211,795: —
eller tillsammans	Kr.	769,000: —; samt

c) vid bifall till hvad i mom. *a)* och *b)* hemstälts, bestämma anslaget för tullverket för år 1887 till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,463,000 kronor»;

vid punkten 4:o (angående Skogsväsendet): af Herrar Grefve *G. Sparre* och Grefve *W. G. Hamilton;* och

af Herrar Friherre *R. von Kræmer, C. E. Casparsson,* Friherre *F. von Essen, H. P. P. Tamm* och *E. Sederholm,* hvilka yrkat bifall till Kongl. Maj:ts proposition;

vid punkten 5:o (angående ifrågasatt anslag till befrämjande af skogsodling m. m.): af Herr Friherre *F. von Essen,* hvilken yrkat, att Utskottets utlåtande i denna punkt skulle erhålla följande lydelse:

»Utan tvifvel är denna framställning förtjent af uppmärksamhet, såsom afseende ett ändamål, hvilket för hela landet är af stor vigt; men med den ringa utredning, som nu föreligger, lärer dock icke böra komma i fråga, åtminstone för närvarande och i sakens nuvarande skick, att anvisa medel för dess främjande.

Dock synes det Utskottet, att vissa åtgärder i det af motionären afsedda syfte redan nu skulle kunna vidtagas, nemligen på det sätt, att enskilde erbjödes tillfälle att, i mån af tillgång, af staten erhålla skogsfrö till lägre pris än det allmänt gällande; hvarjemte utlemnandet till enskilde af plantor för skogsplantering, hvilket nu lärer ega rum vid en eller annan af statens plantskolor för skogsträd, synes böra utsträckas så långt, som sådant låter sig göra utan afsevärda kostnader för staten.

Huru denna sak skall till sina detaljer ordnas, såsom t. ex. i fråga om sättet för försäljningen af det frö, staten kan undvara, om och i hvad mån staten kan låta den enskilde, som sådant behöfver, erhålla någon handledning vid skogssådd och skogsplantering, om staten sjelfständigt eller endast i förening med landsting eller hushållningssällskap bör verka för ändamålet o. s. v., lärer endast genom Kongl. Maj:t och vederbörande myndigheter kunna utredas.

Utskottet hemställer derför,

att Herr L. M. Carlssons motion må på det sätt bifallas, att Riksdagen besluter att hos Kongl. Maj:t hemställa, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och på hvad sätt staten skulle för billigt pris och i mån af tillgång åt enskilde kunna tillhandahålla skogsfrö och plantor för skogsodling, samt låta anordna handledning vid skogssådd och skogsplantering utan afsevärda kostnader för statsverket.»

I denna reservation hafva Herrar Friherre *R. von Kræmer, C. E. Casparsson, S. Nilsson, N. Petersson* och *A. Persson* instämt;

af Herr *A. P. Danielsson;*

vid punkten 12:o (angående iståndsättande af taket å Kalmar slott): af *C. E. Casparsson.*

Herrar *O. W. Odelberg* och *N. Fosser* hafva ej inom Utskottet deltagit i behandlingen af Sjunde hufvudtiteln och Herr Friherre *B. A. Leijonhufvud* endast i den del deraf, som rör postverket.

Bilagor Litt. A och Litt. B.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1886 års riksstat anslår: Anvisning i kontant Kronor	ö.	Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter och kyrkotionde Kronor	ö.	Ersättningar Kronor	ö.	Summa Kronor	ö.	**Finans-**
17,000	—	——	—	——	—	17,000	—	Departementschefen . ...
62,400	—	——	—	——	—	62,400	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli
122,100	—	——	—	——	—	122,100	—	Kammarkollegium ....
95,800	—	——	—	——	—	95,800	—	Statskontoret ....
174,000	—	——	—	——	—	174,000	—	Stämpelomkostnader, *förslagsanslag* ....
75,000	—	——	—	——	—	75,000	—	Kostnader för allmänna bevillningens uttaxering,
20,300	—	——	—	——	—	20,300	—	Mynt- och kontrollverken ....
5,400	—	——	—	——	—	5,400	—	Omkostnader för kontrollverket, *förslagsanslag* ...
169,600	—	——	—	——	—	169,600	—	Kammarrätten ....
35,500	—	——	—	——	—	35,500	—	Öfverintendentsembetet..
5,694,500	—	——	—	——	—	5,694,500	—	Postverket, *förslagsvis* beräknadt att utgå direkt
								Ökas med ....
1,330,000	—	——	—	——	—	1,330,000	—	Telegrafverket, *reservationsanslag*, att af telegraf-
								belopp..
								Minskas med ....
2,468,000	—	——	—	——	—	2,468,000	—	Tullverket, *förslagsanslag*, att af tullmedlen direkt
								Minskas med ....
1,640,000	—	——	—	——	—	1,640,000	—	Ersättning till städerna för mistad tolag, *förslags-*
94,000	—	——	—	——	—	94,000	—	Domänstyrelsen ....
672,000	—	——	—	——	—	672,000	—	Skogsväsendet:
								Bestämdt anslag:
								För skogsstaten. Nuvarande belopp ....
								Ökas med..
								För statens skogsskolor. Nuvarande belopp
								Ökas med..
Tpt 12,675,600	—	——	—	——	—	12,675,600	—	

Litt. A.

rikssstatens Sjunde hufvudtitel.

departementet.	Förslag till blifvande riksstat: Anvisning i kontant Kronor	ö.	Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter och kyrkotionde Kronor	ö.	Ersättningar Kronor	ö.	Summa Kronor	ö.
....	17,000	—	——	—	——	—	17,000	—
....	62,400	—	——	—	——	—	62,400	—
....	122,100	—	——	—	——	—	122,100	—
....	95,800	—	——	—	——	—	95,800	—
....	174,000	—	——	—	——	—	174,000	—
förslagsanslag	75,000	—	——	—	——	—	75,000	—
....	20,300	—	——	—	——	—	20,300	—
....	5,400	—	——	—	——	—	5,400	—
....	169,600	—	——	—	——	—	169,600	—
....	35,500	—	——	—	——	—	35,500	—
af postmedlen. Nuvarande belopp 5,694,500: —								
.... 481,300: —	6,175,800	—	——	—	——	—	6,175,800	—
medlen direkt utgå. Nuvarande								
.... 1,330,000: —								
.... 30,000: —	1,300,000	—	——	—	——	—	1,300,000	—
utgå. Nuvarande belopp .... 2,468,000: —								
.... 4,000: —	2,464,000	—	——	—	——	—	2,464,000	—
anslag	1,640,000	—	——	—	——	—	1,640,000	—
....	94,000	—	——	—	——	—	94,000	—
.... 404,400: —								
.... 1,670: — 406,070: —								
.... 23,650: —								
.... 850: — 24,500: — 430,570: —								
Transport 430,570: —	12,450,900	—	——	—	——	—	12,450,900	—

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.* Friheter och kyrkotionde		Ersättningar		Summa		
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
Tpt	12,675,600	—	———	—	———	—	12,675,600	—	
									Reservationsanslag:
									För skogsinstitutet ....
									» enskilda skogsundervisningen ....
									Kronoskogarnes förvaltning och befrämjand
									mänhet. Nuvarande belopp ....
									Ökas med ....
	12,000	—	———	—	———	—	12,000	—	Till belöningar för rofdjurs dödande, *förslag*
	30,000	—	———	—	———	—	30,000	—	Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publik
	200,000	—	———	—	———	—	200,000	—	Byggnader och reparationer, *reservationsanslag* .
	21,550	—	2,520	—	2,720	—	26,790	—	Städers friheter, *förslagsanslag* ....
	15,000	—	———	—	———	—	15,000	—	Observations- och uppbördsprocenter m. m., *för*
	430,000	—	———	—	———	—	430,000	—	Kontroll å tillverkningsafgifter, *förslagsanslag* ...
	16,000	—	———	—	———	—	16,000	—	För kontrollen vid enskilda banker och kredi
	25,000	—	———	—	———	—	25,000	—	Restitutioner, *förslagsanslag* ....
	30,800	—	———	—	———	—	30,800	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag* ....
	20,000	—	———	—	———	—	20,000	—	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*
	250,000	—	———	—	———	—	250,000	—	Postafgifter för tjenstebref och dylika försändelse
	36,810	—	———	—	———	—	36,810	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslag*
	35,000	—	———	—	———	—	35,000	—	Extra utgifter, *reservationsanslag* ....
	60,000	—	———	—	———	—	60,000	—	Kongl. Teatern ....
S:a	13,857,760	—	2,520	—	2,720	—	13,863,000	—	

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.* Friheter och kyrkotionde		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.* Ersättningar		Summa	
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Transport 430,570: —	12,450,900	—	——	—	——	—	12,450,900	—
...... 21,300: —								
...... 8,600: —								
...f skogsväsendet i all-								
...... 214,050: —								
...... 80: — 214,130: — 244,030: —	674,600		——	—	——	—	674,600	
...nslag	12,000	—	——	—	——	—	12,000	—
...us i Stockholm, *förslagsanslag*	30,000	—	——	—	——	—	30,000	—
......	200,000	—	——	—	——	—	200,000	—
......	21,550	—	2,520	—	2,720	—	26,790	—
...lagsanslag	15,000	—	——	—	——	—	15,000	—
......	430,000	—	——	—	——	—	430,000	—
...nstalter, *förslagsanslag,* högst	16,000	—	——	—	——	—	16,000	—
......	25,000	—	——	—	——	—	25,000	—
......	30,800	—	——	—	——	—	30,800	—
......	20,000	—	——	—	——	—	20,000	—
...örslagsanslag	250,000	—	——	—	——	—	250,000	—
...nslag	36,810	—	——	—	——	—	36,810	—
......	35,000	—	——	—	——	—	35,000	—
......	60,000	—	——	—	——	—	60,000	—
Summa	14,307,660	—	2,520	—	2,720	—	14,312,900	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslaget under riksstatens Sjunde hufvudtitel.

		Kronor	öre
Finansdepartementet.			
Finansdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts Kansli:			
För kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter		4,000	—
Statskontoret:			
För genomförande af dess nya organisation	5,400: —		
Till beredande af förstärkning af arbetskrafterna å riksbokslutsbyrån	4,500: —		
Ersättning för förskottsvis bestridda utgifter, tillhörande denna hufvudtitel	44,961: —	54,861	—
Öfverintendentsembetet:			
För genomförande af dess nya organisation	1,000: —		
» iståndsättande af taket å Kalmar slott m. m.	16,000: —	17,000	—
Domänstyrelsen:			
Till aflöning åt domänintendenter och uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna	45,000: —		
» resekostnader vid domänförvaltningen, *förslagsanslag*	21,639: —	66,639	—
De Kongl. Teatrarne:			
Till de Kongl. Teatrarne för spelåret 1886—1887 utöfver det å ordinarie stat uppförda anslag af 60,000 kronor, *kreditiv,* högst		15,000	—
	Summa	157,500	—

Bilagor I. och II.

Bil. I. **Ta-**

utvisande de aflöningsförmåner samt öfriga inkomster, som årligen tillfalla nedan-

	Fast aflöning under de 5 första tjensteåren; sportler och uppbördsprovision *oberäknade*						Fast aflöning efter 5 års tjenstgöring; sportler och uppbördsprovision *oberäknade*						Fast aflöning efter 10 års tjenstgöring; sportler och uppbördsprovision *oberäknade*					
	Lön		Tjenst-görings-penningar		Summa		Lön		Tjenst-görings-penningar		Summa		Lön		Tjenst-görings-penningar		Summa	
Postförvaltare.																		
1:sta aflöningsklassen	3,000	—	1,000	—	4,000	—	3,000	—	1,000	—	4,000	—	3,000	—	1,000	—	4,000	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**3,000**	—	**1,000**	—	**4,000**	—	**3,375**	—	**1,125**	—	**4,500**	—	**3,750**	—	**1,250**	—	**5,000**	—
2.dra d:o	2,700	—	900	—	3,600	—	2,700	—	900	—	3,600	—	2,700	—	900	—	3,600	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**2,700**	—	**900**	—	**3,600**	—	**3,075**	—	**1,025**	—	**4,100**	—	**3,450**	—	**1,150**	—	**4,600**	—
3:dje d:o	2,250	—	750	—	3,000	—	2,250	—	750	—	3,000	—	2,250	—	750	—	3,000	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**2,250**	—	**750**	—	**3,000**	—	**2,625**	—	**875**	—	**3,500**	—	**3,000**	—	**1,000**	—	**4,000**	—
4:de d:o	1,800	—	600	—	2,400	—	2,025	—	675	—	2,700	—	2,250	—	750	—	3,000	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**1,800**	—	**600**	—	**2,400**	—	**2,175**	—	**725**	—	**2,900**	—	**2,550**	—	**850**	—	**3,400**	—
5:te d:o	1,350	—	450	—	1,800	—	1,575	—	525	—	2,100	—	1,800	—	600	—	2,400	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**1,500**	—	**500**	—	**2,000**	—	**1,800**	—	**600**	—	**2,400**	—	**2,100**	—	**700**	—	**2,800**	—
6:te d:o	1,200	—	400	—	1,600	—	1,425	—	475	—	1,900	—	1,650	—	550	—	2,200	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**1,350**	—	**450**	—	**1,800**	—	**1,650**	—	**550**	—	**2,200**	—	**1,950**	—	**650**	—	**2,600**	—
Kontrollörer.																		
1:sta lönegraden	2,700	—	900	—	3,600	—	2,700	—	900	—	3,600	—	2,700	—	900	—	3,600	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**2,700**	—	**900**	—	**3,600**	—	**3,075**	—	**1,025**	—	**4,100**	—	**3,450**	—	**1,150**	—	**4,600**	—
2:dra d:o	2,250	—	750	—	3,000	—	2,250	—	750	—	3,000	—	2,250	—	750	—	3,000	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**2,250**	—	**750**	—	**3,000**	—	**2,625**	—	**875**	—	**3,500**	—	**3,000**	—	**1,000**	—	**4,000**	—
3:dje d:o	1,800	—	600	—	2,400	—	1,800	—	600	—	2,400	—	1,800	—	600	—	2,400	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**1,800**	—	**600**	—	**2,400**	—	**2,175**	—	**725**	—	**2,900**	—	**2,550**	—	**850**	—	**3,400**	—
Postexpeditörer.																		
1:sta lönegraden	1,200	—	400	—	1,600	—	1,425	—	475	—	1,900	—	1,650	—	550	—	2,200	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**1,350**	—	**450**	—	**1,800**	—	**1,650**	—	**550**	—	**2,200**	—	**1,950**	—	**650**	—	**2,600**	—
2:dra d:o	900	—	300	—	1,200	—	1,125	—	375	—	1,600	—	1,350	—	450	—	1,800	—
enligt Kongl. Maj:ts förslag	**1,200**	—	**400**	—	**1,600**	—	**1,500**	—	**500**	—	**2,000**	—	**1,800**	—	**600**	—	**2,400**	—

bell

nämnde posttjenstemän; med tillägg af uppgift om pension vid afsked ur tjensten.

Sportler under hela tjenstetiden; årligen 1:o		Uppbördsprovision under hela tjenstetiden; årligen. 2:o		Summa fast aflöning med 2 ålderstillägg, sportler och uppbördsprovision.		Pension vid afsked ur tjensten: Från civilstatens pensionsinrättning		Från postverket		Summa		Anmärkningar
1,169	—	2,160	—	7,329	—	1,800	—	1,200	—	3,000	—	
1,169	—	**2,160**	—	**8,329**	—	———	—	———	—	**3,750**	—	
1,130	—	1,500	—	6,230	—	1,200	—	1,500	—	2,700	—	
1,130	—	**1,500**	—	**7,230**	—	———	—	———	—	**3,450**	—	
770	—	1,160	—	4,930	—	1,200	—	1,050	—	2,250	—	
770	—	**1,160**	—	**5,930**	—	———	—	———	—	**3,000**	—	
310	—	860	—	4,170	—	900	—	1,350	—	2,250	—	
310	—	**860**	—	**4,570**	—	———	—	———	—	**2,550**	—	
280	—	740	—	3,420	—	600	—	1,200	—	1,800	—	
280	—	**740**	—	**3,820**	—	———	—	———	—	**2,100**	—	
130	—	500	—	2,830	—	600	—	1,050	—	1,650	—	
130	—	**500**	—	**3,230**	—	———	—	———	—	**1,950**	—	
———	—	660	—	4,260	—	900	—	1,800	—	2,700	—	
———	—	**660**	—	**5,260**	—	———	—	———	—	**3,450**	—	
———	—	710	—	3,710	—	900	—	1,350	—	2,250	—	
———	—	**710**	—	**4,710**	—	———	—	———	—	**3,000**	—	
———	—	600	—	3,000	—	900	—	900	—	1,800	—	
———	—	**600**	—	**4,000**	—	———	—	———	—	**2,550**	—	
———	—	330	—	2,530	—	600	—	1,050	—	1,650	—	
———	—	**330**	—	**2,930**	—	———	—	———	—	**1,950**	—	
———	—	130	—	1,930	—	600	—	750	—	1,350	—	
———	—	**130**	—	**2,530**	—	———	—	———	—	**1,800**	—	

1:o. Sportler.

Sportlerna utgöras af
a) afgifter för postutvexling genom lösväska.
b) afgifter för postafgifters bokförande.
c) en afgift af 2 öre för hvarje insättning i postsparbanken.

Om sportlerna anmärker Generalpoststyrelsen, att de äro stadda i sjunkande samt dessutom ytterst vexlande inom de särskilda klassserna (se vidare härom sid. 7 i skrifvelsen den 30 Nov. 1885.)

2:o. Uppbördsprovision.

Genom K. Br. d. 16 Juni 1876 är bestämdt, att den tjenstemännen vid postanstalterna tillkommande provision för kontant redovisade postafgifter och sålda frimärken skall från och med 1877 utgå med höjda belopp af
10 % å uppbörd, som icke öfverstiger 3,000 kronor.
6 % å d:o, som öfverskjuter 3,000 kronor men icke 15,000 kronor.
3 % å d:o, som öfverskjuter 15,000 kronor.

Genom K. Br. d. 23 Mars 1877 är vidare bestämdt, hvad angår provisionen åt de i denna tabell upptagna befattningar, att $^1/_4$ tillkommer postkontorschefen ensam och öfriga $^3/_4$ denne och vederbörande *å stat uppförda* biträdande tjenstemän gemensamt i mån af beloppet af dem hvar tillkommande ordinarie lön eller arfvode.

För Stockholm och Göteborg äro särskilda bestämmelser meddelade.

3:o. Pension.

Uppgifterna om de från civilstatens pensionsinrättning utgående pensionsbeloppen äro hemtade från Kongl. Maj:ts förnyade reglemente för civilstatens pensionsinrättning den 28 September 1883, infördt i svensk författningssamling för samma år under N:o 54.

Bil. II.

Förslag

till aflöningsbelopp och öfriga grunder för aflöning af nedannämnda klasser af posttjenstemän.

Postförvaltare.	Lön Kr.	Tjenstgörings-penningar Kr.	Summa Kr.	
1:sta aflöningsklassen	3,000	1,000	4,000	
2:dra aflöningsklassen	2,700	900	3,600	Efter 10 år kan aflöningen höjas med 400 kronor.
3:dje d:o	2,250	750	3,000	D:o d:o
4:de d:o	1,950	650	2,600	Efter 5 år kan aflöningen höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.
5:te d:o	1,500	500	2,000	D:o d:o
6:te d:o	1,350	450	1,800	D:o d:o
Biträdande posttjenstemän.				
a) *Kontrollörer.*				
1:sta lönegraden	2,700	900	3,600	Efter 10 år kan aflöningen höjas med 400 kronor.
2:dra d:o	2,250	750	3,000	D:o d:o
3:dje d:o	1,800	600	2,400	D:o d:o
b) *Postexpeditörer.*				
1:sta lönegraden	1,350	450	1,800	Efter 5 år kan aflöningen höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.
2:dra d:o	1,200	400	1,600	D:o d:o

Stockholm, Ivar Hæggströms Boktryckeri, 1886.

RÄTTELSE

i Stats-Utskottets utlåtande N:o 11.

Sid. 18 rad. 17 uppifrån *står:* från 404,400 kronor till 406,070 kronor;
läs: från 428,050 kronor till 430,570 kronor.

STOCKHOLM, TRYCKT HOS K. L. BECKMAN, 1886.

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 April 1886, kl. ½11 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Å t t o n d e hufvudtitel.

(2:a U. A.)

Beträffande anslagen under riksstatens *åttonde* hufvudtitel, som omfattar anslagen under *Kongl. Ecklesiastikdepartementet*, hafva följande förändringar ifrågakommit.

Kleresistaten.

1:o) Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit att de till Lyrestads och Fägreds prestgårdar i Skaraborgs län, såsom ersättning för jordförluster genom Göta kanals anläggning beviljade, med lösen efter årligt medelmarkegångspris jemte forsellön utgående anslag af 315 kubikfot spanmål, hälften råg och hälften korn, till den förra och 31,5 kubikfot enahanda sädesslag till den senare måtte från och med år 1887 utbytas mot bestämda årliga penninganslag till belopp af 825 kronor för Lyrestads och 82 kronor för Fägreds prestgård; *Ang. utbyte af "ersättningar" mot bestämdt penningbelopp.* [1].

att för sådant ändamål den under kleresistaten uppförda anvisning i kontant måtte höjas med 907 kronor;

och att det under samma stat förekommande förslagsanslag till »indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» måtte

nedsättas med ett jemnadt belopp af 900 kronor, till följd hvaraf anslaget till kleresistaten ökas med 7 kronor.

Anslaget till kleresistaten utgör enligt nu gällande riksstat:

anvisning i kontant	kronor	9,898: —
friheter och kyrkotionde	„	18,000: —
ersättningar	„	347,800: — *)
Summa	kronor	375,698: —

Enligt Kongl. Maj:ts förslag, hvilket stödes på skäl, angifna i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 11 Januari 1886 (sid. 2—5) skulle anvisningen i kontant höjas med 907 kronor och anslaget till ersättningar minskas med 900 kronor, så att anslaget skulle under de särskilda rubrikerna komma att upptaga:

anvisning i kontant	kronor	10,805: —
friheter och kyrkotionde	„	18,000: —
ersättningar	„	346,900: —
Summa	kronor	375,705: —

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot förevarande framställning, får derför hemställa,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t under anslagstiteln »kleresistaten» föreslagit.

Lappmarks ecklesiastikverk.

Ang. höjning af förslags-anslaget till Lappmarks ecklesiastik-verk. [2.]

2:o). I förslagsanslaget till *Lappmarks ecklesiastikverk*, som nu utgör 22,700 kronor, har Kongl. Maj:t äskat en förhöjning med 37,300 kronor, hvarigenom anslaget skulle komma att utgöra 60,000 kronor.

Denna framställning är, enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 5 och 6) gifver vid handen, föranledd af den starka stegring i utgifterna från anslaget, som under de senare åren egt rum, och i hvilka utgifter det icke finnes anledning antaga att minskning kan ske.

Granskar man Statskontorets liggare för 1885, finner man, beträffande detta anslag, att detsamma, hvilket uppförts å stat första gången af 1834—35 årens Riksdag, afser främjandet af följande särskilda ändamål:

*) De två senare posterna äro uppförda under gemensam rubrik »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag».

a) *Aflöning åt en del af ecklesiastikstaten* inom Vesternorrlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län, under hvilken rubrik af Kongl. Maj:t anvisats flere särskilda arfvodes- eller lönebelopp åt vissa prester eller andra ecklesiastiska tjenstemän, vexlande mellan kronor 7: 50 (åt klockaren i Qvickjock) och kronor 1,700 (åt pastor i Jockmock).

b) *Undervisningsväsendet*, afseende *dels* stipendier åt teologie studerande, som vilja lära lappska språket, (2 st. à 300 kronor) *dels* ett seminarium vid Mattisudden i Jockmock för bildande af lappska småskolelärare och lärarinnor samt åtskilliga skolor för lappungdom, vid hvilka ett visst antal frielever underhålles, *dels* aflönande af ett antal kateketer, som skola undervisa den vandrande lappallmogens barn, *dels* utpensionering af ett visst antal lappbarn och *dels* bidrag till inackorderingskostnad åt sådana barn, som i öfrigt af egna medel kunna uppehålla sig.

c) *Pensioner*, åt kateketer, kapellpredikanters enkor och döttrar m. fl. till olika belopp.

Sammanlagda beloppet af alla enligt liggaren å anslaget anvisade utgifter utgör 38,158 kronor 88 öre, hvadan alltså en brist å 15,458 kronor 88 öre förefinnes, en brist som dock, enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår, för åren 1883 och 1884 uppgått till vida större belopp. Utgifterna hafva nemligen utgjort, år 1883 50,823 kronor 78 öre och år 1884 59,425 kronor 5 öre, eller i medeltal för dessa två år 55,124 kronor 42 öre.

Utskottet, som saknat tillfälle att ingå i någon närmare undersökning om orsakerna till den starka stegring af utgifterna från detta anslag, som, enligt hvad föredragande departementschefen anfört, under de senare åren egt rum, finner visserligen, att anslaget bör från sitt nuvarande belopp af 22,700 kronor höjas till en siffra, som något mer än den nämnda motsvarar utgiftssumman; och anser Utskottet denna höjning böra stanna vid 32,300 kronor, då anslaget således skulle komma att uppgå till 55,000 kronor.

Skulle detta anslagsbelopp visa sig otillräckligt samt utgifter utöfver detsamma ifrågakomma och anslaget derför öfverskridas och erfordra ytterligare höjning, lärer det blifva nödvändigt, att en fullständig utredning föregår, så att Riksdagen sättes i tillfälle att säkrare än nu bedöma och pröfva behofven. Det kan icke nekas, att under nuvarande förhållanden det ovanliga eger rum, att Kongl. Maj:t kan bestämma aflönings- och pensionsbelopp för en hel kategori af ecklesiastika tjenstemän samt deras enkor och barn, utan att — emot hvad eljest är vanligt — Riksdagen dervid kan utöfva något inflytande. Någon annan

begränsning af denna Kongl. Maj:ts befogenhet synes icke förefinnas än den, som kan anses ligga i hvad Rikets Ständer i sin den 30 Oktober 1834 aflåtna skrifvelse (N:o 177) angående regleringen af utgifterna under riksstatens dåvarande 10:de hufvudtitel anfört. Ständerna, som till Lappmarks ecklesiastikverk beviljade ett förslagsanslag af 7,000 Rdr B:co, anhöllo nemligen då, att Kongl. Maj:t täcktes i nåder vidtaga sådana åtgärder, som i möjligaste måtto förminskade berörda utgiftssumma medelst besparing såväl af aflöning eller arfvoden till de personer, hvilka icke vidare vore för Lappmarks ecklesiastikverk behöflige, som ock af andra icke erforderliga utgifter.

Utskottet vill visserligen icke med hvad nu blifvit anfördt hafva antydt, att icke vid gjorda dispositioner af anslaget all nödig hänsyn tagits till nödvändigheten att så mycket som möjligt hushålla med statens medel, men det torde i alla fall få medgifvas, att utgifternas starka tillväxt är egnad att framkalla betänkligheter och åtminstone ett försök att begränsa dem, om detta är möjligt utan att uppoffra det vigtiga ändamål, som med anslaget skall främjas.

Under antagande således, att om, oaktadt iakttagandet af nödig sparsamhet, den förhöjda anslagssumman af 55,000 kronor visar sig icke förslå, utan utgifterna komma att öfverstiga densamma, — och anslaget således enlighet med grundsatsen, att förslagsanslagen böra upptagas till belopp, som så nära som möjligt sammanfalla med utgifternas, behöfver ytterligare höjas — utredning varder, så vidt möjligt, meddelad om orsakerna till de ökade behofven, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen bestämmer förslagsanslaget till »Lappmarks ecklesiastikverk» från och med 1887 till 55,000 kronor och således höjer detta anslag från nu i riksstaten uppförda 22,700 kronor med 32,300 kronor.

Universiteten.

Ang. anslag till en ny e. o. professur i anatomi vid Upsala universitet. [3.]

3:o. Till aflöning åt en extra ordinarie professor i anatomi vid universitetet i Upsala har Kongl. Maj:t äskat, att på ordinarie stat måtte uppföras 4,500 kronor, deraf 1,000 kronor såsom tjenstgöringspenningar; och då de skäl, som i statsrådsprotokollet (sid. 6—9) anförts till stöd för detta anslagsbehof, synts Utskottet till fullo ådagalägga, att den nya lärarebefattningen är oundgängligen nödig för undervisningens behöriga gång, samt anledning icke är för handen att antaga, att den

nya befattningens inrättande skall kräfva några särskilda, nu ej uppgifna kostnader såsom för nya lokaler, biträden, vaktmästare o. s. v., hyser Utskottet ingen betänklighet att hemställa,

att Riksdagen må till aflöning åt en extra ordinarie professor i anatomi vid Upsala universitet uppföra å ordinarie stat 4,500 kronor, hvaraf 1,000 kronor såsom tjenstgöringspenningar.

Ang. ifrågasatt anslag till undervisning i den praktiska behandlingen af tyska, engelska och franska språken vid universiteten.

4:o. I en inom Andra Kammaren af Herr *S. von Friesen* väckt motion (N:o 154) har föreslagits,

att Riksdagen, för åstadkommande af undervisning vid universiteten i den praktiska behandlingen af tyska, engelska och franska språken i enlighet med de bestämmelser härom, som Kongl. Maj:t, efter universitetsmyndigheternas hörande, kunde finna för godt att utfärda, ville ställa till Kongl. Maj:ts disposition för hvartdera af universiteten i Upsala och Lund ett årligt belopp af 6,000 kronor.

De skäl, som motionären, stödjande sig bland annat på den senast församlade läroverkskomiténs betänkande samt på önskningar, uttalade äfven från universitetens sida, anfört för ofvanberörda förslag, hafva synts Utskottet värda uppmärksamhet. Då emellertid Kongl. Maj:t icke funnit de af universiteten uttryckta önskningarna nu böra föranleda till någon framställning hos Riksdagen, finner Utskottet det vara för tidigt, att Riksdagen tager denna fråga om hand, helst densamma antagligen kan bättre pröfvas, när frågan om läroverksreformen förekommer till afgörande.

Under uttalande häraf och då Utskottet antager, att ett afslag vid denna Riksdag å motionärens framställning endast innebär ett uppskof med anordnandet vid universiteten af sådan språkundervisning, som af motionären åsyftas, föranlåtes Utskottet hemställa,

att Herr von Friesens förevarande motion ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Ang. förmån af ängslott eller dess vederlag för vissa löntagare vid universitetet i Lund.

5:o. Af skäl, som äro anförda till statsrådsprotokollet (sid. 9—13) har Kongl. Maj:t under anslagstiteln »universiteten» föreslagit,

att Riksdagen måtte medgifva, det 1876 års Riksdags beslut angående lönereglering för professorer med flere tjenstemän vid Lunds universitet må så förstås, att den rätt till ängslott eller ersättning derför, som enligt hittills gällande ordning tillkommer innehafvare af

vissa spanmålslöner, må af dem åtnjutas utan minskning i de faststälda aflöningsbeloppen.

Hänvisande till den i statsrådsprotokollet lemnade redogörelsen för den vid 1876 års riksdag föreslagna och beslutade lönereglering vid universiteten samt till hvad i öfrigt der yttrats, får Utskottet anföra, att i nu gällande stat för Upsala universitet, hvilken stat faststälts den 13 November 1885 följande anmärkningar fogats efter förteckningen å de ordinarie professorerne, nemligen:

»1. Utaf aflöningen för hvar och en af professorerne, med undantag för professor Skytteanus, utgöra 1,500 kronor tjenstgöringspenningar; dock att, hvad förste teologie professorn eller domprosten angår, fördelningen af dennes aflöning i lön och tjenstgöringspenningar skall vidtaga först efter nuvarande tjensteinnehafvarens afgång.

»2. Innehafvare af ordinarie professorsembete, förutom professor Skytteanus, åtnjuta hvardera 12 famnar ved in natura.

»3. Besittningsrätt till en af de 44 akademiska åkerlotterna à 6 tunnland tillkommer, i den ordning ledighet inträffar, professorerne i alla fakulteter, bibliotekarien, räntmästaren, sekreteraren och kamreraren samt bibehålles af emeriti och vid dödsfall af enka, omyndiga söner och ogifta döttrar.

»4. Af nyssnämnda embets- och tjenstemän, med undantag af sekreteraren och kamreraren, uppbära, jemväl efter tjensteålder, de 21 äldste ersättning för humlegårdslotter med 30 kronor årligen till en hvar eller tillsammans (kr.) 630: —».

Hvad angår Lunds universitet och de nu ifrågavarande ängslotterna eller vederlag för dem, så säges i den af Kongl. Maj:t den 13 November 1885 senast faststälda staten endast följande — — — »I sammanhang härmed hafve VI, — som vilja framdeles OSS utlåta, huruvida den vissa professorer och andre löntagare vid universitetet tillkommande förmån att få tillträda ängslott eller erhålla vederlag derför må af dem hädanefter tillgodonjutas utan afdrag å deras kontanta aflöningsförmåner —, funnit godt att i afseende å utgiftsstatens tillämpning meddela» — — —

Då Kongl. Maj:ts framställning synes Utskottet vara grundad på fullt giltiga skäl, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning.

6:o. Beträffande den *patologiskt-anatomiska institutionen* vid universitetet i Lund har Kongl. Maj:t gjort följande framställningar:

Ang. förhöjdt årligt anslag till patologiska institutionen i Lund samt ett extra anslag för densamma.

dels att en förhöjning måtte beviljas i årsanslaget till institutionen till belopp af 1,600 kronor; hvaraf 1,000 kronor såsom anslag till materielen och 600 kronor såsom arfvode åt en vaktmästare;

dels ock att till inredning af den nya byggnaden för institutionen samt anskaffande af vetenskaplig materiel för densamma måtte på *extra stat* för år 1887 anvisas 5,000 kronor. [5 o. 42].

Det nuvarande årsanslaget till patologiska institutionen utgör 1,200 kronor och skulle således ökas till 2,800 kronor.

Enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 13 o. 14) gifver vid handen är behofvet af anslagsförhöjningen närmast föranledt af de förändrade förhållanden, som uppkomme derigenom att institutionen, som förut varit inskränkt till att i främsta rummet tillgodose de mera elementära sidorna af undervisningen, måst bringas till en högre grad af ändamålsenlighet.

Den nya anstalten kräfde kostnader för bränsle, vattenförbrukning och gas till belopp af lägst 700 kronor. Vidare blefve behofvet af en egen vaktmästare vid anstalten oundgängligt, så väl till biträde vid de många olikartade arbetena derstädes som för eldningen, renhållningen och den ständiga tillsynen; och beräknades aflöningen åt denne vaktmästare till den vid universitetet vanliga, eller 600 kronor. Härtill komme de direkta utgifterna för undervisningen och det vetenskapliga arbetet, hvilka utgifter — af universitetsmyndigheterna beräknade till 1,500 kronor — afsåge anskaffande och tillhandahållande af instrument och reagentier samt materiel och apparater.

Samtliga dessa utgiftsposter uppgå till ett sammanlagdt belopp af 2,800 kronor, af hvilka 1,200 kronor redan finnas anvisade, men återstoden, 1,600 kronor, skulle beviljas såsom förhöjning i årsanslaget.

Vid pröfning af denna framställning har Utskottet funnit skäl tillstyrka den föreslagna förhöjningen i årsanslaget till den patologiskt-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund.

Hvad derefter angår det af Kongl. Maj:t äskade extra anslaget å 5,000 kronor till inredning m. m. vid ifrågavarande institution, så får Utskottet erinra, hurusom Riksdagen — vid besvarandet af Kongl. Maj:ts till 1885 års Riksdag gjorda framställning derom, att till inredning af den nya byggnaden för patologiskt-anatomiska institutionen i Lund samt anskaffande af vetenskaplig materiel för samma institution måtte å extra stat för år 1886 beviljas ett anslag af 10,000 kronor, med rätt för det akademiska konsistoriet att vid användandet af detta anslag vidtaga sådana ändringar i det ingifna förslaget, som kunde befinnas nödiga och

lämpliga — i skrifvelse den 20 Maj 1885 (N:o 60) yttrat, att då en stor del af anslaget till ifrågavarande byggnad först under år 1886 komme att utgå och byggnaden fullbordas, samt tillförlitlig beräkning af inredningskostnaden m. m., som för äskade 10,000 kronor skulle bestridas, först då torde kunna verkställas, Riksdagen ansett skäl saknas att, innan fullständig och detaljerad kostnadsberäkning förelåge, bevilja ifrågavarande anslag till hela det belopp, som begärts; utan hade Riksdagen för det då varande ansett beloppet kunna nedsättas till 5,000 kronor, för att lemna vederbörande tillfälle att, derest ytterligare anslag skulle finnas nödigt, då framlägga detaljerad kostnadsberäkning, som för arbetets fullbordande kunde blifva tillämplig utan att förändringar deri behöfde ske.

Af nu anförda skäl biföll Riksdagen Kongl. Maj:ts framställning endast på det sätt, att på extra stat för år 1886 anvisades för de uppgifna ändamålen 5,000 kronor, motsvarande hälften af hvad som vid 1885 års riksdag äskats.

Något nytt kostnadsförslag har icke blifvit upprättadt utan det akademiska konsistoriet har endast åberopat det ursprungligen afgifna. Och då det nu icke blifvit ifrågasatt, att ändringar skulle deri få göras, samt ett afslag å framställningen om ifrågavarande medels beviljande skulle föranleda ett menligt uppskof med byggnadens fullbordan, så torde de begärda medlen icke böra förvägras.

Under åberopande af hvad sålunda anförts hemställer alltså Utskottet,

att Riksdagen må:

a) förhöja årsanslaget till den patologiskt-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund med 1,600 kronor, deraf 1,000 kronor såsom anslag till materielen och 600 kronor såsom arfvode åt en vaktmästare; samt

b) bifalla Kongl. Maj:ts framställning om beviljande på extra stat för 1887 af 5,000 kronor till inredning af den nya byggnaden för patologiskt-anatomiska institutionen i Lund samt anskaffande af vetenskaplig materiel för institutionen.

Ang. anslaget till fysiologiska institutionen i Lund. [6 o. 43.]

7:o. Till materielen vid den fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund har Kongl. Maj:t äskat ett årligt anslag af 2,500 kronor.

Vidare har Kongl. Maj:t till uppsättning af undervisningsmateriel

för den fysiologiska institutionen i Lund äskat ett extra anslag af 10,000 kronor.

På sätt af statsrådsprotokollet (sid. 14—16 och 60) framgår, stå dessa framställningar i sammanhang med besättandet af den ordinarie professur i fysiologi och embryologi vid universitetet i Lund, hvartill 1884 års Riksdag beviljat medel. Någon antydan lemnades likväl icke då derom, att inrättandet af den nya befattningen skulle medföra nödvändigheten att bevilja större eller mindre särskilda anslag till anskaffande af materiel och apparater för undervisningen, ehuru, att döma af hvad till statsrådsprotokollet nu blifvit anfördt, uppenbarligen framgår, att de akademiska myndigheterna redan vid framställningen om professurens inrättande förutsett, att densamma icke skulle kunna medföra tillräckligt gagn, om ej de materiella hjelpmedel, för hvilka anslag blifvit vid denna riksdag begärda, kunde erhållas.

Då det vid bedömandet af anslagsfordringar för nya tjenstbefattningar är i hög grad önskligt att, så vidt möjligt, tillfälle beredes att öfverskåda de utgifter, som utöfver sjelfva aflöningsbeloppen ungefärligen erfordras för att de nya befattningarna skola verka tillräckligt gagnande, så har Utskottet här velat fästa uppmärksamheten å nu antydda förhållande.

Hvad sjelfva de begärda anslagsbeloppen angår, så synes det Utskottet böra vara tillräckligt, att det årliga anslaget bestämmes till 1,500 kronor. Det extra anslaget åter torde icke kunna anses vara för högt tilltaget, och Utskottet anser derför detsamma nu böra beviljas.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må bevilja:

a) till bestridande af utgifter för materielen vid den fysiologiska institutionen i Lund ett årligt anslag på ordinarie stat af 1,500 kronor; samt

b) till uppsättning af undervisningsmateriel för den fysiologiska institutionen i Lund *på extra stat* för år 1887 ett anslag af 10,000 kronor.

Ang. förhöjning i anslaget till materielen för botaniska institutionen vid universitetet i Lund. [7.]

8:o. Till förhöjning af årsanslaget till materielen för botaniska institutionen vid universitetet i Lund har Kongl. Maj:t äskat ett belopp af 1,000 kronor.

Nuvarande anslaget utgör 3,100 kronor; och då, enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 16 och 17) gifver vid handen, detta anslag icke kan förslå till alla de nödiga utgifter, som dermed böra bestridas, lärer

Riksdagen icke kunna undgå att bevilja den äskade anslagsförhöjningen. Utskottet får derför hemställa,

att Riksdagen må, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, bevilja förhöjning med 1,000 kronor i årsanslaget till *materielen för botaniska institutionen* vid universitetet i Lund.

Ang. förhöjning i årsanslaget till materielen vid den fysiska institutionen vid universitetet i Lund. [8.]

9:o. I årsanslaget till materielen vid den fysiska institutionen vid universitetet i Lund har Kongl. Maj:t äskat en förhöjning af 1,400 kronor.

I nu gällande stat för fysiska institutionen i Lund äro uppförda följande belopp:

en amanuens, arfvode	kronor	500: —
„ vaktmästare, d:o	„	600: —
anslag till materielen	„	1,100: —

Motsvarande summor vid Upsala universitets fysiska institution äro följande:

en amanuens, arfvode	kronor	500: —
(boställsrum och 2 famnar ved in natura).		
en vaktmästare	„	500: —
(boställsrum).		
anslag till materielen	„	2,500: —
värdet af 12 kubikfot 6 kannor spanmål af Mälby frälseränta	„	26: 96.
ränta å institutionens besparingsfond	„	75: —
(10 famnar ved in natura).		

Kongl. Maj:ts framställning afser nu, att fysiska institutionen i Lund skulle erhålla till materielen samma belopp, som motsvarande institution i Upsala; och då den begärda anslagsförhöjningen synes vara väl behöflig för det uppgifna ändamålet, föranlåtes Utskottet att hemställa,

att Riksdagen må höja anslaget till *materielen för fysiska institutionen* vid universitetet i Lund med äskade 1,400 kronor, eller från 1,100 kronor till 2,500 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Ang. anslag till aflöning åt en eldare och maskinist. [9.]

10:o. Till aflöning åt en eldare och maskinist vid karolinska mediko-kirurgiska institutet har Kongl. Maj:t äskat, att ett årligt anslag af 1,000 kronor måtte uppföras.

Den nya tjenstbefattningen är, enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 19) utvisar, behöflig för skötande af den apparat, som är anordnad till uppvärmning och ventilering af samtliga lokaler i den nya byggnaden för den anatomiska m. fl. institutioner vid institutet. För sista qvartalet af år 1885 samt för år 1886 har Kongl. Maj:t anvisat af besparingar aflöning åt en eldare och maskinist vid institutet till belopp af 1,000 kronor efter år räknadt, till följd hvaraf tillfällig innehafvare af tjensten redan finnes.

Då ifrågavarande apparat är af den invecklade beskaffenhet, att det kräfves en särskild person för att hålla densamma i verksamhet, så finner Utskottet sig icke böra afstyrka aflöningsbeloppets beviljande, utan hemställer,

att Riksdagen må till aflöning åt en eldare och maskinist vid karolinska mediko-kirurgiska institutet uppföra å ordinarie stat ett årligt anslag af 1,000 kronor.

Ang. anslag till inköp af nödiga förbruknings-föremål åt hygieniska institutionen m. m. [10 o. 47.]

11:o. Till inköp af nödiga förbrukningsföremål åt den hygieniska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet har Kongl. Maj:t äskat, att ett årligt anslag af 500 kronor måtte beviljas.

Vidare har Kongl. Maj:t begärt, att på *extra stat* för år 1887 måtte beviljas ett anslag af 1,500 kronor till instrument, apparater och åskådningsmateriel för samma institution.

Skälen till dessa båda framställningar, hvilka Utskottet ansett lämpligen böra i ett sammanhang behandlas, angifvas i statsrådsprotokollet (sid. 19—21 och 61); och då anslagen synas vara i hög grad behöfliga hemställer Utskottet,

att Riksdagen må:

a) till inköp af nödiga förbrukningsföremål åt den hygieniska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet bevilja ett ordinarie årligt anslag af 500 kronor; samt

b) till instrument, apparater och åskådningsmateriel för den hygieniska institutionen vid samma institut bevilja på *extra stat* för år 1887 ett anslag af 1,500 kronor.

Allmänna läroverken.

Ang. indelningsersättning åt bibliotekarien vid allm. läroverket i Skara. [11.]

12:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit,

att, på det den bibliotekarien vid allmänna läroverket i Skara nu efter årligt medelmarkegångspris jemte forsellön tillkommande ersättning för 34 kubikfot 7,15 kannor råg och lika mycket korn måtte kunna vid 1886 års utgång till statsverket indragas, det för allmänna läroverken uppförda fasta penninganslag måtte höjas med de till fyllnad i bibliotekariens arfvode intill faststäldt belopp erforderliga medel 145 kronor 74 öre,

samt att till nuvarande innehafvaren af nämnda bibliotekariebefattning måtte, såsom godtgörelse för den genom indelningsersättningens indragande föranledda minskning i de honom hittills tillkommande löneförmåner, årligen från och med år 1887, så länge han vid befattningen qvarstode, af reservationerna å anslagen till allmänna läroverken utgå ett belopp af 45 kronor 19 öre.

Hänvisande till de skäl, som till statsrådsprotokollet (sid 21—23) anförts till stöd för denna framställning får Utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Ang. indelningsersättning åt Visingsborgs skolstat. [12.]

13:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit,

att, på det den till Visingsborgs skolstat utgående ersättning från Jönköpings och Kronobergs län för indragna indelningar måtte kunna med år 1886 upphöra, Visingsöfonden måtte befrias från utgifvande efter samma tid af till statsverket ingående andel, 497 kronor 11 öre, af skolgodsets räntor och tillerkännes från och med år 1887 ett årligt belopp af 488 kronor 36 öre utöfver den fonden redan nu tillkommande ersättning för minskning i salpeterhjelpen, samt

att i anledning häraf kontanta anslaget till allmänna läroverken måtte ökas med sistnämnda belopp 488 kronor 36 öre.

I statsrådsprotokollet (sid. 24—26) redogöres närmare för denna framställning och skälen till densamma; och får Utskottet hemställa,

att jemväl förevarande Kongl. Maj:ts framställning må vinna Riksdagens bifall.

14:o. Under anslagstiteln »allmänna läroverken» har vidare af Kongl. Maj:t föreslagits, att, på det de till allmänna läroverken i Malmö, Lund, Helsingborg, Ystad, Kristianstad och Halmstad från förslagsanslaget till indelningsersättningar utgående belopp måtte kunna vid 1886 års utgång till statsverket indragas, anvisningen i kontant för de allmänna läroverken måtte höjas med ett belopp, som för anslagets beräkning i jemnt krontal borde utföras med 737 kronor 90 öre, hvaraf såsom lönefyllnad till rektorn vid allmänna läroverket i Malmö 6 kronor 32 öre samt såsom ersättning för indragna landtgillen och klockarepensioner: till Lunds allmänna läroverks bibliotekskassa 80 kronor 57 öre, till Helsingborgs allmänna läroverks ljus- och vedkassa 394 kronor 15 öre, till Ystads allmänna läroverks premie- och fattigkassa 16 kronor 44 öre, till Kristianstads allmänna läroverks äldre byggnadskassa 235 kronor 47 öre, till sistnämnda läroverks stipendiefonder 1 krona 50 öre samt till Halmstads allmänna läroverks premie- och fattigkassa 3 kronor.

Ang. indelningsersättningar m. m. till åtskilliga läroverk. [13.]

Utskottet får, med anledning af denna framställning och under hänvisning till de skäl för densamma, som anförts till statsrådsprotokollet (sid. 26—29), hemställa,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna Riksdagens bifall.

15:o. Under förutsättning, att hvad i de tre näst föregående punkterna här ofvan hemstälts, vinner Riksdagens bifall, hemställer Utskottet,

Ang. uteslutande ur riksstaten af ett förslagsanslag. [14.]

att Riksdagen, i händelse af bifall till hvad i punkterna 12, 13 och 14 här ofvan föreslagits, må, med bifall till derom af Kongl. Maj:t gjord framställning, från riksstaten utesluta det å anslagstiteln »allmänna läroverken» under rubriken »indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» uppförda förslagsanslaget å 1,080 kronor.

16:o. I en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 159) har Herr *J. G. Granlund*, på anförda skäl, föreslagit,

Ang. ifrågasatt anslag till ett elementarläroverk i Motala.

att Riksdagen måtte besluta en underdånig skrifvelse till Kongl.

Maj:t med anhållan att Kongl. Maj:t täcktes låta undersöka, huru behofvet af en högre undervisningsanstalt för Motala stad, minst femklassig, bäst kunde tillgodoses, och efter verkstäld utredning af dithörande omständigheter, göra nådig framställning till en blifvande Riksdag, samt att Riksdagen behagade från och med nästa år ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett anslag af *3,000 kronor* i och för upprätthållande af det nu befintliga enskilda elementarläroverket i Motala, hvars gagnande verksamhet i brist på ett kraftigare understöd från det offentligas sida vore i fara att blifva afbruten.

Då vid 1879 års riksdag behandlades en af Kongl. Maj:t gjord framställning om inrättande i Motala af ett treklassigt allmänt läroverk, yttrade Utskottet om denna framställning, bland annat, att afståndet från denna stad till Vadstena, der femklassigt läroverk vore inrättadt, tillryggalades genom den dåmera inrättade jernvägsförbindelsen på vid pass en timme. Likaledes vore Motala genom en omkring 6 mil lång jernväg förenadt med Linköping, der fullständigt elementarläroverk funnes; och syntes alltså behofvet af upprättandet af det ifrågavarande nya läroverket icke kunna vara särdeles trängande. Enligt Utskottets förmenande vore det dessutom icke skäl att för mycket öka antalet af de treklassiga elementarläroverken. Vida rigtigare och mer ändamålsenligt syntes det vara att utveckla och förbättra folkskolorna, så att dessa kunde blifva lämpliga jemväl för mindre städer och köpingar.

Hvad sålunda blifvit vid 1879 års riksdag uttaladt synes Utskottet fortfarande ega full giltighet, och Utskottet finner sig derför icke böra tillstyrka bifall till motionen i någon dess del; så mycket mindre som Utskottet har anledning antaga, att den åsigt allt mera stadgas, att staten snarare bör inskränka än öka antalet af de antingen helt och hållet af staten upprätthållna eller ock af staten mer eller mindre rikligt understödda smärre allmänna läroverken.

Lägges härtill, att sannolikt inom kort komma att för Riksdagen framläggas förslag till väsentliga förändringar i de allmänna läroverken, så måste det framstå såsom synnerligen olämpligt, att Riksdagen nu på initiativ endast af enskild motionär beslutar att i viss mån gå blifvande förslag till omreglering af dessa läroverk i förväg.

Utskottet hemställer derför,

att Herr Granlunds förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Högre lärarinneseminariet.

17:o. Enär vid högre lärarinneseminariet en lektor och en lärarinna vore enligt gällande grunder berättigade att från och med 1887 uppflyttas i högre lönegrad, har Kongl. Maj:t äskat förhöjning i anslaget till seminariet med 1,000 kronor; och hemställer Utskottet,

Ang. anslag för uppflyttning af en lektor och en lärarinna i högre lönegrad. [15.]

att Riksdagen, med bifall till denna Kongl. Maj:ts framställning, må för en lektors och en lärarinnas uppflyttning i högre lönegrad höja anslaget till högre lärarinneseminariet med 1,000 kronor, eller från 42,500 kronor till 43,500 kronor.

Pedagogier och folkskolor.

18:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit,

Ang. uteslutande ur riksstaten af indelningsersättningar m. m. [16.]

att de från detta anslag hittills utgående indelningsersättningar till Sigtuna och Munktorps skolor samt Östhammars och Torshälla pedagogier äfvensom de från nämnda anslag i kontant anvisade belopp: 4 kronor 62 öre till Sigtuna skola, 24 kronor till Vaxholms pedagogi, 11 kronor 75 öre till Torshälla pedagogi och 15 kronor 62 öre till Eskilstuna pedagogi måtte ur riksstaten uteslutas; samt

att i följd häraf anslaget »indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» måtte minskas med ett jemnadt belopp af 1,100 kronor och anvisningen i kontant nedsättes med jemnt 55 kronor.

Hänvisande till de skäl, som i statsrådsprotokollet (sid. 30—34) anförts till stöd för denna framställning, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Folkundervisningen.

19:o. Med anledning af hvad Kongl. Maj:t under denna anslagstitel föreslagit, hemställer Utskottet,

Ang. anslag för seminariilärares uppflyttning i högre lönegrad. [17.]

att Riksdagen för lärares och lärarinnors vid folkskolelärareseminarierna uppflyttning i högre lönegrad, enligt gällande bestämmelser, må öka anslaget till samma seminarier med 6,200 kronor, eller från 273,525 kronor till 279,725 kronor.

Ang. ifrågasatt löneförbättring på ordinarie stat för lärare i musik vid folkskolelärareseminarierna.

20:o. Herr *P. A. Siljeström* har i en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 85) på anförda skäl föreslagit, att lönen till musiklärarne vid folkskolelärareseminarierna måtte på ordinarie stat uppföras i lägsta lönegraden med 1,200 kronor samt efter 5 års tjenstgöring med 1,400 och efter 10 års tjenstgöring med 1,600 kronor om året.

I innevarande års statsverksproposition åter har Kongl. Maj:t i *punkten 54:o*, till hvilken Utskottet framdeles får återkomma, äskat ett extra anslag, bland annat, till extra arfvoden åt musiklärare vid ifrågavarande seminarier.

Enligt hvad motionären meddelar, uppbär musiklärare vid folkskolelärareseminarium årlig aflöning af 1,000 kronor utan lönegradsberäkning, till hvilken aflöning dock numera komma tillägg, hittills beviljade på extra stat, af 100, 200 och 300 kronor.

Då några särskilda skäl hvarken blifvit af motionären anförda eller eljest kunnat af Utskottet finnas vara för handen till en afvikelse i förevarande fall från grundsatsen, att Riksdagen icke utan att framställning från Kongl. Maj:t dertill föranleder bör företaga mer eller mindre omfattande löneregleringar för statens tjenstemän, föranlåtes Utskottet endast till den hemställan,

att Herr Siljeströms förevarande motion må lemnas utan afseende.

Ang. ifrågasatt höjning af förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor m. m.

21:o. Beträffande »folkundervisningen» hafva vidare framstälts följande förslag:

af Herr *F. F. Carlson*, hvilken i motionen N:o 8 i Första Kammaren föreslagit,

att folkskolelärare och folkskolelärarinna efter fem års verksamhet såsom ordinarie skola åtnjuta 100 kronors lönetillägg, om vederbörande folkskoleinspektör vitsordar, att läraren eller lärarinnan under nämnda tid väl tjenstgjort, samt att för detta ändamål anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor måtte med 50,000 kronor förhöjas; och

af Herr *P. A. Siljeström*, hvilken i motionen N:o 86 i Andra

Kammaren gjort ett yrkande af alldeles samma innehåll, som det af Herr Carlson framstälda.

Beträffande dessa motioner får Utskottet, som fått del af en motiverad approximativ beräkning öfver de medel, som skulle erfordras, i händelse dessa motioner bifölles, och af denna beräkning inhemtat, att den uppgifna summan af 50,000 kronor för närvarande skulle vara tillräcklig för det åsyftade ändamålet, anföra, att Utskottet icke kan dela den uppfattning, som ligger till grund för dessa båda med hvarandra öfverensstämmande motioner. I Herr Carlsons motion framhålles såsom olämpligt, att det enligt 1885 års lönereglering för folkskolelärarne är öfverlemnadt åt församlings skön att, om den vill, sedan läraren i minst 5 år oförvitligt tjenstgjort, höja lönen (minst 600 kronor) med 100 kronor, i hvilket fall staten bidrager med ett tillskott. Grunden dertill, att det icke blifvit kommunerna ålagdt såsom en ovilkorlig skyldighet att efter viss tids ordinarie tjenstgöring höja skollärarens lön, lärer väl utan tvifvel till en god del vara den, att man trott kommunens beslutanderätt i afseende på beviljande af löneförhöjning till en viss grad vara egnad att hos läraren framkalla en ökad sträfvan att genom nit i tjensten förtjena kommunens förtroende. Vidare torde det hafva blifvit beaktadt, att på ett eller annat ställe en verklig svårighet skulle kunna uppstå för kommunen att utgöra sin del i den förhöjda aflöningen och att det derför bort lemnas densamma rättighet att sjelf afgöra, om den vill höja aflöningen, äfven om staten dertill lemnar bidrag.

Till dessa sakskäl kan äfven läggas, att det ur formel synpunkt måste anses olämpligt, att Riksdagen redan året efter det, då löneregleringen beslöts, vidtager ändringar i densamma. Skulle ändringar redan nu ifrågakomma, så borde de endast vara sådana, som kunde påkallas till följd af något inträffadt förbiseende, hvilket dock i förevarande fall alldeles icke är händelsen, då nemligen åtminstone den ene af motionärerne redan vid 1885 års riksdag framstälde ett, med det i motionerna gjorda, likartadt förslag, hvilket då icke vann bifall.

Utskottet hemställer alltså,

att Herrar Carlsons och Siljeströms omförmälda motioner icke må af Riksdagen bifallas.

Ang. ytterligare föreslagna höjningar af anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor, småskolor, m. m.

22:o. Vidkommande det i näst föregående punkt omförmälda anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor hafva inom Andra Kammaren ytterligare följande förslag blifvit gjorda:

af Herr *Jöns Rundbäck*, i motionen N:o 148,

att, utan rubbning i öfrigt af nu gällande bestämmelser rörande vid folkskolan anstälde ordinarie lärares eller lärarinnors aflöning, statsverket måtte höja sitt bidrag för sagda ändamål från två tredjedelar till hela beloppet af den nu bestämda minimilönen, eller till 600 kronor.

att, der sådan lärare eller lärarinna efter fem års väl vitsordad tjenstgöring åtnjuter stadgad löneförhöjning af 100 kronor eller derutöfver, staten måtte bidraga med samma belopp, som för närvarande är bestämdt, eller med 66 kronor 67 öre, samt att Riksdagen i enlighet härmed måtte höja statens förslagsanslag till lönetillskott åt lärare och lärarinnor vid folk- och småskolor med 1,000,000 kronor; samt

af Herr *P. Zimdahl*, i motionen N:o 163, hvari anförts och yrkats:

"Då näppeligen några grundade skäl förefinnas dertill, att till aflöning af i småskola anstäld lärarinna staten bidrager med endast hälften, under det att till folkskolelärares och lärarinnas aflöning, der denna ej öfverstiger 700 kronor, församling af statsmedel erhåller två tredjedelar af den till hvarje lärare och lärarinna utgående lönen, får jag, i syfte att bereda allmänheten en väl behöflig lättnad i de dryga kommunala utgifter, hvaraf den, särskildt hvad skolväsendet angår, för närvarande drabbas, vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att till småskolelärares eller lärarinnas aflöning, derest denna ej öfverstiger 300 kronor, staten skall bidraga med två tredjedelar, samt att för detta ändamål erforderliga medel ställas till Kongl Maj:ts disposition."

Af dessa motioner afser Herr Rundbäcks, att staten skall ensam öfvertaga betalningen af hela minimilönen, 600 kronor, till folkskolelärare och lärarinnor; och har såsom skäl för detta yrkande hufvudsakligen åberopats de kommunala skattebördornas, och af dessa särskildt folkskoleafgifternas, snabba stegring och behofvet af lättnad i dessa bördor.

Utskottet finner det icke kunna förnekas, att hvad i motionen anförts förtjenar uppmärksamhet, särskildt med hänsyn till den ojemna fördelning, som mångenstädes måste blifva en följd af de grunder, enligt hvilka kostnaderna för folkskoleväsendet utgöras. I kommuner, der större delen af befolkningen utgöres af personer i sådana ekonomiska omständigheter, att de enligt påfördt fyrktal eller annan gällande grund utgöra skatt till kommunen för dess gemensamma behof, torde visserligen bördan kunna anses blifva så rättvist fördelad som möjligt, men i sådana kommuner åter, der endast ett mindre antal personer finnes i ofvannämnda ekonomiska omständigheter, och der flertalet af befolkningen utgöres af familjefäder och andra, hvilka icke kunna påföras annat bidrag till kostnaderna för folkskolan än den

personella afgift af 25 à 50 öre, som kommun är berättigad att för folkskolans behof utkräfva, der kan tydligen skyldigheten att upprätthålla folkskolan enligt nu gällande bestämmelser kräfva offer, som kännas tryckande.

Men fastän Utskottet sålunda erkänner, att, om hänsyn uteslutande tages till kommunernas skattebördor för folkskoleväsendet, krafvet på lättnader har skäl för sig, så kan dock icke Utskottet tillstyrka den förändring, som blifvit af Herr Rundbäck föreslagen; en förändring hvilken icke allenast skulle medföra de af honom åsyftade lättnader för kommunerna, utan sträcka sina verkningar vida längre. Om nemligen den grundsatsen anses fortfarande böra tillämpas, att folkskolan skall vara en kommunal institution och folkskoleläraren således en kommunens tjensteman, då lärer det icke böra sättas i fråga att på staten öfverflytta en så stor andel i kostnaderna för folkskolelärarnes aflöning, som denne motionär föreslagit. Skulle det beslutas, att staten skall öfvertaga betalningen af hela den kontanta aflöningen åt folkskolelärarne, så torde häraf förr eller senare blifva en följd, att kommunernas inflytande på desse lärares antagande och tjenstgöring måste undergå väsentlig jemkning, så att i stället småningom komme att uppstå en stor ny klass af statstjenstemän. Att någon allmännare opinion inom landet skulle önska åstadkommandet af en sådan förändring, saknas all anledning att antaga, likasom det äfven är minst sagdt tvifvelaktigt, om folkskolans intressen deraf skulle i någon mån främjas.

Härmed är dock icke sagdt, att alla åtgärder till lättnader i de kommunala bördorna för folkskoleväsendet behöfva uteblifva. Herr Zimdahl har nemligen enligt Utskottets åsigt i sin motion anvisat en väg, som för detta ändamål synes vara synnerligen lämplig och mot hvilken icke kan göres den principiella invändning, som här ofvan påpekats beträffande Herr Rundbäcks förslag. Herr Zimdahl föreslår, att statens bidrag till aflöning åt lärare och lärarinnor vid småskolor skall höjas till två tredjedelar, derest aflöningen icke öfverstiger 300 kronor. I sjelfva verket innefattar detta förslag endast en utsträckning af en redan tillämpad grundsats i fråga om proportionen mellan statens och kommunernas andelar i den kontanta aflöningen åt folkskolans lärare och lärarinnor. Mot förslaget kan derför icke invändas, att detsamma skulle åstadkomma en förändring af de lärares ställning såsom kommunernas tjenstemän, hvilka förslaget afser. Deremot skulle en ingalunda oväsentlig lättnad i de kommunala skattebördorna ernås genom förslagets antagande. Lägges härtill, att en lindring i kommunernas utgifter för småskolor och mindre folkskolor utan tvifvel skulle mångenstädes, till båtnad för undervisningen i folkskolorna, upp-

muntra till inrättandet af flera småskolor, så att barn, hvilka icke kunna draga full nytta af undervisningen i folkskolorna, ej, i saknad af småskolor, behöfva skickas till folkskolorna och der upptaga lärarens tid samt derigenom hindra undervisningen af de mera försigkomna lärjungarne, så synas fullt giltiga skäl förefinnas för bifall till den förändring, som af Herr Zimdahl åsyftas.

Då motionären uttryckligen endast ordar om småskolornas lärare och lärarinnor, så uteslutas från den nu föreslagna förändringen lärare och lärarinnor vid mindre folkskolor samt biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor, ehuru samma skäl, som tala för ökadt statsbidrag till aflöningen åt småskolornas lärare och lärarinnor, göra sig gällande äfven i fråga om de två sistnämnda grupperna af lärare och lärarinnor. Härpå har Utskottet velat fästa uppmärksamheten med hänsyn dertill, att om också Utskottet nu ej kunnat föreslå någon förändring beträffande statens bidrag till dessa lärares och lärarinnors aflöning, Utskottet likväl erkänner, att, om Herr Zimdahls motion bifalles, följdriktigheten kräfver att enahanda proportion för statens tillskott till aflöningen åt lärare och lärarinnor vid mindre folkskolor samt biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor bestämmes som för lärare och lärarinnor vid småskolorna stadgas; och lärer det på grund häraf få antagas, att redan vid nästa riksdag förslag i denna rigtning kunna från Kongl. Maj:t förväntas.

Vidkommande den förhöjning i anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor, som varder nödvändig, om sistbemälde motionärs förslag bifalles, har Utskottet beräknat denna förhöjning så, att då, enligt tillgängliga uppgifter, antalet af de lärare och lärarinnor, som af förslaget beröras, år 1884 utgjorde 5,079 samt alla dessa antagas hafva fullgjort stadgade kompetensvilkor enligt 5 § i Kongl. kungörelsen den 5 Juni 1885, ett ökadt statsbidrag till alla dessa lärare och lärarinnor af 50 kronor skulle behöfvas, då tillökningen på det hela skulle blifva, i jemnt tusental, 254,000 kronor. Till denna summa bör emellertid läggas ett belopp, som kan anses vara tillräckligt för den tillökning i antalet lärare och lärarinnor, som under åren 1885 och 1886 eller till början af år 1887 antagligen skett; och torde detta belopp böra lägst beräknas till 11,000 kronor, då hela anslagstillökningen blefve 265,000 kronor.

Nu gällande riksstat upptager förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor till 2,880,000 kronor. Läggas härtill förenämnda 265,000 kronor, skulle anslaget för år 1887 komma att sluta å 3,145,000 kronor.

Under åberopande af hvad Utskottet nu anfört, får Utskottet hemställa,

a) att Herr J. Rundbäcks förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas; samt

b) att Riksdagen, med bifall till Herr P. Zimdahls motion, må besluta att, utan rubbning i öfrigt af nu gällande bestämmelser rörande vid småskolor anstälde lärares och lärarinnors aflöning, staten skall från och med 1887 års början till dessa lärares och lärarinnors aflöning bidraga med två tredjedelar af den kontanta aflöningen intill ett lönebelopp af högst 300 kronor och för tillämpning af detta beslut från och med år 1887 höja förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 265,000 kronor, eller från 2,880,000 kronor till 3,145,000 kronor.

Veterinärundervisningen.

Ang. veterinärinrättningen i Skara. [61].

23:o. Beträffande veterinärinrättningen i Skara hafva, jemte det Kongl. Maj:t till uppehållande af undervisningen vid inrättningen äskat ett *extra* anslag för år 1887 af 12,900 kronor, följande förslag blifvit vid innevarande riksdag framstälda:

af Herr *J. H. G. Fredholm*, hvilken i en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 25) hemstält, att Riksdagen behagade besluta:

att, då de nuvarande eleverna vid veterinärinrättningen i Skara afslutat den för dem bestämda lärokurs, inrättningen skall ombildas till en fullständig hofbeslagsskola för utbildande af civila och militära hofslagare;

att der fortfarande måtte underhållas en sjukvårdsanstalt för husdjur, hvarest lämplig praktisk undervisning i behandling af enklare åkommor hos husdjuren lemnades åt dem, som ville sig deraf begagna; och

att till underhåll af inrättningen med nämnda omfattning finge användas inkomsten af Hernqvistska donationen och det af C. U. Uggla, A. Hellstadius och Thunberg m. fl. lemnade kapital, vidare arrendemedlen af statens egendom Brogården och hvad af nu utgående ordinarie statsanslag kunde befinnas erforderligt;

samt till veterinärinrättningen i Skara å extra stat för år 1887 bevilja ett anslag af 12,400 kronor;

af Herrar *A. Th. Wallenius* m. fl., hvilka i en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 23) föreslagit, att Riksdagen ville besluta:

dels att, med godkännande af direktionens organisationsförslag, låta uppföra ett årligt anslag af 20,700 kronor på ordinarie stat för Skara veterinärinrättning,

dels ock att för en gång bevilja ett anslag på extra stat till samma inrättning af 17,818 kronor, att användas till byggnaders och lärosalars försättande i tidsenligt skick och anskaffande af nödig undervisningsmateriel; samt slutligen

af Herrar *A. P. Trybom* m. fl., hvilka i en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 106) gjort enahanda förslag, som Herrar Wallenius m. fl. i nyss omförmälda, i Första Kammaren väckta motion (N:o 23) framstält.

Med anledning af dessa motioner torde Utskottet för fullständighetens skull få erinra derom, att Kongl. Maj:t vid 1885 års riksdag framstälde förslag om veterinärinrättningens i Skara ombildande till hofbeslagsskola och vårdanstalt för sjuka husdjur, vid hvilken anstalt skulle meddelas endast praktisk klinisk undervisning, samt att direktionens vid nämnda inrättning i de två senare af här ofvan omförmälda motioner åberopade förslag angående veterinärinrättningens omorganisation på ordinarie stat afsåg, att inrättningen skulle få till uppgift att bilda veterinärer, afsedda för den enskilda veterinärsjukvården, att vara en fullständig läroanstalt för bildande af hofslagare eller s. k. hofbeslagssmeder, och att derjemte förblifva en vårdanstalt för sjuka husdjur. Det statsanslag, som härför årligen skulle erfordras, har beräknats till 20,700 kronor, eller 3,700 kronor utöfver inrättningens nuvarande anslag, nemligen 4,100 kronor på ordinarie och 12,900 kronor på extra stat, tillhopa 17,000 kronor.

Beträffande yrkandet i de två senare motionerna om beviljande af ett extra anslag å 17,818 kronor, så har i motionerna upplysts, att direktionen för inrättningen hos Kongl. Maj:t anmält, att Skara veterinärinrättning behöfde detta belopp för att dermed försättas i fullgodt skick enligt tidens fordringar så i afseende på byggnader och lärosalar som undervisningsmateriel.

I öfrigt torde här icke vara behöfligt att närmare redogöra för detaljerna i de föreliggande förslagen eller för förhandlingarna i ämnet vid 1885 års riksdag, enär dessa torde vara i friskt minne. Stats-Utskottet angaf då och vidhåller ännu sin uppfattning om nödvändigheten af en inrättning för veterinärundervisning, der inträdesfordringarna icke äro så höga, som de vid institutet i Stockholm för närvarande äro.

Häraf följer, att Utskottet icke kan tillstyrka Herr Fredholms motion. Hvad de öfriga båda motionerna angår, så lärer anledning ej

finnas att särskildt för veterinärinrättningen i Skara frångå den grundsats, att reglering på ordinarie stat af statens institutioner på olika områden icke bör af Riksdagen beslutas annat än på derom af Kongl. Maj:t gjord framställning; och då först i sammanhang med en sådan reglering anslag till byggnaders och lärosalars förbättrande m. m. vid ifrågavarande läroanstalt synes böra beviljas, så finner Utskottet sig sakna skäl att tillstyrka Herrar Wallenii och Tryboms med fleres förslag.

Ehuru Utskottet sålunda finner sig icke kunna föreslå bifall till någon af de vid denna riksdag väckta motioner i fråga om veterinärinrättningen i Skara, så anser Utskottet sig dock böra undersöka, om icke ett medel skulle kunna utfinnas, som kunde bana väg för ett sammanjemkande af meningarna hos, å ena sidan, anhängarne af Skara veterinärinrättnings bibehållande såsom ett fullständigt läroverk för ett visst slag af veterinärer och, å andra sidan, dem, som önska veterinärundervisningens koncentrering vid ett enda institut, der ett annat slag af veterinärer utbildas.

Såsom bekant anse de förre, att för de i det dagliga lifvet i allmänhet förekommande behofven i förevarande hänseende det ingalunda erfordras att ega tillgång till veterinärer med en så fulländad — och följaktligen dyr — teoretisk utbildning som den, hvilken kräfves för inträde vid institutet i Stockholm, utan att de flestes intresse af biträde vid husdjurens vård fullt nöjaktigt samt derjemte billigare kan tillgodoses af veterinärer, af hvilka icke fordrats den högre allmänt humanistiska bildning, hvilken förutsättes såsom vilkor för befordran till statens veterinärtjenster. De senare åter hafva hufvudsakligen framhållit, att en anordning, enligt hvilken två klasser af veterinärer komme att utbildas — *en* med större teoretiska insigter vid det fullständiga läroverket i Stockholm och *en* med ringare sådana vid läroanstalten i Skara — vore förkastlig.

Vidlyftigare torde Utskottet icke behöfva här redogöra för de hufvudsakliga meningsskiljaktigheterna i fråga om veterinärundervisningen, utan får Utskottet hänvisa dem, som derom önska närmare kännedom, till Stats-Utskottets Utlåtande N:o 14 vid 1885 års riksdag punkten 54:o, der de å ömse sidor anförda skälen finnas omförmälda och i öfrigt redogöres för hvad som till frågans lösning dittills åtgjorts.

Om nu en anordning skall kunna föreslås, som kunde tillfredsställa båda sidorna, så är det klart, att Utskottet måste förutsätta, att från båda hållen jemkningar medgifvas; och då, enligt hvad ofvan antydts, anhängarne af veterinärundervisningens fortsatta delning på två läroanstalter i främsta rummet åberopa såsom stöd för sin mening, att de höga inträdesfordringarna (aflagd maturitetsexamen) vid institutet i

Stockholm leda dertill, att veterinärerne från detta institut, efter slutade studier, måste vid utöfningen af enskild praktik kräfva en allt för dryg och för dem, som anlita veterinärerne, känbar ersättning, så synes grunden till en öfverenskommelse med motsidan lämpligen kunna sökas deri, att den antydda anledningen till fördyrandet så vidt möjligt aflägsnas. Enligt Utskottets uppfattning skulle detta i nöjaktig mån kunna ske derigenom, att fordringarna på humanistisk bildning för inträde vid institutet i Stockholm något minskades. Att härvid gå så långt som att medgifva inträde åt sådana från de allmänna läroverken afgångna elever, som icke genomgått mer än de fem första klasserna, vill Utskottet icke nu ifrågasätta, men med fullt skäl synes det kunna antagas, att de ynglingar, som vid allmänt läroverk — eller deremot svarande enskildt — undfått godkändt betyg för flyttning från öfre sjette klassen till nedre sjunde, hvarigenom en förkortning i skoltiden med två år vinnes, ega en tillräckligt säker humanistisk bildning för att kunna tillgodogöra sig undervisningen vid institutet i Stockholm och genomgå detsamma på samma tid som de, hvilka enligt nu gällande bestämmelser der kunna vinna inträde, d. v. s. aflagt maturitetsexamen. I öfre sjette klassen upphör undervisningen och aflägges slutlig examen, hvad latinlinien angår, i botanik och zoologi samt tyska språket och, hvad reallinien angår, i tyska språket. I öfriga ämnen lära säkerligen ock tillräckliga kunskaper i allmänhet hafva inhemtats.

Skulle, efter den närmare pröfning af nu antydda förslag, som torde blifva oundgänglig, en lösning af tvistefrågan kunna åvägabringas i ofvan berörda rigtning, så borde, enligt Utskottets åsigt, betänkligheterna mot Skara veterinärinrättnings upphörande såsom en fullständig undervisningsanstalt för veterinärer, hvilka endast ville utbilda sig för enskild praktik, kunna falla, och undervisningen koncentreras vid institutet i Stockholm, så att för Skara läroanstalts ombildning i den rigtning Kongl. Maj:t år 1885 föreslog icke längre hinder skulle möta; och får Utskottet, under åberopande af hvad här ofvan anförts, hemställa,

att Riksdagen må:

a) bifalla hvad Kongl. Maj:t beträffande veterinärinrättningen i Skara föreslagit och således på *extra stat* för år 1887 anvisa ett belopp af 12,900 kronor till uppehållande af undervisningen derstädes; samt

b) vid anmälan härom hos Kongl. Maj:t anhålla, dels att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke för Skara veterinärinrättnings upphörande såsom fullständig läroanstalt med lägre inträdes-

fordringar och veterinärundervisningens koncentrering vid veterinärinstitutet i Stockholm, de nu bestämda fordringarna på humanistisk bildning för inträde vid institutet i Stockholm skulle kunna sänkas, och dels att Kongl. Maj:t derefter måtte framlägga de förslag, som häraf kunna påkallas.

Farsoters och smittosamma sjukdomars botande.

Ang. höjning af förslagsanslaget till farsoters och smittosamma sjukdomars botande. [18.]

24:o. Under anslagstiteln "farsoters och smittosamma sjukdomars botande" är för närvarande anvisadt ett förslagsanslag af 45,000 kronor, hvilket är ställdt till Medicinalstyrelsens disposition; och har Kongl. Maj:t, då, på sätt statsrådsprotokollet (sid. 34) närmare utvisar, under de senare åren utgifterna betydligt öfverskridit anslagssumman, nu föreslagit, att ifrågavarande förslagsanslag måtte höjas med 55,000 kronor. Anslaget skulle således i 1887 års riksstat upptagas med 100,000 kronor.

Den betydliga stegring af utgifterna, som egt rum, är egnad att framkalla åtskilliga betänkligheter. Då nemligen med anslaget skola bestridas kostnaderna för läkares resor till och från ställen, der farsot eller smittosam sjukdom utbrutit, samt medicin och läkarevård åt fattige, som af dylik sjukdom angripits, så är det gifvet, att ett visst intresse stundom kan komma att göra sig gällande att få förekommande sjukdomsfall hänförda till farsoter eller smittosamma sjukdomar. För myndigheterna måste det alltid blifva svårt att härutinnan kunna utöfva någon verksammare kontroll, utan de måste väl i allmänhet taga inkommande uppgifter för goda. Vigtigt vore emellertid, att utväg kunde utfinnas, hvarigenom man kunde vinna större trygghet, att de utgifter, som från detta anslag göras, alltid ske endast i fall af verkligt pröfvade behof; och Utskottet tillåter sig derför uttala den önskan, att den komité, som nu är i verksamhet för att utarbeta förslag till ny instruktion för provinsialläkarne m. m., i sammanhang dermed kunde egna denna fråga uppmärksamhet och utredning.

För närvarande, och då det måste erkännas vara en rigtig grundsats, att förslagsanslagen upptagas till belopp, som så nära som möjligt motsvara utgifterna, har Utskottet icke anledning till annan hemställan, än

att Riksdagen må, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, höja förslagsanslaget till farsoters och smittosamma sjukdomars botande från 45,000 kronor med 55,000 kronor till 100,000 kronor.

Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademien.

Angående höjning af åtskilliga anslag. [19.]

25:o. Kongl. Maj:t har föreslagit:

att följande, för akademien på ordinarie stat uppförda anslag måtte höjas, nemligen:

anslaget till rese- och transportkostnader, fornlemningars vård, lyshållning m. m. till 2,300 kronor, eller med	kronor	1,000: —
och den ene vaktmästarens lön till 900 kronor, eller med	»	300: —
samt att följande, hittills på extra stat uppförda anslag måtte beviljas på akademiens ordinarie stat, nemligen:		
till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende stälda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening	»	4,000: —
till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m.	»	3,200: —
till utgifvande af planchverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m.	»	2,000: —

I statsrådsprotokollet (sid. 35—38) redogöres för skälen till dessa framställningar; och får Utskottet dit hänvisa och för sin del endast anföra, att fullgiltiga skäl synas förefinnas för höjningen med 1,000 kronor i anslaget till rese- och transportkostnader, fornlemningars vård, lyshållning m. m., hvaremot Utskottet icke anser den begärda tillökningen i en vaktmästarelön vara oundgängligen nödig, samt att de ofvan nämnda extra anslagens uppflyttande å ordinarie stat tills vidare åtminstone kan anstå; och hemställer derför Utskottet,

att Riksdagen beträffande anslagen till Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademien må besluta:

a) att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, höja anslaget till rese- och transportkostnader, fornlemningars vård, lyshållning m. m. till 2,300 kronor, eller med 1,000 kronor;

b) att icke bifalla den af Kongl. Maj:t äskade förhöjning till 900 kronor, eller med 300 kronor, i den ene vaktmästarens lön;

c) — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om nedannämnda, nu på extra stat uppförda anslags beviljande på ordinarie stat — bevilja på *extra stat* för år 1887:

till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende stälda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening 4,000 kronor;

till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m. 3,200 kronor; samt

till utgifvande af planchverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m. 2,000 kronor.

Naturhistoriska riksmuseum.

Angående förhöjning i ett anslag. [20.]

26:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit, att, med hänsyn till behof af vetenskapligt biträde åt intendenten vid riksmuseets mineralogiska afdelning, förhöjning i anslaget till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande måtte beviljas med 1,000 kronor.

Hänvisande till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 38 och 39) blifvit anfördt till stöd för denna Kongl. Maj:ts framställning, hvilken afser att bereda tillgång för höjning af ett årligt arfvode å 1,500 kronor, som under en längre tid utgått till en vid riksmuseets mineralogiska afdelning anstäld amanuens, får Utskottet anföra, att *någon* förhöjning i förenämnda arfvode väl synes böra beviljas, men att Utskottet anser beloppet lämpligen kunna till 500 kronor inskränkas; i hvilket fall arfvodet skulle komma att utgöra 2,000 kronor.

Derjemte, och då arfvodesförhöjningen närmast synes hafva begärts med hänsyn till den nuvarande amanuensens långvariga och förtjenstfulla verksamhet, samt samma skäl, som nu tala för att denne må komma i åtnjutande af förhöjdt arfvode, möjligen icke komma att förefinnas, när han från befattningen afgått och annan öfvertagit tjensten, föranlåtes Utskottet föreslå, att förhöjningen, till nyss angifna belopp, må beviljas endast åt den nuvarande amanuensen och således upphöra att utgå, när denne lemnat sysslan.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen, med anledning af Kongl. Maj:ts förevarande framställning, må besluta att höja naturhistoriska riksmuseets anslag till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande med 500 kronor, att användas till förhöjning af det årliga arfvode å 1,500 kronor, som för närvarande utgår till den å riksmuseets mineralogiska afdelning anstälde amanuensen G. Lindström, så länge han innehar amanuensbefattningen; skolande denna anslagsförhöjning å 500 kronor upphöra att utgå, när bemälde amanuens afgått från befattningen.

Ang. naturhistoriska riksmuseets afdelning för arkegoniater m. m. [21.]

27:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit,

att, för inköp och insamling af naturalier vid riksmuseets afdelning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträden derstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter, förhöjning i anslaget till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande måtte beviljas med 2,000 kronor.

Enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 39 och 40) utvisar, skulle beloppet komma att användas vid den nya afdelning af naturhistoriska riksmuseum, som omfättar arkegoniater och fossila växter, på följande sätt, nemligen:

till inköp och insamling af naturalier (nu lefvande och fossila växter) 1,000 kronor;

till arbetsbiträden m. m. 600 kronor; och

till diverse utgifter (glasburkar, sprit, pappaskar, växtpapper, kataloger, preparatglas, kemikalier o. s. v.) 400 kronor.

Till en början får Utskottet anmärka, att då den afdelning af riksmuseum, om hvilken här är fråga, är af en mera tillfällig beskaffenhet, enär aflöning åt intendenten vid densamma (professoren A. G. Nathorst) endast beviljats åt denne personligen, alla anslag till afdelningen endast böra beviljas på extra stat.

Hvad derefter angår det äskade *beloppet*, så synes en nedsättning i detsamma utan olägenhet kunna ske med 1,000 kronor och således endast 1,000 kronor behöfva beviljas. Om utöfver detta belopp medel för den nya afdelningen erfordras, så synas dessa böra beredas från riksmuseets botaniska institutions andel i det till materielen m. m. vid riksmuseum anvisade anslag, enligt 1885 års statsliggare, å 19,450

kronor, af hvilken institution den nu ifrågavarande nya afdelningen närmast är att anse såsom en för tillfället utbruten del. Utskottet föreställer sig derför, att det nyssnämnda beloppet bör anvisas på extra stat och såsom en tillfällig förhöjning i riksmuseets anslag till materielen, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid de naturhistoriska samlingarnas ordnande, samt hemställer i enlighet härmed,

att Riksdagen endast på det sätt må bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen på *extra stat* för år 1887 anvisar ett belopp af 1,000 kronor såsom tillfällig förhöjning i naturhistoriska riksmuseets anslag till materielen, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid de naturhistoriska samlingarnas ordnande.

Ang. förhöjning i anslaget till ritningars utförande vid naturhistoriska riksmuseum.

28:o. I en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 96) har Herr Friherre *A. E. Nordenskiöld* föreslagit,

att anslaget till ritningars utförande vid naturhistoriska riksmuseum måtte varda förhöjdt från dess nuvarande belopp af 2,200 kronor till 4,800 kronor.

I motionen anföras visserligen åtskilliga omständigheter och beräkningar till ådagaläggande af anslagsförhöjningens behöflighet, men Utskottet har dock icke funnit dessa omständigheter och beräkningar sådana, att de nu lemna tillräckliga skäl för anslagets ökning med ett årligt belopp.

Deremot, och då, enligt de i motionen lemnade upplysningar, för år 1884 en brist af ungefär 1,000 kronor uppstått i det nuvarande årsanslaget, samt anslaget för nämnda år således visats hafva varit otillräckligt, så anser Utskottet, att ett tillfälligt anslag, motsvarande denna brist, bör beviljas. Skulle det framdeles komma att visa sig, att brist fortfarande uppkommer, så torde säkrare grunder för bestämmande af en möjligen då ifrågakommande förhöjning i det ordinarie anslaget erbjuda sig, än nu är fallet.

Utskottet hemställer alltså,

att Herr Friherre Nordenskiölds motion må på det sätt bifallas, att Riksdagen, till ritningars utförande vid naturhistoriska riksmuseet, på *extra stat* för år 1887 beviljar ett anslag af 1,000 kronor.

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

Ang. användningen af en del af anslaget till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma och blinda barn. [22.]

29:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, att af det till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma och blinda barn uppförda anslag måtte från och med år 1886 till understöd för beredande af vård och undervisning för sådana personer, som vore både döfstumma och blinda, användas, enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt meddela, ett årligt belopp af högst 2,000 kronor.

Denna framställning är närmast föranledd af Riksdagens år 1885 gjorda anhållan angående utredning i fråga om beredande af vård och undervisning för sådana blinda, som tillika äro döfstumma; och då hvad i statsrådsprotokollet (sid. 40—42) anförts till stöd för Kongl. Maj:ts förslag icke gifvit anledning till erinran, får Utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Fattigvården i Stockholm och landsorten.

Ang. ränteanslag till Södertelge stadsförsamlings fattigvård. [23.]

30:o. Kongl. Maj:t har under denna anslagstitel föreslagit:

att det till Södertelge stadsförsamlings fattigvård såsom ersättning för jordförlust genom Södertelge kanals ledning nu med lösen efter årligt medelmarkegångspris jemte försellön utgående ränteanslag af 1 centner 74,82 skålpund smör måtte från och med år 1887 utbytas mot ett Södertelge stad tillkommande årligt belopp af 127 kronor 71 öre; samt

att i anledning häraf anvisningen i kontant till fattigvården i Stockholm och landsorten måtte höjas med ett jemnadt belopp af 128 kronor, samt anslaget till »indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» nedsättas med jemnt 120 kronor; i följd hvaraf anslaget till fattigvården i Stockholm och landsorten skulle ökas med 8 kronor.

Hänvisande till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 43) blifvit till stöd för denna framställning anfördt, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må vinna Riksdagens bifall.

Fattigvården i allmänhet.

31:o. I förslagsanslaget till fattigvården i allmänhet har Kongl. Maj:t äskat en förhöjning med 40,000 kronor. Detta anslag utgör nu 35,000 kronor och skulle således ökas till 75,000 kronor.

Ang. höjning af förslags-anslag. [24.]

I statsrådsprotokollet (sid. 44) redogöres för beloppet af de utgifter, som under åren 1882—1884 blifvit gjorda från detta anslag och hvilka varit så stora, att anslaget måst under hvart och ett af dessa år öfverskridas högst betydligt.

Det hade varit önskligt, att redogörelsen jemväl kommit att omfatta sådana upplysningar, att deraf kunnat inhemtas, hvilka orsakerna kunna antagas vara till utgifternas betydliga tillväxt; och då Utskottet saknar tillfälle att sjelft verkställa en undersökning härutinnan, får Utskottet, som finner det vara af vigt, att förslagsanslaget höjes till ett belopp, som mera än det nuvarande motsvarar de motsedda utgifternas, tillstyrka anslagets uppförande med 75,000 kronor under antagande, att, om utgifterna visa sig komma att öfverskjuta äfven denna summa och ytterligare höjning af anslaget sålunda erfordras, utredning i nyss angifvet syfte då måtte varda Riksdagen förelagd.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må i 1887 års riksstat uppföra förslagsanslaget till fattigvården i allmänhet med ett från 40,000 kronor till 75,000 kronor ökadt belopp.

Hospitals underhåll.

32:o. I detta förslagsanslag, som nu utgör 450,000 kronor, har Kongl. Maj:t äskat en förhöjning af 150,000 kronor. Anslaget skulle alltså komma att utgöra 600,000 kronor.

Ang. höjning af förslags-anslaget till hospitals underhåll. [25.]

I statsrådsprotokollet (sid. 44) uppgifvas de utgiftsbelopp, som af anslaget bestridts under åren 1882—1884, nemligen:

år 1882	kronor	592,329: 41
„ 1883	„	591,443: 37
„ 1884	„	602,576: 70.

Med anledning af den betydliga stegring af statens utgifter för hospitalsvården, som egt rum, har Utskottet velat uttala följande.

I Öfverstyrelsens öfver hospitalen berättelse för år 1884 lemnas en redogörelse för antalet *vårdade* å samtliga anstalter för sinnessjukes behandling under 1884, ur hvilken redogörelse Utskottet får meddela följande utdrag:

Anstalt.	Antal sjukplatser.	Summa vårdade under 1884.	Qvarliggande till 1885.
Stockholms	265	351	260
Upsala	270	411	298
Nyköpings	70	88	71
Vadstena	360	419	357
Vexiö	220	275	218
Visby	30	37	30
Malmö	175	192	166
Lunds	354	489	337
Göteborgs	170	237	170
Hernösands	221	260	221
Holmehus privatanstalt	10	14	9
Summa	2,145	2,773	2,137

Beträffande patienternas indelning i klasser innehåller stadgan angående sinnessjuke den 2 November 1883 i § 32 att till 1:sta klassen höra de, som å särskild afdelning hafva enskildt rum samt kost efter särskild utspisningsstat och för hvilka betalas hela kostnaden för vård och underhåll;

till 2:dra klassen de, som vårdas å allmän afdelning och för hvilka betalas kostnaden för föda, gång- och sängkläder samt bevakning; samt

till 3:dje klassen de, som i afseende å förmånerna äro likstälda med sjuke af 2:dra klassen, men sakna tillgång att erlägga afgift i samma klass och för hvilka betalas kostnaden endast för föda.

Fördelade på dessa klasser, voro år 1884 patienterna:

betalande i 1:sta klass	103
„ „ 2:dra „	345
„ „ 3:dje „	1,537
Summa	1,985.

Återstoden, 152 patienter, af hvilka de fleste kriminalpatienter, qvarlåg till år 1885 utan afgift.

Enligt Medicinalstyrelsens kungörelse den 3 December 1884, har Kongl. Maj:t för femårsperioden 1885 t. o. m. 1889 faststält afgifterna vid statens anstalter för sinnessjuke till följande belopp:

för 1:sta klassen pr dag kronor 2: 25, eller om rum delas med en eller flere andra kronor 1: 70,
„ 2:dra „ „ „ „ 0: 85,
„ 3:dje „ „ „ „ 0: 55.

Under den närmast föregående tiden voro afgifterna något lägre, nemligen för 1:sta klassen kronor 2: —, för 2:dra klassen kronor 0,75 och för 3:dje klassen kronor 0: 60, samt lemnade under nämnda år en inkomst af 435,561 kronor 9 öre. Med denna i förening med de öfriga inkomsterna, 691,601 kronor 41 öre, hvaraf statsanslag till belopp af 650,000 kronor, eller tillhopa 1,127,162 kronor 50 öre, hafva utgifterna för året, 1,081,618 kronor 95 öre blifvit bestridda. Totalkostnaden för hela sjukvården utgjorde 938,116 kronor 76 öre, häri dock ej inberäknad kostnaden för byggnader och deras reparationer, icke heller för onera och utskylder. Vid fördelning på underhållsdagarne har såsom totalmedelkostnad för hvarje vårdad erhållits *för dag* 1 krona 20,67 öre och *för år* 439 kronor 8 öre. För år 1883 utgjorde motsvarande kostnad 1 krona 23,28 öre och 449,97 kronor, samt har alltså något nedgått för år 1884.

Utskottet har lemnat denna redogörelse i syfte att utröna, huru vida icke derur skulle kunna erhållas ledning vid bedömandet af frågan, huru statens utgifter för hospitals underhåll skulle kunna begränsas. Anledning att antaga, det icke vid hospitalen iakttages all den sparsamhet, som är möjlig utan uppoffringar af hospitalsvårdens ändamål, saknas, hvadan Utskottets uppmärksamhet hufvudsakligen måste rigtas å afgifterna. Dessas belopp bestämmes af Kongl. Maj:t, som nu senast, på sätt ofvan anförts, faststält dem för åren 1885—1889 till ett i allmänhet något högre belopp än förut, och till följd af denna förhöjning bör det väl kunna antagas, att inkomsten skall något ökas. Fråga torde dock kunna uppstå, om icke det med hänsyn till de stora anslag, som från statens sida erfordras för hospitalsvården, kan blifva nödigt att utreda, huru vida icke de förmåner, som nu lemnas de båda högsta klasserna af hospitalspatienter äro så stora, att en ytterligare höjning af afgifterna för dessa klasser kan anses vara billig. Huru stor kostnaden per dag och år varit för hvarje patient inom dessa klasser kan icke med nu tillgängligt material af Utskottet uppgifvas utan torde besvarandet af denna fråga kräfva en särskild utredning, hvilken endast genom Kongl. Maj:t lärer kunna åstadkommas. Ett lämpligt tillfälle dertill erbjuder sig, då Kongl. Maj:t i allt fall

inom några få år, d. v. s. före förloppet af femårsperioden 1885—1889 måste taga i öfvervägande, om då någon ändring i afgifternas belopp bör beslutas.

För närvarande och då, enligt hvad till statsrådsprotokollet anförts, anledning icke finnes att antaga, att utgifterna till hospitals underhåll komma att minskas, samt den nu såsom förslagsanslag beviljade anslagssumman af 450,000 kronor således uppenbarligen är otillräcklig, men förslagsanslagen böra uppföras med belopp, som så nära som möjligt öfverensstämma med de motsedda utgifternas, har Utskottet ej anledning till annan hemställan, än

att Riksdagen må — med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit — från och med 1887 höja förslagsanslaget till hospitals underhåll från 450,000 kronor till 600,000 kronor, eller med 150,000 kronor.

Ang. aflöningsstat vid Kristinehamns hospital. [26.]

33:o. Vidare har Kongl. Maj:t under anslagstiteln hospitals underhåll föreslagit,

att Riksdagen måtte godkänna den i statsrådsprotokollet omförmälda aflöningsstat för öfverläkare, biträdande läkare och syssloman vid Kristinehamns hospital;

att i fråga om denna stats tillämpning Riksdagen jemväl måtte godkänna, att enahanda föreskrifter, som af Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut, redan beträffande stat för tjenstemän vid Stockholms med flera hospital meddelats om den kontanta aflöningens fördelning i lön och tjenstgöringspenningar, om förändring i biträdande läkares aflöning under vissa förhållanden samt om förbud för öfverläkare att utom hospitalet utöfva annan än viss praktik, äfven skola tillämpas för bemälde tjenstemän vid Kristinehamns hospital; samt

att Riksdagen måtte medgifva, dels att till arfvoden åt öfrige vid Kristinehamns hospital erforderlige tjenstemän Kongl. Maj:t må ega använda högst 1,300 kronor årligen, dels ock att de sålunda för samtlige tjenstemän vid sistnämnda hospital afsedda aflöningar skola utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

I statsrådsprotokollet (sidd. 44 och 45) har beträffande detta förslag blifvit anfördt:

»I skrifvelse den 28 September nästlidna år angående medicinalverkets behof har Medicinalstyrelsen anfört, att, enär arbetena å hospitalsbyggnaden vid Kristinehamn fortgått med större hastighet, än man vågat förut beräkna, och redan framskridit så långt, att man kunde emotse nämnda byggnads afslutande och öfverlemnande till afsyning

senast den 1 Juli 1887, Medicinalstyrelsen i betraktande af den stora efterfrågan af plats på hospitalen, som för närvarande vore rådande, ansett det vara af allra största vigt, att ifrågavarande hospital redan under 1887 efter föregången afsyning kunde upplåtas för emottagning af sjuke. Men, för att detta måtte kunna ske, fordrades emellertid, att aflöningsstaten för hospitalets läkare och andra tjenstemän redan under innevarande år vore af Eders Kongl. Maj:t bestämd.

Beträffande vilkoren för nämnda aflöningsstat har Medicinalstyrelsen ansett samma grunder böra följas som de, hvilka enligt nådiga brefvet den 5 Juni 1885 blifvit af Eders Kongl. Maj:t bestämda för andra hospital, likasom ock att beloppen borde beräknas efter hvad samma nådiga bref bestämde för läkare och andra tjenstemän vid öfriga hospital af motsvarande omfång som Kristinehamns hospital.

Då vigten af de skäl, som Medicinalstyrelsen sålunda andragit icke lärer kunna bestridas, tillstyrker jag, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad bemälda styrelse föreslagit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes göra framställning derom,

att Riksdagen må godkänna följande aflöningsstat för öfverläkare, biträdande läkare och syssloman vid Kristinehamns hospital:

öfverläkaren	kronor	6,000: —
jemte boställsvåning och ved;		
biträdande läkaren	„	2,500: —
jemte bostad med möbler och sängkläder, lyse, ved, tvätt och kost lika med allmänna afdelningen samt såsom kostförbättringspenningar 200 kronor;		
sysslomannen	„	2,800: —
jemte boställsvåning och ved;		

att i fråga om denna stats tillämpning — —». (se ofvan).

De beslut, som vid 1885 års riksdag fattades och hvilka i Kongl. Maj:ts framställning samt föredragande departementschefens yttrande åsyftas, torde vara i så friskt minne, att Utskottet icke här behöfver lemna någon redogörelse för samma beslut; en redogörelse, som skulle blifva särdeles vidlyftig, om den skulle varda fullständig. Ur förhandlingarna vid nämnda riksdag om aflöningsstater vid Stockholms m. fl. hospital torde här till ledning för bedömandet af Kongl. Maj:ts nu föreliggande förslag endast böra omnämnas de aflöningsbelopp, Kongl. Maj:t då äskade och i hvilka Riksdagen gjorde ändringar.

De voro:

		enligt Kongl. Maj:ts förslag.	enligt Riksdagens beslut.
vid *Stockholms hospital* (260 sjukplatser)			
	Öfverläkaren	kronor 4,500: —	kronor 4,000: —
	Sysslomannen	„ 3,500: —	„ 3,200: —
vid *Upsala hospital* (400 sjukplatser)			
	Öfverläkaren	„ 6,500: —	„ 6,000: —
	Sysslomannen	„ 3,500: —	„ 3,200: —
vid *Vadstena hospital* (360 sjukplatser)			
	Öfverläkaren	„ 7,000: —	„ 6,500: —
	Sysslomannen	„ 3,500: —	„ 3,200: —
vid *Vexiö hospital* (220 sjukplatser)			
	Öfverläkaren	„ 6,500: —	„ 6,000: —
	Sysslomannen	„ 3,000: —	„ 2,800: —
vid *Lunds hospital* (350 sjukplatser)			
	Öfverläkaren	„ 7,000: —	„ 6,500: —
	Sysslomannen	„ 3,500: —	„ 3,200: —
vid *Göteborgs hospital* (170 sjukplatser)			
	Öfverläkaren	„ 6,500: —	„ 6,000: —
	Sysslomannen	„ 3,000: —	„ 2,800: —
vid *Hernösands hospital* (221 sjukplatser)			
	Öfverläkaren	„ 6,500: —	„ 6,000: —
	Sysslomannen	„ 3,000: —	„ 2,800: —

Kristinehamns hospital är afsedt att innehålla 236 sjukplatser, och då detsamma till storleken är jemförligt med Vexiö och Hernösands hospital, der aflöningen åt öfverläkaren och sysslomannen jemlikt Riksdagens beslut skall utgöra 6,000 och 2,800 kronor samt de af Kongl. Maj:t äskade aflöningsbeloppen för desse tjenstemän vid Kristinehamns hospital äro 6,000 och 2,800 kronor, så finnes ingen anledning att nedsätta dessa belopp, hvilka af 1885 års Riksdag ansetts vara lämpliga vid hospital af samma storlek.

Aflöningen åt biträdande läkaren samt de för denne och öfrige i förslaget till aflöningsstat upptagne tjenstemän äro desamma, som vid 1885 års riksdag beviljades åt motsvarande tjenstemän vid de hospital, der aflöningarna då reglerades. Anledning att göra ändring i denna del af Kongl. Maj:ts förslag förekommer således ej, lika litet som i fråga om vilkoren för lönestaten.

Deremot och då för de hospital, vid hvilka aflöningarna vid 1885 års riksdag reglerades, bestämdes en summa af högst 16,000 kronor till arfvoden åt vissa tjenstemän, som ej upptagits å stat, så synes

hvad som vid Kristinehamns hospital kan vara behöfligt för motsvarande ändamål icke heller böra särskildt bestämmas för detta hospital utan den nyssnämnda summan af 16,000 kronor i stället och med hänsyn till behofven vid det nya hospitalet ökas med erforderligt belopp, hvilket då lämpligen för anslagets jemnande torde kunna bestämmas till 1,000 kronor.

I öfrigt har Utskottet ej funnit Kongl. Maj:ts nu föreliggande förslag föranleda något Utskottets särskilda uttalande; hemställande derför Utskottet,

att Riksdagen må:

a) godkänna den i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 11 Januari 1886 omförmälda aflöningsstat för öfverläkare, biträdande läkare och syssloman vid Kristinehamns hospital;

b) i fråga om denna stats tillämpning jemväl godkänna, att enahanda föreskrifter, som af Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut, redan beträffande stat för tjenstemän vid Stockholms med flera hospital meddelats om den kontanta aflöningens fördelning i lön och tjenstgöringspenningar, om förändring i biträdande läkares aflöning under vissa förhållanden samt om förbud för öfverläkare att utom hospital utöfva annan än viss praktik, äfven skola tillämpas för bemälde tjenstemän vid Kristinehamns hospital; samt

c) — på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle att bevilja arfvoden åt öfrige vid Kristinehamns hospital erforderlige tjenstemän — höja det belopp af högst 16,000 kronor, som af 1885 års Riksdag beviljades till arfvoden åt motsvarande tjenstemän vid de hospital, för hvilka aflöningsstater då faststäldes, till högst 17,000 kronor; samt

d) medgifva att de sålunda för samtliga tjenstemän vid hospitalet i Kristinehamn afsedda aflöningar skola utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Stora barnhuset i Stockholm.

34:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit, att, med uteslutande af det under rubrik »indelning och dermed

Ang. uteslutande af ersättningsbelopp m. m. [27].

jemförlig anvisning, på förslag: ersättningar» uppförda belopp, 51,100 kronor, anvisningen i kontant måtte höjas med 49,250 kronor, eller till 78,000 kronor, till följd hvaraf anslaget till nämnda barnhus komme att minskas med 1,850 kronor.

Hänvisande till hvad i statsrådsprotokollet (sidd. 46 och 47) till stöd för denna framställning anförts, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Barnhusen i landsorterna.

Ang. uteslutande af ersättningsbelopp m. m. [28.]

35:o. Kongl. Maj:t har föreslagit,

att, med uteslutande af det under rubrik »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag: ersättningar» upptagna belopp, 29,350 kronor, i stället måtte såsom anvisning i kontant uppföras 28,380 kronor, deraf såsom indelningsersättning till Malmö barnhusfond 26,750 kronor och till barnhuset i Lidköping 1,630 kronor; och blefve i följd häraf anslaget till barnhusen i landsorterna minskadt med 970 kronor.

Hvad i statsrådsprotokollet (sid. 48—50) anförts till stöd för denna framställning synes innefatta fullt giltiga skäl för densamma, hvadan Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Ålderstillägg.

Ang. höjning af förslagsanslag. [29.]

36:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får Utskottet hemställa,

att åttonde hufvudtitelns förslagsanslag till *ålderstillägg*, nu utgörande 51,000 kronor, må till 80,000 kronor, eller med 29,000 kronor, förhöjas.

Öfriga ordinarie anslag.

Ang. reservationsanslaget till allmänna läroverken.

37:o. Det har ådragit sig Utskottets uppmärksamhet att vid verkställd granskning af de för åren 1883 och 1884 utgifna kapitalkonton

till rikshufvudboken finna, att *reservationsanslaget till allmänna läroverken*, hvilket, så vidt anvisningen i kontant angår, utgjort enligt riksstaterna

för år 1883	kronor	2,784,428: —
och » » 1884	»	2,830,514: —

lemnat följande *reservationer* (besparingar):

till år 1883	kronor	12,161: 47
» » 1884	»	129,439: 16
» » 1885	»	264,642: 77.

Dessa betydliga och årligen ökade reservationer synas gifva vid handen, att anslaget är större än behofvet oundgängligen kräfver och att förty en nedsättning synes kunna ega rum. Härförinnan är dock nödigt, att utredning varder verkstäld och Riksdagen meddelad, om anledningen till reservationernas stora och växande belopp, och då en sådan utredning icke kan af Utskottet utan stora svårigheter och tidsutdrägt åstadkommas, lärer framställning i ämnet böra göras hos Kongl. Maj:t; och Utskottet får derför hemställa,

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla om utredning och framläggande deraf vid nästa riksdag om orsakerna dertill att reservationerna å anslaget till »allmänna läroverken» under de senare åren så väsentligt ökats äfvensom, om utredningen dertill föranleder, förslag till anslagets nedsättande.

38:o. Beträffande alla öfriga å åttonde hufvudtiteln nu uppförda ordinarie anslag, hvilka ej blifvit här ofvan särskildt omförmälda, har ingen annan ändring blifvit ifrågasatt än att Kongl. Maj:t, för jemnande af hufvudtitelns slutsumma, föreslagit en nedsättning med 2 kronor i förslagsanslaget till *skrifmaterialier och expenser, ved m. m.;* och hemställer Utskottet, *Ang. öfriga ordinarie anslag.* [30.]

att alla å åttonde hufvudtiteln i nu gällande riksstat uppförda ordinarie anslag, i hvilka ändring icke blifvit här ofvan föreslagen, må till oförändrade belopp och natur i riksstaten för år 1887 uppföras; dock att i anslaget till *skrifmaterialier och expenser, ved m. m.* må få göras den jemkning, som kan visa sig erforderlig för jemnande af hufvudtitelns slutsumma.

För *tillfälliga behof*, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, hafva, förutom de här ofvan redan nämnda, följande framställningar blifvit gjorda.

Riksarkivet.

Ang. anslag till fortsatt utgifvande af vissa skrifter m. m. [31.]

39:o. Till fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia, har Kongl. Maj:t äskat 3,000 kronor för år 1887, eller samma belopp, som under hvarje af de 5 senaste åren för berörda ändamål beviljats; och hemställer Utskottet,

att Riksdagen, till fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia, må bevilja för år 1887 ett *extra* anslag af 3,000 kronor.

Ang. anslag för riksarkivets tillbyggnad. [32.]

40:o. Till uppförande af en tillbyggnad åt riksarkivet har Kongl. Maj:t äskat anvisande på extra stat för 1887 af ett anslag å 250,000 kronor.

För denna tillbyggnad beviljade 1885 års Riksdag 575,000 kronor samt anvisade deraf för innevarande år 100,000 kronor; och får Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot hvad i statsrådsprotokollet (sid. 51) anförts till stöd för ofvanberörda framställning hemställa,

att Riksdagen till uppförande af en tillbyggnad för riksarkivet må af det dertill redan beviljade anslaget anvisa på extra stat för år 1887 ett belopp af 250,000 kronor.

Kongl. Biblioteket.

Ang. anslag för katalogiseringsarbeten i biblioteket. [33.]

41:o. Till påskyndande af katalogiseringsarbeten har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag för år 1887 af 1,500 kronor.

Vigten af att de katalogiseringsarbeten, hvarom här är fråga, varda så snart som möjligt fullbordade, kan så mycket mindre förnekas, som det tvärt om är påtagligt, att biblioteket svårligen kan anses fullt motsvara sitt ändamål, förr än tillförlitliga och fullständiga

kataloger upprättats. Då likväl tjenstemännen vid Kongl. Biblioteket äro skyldige att förrätta det omämnda katalogiseringsarbetet, och Kongl. Maj:t ej lärer sakna medel att med tillfälliga bidrag för ett eller annat år understöda detsamma, i fall Kongl. Maj:t skulle finna detta af nöden, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Nationalmuseum.

Ang. anslag till statens konstindustriella samlingar. [34.]

42:o. Till vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar, har Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag af 4,000 kronor; och får Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot hvad i statsrådsprotokollet (sidd. 53 o. 54) anförts till stöd för denna framställning, hemställa,

att Riksdagen må till vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar anvisa på extra stat för år 1887 ett anslag af 4,000 kronor.

Lifrustkammaren.

Ang. anslag till lifrustkammaren. [35.]

43:o. För tillsyn, underhåll och vård af lifrustkammarens samlingar m. m. är af Kongl. Maj:t äskadt ett extra anslag af 5,800 kronor, eller samma belopp, som för innevarande år beviljats för samma ändamål.

Hänvisande till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 54) anförts till stöd för detta anslagsbehof, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må för tillsyn, underhåll och vård af lifrustkammarens samlingar m. m. bevilja på extra stat för år 1887 ett belopp af 5,800 kronor.

Domkapitlens expeditioner.

Ang. anslag för tillfällig löneförbättring vid domkapitlens expeditioner. [36.]

44:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i likhet med hvad under flere föregående år egt rum får Utskottet hemställa,

att för tillfällig löneförbättring åt tjenstemännen vid domkapitlens expeditioner må på extra stat för år 1887 anvisas ett belopp af 3,716 kronor.

Domkyrkorna.

Ang. anvisande af en del af beviljadt anslag till restauration af Upsala domkyrka. [37.]

45:o. Sedan 1885 års Riksdag beviljat ett extra anslag af 500,000 kronor till restauration af Upsala domkyrka och deraf för 1886 anvisat 70,000 kronor, har Kongl. Maj:t begärt, att för år 1887 måtte för nämnda ändamål anvisas enahanda belopp, eller 70,000 kronor; och hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, må, af det till *restauration af Upsala domkyrka* redan beviljade anslaget å 500,000 kronor, på extra stat för år 1887 anvisa 70,000 kronor.

Ang. anvisande af en del af beviljadt anslag till restauration af Skara domkyrka. [38.]

46:o. Sedan 1885 års Riksdag beviljat ett extra anslag af 250,000 kronor till restauration af Skara domkyrka och deraf för år 1886 anvisat 35,000 kronor, har Kongl. Maj:t begärt, att för år 1887 måtte för nämnda ändamål anvisas enahanda belopp, eller 35,000 kronor; och hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, må, af det till *restauration af Skara domkyrka* redan beviljade anslaget å 250,000 kronor, på extra stat för år 1887 anvisa 35,000 kronor.

Universiteten.

Ang. anslag till seminarier för språkvetenskap och matematik vid Upsala och Lunds universitet. [39.]

47:o. Med anledning af derom af Kongl. Maj:t vid innevarande riksdag gjorda framställningar får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må för år 1887 bevilja på extra stat följande anslag, hvilka äfven förut under flere år utgått:

a) till det språkvetenskapliga seminariet i Upsala 3,000 kronor;

b) till det språkvetenskapliga seminariet i Lund 2,950 kronor;

c) till det matematiska seminariet i Upsala 1,500 kronor; samt

d) till det matematiska seminariet i Lund 1,000 kronor.

48:o. Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må, af redan beviljade 36,000 kronor till ändringar och reparationer af konsistoriehuset, kemiska byggnaden och f. d. länslasarettshuset i Upsala, på extra stat för år 1887 anvisa återstoden, eller 18,000 kronor.

Ang. anvisande af återstoden af ett beviljadt anslag till ändringar m. m. af konsistoriehuset m. m. [40.]

49:o. Till förändrad inredning m. m. af den gustavianska byggnaden i Upsala har Kongl. Maj:t begärt, att ett anslag å 59,000 kronor måtte beviljas, och att deraf måtte utgå under år 1887 ett belopp af 30,000 kronor.

Ang. anslag till förändrad inredning af gustavianska byggnaden i Upsala. [41.]

I statsrådsprotokollet (sid. 56—59), till hvilket Utskottet hänvisar, framhålles såsom stöd för denna framställning hufvudsakligen det trängande behofvet af ökadt utrymme för den zoologiska institutionen och det dertill hörande zootomiska laboratoriet, hvilket behof redan år 1876 af det akademiska konsistoriet framhållits såsom ett vigtigt skäl för behöfligheten af en ny universitetsbyggnad.

Detta senare behof är afhjelpt och af de lokaler, som derigenom blifvit lediga, är nu en del, nemligen den gustavianska byggnaden, afsedd att efter nödiga ändringar användas för den zoologiska institutionen.

På sätt af statsrådsprotokollet framgår hafva två förslag blifvit upprättade till verkställande af de förändringar, som äro nödiga för byggnadens apterande för det nya ändamålet.

Det förra af dessa förslag, af hvilket, jemte tillhörande ritningar Utskottet förskaffat sig del, slutar å en kostnadssumma af 32,000 kronor.

När detta förslag granskades af Öfverintendentsembetet, gjorde embetet åtskilliga anmärkningar, hvilka äro i statsrådsprotokollet omförmälda; och blef med anledning af samma anmärkningar ett nytt kostnadsförslag i Augusti 1885 upprättadt, slutande å en summa af 59,000 kronor, eller 27,000 kronor mer än det förra.

Vid pröfningen af föreliggande anslagsbehof har Utskottet funnit,

å ena sidan, att hvad de akademiska myndigheterna anfört till stöd för sin hemställan om statsmedels beviljande för ifrågavarande ändamål innefattar utredning derom, att ökadt utrymme behöfves för den zoologiska institutionen i Upsala, men å andra sidan, att det afgifna förslaget till behofvets afhjelpande synes gå ut på en så stor tillökning af lokalerna, att den ej oväsentligt öfverstiger det behof, som för närvarande behöfver fyllas. Och i sammanhang härmed vill Utskottet framhålla, i hvilken stor och hastig tillväxt allehanda samlingar vid olika vetenskapliga anstalter äro stadda samt huru anspråken på medel till byggnader för alla dessa samlingar ökas. Utan att nu vilja närmare inlåta sig på detta ämne, har Utskottet dock velat antyda, att med hänsyn härtill försigtighet är af nöden vid behandlingen af frågor af sådan beskaffenhet som den nu föreliggande. Göres denna synpunkt gällande i förevarande särskilda fall, så synas åtskilliga nu föreslagna anordningar kunna umbäras samt vidare alla inredningsarbeten, som icke afse de nu kända behofven af ökadt utrymme för zoologiska institutionen böra uppskjutas, så att ej andra eller flera lokaler nu iordningställas och påkostas än sådana, som oundgängligen behöfvas för arbetenas jemna gång, samt, hvad samlingarna angår, för uppställande af dessa enligt den grundsats, att endast typer, men icke umbärliga duplettexemplar o. s. v. behöfva hållas tillgängliga. Detta senare är nemligen, enligt hvad Utskottet under hand inhemtat, fullt tillräckligt.

Med hänsyn till det på detta sätt begränsade ändamålet med inredningsarbetena och då en central värmeledning, som af Öfverintendentsembetet ifrågasatts samt i det senare kostnadsförslaget upptagits, lärer kunna undvaras, synes det Utskottet, att det ursprungligen framstälda kostnadsförslaget, som slutar å 32,000 kronor, bör kunna hufvudsakligen läggas till grund för beräkningen af det anslag, som bör af Riksdagen beviljas. Till nyssnämnda summa skulle endast behöfva läggas kostnaden för de oundgängligaste förändringar, som Öfverintendentsembetet till skydd mot eldfara föreslagit, nemligen i jemnt tal 3,000 kronor för inrättande af brandmurar och brandbottnar m. m. De ytterligare åtgärder mot eldfara, som kunna behöfvas, samt i sammanhang dermed nödig förstärkning af byggnaden torde kunna bekostas derigenom, att inredningsarbetena m. m., enligt hvad ofvan antydts, inskränkas.

Under åberopande af hvad sålunda anförts, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må endast på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riks-

dagen för år 1887 beviljar ett extra anslag af 35,000 kronor, att användas till förändrad inredning m. m. af den gustavianska byggnaden i Upsala för den zoologiska institutionens behof och med vilkor att dessa inrednings- m. fl. arbeten utföras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de år 1884 dertill uppgjorda ritningar och kostnadsförslag med tillägg af de anordningar mot eldfara, som oundgängligen erfordras, samt att inredningsarbetena endast komma att omfatta sådana, som afse att afhjelpa institutionens nuvarande behof dels af större arbetslokaler och dels af ökadt utrymme för institutionens samlingar, dessa senare inskränkta så mycket, som dessa samlingars ändamål medgifver.

50:o. Till inredning af den nya byggnaden för patologiskt-anatomiska institutionen i Lund samt anskaffande af vetenskaplig materiel vid institutionen har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag af 5,000 kronor; och har denna framställning blifvit af Utskottet i punkten 6:o här ofvan behandlad; hvarom Utskottet här endast skolat

Ang. anslag till patologiskt-anatomiska institutionen i Lund. [42.]

erinra.

51:o. I punkten 7:o här ofvan har Utskottet yttrat sig angående Kongl. Maj:ts framställning om ett extra anslag af 10,000 kronor till uppsättning af undervisningsmateriel för den fysiologiska institutionen i Lund; hvarom Utskottet här endast skolat

Ang. anslag till undervisningsmateriel för fysiologiska institutionen i Lund. [43.]

erinra.

52:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom hos Riksdagen gjorda framställning får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må, till offentliggörande i tryck af vissa på astronomiska observatoriet i Lund utförda zon-observationer, anvisa på extra stat för år 1887 ett belopp af 3,000 kronor; utgörande återstoden af de 9,000 kronor, som för detta ändamål redan blifvit beviljade.

Ang. anvisande af återstoden af beviljadt anslag för offentliggörande i tryck af zon-observationer. [44.]

Ang. anslag till extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund. [45.]

53:o. Slutligen har, beträffande universiteten, Kongl. Maj:t föreslagit, att ett extra anslag af 1,500 kronor måtte beviljas till arfvoden åt extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund.

På framställning af Kongl. Maj:t vid 1885 års riksdag blef för innevarande år ett lika stort belopp för samma ändamål beviljadt; och då behofvet af medel för detsamma fortfarande, på sätt af statsrådsprotokollet (sid. 61) framgår, gör sig gällande, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må till arfvoden åt extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund på extra stat för år 1887 anvisa det af Kongl. Maj:t äskade beloppet, eller 1,500 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Ang. anslag till arfvode åt en amanuens. [46.]

54:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom framstälda förslag får Utskottet hemställa,

att till arfvode åt en amanuens vid Karolinska mediko-kirurgiska institutets gynekologiska klinik må på extra stat för år 1887 anvisas samma belopp, som under flere år beviljats, eller 900 kronor.

Ang. anslag till instrument m. m. för den hygieniska institutionen. [47.]

55:o. Beträffande Kongl. Maj:ts framställning, att till instrument, apparater och åskådningsmateriel för den hygieniska institutionen vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet måtte beviljas ett anslag af 1,500 kronor, har Utskottet redan i punkten 11:o här ofvan meddelat utlåtande, hvarom Utskottet här skolat

erinra.

Ang. anslag till medicinskt-pediatrisk klinik vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn. [48.]

56:o. Till en medicinskt-pediatrisk klinik vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn har Kongl. Maj:t begärt ett extra anslag för 1887 af 1,800 kronor.

Utskottet hyser tvekan om lämpligheten af att enskild välgörenhetsinrättning på sätt här är i fråga tages i anspråk af en statens institution för vetenskapliga rön.

I allt fall synes det Utskottet olämpligt, att Riksdagen beviljar anslag för ändamålet, då Kongl. Maj:t säkerligen ej lärer sakna nödiga

medel, om saken anses vara af så stor vigt, att densamma utan afseende på nyss antydda betänklighet, i vetenskapens intresse finnes oundgängligen böra främjas.

På grund häraf hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning ej må af Riksdagen bifallas.

Allmänna läroverken.

57:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får Utskottet hemställa,

Ang. anslag för tillfällig löneförbättring vid de allmänna läroverken. [49.]

att Riksdagen för tillfällig löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken enligt samma grunder, som för innevarande år blifvit bestämda, må på extra stat för år 1887 anvisa 336,975 kronor.

58:o. Vidare och med anledning af derom gjord framställning af Kongl. Maj:t hemställer Utskottet,

Ang. anslag till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk. [50.]

att Riksdagen till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk må på extra stat för år 1887 bevilja enahanda belopp, som under flere år för ändamålet utgått, eller 6,000 kronor.

59:o. Utskottet hemställer,

Ang. anslag till arfvoden åt extra lärare. [51.]

att till arfvoden åt extra lärare vid de allmänna läroverken må på extra stat för år 1887 beviljas det af Kongl. Maj:t för detta ändamål äskade belopp af 40,000 kronor.

Högre lärarinneseminarium.

60:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer Utskottet,

Ang. anslag för tillfällig löneförbättring vid högre lärarinne-seminarium. [52.]

att Riksdagen, för tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid högre lärarinneseminarium efter samma grunder som för innevarande år, må på extra stat för år 1887 bevilja ett anslag af 4,000 kronor.

Pedagogierna.

Ang. anslag för tillfällig löneförbättring vid de en- och tvåklassiga pedagogierna. [53.]

61:o. Kongl. Maj:t har äskat, att för år 1887 måtte beviljas ett extra anslag af 8,750 kronor till löneförbättring åt lärare vid de en- och tvåklassiga pedagogierna; och får Utskottet, som förut under flere år tillstyrkt enahanda anslag, hvilka ock af Riksdagen beviljats, hemställa,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må på extra stat för år 1887 bevilja ett anslag af 8,750 kronor för tillfällig löneförbättring åt lärare vid de en- och tvåklassiga pedagogierna.

Folkundervisningen.

Ang. anslag för tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna, arfvoden åt teckningslärare m. m. [54.]

62:o. På grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i likhet med hvad förut under flere år egt rum hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må för tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna samt till arfvoden åt teckningslärare för extra tjenstgöring och extra arfvoden åt musiklärare vid dessa seminarier, efter samma grunder som för innevarande år, anvisa på extra stat för år 1887 ett belopp af 33,300 kronor.

Ang. anslag till byggnade för folkskolelärarinneseminariet i Umeå. [55.]

63:o. Vid 1885 års riksdag beviljades, med anledning af en Kongl. Maj:ts framställning, ett anslag af 75,000 kronor till byggnad för folkskolelärarinneseminariet i Umeå samt anvisades för år 1886 deraf 40,000 kronor; och har nu Kongl. Maj:t för 1887 begärt, att till denna byggnad måtte anvisas 35,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må på extra stat för år 1887 anvisa af det redan beviljade anslaget, 75,000 kronor, till byggnad för folkskolelärarinneseminariet i Umeå, återstående 35,000 kronor.

64:o. Till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel, har Kongl. Maj:t äskat för 1887 ett belopp af 15,000 kronor. Och då denna summa, som förut under flera år beviljats, fortfarande lärer vara behöflig, hemställer Utskottet, *Ang. anslag till understöd åt lärjungar vid folkhögskolor.* [56]

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel, anvisa på extra stat för år 1887 ett belopp af 15,000 kronor.

65:o. I en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 78) har Herr *E. Hammarlund* på anförda skäl föreslagit, *Ang. ifrågasatt anslag till resestipendier åt folkskolelärare och lärarinnor.*

att Riksdagen måtte å extra stat för år 1887 uppföra och till Kongl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag af 6,000 kronor att utdelas som resestipendier åt folkskolelärare och folkskolelärarinnor på de vilkor, Kongl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Med anledning af denna motion får Utskottet anföra, att något allmännare kändt behof af dylika resestipendier, åtminstone så vidt utrikes resor angår, Utskottet veterligen icke yppats, samt att, om ock så skulle vara fallet, statens utgifter för folkskoleväsendet redan nu äro så betydliga och dessutom i oupphörlig tillväxt, att den största varsamhet är af nöden, då fråga är om nya sådana för ändamål, som förut icke af staten främjats. Ehuru nu icke begärts mer än 6,000 kronor för ett enda år, så kan likväl förutses att, om staten en gång lemnat medel till ifrågavarande slags resestipendier, anspråken icke dermed skola tillfredsställas utan kräfva långt större uppoffringar af staten.

Af dessa skäl och då det är ovisst, om mer än högst få folkskolelärare finnas, som äro i stånd att i länder, der svenska språket icke allmänt förstås, inhemta några för deras kall nyttiga kunskaper, samt hvad de inrikes resorna angår, Utskottet håller före, att det ingalunda är t. ex. besök vid de stora, allmänna folkskoleläraremötena, som medföra den största nytta, utan att tvärt om mindre länsvis ordnade möten, dit resekostnaderna ej kunna blifva så stora, äro af vida mer *verkligt* gagn, och det synes böra vara en landstingens och ej statens angelägenhet att lemna möjligen behöfligt understöd för deltagande i sistnämnda slags möten, så får Utskottet hemställa,

att Herr Hammarlunds motion ej må af Riksdagen bifallas.

De tekniska läroverken.

Ang. anslag till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor m. m. [57.]

66:o. Till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor och till bestridande af kostnader för deras inspektion har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag för 1887 af 35,000 kronor.

Anslag för samma ändamål hafva förut, alltsedan 1877 årligen anvisats, från och med 1882 till belopp af 25,000 kronor. Enligt hvad af statsrådsprotokollet (sid. 66—67) framgår är en förhöjning i detta belopp nödig, och Utskottet har ej funnit anledning till erinran häremot. Dock synes det Utskottet, att, då upprätthållandet af ifrågavarande slags skolor bör anses vara en kommunal angelägenhet, till hvars främjande staten endast bör lemna ett visst bidrag, det bör uttryckligen stadgas, att detta bidrag icke får öfverstiga hvad kommunerna, utan afdrag för hvad de lemna in natura såsom byggnader o. s. v., anslå i kontant till skolorna.

Utskottet hemställer alltså,

> att Riksdagen, med anledning af Kongl. Maj:ts förevarande framställning, må, till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor och till bestridande af kostnader för deras inspektion, anvisa på extra stat för år 1887 ett belopp af 35,000 kronor, dock med vilkor att det bidrag, som af dessa medel utbetalas till understöd åt lägre teknisk yrkesskola, icke må öfverstiga hvad vederbörande kommun i kontant tillskjuter för skolan.

Medicinalstyrelsen med dithörande stater.

Ang. anslag för tillfällig löneförbättring åt provinsialläkare. [58.]

67:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer Utskottet,

> att Riksdagen, för beredande af tillfällig löneförbättring såsom tjenstgöringspenningar åt provinsialläkare under år 1887, må anvisa på extra stat för samma år samma belopp, som för innevarande år beviljats, eller 20,000 kronor.

68:o. Vidare hemställer Utskottet, *Ang. anslag till arfvode för granskning af hospitalens räkenskaper.* [59.]

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må anvisa på extra stat för år 1887 ett belopp af 1,200 kronor till arfvode för granskning af hospitalens räkenskaper.

69:o. Sedan 1884 års Riksdag beviljat medel till anordnande i hufvudstaden af en poliklinik för tandsjukdomar, och denna med 1885 års början trädt i verksamhet samt tillvunnit sig förtroende och visat sig motsvara det med densamma afsedda ändamålet, har Kongl. Maj:t för år 1887 äskat 4,000 kronor, eller samma belopp, som nu utgår till poliklinikens uppehållande; och får Utskottet hemställa, *Ang. anslag till tandpolikliniken i Stockholm.* [60.]

att Riksdagen, till uppehållande i Stockholm af en poliklinik för tandsjukdomar, må på extra stat för år 1887 anvisa det af Kongl. Maj:t äskade beloppet 4,000 kronor.

Veterinärundervisningen.

70:o. Kongl. Maj:ts framställning om anvisande för år 1887 af 12,900 kronor till uppehållande af undervisningen vid veterinärinrättningen i Skara har af Utskottet här ofvan i punkten 23:o blifvit behandlad; hvarom Utskottet här skolat *Ang. anslag till veterinärinrättningen i Skara.* [61.]

erinra.

Vetenskapsakademien.

71:o. Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till derom af Kongl. Maj:t gjord framställning, må, till aflönande af räknebiträden för numerisk tillämpning af en utaf Professoren J. A. H. Gyldén utarbetad teori för himlakropparnes rörelser, anvisa på extra stat för år 1887 ett belopp af 3,000 kronor, utgörande nu återstående fjerdedelen af förut beviljadt anslag å 12,000 kronor. *Ang. anvisande af återstoden af beviljadt anslag för aflönande af räknebiträden för numerisk tillämpning af en teori för himlakropparnes rörelser.* [62.]

Naturhistoriska riksmuseum.

Ang. ifrågasatt afsättande af medel till en fond för ny byggnad för naturhistoriska riksmuseum.

72:o. I två lika lydande motioner hafva Herrar *C. F. Wærn* i Första Kammaren (motion N:o 34) och Friherre *A. E. Nordenskiöld* i Andra Kammaren (motion N:o 97) sammanstämmande på anförda skäl föreslagit,

att Riksdagen, i likhet med hvad som förut skett i afseende å det tillämnade nya riksdagshuset, för beredande af ett ökadt utrymme för riksmusei samlingar måtte afsätta och för ändamålet förränta en summa stor 100,000 kronor.

Då Riksdagen så nyligen som 1884 afslagit en af Kongl. Maj:t då gjord framställning om beviljande af medel för ny byggnad åt naturhistoriska riksmuseum, så lärer det icke nu kunna komma i fråga att på enskilde motionärers förslag besluta om sådan byggnads uppförande, hvilket i sjelfva verket skulle blifva fallet, om motionerna biföllos.

Utskottet hemställer,

att hvad Herrar Wærn och Friherre Nordenskiöld i förevarande motioner föreslagit ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

Angående anvisande af en del af beviljadt anslag till nya byggnader åt institutet för blinda.
[63.]

73:o. För att arbetet å de nya byggnader å kronolägenheten Tomteboda för institutet för blinda, till hvilka byggnader 1885 års Riksdag beviljade 415,600 kronor och för år 1886 deraf anvisade 100,000 kronor, måtte kunna utan afbrott bedrifvas, har Kongl. Maj:t äskat att till uppförande af byggnader åt institutet för blinda måtte för år 1887 anvisas 200,000 kronor; hemställande med anledning häraf Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må på extra stat för år 1887 af det redan beviljade anslaget å 415,600 kronor anvisa till uppförande af byggnader åt institutet för blinda 200,000 kronor.

74:o. Vidare har Kongl. Maj:t *dels* äskat till uppehållande af institutets för blinda verksamhet på extra stat för 1887 ett anslag å 21,000 kronor och *dels* föreslagit Riksdagen att medgifva, att institutets föreståndare, lärare för den intellektuella undervisningen samt arbetslärare och lärarinnor måtte efter fem års för nit och skicklighet vitsordad tjenstgöring, räknad från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket de tillträdde de i nu gällande stat upptagna aflöningar, ega att under hvartdera af åren 1886 och 1887, i den mån institutets medel lemnade tillgång, åtnjuta ålderstillägg, föreståndaren och lärarne för den intellektuela undervisningen med 500 kronor hvar samt arbetsläraren och lärarinnorna med 250 kronor hvar.

Ang. anslag till uppehållande af blindinstitutets verksamhet m. m. [64.]

I statsrådsprotokollet (sid. 70—73) redogöres för skälen till dessa framställningar; och då desamma ej föranledt annan erinran, än att ålderstillägg åt ofvannämnde tjenstemän icke torde böra få åtnjutas förr än från 1887 års början af dem, som då kunna befinnas dertill berättigade och för så vidt institutets medel till sådana tillägg lemna tillgång, så får Utskottet hemställa,

att hvad Kongl. Maj:t föreslagit må i den mån af Riksdagen bifallas, att Riksdagen

a) på extra stat för år 1887 anvisar ett belopp af 21,000 kronor till uppehållande af institutets för blinda verksamhet; samt

b) medgifver, att institutets föreståndare, lärare för den intellektuella undervisningen samt arbetslärare och lärarinnor må, efter fem års för nit och skicklighet vitsordad tjenstgöring, räknad från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket de tillträdde de i nu gällande stat upptagna aflöningar, ega att under år 1887, i den mån institutets medel lemna tillgång, åtnjuta ålderstillägg, föreståndaren och lärarne för den intellektuella undervisningen med 500 kronor hvar samt arbetsläraren och lärarinnorna med 250 kronor hvar.

75:o. Vidare, och på grund af hvad Kongl. Maj:t ytterligare föreslagit, hemställer Utskottet,

Ang. anslg för tryckning af blindskrifter. [65.]

att till tryckning af blindskrifter må på extra stat för år 1887 anvisas 2,500 kronor, eller samma belopp, som för innevarande år för samma ändamål beviljats.

Ang. anslag till understöd åt blindlärareelever. [66.] 76:o. Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till derom af Kongl. Maj:t gjord framställning, må, på extra stat för år 1887 anvisa 1,200 kronor till understöd åt blindlärareelever.

Ang. anslag till en blindskola i Vexiö. [67.] 77:o. Till en blindskola i Vexiö har Kongl. Maj:t för år 1887 äskat samma belopp, som för 1886 är beviljadt, eller 11,000 kronor; hemställande Utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, för år 1887 bevilja ett extra anslag af 11,000 kronor till en blindskola i Vexiö.

Ang. anslag till en handtverksskola i Kristinehamn för blinda. [68.] 78:o. Vidare hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till derom af Kongl. Maj:t gjord framställning, må på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 7,000 kronor till en handtverksskola i Kristinehamn för blinda.

Ang. anslag till tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma. [69.] 79:o. Till uppehållande af undervisningen vid de i Vadstena, Skara och Bollnäs inrättade tillfälliga läroanstalter för öfveråriga döfstumma erfordras, enligt förut uppgjord och framlagd beräkning, för hvarje af de tre anstalterna 16,400 kronor, eller tillsammans 49,200 kronor; och får Utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må på extra stat för år 1887 anvisa, till uppehållande af undervisningen vid tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma, ett belopp af 49,200 kronor.

Hospitalsvården.

Ang. anvisande af återstoden af beviljadt anslag till hospitalsbyggnaden vid Kristinehamn. [70.] 80:o. Af det anslag å 848,570 kronor, som beviljats till hospitalsanläggningen vid Kristinehamn, har hittills anvisats tillhopa 700,000 kronor; och får Utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må till hospitalsanläggningen vid Kristinehamn på extra stat för år 1887 anvisa återstoden af för denna anläggning förut beviljade medel, eller 148,570 kronor.

81:o. Beträffande Kongl. Maj:ts framställning om beviljande af anslag till uppförande af en byggnad vid Nyköpings hospital får Utskottet framdeles meddela utlåtande; hvilket här skolat *Ang. anslag till ny byggnad vid Nyköpings hospital.*

anmälas. [71.]

82:o. Angående det i Jerfsö inrättade sjukhemmet för spetelske, till hvilket under flere föregående år beviljats anslag, får Utskottet hemställa, *Ang. anslag till sjukhemmet i Jerfsö för spetelske.*

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må på extra stat för år 1887, till understöd åt sjukhemmet i Jerfsö socken, under vilkor att 4,000 kronor dertill af landstinget i Gefleborgs län anvisas för samma år, och att spetelske sjuke äfven från andra län än Gefleborgs varda till vård å anstalten mottagne, så långt utrymmet derstädes sådant medgifver, anvisa ett belopp af 7,500 kronor. [72.]

Diverse anslag.

83:o. Till svenska fornskriftsällskapet har under en följd af år utgått ett belopp af 2,000 kronor; och hemställer Utskottet, *Ang. anslag till svenska fornskriftsällskapet.*

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må för år 1887 anvisa till *svenska fornskriftsällskapet* ett extra anslag till samma belopp som förut beviljats, eller 2,000 kronor. [73.]

84:o. Vidare och i likhet med hvad förut under flera år egt rum får Utskottet hemställa, *Ang. anslag till beredande af religionsvård åt svenske sjömän m. fl. i utrikes hamnar.*

att Riksdagen till *beredande af religionsvård* åt svenske sjömän m. fl. i utländska hamnar må på extra stat för år 1887 anvisa det af Kongl. Maj:t äskade beloppet af 10,000 kronor. [74.]

Ang. anslag till nordiska museet. [75.]

85:o. Likaledes, i enlighet med hvad under flere föregående år egt rum, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må till *nordiska museet* anvisa på extra stat för år 1887 ett belopp af 16,000 kronor, att ställas till styrelsens för museet förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

Ang. anslag till en tidskrift för svenskt landsmål. [76.]

86:o. Med anledning af hvad Kongl. Maj:t derom föreslagit hemställer Utskottet vidare,

att till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »*Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmålen och svenskt folklif*» må på extra stat för år 1887 anvisas 3,150 kronor, eller samma belopp, som nu är för ändamålet anvisadt.

Ang. anslag till understöd för fortsatt utgifvande af "Acta matematica". [77.]

87:o. Till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »Acta matematica» har Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag till samma belopp, som Riksdagen för innevarande år beviljat, eller 4,000 kronor.

Utskottet har tagit del af Vetenskapsakademiens i frågan afgifna utlåtande och finner visserligen skäl tillstyrka Riksdagen att för år 1887, likasom för åren 1885 och 1886 skett, bevilja det begärda bidraget till tidskriftens utgifvande. Men om än Utskottet ej vill bestrida detta arbetes vetenskapliga värde eller att dess utgifvande i vårt land är egnadt att ses med tillfredsställelse, samt ehuru skäl finnas att antaga, att den ringa prenumerantkrets, ett arbete af dettas art kan erhålla, och de stora, af egendomliga matematiska beteckningar och särskildt arbetade typer föranledda kostnaderna för dess tryckning göra tidskriftens utgifvande utan understöd omöjligt, anser Utskottet sig likväl, då ett sådant understöd nu för tredje året begärts, vid yttrandes afgifvande i ämnet böra uttala önskvärdheten deraf, att en utredning må ega rum, huruvida och i hvilken mån, med hänsyn äfven till från andra håll påräkneliga bidrag, ett ytterligare fortsatt understöd med statsmedel må vara erforderligt; hemställande Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må, till understöd för fortsatt utgifvande

af tidskriften »Acta matematica» på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 4,000 kronor.

88:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att till understöd för utgifvande af »Nordisk familjebok» måtte beviljas ett anslag af 25,000 kronor samt deraf för år 1887, under de i statsrådsprotokollet omförmälda vilkor anvisas 5,000 kronor. *Ang. anslag till understöd för utgifvande af "Nordisk familjebok."*

De antydda vilkoren äro enligt statsrådsprotokollet (sid. 78) följande: [78.]

dels att förläggaren af nämnda arbete, Gernandts boktryckeriaktiebolag, förbinder sig att så fort ske kan och om möjligt före 1890 års slut hafva, enligt den hittills följda planen för arbetet, försatt detsamma i fullbordadt skick, dels ock att, enligt de närmare bestämmelser Kongl. Maj:t kan komma att meddela, 300 exemplar af arbetet aflemnas till ecklesiastik-departementet.

Utskottet vill ej bestrida det värde, ifrågavarande arbete, om det varder fullbordadt, kommer att ega genom den lättade möjlighet, det bereder att i vidsträcktare kretsar sprida vetandets skatter. Det ligger i sakens natur, att kostnaderna för ett sådant verk ej kunna snart återgäldas, och utan tvifvel har detta förhållande vid arbetets påbörjande af förläggaren tagits i betraktande. I samma mån ett dylikt arbete fyller ett verkligt, mera allmänt befintligt behof, torde det dock af allmänheten omfattas med intresse, och exempel saknas ej derpå att äfven mindre populära verk än det ifrågavarande och, likasom detta, af ganska stort omfång och ej ringa dyrbarhet, kunnat utgå i stora upplagor och vinna spridning äfven bland mindre bemedlade köpare.

I allt fall torde giltiga skäl saknas för staten att lemna sitt understöd till ifrågavarande, på enskildt förlag utgifna arbete; och hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag om beviljande af anslag till understöd för utgifvande af »Nordisk familjebok» ej må vinna Riksdagens bifall.

89:o. Till understöd, på de i statsrådsprotokollet angifna vilkor, åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen, har Kongl. Maj:t för 1887 äskat 15,000 kronor. *Ang. anslag till föreläsningskurser för arbetsklassen.*

De omförmälda vilkoren meddelas å sid. 79 i statsrådsprotokollet och äro desamma, som de för närvarande i fråga om det för 1886 beviljade anslaget fastställda. [79.]

Till behandling i sammanhang med denna Kongl. Maj:ts fram-

ställning föreligger jemväl en i Andra Kammaren af Herr *Axel Key* väckt motion (N:o 147), hvari på anförda skäl yrkats,

att Riksdagen måtte på extra stat för år 1887 anvisa ett anslag till Kongl. Maj:ts förfogande af 20,000 kronor, att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordnade föreläsningar för arbetsklassen, dock under följande vilkor:

att det understödsbelopp, som utgåfves till hvarje anstalt eller förening, i allmänhet icke finge öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt; dock med rättighet för Kongl. Maj:t att, der särskilda förhållanden dertill föranledde, öka beloppet till högst 5,000 kronor;

att kommuner eller enskilde tillsköte minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdades af en styrelse, som antoge föreståndare och lärare;

att föreläsningarna ordnades regelbundet, vissa antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogade öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningar eller undervisningen blefve förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skulle vara skyldig att underkasta sig de vilkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvades nödiga eller lämpliga.

Vid 1885 års riksdag hade Utskottet tillfälle att uttala sig om en i enahanda syfte som den nu förevarande väckt motion. Kongl. Maj:t hade nemligen vid sagda riksdag för år 1886 gjort alldeles samma framställning som nu för 1887 och i motionen yrkades, med hänsyn till alldeles samma förhållanden som nu angifvas, anslagets förhöjande från 15,000 till 20,000 kronor. Motionen, som i afseende på anslagsbeloppet tillstyrktes af Utskottet, vann emellertid icke Riksdagens bifall, utan Kongl. Maj:ts framställning antogs oförändrad.

Utskottet, som icke anser sig nu böra — emot Riksdagens år 1885 uttalade mening — tillstyrka bifall till något förslag, som går utöfver hvad Riksdagen då beslöt och Kongl. Maj:t nu föreslagit, får derför hemställa,

att Riksdagen, utan afseende på hvad i Herr Keys motion yrkats, men med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må, till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen, på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 15,000 kronor, dock under följande vilkor:

att det understödsbelopp, som utgifves till hvarje anstalt eller förening, icke får öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt;

att kommuner eller enskilde tillskjuta minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdas af en styrelse, som antager föreståndare och lärare;

att föreläsningarna ordnas regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogar öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningarna eller undervisningen blifva förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skall vara skyldig att underkasta sig de vilkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvas nödiga eller lämpliga.

Ang. anslag till fortsättning af precisionsnivelleringsarbeten. [80.]

90:o. Till fortsättande af precisionsnivelleringsarbeten i södra och mellersta Sverige, inköp af instrument med tillbehör samt underhåll af vattenhöjdmätningsstationer m. m. har Kongl. Maj:t slutligen äskat att för år 1887 måtte beviljas ett anslag af 11,700 kronor.

På de i statsrådsprotokollet (sid. 79—81) anförda skäl får Utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må, till fortsättande af *precisionsnivelleringsarbeten* i södra och mellersta Sverige, inköp af instrument med tillbehör samt underhåll af vattenhöjdmätningsstationer m. m., på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 11,700 kronor.

Ang. anslag till nykterhetens befrämjande inom landet m. m.

91:o) I fråga om statens medverkan till nykterhetens befrämjande hafva följande förslag blifvit framstälda:

af Herr *E. M. Grenholm* (motion i Första Kammaren N:o 47),

att Riksdagen ville för sin del besluta, att af allmänna medel ett anslag af 15,000 kronor ställes till regeringens disposition för att efter ompröfning under nästkommande år 1887 fördelas bland befintliga föreningar eller personer, som verka för nykterhetens befrämjande inom landet;

af Herr *E. W. Wretlind* (motion N:o 110 i Andra Kammaren),

att Riksdagen behagade anvisa ett anslag af femtontusen (15,000) kronor för år 1887, att ställas till regeringens förfogande för att enligt hennes bepröfvande användas till nykterhetsverksamhetens befrämjande i riket;

samt af Herr *A. G. Jönsson* i Mårarp (motion N:o 55 i Andra Kammaren),

att Riksdagen måtte af statens medel bevilja ett extra anslag af 1,800 kronor, att af Kongl. Maj:t utdelas i 3:ne pris, ett å 1,000, ett å 500 och ett å 300 kronor, till dem som inkomma med de bästa täflingsskrifter till läsebok för folkskolan om kroppens vård, dess näring och njutning med särskilt betonande af rusdryckernas förderfliga inflytande såväl i ekonomiskt och sedligt som sanitärt hänseende.

Såsom bekant har under de senare åren en allt starkare rörelse inom landet framträdt till befrämjande af nykterhet. De resultat, hvartill denna rörelse i det hela ledt, äro värda allt erkännande, och hvarje framsteg, som göres, helsas säkerligen af alla fosterlandsvänner med liflig glädje. Anledningen till rörelsens hittillsvarande framgång torde, utom i det i och för sig nyttiga i saken, vara att söka hufvudsakligen i det nit, som enskilde lagt i dagen och som varit så starkt, att de för det goda syftet förmått att underkasta sig stora uppoffringar. Det vore, enligt Utskottets mening, för sakens egen skull ogynsamt, om de framstälda förslagen om statsbidrag till den hittills med så stor framgång bedrifna nykterhetsverksamheten, skulle utgöra ett bevis för att det enskilda nitet i någon mån svalnat. Ty det kan ej nekas, att, om staten måste öfvertaga eller bekosta en del af den verksamhet, som nu utan nämnvärdt understöd från staten, af enskilde bedrifves för nykterhetens befrämjande, så förlorar denna verksamhet ett af vilkoren för sin framgång, nemligen just vetskapen derom, att verksamheten är frivillig och icke betalad.

Härtill kommer, att, om statsunderstöd lemnas, det uppstår en nödvändighet att införa en verksam kontroll öfver understödets användande; och af lätt insedda skäl torde en sådan kontroll komma att blifva ytterst svår att åstadkomma, om den ens är möjlig. Dessutom bör ej lemnas ur sigte, att inom nykterhetsrörelsen kunna spåras åtskilliga rigtningar, särskildt två, den ena gående ut på absolut afhållsamhet från starka drycker och den andra medgifvande större frihet, mellan hvilka rigtningar staten väl måste välja, om den skall med anslag understödja rörelsen. Ett sådant val blefve dock säkerligen mycket vanskligt.

Af nu anförda skäl finner Utskottet sig icke kunna obetingadt förorda bifall till någondera af de två första motionerna.

Deremot har det synts Utskottet, att den sista af de tre motionerna innehåller en tanke, som kan med någon förändring upptagas.

Utgifvandet af skrifter, genom hvilka i så vidsträckta kretsar som möjligt sprides kännedomen om rusdryckernas verkan på menniskokroppens organism och särskildt de vådliga följderna i så väl sedligt som ekonomiskt hänseende af dessa dryckers missbruk, synes vara en sak, som väl är förtjent af uppmärksamhet och understöd från statens sida, icke allenast till förmån för folkskolornas lärjungar utan för en hvar. I den mån sådant kan ske genom uppmuntran till utgifning af dylika skrifter och deras vidsträckta spridning, synes det vara lämpligt, att staten med de enskilde deltager i nykterhetssträfvandena. Att ett sådant deltagande från statens sida verksamt kan befordra nykterhetsrörelsen är gifvet, då en allmän kunskap om rusdryckernas verkningar väl måste väsentligt underlätta arbetet. Utskottet vill derför föreslå, att till Kongl. Maj:ts förfogande må ställas för detta ändamål nödiga medel. I andra länder, exempelvis Norge, lemnar, enligt hvad två af motionärerna uppgifva, staten bidrag till nykterhetssakens befrämjande.

På grund af hvad ofvan anförts hemställer Utskottet alltså,

> att förevarande af Herrar Grenholm m. fl. väckta motioner må endast på det sätt bifallas, att Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisar och ställer till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 8,000 kronor, att i mån af behof användas såsom understöd till utgifning och spridning på lämpligt sätt af sådana skrifter, som afse att utbreda kännedomen om rusdryckernas verkan på menniskokroppens organism och särskildt de vådliga följderna af dessa dryckers missbruk.

Ang. anslag till spridande af kännedom om ätliga och giftiga svampar.

92:o. I en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 143) har Herr *A. Svensson* i Bossgården på anförda skäl föreslagit,

att Riksdagen måtte anvisa ett förslagsanslag af högst 10,000 kronor till Kongl. Maj:ts disposition för att på det sätt, som Kongl. Maj:t egde att bestämma, användas att främja spridande inom landet af kunskapen om våra ätliga och giftiga svampar samt de förras användande till föda och beredande till försäljning.

En vid 1868 års riksdag väckt motion, som afsåg, att staten

skulle lemna medel till ersättning under vissa vilkor åt kringresande personer, som undervisade i sättet att insamla, förvara och tillreda svampar, blef af Stats-Utskottet (i utlåtande N:o 30 punkten 9:o) afstyrkt bland annat af det skäl, att frågor af förevarande beskaffenhet syntes ligga inom området för hushållningssällskapens verksamhet.

Om detta sitt uttalande vid 1868 års riksdag har Utskottet velat här erinra af det skäl, att samma uppfattning, som legat till grund för nämnda uttalande, synes giltigt äfven i fråga om det nu väckta förslaget, hvilket Utskottet så mycket mindre kan tillstyrka, som några nya och förut ej kända skäl icke nu blifvit anförda.

Utskottet hemställer alltså,

att Herr A. Svenssons förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Ang. ifrågasatt anslag för inköp af en handbok i lagfarenhet.

93:o. I en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 155) om beviljande af anslag till inköp af 3,000 exemplar af J. A. Thurgrens "Handbok i svenska lagfarenheten", har Herr *J. Anderson* i Tenhult föreslagit,

att Riksdagen täcktes bevilja medel för inköp af tretusen exemplar af samma handbok, hvarje sådant exemplar till fem kronor och bandet till en krona, att utdelas till samtliga kommunalnämnders ordförande i riket och sockenbibliotek samt med vilkor att allmänheten berättigas att vid skeende inköp af boken njuta detta billiga pris till godo.

Då Utskottet saknar tillfälle att bedöma, huruvida inköpet och spridandet af denna handbok, hvilkens värde i och för sig Utskottet icke ifrågasätter, skulle främja det i motionen angifna och utan tvifvel goda syftet att bland alla samhällsklasser utbreda kunskapen om lag och rätt, så föranlåtes Utskottet hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid punkten 5:o (angående förmån af ängslott eller dess vederlag för vissa löntagare vid universitetet i Lund):

af Herrar vice Talmannen *L. O. Larsson*, *N. Petersson*, *O. B. Olsson*, *S. Andreasson*, *G. Eriksson*, *J. Jonson*, *M. Jonsson*, *P. Pehrsson*, *J. E. Wikstèn*, *P. M. Larsson* och *A. Larsson*, hvilka ansett, att Utskottets yttrande och förslag i detta ämne bort erhålla följande lydelse och innehåll:

»Det har ådragit sig Utskottets uppmärksamhet att af den framställning, som till statsrådsprotokollet lemnats, inhemta, att förmåner till ej obetydliga belopp äro och varit professorerne vid universiteten tilldelade, ehuru tillvaron af dessa förmåner, hvad Upsala universitet angår, icke alls, och hvad Lunds universitet angår, endast otydligt och i förbigående omförmälts i den proposition, hvari Kongl. Maj:t vid 1876 års riksdag framlade förslag till lönereglering vid universiteten. Enligt Utskottets uppfattning innebär en lönereglering, att inga andra aflöningsförmåner rätteligen kunna till vederbörande löntagare utgå än dem, som vid regleringen uttryckligen blifvit af Riksdagen bestämda eller erkända. Upprätthållandet af denna grundsats synes Utskottet vara af synnerlig vigt och Utskottet kan derför icke annat än, lika med Statskontoret, uttala den mening, att för ordinarie professorer m. fl. löntagare vid Lunds universitet ängslott, då den af dem innehafves, skall beräknas till ett värde af 200 kronor (eller det högre belopp, hvartill värdet faktiskt uppgår), samt den kontanta aflöningen minskas med motsvarande belopp.

Någon obillighet torde härigenom icke uppstå, eller åtminstone icke kunna anses vara af Riksdagen förvållad, och om det anses vara olämpligt, att olikhet i aflöningsförhållanden förefinnes vid de båda universiteten i Upsala och Lund, synes densamma numera enklast och rigtigast böra på det sätt utjemnas, att värdet af de, utöfver den af Riksdagen år 1876 faststälda reglering för professorer m. fl. tjenstemän vid Upsala universitet, lemnade förmåner, beräknas i aflöningen till fulla värdet.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen afslås»;

af Herr *S. Nilsson*, hvilken ansett Utskottets Utlåtande och förslag i samma ärende hafva bort erhålla följande lydelse och innehåll:

»Svaret på den framställning, som nu är i fråga, beror närmast på hvilken verkan man vill tillägga en af Riksdagen beslutad reglering af något statens verk eller inrättning. Utskottet veterligen, har hittills icke annat blifvit härutinnan ifrågasatt än att endast de löneförmåner rätteligen tillkomma de vid regleringen afsedde embets- och tjenstemän, hvilka löneförmåner å ena sidan uttryckligen begärts samt å andra sidan af Riksdagen uttryckligen beviljats eller erkänts; och då, hvad angår såväl ängslotterna vid Lunds universitet, som de här ofvan omförmälda natura- och öfriga särskilda förmåner (ved samt åker- och humlegårdslotter) vid Upsala universitet, hvarken Kongl. Maj:ts proposition vid 1876 års riksdag om lönereglering vid universiteten eller Riksdagens beslut i ämnet innehåller ens en antydan, att meningen varit att efter den nya regleringen dessa förmåner skulle få uppbäras med eller utan ett mot deras värde svarande afdrag i den kontant utgående aflöningen, så lärer det, enligt Utskottets uppfattning, icke kunna betviflas, att den mening, som af Statskontoret uttalats i fråga om ängslotterna vid Lunds universitet (se statsrådsprotokollet sid. 12) är rigtig, icke endast af formella utan äfven af verkliga sakskäl.

I tillämpningen skulle emellertid Statskontorets tolkning i viss mån kunna anses medföra obillighet, nemligen så till vida, att nuvarande löntagare vid universitetet i Lund, som längre eller kortare tid åtnjutit ängslott eller vederlag derför, oförmodadt skulle beröfvas denna förmån, hvartill de trott sig ega rätt; och med hänsyn härtill anser Utskottet, att Riksdagen bör på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts framställning, att Riksdagen besluter, att de löntagare, som vid 1885 års slut åtnjöto afkastning af ängslott eller vederlag derför, fortfarande må utan afdrag å öfriga aflöningen tillgodonjuta nämnda förmån, men att, i den mån ledighet bland desse löntagare inträffar och ängslott eller vederlag derför tillfaller annan löntagare, fulla värdet af dessa förmåner skall beräknas i aflöningen, så att denna i sin helhet stannar inom det belopp, som 1876 års lönereglering stadgat.

På det att icke härigenom skall vållas olikhet i aflöningsvilkor vid Lunds och Upsala universitet, synes vidare vid nyssnämnda beslut böra fogas det vilkor, att alla de särskilda förmåner in natura eller

eljest (ved, åker- och humlegårdslotter) som i den för Upsala universitet senast faststälda stat finnes omförmälda, men ej vid 1876 års reglering uttryckligen vare sig af Kongl. Maj:t begärts eller af Riksdagen beviljats, skola upphöra, när nuvarande innehafvare af dylik särskild förmån afgått, samt således, om förmånerna till större eller mindre del komma att öfvergå till nya innehafvare, desse senare varda skyldige att underkasta sig en mot verkliga värdet af förmånerna svarande minskning i öfriga aflöningen, så att jemväl vid Upsala universitet aflöningen kommer i sin helhet att stanna inom det vid 1876 års reglering bestämda belopp.

Under åberopande af hvad nu anförts, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må endast på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen besluter, att de löntagare vid universitetet i Lund, som vid 1885 års slut åtnjöto ängslott eller vederlag derför, må utan afdrag å öfriga aflöningen tills vidare tillgodonjuta nämnda förmån, men att, i den mån ledighet bland desse löntagare inträffar och ängslott eller vederlag derför tillfaller annan löntagare, värdet af denna förmån skall till fullo beräknas i aflöningen, så att denna i sin helhet stannar inom det belopp, som 1876 års lönereglering stadgar; dock att vid detta beslut må fogas det vilkor, att alla de särskilda förmåner in natura eller eljest (ved, åker- och humlegårdslotter), som i den för år 1886 faststälda stat för Upsala universitet finnas omförmälda, men ej vid 1876 års lönereglering uttryckligen vare sig af Kongl. Maj:t begärts eller af Riksdagen beviljats, antingen skola upphöra när nuvarande innehafvare af en eller flere af dessa särskilda förmåner afgått, eller ock, om förmånerna till större eller mindre del komma att öfvergå till nya innehafvare, desse senare varda skyldige att underkasta sig en mot verkliga värdet svarande minskning i öfriga aflöningen, så att denna kommer i sin helhet att stanna vid det i 1876 års reglering bestämda belopp»;

vid punkten 21:o (angående ifrågasatt höjning af förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor m. m.):

af Herr *H. R. Törnebladh;*

af Herr *G. V. Schotte*, hvilken yrkat, att folkskolelärare och folkskolelärarinna, efter fem års verksamhet, såsom ordinarie, skola åtnjuta 100 kronors lönetillägg, om vederbörande skolråd och folkskoleinspektör vitsorda, att läraren eller lärarinnan under nämnda tid med nit och skicklighet tjenstgjort,

samt att för detta ändamål anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor måtte med 50,000 kronor förhöjas;

vid punkten 22:o (angående ytterligare föreslagna höjningar af anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor, småskolor m. m.):

af Herr *C. E. Casparsson;*

af Herrar *O. W. Odelberg*, *H. P. P. Tamm* och Friherre *B. A. Leijonhufvud*, hvilka, vid Utskottets förslag under mom. b) och c) af denna punkt, yrkat, att Utskottet i stället måtte föreslå, att Riksdagen med anledning af Herr Zimdahls motion måtte besluta en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utredning rörande höjande af statens bidrag till så väl småskolornas som mindre folkskolornas lärares och lärarinnors samt de med dem likstälde lärares och lärarinnors aflöning till två tredjedelar af beloppet, i öfverensstämmelse med hvad beträffande lärare och lärarinnor vid de öfriga folkskolorna redan blifvit bestämdt, samt derom afgifva nådig proposition till nästkommande Riksdag;

vid punkten 23:o (angående veterinärinrättningen i Skara):

af Herr Friherre *R. von Kræmer*, hvilken anfört:

»Under hänvisning till det af direktionen för Skara veterinärinrättning afgifna förslag till fast organisation af inrättningen — för hvilket förslag redogöres i Stats-Utskottets betänkande förlidet år, N:o 14, sidd. 120, 121 — anser jag, att, i öfverensstämmelse med Stats-Utskottets hemställan i ämnet förlidet år, punkt 23, mom. b) af detta utlåtande bort erhålla följande lydelse:

> b) vid anmälan härom hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes till nästa Riksdag, efter verkstäld utredning, i den mån ytterligare sådan kan befinnas erforderlig, framlägga förslag till uppförande på ordinarie stat af anslaget till Skara veterinärinrättning, ordnad i ungefärlig öfverensstämmelse med det af inrättningens styrelse afgifna förslag».

i denna reservation har Herr *J. Jonson* instämt;

af Herrar Grefve *W. G. Hamilton* och *Sven Andreasson* (vid mom. b);

af Herrar *H. P. P. Tamm* och *O. W. Odelberg*, hvilka, med erinran, att Herr J. H. G. Fredholms förevarande motion i det allra närmaste öfverensstämde med hvad Kongl. Maj:t vid sistlidne års riksdag i ämnet föreslog, yrkat,

a) att Riksdagen må, med anledning af Herr Fredholms motion, besluta,

att, då de nuvarande eleverna vid veterinärinrättningen i Skara afslutat den för dem bestämda lärokurs, inrättningen skall ombildas till en fullständig hofbeslagsskola för utbildande af civila och militära hofslagare;

att der fortfarande må underhållas en sjukvårdsanstalt för husdjur, hvarest lämplig praktisk undervisning i behandling af enklare åkommor hos husdjuren lemnas åt dem, som vilja sig deraf begagna;

att till underhåll af inrättningen med nämnda omfattning må få användas inkomsten af Hernqvistska donationen och det af C. U. Uggla, A. Hellstadius och Thunberg m. fl. lemnade kapital, vidare arrendemedlen af statens egendom Brogården och hvad af nu utgående ordinarie statsanslag kan befinnas erforderligt;

samt, under vilkor att ofvanberörda beslut vinner Kongl. Maj:ts godkännande, till veterinärinrättningen i Skara på extra stat för år 1887 bevilja ett anslag af 12,400 kronor; och

b) att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke, efter veterinärinrättningens i Skara ombildande på sätt i mom. a) säges, de nu för inträde i statens veterinärinstitut i Stockholm faststälda inträdesfordringar må kunna sättas lägre än till aflagd fullständig mogenhetsexamen;

af Herr *H. R. Törnebladh*;

vid punkten 25:o mom. b) (angående ett anslag till Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademien):

af Herr *H. R. Törnebladh*, som yrkat bifall till Kongl. Maj:ts förslag;

vid punkten 27:o (angående naturhistoriska riksmuseets afdelning för arkegoniater m. m.):

af Herrar Friherre *F. von Essen*, Grefve *W. G. Hamilton* och *J. Widén*, hvilka yrkat, att de till arbetsbiträden m. m. af Kongl. Maj:t begärda 600 kronor måtte beviljas;

vid punkten 56:o (angående medicinskt-pediatrisk klinik vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn):

af Herrar Friherre *F. von Essen* och *G. V. Schotte*, hvilka yrkat bifall till Kongl. Maj:ts förslag;

vid punkten 65:o (angående ifrågasatt anslag till resestipendier åt folkskolelärare och lärarinnor):

af Herr *S. Nilsson*;

vid punkten 87:o (angående anslag till understöd för fortsatt utgifvande af Acta Mathematica):

af Herr *P. M. Larsson;*

vid punkten 88:o (angående anslag till understöd för utgifvande af Nordisk Familjebok):

af Herrar Friherre *R. von Kræmer,* Friherre *F. von Essen*, *J. Widén* och *G. V. Schotte,* hvilka ansett, att Utskottets yttrande och förslag i detta ämne bort erhålla följande innehåll:

»Hvad till stöd för framställningen blifvit anfördt har synts Utskottet ådagalägga att ifrågavarande arbete är af högt värde samt att det skulle vara en verklig förlust för vår litteratur, om det komme att upphöra eller ej kunde fortsättas och afslutas enligt samma plan som hittills. Framställningen har derför icke föranledt annan erinran än att det synts Utskottet böra ifrågasättas, hvilketdera kan vara lämpligare, antingen att bokens utgifvare mot understödets erhållande varder skyldig att till Kongl. Ecklesiastikdepartementet aflemna de 300 exemplar, hvarom statsrådsprotokollet förmäler och hvilka exemplar väl äro afsedda till utdelning, eller ock att, såsom jemväl är antydt, understödet utgår för att bereda skolor, bibliotek m. fl. tillfälle att till nedsatt pris erhålla arbetet. Största vigten torde falla derpå, att arbetet varder

spridt och tillgängligt för så stora kretsar som möjligt och ur denna synpunkt vill det förefalla, som om det senare af de båda alternativen vore att föredraga. Något bestämdt uttalande härom vill dock Utskottet icke göra, utan torde alla intressen bäst tillgodoses, om åt Kongl. Maj:t öfverlemnas att ordna saken såsom lämpligast synes.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må

a) till understöd för utgifvande af "Nordisk familjebok" bevilja ett extra anslag af 25,000 kronor samt deraf på extra stat för år 1887 anvisa 5,000 kronor; och

b) godkänna de i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 11 Januari 1886 omförmälda vilkor för understödets utgående; dock att Kongl. Maj:t icke härigenom varder förhindrad att med afseende på den föreslagna skyldigheten för utgifvaren att till Kongl. Ecklesiastikdepartementet aflemna visst antal exemplar af boken besluta de förändringar, som för bokens spridning till så vidsträckta kretsar som möjligt kunna finnas lämpliga»;

vid punkten 89:o (angående anslag till föreläsningskurser för arbetsklassen):

af Herrar Grefve *W. G. Hamilton*, *J. Widén*, *H. P. P. Tamm* och *S. Nilsson*, hvilka yrkat bifall till Herr A. Keys i ämnet väckta motion;

af Herr *O. B. Olsson*;

vid punkten 91:o (angående anslag till nykterhetens befrämjande inom landet m. m.):

af Herrar *M. Jonsson* och *P. M. Larsson*.

Herr *Carl Ifvarsson* har begärt få antecknadt, att han till följd af sjukdom ej kunnat deltaga i behandlingen inom Utskottet af de i detta Utlåtande omförmälda ärenden.

Herrar *O. W. Odelberg* och *A. P. Danielson* hafva begärt få antecknadt, att de ej deltagit i behandlingen af följande punkter, nemligen Herr Odelberg punkterna 39:o—93:o och Herr Danielson punkten 5:o.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1886 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.* Friheter och kyrkotionde.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.* Ersättningar.		Summa.		
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	**Ecklesiastik-**
17,000	—	— —	—	— —	—	17,000	—	Departementschefen ...
77,100	—	— —	—	— —	—	77,100	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli ...
38,500	—	— —	—	— —	—	38,500	—	Riksarkivet ...
62,700	—	— —	—	— —	—	62,700	—	Kongl. Biblioteket ...
46,350	—	— —	—	— —	—	46,350	—	Nationalmuseum (deraf fyra särskilda *reservationsanslag*
9,898	—	18,000	—	347,800	—	375,698	—	Kleresistaten. Nuvarande belopp ...
								Anslaget: Ersättningar *minskas* med 900 kronor,
								907 kronor, utgörande ökningen alltså ...
19,159	—	— —	—	5,841	—	25,000	—	Domkapitlens expeditioner ...
22,700	—	— —	—	— —	—	22,700	—	Lappmarks ecklesiastikverk, *förslagsanslag.* Nuvarande
								Ökas med ...
640,616	—	35,820	—	1,800	—	678,236	—	Universiteten (deraf 162,700 kronor *förslagsanslag*).
								Tillkommer: aflöning åt en extra ordinarie professor
								Upsala ...
								förhöjning i anslaget till den patologiskt-
								universitetet i Lund ...
								anslag till materielen vid den fysio-
								versitetet i Lund ...
								förhöjning i anslaget till materielen för
								universitetet i Lund ...
								förhöjning i anslaget till materielen vid
								universitetet i Lund ...
133,450	—	— —	—	— —	—	133,450	—	Karolinska mediko-kirurgiska institutet. Nuvarande
								Tillkommer: till aflöning åt en eldare och maskinist
								„ inköp af nödiga förbrukningsföre-
								stitutionen ...
Tpt 1,067,473	—	53,820	—	355,441	—	1,476,734	—	

Litt. A.

riksstatens Åttonde hufvudtitel.

departementet.

			Förslag till blifvande riksstat:							
			Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.	
					Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.			
			Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
…			17,000	—	— —	—	— —	—	17,000	—
…			77,100	—	— —	—	— —	—	77,100	—
…			38,500	—	— —	—	— —	—	38,500	—
…			62,700	—	— —	—	— —	—	62,700	—
å tillhopa 14,300 kronor) …			46,350	—	— —	—	— —	—	46,350	—
…		375,698: —								
hvaremot det kontanta anslaget *höjes* med										
…		7: —	10,805	—	18,000	—	346,900	—	375,705	—
…			19,159	—	— —	—	5,841	—	25,000	—
belopp …		22,700: —								
…		32,300: —	55,000	—	— —	—	— —	—	55,000	—
Nuvarande anvisning i kontant …		640,616: —								
i anatomi vid universitetet i										
…	4,500: —									
anatomiska institutionen vid										
…	1,600: —									
logiska institutionen vid uni-										
…	1,500: —									
botaniska institutionen vid										
…	1,000: —									
den fysiska institutionen vid										
…	1,400: —	10,000: —	650,616	—	35,820	—	1,800	—	688,236	—
anslag …		133,450: —								
vid institutet …	1,000: —									
mål åt den hygieniska in-										
…	500: —	1,500: —	134,950	—	— —	—	— —	—	134,950	—
		Transport	1,112,180	—	53,820	—	354,541	—	1,520,541	—

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.* Friheter och kyrkotionde.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.* Ersättningar.		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tpt	1,067,473	—	53,820	—	355,441	—	1,476,734		
	2,865,514	—	— —	—	1,080	—	2,866,594	—	Allmänna läroverken, *reservationsanslag.* Nuvarande
									Anslaget: Ersättningar, 1,080 kronor, *uteslutes,* hvar-
									tillsammans 1,372 kronor, utgörande ökningen
	70,000	—	— —	—	— —	—	70,000	—	Högre skolor för qvinlig ungdom..................
	42,500	—	— —	—	— —	—	42,500	—	Högre lärarinneseminarium. Nuvarande anslag ......
									Tillkommer: för en lektors och en lärarinnas upp-
	62,677	—	1,010	—	5,200	—	68,887	—	Pedagogier och folkskolor. Nuvarande belopp..........
									Anslaget: Ersättningar *minskas* med 1,100 kronor
									eller tillsammans..................................
	3,465,525	—	— —	—	— —	—	3,465,525	—	Folkundervisningen:
									Seminarier för folkskolelärares bildande. Nuvarande
									Ökas för lärares och lärarinnors uppfl yt
									Stipendier för seminarieelever..........................
									Arfvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspek-
									Undervisningsmateriel m. m. för folkskolor..............
									Understöd åt högre folkskolor ....
									eller ett gemensamt *reservationsanslag*..................
									Till befrämjande af folkundesvisningen bland de i ri-
									förslagsanslag..
									Lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor,
									belopp..
									Ökas för höjning af statens bidrag till aflöning
									vid småskolor och mindre folkskolor samt bi-
									innor vid folkskolor med ....
									Understöd åt folkhögskolor, *förslagsanslag* ....
									Understöd för aflönande af lärare vid fortsättnings-
									Bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folk-
	370,400	—	— —	—	— —	—	370,400	—	De tekniska läroverken ....
	37,150	—	— —	—	— —	—	37,150	—	Gymnastiska centralinstitutet............................
	389,675	—	— —	—	— —	—	389,675	—	Medicinalstyrelsen med dithörande stater ....
	32,741	—	700	—	— —	—	33,441	—	Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen ....
	8,250	—	— —	—	— —	—	8,250	—	Ortopediska institutet..................................
	47,200	—	— —	—	— —	—	47,200	—	Veterinärundervisningen.................................
	7,700	—	— —	—	— —	—	7,700	—	Vaccinationens befrämjande..............................
Tpt	8,466,805	—	55,530	—	361,721	—	8,884,056	—	

			Förslag till blifvande riksstat:							
			Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.*				Summa.	
					Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.			
			Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport			1,112,180	—	53,820	—	354,541	—	1,520,541	—
belopp		2,866,594: —								
emot det kontanta anslaget *höjes* med										
alltså		292: —	2,866,886	—	— —	—	— —	—	2,866,886	—
....			70,000	—	— —	—	— —	—	70,000	—
....		42,500: —								
flyttning i högre lönegrad		1,000: —	43,500	—	— —	—	— —	—	43,500	—
....		68,887: —								
och det kontanta anslaget med 55 kronor,										
....		1,155: —	62,622	—	1,010	—	4,100	—	67,732	—
belopp	273,525: —									
högre lönegrad med	6,200: —	279,725: —								
....		75,000: —								
törer		95,000: —								
....		15,000: —								
....		20,000: —								
....		484,725: —								
kets nordligare trakter bosatte finnar,										
....		12,000: —								
förslagsanslag. Nuvarande										
....	2,880,000: —									
åt lärare och lärarinnor										
trädande lärare och lärar-										
....	265,000: —	3,145,000: —								
....		40,000: —								
skolor, *förslagsanslag*		30,000: —								
skolorna, *förslagsanslag*		25,000: —	3,736,725	—	— —	—	— —	—	3,736,725	—
....			370,400	—	— —	—	— —	—	370,400	—
....			37,150	—	— —	—	— —	—	37,150	—
....			389,675	—	— —	—	— —	—	389,675	—
....			32,741	—	700	—	— —	—	33,441	—
....			8,250	—	— —	—	— —	—	8,250	—
....			47,200	—	— —	—	— —	—	47,200	—
....			7,700	—	— —	—	— —	—	7,700	—
Transport			8,785,029	—	55,530	—	358,641	—	9,199,200	—

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter och kyrkotionde.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Ersättningar.		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tpt	8,466,805	—	55,530	—	361,721	—	8,884,056	—	
	45,000	—	— —	—	— —	—	45,000	—	Farsoters och smittosamma sjukdomars botande, *för-*
									Ökas med ....
	3,000	—	— —	—	— —	—	3,000	—	Svenska läkaresällskapet ....
	8,250	—	— —	—	— —	—	8,250	—	Svenska akademien ....
	44,980	—	— —	—	— —	—	44,980	—	Vetenskapsakademien (deraf 16,000 kronor *reservations-*
	27,750	—	— —	—	— —	—	27,750	—	Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien (deraf
									belopp..
									Tillkommer: förhöjning i anslaget till rese- och
									lyshållning m. m. ....
	60,800	—	— —	—	— —	—	60,800	—	Akademien för de fria konsterna (deraf tvenne *reserva-*
	44,900	—	— —	—	— —	—	44,900	—	Musikaliska akademien ....
	66,050	—	— —	—	— —	—	66,050	—	Naturhistoriska riksmuseum. Nuvarande belopp.........
									Tillkommer: förhöjning i anslaget till materiel, till
									skapligt biträde vid samlingarnas ordnande ....
	131,000	—	— —	—	— —	—	131,000	—	Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:
									Allmänna institutet för döfstumma ....
									Institutet för blinda ....
									Till understöd och uppmuntran åt mindre upp-
									ma och blinda barn ....
	9,142	—	— —	—	440	—	9,582	—	Fattigvården i Stockholm och landsorten. Nuvarande
									Anslaget: Ersättningar *minskas* med 120 kronor
									128 kronor, utgörande höjningen alltså ....
	35,000	—	— —	—	— —	—	35,000	—	Fattigvården i allmänhet, *förslagsanslag.* Nuvarande
									Ökas med ....
	36,325	—	4,360	—	6,280	—	46,965	—	Lasaretts underhåll ....
	450,000	—	— —	—	— —	—	450,000	—	Hospitals underhåll, *förslagsanslag.* Nuvarande belopp
									Ökas med ....
	28,750	—	— —	—	51,100	—	79,850	—	Stora barnhuset i Stockholm. Nuvarande belopp ......
									Anslaget: Ersättningar, 51,100 kronor, *uteslutes,*
									med 49,250 kronor, och *minskas* anslaget således
	2,750	—	— —	—	— —	—	2,750	—	Frimurarebarnhuset ....
	— —	—	— —	—	29,350	—	29,350	—	Barnhusen i landsorterna. Nuvarande belopp ....
									Anslaget: Ersättningar, 29,350 kronor, *uteslutes,* och
									tant 28,380 kronor, hvadan anslaget *minskas* med
Tp:	9,460,502	—	59,890	—	448,891	—	9,969,283		

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.*				Summa.	
				Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport		8,785,029	—	55,530	—	358,641	—	9,199,200	—
slagsanslag. Nuvarande belopp ...	45,000: —								
...	55,000: —	100,000	—	— —	—	— —	—	100,000	—
...		3,000	—	— —	—	— —	—	3,000	—
...		8,250	—	— —	—	— —	—	8,250	—
anslag) ...		44,980	—	— —	—	— —	—	44,980	—
450 kronor *reservationsanslag).* Nuvarande									
...	27,750: —								
transportkostnader, fornlemningars vård,									
...	1,000: —	28,750	—	— —	—	— —	—	28,750	—
tionsanslag å tillhopa 21,400) ...		60,800	—	— —	—	— —	—	60,800	—
...		44,900	—	— —	—	— —	—	44,900	—
...	66,050: —								
inköp af sällsynta föremål samt till veten-									
...	500: —	66,550	—	— —	—	— —	—	66,550	—
...	60,000: —								
...	21,000: —								
fostringsanstalter för medellösa döfstum-									
...	50,000: —	131,000	—	— —	—	— —	—	131,000	
belopp ...	9,582: —								
och det kontanta anslaget *höjes* med									
...	8: —	9,270	—	— —	—	320	—	9,590	
belopp ...	35,000: —								
...	40,000: —	75,000	—	— —	—	— —		75,000	—
...		36,325	—	4,360	—	6,280	—	46,965	
...	450,000: —								
...	150,000: —	600,000	—	— —	—	— —	—	600,000	
...	79,850: —								
hvaremot det kontanta anslaget *höjes*									
i sin helhet med ...	1,850: —	78,000	—	— —	—	— —	—	78,000	—
...		2,750	—	— —	—	— —	—	2,750	—
...	29,350: —								
i stället uppföres såsom anvisning i kon-									
...	970: —	28,380	—	— —	—	— —	—	28,380	—
Transport		10,102,984	—	59,890	—	365,241	—	10,528,115	—

	1886 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.*				Summa.		
			Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor	ö.	
T pt	9,460,502	—	59,890	—	448,891	—	9,969,283	—	
	25,000	—	— —	—	— —	—	25,000	—	Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn, *förslags-*
	6,528	—	193,300	—	170,000	—	369,828	—	Kyrkors underhåll..
	24,000	—	— —	—	— —	—	24,000	—	Resestipendier samt läroböckers och lärda verks ut-
	51,000	—	— —	—	— —	—	51,000	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag.* Nuvarande belopp ......
									Ökas med ....
	1,500	—	— —	—	— —	—	1,500	—	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* ....
	22,148	—	— —	—	— —	—	22,148	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslagsanslag.*
									Minskas för jemnande af hufvudtitelns slutsumma
	15,000	—	— —	—	— —	—	15,000	—	Extra utgifter, *reservationsanslag*..................................
S:a	9,605,678	—	253,190	—	618,891	—	10,477,759	—	

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.	
				Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport		10,102,984	—	59,890	—	365,241	—	10,528,115	—
anslag		25,000	—	— —	—	— —	—	25,000	—
....		6,528	—	193,300	—	170,000	—	369,828	—
gifvande, *reservationsanslag*		24,000	—	— —	—	— —	—	24,000	—
....	51,000: —								
....	29,000: —	80,000	—	— —	—	— —	—	80,000	—
....		1,500	—	— —	—	— —	—	1,500	—
Nuvarande belopp	22,148: —								
med	2: —	22,146	—	— —	—	— —	—	22,146	—
....		15,000	—	— —	—	— —	—	15,000	—
Summa		10,277,158	—	253,190	—	535,241	—	11,065,589	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under Riksstatens Åttonde hufvudtitel.

		Kronor.	ö.
Ecklesiastikdepartementet.			
Riksarkivet.			
Till fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia	3,000: —		
„ uppförande af en tillbyggnad åt riksarkivet	250,000: —	253,000	—
Nationalmuseum.			
Till vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar		4,000	—
Lifrustkammaren.			
För tillsyn, underhåll och vård af samlingarne m. m.		5,800	—
Domkapitlens expeditioner.			
För tillfällig löneförbättring åt tjenstemännen vid dessa expeditioner		3,716	—
Domkyrkorna.			
Till restauration af Upsala Domkyrka	70,000: —		
„ d:o af Skara D:o	35,000: —	105,000	—
Transport		371,516	—

		Kronor.	ö.
Transport		371,516	—
Universiteten.			
Till det språkvetenskapliga seminariet i Upsala	3,000: —		
„ „ d:o d:o i Lund	2,950: —		
„ „ matematiska d:o i Upsala	1,500: —		
„ „ d:o d:o i Lund	1,000: —		
„ ändringar och reparationer af konsistoriehuset, kemiska byggnaden och f. d. länslasarettshuset i Upsala	18,000: —		
„ förändrad inredning m. m. af den gustavianska byggnaden i Upsala för den zoologiska institutionens behof	35,000: —		
„ inredning af den nya byggnaden för patologiskt-anatomiska institutionen i Lund samt anskaffande af vetenskaplig materiel för institutionen	5,000: —		
„ uppsättning af undervisningsmateriel för den fysiologiska institutionen i Lund	10,000: —		
„ offentliggörande i tryck af vissa på astronomiska observatoriet i Lund utförda zonobservationer	3,000: —		
„ arfvoden åt extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund	1,500: —	80,950	—
Karolinska mediko-kirurgiska institutet.			
Till arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik	900: —		
„ instrument, apparater och åskådningsmateriel för den hygieniska institutionen	1,500: —	2,400	—
Allmänna läroverken.			
För tillfällig löneförbättring åt lärarne vid dessa läroverk	336,975: —		
Till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk	6,000: —		
„ arfvoden åt extra lärare	40,000: —	382,975	—
Högre lärarinneseminariet.			
För tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid detta läroverk		4,000	—
Pedagogierna.			
För tillfällig löneförbättring åt lärare vid de en- och tvåklassiga pedagogierna		8,750	—
Transport		850,591	—

		Kronor.	ö.
Transport		850,591	—
Folkundervisningen.			
För tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskoleläraresemiinarierna samt till arfvoden åt teckningslärare för extra tjenstgöring och extra arfvoden åt musiklärare vid dessa seminarier	33,300: —		
Till byggnad för folkskolelärarinneseminariet i Umeå ...	35,000: —		
„ understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel ...	15,000: —	83,300	—
De tekniska läroverken.			
Till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor		35,000	—
Medicinalstyrelsen med dithörande stater.			
För tillfällig löneförbättring såsom tjenstgöringspenningar åt provinsialläkare	20,000: —		
Till arfvode för granskning af hospitalens räkenskaper ...	1,200: —		
„ uppehållande i Stockholm af en poliklinik för tandsjukdomar	4,000: —	25,200	—
Veterinärundervisningen.			
Till uppehållande af undervisningen vid veterinärinrättningen i Skara		12,900	—
Vetenskapsakademien.			
Till aflönande af räknebiträden för numerisk tillämpning af en utaf professoren J. A. H. Gyldén utarbetad teori för himlakropparnes rörelser		3,000	—
Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien.			
Till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening	4,000: —		
„ undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m.	3,200: —		
„ utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum	2,000: —	9,200	—
Naturhistoriska riksmuseum.			
Till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid de naturhistoriska samlingarnes ordnande	1,000: —		
Transport	1,000: —	1,019,191	—

		Kronor.	ö.
Transport	1,000: —	1,019,191	—
Till ritningars utförande vid naturhistoriska riksmuseum	1,000: —	2,000	—

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

Till uppförande af byggnader åt institutet för blinda ...	200,000: —		
„ uppehållande af nämnda instituts verksamhet	21,000: —		
„ tryckning af blindskrifter	2,500: —		
„ understöd åt blindlärareelever	1,200: —		
„ en blindskola i Vexiö	11,000: —		
„ en handtverksskola i Kristinehamn för blinda	7,000: —		
„ uppehållande af undervisningen vid tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma	49,200: —	291,900	—

Hospitalsvården.

Till hospitalsanläggningen vid Kristinehamn	148,570: —		
„ understöd åt det i Jerfsö socken inrättade sjukhem för spetelske	7,500: —	156,070	—

Diverse anslag.

Till svenska fornskriftsällskapet	2,000: —		
„ beredande af religionsvård åt svenske sjömän m. fl. i utländska hamnar	10,000: —		
„ nordiska museet	16,000: —		
„ understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften "Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmålen och svenskt folklif"	3,150: —		
„ understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften "Acta matematica"	4,000: —		
„ understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen	15,000: —		
„ fortsättande af precisionsnivelleringsarbetena i södra och mellersta Sverige, inköp af instrument med tillbehör samt underhåll af vattenhöjdmätningsstationer m. m.	11,700: —		
„ nykterhetens befrämjande inom landet	8,000: —	69,850	—
	Summa	1,539,011	—

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1886

N:o 12 a.

Ank. till Riksd. Kansli den 21 April 1886, kl. 4 e. m.

Utlåtande, med anledning af Kongl. Maj:ts framställningar angående anslag till vissa byggnader för hospitalsvården.

(2:a U. A.)

1:o.

Angående anslag till ny byggnad vid Nyköpings hospital.

I den till innevarande Riksdag aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t under Åttonde hufvudtiteln i *punkten 71:o,* till uppförande af en byggnad vid Nyköpings hospital, begärt ett extra anslag för år 1887 af 52,300 kronor.

Beträffande skälen till den gjorda framställningen får Utskottet hänvisa till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden den 11 Januari 1886 (sid. 73—75) samt derur här endast meddela, hurusom medicinalstyrelsen — jemte öfverlemnande af upprättade ritningar med tillhörande kostnadsförslag, utvisande att kostnaden för sjelfva byggnaden med vattenledning belöpte sig till 48,064 kronor 34 öre samt för uppvärmning och ventilation till 4,240 kronor, eller tillsammans till 52,304 kronor 34 öre — anfört, att byggnaden vore afsedd till lokal för en afdelning för lugna sjuke och konvalescenter vid Nyköpings hospital samt beräknats att tillsammans inrymma 24 sjuke; att med uppförande af densamma skulle i öfrigt vinnas den fördelen, att ifrågavarande hospital kunde mottaga ett större antal sjuke än hittills och derigenom i någon mån afhjelpa den stora

bristen på platser för sinnessjuke, hvilka nu i stort antal nödgades vänta på inträde å hospital; att omförmälda tillbyggnad så mycket hellre borde komma till stånd, som Nyköpings hospital, äfven sedan de nu under byggnad varande hospitalsbyggnaderna i andra delar af landet blifvit fullbordade, likväl icke kunde undvaras; samt att tillökningen af platser för sinnessjuke å rikets offentliga sjukvårdsanstalter genom nu ifrågasatta förslag kunde genomföras för det synnerligen billiga priset af 2,179 kronor 33 öre för hvarje sjukplats.

Vid granskning af de ritningar och kostnadsförslag, som blifvit uppgjorda för ifrågavarande nya byggnad, har Utskottets uppmärksamhet fästs derå att, då behofvet af ökadt antal sjukplatser vid hospitalen ingalunda kan anses blifva tillfredsställdt ens efter fullbordande af de hospitalsbyggnader, som dels redan äro under byggnad och dels blifvit vid innevarande riksdag ifrågasatta, skäl synts vara för handen att taga i öfvervägande, om icke lämpligt vore att uppföra den ifrågasatta nya byggnaden i fulla två våningar i stället för endast en våning med frontespice. Utskottet, som för utredande af denna fråga under hand hos medicinalstyrelsen gjort förfrågningar i ämnet, har med anledning häraf fått mottaga en af samme arkitekt, som uppgjort ritningarna till den af Kongl. Maj:t föreslagna byggnaden, upprättad promemoria i ämnet, hvilken promemoria är af följande lydelse:

»Om sjukhuspaviljongen vid Nyköpings hospital bygges i fulla tvenne våningar, kan inom densamma rymmas ytterligare 18 patienter, hvadan hela paviljongen sålunda skulle komma att upptaga 24 + 18 = 42 patienter. Till dessa patienters vård finnes plats för 6 vaktare, inlogerade i 4 vaktrum. Nödiga dagrum, diskrum, klosetter, bad, skölj- och torkrum finnas äfven.

Kostnaden för husets uppförande i fulla två våningar samt med anbringande af centralvarmapparat i stället för kakelugnar blifver:

Föregående kostnadsförslag för uppförande af huset med frontespice utan varmapparat	48,064: 34.
Tillkommer för påbyggnad af husets båda flyglar	13,500: —
Central varmapparat efter Cederbloms system med ventilation	10,000: —
Summa kronor	71,564: 34.

Byggnadskostnaden pro patient blifver sålunda 42 : 71,564: 34 = 1,703: 90.

Då således, för en jemförelsevis ringa ökning i kostnaderna, utvidgadt utrymme kan vinnas i den nya byggnaden, så att den, om byggnaden uppföres i två våningar, kan mottaga 42 patienter i ställe

för allenast 24, och då kostnaden, som, fördelad på hvarje sjukplats, enligt Kongl. Maj:ts nu föreliggande förslag, utgör 2,179 kronor 33 öre, skulle med iakttagande af den ifrågasatta förändringen komma att nedgå till 1,703 kronor 90 öre och således minskas med 475 kronor 43 öre, så synas afsevärda skäl tala för nämnda förändrings vidtagande.

Att härom framställa särskild begäran hos Kongl. Maj:t synes vara obehöfligt, då, sedan uppmärksamheten å nu påpekade förhållande fästs, det lärer kunna antagas, att Kongl. Maj:t kommer att föranstalta om den utredning, som ytterligare erfordras, innan definitivt beslut härom fattas. Utskottet anser sig derför, och då anledning till tvifvel om behöfligheten af utvidgadt utrymme vid Nyköpings hospital icke förefinnes, endast böra nu föreslå bifall till Kongl. Maj:ts föreliggande framställning, samt hemställer alltså,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må på extra stat för år 1887 anvisa och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 52,300 kronor till uppförande af en byggnad vid Nyköpings hospital.

2:o.

Angående anslag för anordnande invid Lunds hospital af en asyl för sinnessjuke.

I en till Riksdagen den 19 Mars 1886 aflåten proposition (N:o 31) har Kongl. Maj:t, med åberopande af hvad ett propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag innehölle, föreslagit Riksdagen

att *dels* bevilja ett anslag af 1,181,750 kronor samt deraf på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 200,000 kronor till anordnande af en asyl för sinnessjuke invid och i samband med Lunds hospital, att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med upprättade ritningar uppföras å egendomen Hunnerup, *dels ock* medgifva, att de belopp, hvilka, på sätt i ofvan åberopade protokollsutdrag närmare förmäldes, erfordrades till årlig afgäld för egendomens upplåtande och för uppgörelse med nuvarande arrendatorn, måtte få bestridas af förslagsanslaget till hospitals underhåll; och har Kongl. Maj:t ansett, att för det äskade anslaget för år 1887 å 200,000 kronor medel skulle kunna, i den mån icke redan af Riksdagen beslutade nedsättningar å begärda anslag lemnade

tillgång, beredas genom minskning af det till förstärkande af statsverkets kassaförlagsfond föreslagna belopp.

Hänvisande till hvad som blifvit i statsrådsprotokollet anfördt till stöd för Kongl. Maj:ts framställning, får Utskottet endast anföra, att de skäl, som angifvits för byggande af asyl för sinnessjuke, synts Utskottet ådagalägga, att dylika anläggningar icke kunna umbäras, till följd hvaraf Utskottet icke funnit nödigt att ingå i någon ytterligare undersökning angående denna del af frågan. Deremot, och då det icke kan ifrågasättas att på en gång afhjelpa hela det för handen varande behofvet af asyler för sinnessjuke, har Utskottet vid pröfningen af Kongl. Maj:ts framställning ansett det nödigt att närmare belysa uppkommen fråga, huruvida den plats, som valts för den nu ifrågasatta första asylen, är den lämpligaste eller om icke, med hänsyn dertill, att nya asyler endast småningom kunna komma till utförande, det icke varit önskligare att den nya, och här i landet i sitt slag första, asylen förlagts till en centralt belägen plats.

Upplysande i detta ämne är det i statsrådsprotokollet omförmälda komitébetänkandet af den 15 Februari 1886, ur hvilket Utskottet derför, utöfver hvad af detsamma meddelats i statsrådsprotokollet, här får intaga följande:

»Till Kongl. medicinalstyrelsen.

Sedan Kongl. medicinalstyrelsen på grund af föreskrifterna i nådiga brefvet den 24 April 1885 uppdragit åt undertecknade att utarbeta plan till en asyl för sinnessjuka i samband med Lunds hospital, få nu komiterade, till fullgörande af det erhållna uppdraget, härmed afgifva utlåtande.

Behofvet af ökad sinnessjukvård inom vårt land gör sig allt mer och mer känbart. Visserligen har antalet sjukplatser å våra hospital under de sista 25 åren mer än fördubblats, så att vi nu hafva 2,275 sådana platser, under det de år 1860 ej utgjorde mer än 1,048, men de sinnessjukas antal har ock under de 20 åren från och med 1860 till 1880 — senare uppgift finnes ej — ökats från 7,542 till 11,456, för så vidt man får döma af verkstälda beräkningar. Den stora förökningen under de angifna 20 åren härrör antagligen mindre från en verklig tillökning i de sinnessjukas antal än från en noggrannare insamling af uppgifter i frågan. Under samma tid hafva ock de enskildes anspråk på hospitalsvård i hög grad tilltagit. Sinnessjuka, hvilka

förr vårdades i hemmen, lasaretten eller annorstädes utom hospitalen, anmälas nu till intagning å dessa senare mer än förr. Liknande erfarenhet har vunnits i alla civiliserade länder, och alla hafva de också derför tvungits att mer och mer utvidga sina anstalter för sinnessjukas vård. Ett hospital har knappt blifvit färdigt, innan detsamma befunnits otillräckligt och måst utvidgas, eller har ännu ett nytt måst byggas.

Frågar man, huru mycket våra anstalter för sinnessjuka behöfva utvidgas för att någorlunda motsvara behofvet, erkännes villigt, att svårigheter möta att med visshet besvara denna fråga, men säkerligen måste en dylik utvidgning ega rum i större omfattning än man hittills förestält sig. Förr har man antagit, att beredandet af plats å hospital för 20—25 procent af inom vårt land befintliga sinnessjuka skulle tillfredsställa behofvet. Emellertid har erfarenheten redan visat denna proportion vara alltför liten.

Beträffande andra länder ställa sig fordringarne i berörda afseende i allmänhet vida högre; sålunda finnes för vissa kantoner i Schweiz och för staden Köpenhamn plats beredd å sjukvårdsanstalt för nästan alla sinnessjuka inom de respektive områdena. I England är förhållandet i viss mån liknande. Af detta lands sinnessjuka, som beräknats till omkring 29 på 10,000, vistas ej mer än knappa 8 procent i hemmen och hos anhöriga, under det återstående 92 procent vårdas i offentliga och enskilda anstalter af olika slag.

I vårt land funnos vid senast verkstäld räkning den 31 December 1880, såsom redan förut är nämndt, 11,456 sinnessjuka, hvaraf 5,959 män och 5,497 qvinnor. Bland de sinnessjuka äro inräknade 4,227 idioter, hvaraf 2,419 män och 1,808 qvinnor, hvadan alltså de i egentlig mening sinnessjuka blifva 7,229, deraf 3,540 män och 3,689 qvinnor. Antages Sveriges folkmängd vara 4,600,000, och att hos oss likasom i de flesta andra länder 26 sinnessjuka och idioter finnas på 10,000 invånare, skulle inom landet finnas 11,960 sinnessjuka och idioter, hvilket föga afviker från 1880 års beräkning. Antagligen kommer ej heller inom vårt land krafvet på offentlig vård för allt flera och flera sinnessjuka att upphöra, förr än sådan erhållits för väl tre fjerdedelar af dem, såväl sinnessjuka som idioter, af hvilka senare ett stort antal torde behöfva vård å offentlig anstalt, eller, efter nu kända antal, omkring 9,000. Denna siffra är snarare för låg än för hög, ty noggrannare räkning skulle säkerligen här likasom annorstädes visa, att långt ifrån alla sjuka medräknats. Att häribland idioter inberäknats, kan icke i väsentlig mån inverka på frågan, enär desse från synpunkten af behöflig vård äro till stor del likställige med sinnessjuka,

och gällande Kongl. stadga angående sinnessjuka har ej heller uteslutit dem från asylerna.

För att uppfylla nämnda önskningsmål eller beredandet af plats för 9,000 sinnessjuka fordras, som nedan närmare angifves, upprättandet af nya anstalter med omkring 6,500 platser. Det är uppenbart, att en dylik tillökning, som kräfver betydande kostnader, icke kan ernås på en gång och svårligen ej heller utan medverkan af kommuner eller landsting genom beredandet af erforderligt antal sjukplatser för sinnessjuka inom lasaretten och andra kommunala anstalter.

Emellertid är den närvarande bristen på platser för sinnessjuka å våra offentliga anstalter så stor, att man icke längre kan uppskjuta med anordnandet af ett större antal dylika platser. För att i någon nämnvärd grad kunna afhjelpa det mest trängande behofvet af plats för sinnessjuka å offentlig anstalt fordras, enligt komiterades förmenande, att plats derstädes beredes för åtminstone 35 procent af landets räknade sinnessjuka. Detta motsvarar ett antal af omkring 4,000 platser. För omkring 2,500 sjuka finnes inom kort tid, sedan Kristinehamns hospital blifvit färdigt, plats å våra hospital, så att det sålunda felande platsantalet belöper sig till omkring 1,500. Med antagande häraf uppstår sedermera den frågan, på hvad sätt vård å anstalt lämpligen bör beredas för nämnda 1,500 sjuka.

Erfarenheten har redan länge ådagalagt, att hufvudsakligen sjuka, behäftade med kroniska, mestadels obotliga sinnessjukdomar, förorsaka öfverfyllnaden af våra hospital, i följd hvaraf platserna derstädes blifva otillräckliga för sjuka, lidande af akuta botliga sjukdomar. Den ifrågavarande tillökningen bör alltså företrädesvis afse anskaffandet af tjenlig vård å anstalt för de förstnämnda, kroniskt sjuka, eller sådana anstalter, som i nådiga stadgan den 2 November 1883 benämnas asyler eller vårdanstalter. Hafva dylika kommit till stånd, blifva med visshet de redan befintliga hospitalen tillräckliga för vården af akuta fall, om man undantager det behof af hospital, som oafvisligen föreligger för Norrbottens och Vesterbottens län på grund af dessa läns aflägsenhet från det nordligast belägna hospitalet i Hernösand. Enär ett hospital för nämnda nordliga län enligt komiterades förmenande bör anordnas för ett antal af omkring 200 sjuka, gäller det nu i sjelfva verket att bereda platser för återstående 1,300 i sådana enklare och billigare anstalter, som motsvara föreskriften i berörda nådiga stadga angående asyler.

Hvad sedermera angår besvarandet af frågan om lämpligaste anordningen och storleken af dylika asyler, så möta härvid ej ringa

svårigheter. Den ledning, gällande stadga den 2 November 1883 i sådant fall lemnar, inskränker sig, såsom naturligt är, till några allmänna bestämmelser angående läge, markens beskaffenhet, de sjukas sysselsättning m. m., i hvilket afseende de för hospital gifna föreskrifter i tillämpliga delar äfven skola vara gällande för asyl. Derjemte föreskrifves i samma stadga, att »asyl» bör ega tillräckligt område för sjukas sysselsättande med jordbruk, samt, der så lämpligen kan ske, förläggas i närheten af hospital (§ 2). För öfrigt uppställer författningen inga andra fordringar på asylers beskaffenhet än de, som ligga i föreskriften, att der skola intagas: *a)* sådana vid hospital vårdade, som enligt direktionens beslut böra till asyl öfverflyttas; *b)* de af fallandesot besvärade, som till följd af tidtals påkommande sinnessjukdom äro för sig eller andra vådliga samt derför anses icke kunna i hemmen behörigen vårdas; och *c)* öfriga sinnessjuka, som, utan att vara föremål för behandling å hospital, likväl äro i behof af vård å offentlig anstalt. Derest utrymmet medgifver, intagas jemväl sådana idioter, för hvilka såsom våldsamma eller opålitliga icke i hemmet kan beredas ändamålsenlig vård. — — — — — — — — —»

Af detta komiterades yttrande framgår tydligen, att den i frågavarande asylen vid Lunds hospital endast utgör en del af ett system, som afser att, i den mån detsamma hinner genomföras, tillgodose de i särskilda landsdelar befintliga behofven af vårdanstalter för sinnessjuka. Häraf följer, att, derest dessa behof i en snar framtid blifva afhjelpta, det varder mindre angeläget än eljest att vid bestämmandet af plats för den första asylen välja ett centralt beläget ställe.

De skäl, som tala för nämnda asyls anläggande vid Lunds hospital, äro, enligt hvad Utskottet under hand inhemtat, hufvudsakligen följande:

att asylen bör förläggas invid och i samband med ett större hospital, hvarigenom flere och stora fördelar vinnas *dels* för sjukvården, enär båda inrättningarna fullständiga hvarandra och patienterna kunna billigt och beqvämt förflyttas, då behofvet sådant kräfver, och *dels* för ekonomien och förvaltningen, enär direktion samt öfverläkare, syssloman och predikant m. fl. tjenstemän blifva gemensamma för båda inrättningarna, hvarjemte kök, tvätthus, uthus o. s. v. äfven blifva gemensamma; *att* asylen bör förläggas i närheten af en större stad med goda kommunikationer, enär patienters förflyttning eljest blifver onödigt svår och dyr, samt förnödenheter eljest och i brist på *verklig* täflan blifva oskäligt dyra; *att* af nu anförda skäl asylen ej kan förläggas vid Visby, Nyköping, Vadstena, Vexiö och Kristinehamn; *att*

Göteborg och Stockholm ej heller lämpa sig för ändamålet, enär, hvad Göteborg angår, der saknas lämplig byggnadsplats och tillfälle att inrätta jordbruk, hvarjemte kommunikationen mellan staden och hospitalet är mindre tillfredsställande samt, hvad Stockholm angår, tillräcklig jordareal ej kan utan högst betydliga kostnader anskaffas; *att*, till följd häraf, endast återstår att välja mellan Upsala och Lund; *att* båda dessa ställen synnerligen lämpa sig för uppförande af asyler, och *att* för uppförande af den första asylen å det senare af dessa ställen tala *dels* att vid Upsala nyligen utförts stora nybyggnader, hvilka först under innevarande års lopp i sin helhet upplåtas till begagnande, *dels* att i närheten af Lunds hospital synnerligen lämplig jordareal kan *genast* erhållas på drägliga vilkor; *dels* att, när asylen kommer till stånd vid Lund, den nuvarande asylen i Malmö — vid hvilken asyl, såsom belägen midt i staden och tätt omgifven af byggnader, jordbruk ej kan anordnas, och hvars byggnader äro så bristfälliga, att desamma, i fall asylen fortfarande skall begagnas, måste ombyggas eller påkostas en betydlig reparation — kan upphöra, och dess tomter och byggnader säljas till högt pris, *dels* att Lund har ett lika fördelaktigt läge för *flertalet* patienter som Upsala, i det att de folkrika provinserna Skåne, Halland, Blekinge, Småland och Bohuslän hafva bättre eller lika goda kommunikationer till Lund som till Upsala samt för Elfsborgs län båda orterna äro nästan lika väl belägna, medan åter för öfriga provinser vid och norr om Mälaren Upsala är lämpligast; en omständighet hvarå likväl icke alltför stort afseende behöfver fästas, då det i allt fall är en oafvislig nödvändighet att för de tre nordligaste af de norrländska länen snarligen anlägga ett särskildt hospital med asyl för tillsammans omkring 200 patienter; *dels* ock att afståndet till asylen i sjelfva verket ej är af så stor vigt, enär densamma helt naturligt kommer att hufvudsakligen få mottaga obotliga patienter från hospitalen, hvilkas förflyttning, såsom egentligen föranledd af det allmännas intresse, derför ock bör af staten bekostas.

Af dessa samt öfriga Utskottet meddelade skäl synes det Utskottet, att någon tvekan att bevilja det för en asyl i Lund begärda anslaget icke bör förefinnas; och då vid byggnadsförslagens uppgörande all nödig sparsamhet synes hafva blifvit iakttagen, så föranlåtes Utskottet — med erinran att, på sätt statsrådsprotokollet utvisar, asylen är afsedd att anordnas för 684 sjuka, dock så att plats för ännu omkring 160 sjuka kunde beredas utan att dertill behöflig nybyggnad rubbade anstaltens ursprungliga plan — att hemställa,

att Riksdagen må:

a) bevilja ett anslag af 1,181,750 kronor samt deraf på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 200,000 kronor till anordnande af en asyl för sinnessjuke invid och i samband med Lunds hospital, att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med upprättade ritningar uppföras å egendomen Hunnerup; samt

b) medgifva, att de belopp, hvilka, på sätt i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 19 Mars 1886 närmare förmäles, erfordras till årlig afgäld för egendomens upplåtande och för uppgörelse med nuvarande arrendatorn, må bestridas af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Stockholm den 20 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

af Herr *Nils Petersson.*

STOCKHOLM, K. L. BECKMAN, 1886.

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 April 1886, kl. 9 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Nionde hufvudtitel.

(1:a U. A.)

Beträffande riksstatens Nionde hufvudtitel, hvilken omfattar anslagen till pensions- och indragningsstaterna, hafva vid innevarande riksdag ifrågakommit de förändringar, som här nedan omförmälas.

Pensionsstaten.

Bidrag till folkskolelärares pensionering.

1:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att, för beredande i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet för den 18 December 1885 angifna grunder af pension från folkskolelärarnes pensionsinrättning för de vid denna pensionsinrättning samt folkskolelärarnes enke- och pupillkassa äfvensom lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa anstälde tjenstemän och vaktmästare, det såsom bidrag till folkskolelärares pensionering utgående belopp må höjas till 357,336 kronor, eller med 836 kronor.

Angående pensionsrätt för tjenstemän och vaktbetjening vid folkskolelärarnes pensionsinrättning. [1.]

Af det vid behandlingen af denna fråga förda statsrådsprotokoll inhemtas, att sedan Kongl. Maj:t den 30 November 1866 utfärdat förordning och reglemente angående folkskolelärarnes pensionsinrättning, till hvars bildande Riksdagen anvisat medel, Kongl. Maj:t den 15 Mars 1867 fastständt stat för pensionsinrättningen, hvarefter på Kongl. Maj:ts framställning Riksdagen år 1875 jemväl anvisat medel för bildande af en pensionsinrättning för folkskolelärares enkor och barn. I det för denna anstalt den 15 Oktober 1875 utfärdade reglemente stadgades, att anstalten, benämnd folkskolelärarnes enke- och pupillkassa, skulle förvaltas af direktionen för folkskolelärarnes pensionsinrättning. Samtidigt hade Kongl. Maj:t för folkskolelärarnes pensionsinrättning fastställt ny stat, att i stället för den under den 15 Mars 1867 utfärdade lända till efterrättelse. Denna nya stat, som ännu vore gällande, upptoge följande årliga arfvoden för tjenstemännen och betjeningen, nemligen:

Kamreraren	4,000	kronor,
Sekreteraren och ombudsmannen	1,200	»
Kassören och bokhållaren	2,500	»
Vaktmästaren	700	»

Efter det likaledes i anledning af Kongl. Maj:ts framställning Riksdagen anvisat medel för pensionering af elementarlärares enkor och barn, förordnades i det den 11 Oktober 1878 faststälda reglementet för lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa, att denna kassa skulle förvaltas af samma direktion som den, hvilken vore förordnad för folkskolelärarnes pensionsinrättning. Genom Kongl. brefvet den 20 December 1878 meddelades föreskrifter i fråga om användande af det till bestridande af kostnaderna för förvaltningen af lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa beviljade anslag. Dervid bestämdes följande årliga arfvoden:

till Kamreraren	1,500	kronor,
» Sekreteraren och ombudsmannen	600	»
» Kassören och bokhållaren	500	»
» Vaktmästaren	100	»

De för biträde vid förvaltningen af dessa tre pensionskassor anstälde tjenstemän och betjening åtnjöte således i aflöningsförmåner sammanlagdt:

Kamreraren	5,500	kronor,
Sekreteraren och ombudsmannen	1,800	»
Kassören och bokhållaren	3,000	»
Vaktmästaren	800	»

Derjemte har vaktmästaren fri bostad och vedbrand.

I en till Kongl. Maj:t ställd skrift hade nuvarande tjenstemännen och vaktmästaren anfört, hurusom, då folkskolelärarnes pensionsinrättning år 1867 började sin verksamhet och ännu under flera följande år göromålen voro jemförelsevis föga betydande, tjenstemännen behöfde åt dem egna endast en mindre del af sin tid och hade sin hufvudsakliga både verksamhet och utkomst vid andra befattningar. I den mån dels genom folkskolelärarnes pensionsinrättnings egen utveckling, dels genom tillkomsten af folkskolelärarnes enke- och pupillkassa och elementarlärarnes enke- och pupillkassa göromålen både till omfång och vigt högst betydligt tillväxt — en tillväxt, hvilken, allt efter som pensionstagarnes antal ökades och kassornas fonder stego, ännu allt jemt fortfore — hade emellertid tjenstemännens ställning undergått en högst väsentlig förändring. Ifrån att vara endast mera tillfälliga uppdrag vid sidan af andra hade dessa tjenster, särskildt kamrerarebefattningen samt kassörs- och bokhållaretjensten, så utvecklats, att de toge den hufvudsakligaste delen af innehafvarens tid och krafter i anspråk. Enahanda vore ock förhållandet med vaktmästaren. Oaktadt så väl tjenstemännens som vaktmästarens aflöning utginge af statsmedel, vore emellertid förmånen af pension icke beredd vare sig för dem sjelfva eller för deras enkor och barn. Billigheten syntes likväl fordra, att de icke genom saknad af sådan förmån komme i sämre ställning än andra statens tjenare, helst enahanda förmån redan vore medgifven för tjenstemän och betjente vid civilstatens pensionsinrättning samt arméns pensionskassa.

Under åberopande häraf och på det icke ifrågavarande kassors tjenstemän af skyldig omtanke om egen framtid och sina efterlefvandes utkomst måtte tvingas att betrakta befattningarna endast såsom öfvergångsplatser till andra sådana, med hvilka rätt till pension för dem sjelfva och deras efterlefvande vore förenad, hade de vid förutnämnda tre pensionskassor anstälde tjenstemän och vaktmästare anhållit om förmånen af en efter deras aflöning afpassad pension så väl för dem sjelfva, i enlighet med de för statens tjenstemän i allmänhet föreskrifna grunder, som äfven för deras enkor och barn.

De år 1884 församlade revisorerne för granskning af lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassas förvaltning, hvilka lemnats tillfälle att öfver ansökningen sig yttra, hade, under förklarande att densamma vore i högsta grad billig och behjertansvärd, anfört, att pensioneringen af tjenstemännens enkor och omyndiga barn syntes

böra af nyssnämnda kassa öfvertagas mot vilkor enahanda med dem, som vore gällande för elementarlärarne sjelfva.

Uti afgifna utlåtanden hade direktionen öfver folkskolelärarnes pensionsinrättning funnit den gjorda ansökningen förtjena allt afseende samt ansett, att för ifrågavarande tjenstemäns pensionering borde gälla väsentligen enahanda bestämmelser, som för deras vederlikar i civilstatens pensionsinrättning; och hade direktionen hemstält om bestämmande för pensioneringen af följande grunder:

att pensionsrätt för de vid folkskolelärarnes pensionsinrättning samt folkskolelärarnes och lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassor anstälde tjenstemän och vaktmästare inträder, då tjenstinnehafvaren uppnått 65 lefnadsår samt under 35 år varit i allmän tjenst, deraf minst 25 år i dessa anstalters tjenst;

att pension utgår med 80 procent af den tjenstinnehafvaren enligt stat tillkommande aflöning, hvarvid vaktmästarens kontanta aflöning beräknas ökad med 150 kronor, motsvarande värdet af fördelarne af fri bostad och vedbrand.

Enligt en på direktionens föranstaltande gjord utredning skulle, under förutsättning, att statsbidrag för pensioneringen komme att utgå från och med år 1887, sådant bidrag årligen erfordras med 835 kronor 65 öre eller i jemnadt tal 836 kronor.

Angående den ifrågasatta pensioneringen anförde chefen för Ecklesiastikdepartementet slutligen följande:

»Det arbete, som förvaltningen af de tre pensionskassorna kräfver, är både betydande och ansvarsfullt. De senast afgifna berättelserna om kassornas förvaltning utvisa förhållandena vid 1884 års slut. Då voro i folkskolelärarnes pensionsinrättning delaktige ej mindre än 4,743 läraretjenster, och pensionstagarnes antal 814. Vid samma tid funnos i folkskolelärarnes enke- och pupillkassa 3,100 i tjenst varande delegare, och utgjorde antalet af då gällande pensionsbref 205. Delegarne i lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa voro vid nämnda tid 952, och gällande pensionsbref till antalet 60. Kassornas tillgångar uppgingo vid 1884 års utgång sammanlagdt till vid pass 6,800,000 kronor.

Dessa siffror vittna tillräckligt om det stora omfång, i hvilket kassorna verka. För de mångahanda förvaltningsbestyren erfordras med nödvändighet, att den vid kassorna anstälda tjenstepersonal icke ofta ombytes. Ett synnerligen verksamt sätt att förekomma sådan vexling är att bereda tjenstemän och betjening förmånen af pension på äldre dagar och betrygga deras efterlefvande från nöd.»

På grund af hvad till stöd för Kongl. Maj:ts framställning sålunda blifvit anfördt, och då ifrågavarande tjenstemän icke synas böra vara sämre lottade än tjenstemän vid civilstatens pensionsinrättning och arméns pensionskassa, med hvilka de torde få anses likstälda och hvilka sedan länge åtnjuta pensionsrätt, får Utskottet, med afseende jemväl å det obetydliga bidrag, som från statens sida erfordras för ofvanberörda pensionerings genomförande, hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Bidrag till pensionering af enkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.

Angående pensionsrätt för tjenstemäns och vaktbetjenings vid folkskolelärarnes pensionsinrättning enkor och barn. [2.]

2:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att, för beredande i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet för den 18 December 1885 angifna grunder af pension åt de vid folkskolelärarnes pensionsinrättning samt folkskolelärarnes enke- och pupillkassa äfvensom lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa anstälde tjenstemäns och vaktmästares enkor och barn, det såsom bidrag till pensionering af enkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. utgående belopp må höjas till 68,816 kronor, eller med 345 kronor.

I fråga om de grunder, som för pensioneringen borde bestämmas, har direktionen öfver folkskolelärarnes pensionsinrättning hemstält:

att för pensionering af afliden tjenstinnehafvares eller pensionärs enka och barn skola tillämpas föreskrifterna i gällande reglemente för lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa, dervid kamreraren anses lika med lektor, kassören lika med annan ämneslärare samt sekreteraren och vaktmästaren lika med öfningslärare;

att rättighet att vara delegare i sistnämnda kassa tillkommer hvar och en af de nuvarande tjenstinnehafvarne, derest behörig anmälan om delaktighet göres hos direktionen inom tid, som af Kongl. Maj:t torde bestämmas; och

att skyldighet att vara delegare i sistnämnda kassa åligger hvar och en, som framdeles blifver till innehafvare af någon af omförmälda befattningar vid ifrågavarande kassor antagen.

Beträffande beloppet af det för ifrågavarande pensionering erforderliga statsbidrag har direktionen, med åberopande af en härom

gjord utredning, upplyst, att från och med år 1887 skulle dertill erfordras ett årligt statsbidrag af 344 kronor 84 öre eller utjemnadt 345 kronor.

Då Riksdagen endast i undantagsfall ansett pension åt enkor och barn böra beviljas, och i nu förevarande hänseende afvikelse från berörda grundsats så mycket mindre synes böra ega rum, som de ifrågavarande enkornas och barnens män och fäder åtnjutit i aflöning endast arfvoden, som i och för sig ej ens för dem grundlagt någon rätt till pension, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Allmänna indragningsstaten.

Angående pension för Justitiekanslern Friherre C. G. C:son Leijonhufvud. [3.]

3:o) Kongl. Maj:t har i anledning af derom gjord ansökning föreslagit, att för Justitiekanslern Friherre *Carl Gustaf Carlsson Leijonhufvud* måtte å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension af 3,600 kronor, att, jemte den honom från civilstatens pensionsinrättning tillkommande pension, 2,400 kronor, utgå från och med månaden näst efter den, under hvilken afsked från justitiekanslersembetet honom beviljas.

Af statsrådsprotokollet (sid. 17) inhemtas, att Friherre Leijonhufvud till stöd för sin ansökning anfört, att, sedan han redan för flera år tillbaka angripits af en svårare ögonsjukdom, denna alltjemt förvärrats och nu stigit till den höjd, att han ej allenast för det närvarande, utan äfven för framtiden vore fullkomligt oförmögen att sköta sina tjenståligganden. I följd deraf, och då det ej kunnat undfalla honom, att justitiekanslersembetet icke skulle kunna ända till den tid, eller den 30 Juni 1889, då han komme att uppnå stadgad pensionålder, utan stora olägenheter af vikarie förvaltas, hade sökanden ansett lämpligast att söka bereda sig tillfälle att redan nu kunna taga afsked från nämnda embete.

Af ett vid ansökningen fogadt läkarebetyg framginge jemväl, att sökanden lede af kronisk inflammation i ögonens kärlhinnor jemte börjande grå starr på båda ögonen, hvarigenom han ej allenast för det närvarande, utan äfven för framtiden vore fullkomligt oförmögen att sköta sina tjenståligganden; och var genom i öfrigt bifogade hand-

lingar ådagalagdt, att sökanden vore född den 30 Juni 1824 och anstäld i statens tjenst sedan den 9 Juni 1847.

I afgifvet yttrande i anledning af berörda ansökning hade direktionen öfver civilstatens pensionsinrättning meddelat, att sökanden behörigen fullgjort stadgade vilkor för erhållande af pension från bemälda pensionsinrättning och således vore berättigad att från och med månaden näst efter den, hvari nådigt afsked från justitiekanslersembetet kunde varda honom meddeladt, för sin öfriga lifstid åtnjuta pension i första klassen af inrättningens tjenstemannapensionsfond till årligt belopp af 2,400 kronor.

Statskontoret, hvars yttrande jemväl infordrats, har erinrat, att sökanden, som år 1869 utnämnts till justitiekansler, enligt gällande föreskrifter egde åtnjuta en aflöning af 8,000 kronor, deraf 6,000 kronor lön och 2,000 kronor tjenstgöringspenningar, och vore berättigad att, när han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, å allmänna indragningsstaten uppbära pension till lönens hela belopp; och då sökanden, hvilken redan varit längre tid i statens tjenst, än som erfordrades för rätt till pension å allmänna indragningsstaten, inom mindre än fyra år, vid uppnådd ålder af 65 år egde att tillträda en pension af 6,000 kronor, ansåg sig Statskontoret, med afseende å innehållet i det åberopade läkarebetyget, och då det icke kunde vara lämpligt, att justitiekanslersembetet fortfarande uppehölles endast på förordnande under de tre och ett halft år, som ännu återstode, intill dess sökanden uppnått stadgad pensionsålder, böra tillstyrka bifall till ansökningen.

Då af det ofvan anförda framgår, att Friherre Leijonhufvud är för framtiden till följd af sjukdom oförmögen att sköta sitt embete samt, på sätt Statskontoret erinrat, det icke synes lämpligt att justitiekanslersembetet fortfarande uppehålles endast på förordnande, anser sig Utskottet böra tillstyrka bifall till förevarande framställning; och får Utskottet derför hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må vinna Riksdagens bifall.

Angående pension för fem vaktkonstaplar. [4.]

4:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att vaktkonstaplarne vid Varbergs f. d. straffängelse *Anders Carlsson Hultin*, *Johan August Winberg*, *Johannes Persson Lind*, *Olaus Carlsson* och *Anders Johansson* måtte å allmänna indragningsstaten uppföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension till belopp af 300 kronor för en hvar af dem.

Beträffande denna fråga har chefen för Justitiedepartementet till

statsrådsprotokollet erinrat, bland annat, att då straffängelset i Varberg år 1881 indrogs, voro der anstälde åtta vaktkonstaplar, hvilka, i följd af sjuklighet mer eller mindre otjenstbara, ej ansågos böra anställas vid någon annan fångvårdsanstalt, utan fingo qvarstanna i Varberg med skyldighet att i mån af krafter och arbetsförmåga användas till att dels tillse och vårda kronans vid fängelset befintliga inventarier och dels biträda vid de reparationer å byggnaderna, som kunde förekomma, mot åtnjutande årligen, de tre äldste af 400 kronor och de fem öfrige af 300 kronor hvardera. Sedan Varbergs f. d. fästning den 17 September 1884 öfverlemnats till Arméförvaltningen, för att användas till station för arméns disciplinkompani, saknade Fångvårdsstyrelsen tillfälle att bereda ifrågavarande betjening lämplig sysselsättning och anmälde detta genom skrifvelse den 7 Oktober 1884, med öfverlemnande derjemte af en af bemälde konstaplar till Kongl. Maj:t ställd ansökning att af allmänna medel få sig tilldeladt ett lämpligt årligt belopp, för att ej komma att lida nöd under sina återstående dagar.

De tre förstnämnde erhöllo, på Kongl. Maj:ts framställning, genom sistlidne Riksdags beslut pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 320 kronor hvardera. Angående de öfrige fem, Anders Carlsson Hultin, Johan August Winberg, Johannes Persson Lind, Olaus Carlsson och Anders Johansson, inhemtades af de af Fångvårdsstyrelsen åberopade handlingar, att de numera innehade en lefnadsålder af från 49 till 55 år och en tjenstålder från 21 till 28 år, äfvensom att de, enligt läkares intyg, till följd af ålder samt kroniska sjukdomar och krämpor endast förmådde att med lättare arbete i någon ringa mån bidraga till sitt uppehälle, men vore oanvändbara till det slags tjenstgöring, som tillkomme vaktkonstapel för fångar.

Ifrågavarande konstaplar hade visserligen, likasom den öfriga fångbetjeningen, ända till år 1883, då flertalet af denna personal uppfördes å ordinarie stat, endast innehaft förordnande å sina tjenster och sålunda saknat pensionsrätt så väl i civilstatens pensionsinrättning som på allmänna indragningsstaten, men i andra hänseenden hade de alltid ansetts likstälde med statens tjenare i allmänhet, och Riksdagen hade, uppå Kongl. Maj:ts i särskilda fall gjorda framställningar, åt personer bland denna betjening beviljat pensioner å allmänna indragningsstaten. Vid sådant förhållande hade Fångvårdsstyrelsen hemstält, huruvida icke någon årlig pension å rikets allmänna indragningsstat kunde beredas omförmälde vaktkonstaplar, hvilka under en lång och trogen tjenst af synnerligen ansträngande och svår beskaffenhet gått

förlustige helsa och krafter och utan någon sin förskyllan nu jemväl skulle förlora sina tjenstebefattningar å den ort, der de varit anstälde. Beloppet af denna pension hade Styrelsen — under erinran hurusom enligt 1882 års löne- och pensionsreglering vaktkonstapels pension uppgår till 450 kronor — ansett sig böra föreslå till 300 kronor för dem hvardera, hvarjemte Styrelsen vidare erinrat att dessa belopp, tillhopa 1,500 kronor, icke kunde anses för höga, vid jemförelse med den besparing statsverket vunnit genom den åtgärd, som gjort deras tjenster vid fängelset öfverflödiga, nemligen indragningen af Varbergs straffängelse, en åtgärd, hvarigenom enligt Fångvårdsstyrelsens uträkning staten endast i aflöningar besparat en årlig utgift af nära 50,000 kronor.

Ehuru Utskottet på ofvan anförda skäl anser ifrågavarande vaktkonstaplar böra hugnas med någon pension, synes likväl denna, i öfverensstämmelse med hvad vid sistlidet års riksdag i likartadt fall egde rum, böra bestämmas till åttio procent af de arfvoden, som de för närvarande uppbära, eller till 240 kronor för en hvar af dem; och anser Utskottet sig ega så mycket större skäl att föreslå en sådan nedsättning i de begärda pensionsbeloppen, som omförmälde vaktkonstaplar icke kunna åberopa hvarken någon synnerligen hög ålder eller jemförelsevis längre tjenstetid.

Utskottet hemställer derför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att vaktkonstaplarne vid Varbergs f. d. straffängelse Anders Carlsson Hultin, Johan August Winberg, Johannes Persson Lind, Olaus Carlsson och Anders Johansson må å allmänna indragningsstaten uppföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension till belopp af 240 kronor för en hvar af dem.

Angående öfverflyttning på indragningsstat af lifbeväringsregementets återstående personal. [5.]

5:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att nedannämnde tjenstemän vid lifbeväringsregementet måtte få öfverflyttas å allmänna indragningsstaten med rätt att derå från början af år 1887 uppbära hvad som motsvarar deras nuvarande aflöningsförmåner vid regementet nemligen:

Kaptenen *Nils Gustaf Stråle*	kronor	1,275: —
Kaptenen *Olof Magnus Nerman*	»	1,275: —
Regementsskrifvaren *Anders Ludvig Ström*	»	600: —
Bataljonsadjutanten, Fanjunkaren *Samuel Petter Westin*	»	315: —

med vilkor dock att, derest de framdeles komma i åtnjutande af pension från arméns pensionskassa, pensionen å allmänna indragningsstaten då skall med motsvarande belopp minskas.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 22 och följ.) inhemtas, har chefen för Landtförsvarsdepartementet beträffande denna fråga anfört, bland annat, hurusom, sedan Rikets Ständer vid 1856—1858 årens riksdag, på anförda skäl, hos Kongl. Maj:t gjort framställning, att officerscorpsen vid lifbeväringsregementet måtte, i mån af inträffande afgång, indragas eller åtminstone på ett för statsverket mindre kostsamt sätt organiseras, Kongl. Maj:t den 25 Maj 1858 förordnat, att tills vidare hvarken den då lediga chefsplatsen vid regementet skulle tillsättas eller nya officerare der antagas, hvarjemte Kongl. Maj:t förklarade sig vilja, då tjenstevakanser vid regementet yppades, för hvarje särskildt fall bestämma, huruvida den lediga tjensten borde återbesättas medelst fullmakt eller endast genom förordnande tills vidare.

Till följd af sedermera vid regementet skedd afgång hade antalet der anstälde officerare efter hand minskats, så att detsamma för närvarande utgjordes af endast två kaptener, af hvilka den ene vore något öfver 64 år gammal och den andre i följd af sjukdom vore oförmögen till tjenstgöring. Beställningar på stat vid regementet innehades dessutom af en regementsskrifvare och en bataljonsadjutant.

Då de å gammal stat qvarstående tjenstemännen icke vore skyldige att vid uppnådd pensionsålder ur tjensten afgå, samt å andra sidan deras qvarblifvande i tjenst vid lifbeväringsregementet numera icke vidare kunde komma kronan till någon verklig nytta, syntes enligt departementschefens åsigt tiden vara inne att, medelst personalens öfverflyttning å indragningsstat, med bibehållande af nu innehafvande löneförmåner såsom pension, möjliggöra en slutlig indragning af lifbeväringsregementet, hvarigenom skulle i flera afseenden vinnas förenkling i förvaltningen och räkenskapen, hvarjemte det för lifbeväringen nu uppförda ordinarie anslag å 11,432 kronor kunde från och med år 1887 ur riksstaten afföras.

Då genom omförmälde tjenstemäns öfverflyttande på pensionsstat den slutliga indragningen af lifbeväringsregementets anslag möjliggöres, har Utskottet funnit Kongl. Maj:ts framställning lämplig; hvadan Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning må af Riksdagen bifallas.

6:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att för Mönsterskrifvaren vid Vestgöta-Dals regemente *Lars Arvid Reinhold Sandels* måtte å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension af 500 kronor, att utgå från ingången af månaden näst efter den, i hvilken han erhåller afsked från mönsterskrifvarebefattningen, äfvensom att Riksdagen må medgifva, att innehafvandet af denna pension ej må utgöra hinder för Sandels att uppbära den fyllnadspension, hvartill han på grund af nådiga brefvet den 9 Februari 1858 kan blifva berättigad.

Angående Mönsterskrifvaren L. A. R. Sandels öfverflyttande på indragningsstat. [6.]

Till det vid behandlingen af denna fråga förda statsrådsprotokoll har chefen för Landtförsvarsdepartementet erinrat, att i sammanhang med 1875 års lönereglering för armén det blifvit stadgadt, att mönsterskrifvaretjensterna skulle indragas, så snart sådant utan hinder af erhållna fullmakter kunde ske; att af de med fullmakt försedde och på gammal stat qvarstående mönsterskrifvarne bemälde Sandels, med bifogande af vederbörliga intyg derom, att hans inkomster af mönsterskrifvarebefattningen för år 1882 utgjort kontant lön 211 kronor 97 öre samt arrende af bostället ½ mantal Sjögar 1,070 kronor, tillsammans 1,281 kronor 97 öre, i ingifven skrift anhållit att blifva öfverflyttad på allmänna indragningsstaten, mot erhållande såsom pension af antingen två tredjedelar af sina sammanlagda löneinkomster eller ock behållna afkastningen af bostället.

Uti infordradt utlåtande hade Arméförvaltningen å intendents- och civila departementen, med erinran att mönsterskrifvaretjensterna redan förklarats vara numera öfverflödiga, ansett ansökningen så mycket hellre kunna bifallas, som derigenom uppenbarligen skulle beredas kronan ekonomisk fördel genom besparande af en del utaf aflöningen; och hade Arméförvaltningen, då lönen för mönsterskrifvare i de nya aflöningsstaterna i allmänhet blifvit satt till 800 kronor och vid den *nya* pensionsregleringen för armén, enligt 1:sta punkten i Kongl. cirkuläret den 22 Juni 1877, stadgats, att den till armén hörande embets- och tjensteman af militär-, läkare- och civilstaterna, hvilken innehade fast lön på stat till belopp ej öfverstigande ett tusen kronor, vore berättigad att i pension och fyllnadspension erhålla lönens hela belopp, föreslagit, att nämnda belopp, 800 kronor, måtte få af Sandels vid afskedstagandet uppbäras såsom pension.

I fråga om den rätt till pension från arméns pensionskassa och fyllnadspension, som enligt gällande bestämmelser skulle tillkomma Sandels, hade direktionen öfver nämnda pensionskassa upplyst, att Sandels, hvilken numera räknade 51 lefnadsår och en tjenstetid af nära 29 år, redan nu kunde, enligt reglementet för pensionskassan, afgå

från sin tjenst samt genom expektansafgifters erläggande lösa den bristande tjenstetiden och derigenom bereda sig rätt till åtnjutande från och med den 1 April 1887 af 180 kronor pension i nionde klassen af arméns pensionskassa, hvaremot, om han vid tjensten qvarstode intill den 2 Mars 1887, han då blefve, jemligt Kongl. brefvet den 9 Februari 1858, emot deri föreskrifna vilkor berättigad att vid afskedet, jemte förenämnda kassapension, tillträda 120 kronor såsom fyllnadspension af statsmedlen; och hade Arméförvaltningen ansett, att vid Sandels' öfverflyttande på indragningsstat något förbehåll icke skäligen borde göras i afseende å den rätt till utbekommande af 180 kronor pension från arméns pensionskassa, som Sandels genom expektansafgifters erläggande och således endast medelst särskild penninguppoffring skulle kunna förskaffa sig.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet,

att Riksdagen må bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning.

Angående pension till Förrådsvaktmästaren vid Jemtlands hästjägarecorps J. Edfastson.
[7.]

7:o. I anledning af en af generalbefälhafvaren i femte militärdistriktet med förord insänd ansökning har Kongl. Maj:t föreslagit, att för Förrådsvaktmästaren vid Jemtlands hästjägarecorps *Jonas Edfastson* måtte å allmänna indragningsstaten uppföras en pension af 200 kronor, att af honom under hans återstående lifstid årligen åtnjutas, med beräkning från och med månaden näst efter den, i hvilken han erhåller afsked från vaktmästarebefattningen.

Af ansökningshandlingarna inhemtas, enligt hvad statsrådsprotokollet gifver vid handen, att Edfastson, som är född år 1813 och således omkring 73 år gammal samt under mer än 40 år gjort tjenst såsom förrådsvaktmästare dels vid Jemtlands regemente och dels vid Jemtlands häst- och fältjägarecorpser, under den långa tjenstetiden skött sin befattning med nit och pålitlighet, men att han numera i anseende till framskriden ålder och deraf förminskade kroppskrafter icke vore till densammas bestridande lämplig, samt att Edfastson, hvilkens arfvode som förrådsvaktmästare utgjort 200 kronor, saknade egna medel till sitt framtida uppehälle; och hade Arméförvaltningen uti infordradt utlåtande, med afseende å sökandens väl vitsordade långvariga tjenstgöring och då intygadt blifvit, att han vid framskriden ålder saknade medel till sitt uppehälle, hemstält, att, i likhet med hvad vid jemförliga fall tillförene egt rum, Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta proposition om uppförande för Edfastson på allmänna indrag-

ningsstaten af ett årligt belopp, motsvarande hans vaktmästarearfvode, eller 200 kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, och då, såsom i statsrådsprotokollet vidare finnes erinradt, senast vid 1883 års riksdag, pension å allmänna indragningsstaten blifvit beviljad åt två förrådsvaktmästare med 250 kronor till hvardera, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning.

Angående gratifikationer åt f. d. landtvärnsmän. [8.]

8:o. Till gratifikationer åt de från 1808 och 1809 årens krig qvarlefvande *landtvärnsmän*, som sig derom anmäla, har Kongl. Maj:t äskat anvisande för år 1887 å allmänna indragningsstaten af ett belopp af 3,000 kronor.

Enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 31) gifver vid handen, har antalet understödstagare, som år 1884 utgjorde 17, för år 1885 nedgått till 11, hvadan, med anslagets bibehållande vid sitt nuvarande belopp, tillgång funnes att jemförelsevis rikligt tillgodose de ännu qvarlefvande landtvärnsmännen.

Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Angående pension för Gravören vid generalstabens topografiska afdelning C. S. Wennersten. [9.]

9:o. Med anledning af en af befälhafvaren för generalstaben gjord hemställan har Kongl. Maj:t föreslagit, att Gravören vid generalstabens topografiska afdelning *Carl Severin Wennersten* måtte från och med månaden näst efter den, då han varder från nämnda anställning entledigad, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 1,500 kronor.

Till stöd för berörda hemställan har, enligt hvad i statsrådsprotokollet upplyses, befälhafvaren för generalstaben anfört:

att, då genom användandet af den på senare tiden uppfunna heliogravyrmetoden vunnes en högst betydlig besparing i kostnaden för kartors mångfaldigande samt grafstickeln för den skull torde för framtiden endast undantagsvis komma att användas, det icke kunde anses förenligt med god hushållning att vid den topografiska afdelningen bibehålla en fullt aflönad bokstafsgravör eller att använda honom för andra vid kartverket förekommande arbeten, vid hvilka han saknade vana;

att här i landet icke heller eljest funnes någon användning för Wennersten såsom namngravör i koppar, likasom han vid en redan uppnådd ålder af 66 år svårligen skulle kunna erhålla sådan anställning i utlandet, om han nödgades utvandra;

att det under sådana förhållanden icke vore med rättvisa och billighet öfverensstämmande att utan ersättning afskeda en man, som i nära nog ett halft sekel egnat sin verksamhet åt kartverket och derunder fullgjort sitt åliggande med utmärkt skicklighet, hvarom ock de för allmänheten tillgängliga kartorna bure ojäfaktigt vittnesbörd; samt

att såsom ytterligare bevekande omständighet tillkomme, att Wennersten, hvilken aldrig egt någon enskild förmögenhet samt haft att försörja en talrik familj — af hans 12 barn voro 8 ännu lefvande, bland hvilka det yngsta icke ännu uppnått 12 års ålder — i följd häraf icke förmått bereda sig och de sina besparingar till skydd mot brist under kommande dagar, hvadan han, då han erhölle entledigande från sin nuvarande anställning, vore för sin och sin familjs uppehälle uteslutande hänvisad till den ringa inkomst, han tills vidare kunde bereda sig såsom biträde vid sjukgymnastiken å gymnastiska centralinstitutet, men hvilken inkomst vid Wennerstens tilltagande ålder komme att minskas eller alldeles upphöra.

Pensionens belopp hade af befälhafvaren för generalstaben föreslagits till 2,700 kronor, motsvarande i jemnadt tal åttio procent af Wennerstens nuvarande aflöning, 3,480 kronor.

Beträffande Wennerstens ifrågavarande anställning vore upplyst:

att, i öfverensstämmelse med de för topografiska corpsen och sedermera för generalstaben utfärdade instruktioner, Wennersten såsom gravör icke egt fast anställning eller lön på stat, utan hade rörande hans tjenstgöringsskyldighet eller det honom åliggande arbete kontrakt tid efter annan uppgjorts dels med chefen för berörda corps och dels efter dess upphörande med chefen för generalstabens topografiska afdelning;

att dessa kontrakt mestadels förbundit Wennersten att, emot betingad månadsaflöning, utföra sitt arbete å tjensterummet på stadgad arbetstid, men äfven en kortare tid, då plats derstädes icke kunnat Wennersten beredas, omfattat skyldighet för denne att i sitt hem verkställa vissa bestämda arbeten mot derför stadgad ersättning; samt

att under de senare åren, eller efter år 1877, Wennerstens tjenstgöring städse varit bestämd på det sätt, att det ålegat honom att å tjenstelokalen under den vanliga dagliga arbetstiden kl. 9 f. m.—5 e. m. utföra det gravyrarbete, som åt honom uppdrogs.

Statskontoret, som afgifvit utlåtande i ärendet, hade dervid, med afseende å Gravören Wennerstens särdeles långvariga och synnerligen väl vitsordade verksamhet i statens tjenst samt med hänsyn till hvad för öfrigt framhållits af befälhafvaren för generalstaben, funnit sig böra till förevarande framställning tillstyrka bifall.

Då Wennersten icke haft fast anställning i statens tjenst samt sålunda saknar all rätt till pension, har Utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka det af Kongl. Maj:t äskade beloppet, utan hemställer Utskottet,

> att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Gravören vid generalstabens topografiska afdelning Carl Severin Wennersten må från och med månaden näst efter den, då han varder från nämnda anställning entledigad, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 1,200 kronor.

Angående pension för Lektor F. Lagerberg. [10.]

10:o. På grund af derom gjord ansökning har Kongl. Maj:t vidare föreslagit, att Lektorn vid sjökrigsskolan Filosofie Doktorn *Fredrik Lagerberg* måtte från och med månaden näst efter den, då han efter erhållet afsked frånträder sin befattning vid sjökrigsskolan, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 2,500 kronor.

Af vid ansökningen fogade handlingar inhemtas, enligt hvad statsrådsprotokollet gifver vid handen, att sökanden vore född den 14 September 1808; att han tjenstgjort såsom lärare vid sjökrigsskolan från dess början år 1867 och sedan 1879 varit förordnad såsom lektor derstädes; att, förutom denna anställning, sökanden under en lång följd af år egnat sig åt lärareverksamhet och derunder, bland annat, dels förestått en förberedande kadettskola under åren 1847—1853 samt 1863—1867 och dels haft anställning vid Hillska skolan å Barnängen från hösten 1843 till skolans upphörande år 1846 samt vid Stockholms lyceum under åren 1854—1862, hvilka båda befattningar han jemlikt bifogade intyg skött med utmärkt nit och skicklighet; att sökanden, jemte omförmälda i så väl statens som enskild tjenst utöfvade lärareverksamhet, hvilken omfattade 42 tjenstgöringsår, äfven tjenstgjort såsom kateket i Adolf Fredriks församling i Stockholm under tiden från den 1 Maj 1847 till den 1 Oktober 1871, för hvilken tjenstgöring jemväl lemnats honom särskildt hedrande intyg; och hade chefen för sjökrigsskolan, med vitsordande af sökandens pligttrohet, nit och intresse

för sitt lärarekall vid skolan, på det varmaste förordat sökandens ifrågavarande anhållan dels för hans egen skull, såsom belöning för långvarigt, troget och väl vitsordadt arbete i den maktpåliggande lärareverksamheten, och dels för sjökrigsskolans skull, emedan sökanden vid sin långt framskridna ålder numera icke egde den arbetskraft, som skolan fordrade af lärarne, på det att de under den korta tid, som vore dem tillmätt, skulle kunna bibringa eleverna de faststälda kurserna.

Efter erhållen remiss hade jemväl Statskontoret yttrat sig i ärendet; och då sökanden, som uppnått en ålder af mer än 77 år och utöfvat lärareverksamhet under en tid af 42 år, deraf dock endast 18 år i statens tjenst, icke syntes kunna än vidare fortfara med sin lärareanställning vid sjökrigsskolan, samt hans verksamhet vid denna skola blifvit synnerligen väl vitsordad, hade Statskontoret, jemte meddelande att sökanden vid sjökrigsskolan åtnjöte i aflöning såsom lärare i modersmålet 1,440 kronor, såsom lärare i kristendom 960 kronor och iålderstillägg 750 kronor, eller tillsammans 3,150 kronor, tillstyrkt, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen, att för Lektor Lagerberg å allmänna indragningsstaten finge uppföras en årlig pension af 2,500 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvaruti Lagerberg erhölle afsked från sin anställning vid sjökrigsskolan.

Då, enligt hvad Utskottet inhemtat, Lagerberg endast innehaft anställning på förordnande samt under sin tjenstetid icke bidragit till någon sin framtida pension, har Utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka beviljande af ett så jemförelsevis betydligt belopp, som det af Kongl. Maj:t föreslagna, hvadan Utskottet, som anser pensionen lämpligen kunna bestämmas till 2,000 kronor, hemställer,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att Lektorn vid Sjökrigsskolan Filosofie Doktorn Fredrik Lagerberg må från och med månaden näst efter den, då han efter erhållet afsked frånträder sin befattning vid Sjökrigsskolan, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 2,000 kronor.

Angående pension för Materialförvaltaren J. H. Aspegren. [11.]

11:o. Uppå derom af varfschefen vid flottans station i Karlskrona gjord framställning har Kongl. Maj:t föreslagit, att Materialförvaltaren vid flottans station i Karlskrona *Johan Hugo Aspegren* måtte från och med månaden näst efter den, hvari han med pension ur

amiralitetskrigsmanskassan från tjensten afgår, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillsammans med pensionen från nämnda kassa utgör 3,200 kronor, eller 1,425 kronor årligen.

Af statsrådsprotokollet inhemtas, att Aspegren, som vore född den 14 Mars 1826, år 1850 antagits till ordinarie kammarskrifvare vid flottans civilstat och den 4 Maj 1866 befordrats till sin innehafvande tjenst samt att han sedan den 28 Januari 1882 varit af sjukdom hindrad att sin tjenst förrätta, och att enligt bifogadt läkarebetyg anledning icke förefunnes, att han kunde återvinna tjenstbarhet.

Uti med anledning af berörda framställning afgifvet utlåtande har Statskontoret anfört: att jemlikt Kongl. brefvet den 5 Juni 1874 civile tjenstemän vid flottans stationer egde enahanda rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som enligt gällande författningar i allmänhet tillkomme civile embets- och tjenstemän, dock att från pensioner å denna stat skulle afräknas det pensionsbelopp, som de från amiralitetskrigsmanskassan egde uppbära; att då Aspegren icke anmält sig till pensionsrätt enligt de genom Kongl. brefvet den 22 Juni 1877 stadgade förändrade grunder, skulle förstnämnda bref fortfarande ega tillämplighet i afseende å hans pensionsrätt; att beträffande civile embets- och tjenstemäns pensionsrätt vore stadgadt dels genom Kongl. brefvet den 12 November 1823, att civile embets- och tjenstemän, hvilka hunnit 65 års ålder, tillbragt vid pass 40 år i statens tjenst samt styrkt sig vara till helsan försvagade, vore berättigade att efter afskedstagandet å förenämnda stat undfå pension, dels ock genom Kongl. brefven den 16 Mars 1858 och den 23 November 1860, att i fall som förevarande pensionen skall utgå med 80 procent af aflöningen; att uti Kongl. brefvet den 24 November 1876 vore föreskrifvet, att den i då faststälda nya stater för bland annat flottans civilstat bestämda fördelning i fast lön eller fast arfvode och tjenstgöringspenningar icke skulle verka rubbning i afseende å beloppet af den pension, hvartill dåvarande löntagare vore för innehafvande tjenster, enligt gällande föreskrifter, berättigade; att Aspegrens aflöning utgjorde: lön 2,200 kronor, tjenstgöringspenningar 800 kronor och ålderstillägg 1,000 kronor, eller tillsammans 4,000 kronor, samt att enligt ofvanberörda stadganden Aspegren, som den 4 Maj 1866 blifvit befordrad till sin innehafvande tjenst, således skulle vid uppnådd pensionsålder vara berättigad till pension af 3,200 kronor, att utgå dels från amiralitetskrigsmanskassan och dels af allmänna indragningsstaten; att Aspegren, som endast uppnått en ålder af nära 60 år och varit 35 år i statens tjenst, icke upp-

fyllt de för pensions åtnjutande från allmänna indragningsstaten stadgade vilkor; att — då i afseende å Aspegrens helsotillstånd blifvit intygadt, att Aspegren, som öfver trenne år af sjukdom hindrats att sin tjenst förrätta, under denna tid varit behäftad med ett konstitutionelt lidande (diabetes mellitus) i förening med rubbningar i själsverksamheten (melancholia), och att anledning icke förefunnes, att han kunde återvinna tjenstbarhet — Statskontoret, med hänsyn till hvad af varfschefen blifvit i frågan anfördt och under åberopande af Rikets Ständers vid 1853—1854 års riksdag meddelade förklarande i fråga om obotlig ansedd lam, blind eller sinnessvag tjenstemans skiljande från ordinarie beställning, ansåge sig böra hemställa, att till Riksdagen måtte aflåtas framställning derom, att Aspegren blefve förklarad berättigad att efter erhållet afsked med månaden näst derefter tillträda pension å allmänna indragningsstaten till belopp, motsvarande skilnaden mellan hela den honom tillkommande pension, 3,200 kronor, och det belopp, 1,775 kronor, som han enligt från amiralitetskrigsmanskassan lemnad uppgift egde att från och med den 14 Mars 1886 ur denna kassa uppbära, eller 1,425 kronor.

Då, såsom ofvan finnes omförmäldt, Aspegren jemväl för framtiden anses urståndsatt att bestrida sin tjenst, har Utskottet visserligen ansett afsked med pension böra honom beviljas, men enär hans lön jemte ålderstillägg uppgår till 3,200 kronor, synes pensionen lämpligen böra bestämmas till åttio procent af detta belopp samt den ifrågavarande fyllnadspensionen alltså utgå med 785 kronor.

Utskottet hemställer derför,

att Kongl. Maj:ts ofvan berörda framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att Materialförvaltaren vid flottans station i Carlskrona Johan Hugo Aspegren må från och med månaden näst efter den, hvari han med pension ur amiralitetskrigsmanskassan från tjensten afgår, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillsammans med pensionen från nämnda kassa utgör åttio procent af hans nu innehafvande lön jemte ålderstillägg 3,200 kronor, eller 785 kronor.

Angående pension för Länsmannen A. Engström. [12.]

12:o. Med anledning af en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Södermanlands län gjord framställning har Kongl. Maj:t föreslagit, att Länsmannen *Adolf Engström* måtte från och med månaden näst

efter den, i hvilken han med pension från civilstatens pensionsinrättning afgår från tjensten, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten pension till så stort belopp, att detta, tillhopa med pensionen 600 kronor från nämnda inrättning, uppgår till hans nuvarande lön med ålderstillägg, 1,200 kronor, eller 600 kronor årligen.

Af statsrådsprotokollet inhemtas, att Engström, som vore född den 12 April 1826 samt konstituerades till länsman i Oppunda härads mellersta länsmansdistrikt den 21 December 1849 och transporterades till sin nu innehafvande länsmanstjenst den 26 Januari 1856, varit oförmögen att bestrida sin tjenst allt sedan den 25 Maj 1882, då han träffades af ett slaganfall och, enligt företedt läkarebetyg, blef lam i hela venstra sidan, hvilken förlamning, jemte väsentligt försvagade kropps- och själskrafter, föga förbättrats, så att ingen förhoppning funnes, att Engström skulle kunna vidare utöfva länsmanstjensten.

Till stöd för den gjorda framställningen hade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anfört, att Engström, som numera vore ständigt sängliggande, uppenbarligen ej vidare blefve i stånd att återtaga utöfningen af sin befattning eller på annat sätt bidraga till eget och sin familjs uppehälle; att Engström, hvilken år 1883 måst till borgenärers förnöjande afträda sina tillgångar, vore i den ekonomiska belägenhet, att pension allenast från civilstatens pensionsinrättning icke försloge till hans och familjens nödtorftiga bergning, samt att synnerliga svårigheter hittills mött och säkerligen i ökadt mått framgent skulle möta för Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att under oviss, måhända till flera år utsträckt tid kunna medelst vikarie uppehålla Engströms tjenst mot den för lefnads- och tjenstgöringskostnadernas betäckande otillräckliga årliga aflöning af tillhopa 700 kronor, som enligt Kongl. kungörelsen den 31 Maj 1878 länsmans vikarie egde uppbära.

Efter härå erhållen remiss hade Statskontoret inkommit med utlåtande och deruti dels meddelat, att aflöningsförmånerna vid länsmanstjensten uti ifrågavarande distrikt utgjordes af lön, kontant 90 kronor, och boställsförmån 810 kronor, tjenstgöringspenningar 600 kronor och expensmedel 100 kronor, tillsammans 1,600 kronor, hvartill för Engström komme ålderstillägg med 300 kronor, samt att, enligt från civilstatens pensionsinrättning lemnad upplysning, Engström uppfylt vilkoren för erhållande vid afskedstagandet af pension i sjette klassen af nämnda pensionsinrättnings tjenstemannafond, dels ock erinrat, att Engström, hvilken längre än 35 år varit i statens tjenst, sålunda uppfylt det i afseende å viss tjenstetid stadgade vilkor för rättighet att vid afskeds-

tagandet undfå pension till lönens hela belopp, utgörande, ålderstillägget inberäknadt, 1,200 kronor, men att Engström deremot ännu icke uppnått den lefnadsålder af 65 år, som jemväl vore föreskrifven såsom vilkor för sådan pensions erhållande; och hade Statskontoret, med afseende å hvad rörande Engströms sjukdomstillstånd blifvit genom det insända läkarebetyget styrkt och hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande jemväl i öfrigt anfört till stöd för sin framställning samt under åberopande af det vid 1853—1854 års riksdag meddelade förklarande i afseende å obotlig ansedd lam, blind eller sinnessjuk tjenstemans skiljande från ordinarie befattning i rikets tjenst, hemstält, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen, att för Länsmannen Engström måtte å allmänna indragningsstaten uppföras en pension af 600 kronor årligen, att, jemte den honom från civilstatens pensionsinrättning tillkommande pension till enahanda belopp, utgå från och med månaden näst efter den, under hvilken afsked från länsmanstjensten blefve honom beviljadt.

På grund af hvad till stöd för ofvanberörda framställning blifvit anfördt hemställer Utskottet,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit.

Angående pension för Professoren H. O. Nathorst. [13.]

13:o) Kongl. Maj:t har på derom gjord ansökning föreslagit, att föreståndaren för Alnarps landtbruksinstitut Professoren *Hjalmar Otto Nathorst* måtte från och med månaden näst efter den, då han efter fylda 65 år afgår från sin befattning vid Alnarps landtbruksinstitut, å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid uppbära en mot åttio procent af hans innehafvande fasta lön, 6,000 kronor, svarande årlig pension till belopp af 4,800 kronor.

Enligt hvad i statsrådsprotokollet upplyses, har Nathorst till stöd för ansökningen åberopat, att han, som vore född den 10 September 1821, allt sedan den 1 November 1861 innehaft föreståndarebefattningen vid Alnarps landtbruksinstitut och derunder från den 14 Mars 1862 bestridt undervisningen i de tre ämnena landthushållning, boskapsskötsel och kameralistik; att han äfven före tillträdet af nämnda föreståndarebefattning verkat sedan den 1 November 1842, först såsom lärare och sedan såsom föreståndare vid Väderbrunns och derefter vid Dagsholms landtbruksskola; samt att han under hela den långa tid af 42 år, som han sålunda bestridt lärarebefattning vid landtbruksläroverk, äfven genom en större verksamhet såsom författare sökt befrämja vårt

lands modernäring; och hade vid denna ansökning, som åtföljdes af behörigt åldersbetyg, äfven fogats ett af styrelsen för Alnarps landtbruksinstitut utfärdadt intyg af innehåll, att Nathorst med utmärkt nit och öfverlägsen skicklighet fullgjort sina åligganden såsom föreståndare och lärare vid institutet.

I utlåtande öfver denna ansökning hade Landtbruksakademiens förvaltninskomité, i betraktande af Nathorsts långa och alltid väl vitsordade lärarearbete äfvensom af hans omfångsrika och förtjenstfulla författareverksamhet i det svenska landtbrukets tjenst, ansett sig böra tillstyrka bifall till ansökningen; hvarjemte förvaltningskomitén hemstält, att pensionens belopp måtte bestämmas till 4,800 kronor, såsom motsvarande 80 procent af Nathorsts nu innehafvande fasta lön.

Uti infordradt yttrande har visserligen äfven Statskontoret tillstyrkt aflåtande till Riksdagen af proposition om pension för Nathorst, men i fråga om beloppet har Statskontoret, enär pension för professorer vid universiteten vore bestämd till 4,500 kronor, ansett att samma beräkningsgrund borde i förevarande fall följas.

Under åberopande af det skäl, Statskontoret anfört för pensionsbeloppets bestämmande till 4,500 kronor, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att föreståndaren för Alnarps landtbruksinstitut, Professoren Hjalmar Otto Nathorst, må från och med månaden näst efter den, då han efter fylda 65 år afgår från sin befattning vid Alnarps landtbruksinstitut, å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid uppbära en årlig pension till belopp af 4,500 kronor.

Angående pension för Statsrådet S. Grubbes döttrar. [14.]

14:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att sedan Rikets Ständer med afseende å den ekonomiska ställning hvari Statsrådet Samuel Grubbes enka, Margareta Johanna Grubbe, född Grave, med tre oförsörjda döttrar sig befunne, beviljat henne en pension å 1,200 kronor, men hon under September månad 1885 aflidit, en hvar af hennes tre döttrar *Emma Margareta Ulrica Grubbe, Anna Johanna Carolina Grubbe* och *Ida Wilhelmina Grubbe* måtte af Riksdagen förklaras berättigad att från och med nästlidne Oktober månad uppbära en fjerdedel af den sålunda beviljade pensionen, eller 300 kronor hvardera.

Vid behandlingen af denna fråga har Chefen för Civildepartementet anfört, bland annat, följande:

»Statsrådet Grubbe afled den 6 November 1853, och sedan, med

anledning af en utaf hans enka gjord framställning om årligt understöd af allmänna medel åt henne och de tre omyndiga döttrarne, Kongl. Maj:t till Rikets Ständer aflåtit nådig proposition, förklarade Rikets Ständer enligt underdånig skrifvelse den 25 Oktober 1854, att, enär Statsrådet Grubbe i lifstiden genom sin långvariga, utmärkta och gagneliga verksamhet i statens tjenst förvärfvat sig grundade anspråk på nationens deltagande för den mindre lyckliga ekonomiska ställning, hvaruti hans maka och oförsörjda barn sig befunno, Rikets Ständer bifallit Kongl. Maj:ts framställning om årlig pension af 800 riksdaler för hans efterlefvande enka. Den pension, som medgafs, utgjorde sålunda efter nu gällande myntslag 1,200 kronor.

Enkan Grubbes död inträffade den 26 sistlidne September. Hennes tre döttrar, hvilka jemte en son öfverlefva henne, äro födda, Emma Margareta Ulrica 1822, Anna Johanna Carolina 1824 och Ida Wilhelmina 1828. Bouppteckningen efter enkan utvisar en behållning, förnämligast bestående af lösören, af allenast 855 kronor 13 öre. Enligt företedda läkarebetyg är den äldsta af döttrarne i följd af framskriden ålder och klen helsa oförmögen att med arbete försörja sig, den andra i ordningen har genom ögonsjukdom förlorat synen å ena ögat och den tredje lider sedan många år af sinnessjukdom.»

I infordradt yttrande har Statskontoret tillstyrkt framställning till Riksdagen om beviljande af pension med 400 kronor till en hvar af döttrarna och ansett att pensionen borde utgå från och med sistlidne Oktober månad, då den pension, som innehades af Statsrådet Grubbes enka upphörde.

Med anledning af Statsrådet Grubbes framstående verksamhet i statens tjenst får Utskottet, under åberopande i öfrigt af hvad ofvan blifvit anfördt, hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Angående pension för Geologen S. A. Th. Tullberg. [15.]

15:o. Med anledning af en af Chefen för Sveriges Geologiska Undersökning gjord framställning har Kongl. Maj:t föreslagit, att åt Geologen och paleontologen vid Sveriges Geologiska Undersökning, Filosofie Doktorn *Sven Axel Theodor Tullberg*, måtte för hans återstående lifstid beviljas en årlig pension till belopp af 1,500 kronor, att från allmänna indragningsstaten utgå från och med månaden näst efter den, då afsked honom beviljas.

Af statsrådsprotokollet (sid. 47) inhemtas, att Tullberg, hvilken lede af sinnessjukdom, som enligt läkarebetyg måste anses obotlig, vore

född den 27 Februari 1852 samt år 1879 blifvit anstäld såsom biträdande geolog och den 15 November samma år förordnats att tills vidare jemväl vara paleontolog vid Undersökningen samt den 24 December 1881 af Chefen för Civildepartementet förordnats till geolog derstädes, sedan början af år 1883 åtnjutit tjenstledighet i följd af sinnessjukdom; att Tullberg under sin tjenstgöring med synnerligt nit och stor pligttrohet icke blott deltagit i den allmänna undersökningen, utan äfven egnat sig med afgjord framgång åt utredandet af rent vetenskapliga specialfrågor; att frukten af dessa forskningar meddelats i tätt på hvarandra följande afhandlingar och monografier, vittnande om skarp iakttagelseförmåga, lefvande intresse och oförtruten flit, samt att denna erkännansvärda verksamhet blifvit, sannolikt i följd af öfveransträngning, plötsligt för alltid afbruten.

På grund häraf hade chefen för Geologiska Undersökningen under anförande dels att den minskning i Undersökningens arbetskrafter, som sålunda uppstått, i hög grad inverkade på göromålens ostörda gång, dels ock att Tullberg i saknad af enskild förmögenhet vore för sitt och sin familjs uppehälle uteslutande hänvisad till den fasta aflöning af 2,500 kronor årligen, som han vid Geologiska Undersökningen innehade, hemstält om aflåtande af proposition till Riksdagen om Tullbergs uppförande på allmänna indragningsstaten med ett belopp af 2,000 kronor årligen, utgörande 80 procent af hans lön såsom geolog; och hade Statskontoret uti infordradt utlåtande till denna framställning tillstyrkt bifall.

På grund af de omständigheter, som till stöd för ansökningen blifvit anförda, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning må vinna Riksdagens bifall.

Angående pension för Konsistorie-amanuensen E. H. Segersteen. [16.]

16:o. Kongl. Maj:t har uppå derom gjord ansökning föreslagit, att amanuensen hos Domkapitlet i Linköping *Erik Hjalmar Segersteen* måtte från och med månaden näst efter den, då han efter erhållet afsked frånträder nämnda befattning, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 675 kronor.

Uti den skrifvelse, hvarmed Domkapitlet i Linköping öfverlemnat Segersteens ansökning, har Domkapitlet, såsom af statsrådsprotokollet inhemtas, hemstält, att då Segersteen, hvilken uppnått en ålder af öfver 66 år, under sin mer än tjugufyraåriga, berömligt nitiska och samvetsgranna tjenstgöring genom dennas trägna beskaffenhet ådragit sig sjukdom, som numera sedan slutet af 1883 gjorde honom otjenstbar, samt

det för Domkapitlet vore ett oafvisligt behof att för erhållande af nödiga krafter till expeditionens nöjaktiga uppehållande ega oafkortad tillgång till amanuenslönen, som, då dertill utgående statsmedel och kollekt sammanräknades, kunde anses uppgå till 1,000 kronor årligen, Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra framställning om beviljande af en lämplig pension å allmänna indragningsstaten åt Segersteen under hans återstående lifstid.

Af de vid Segersteens ansökning fogade handlingar inhemtades, att han vore född den 16 Maj 1819; att han sedan år 1859 tjenstgjort såsom vice konsistorieamanuens från den 6 September till den 16 December samma år, då han utnämnts till ordinarie amanuens, hvilken befattning han sedermera bestridt till den 19 December 1883, hvarefter han på grund af läkarebetyg åtnjutit tjenstledighet; samt att han derjemte under särskilda tider, sammanlagdt 1 år 28 veckor, innehaft förordnanden att förestå konsistorienotariebefattning; och innehöll det om Segersteen den 30 September 1885 utfärdade läkarebetyg, att han, hvilken led dels af betydlig svaghet och darrning i högra armen (skrifvaresjuka), beroende på öfveransträngning vid skrifning, dels af annan sjukdom och dermed förenade krämpor, icke kunde sköta amanuensbefattningen.

I ärendet hade Statskontoret afgifvit infordradt utlåtande och deri anfört, att någon rättighet till pension å allmänna indragningsstaten icke vore genom författningarne medgifven konsistorieamanuens samt att i allt fall Segersteen i statens tjenst tillbragt en vida kortare tid, än den pensionsförfattningarne föreskrifva såsom vilkor för erhållande af dylik pension; men då Segersteen vid en ålder af mer än 66 år vore till helsan så försvagad, att han icke kunde sköta sin amanuensbefattning, samt med afseende å hvad Domkapitlet i öfrigt anfört, ansåge Statskontoret sig böra biträda Domkapitlets hemställan; hvarjemte Statskontoret beträffande beloppet af pensionssumman ifrågasatt, huruvida icke, på sätt i likartade fall merendels blifvit bestämdt, pensionen borde utgå med ett belopp, motsvarande tre fjerdedelar af Segersteens fasta aflöning, 900 kronor, eller 675 kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning må af Riksdagen bifallas.

Angående pension för Lärorerks-kollegan J. T. Pagander.

[17.]

17:o. Vidare har Kongl. Maj:t i anledning af derom af Domkapitlet i Upsala gjord framställning föreslagit, att kollegan vid allmänna läroverket i Söderhamn Filosofie Kandidaten *Jonas Teodor Pa-*

gander måtte från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljadt, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,500 kronor.

Till stöd för denna framställning hade Domkapitlet åberopat, att Pagander varit till följd af sjuklighet hindrad att tjenstgöra allt sedan höstterminen 1877, blott med undantag för en del af höstterminen 1882, och att han, som sedan den 21 Februari 1884 vårdats och fortfarande vårdades å Lunds hospital, lede af obotlig sinnessjukdom.

Af handlingarna i ärendet inhemtades vidare: att Pagander vore född den 8 Maj 1845; att han efter år 1871 aflagd filosofie kandidatexamen blifvit den 23 November 1872 befullmäktigad såsom kollega vid Söderhamns allmänna läroverk samt att, enligt rektors intyg, Pagander under sin tjenstgöring vid läroverket ådagalagt utmärkt nit, ordentlighet och pligttrohet samt berömlig skicklighet, hvarjemte hans enskilda lif varit klanderfritt och anspråkslöst; och innehöll ett af öfverläkaren vid Lunds hospital den 10 Oktober 1885 utfärdadt bevis, att Pagander lede af sinnessjukdom under form af förrycktbet och med fullt skäl kunde anses alldeles obotlig.

Uti infordradt utlåtande hade Statskontoret anfört: att, då Pagander uppnått en ålder af endast 40 år och ej varit i statens tjenst anstäld längre tid än 13 år, han således ännu icke hunnit vare sig den lefnads- eller tjenstålder, som enligt författningarna vore stadgad för lärares vid de allmänna läroverken pensionsrätt å indragningsstat, men att, i betraktande af att Pagander redan under många år varit urståndsatt att tjenstgöra till följd af sinnessjukdom samt att denna af behörig läkare intygats vara alldeles obotlig, hvadan Pagander vore till all vidare tjenstgöring oförmögen, Statskontoret ansåge den gjorda framställningen om hans öfverflyttande å allmänna indragningsstaten förtjena allt afseende; i anledning hvaraf Statskontoret, med tillkännagifvande att Paganders lön å stat utgjorde 1,500 kronor jemte personelt ålderstillägg af 500 kronor eller tillsammans 2,000 kronor, hemstält, att till Riksdagen måtte aflåtas proposition om dess medgifvande dertill, att Pagander finge för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, hvars belopp likväl, i öfverensstämmelse med hvad i flera likartade fall tillförene egt rum, syntes icke böra bestämmas högre än till tre fjerdedelar af hans nuvarande lön, eller 1,500 kronor.

Då emellertid Pagander endast en kortare tid varit anstäld i statens tjenst och Pagander icke eger någon familj, anser sig Utskottet kunna tillstyrka beviljande af pension endast till så stort belopp, som

erfordras för Paganders tillbörliga vård och underhåll vare sig å något af rikets hospital eller annorstädes; och då ett belopp af 1,000 kronor i sådant fall torde vara fullt tillräckligt, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning, att kollegan vid allmänna läroverket i Söderhamn Filosofie Kandidaten Jonas Teodor Pagander må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljadt, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor.

Angående pension för Adjunkten vid högre lärarinne-seminariet C. D. A. Wingstedt. [18.]

18:o. Med anledning af derom gjord ansökning har Kongl. Maj:t föreslagit, att Adjunkten vid högre lärarinneseminariet i Stockholm *Carl Daniel Adalbert Wingstedt* måtte från och med månaden näst efter den, hvari han, efter fylda 65 år, erhåller afsked från sin tjenst, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 2,000 kronor.

Af statsrådsprotokollet inhemtas, att Wingstedt till stöd för ansökningen åberopat, att han, efter mer än tjuguårig verksamhet såsom lärare i enskilda goss- och flickskolor, i början af April 1864 blifvit anstäld såsom vikarierande lärare vid ofvannämnda seminarium och den 12 September samma år utnämnts till adjunkt i främmande lefvande språk derstädes samt att han, som till början af läsåret 1877—1878 skött de med tjensten förenade åligganden — dock med partiel tjenstledighet under läsåret 1876—1877 på grund af sjuklighet — sedermera af sjukdom varit förhindrad att bestrida sin tjenst samt förty åtnjutit tjenstledighet; och utvisade vid ansökningen fogade handlingar, att Wingstedt vore född den 3 Februari 1821 samt att han, enligt ett den 2 September 1885 utfärdadt läkarebetyg, under många år lidit af kronisk magkatarr och stor svaghet i nervsystemet med darrning i armar och händer, hvartill på senare tid kommit gikt i en del fingerleder, hvadan han på grund af dessa lidanden numera och för sin återstående lifstid vore alldeles urståndsatt att förrätta sin tjenst.

Uti den skrifvelse, hvarmed direktionen öfverlemnat Wingstedts ansökning, hade direktionen, med vitsordande af de i ansökningen meddelade uppgifters rigtighet och med förklaring, att Wingstedt med nit och skicklighet fullgjort sina tjenståligganden, så länge hans helsotillstånd tillåtit honom att utöfva desamma, tillstyrkt, att ansökningen måtte vinna bifall och pensionen bestämmas till 2,000 kronor; hvarjemte direktionen

fäst uppmärksamhet vid det för läroverket ogynsamma förhållande, som skulle uppstå, om vikarierande lärare ännu för en längre tid skulle uppehålla en befattning, hvars innehafvare borde ega ej blott för undervisningens skötande på ett högre stadium erforderliga qvalifikationer, utan äfven tillräcklig pedagogisk erfarenhet och skicklighet för att leda och bedöma de blifvande lärarinnornas öfningslektioner.

Statskontoret, hvars utlåtande i ärendet infordrats. hade deri anfört, att rättighet till pension å allmänna indragningsstaten icke enligt författningarna torde tillkomma lärare vid ifrågavarande läroanstalt samt att Wingstedt, som vore närmast jemförlig med lärarne vid de allmänna läroverken, för öfrigt icke i allo fullgjort de föreskrifna vilkoren för sådan förmåns åtnjutande, enär han väl i det närmaste hunnit den stadgade lefnadsåldern af 65 år, men icke varit i statens tjenst anstäld under längre tid än omkring 21½ år. Då emellertid genom läkarebetyg blifvit styrkt, att Wingstedt vore för sin återstående lifstid alldeles urståndsatt att förrätta sin tjenst, ansåge sig Statskontoret, med hänsyn jemväl till hvad direktionen öfver seminariet anfört, böra tillstyrka framställning hos Riksdagen om Wingstedts öfverflyttande å allmänna indragningsstaten med pension till belopp, som, på sätt direktionen föreslagit, lämpligen kunde bestämmas till 2,000 kronor, eller 91 kronor 34 öre mindre än hvad Wingstedt af sin aflöning, enligt stat utgörande lön 1,500 kronor jemte personliga ålderstillägg 1,000 kronor, tillhopa 2,500 kronor, under tjenstledigheten fått uppbära.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit må vinna Riksdagens bifall.

Angående pension för musikläraren J. F. Törnvall. [19.]

19:o. Kongl. Maj:t har med anledning af derom gjord och af Domkapitlet i Linköping med förord öfverlemnad ansökning föreslagit, att musikläraren vid allmänna läroverket i Linköping och vid folkskolelärareseminarium derstädes, musikdirektören *Jonas Fredrik Törnvall* måtte från och med månaden näst efter den, i hvilken han erhåller entledigande från sina nämnda befattningar, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,250 kronor.

Af de till ärendet hörande handlingarna inhemtas, enligt hvad statsrådsprotokollet gifver vid handen, att Törnvall vore född den 5 Maj 1819; att han år 1837 befullmäktigats till organist och klockare i Vestra Eneby församling och år 1842 antagits till folkskolelärare derstädes, hvarefter han den 20 Juli 1859 valts till domkyrkoorganist i Linköping; att

han den 19 Augusti 1859 förordnats att vara lärare i musik och sång vid högre elementarläroverket i Linköping och år 1860 förordnats till enahanda befattning vid folkskolelärareseminarium derstädes; samt att, enligt ett den 8 September 1885 utfärdadt läkarebetyg, Törnvall lede af njursten och kronisk reumatism och i följd deraf samt i anseende till hög ålder vore oförmögen att sköta sina omförmälda båda befattningar, hvarjemte af handlingarna vidare framginge, att Törnvalls aflöningsförmåner för nämnda befattningar utgjorde, inberäknadt ålderstillägg med mera, 2,325 kronor.

Uti infordradt utlåtande hade Statskontoret anfört, att, äfven om stadgandet i Kongl. brefvet den 16 Mars 1858 om pensionsrätt för lärare vid elementarläroverken skulle ega tillämplighet å öfningslärare vid de allmänna läroverken, Törnvall på långt när icke i statens tjenst tillbragt den tid af vid pass 40 år, som efter uppnådda 65 lefnadsår och vid intygad sjuklighet berättigade till pension å allmänna indragningsstaten; men att, då han uppnått en ålder af öfver 66 år och enligt företedt läkarebetyg vore till tjenstgöring oförmögen, Statskontoret ansåge sig, med hänsyn jemväl till Domkapitlets ofvannämnda vitsord, böra tillstyrka, att framställning till Riksdagen måtte ega rum om rättighet för Törnvall att från och med månaden näst efter den, hvari afsked honom beviljades, från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 1,250 kronor, motsvarande den fasta aflöning, han såsom musiklärare vid allmänna läroverket enligt stat åtnjöte.

Enär Törnvall förutom sina båda befattningar såsom musiklärare jemväl är domkyrkoorganist i Linköping samt, såvidt handlingarna utvisa, fortfarande qvarstår vid sistnämnda befattning, har Utskottet ansett det begärda pensionsbeloppet kunna lämpligen nedsättas till 1,000 kronor; och hemställer Utskottet alltså,

> att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att musikläraren vid allmänna läroverket i Linköping och vid folkskolelärareseminarium derstädes, musikdirektören Jonas Fredrik Törnvall må från och med månaden näst efter den, i hvilken han erhåller entledigande från sina nämnda befattningar, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor.

20:o. I anledning af en af styrelsen för tekniska högskolan gjord framställning har Kongl. Maj:t föreslagit, att årliga pensioner å allmänna indragningsstaten måtte beviljas åt Professoren vid tekniska högskolan Hjalmar Josef Holmgrens enka *Lovisa Augusta Wilhelmina Holmgren*, född Nordgren, samt deras fem omyndiga barn *August Hjalmar, Erik Albert, Anders Harald, Nils Frithiof* och *Anna Helena*, att utgå från och med början af år 1886 med 400 kronor till enkan Holmgren, så länge hon enka förblifver, och med 200 kronor till hvart och ett af bemälda barn, till dess de uppnått 18 år eller, hvad dottern Anna Helena beträffar, om hon dessförinnan träder i äktenskap, till dess sådant sker.

Angående pension för Professoren H. J. Holmgrens enka och omyndiga barn. [20.]

Af statsrådsprotokollet (sid. 54 och följande) inhemtas hufvudsakligen, att Professoren Holmgren, som, född år 1822, aflidit den 29 Augusti 1885, efterlemnat jemte enkan, född år 1839, två söner, födde 1860 och 1863, samt följande omyndiga barn, nemligen: sönerne August Hjalmar, född den 21 Februari 1869, Erik Albert, född den 7 Juli 1872, Anders Harald, född den 5 Augusti 1874, och Nils Frithiof, född den 28 September 1877, äfvensom dottern Anna Helena, född den 31 Januari 1881. Behållningen i dödsboet efter Holmgren utgjorde, såsom styrkt transsumt af bouppteckningsinstrumentet utvisade, 711 kronor 8 öre.

Af en utaf styrelsen för tekniska högskolan upprättad meritförteckning och i öfrigt meddelade upplysningar inhemtades: att Holmgren 1845 promoverats till filosofie doktor och 1847 förordnats till docent i matematik vid universitetet i Upsala; att han såsom vikarie uppehållit professuren i matematik och mekanik vid teknologiska institutet från och med höstterminen 1855 till den 30 Januari 1857, då han förordnats att tills vidare bestrida nämnda professur, och efter densammas delning förordnats att från och med ingången af år 1864 tills vidare förestå professuren i matematik och teoretisk mekanik, på hvilken befattning han år 1869 erhållit nådig fullmakt; att Holmgren från våren 1870 till våren 1879 varit en af Riksdagens fullmäktige i Riksgäldskontoret, som äfven före och efter denna tid anlitat honom vid beräkningar för statens lånetransaktioner; att Holmgren allt sedan 1871 varit ledamot i styrelsen för teknologiska institutet och tekniska högskolan äfvensom allt sedan 1879 ledamot i direktionen för nya elementarskolan i Stockholm samt direktionen för presterskapets enke- och pupillkassa; att han från och med våren 1866 till slutet af år 1884 tjenstgjort såsom censor i afgångsexamina vid rikets allmänna läroverk; samt att Holmgren, som 1866 blifvit ledamot af Vetenskapsakademien

och 1871 af vetenskapssocieteten i Upsala, offentliggjort åtskilliga vetenskapliga arbeten.

Styrelsen för tekniska högskolan hade vidare anfört, att enkan och barnen utöfver den obetydliga behållningen i boet icke kunde med säkerhet påräkna annan inkomst än den pension, hvartill de vore berättigade från civilstatens pensionsinrättning. Men då Holmgren först med ingången af år 1879 blifvit delaktig i pensionsinrättningen och följaktligen icke till densamma erlagt afgifter i 15 år, såsom erfordrades för att enka och barn genast skulle få uppbära full pension, komme pensionen att utgå under de två första åren med endast 450 kronor, under det tredje året med 750 kronor och först derefter med fulla beloppet, 900 kronor. Af de efterlemnade sju barnen kunde endast äldste sonen anses vara i tillfälle att försörja sig sjelf, men hvarken han eller den näst äldste sonen, hvilken vore sysselsatt med studier, kunde, åtminstone för närvarande, förväntas verksamt bidraga till modrens och de yngre syskonens underhåll. Och erinrade styrelsen, att Holmgren under den tid af 30 år, han varit anstäld vid teknologiska institutet och tekniska högskolan, med lika sällspordt nit som ovanlig skicklighet bestridt undervisningen i de vigtiga läroämnen, som varit honom anförtrodda, att få lärare i lika hög grad som han lyckats förvärfva sig sina talrika lärjungars aktning, tillgifvenhet och tacksamhet samt att hans djupa kunskaper och stora arbetsförmåga jemväl på flera andra områden än lärarekallets tagits i anspråk och gagnat.

Uti infordradt utlåtande hade Statskontoret förmält, att, då Professoren Holmgrens långvariga verksamhet i statens tjenst varit af den särdeles gagnande och hedrande beskaffenhet, att, vid den ogynsamma ställningen i boet, staten borde taga omvårdnad om hans efterlemnade enka och minderåriga barn, Statskontoret ansåge, att genom framställning till Riksdagen särskild pensionsförmån borde enkan och barnen beredas. Och hade Statskontoret tillstyrkt, att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta proposition om beviljande af pension från allmänna indragningsstaten till Professoren Holmgrens enka med ett belopp af 400 kronor och till de fem omyndiga barnen efter 200 kronor för hvart och ett med 1,000 kronor, eller tillsammans 1,400 kronor, hvilka belopp understiga de af tekniska högskolans styrelse föreslagna med 100 kronor för enkan och 50 kronor för hvart och ett af barnen.

Med afseende å såväl Professoren Holmgrens synnerligen framstående och gagnande verksamhet i statens tjenst som öfriga här ofvan åberopade omständigheter, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning må af Riksdagen bifallas.

21:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att å allmänna indragningsstaten måtte för år 1887 anvisas ett anslag af 10,000 kronor, att enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 250 kronor åt sådana äldre, behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligen skött sin tjenst, men derifrån erhållit afsked före år 1867.

Angående understöd för år 1887 åt äldre, behöfvande folkskolelärare. [21.]

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 4, har Herr *J. Andersson* i Lysvik, under erinran att i följd af de nu stadgade vilkoren för understöd från ofvannämnda anslag, nemligen att afgång skall vara skedd före år 1867 samt att till understöd berättigad skall vara examinerad, från förmånen att erhålla sådant understöd uteslutas sådana lärare, som af särskild orsak ej afgått från sina befattningar inom föreskrifven tid eller aflagt vederbörlig examen, ansett att ofvannämnda bestämmelser borde bortfalla samt att i det förstnämnda vilkorets ställe borde införas, att endast den vore till understöd berättigad, som ej vore delaktig i pensionsinrättning; och har motionären i följd häraf föreslagit,

att Riksdagen behagade för år 1887 anvisa ett anslag af 10,000 kronor, att enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kan finna för godt meddela, användas till understöd af högst 200 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligen skött sin tjenst och ej ega delaktighet i pensionsinrättning.

Beträffande först Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 56), att af de till understöd för år 1885 anvisade medel, understöd lemnats 44 personer med tillhopa 8,650 kronor, hvaremot någon utdelning af understöd för år 1886 ännu icke egt rum, enär ansökningstiden ginge till ända först under innevarande år.

Då sålunda utdelning af ifrågavarande anslag endast en gång skett, kunde, enligt hvad chefen för Ecklesiastikdepartementet erinrade, ej deraf någon säker ledning hemtas rörande det belopp, som framdeles kunde varda för ändamålet behöfligt. Det kunde dock antagas, dels att åtskillige lärare, hvilka förut ej egt kännedom om saken, framdeles inkomme med ansökningar, dels ock att en del af de sökande, hvilka erhållit afslag å sina framställningar, en annan gång kunde förete bevis, på grund hvaraf de blefve behörige att erhålla understöd, hvartill komme, att åtskillige, som i öfrigt uppfylt vilkoren för understöds erhållande, först längre fram uppnådde den af Kongl. Maj:t föreskrifna lägsta ålder af 60 år, äfvensom att bland dem, hvilka hugnats med understöd till lägre belopp än 250 kronor, några vid tilltagande ålder

eller sjuklighet kunde anses förtjente af förhöjdt understöd; och ansåge Departementschefen i följd häraf att jemväl för år 1887 borde till ofvanberörda ändamål anvisas ett belopp af 10,000 kronor.

Hvad sålunda blifvit föreslaget har Utskottet ej funnit föranleda till någon erinran.

Vidkommande åter Herr J. Anderssons i Lysvik motion anser sig Utskottet endast böra erinra, att någon bestämmelse icke finnes, som utesluter oexaminerade, kompetente förklarade folkskolelärare från att erhålla sådant understöd, som här är i fråga. Då alltså f. d. folkskolelärare, hvilka icke aflagt vederbörlig examen, måste, om de förklaras kompetente, anses berättigade att erhålla understöd från ofvanberörda anslag samt alla efter år 1867 afgångna folkskolelärare äro berättigade till pension, har Utskottet icke kunnat understödja motionärens förevarande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att, utan afseende å Herr J. Anderssons i Lysvik motion, å allmänna indragningsstaten må för år 1887 anvisas ett anslag af 10,000 kronor, att enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 250 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligen skött sin tjenst, men derifrån erhållit afsked före år 1867.

Angående pension för provinsialläkaren G. Comstedts enka. [22.]

22:o. Uppå derom gjord ansökning har Kongl. Maj:t föreslagit, att provinsialläkaren Gottfried Comstedts enka *Anna Göthilda Cecilia Comstedt,* född Lindell, måtte från allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp af 500 kronor från och med den 1 sistlidne December, så länge hon förblifver enka.

Enligt hvad statsrådsprotokollet gifver vid handen inhemtas af handlingarna i ärendet, att provinsialläkaren Comstedt, som var född den 21 April 1838, aflagt medicine licenciatexamen den 31 Maj 1869 och, efter att hafva innehaft åtskilliga tillfälliga läkareförordnanden, den 12 April 1873 utnämnts till provinsialläkare i Nordmalings distrikt samt den 26 September 1879 erhållit transport till provinsialläkaretjensten i Marks distrikt, uti hvilken befattning han qvarstod, då han under en tjensteresa den 13 November 1885 vådligen omkom, efterlemnande enkan, född den 22 Oktober 1842, samt barnen Bertha Carolina Elisabeth, född den 27 Mars 1873, Carl Sven Enoch, född den 30 Septem-

ber 1874, och Gerda Maria Katharina, född den 26 December 1875; att enligt de insända läkarebetygen enkan Comstedt vore lidande af kronisk njurinflammation, hjertförstoring och allmän svaghet, hvadan hennes förmåga att försörja sig sjelf vore betydligt inskränkt, samt den äldsta dottern vore behäftad med en medfödd luxation i högra höftleden, hvilken åkomma i väsentlig mån minskade hennes förmåga att med kroppsligt arbete förskaffa sig sin framtida bergning; att tillgångarne i boet uppgått till 5,680 kronor 12 öre och skulderna till 1,881 kronor 78 öre, hvadan behållningen i boet utgjorde 3,798 kronor 34 öre; att derutöfver för enkans och barnens framtida bergning icke funnes annan tillgång än den pension, de egde att från och med den 1 innevarande månad undfå ur civilstatens pensionsinrättning med 900 kronor om året, å hvilket pensionsbelopp likväl skulle innehållas oguldna afgifter, utgörande 304 kronor 50 öre, hvarförutom, då pensionsrätten för barnen upphörde, pensionsbeloppet komme att nedsättas till 600 kronor; samt att såväl Medicinalstyrelsen som Statskontoret tillstyrkt, att en pension till belopp af 500 kronor måtte sökanden beredas, att utgå från allmänna indragningsstaten.

På grund af de ömmande omständigheter, som i förevarande fall äro för handen, samt särskildt med afseende derå, att Comstedt under tjensteresa genom olyckshändelse omkommit, hemställer Utskottet,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifallas.

Angående pension för notarien A. Th. Lundberg. [23.]

23:o. Vidare är af Kongl. Maj:t föreslaget, att notarien hos Kammarkollegium *Axel Theodor Lundberg* måtte från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,800 kronor.

Af statsrådsprotokollet inhemtas, att Lundberg, som är född den 4 April 1841, antagits till extra ordinarie kammarskrifvare hos kollegium den 23 December 1864; att han efter att på förordnande hafva bestridt åtskilliga tjenstebefattningar i kollegium, den 16 Februari 1877 förordnats att tillsvidare med full aflöning uppehålla en ledig, till indragning ifrågasatt kamreraretjenst; att, då denna vid kollegii omorganisation indrogs, Lundberg den 22 December 1879 erhållit fullmagt i första lönegraden af kollegii nya stat; att Lundberg emellertid allt sedan början af år 1880 åtnjutit tjenstledighet för sinnessjukdom, angående hvilken öfverläkaren vid Lunds hospital, medicine licentiaten Svante Ödman i ett den 10 sistlidne November utgifvet embetsintyg

förklarat, att den med fullt skäl kunde anses obotlig; samt att, enär det åberopade läkareintyget angåfve, att sjukdomen vore obotlig, samt vid sådant förhållande Lundbergs aflönande från Kammarkollegii för verkligt tjenstgörande afsedda löneanslag icke syntes förenligt med anslagets ändamål, kollegium, med upplysning att Lundbergs lön å stat utgjorde 1,800 kronor, förordat bifall till framställningen; hvilken hemställan Statskontoret i infordradt utlåtande biträdt.

Enär Lundberg icke eger någon familj samt vid sådant förhållande Lundberg endast synes vara i behof af så stor pension, som erfordras för hans tillbörliga underhåll å hospital, får Utskottet, med afseende jemväl å den omständigheten, att Lundberg endast några veckor efter erhållen fullmakt bestridt sin notariebefattning, hemställa,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att notarien hos Kammarkollegium Axel Theodor Lundberg må från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor.

Angående pension för Öfverjägmästarne C. J. Gyllencreutz och S. C. Lidell. [24.]

24:o. Med anledning af derom gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t föreslagit, att Öfverjägmästarne *Carl Johan Gyllencreutz* och *Sven Christoffer Lidell* måtte från och med månaden näst efter den, under hvilken afsked dem beviljas, å allmänna indragningsstaten för deras återstående lifstid erhålla, utöfver den pension å 2,250 kronor, hvartill de äro berättigade, en årlig tilläggspension för dem hvardera af 750 kronor, med förbindelse för dem att i fråga om afträdandet af innehafvande boställe vara underkastade föreskriften i § 62 af nådiga instruktionen för skogsstaten den 19 November 1869.

Såsom af statsrådsprotokollet inhemtas, äro ofvanbemälde Gyllencreutz och Lidell numera de enda i tjenst qvarstående öfverjägmästare.

Af dessa hade Gyllencreutz, som vore född den 31 Januari 1803 och den 19 Oktober 1820 utnämnts till fänrik vid Vestgöta regemente, den 25 Februari 1823 förordnats att tills vidare vara öfverjägmästare i Skaraborgs län och den 22 Oktober 1837 erhållit konstitutorial å samma befattning, hvarefter han den 2 November 1850 transporterats till öfverjägmästare i Östergötlands län. Vid den reglering af skogsstaten, som egde rum 1869, hade Kongl. Maj:t förklarat, att Gyllencreutz skulle ega att, utan öfvertagande af revirförvaltning, fortfarande,

så länge han qvarstode, utöfva sin nuvarande befattning såsom öfverjägmästare i sistnämnda län med samma chefskap öfver dervarande skogsstatspersonal och åligganden i öfrigt, som inom ett skogsinspektörsdistrikt tillkomme dess skogsinspektör.

Lidell, som vore född den 9 April 1814, förordnades den 3 Augusti 1839 till öfverjägare utan lön i Östergötlands län och hade sedan den 4 Maj 1840 bestridt öfverjägmästaretjensten i Södermanlands län; och erhöll han den 10 December 1869 förordnande att, jemte det han egde fortfarande utöfva den då åt honom tills vidare uppdragna befattningen såsom öfverjägmästare i sistnämnda län, med samma chefskap öfver dervarande skogsstatspersonal och åligganden i öfrigt, hvilka inom ett skogsinspektörsdistrikt tillkomme dess skogsinspektör, tillika i egenskap af jägmästare förvalta Daga revir af samma län.

Gyllencreutz och Lidell egde för närvarande att, förutom resepenningar, uppbära lön 2,250 kronor och tjenstgöringspenningar 750 kronor eller tillhopa 3,000 kronor hvardera, dock att från hvarderas lön afgår uppskattade afkastningen af innehafvande boställe, utgörande för Gyllencreutz, som innehade ett halft mantal Skackebo i Nykils socken och Valkebo härad af Östergötlands län, 150 kronor och för Lidell, som besutte ett halft mantal Annerbäck i Tuna socken och Södermanlands län, 250 kronor.

Hvar för sig hade de nu anhållit att vid afskedstagande från innehafvande tjenst berättigas uppbära en årlig pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 3,000 kronor, hvarjemte Gyllencreutz påyrkat, att, då han mottagit bostället först efter det företrädarens sterbhus åtnjutit fardagsår, han måtte få tillgodonjuta samma förmån, hvilken för honom vore dess nödvändigare, som hemmanet vore utarrenderadt.

Till stöd för framställningen hade Gyllencreutz vidare anfört, att han genom nedlagda betydliga kostnader å uppodling och bebyggande af nämnda boställe bidragit till dess förbättrande, så att detsamma, som vore uppskattadt till 150 kronors årlig afkastning, under senare åren kunnat utarrenderas för ett belopp af 900 kronor; att han derjemte för skötseln af bostället skog uppburit en årlig godtgörelse af omkring 150 kronor, hvarigenom hans löneinkomster uppgått till 3,900 kronor; samt att statsverket vid ny uppskattning af bostället och genom erhållande af odelade afkastningen utaf bostället skog komme att göra en vinst, betydligt större än det belopp, hvarmed lönen öfverstege den begärda pensionen.

Äfven Lidell hade åberopat, att han ej mindre genom nyodlingar och förbättrad skötsel af sitt boställe än äfven genom ombyggnad af

nästan alla husen derå uppbringat bostället till ett vida högre värde, så att dess afkastning och öfriga löneförmåner varit honom nog för en tarflig bergning.

Domänstyrelsen, som insändt ansökningarne, hade dervid anfört, att öfverjägmästaretjensterna i Östergötlands och Södermanlands län icke skulle vid sökandenas afgång återbesättas samt att desse icke vore skyldige att vid viss ålder från tjensten afgå, äfvensom att de boställen, hvilka af sökandena innehades, komme att vid deras afgång till statsverket indragas; och hade Styrelsen med afseende å fördelen för statsverket af berörda indragning och i betraktande af sökandenas ålder samt med vitsordande af det ovanliga nit och den utmärkta skicklighet Gyllencreutz ådagalagt under sin 62-åriga tjenstetid, och af Lidells likaledes nitiska 46-åriga tjensteverksamhet inom skogsstaten hemstält, det måtte sökandena hvardera medgifvas rätt att uppbära en pension af 3,000 kronor årligen, att utgå från och med månaden näst efter den, då afskedet blefve beviljadt, dervid i fråga om boställets afträdande borde förfaras, på sätt § 62 af nådiga instruktionen för skogsstaten den 19 November 1869 föreskrifver; varande i nämnda lagrum stadgadt, att, om ledighet af skogsstatsbefattning uppstode efter den 14 Mars och före Tomædag, bostället skulle afträdas påföljande 14 Mars, men att om ledighet yppades efter Tomædag, skedde afträdet den 14 Mars, som först inträffar, sedan ett år från Tomædag förflutit.

Till följd af särskilda remisser hade Statskontoret afgifvit yttranden i pensionsfrågan och dervid upplyst, att sökandena, hvilka uppfylt de vilkor för rätt till pension å allmänna indragningsstaten, som genom äldre pensionsförfattningar, hvilka å skogsstaten fortfarande tillämpas, vore stadgade för pensionsrätt å allmänna indragningsstaten, vore berättigade till en årlig pension från nämnda stat af endast 2,250 kronor, motsvarande hvarderas aflöning efter afdrag af tjenstgörings- och resepenningar; men med afseende å sökandenas höga ålder och långvariga, väl vitsordade tjenstgöring samt i öfrigt förekommande omständigheter hade Statskontoret hemstält, att pensionsförmån af 3,000 kronor måtte sökandena beredas.

Hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit har Utskottet icke funnit föranleda till annan erinran än att Gyllencreutz och Lidell synas böra erhålla afsked så tidigt att staten må kunna öfvertaga deras boställe redan den 14 Mars 1887.

Utskottet hemställer derför,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t i

ofvanberörda hänseende föreslagit, dock under vilkor att ofvanbemälde Gyllencreutz och Lidell må beviljas afsked så tidigt att statsverket må kunna öfvertaga deras boställen redan den 14 Mars 1887.

25:o. Af Kongl. Maj:t är vidare föreslaget, att den *förhöjning* i det utaf 1840—1841 års Riksdag antagna pris å spanmål, som bör utgå till sterbhusen efter dem, som före vidtagande af nämnda statsreglering beredt sina sterbhus rätt till begrafningshjelp, måtte efter en prisskilnad af 2 kronor 44 öre för tunnan bestämmas till utgående från allmänna indragningsstaten.

Angående förhöjning i priset å den i äldre lön ingående spanmål. [25.]

I statsrådsprotokollet finnes erinradt, hurusom för år 1886 vore, i likhet med hvad föregående år egt rum, af Riksdagen medgifvet, att den lönefyllnad, hvarom löntagare, som före vidtagande af 1840—1841 års statsreglering tillträdt och fortfarande bibehölle lön med derunder beräknad spanmål, jemlikt stadgade grunder blifvit försäkrad, finge utgå från allmänna indragningsstaten. Denna förhöjning hade årligen bestämts till belopp, motsvarande skilnaden emellan det vid 1840—1841 års riksdag faststälda priset af 7 riksdaler banko eller 10 kronor 50 öre tunnan och medium af de tre sistförflutna årens riksmarkegångspris. Enligt hvad Statskontoret anmält hade den ende återstående löntagaren, som egt åtnjuta berörda förhöjning, aflidit, hvaremot åtskilliga personer, som från allmänna indragningsstaten åtnjöte större eller mindre del af förut innehafvande lön såsom pension, före tilllämpningen af kungörelsen den 17 September 1851 angående upphörande af de under benämning af vakans- och förslagsliggetids- samt begrafningshjelps- eller nådårsbesparing föreskrifna löneinnehållningar, grundlagt rätt för sina sterbhus till erhållande af begrafningshjelp. Vid frågor om utbetalning af begrafningshjelp vore, jemlikt nyssberörda kungörelse föreskrifvet, att, då gällande föreskrifter skulle tjena till efterrättelse och således, der spanmål ingått i lön, å hvilken innehållning egt rum, äfven de grunder följas, hvarefter löntagaren egt att uppbära ersättning för den i lönen inbegripna spanmålen. För detta ändamål vore, såsom Statskontoret erinrat, behöfligt, att riksmarkegångspris tillsvidare årligen faststäldes samt att med ledning deraf den förhöjning i det utaf 1840—1841 års Riksdag antagna pris å spanmål, som i ofvanberörda hänseende bör utgå, blefve likasom hittills bestämd. Då riksmarkegångspriset å spanmål åren 1883—1885 i medeltal utgjort 12 kronor 94 öre, komme denna förhöjning således att utgöra 2 kronor 44 öre tunnan.

Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Angående utbetalande af skadestånd åt Hemmansegaren P. V. Carlsson i Nydalen för kroppsskada vid en jernvägssammanstötning.

26:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 146, har Herr *E. Thermænius* med anlednin deraf, att Hemmansegaren P. V. Carlsson i Nydalen vid en vid Laxå station den 28 Februari 1885 timad tågsammanstötning erhållit sådan skada å högra handen, »att hans arbetsförmåga derigenom blifver för all framtid förminskad», af anförda skäl hemstält, att Riksdagen ville besluta att af för sådana ändamål afsedda medel tilldela P. V. Carlsson i Nydalen,

dels ett belopp för en gång, till läkarevård m. m., enligt bifogad räkning, 420 kronor,

dels, såsom ersättning för minskad arbetsförmåga, under hans återstående lifstid ett årligt understöd af 100 kronor.

Hänvisande i öfrigt till motionens innehåll, torde Utskottet få erinra, att Riksdagen numera på Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning beslutat lag angående ansvarighet för skada i följd af jernvägsdrift.

Då det emellertid torde få anses synnerligen betänkligt att gifva nämnda lag någon slags retroaktiv kraft, har Utskottet icke kunnat understödja motionärens ofvanberörda framställning, hvadan Utskottet hemställer,

att Herr E. Thermænius' förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Angående beloppet af de ordinarie anslagen å nionde hufvudtiteln.

[26.]

27:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att för afrundande af samtliga hufvudtitlarnes slutsummor, det kontanta anslaget till allmänna indragningsstaten måtte höjas med 369 kronor, eller från 1,309,770 kronor till 1,310,139 kronor.

Utskottet hemställer,

att Utskottet vid uppgörandet af riksstaten för år 1886 må ega att i anslaget till allmänna indragningsstaten vidtaga den jemkning, som för jemnande af hufvudtitelns slutsummor kan blifva erforderlig.

Angående förändrad uppställning af bilagorna till den del af statsverkspropositionen, som afser riksstatens nionde hufvudtitel.

28:o. Uti en inom Första Kammaren väckt motion N:o 40 har Friherre *R. von Kræmer*, enär enligt motionärens uppfattning, uppställningen af bilagorna till nionde hufvudtiteln icke vore lika öfverskådlig som till de öfriga hufvudtitlarna, föreslagit,

att Riksdagen, derest något af de utaf Kongl. Maj:t å riksstatens nionde hufvudtitel äskade anslag beviljas, måtte dervid fästa det vilkor, att för framtiden iakttages, att uppställningen af bilagorna till Kongl. Maj:ts proposition beträffande nionde hufvudtiteln sålunda för-

ändras, att ur det första bland de bilagda utdragen af protokoll i Statsrådet (ett protokoll öfver finansärenden) uteslutes allt, som icke *först vid det tillfället* afgjordes, utan som blott utgör ett erinrande om hvad som på andra departements föredragning *förut* afgjorts, hvarefter hvad af detta protokoll återstår, flyttas till den plats bland de bilagda protokollen, som betingas af de vid deri omhandlade ärenden i statsverkspropositionen anbragta nummer;

samt att det i propositionen vid hvarje ärende anbragta numret upprepas i margen vid de bilagda protokollen, på det ställe, der ärendets utredning börjar.

Utskottet, som i hufvudsak erkänner befogenheten af de anmärkningar motionären framstält, anser dock, att, då uppmärksamheten nu blifvit å förhållandet fäst, vederbörande ej lära underlåta att vidtaga de rättelser, som lämpligen kunna åstadkommas, utan att någon framställning derom af Riksdagen behöfver göras.

Häraf följer således att Utskottet ej kan tillstyrka Riksdagen att vid bifall till anslagen under nionde hufvudtiteln fästa det vilkor, motionären föreslagit.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet,

att Friherre von Kræmers förevarande motion icke må till någon vidare Riksdagens åtgärd föranleda.

Extra anslag.

29:o. Slutligen har Kongl. Maj:t föreslagit, att å extra stat för år 1887 måtte anvisas ett kreditiv af 900,000 kronor, att användas till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med nu faststälda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå det för året densamma tillkommande förhöjda vederlag för de till statsverket indragna rusthållsafgifterna, och dels till fyllnadspensioner i enlighet med de af Riksdagen godkända grunder för sådana pensioners utgående;

Angående kreditiv för arméns pensionskassa. [27.]

äfvensom att hvad af de till pensioneringen under år 1886 anslagna medel kan blifva oanvändt må för det kommande årets pensionering användas.

Med erinran endast att berörda framställning öfverensstämmer

med hvad Kongl. Maj:t vid föregående riksdagar föreslagit samt då blifvit af Riksdagen godkändt, hemställer Utskottet,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 2 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

Vid punkten 1:o (ang. pensionsrätt för tjenstemän och vaktbetjening vid folkskolelärarnes pensionsinrättning):

af Herrar *A. P. Danielson, S. Nilsson, N. Petersson, O. B. Olsson, S. Andreasson, J. Jonson, M. Jonsson, P. Pehrsson, A. Persson* och *J. Eliasson.*

Vid punkten 2:o (ang. pensionsrätt för tjenstemäns och vaktbetjenings vid folkskolelärarnes pensionsinrättning enka och barn):

af Herrar Grefve *G. Sparre,* Grefve *E. C. A. Piper,* Grefve *W. G. Hamilton, O. W. Odelberg, J. Widén, N. Fosser, H. P. P. Tamm, E. Sederholm, R. G. von Hedenberg, P. E. Lithander* och *C. R. F. von Baumgarten.*

Vid punkten 11:o (ang. pension för Materialförvaltaren J. H. Aspegren):

af Herr Grefve *G. Sparre,* som yttrat:

»Då, enligt ansökningen bifogadt läkarebetyg, anledning ej förefinnes, att Aspegren kan återvinna tjenstbarhet, men Aspegren emellertid är enligt vederbörlig utredning berättigad att vid 65 års ålder och vid pass 40 års tjenstetid eller om 5 år uppbära i pension 80 procent af sin aflöning, eller 3,200 kronor, och

då Aspegren ej kan tvingas att afgå från sin innehafvande tjenstebefattning, synes mig att endast genom bifall till Kongl. Maj:ts Pro-

position vinnes, att Aspegren kommer att från befattningen afgå, och då det ur statens synpunkt måste anses önskligt att den, som af obotlig sjukdom förhindras sköta sin tjenst, ej vidare må bibehållas vid densamma, hemställer jag om bifall till Kongl. Maj:ts Proposition.»

af Herrar *C. E. Casparsson*, Grefve *E. C. A. Piper*, Grefve *W. G. Hamilton, O. W. Odelberg, N. Fosser, H. P. P. Tamm, E. Sederholm* och *R. G. von Hedenberg.*

Vid punkten 14:o (ang. pension för Statsrådet S. Grubbes döttrar):

af Herrar *A. P. Danielson*, vice Talmannen *L. O. Larsson, S. Nilsson, N. Petersson, O. B. Olsson, J. Jonson, M. Jonsson, P. Pehrsson, A. Persson* och *J. Eliasson.*

Vid punkten 15:o (ang. pension för Geologen S. A. Th. Tullberg):

af Herrar *A. P. Danielson*, vice Talmannen *L. O. Larsson, S. Nilsson, N. Petersson, O. B. Olsson, S. Andreasson, J. Jonson, M. Jonsson, P. Pehrsson, A. Persson* och *J. Eliasson.*

Vid punkten 17:o (ang. pension för Läroverkskollegan J. T. Pagander):

af Herr Grefve *G. Sparre*, som anfört:

»Då Pagander innehar kollega-beställning vid Söderhamns Allmänna Läroverk och derför uppbär i lön inclusive ett ålderstillägg 2,000 kronor; då Pagander, som lider af obotlig sinnessjukdom, ej kan utan vederbörlig ansökan från befattningen afskedas; då Pagander vid sjukdom endast skall afstå en fjerdedel af sin lön, synes den nedsättning i det föreslagna pensionsbeloppet, som Utskottet föreslagit, ej leda till det mål, som med den Kongl. Propositionen afses. Jag yrkar derföre äfven i denna punkt bifall till Kongl. Maj:t Proposition.»

af Herrar *N. Fosser, J. Widén* och *C. R. F. von Baumgarten.*

vid punkten 23:o (ang. pension för Notarien A. Th. Lundberg):

af Herr Grefve *G. Sparre*, som yttrat:

»Då Lundberg innehar ordinarie befattning i kammarkollegium med 1,800 kronor lön och 1,200 kronor tjenstgöringspenningar;

då Lundberg ej är skyldig vid sjukdom afstå mera än tjenstgöringspenningarna, och då Lundberg lider af obotlig sinnessjukdom, synes mig af skäl jag i mina reservationer i 11 och 17 punkterna anfört, att Utskottet bort tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts Proposition.»

af Herrar *N. Fosser, J. Widén* och *C. R. F. von Baumgarten.*

vid punkten 26:o (ang. skadestånd åt P. V. Carlsson):

af Herr *A. Persson*, i fråga om motiveringen.

Herrar Friherre *B. A. Leijonhufvud* och *G. Eriksson* hafva begärt få antecknadt, att de ej deltagit i behandlingen inom Utskottet af 9:de Hufvudtiteln, Herr *C. E. Casparsson,* att han ej deltagit i behandlingen af punkterna 1:o—9:o samt 15:o—29:o, och Herr Friherre *F. von Essen,* att han ej deltagit i behandlingen af punkterna 1:o—20:o.

Derjemte skulle antecknas, att Friherre *von Kræmer* ej i Hufvudtitelns slutliga behandling i Utskottet deltagit.

Bil. Litt. A.

Allmänna indragningsstaten.

	Kronor.	ö.
Ny anvisning.		
Justitiekanslern, Friherre Carl Gustaf Carlsson Leijonhufvud, pension	3,600	—
Vaktkonstaplarne vid Varbergs f. d. straffängelse Anders Carlsson Hultin, Johan August Winberg, Johannes Persson Lind, Olaus Carlsson och Anders Johansson, pensioner à 240 kronor hvardera	1,200	—
Tjenstemännen vid Lifbeväringsregementet:		
Kaptenen Nils Gustaf Stråle, pension	1,275	—
Kaptenen Olof Magnus Nerman, pension	1,275	—
Regementsskrifvaren Anders Ludvig Ström, pension	600	—
Bataljonsadjutanten, Fanjunkaren Samuel Petter Westin, pension	315	—
Mönsterskrifvaren vid Vestgöta-Dals regemente Lars Arvid Reinhold Sandels, pension	500	—
Förrådsvaktmästaren vid Jemtlands hästjägarecorps Jonas Edfastson, pension	200	—
Till gratifikationer åt de från 1808 och 1809 årens krig qvarvarande landtvärnsmän	3,000	—
Gravören vid generalstabens topografiska afdelning Carl Severin Wennersten, pension	1,200	—
Lektorn vid Sjökrigsskolan, Filosofie Doktorn Fredrik Lagerberg, pension	2,000	—
Materialförvaltaren vid flottans station i Karlskrona Johan Hugo Aspegren, pension	785	—
Länsmannen Adolf Engström, pension	600	—
Föreståndaren för Alnarps landtbruksinstitut, Professoren Hjalmar Otto Nathorst, pension	4,500	—
Statsrådet Samuel Grubbes döttrar, Emma Margareta Ulrica Grubbe, Anna Johanna Carolina Grubbe och Ida Wilhelmina Grubbe, pensioner à 300 kronor hvardera	900	—
Geologen och paleontologen vid Sveriges geologiska undersökning, Filosofie Doktorn Sven Axel Theodor Tullberg, pension	1,500	—
Amanuensen hos Domkapitlet i Linköping, Erik Hjalmar Segersteen, pension	675	—
Transport	24,125	—

	Kronor.	ö.
Transport	24,125	—
Kollegan vid allmänna läroverket i Söderhamn, filosofie Kandidaten Jonas Teodor Pagander, pension	1,000	—
Adjunkten vid högre lärarinneseminariet i Stockholm Carl Daniel Adalbert Wingstedt, pension	2,000	—
Musikläraren vid allmänna läroverket i Linköping och vid folkskolelärareseminarium derstädes, musikdirektören Jonas Fredrik Törnvall	1,000	—
Professoren vid tekniska högskolan Hjalmar Josef Holmgrens enka, Lovisa Augusta Wilhelmina Holmgren, född Nordgren, samt deras fem omyndiga barn, August Hjalmar, Erik Albert, Anders Harald, Nils Frithiof och Anna Helena, pensioner: till enkan Holmgren 400 kronor och till hvart och ett af barnen 200 kronor	1,400	—
Understöd åt f. d. folkskolelärare, som tagit afsked före år 1867	10,000	—
Provinsialläkaren Gottfrid Comstedts enka Anna Göthilda Cecilia Comstedt, född Lindell, pension	500	—
Notarien hos Kammarkollegium Axel Theodor Lundberg, pension	1,000	—
Öfverjägmästarne Carl Johan Gyllencreutz och Sven Christoffer Lidell, pension à 750 kronor för hvardera	1,500	—
Summa	42,525	—

Bil. Litt. B.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1886 års riksstat anslår: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.	Ersättning för indragen indelning m. m. på *förslag*. Kronor.	ö.	Summa. Kronor.	ö.	
						Pensions- och
						A. Pensions-
112,286	—	——	—	112,286	—	Civilstatens pensionskassa:
						Pensionsstaten för civile embets- och tjenstemän ....
						Dito för deras enkor och omyndiga barn ... .
						Ersättning för mistade löneinnehållningar ....
						Dito för nådårs- och begrafningshjelpsbesparingar ... .
						För pensionering af kommissionslandtmätare jemte deras
						För dito af tjenstemän och betjente vid skogsstaten och
						För dito af föreståndare, lärare och betjente vid Tekniska
						För dito af embets- och tjenstemän samt betjente- vid bära lön på ordinarie stat, äfvensom af deras enkor
100,428	—	——	—	100,428	—	Arméns pensionskassa:
						Ersättning för mistade löneinnehållningar ....
						Dito för nådårs- och begrafningshjelpsbesparingar ....
						Bidrag till pensionering af enkor och barn efter befäl
244,025	—	——	—	244,025	—	Vadstena krigsmanshuskassa ....
219,470	—	——	—	219,470	—	Amiralitetskrigsmanskassan:
						Ersättning för mistade inkomster:
						Till pensionsfonden ....
						» gratialfonden ....
						Till pensionering af flottans befäl och underbefäl med
						» dito af flottans och lotsverkets gemenskap (dera
						timmermans- och handtverksstaterna inrättade invalid-
Trp:t 676,209	—	——	—	676,209	—	

Litt. B.

rikssstatens Nionde hufvudtitel.

			Förslag till blifvande riksstat:					
			Anvisning i kontant.		Ersättning för indragen indelning m. m. på *förslag*.		Summa.	
Indragningsstaterna.			Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
staten.								
....		37,500: —						
....		45,000: —						
....		2,246: —						
....		6,540: —						
enkor och barn		7,200: —						
skogsskolorna		9,000: —						
högskolan		3,500: —						
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hvilka upp- och barn		1,300: —	112,286	—	——	—	112,286	—
....		4,640: —						
....		28,080: —						
och underbefäl med vederlikar		67,708: —	100,428	—	——	—	100,428	—
....			244,025	—	——	—	244,025	—
....	36,320: —							
....	16,650: —	52,970: —						
vederlikar, *förslagsanslag*		100,000: —						
högst 9,030 kronor till den för daglönare å f. d. stat) *förslagsanslag*		66,500: —	219,470	—	——	—	219,470	—
		Transport	676,209	—	——	—	676,209	—

	1886 års riksstat anslår:						
	Anvisning i kontant.		Ersättning för indragen indelning m. m. på *förslag.*		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tr:pt	676,209	—	——	—	676,209	—	
	60,350	—	——	—	60,350	—	Invalidhusfonden
	4,000	—	——	—	4,000	—	För blesserade öfver- och underofficerare, *reservationsanslag*
	78,000	—	——	—	78,000	—	Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt, att af tullmedlen
	68,471	—	——	—	68,471	—	Bidrag till pensionering af enkor och barn efter lärare vid
	356,500	—	——	—	356,500	—	Bidrag till folkskolelärares pensionering. Nuvarande belopp *Ökas* med
	63,500	—	——	—	63,500	—	Bidrag till folkskolelärarnes enke- och pupillkassa
	6,000	—	——	—	6,000	—	Bidrag till Kongl. teaterns pensionskassor
S:gr	1,313,030	—	——	—	1,313,030	—	
							B. Allmänna
	1,309,770	—	6,400	—	1,316,170	—	Till diverse föremål, *förslagsanslag.* Nuvarande anvisning i *Tillkommer* för afrundande af samtliga hufvudtitlarnes
S:a	2,622,800	—	6,400	—	2,629,200	—	

	Förslag till blifvande riksstat:					
	Anvisning i kontant.		Ersättning för indragen indelning m. m. på *förslag*.		Summa.	
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport	676,209	—	——	—	676,209	—
....	60,350	—	——	—	60,350	—
....	4,000	—	——	—	4,000	—
irekte utgå, *förslagsanslag*	78,000	—	——	—	78,000	—
llmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.	68,471	—	——	—	68,471	—
.... 356,500: —						
.... 836: —	357,336	—	——	—	357,336	—
....	63,500	—	——	—	63,500	—
....	6,000	—	——	—	6,000	—
S:gr	1,313,866	—	——	—	1,313,866	—
ndraguingsstaten.						
ontant.. 1,309,770: —						
lutsummor .... 369: —	1,310,139	—	6,400	—	1,316,539	—
Summa	2,624,005	—	6,400	—	2,630,405	—

Bil. Litt. C.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Nionde hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Pensionsstaten.		
För upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering samt till fyllnadspensioner, *kreditiv*	900,000	—

Stockholm, tryckt hos *K. L. Beckman*, 1886.

N:o 13 a.

Ank. till Riksd. Kansli den 30 April 1886, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående rättighet för Justitierådet Claes Albert Lindhagen till fyllnadspension å allmänna indragningsstaten.

(1:a U. A.)

Uti en den 13 innevarande April till Riksdagen aflåten proposition, N:o 38, har Kongl. Maj:t, under åberopande af bifogadt utdrag af statsrådsprotokollet för nämnda dag föreslagit Riksdagen att medgifva, att Justitierådet Claes Albert Lindhagen måtte från och med månaden näst efter den, i hvilken han med pension från Civilstatens pensionsinrättning afginge från justitierådsembetet, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillhopa med pensionen från nämnda inrättning utgjorde åtta tusen kronor, eller fem tusen sex hundra kronor.

Af ofvan åberopade statsrådsprotokoll inhemtas, hurusom Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning föranledts af en af Justitierådet Lindhagen gjord ansökning, i hvilken anförts, att sökanden, som i medlet af September månad sistlidna år träffats af slag med förlamning af högra sidan, ännu icke vore återställd från följderna deraf, och att, hurudan utgången än måtte blifva, det dock redan nu vore klart, att, på sätt bifogadt läkarebetyg äfven innehölle, sökanden icke kunde utan fara för helsa och lif återtaga en så ansträngande befattning, som ledamotskapet i Konungens Högsta Domstol, der särdeles den dagligen återkommande föredragningen under fyra timmar utan afbrott,

hvilken måste åhöras med spänd uppmärksamhet, skulle blifva för sökandens krafter allt för mycket pröfvande för att kunna uthärdas. Äfven om sökanden frånsåge den fara, han sjelf löpte, vore det i allt fall med säkerhet att befara, att hans tjenstgöring skulle blifva allt för ofta afbruten, hvarigenom sökanden, snarare än att vara till nytta, skulle blifva hinderlig för arbetenas jemna och ordentliga gång. Men om det sålunda å ena sidan låge klart, att sökanden borde lemna sitt justitierådsembete, vore å andra sidan den pension, som nu kunde tillfalla honom från Civilstatens pensionsinrättning, så ringa, att den på intet sätt försloge för sökandens och hans familjs behof. Med hänsyn till dessa förhållanden hemstälde sökanden underdånigst, huruvida icke Kongl. Maj:t för undanrödjande af detta hinder för sökandens afskedstagande täcktes göra framställning till Riksdagen om beviljande af sådant anslag, att den pension af 8,000 kronor årligen, som vid fylda 65 års ålder skulle sökanden tillkomma, måtte kunna redan nu af honom uppbäras för hans återstående lifstid, från och med månaden näst efter den, då afsked från justitierådsembetet blefve sökanden beviljadt.

Af det ansökningen bifogade, af behörig läkare utfärdade intyg inhemtades, att sökanden, som den 14 sistlidne September insjuknat uti hjernblödning med högersidig förlamning och ännu ej vore återstäld från följderna deraf, hvarken nu eller för framtiden kunde, utan öfverhängande fara för lif och helsa, återtaga och fullgöra sin tjenstgöring såsom ledamot af Högsta Domstolen; och var genom i öfrigt bifogade handlingar ådagalagdt, att sökanden vore född den 25 Juli 1823 och anstäld i statens tjenst sedan den 15 December 1849.

I afgifvet yttrande öfver ifrågavarande ansökning hade Direktionen för Civilstatens pensionsinrättning meddelat, att de i 14 § af reglementet för nämnda inrättning den 28 September 1883 stadgade vilkor för pensions erhållande väl ännu icke blifvit af sökanden fullgjorda, ity att han till inrättningens kassa erlagt årliga afgifter för allenast tjugunio år och tre månader, så att sökanden icke för närvarande vore berättigad till pension från nämnda inrättning, men att, om sökanden erlade dylika afgifter i första pensionsklassen för ytterligare nio månader med ett hundra tjugusex kronor, han blefve berättigad att från och med månaden näst efter den, hvarunder han erhölle afsked från justitierådsembetet, undfå pension för sin öfriga lifstid i första klassen af inrättningens tjenstemannapensionsfond med två tusen fyra hundra kronor om året.

Statskontoret, hvars yttrande jemväl infordrats, hade, under erinran att sökanden den 4 Maj 1874 utnämnts till justitieråd, samt att lönen för justitieråd utgjorde 10,000 kronor och att pensionen för den

afskedstagande, som vore berättigad till denna förmån, skulle utgå med 8,000 kronor, anfört, att, med afseende å innehållet af det åberopade läkarebetyget och då det otvifvelaktigt vore för tjenstgöringen inom Högsta Domstolen synnerligt menligt, om en ledamot af domstolen under en tid af öfver två år, eller den tid, som ännu återstode, intilldess sökanden uppnått stadgad pensionsålder, skulle qvarstå vid innehafvande befattning, utan att kunna densamma utöfva, Statskontoret ansåge sig böra tillstyrka, det Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att medgifva, att sökanden måtte från och med månaden näst efter den, i hvilken han med pension från Civilstatens pensionsinrättning afginge från justitierådsembetet, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig fyllnadspension till så stort belopp, att detta, tillhopa med pensionen från nämnda inrättning, utgjorde 8,000 kronor, eller 5,600 kronor.

Då justitierådsembete icke får uppehållas genom vikarie samt det otvifvelaktigt måste synnerligen menligt inverka på Högsta Domstolens maktpåliggande arbeten, om en af domstolens ledamöter, hvilken i följd af sjukdom vore oförmögen att för framtiden sköta sitt embete, det oaktadt komme att vid sin befattning qvarstå, har Utskottet visserligen på grund häraf funnit pension redan nu böra Justitierådet Lindhagen beviljas, men enär två år återstå, innan Lindhagen uppnår stadgad pensionsålder, har Utskottet ansett pensionsbeloppet skäligen kunna bestämmas till 7,000 kronor samt den af Kongl. Maj:t äskade fyllnadspensionen alltså nedsättas med 1,000 kronor; och hemställer Utskottet på grund häraf,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att Justitierådet Claes Albert Lindhagen må från och med månaden näst efter den, i hvilken han med pension från Civilstatens pensionsinrättning afgår från justitierådsembetet, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillhopa med pensionen från nämnda inrättning utgör 7,000 kronor, eller 4,600 kronor.

Stockholm den 30 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

af Herrar Grefve *G. Sparre*, Friherre *R. von Kræmer*, Grefve *E. C. A. Piper*, Grefve *W. G. Hamilton*, *J. Widén*, *H. P. P. Tamm*, Friherre *B. A. Leijonhufvud*, *E. Sederholm*, *R G. von Hedenberg* och *C. Lundeberg*.

Härjemte skulle antecknas att Herrar *C. E. Casparsson*, Friherre *F. von Essen*, *A. P. Danielson* och *M. Jonsson* icke deltagit i behandlingen inom Utskottet af denna fråga.

Stockholm, *K. L. Beckman*, 1886.

N:o 14.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 Febr. 1886, kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning af Riksdagens år 1885 församlade Revisorers berättelse, angående verkstäld granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1883.

(I. A.)

Stats-Utskottet, till hvars behandling ofvannämnda revisionsberättelse jemte de i anledning deraf från vederbörande embetsverk och myndigheter till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifna utlåtanden och förklaringar blifvit hänvisad, får nu, efter tagen kännedom af dessa handlingar och inhemtande af de för ärendenas utredning i öfrigt erforderliga upplysningar, underställa Riksdagens pröfning de af Revisorerne gjorda framställningar, som ansetts från Utskottets sida påkalla yttrande; kommande Utskottet att härvid följa den ordning, som i revisionsberättelsen blifvit iakttagen.

Kongl. Utrikesdepartementet.

§ 1.

(Rev.-ber. pag. 32. — Utl. pag. 355—357.)

Ang. en af Legationssekreteraren A. Grip företagen resa öfver Asien.

Från konsulskassan hade, enligt hvad Revisorerne omförmäla, under revisionsåret utbetalts till Legationssekreteraren vid beskickningen i Wien A. Grip 17,577 kronor 95 öre för en resa till Hawaii för att undersöka dervarande svenske och norske emigranters ställning med anledning af klagomål, som hufvudsakligen från norske arbetare blif-

vit framstälda. I sammansatt statsråd den 17 Juli 1882 hade beslutits, att kostnaden för resan skulle efter ingifven godkänd räkning utgå af de till konsulskassan för utgifter, som anginge båda de förenade rikena gemensamt, anvisade medel; hvarjemte i ministerielt statsråd samma dag bestämts, att, utom resekostnaden, 1,000 kronor skulle anslås till ekipering för resan, samt att Legationssekreteraren Grip finge under bortovaron uppbära sin lön såsom Legationssekreterare oafkortad. Legationssekreteraren Grip hade afrest från Wien den 19 Augusti 1882, ankommit till San Francisco den 15 September och till Honolulu den 1 Oktober 1882 samt afrest derifrån den 18 December samma år till San Francisco, hvarifrån återresan till Europa tagits öfver Japan, Kina, Indien och Egypten på sådant sätt, att han den 16 April 1883 återkommit till Wien. Vid granskningen af ifrågavarande statsutgift, hvaraf $^4/_7$ drabbat Sverige, hade det synts Revisorerne anmärkningsvärdt, att Legationssekreteraren Grip vid återkomsten till San Francisco icke fortsatt färden österut utan tagit den vida längre vägen vesterut. Visserligen hade han, enligt de upplysningar Revisorerne erhållit, för den längre vägen inskränkt sig att debitera resekostnaden Honolulu—Wien lika med bortresan Wien—Honolulu, men dagtraktamentet hade med 2 pund sterling oafkortadt upptagits för återresan. Då resan från Wien till San Francisco medtagit en tid af 28 dagar, men för återresan, på sätt den blifvit af Legationssekreteraren Grip företagen, åtgått en tid af 110 dagar, hade resetiden härigenom blifvit förlängd med 82 dagar, för hvilka dagtraktamenten jemväl utbetalts. Beräknades dagtraktamentet för dessa dagar efter samma kurs, som användts vid reseräkningsbeloppets förvandlande till pund sterling, eller 18 kronor $49\frac{4}{10}$ öre för 1 pund, befunnes beloppet af öfverskjutande dagtraktamenten i svenskt mynt motsvara 3,033 kronor 16 öre.

I en af Chefen för Utrikesdepartementets kameralafdelning i anledning af Revisorernes omförmälda framställning afgifven förklaring har anförts, att de af Legationssekreteraren Grip för resan till Hawaii och vistelsen derstädes hafda kostnader uppgått enligt de i sammanhang med reseräkningen inlemnade närmare uppgifter till följande belopp:

ekiperingspenningar 1,000 kronor, motsvarande		£ 54.	1.	5.
resa från Wien öfver New York till Honolulu (med vivre)		„ 185.	—	—
resor å Hawaii	£ 156.			
vistelse derstädes	„ 311.	467.	—	—
extra utgifter derstädes		12.	6.	11.
Summa		£ 718.	8.	4.

Om härtill lades för hemresan det belopp, som motsvarade kostnaderna för utresan, £ 185, så visade sig att den ersättning, som Legationssekreteraren Grip fått, för afgifvande af rapporter om konsulatförhållandena i Ost-Asien, uppbära utöfver och i samband med den ersättning, som blifvit honom för hans kostnader i anledning af missionen till Hawaii tillerkänd, inskränkte sig till £ 47, hvilken summa af Legationssekreteraren Grip uppgifvits motsvara den ökning i resekostnaderna, som, äfven om hemresan företagits öfver New York, antagligen hade uppstått derigenom, att densamma skulle egt rum under en kallare årstid än utresan och till följd derutaf kräft längre tid samt drygare kostnader för den resandes befordran.

Ofvanstående	£	718.	8.	4.
hemresan	„	185.	—	—
resan öfver Asien	„	47.	—	—
Summa	£	950.	8.	4.

motsvarade i svenskt mynt kronor 17,577: 95 öre.

Anledningen till att Legationssekreteraren Grip erhållit bemyndigande att taga hemvägen öfver Asien vore att söka deri, att, i afvaktan på afgörandet af frågan om lämpligaste ordnandet af de Förenade Rikenas konsulatförhållanden i Ost-Asien, dåvarande Herr Ministern för utrikes ärendena velat begagna hvarje tillfälle, som erbjudit sig, att utan särskilda allt för dryga kostnader för statsverket inhemta de närmare upplysningar, som kunnat på platsen erhållas af fullt kompetente och med förhållandena i hemlandet förtrogne personer, till hvilka Herr Grip på grund af personlig erfarenhet med konsulatärenden otvifvelaktigt kunde räknas, och orsaken till samtliga kostnadernas fördelning, i olikhet med de af Herr Grip meddelade uppgifter, vore sålunda den, att erhållandet af hans yttrande om konsulatorganisationen i Ost-Asien ansågs böra erbjuda det intresse, att en större del af resekostnaderna lämpligen kunde beräknas hafva utgått för omvägen öfver Asien. Det af Herr Grip afgifna yttrande, hvilket blifvit åberopadt i Kongl. Norska Regeringens utlåtande af den 7 December 1883, hade liksom öfriga till frågan om upprättande af ett lönadt konsulat i Ost-Asien hörande handlingar ännu icke kunnat i sammansatt svenskt och norskt statsråd slutligen föredragas.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, finnes omförmälda, af Legationssekreteraren Grip meddelade yttrande öfver konsulatförhållandena i Ost-Asien intaget i en af honom afgifven promemoria, daterad Wien den 23 Juni 1883 samt den 4 Juli samma år remitterad till Kommerskollegium och Norska Regeringens Departement för det Inre; och har Ut-

skottet erhållit del af ett af nämnda promemoria gjordt utdrag, innefattande omförmälda yttrande.

Ehuruväl Utskottet, i likhet med Revisorerne, ansett anmärkningsvärdt, att den resa, Legationssekreteraren Grip för visst ändamål erhållit uppdrag att företaga, kunnat, såsom nu skett, i så betydlig mån utsträckas, har Utskottet dock, då berättelse öfver iakttagelserna under den utsträckta resan blifvit afgifven och derigenom någon utredning i en till behandling föreliggande fråga måste antagas hafva åstadkommits, endast velat förhållandet för Riksdagen

omförmäla.

Kongl. Arméförvaltningen.

§ 2.

(Rev. ber. pag. 54. — Utl. pag. 390—392 och 396.)

Ang. redovisningen af anslaget till skarpskyttevåsendet och skjutskicklighetens befrämjande.

I räkenskaperna öfver anslaget till skarpskytteväsendet och skjutskicklighetens befrämjande hade, enligt hvad Revisorerne inhemtat, med afseende på redovisningssättet af de medel, som under år 1883 genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande utbetalts till täflingsskjutningars anordnande och till målskjutningspremier förekommit den olikhet, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i åtskilliga län verificerat de i och för berörda ändamål verkstälda utbetalningarna *endast* medelst sina behörigen qvitterade anordningar å länsränterierna, under det att från andra länsstyrelser, jemte dylika qvitterade anordningar, dessutom vid räkenskaperna fogats detaljerade redogörelser med tillhörande verifikationer, upprättade af de personer, som anordnat och ledt täflingsskjutningarna. Genom först angifna redovisningssätt, hvilket stödde sig på ett af Arméförvaltningens civila departement den 26 Oktober 1870 utfärdadt cirkulär, hade för Riksdagens Revisorer all detaljerad granskning öfver medlens användning omöjliggjorts. Revisorerne hade fäst uppmärksamheten härvid med anledning af redogörelsen från ett af de län, nemligen Vesterbottens, hvarifrån detaljerad redogörelse lemnats, enär af densamma framginge, att utgifter af enskild natur blifvit bestridda af medel från ifrågavarande anslag, nemligen dels 60 kronor till musik vid en skyttefest i Fahlträsket och dels 80 kronor 90 öre till utspisning för åtskilliga personer å Skellefteå stadskällare. Dessa poster vore visserligen till beloppen af ringa betydenhet, men i prin-

cipielt hänseende anmärkningsvärda; och då förenämnda, i flere län tillämpade summariska redovisningssätt måste anses i hög grad ofullständigt, samt en detaljerad redovisning af samtliga till skarpskyttеväsendet m. m. utgående statsmedel måste anses vara lika väl af behofvet påkallad som beträffande statsmedlen i öfrigt, hade Revisorerne velat å förhållandet fästa Riksdagens uppmärksamhet.

I afseende å redovisningssättet för de delar af skarpskytteanslaget, som vare sig i årsanslag tilldelas skarpskytteföreningar och skyttegillena eller årligen ställas till länsstyrelsernas förfogande för anordnande af länstäflingen, har Arméförvaltningens civila departement i afgifvet utlåtande anfört, att enskilda inrättningar af sådan art som ifrågavarande skytteförbund så mycket mindre ansetts kunna skäligen betungas med afgifvande af fullständiga redogörelser, som i alla fall näppeligen mot dem kunde väckas och afgöras anmärkningsmål i den ordning, Kongl. förordningen den 11 December 1830 föreskrefve; men att kontrollen öfver medlens användande för sina behöriga ändamål icke mindre verksamt utöfvats af Landtförsvarsdepartementets kommandoexpedition, till hvilken bort afgifvas årliga rapporter enligt faststälda formulär; hafvande dylik rapports vederbörliga afgifvande utgjort vilkor för åtnjutande af anslag under följande år, så att ett fullständigt uteblifvande af rapporten medfört förlust af anslag, afgifvande deremot af en rapport, mot hvilken anmärkning blifvit gjord, vållat uppskof med anslagets beviljande, intill dess anmärkningen nöjaktigt förklarats eller rättelse egt rum; och syntes under ofvan antydda förhållande någon ändring i redovisningen för denna del af anslaget ej kunna lämpligen vidtagas; samt att hvad åter vidkomme årsanslagsbeloppen till länstäflingsskjutningarna, så och då dessa understödsbelopp vore afsedda att gifva täflingarna en, så vidt möjligt, festlig karakter, hvilket begrepp vore synnerligen tänjbart och i icke ringa grad bestämdes af ortens sed, folklynne, med mera dylikt, Arméförvaltningen ansåge Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes användande för ändamålet af sagda belopp, omedelbart eller genom dess förtroendemän, utan fara för svårare missbruk kunna, synnerligast vid betraktande af beloppens jemförelsevis ringa storlek, framdeles som hittills befrias från en detaljgranskning af Arméförvaltningens revision; hvaremot Arméförvaltningen icke fann hinder möta att, för möjliggörande af ett öfvervakande från Riksdagens Revisorers sida af dessa medels användning, anbefalla Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att vid skarpskyttemedelsredogörelsen foga en detaljerad och verificerad redogörelse för skyttefesten.

Med anledning af Revisorernes framställning i fråga om den redovisning öfver förenämnde anslag, som afgifvits från Vesterbottens län,

har länsstyrelsen i samma län uti infordradt yttrande meddelat, att efter det Kongl. Maj:t genom bref den 2 Mars 1883 anbefalt Konungens Befallningshafvande att för hvarje täfling åt tjenliga personer uppdraga att vidtaga de för täflingen nödiga anordningar, samt Herr Statsrådet och Chefen för Landtförsvarsdepartementet i sammanhang med omförmälda Kongl. bref utfärdat reglemente för de frivilliga skarpskytteföreningarnas täflingar om statens pris, länsstyrelsen — med hemtadt stöd af de utaf bemälde Herr Statsråd reglementet vidfogade motiv till särskildt § 6 mom. 1, hvilka innehölle, utom annat, att såsom lämplige att anordna täflingsskjutningar ansåges män, af hvilka man kunde vänta sig, att de skulle göra allt hvad i deras förmåga stode för att åt skjutfesten gifva en högtidlig pregel — påmint de tre personer, hvilka af länsstyrelsen förordnats att anordna ofvannämnda täflingsskjutning, derom, att de åt densamma borde gifva en festlig pregel, med underrättelse derjemte, att Kongl. Maj:t för sådant ändamål anslagit 300 kronor; att detta belopp, som af Arméförvaltningen blifvit till länsstyrelsen öfversändt jemte skrifvelse den 6 April 1883, sedermera lyftats af anordnarne till täflingsskjutningen å länets landskontor, dit de sedermera lemnat redovisning för beloppets användande, hvilken redovisning sedermera insändts till Arméförvaltningen, utan att någon granskning deraf egt rum hos länsstyrelsen, som dertill jemväl saknat befogenhet, då någon föreskrift i sådant afseende ej lemnats af vare sig Kongl. Maj:t eller Arméförvaltningen; äfvensom att i fråga om de anmärkta posterna länsstyrelsen funne mindre egendomligt, att 60 kronor användts till musik, emedan sådan väl finge anses rätt mycket bidraga till att gifva en högtidlig pregel åt en fest af ifrågavarande art, hvaremot länsstyrelsen ansåge användandet af 80 kronor 90 öre till utspisning åt en del personer skäligen anmärkningsvärdt; men hade länsstyrelsen under den korta tid, som lemnats för yttrandes afgifvande, ej medhunnit att infordra förklaring från anordnarne af täflingsskjutningen, af hvilka för öfrigt en sedermera aflidit och en afflyttat till annan ort.

Då, hvad först angår Revisorernes framställning om lämpligheten af en mera detaljerad redovisning af samtliga till skarpskytteväsendet och skjutskicklighetens befrämjande utgående statsmedel, Arméförvaltningen, enligt hvad ofvan anförts, under förmälan, att verksam kontroll öfver användandet af den del af dessa medel, som tilldelas skarpskytteföreningarne och skyttegillena, utöfvas af Landtförsvarsdepartementets kommandoexpedition, förklarat hinder icke möta att anbefalla vederbörande att afgifva detaljerade och verificerade redogörelser öfver den andra delen af ifrågavarande medel, eller de anslag, som årligen ställas

till länsstyrelsernas förfogande för anordnande af länstäflingar, anser Utskottet sig kunna antaga, att en rättelse i det af Revisorerne afsedda syfte är att för framtiden emotse.

Hvad vidare beträffar den af Revisorerne särskildt framstälda anmärkningen i fråga om användandet af de till täflingsskjutningar inom Vesterbottens län anvisade medel, hade, enligt hvad i länsstyrelsens ofvanåberopade utlåtande meddelats, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vid utlåtandets afgifvande icke medhunnit infordra vederbörandes förklaring öfver anmärkningen; och har, för såvidt Utskottet kunnat inhemta, sådan förklaring ännu icke till Arméförvaltningen inkommit. Vid detta förhållande har Utskottet i frågans nuvarande skick icke ansett sig böra föreslå någon åtgärd med anledning af det, enligt Utskottets uppfattning, visserligen anmärkningsvärda sätt, hvarpå berörda medel blifvit inom nämnda län under revisionsåret använda.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Utskottet hemställa, att Revisorernes ifrågavarande framställning för närvarande icke må till någon Riksdagens åtgärd

föranleda.

§ 3.

(Rev. ber. pag. 55. — Utl. pag. 357—361.)

Ang. uppförandet af en boställsbyggnad vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori.

Enligt hvad Revisorerne omförmäla, hade efter föregången besigtning i Maj 1881 boningshuset för styresmannen vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori befunnits så bristfälligt, att detsamma icke troddes kunna genom reparationer för sitt ändamål fortfarande göras brukbart, utan hade nybyggnad ansetts böra ifrågakomma. Med anledning häraf hade Arméförvaltningens artilleridepartement till Kongl. Maj:t hemstält, att ny byggnad, hvarå ritning företetts, måtte uppföras. Men i Januari 1882 hade Kongl. Maj:t förklarat, att byggnaden för det dåvarande icke borde uppföras. Sedan ny besigtning likväl i Maj sistnämnda år egt rum, och styresmannen förklarat, det han icke utan våda för helsan ansåge sig vidare kunna bebo byggnaden och att annan lämplig sådan ej inom staden Eskilstuna kunde anskaffas, hade Arméförvaltningens artilleridepartement i September 1882 hos Kongl. Maj:t gjort ny framställning om byggnadens uppförande; och genom bref af den 24 November 1882 hade Kongl. Maj:t slutligen bifallit byggnadens verkställande. I följd häraf hade styresmannen i December 1882 af Arméförvaltningen anmodats inkomma med förslag till arbetets utförande

antingen genom anställande af auktion eller medelst anbuds infordrande. Men i stället hade styresmannen, under förklaring att må hända ingen af dessa former alltid vore lämplig, i Januari 1883 inlemnat ett af enskild entreprenör till honom afgifvet förslag till entreprenadkontrakt, hvilket af Arméförvaltningen gillats och hvilket styresmannen bemyndigats med entreprenören afsluta. Enligt detta förslag skulle nybyggnaden kosta 30,000 kronor, hvarifrån dock borde afdragas 4,000 kronor, som erhållits genom försäljning af den gamla byggnaden, hvilken entreprenören för denna summa ville köpa. Öfriga 26,000 kronor hade anskaffats genom inflytande medel för försålda gevärspersedlar. Byggnaden hade blifvit uppförd under loppet af åren 1883 och 1884. Utgiften härför hade blifvit redovisad på anslaget för försvarsverket till lands i allmänhet.

Under åberopande af föreskrifterna i gällande auktionsreglemente af den 20 December 1825 hafva Revisorerne vidare anfört, dels att sådan auktion, som i nämnda reglemente föreskrifves, vid byggandet af det nya boningshuset för styresmannen vid Carl Gustafs stads faktori icke egt rum, och dels att, jemväl i strid mot samma reglemente, någon auktion vid försäljningen af gamla boningshuset för bemälde styresman ej heller förrättats, hvadan Arméförvaltningen sålunda i två fall syntes hafva ansett sig kunna förbise auktionsreglementets föreskrifter. Derest detta skett i följd af föråldrade och numera icke tillämpliga bestämmelser uti auktionsreglementet, hade det förefallit Revisorerne, som om tiden vore inne att uppgöra ett nytt reglemente, så vida icke ett godtyckligt förfarande, hvilket komme att försvåra hvarje kontroll, vid dylika ärendens handläggande skulle göra sig gällande.

I häröfver afgifvet utlåtande har Arméförvaltningens artilleridepartement, jemte andragande af de skäl, som talat för nödvändigheten att uppföra ny boställsbyggnad åt faktoristyresmannen, med anledning af Revisorernes framställning om att uppförandet af denna byggnad ej blifvit enligt auktionsreglementets innehåll utbjudet på auktion, samt att enahanda förfaringssätt äfven bort begagnas i fråga om den gamla byggnadens försäljning, anfört, att Arméförvaltningen, på sätt i revisionsberättelsen omförmäles, efter erhållet tillstånd till byggnadens uppförande, uppdragit åt faktoristyresmannen att till Förvaltningen inkomma med förslag till arbetets utförande, antingen genom anställande af auktion eller medels anbuds infordrande; men att sedan från tillförlitligt håll inhemtats, att hvarken i staden Eskilstuna eller trakterna deromkring funnes någon annan byggnadsskicklig och pålitlig person än byggmästaren I. W. Kayerdt, åt hvilken med fullt förtroende kunde öfverlåtas det maktpåliggande arbetet, och sedan Kayerdt efter

upprepade underhandlingar förklarat sig villig att utföra arbetet för den beräknade, af Kongl. Maj:t godkända kostnadssumman, 30,000 kronor, med åtagande dessutom att, utöfver det uppgjorda kostnadsförslaget, verkställa åtskilliga ganska omfattande grundläggnings- med flera arbeten, hvilka ansetts erforderliga, Förvaltningen, då vid de upplysta förhållandena auktion otvifvelaktigt skulle blifva ändamålslös och endast föranleda tidspillan, under det att å andra sidan antagandet af Byggmästaren Kayerdts erbjudande syntes medföra garanti att få arbetet på omsorgsfullt sätt utfördt, pröfvat skäligt att, enligt styresmannens hemställan, antaga berörda erbjudande, och detta så mycket hellre, som endast derigenom bereddes möjligheten att för det gamla nedruttnade boningshuset erhålla så hög försäljningssumma som 4,000 kronor, ett belopp, som med afseende å den gamla byggnadens dåliga beskaffenhet icke kunnat betingas af annan person, än Kayerdt, hvilken, såsom boende på platsen och der idkande byggnadsverksamhet, beräknat att till andra företag kunna använda öfverblifna materialier af det gamla boningshuset. — Denna för kronan fördelaktiga uppgörelse beträffande köpesumman för det gamla boningshuset måste ock, förutom vissheten att man i Kayerdt erhölle en både yrkesskicklig och pålitlig entreprenör, betraktas såsom en af de hufvudsakligen bidragande orsakerna dertill, att byggnadsföretaget i sin helhet utan auktion öfverlåtits åt Kayerdt, ty en spekulant från mera aflägsna trakter, om en sådan uppstått, hade af nyss anförda orsaker, enligt Förvaltningens förmenande, aldrig kunnat ingå på den höga köpesumma för det gamla huset, som nu erhållits. För närmare belysande af det ringa värde, som den gamla byggnaden i verkligheten egde, hade Förvaltningen vidare upplyst, att vid yttre brädbeklädnadens borttagande timret befunnits uppruttnadt och delvis sönderstyckadt, så att skäl ej förefunnes till betviflande af entreprenörens utsago, att han å affären blifvit betydligt lidande. Häraf framginge, att det af Revisorerne anmärkta förfaringssättet vid så väl det nya boställshusets uppförande som det gamlas försäljning varit af beskaffenhet, att kronans fördel och sanna bästa blifvit behörigen tillgodosedda, äfven om auktionsreglementets föreskrifter härvid ej blifvit strikte tillämpade — att för öfrigt under nu rådande förhållande strängt hålla sig inom föreskrifterna i detta föråldrade reglemente kunde i Förvaltningens tanke, i synnerhet då, såsom här, det gälde arbeten, hvilka fordrade fullständig sakkännedom af dem, som åtoge sig och således borde ansvara för desammas ordentliga utförande, icke alltid leda till resultat, som för kronan blefve de gynsammaste. Vid auktionen måste nemligen hufvudsakligt afseende fästas vid lägsta anbudet. Rörande sakkännedomen förefunnes vid auktionen egentligen intet tillfälle att

ingå i närmare undersökning. Endast för så vidt en spekulant gjort sig förut bevisligen känd för underhaltigt arbete, kunde hans anbud förkastas. Följden kunde sålunda lätteligen blifva den — och Arméförvaltningen hade deraf ingalunda saknat erfarenhet — att spekulant, som slutligen stannade för lägsta anbudet och som således, så vidt antaglig borgen företeddes, måste antagas till entreprenör, sedermera funnes sakna förmåga och tillräckliga insigter att på tillfredsställande sätt utföra det åtagna arbetet. Då slutligen äfven Revisorerne sjelfva, under förutsättning att det anmärkta förfaringssättet framkallats i följd af föråldrade och numera icke tillämpliga bestämmelser uti auktionsreglementet, uttalat såsom sin åsigt, att tiden nu vore inne för uppgörande af nytt sådant reglemente, hade i anledning häraf Arméförvaltningen, som med Revisorerne härutinnan vore fullt ense, infordrat förslag till nytt auktionsreglemente, hvilket förslag, efter numera i det närmaste afslutade förberedande åtgärder inom Armé- och Marinförvaltningarna, snarligen komme att till Kongl. Maj:ts nådiga pröfning öfverlemnas.

På sätt Revisorerne framhållit, har Arméförvaltningen uti förevarande fall i tvenne hänseenden förbisett föreskrifterna i gällande auktionsreglemente; och med afseende å hvad sålunda förekommit, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta vidtaga sådana åtgärder, hvarigenom för framtiden fullständig rättelse må ernås i de af Revisorerne anmärkta förhållanden.

§ 4.

(Rev. ber. pag. 57—75 — Utl. pag. 361—367; 377—386; 388—390; 392—396.)

Ang. Arméförvaltningens räkenskaper.

Beträffande det i riksstaten under rubriken »Materielen» förekommande reservationsanslaget till »Försvarsväsendet till lands i allmänhet eller Arméförvaltningens departement», hafva Revisorerne anfört, bland annat, att, fastän anslaget i riksstaten funnes uppfördt under rubriken »Materielen» och sålunda syntes böra ensamt för densamma utgå, bestriddes dermed likväl åtskilliga utgifter, som i mer eller mindre mån kunde anses såsom personella. Så väl denna omständighet

som de mycket olikartade utgifter för materielen till de mest skiljaktiga föremål på landtförsvaret, hvilka med anslaget skulle bestridas, försvårade i hög grad bedömandet af dess användande för sitt ändamål samt inskränkte Revisorernes deraf beroende kontroll till granskning af anslagets användande för landtförsvarets behof i allmänhet. Denna kontroll försvårades ytterligare derigenom, att talrika omföringar förekomme icke allenast *inom* anslaget, på artilleridepartementets andel till och med inom de särskilda utgiftstitlarne, utan äfven till och från *andra* anslag. Någon närmare granskning af anslagets användande för sitt ändamål kunde, enligt Revisorernes föreställning, icke åstadkommas, förr än den del af de personella utgifterna, som ej kunde anses tillhöra anslaget, blefve skild från detsamma, samt användandet af dess öfriga delar blefve närmare bestämdt, äfvensom omföringarna, om icke helt och hållet uteslutna, åtminstone i möjligaste mån inskränkta. Utom de i riksstaten anslagna medel egde anslaget andra och högst betydliga tillgångar i uppbördsmedel, hvilka dock, hvad artilleridepartementet anginge, i hufvudboken vore sammanförda med omföringar inom anslaget, så att man icke kunde varseblifva, huru vida de härledde sig från omföringar eller vore verkliga uppbördsmedel. Med anledning häraf hade Revisorerne för revisionsåret låtit utreda så väl deras belopp som deras beskaffenhet och deröfver låtit upprätta en i revisionsberättelsen intagen tabell.

Af denna tabell ansåge Revisorerne framgå, att de verkliga uppbördsmedlen på anslaget för revisionsåret uppgått till den betydliga summan af 367,920 kronor 44 öre. Enligt Revisorernes åsigt vore det önskligt, om dessa medel på ett lämpligt sätt kunde bokföras, så att deras belopp och beskaffenhet lättare kunde skönjas. Men om man sålunda skulle kunna utröna dessa särskilda tillgångars storlek, blefve det dock, med den nuvarande bokföringen, i de flesta fall omöjligt att varseblifva deras användande för särskilda utgifter, emedan de inginge i anslagets öfriga inkomster och med dem sammanblandades.

För närvarande bokfördes nämnda anslags uppbördsmedel i Arméförvaltningens hufvudbok blott i specialkontokolumnen på kreditsidan, hvaraf följden blifvit, att de icke upptoges i det tryckta kapitalkonto, som för revisionsåret offentliggjordes, och således icke derstädes varseblefves. Då det likväl föreföll Revisorerne vara af vigt, att dessa medel i kapitalkontot åtminstone till sina hufvudbelopp redovisades, ansåge sig Revisorerne böra såsom sin åsigt uttala, att nämnda medel i Arméförvaltningens hufvudbok äfven borde upptagas i kapitalkontokolumnen på debetsidan.

Då samma bokföringssätt iakttoges med afseende på de flesta

öfriga anslag under fjerde hufvudtiteln, som hade uppbördsmedel, ansåge Revisorerne, att äfven med afseende på deras bokföring samma förändring borde vidtagas, som här ofvan blifvit ifrågasatt. Beloppet af sistnämnda uppbördsmedel framginge af en i berättelsen införd tabell.

I öfrigt hade Revisorerne ansett sig böra omnämna, att granskningen af Arméförvaltningens räkenskaper fortfarande i hög grad försvårats genom bristfällig hänvisning till och anordning af verifikationerna, i följd hvaraf de i många fall ej kunde bedömas utan särskilda från förvaltningen inhemtade upplysningar, hvadan granskningen dessförutan måst blifva ganska ytlig.

Med anledning af Revisorernes omförmälda framställning i fråga om Arméförvaltningens räkenskaper hafva utlåtanden afgifvits från Förvaltningens artilleri-, fortifikations-, intendents- och civila departement, till hvilka vid den tryckta revisionsberättelsen fogade utlåtanden Utskottet, till undvikande af allt för stor vidlyftighet, får hänvisa.

Genom Kongl. brefvet den 7 November 1879, angående förändring i bokföringssättet hos Arméförvaltningen, förordnades, bland annat, att från ingången af år 1881 skulle för Arméförvaltningens räkenskaper tillämpas det formulär, som vore för Marinförvaltningen beträffande dess räkenskaper föreskrifvet; dock att inom Arméförvaltningen finge i stället för den för Marinförvaltningen föreskrifna förskottsbok fortfarande föras de hos Arméförvaltningen dittills använda liqvidböcker; hvarjemte Arméförvaltningen skulle ega vidtaga de detaljförändringar i det nya bokföringssättet, hvilka utan att ändra systemets hufvudgrunder kunde finnas ändamålsenliga.

Det sätt, hvarpå Arméförvaltningens räkenskaper på grund häraf blifvit uppstälda, har emellertid, enligt hvad Revisorerne framhållit, synts i flera afseenden gifva anledning till befogade anmärkningar. Särskildt torde, såsom Revisorerne påpekat, de talrika omföringarna så väl inom samma anslag som från ett anslag till ett annat, och det sätt, hvarpå uppbördsmedlen redovisas, betaga räkenskapen den öfverskådlighet, som för deras granskning är af nöden; och delar Utskottet jemväl Revisorernes uppfattning om bristfälligheten i anordningen af verifikationerna. Vissa förändringar i berörda räkenskapers uppställning och verificerande synas derför Utskottet vara af behofvet påkallade; och lärer vid sådana förändringars genomförande hänsyn böra tagas såväl till speciella förhållanden vid Arméförvaltningen som dertill att räkenskaperna måste lämpa sig äfven för Statskontoret vid dess upprättande af rikshufvudboken.

Med afseende å hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes meddela föreskrifter om sådan ändring i Arméförvaltningens räkenskaper, hvarigenom större tydlighet och öfverskådlighet i dessa räkenskaper må åstadkommas.

§ 5.

(Rev. ber. pag. 75—77. Utl. pag. 365, 367—377.)

Ang. nybyggnader inom Karlsborgs fästning.

Revisorerne, hvilka fäst uppmärksamheten vid de olika system, som gjort sig gällande vid uppförandet inom Karlsborgs fästning af en del byggnader för landtförsvarets behof, i det att i vissa fall byggnadsarbetenas utförande besörjts genom fortifikationsbefälhafvarens å Karlsborg försorg med fästningens egna arbetare, men i andra fall, efter utbjudande på offentlig auktion, af entreprenör, hafva såsom exempel härpå anfört, att genom Kongl. brefvet den 2 Mars 1883 från trosspassevolansfonden anvisats ett belopp af 74,000 kronor för uppförande vid Karlsborgs fästning af trossvagnsskjul samt chefen för fortifikationen bemyndigats att ombesörja arbetets utförande antingen medelst entreprenad eller under hand, allt efter som det förra eller senare sättet af honom kunde pröfvas vara för kronan fördelaktigast; dock att i intet fall den anvisade kostnadssumman dervid finge öfverskridas. Med anledning häraf hade chefen för fortifikationen i skrifvelse den 5 April 1883 anbefalt fortifikationsbefälhafvaren å Karlsborg att inkomma med förslag till arbetets utförande samt uppgifvit de alternativ, som dervid kunde ifrågasättas, nemligen att arbetet antingen helt och hållet skulle utföras direkt genom fortifikationsbefälhafvaren af fästningsbyggnadens egna arbetare eller ock helt och hållet eller till vissa delar på entreprenad af entreprenör; och sedan fortifikationsbefälhafvaren å Karlsborg i skrifvelse den 17 April 1883 utan särskildt angifna skäl föreslagit, att arbetet skulle utföras genom hans försorg af fästningsbyggnadens egna arbetare, hade i enlighet härmed ett trossvagnsskjul för 390 fordon blifvit uppfördt. Den 20 Oktober 1884 hade denna byggnad afsynats af kronofogden i Södra Vadsbo fögderi med biträde af Byggmästaren E. Thavenius från Stockholm, hvilken dertill förordnats af Arméförvaltningens intendentsdepartement, samt två

nämndemän. Af syneinstrumentet framginge, att förrättningsmännen bland annat förklarat, att alla skarfvar å takstolarnes bindbjelkar och underliggande bärbjelkar borde förses med skarfjern af viss angifven beskaffenhet. Någon annan anmärkning hade icke framstälts af dem, men af intendentsdepartementets nyssbemälda ombud vid synen hade i skrifvelse den 27 Oktober 1884 anmälts, att han iakttagit åtskilliga bristfälligheter å byggnaden, nemligen att samma åtgärd, som synemännen förordat för takstolarnes bindbjelkar, borde vidtagas å bärbjelkarnes skarfningar, hvarjemte dessa bärbjelkar borde förankras i gaflarne, samt att bärbjelkarne hade en nedsjunkning på midten och således voro för klena eller afståndet mellan stolparne för långt, hvadan bärbjelkarne borde på lämpligaste sätt förstärkas eller flere stolpar uppsättas; och i skrifvelse den 11 November 1884 till chefen för fortifikationen hade fortifikationsbefälhafvaren å Karlsborg föreslagit, att under hvarje takstol, som ej uppbures af ståndare, två sådana skulle anbringas, hvaremot annan ändring ej vore behöflig; och hade äfven anmälts, att en tillräckligt stor behållning å det anvisade beloppet förefunnes, så att ändringsarbetet icke behöfde föranleda beloppets öfverskridande.

Enligt bref den 5 Oktober 1883 hade Kongl. Maj:t anvisat ett belopp af 72,000 kronor af reservationerna å anslaget till artilleriet för uppförande af ett förrådsskjul af sten för fästnings- och positionsartilleri; och hade Kongl. Maj:t uttryckligen förordnat, att utförandet af byggnadsarbetet skulle utbjudas å offentlig auktion till den minstbjudande. Om detta arbete hade den 18 Januari 1884 afslutats kontrakt, i hvilket entreprenören förbundit sig att verkställa hela arbetet för 52,500 kronor, eller 19,500 kronor mindre än den beräknade kostnadssumman; och då byggnaden den 31 Oktober 1884 afsynats, hade synemännen förklarat till protokollet, att skjulet blifvit uppfördt i enlighet med faststälda ritningar och kontrakt med deri intagna byggnadsbeskrifning, samt att arbetet i öfrigt blifvit sorgfälligt och väl utfördt.

Vid jemförelse mellan de olika system, som för uppförandet af ifrågavarande, för ungefärligen likartade ändamål afsedda samt samtidigt uppförda byggnader användts, hade det, för så vidt Revisorerne kunnat med stöd af tillgängliga handlingar derom bilda sig ett omdöme, synts framgå, att den byggnad, som uppförts af entreprenör, på samma gång den af syneförrättarne befunnits i allo tillfredsställande, visat ett för statsverket med afseende på kostnaden gynsammare resultat än den byggnad, som uppförts af fästningens egna arbetare.

Till den i kontraktet med entreprenören bestämda kostnadssumman borde visserligen läggas ett belopp af 4,119 kronor 46 öre, som utgifvits för jernstaket och planering omkring byggnaden, annonskostnad m. m., men äfven med beräkning häraf uppginge hela kostnaden till endast 56,619 kronor 46 öre i stället för beräknade 72,000 kronor, medan åter den byggnad, som utförts af fästningens arbetare, så vidt Revisorerne kunnat inhemta, medtagit i det närmaste hela den beräknade kostnadssumman.

Härtill komme, att i det ännu gällande auktionsreglementet af den 20 December 1825 stadgades, att när för landtförsvarets behof nybyggnad eller reparation å kronans hus, som icke utgjorde delar af fästningsverken, erfordrades, verkställigheten borde genom allmän auktion till entreprenad utbjudas, samt att, innan detta föregått och antagliga anbud saknats, någon sådan byggnad för kronans egen räkning icke finge företagas. Med anledning häraf hafva Revisorerne, som på annat ställe i revisionsberättelsen uttalat sig om ett liknande förhållande beträffande en byggnads uppförande vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori och dervid påpekat vigten deraf, att auktionsreglementet, om det befunnes föråldradt, borde ändras, velat fästa Riksdagens uppmärksamhet äfven å nu omförmälda förhållanden, der utan kända skäl en afvikelse skett från gällande stadganden.

Med anledning af Revisorernes omförmälda framställning hafva förklaringar afgifvits af så väl Arméförvaltningens fortifikationsdepartement och chefen för fortifikationen som ock fortifikationsbefälhafvaren å Karlsborg. Under hänvisande till hvad i dessa förklaringar i öfrigt finnes anfördt, har Utskottet ansett sig böra omförmäla, huru som chefen för fortifikationen i sitt i ämnet afgifna yttrande meddelat, att i afseende å de olika sätten för större byggnadsarbetens utförande erfarenheten ingalunda visat, att entreprenadauktion under alla förhållanden komme att leda till ett verkligen godt resultat. Då i vårt land ännu inga särskilda kompetensvilkor funnes stadgade för den, som vill uppträda som byggmästare, och då enligt 1825 års auktionsreglemente »alla rikets undersåter, af hvad stånd, *vilkor* och *yrke* det vara må, egde att göra anbud», så kunde, enligt chefens för fortifikationens förmenande, ej förhindras, att sådana anbud gjordes af personer, som ingalunda vore i besittning af sådana tekniska kunskaper, som vore oundgängliga för utförandet af ett större byggnadsarbete, eller af spekulanter, som ingalunda vore egare af ett för arbetets ändamålsenliga utförande välbehöfligt kapital, utan hufvudsakligen derför litade på de förskott de kunde betinga sig. Om nu en spekulant redan förr gjort

sig känd såsom underhaltig byggmästare eller såsom varande i ekonomiskt dålig ställning, kunde visserligen hans anbud af dessa skäl förkastas. Men vore han antingen okänd eller vore de mot hans kompetens i ena eller andra hänseendet hysta misstankar ej juridiskt bevisliga, så vore det ofta nog svårt att efter en entreprenadauktion neka honom att åtaga sig ett arbete, för hvars utförande han ingifvit det lägsta anbudet, åtföljdt af en borgensförbindelse, som ej heller kunnat juridiskt underkännas. Men hade man på sådant sätt fått en entreprenör, som i ena eller andra hänseendet befunnes underhaltig, så vore äfven den strängaste kontroll vid arbetets utförande sällan i stånd att åstadkomma ett verkligen godt byggnadsarbete; man vunne dermed föga mera, än att så väl materialierna som det tekniska utförandet nätt och jemnt ej kunna lagligen kasseras, d. v. s. att arbetet i sjelfva verket ej blefve sådant, som man haft rätt att vänta och begära. Af sådana byggnadsentreprenader hade Arméförvaltningen haft en ej ringa erfarenhet. Hufvudsaken vid en entreprenadauktion vore ej att nedpressa priset till det lägsta möjliga, utan att få arbetet utfördt af en tekniskt duglig och i allt öfrigt solid person. Detta hade ock länge varit insedt både af Kongl. Maj:ts regering, som allt emellan, med afvikelse från 1825 års auktionsreglemente, än föreskrifvit att »anbud skulle infordras» — således utan entreprenadauktion — än öfverlåtit åt Arméförvaltningen eller underordnad myndighet att pröfva, hvilket sätt för byggnadsarbetets utförande under för handen varande omständigheter kunde anses rättast. Hvad särskildt anginge det år 1883 å Karlsborg uppförda skjulet för trossfordon, hade det Kongl. brefvet derom, på sätt af Revisionen blifvit anfördt, innehållit bemyndigande för chefen för fortifikationen att ombesörja arbetets utförande antingen medelst entreprenad eller under hand. I det yttrande, som med anledning häraf af chefen för fortifikationen infordrats från fortifikationsbefälhafvaren å Karlsborg, hade denne, af skäl, som finnas anförda i fortifikationsbefälhafvarens å Karlsborg omförmälda förklaring, tillstyrkt, att arbetet skulle få utföras af fästningens egna arbetare. Anledningen dertill, att detta af fästningsbyggnaden sjelf uppförda skjul kostat mera än det följande år genom entreprenad för artilleriets räkning uppförda, vore på sätt af fortifikationsbefälhafvarens nämnda förklaring framginge, *dels* att intendenturskjulet vore större än artilleriets, *dels* att materialierna fallit i pris ej obetydligen från 1883 till 1884, *dels* ock att entreprenören, som vore en fullt trovärdig man, enligt lemnad uppgift gjort en förlust af öfver 2,500 kronor på artilleriskjulet. Hvad slutligen beträffade de anmärkningar, som vid trossfordonsskjulets aflemnande gjorts rörande taket å byggnaden, så hade

de berott på takkonstruktionen och hade intet att göra med det system, som tillämpats vid skjulets uppförande. Förhållandet vore nemligen, att dessa skjul vore mycket breda, och taken hade endast en ringa resning för att minska vindfånget och virkesåtgången. För att uppbära taken vore derför ett stort antal vertikala stolpar anbragte från skjulets golf till takstolarne, hvilka stolpar dock i någon mån minskade utrymmet i skjulen och försvårade fordonens placering och skötsel. Vid det första af dessa skjul, det ifrågavarande trossfordonsskjulet, hade man derför velat försöka att minska antalet stolpar, men hade ock från början motsett att taket derigenom möjligen skulle blifva nog svagt, hvarför äfven genast bestämts, hvilka förstärkningar i sådant fall borde anbringas, hvarjemte penningar för detta ändamål reserverats. Då vid besigtningen takkonstruktionen ansetts nog svag, hade de förut bestämda förstärkningarna tillsatts, och hade taket sedermera ej gifvit anledning till någon anmärkning.

Ehuruväl, på sätt Revisorerne omförmält, en afvikelse från gällande auktionsreglemente i förenämnda fall egt rum, har Utskottet dock, då med anledning af en likartad fråga Utskottet redan under § 3 här ofvan hemstält om åtgärders vidtagande för vinnande af rättelse för framtiden och ett återupprepande af en hemställan i enahanda syfte sålunda icke synes vara af behofvet påkalladt, endast velat förhållandet för Riksdagen

omförmäla.

§ 6.

Stockholms stads kronoräkenskaper ocb länens landsböcker.

(Rev. ber. pag. 126—128; Utl. pag. 404—408.)

Ang. de till landshöfdingarne i Stockholms och Södermanlands län upplåtna boställs-lägenheter.

Enligt hvad Revisorerne inhemtat, hade landshöfdingen i Södermanlands län genom Kongl. brefvet den 22 Oktober 1858 medgifvits rätt att till enskilde personer uthyra den så kallade attikvåningen uti lanshöfdingeresidenset i Nyköping, och åt landshöfdingen i Stockholms län vore så stor bostadslägenhet beredd, att han af denna i f. d. Preissiska huset, N:o 36 vid Drottninggatan, anordnade lägenhet kunnat för sin räkning till enskilde personer uthyra åtskilliga lokaler, deribland de två å nedra botten befintliga och hvartdera med två fönster åt Drottninggatan försedda rummen, hvilka blifvit inredda till butiker; och då landshöfdingarne i nämnda län genom omförmälda lägenheters uthyr-

ning beredts inkomster utöfver de för dem vid landshöfdingelönernas reglering bestämda löneförmåner, hyste Revisorerne den åsigt, att dessa lägenheter borde, i den mån de icke till boställen åt landshöfdingarne vore erforderliga, vid nuvarande tjensteinnehafvarnes afgång för kronans räkning tagas i anspråk.

I häröfver till Kongl. Maj:t afgifvet utlåtande har Statskontoret, jemte öfverlemnande af infordrade yttranden från landshöfdingarne i Stockholms och Södermanlands län, beträffande ifrågavarande boställen meddelat, att åt förstnämnde landshöfding vore upplåtna 20 lägenheter med eldstäder, deraf ett kök och två tamburer, jemte dertill hörande sex hvälfda källare, en öfver jord belägen hvälfd vedbod samt ett stall och ett vagnshus, allt inom huset N:o 36 vid Drottninggatan, samt att landshöfdingen i Södermanlands län begagnade 30 lägenheter med eldstäder jemte ved- och vagnbodar samt stall och brygghus inom länsresidenset i Nyköping och uthyrde, utom den af Revisorerne omnämnda s. k. attikvåningen, 2 rum och en bod i vestra flygeln, jemlikt Kongl. brefvet den 15 Juni 1861. Vidare vore upplyst af landshöfdingen i Stockholms län, att af honom till enskilde personer uthyrts ej allenast de af Revisorerne omförmälda tvenne rummen, utan äfven stallet och vagnshuset, men att han deremot, enligt kontrakt med Öfverintendentsembetet, af kronan förhyrde en inom samma egendom tre trappor upp på vinden varande lägenhet, bestående af ett rum med kök, samt af landshöfdingen i Södermanlands län, att han af den s. k. attikvåningen till eget begagnande undantagit två rum. Till ledning vid bedömande af huru vida en sådan åtgärd, som den af Revisorerne ifrågasatta, lämpligen kunde vidtagas i afseende på de till ofvannämnde båda landshöfdingar anvisade boställen, hade Statskontoret vidare förskaffat sig uppgifter om antalet lägenheter, som upplåtits åt en hvar af landshöfdingarne i Jönköpings och Vermlands län uti de derstädes under senare tider med anslag af allmänna medel uppförda residensbyggnader. Dessa uppgifter gåfve vid handen, att landshöfdingen i Jönköpings län komme att erhålla 19 lägenheter med eldstad samt stall, vagnshus och tvättstuga med mangel och strykrum, samt att till landshöfdingen i Vermlands län upplåtits 18 lägenheter med eldstad samt stall, vagnshus och tvättstuga; och ansåg Statskontoret, med afseende härå, någon annan förändring beträffande det till landshöfdingen i Stockholms län upplåtna boställe icke böra ega rum, än att, såsom landshöfdingen äfven ifrågasatt, de båda till bostället hörande, till butiker inredda rum vid nuvarande boställshafvarens afgång skulle afträdas till statsverket, mot det att det rum med kök, som landshöfdingen nu disponerade mot erläggande till statsverket af en årlig afgift till belopp af 250 kronor,

med bostället förenades. Hvad åter anginge det åt landshöfdingen i Södermanlands län anslagna boställe, vore detsamma, i afseende å boställslägenheternas antal, ej obetydligt större än någotdera af landshöfdingebeställena i Jönköping och Karlstad. Utaf det af Revisorerne åberopade Kongl. bref den 22 Oktober 1858 inhemtades, att den till bostället hörande s. k. attikvåningen bestode af 7 rum och kök, samt att densamma redan af nuvarande landshöfdingens företrädare i embetet varit uthyrd åt enskilde personer jemlikt dertill uti Kongl. brefvet den 18 Juni 1836 lemnadt medgifvande. Nuvarande landshöfdingen, som, enligt hvad han förmält, vid våningens uthyrande undantagit två rum för eget begagnande, hade deremot genom Kongl. brefvet den 15 Juni 1861 undfått tillåtelse att uthyra två andra, bostället tillhörande rum jemte en bod. Den omständighet, att en ej ringa del af ifrågavarande landshöfdingeboställe under en längre tid icke varit för boställsinnehafvarnes eget bruk behöflig, gåfve, efter Statskontorets tanke, stöd för det antagande, att, beträffande detta boställe, en sådan förändring, som Revisorerne åsyftat, skulle kunna ega rum. Enligt hvad landshöfdingen anfört, skulle emellertid i ett fall hinder möta för vidtagande af denna åtgärd; och då Statskontoret icke vore i tillfälle att yttra sig vare sig om sättet för detta hinders undanrödjande eller om huru vida förändringen utan olägenheter i öfrigt kunde genomföras, syntes Revisorernes framställning i denna del icke för det närvarande böra föranleda till annan åtgärd, än att befallning blefve vederbörande embetsmyndighet meddelad att till Kongl. Maj:t inkomma med den vidare utredning, som af denna framställning påkallades. På grund af hvad sålunda förekommit hemstälde Statskontoret alltså, att Kongl. Maj:t, i anledning af hvad Revisorerne anfört, täcktes dels förklara, att de till landshöfdingens i Stockholms län, i huset N:o 36 vid Drottninggatan belägna boställe hörande tvenne rum, som vore till butiker inredda och af boställshafvaren till enskilda personer uthyrda, skulle vid nuvarande innehafvarens af landshöfdingebeställningen afgång från tjensten till kronan afträdas, och i stället ofvan omförmälda, inom samma egendom tre trappor upp på vinden belägna ett rum med kök med bostället förenas, samt dels anbefalla Öfverintendentsembetet att till Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt yttrande, huru vida den i landshöfdingeresidenset i Nyköping belägna och jemte andra lägenheter till boställe åt landshöfdingen i Södermanlands län upplåtna s. k. attikvåningen måtte kunna, vid nuvarande boställshafvarens afgång från landshöfdingebeställningen, frånskiljas bostället och till kronan afträdas.

Enligt hvad Utskottet inhemtat har Kongl. Maj:t genom bref den

18 December 1885 *dels* förklarat, att de till landshöfdingens i Stockholms län i huset N:o 36 vid Drottninggatan här i staden belägna boställe hörande, å nedra botten befintliga två rum, som nu äro till butiker inredda och af boställsinnehafvaren till enskilde personer uthyrda, skola vid nuvarande innehafvarens af landshöfdingebeställningen afgång från tjensten till kronan afträdas och i stället ett tre trappor upp å vinden af samma egendom beläget rum med kök, hvilken lägenhet landshöfdingen för närvarande enligt kontrakt med Öfverintendentsembetet förhyr, med bostället förenas, *och dels* anbefalt bemälda Embete att inkomma med yttrande, huru vida den i landshöfdingeresidenshuset i Nyköping belägna och jemte andra lägenheter till boställe åt landshöfdingen i Södermanlands län upplåtna s. k. attikvåningen må vid nuvarande boställshafvarens afgång från landshöfdingebeställningen kunna frånskiljas bostället och till kronan afträdas.

Då, enligt hvad nu blifvit anfördt, en förändring i det syfte, Revisorerne afsett, blifvit beträffande landshöfdingens i Stockholms län boställe anbefald, samt den af Revisorerne väckta frågan om dispositionen af en del af landshöfdingebostället i Nyköping vid nuvarande boställshafvarens afgång från landshöfdingebeställningen är under utredning, får Utskottet hemställa, att Riksdagen må vid hvad sålunda i detta ärende förekommit för närvarande låta

bero.

Statens jernvägstrafik.

§ 7.

(Rev. ber. pag. 139. — Utl. pag. 414.)

Ang. en beslutad löneförhöjning för stationsskrifvare och telegrafister.

Revisorerne, som af Styrelsens för statens jernvägstrafik protokoll för den 12 December 1883 inhemtat, att Styrelsen, på ansökan om löneförhöjning för stationsskrifvarne och telegrafisterne vid statens jernvägars samtliga trafikdistrikt, beslutit, att den tid, inom hvilken uppflyttning i högre löneklass eljest egde rum, finge något förkortas, med tillämpning af hvilket medgifvande summan af de löneförhöjningar, som för år 1884 skulle tillgodokomma stationsskrifvare vid statens jernvägar, komme att uppgå till 23,520 kronor, hafva ifrågasatt lämpligheten deraf,

att Styrelsen utan vederbörligt tillstånd kunde besluta löneförbättringar af så stor omfattning som den nu omförmälda.

I Styrelsens för statens jernvägstrafik häröfver afgifna utlåtande meddelas, att samtliga dessa löneförbättringar understälts Kongl. Maj:ts pröfning genom det den 15 December 1883 ingifna förslag till arfvodesstat för år 1884, hvilket förslag Kongl. Maj:t genom bref af den 31 i samma månad fastställt.

Utskottet, som tagit del af Kongl. Maj:ts omförmälda bref, enligt hvilket Kongl. Maj:t, med gillande af den af Trafikstyrelsen föreslagna uppflyttningen i högre arfvodesklasser af åtskillige tjenstemän och betjente hos Styrelsen, bestämt kontors- och stationsskrifvarnes samt telegrafisternes arfvoden efter olika klasser till olika belopp, vexlande mellan 900 och 2,100 kronor, har endast velat erinra, att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t af den 17 Maj 1874, i afseende å aflöningen från och med år 1875 för embets- och tjenstemän samt betjente vid statens jernvägstrafik, med undantag för chefens, medgifvit, bland annat, att föränderliga arfvoden finge utgå enligt den klassreglering, som af Kongl. Maj:t i årligen fastställd stat blefve bestämd inom de af Riksdagen angifna gränser, i hvilket afseende dessa arfvoden af Riksdagen blifvit bestämda, hvad kontors- och stationsskrifvare beträffar, till högst 2,100 kronor samt beträffande telegrafister till högst 2,400 kronor. Vid sådant förhållande har Utskottet ansett sig böra hemställa, att Revisorernes omförmälda framställning icke må till någon Riksdagens åtgärd

föranleda.

§ 8.

(Rev. ber. pag. 139. — Utl. pag. 414.)

Ang. af Trafikstyrelsen verkställda egoutbyten.

Af Trafikstyrelsens protokoll för den 3 Februari 1883 hade Revisorerne erfarit, att Styrelsen beslutit utbyta en statens jernvägstrafik tillhörig tomt om 15,000 qvadratfot uti qvarteret Dykärret vid Stockholms södra station emot en statens jernvägstrafiks enke- och pupillkassa tillhörig, från $\frac{27}{576}$ mantal N:o 2 Läreda i Stoby socken af Vestra Göinge härad afsöndrad mark, innehållande 97,000 qvadratfot, hvilken invid Hessleholms jernvägsstation belägna mark skulle användas till

byggnadsplats för en betjeningsbyggnad, derför Riksdagen beviljat ett anslag af 12,000 kronor; och af Styrelsens registratur hade vidare inhemtats, att Styrelsen den 13 November förenämnda år ingått aftal om egoutbyte emellan statens jernvägstrafik och Rörstrands aktiebolag; hvarjemte Styrelsen enligt öfverenskommelse den 30 Juli 1883 verkstält egoutbyte emellan statens jernvägstrafiks och Jönköpings stads mark; men då den befogenhet, som Trafikstyrelsen, enligt hvad af ofvan såsom exempel anförda beslut framginge, sig tillmätt i fråga om utbyte af statens jernvägars mark, icke syntes Revisorerne stå i öfverensstämmelse med stadgandet i 77 § Regeringsformen, hade Revisorerne velat å förhållandet fästa uppmärksamheten.

I afseende å Revisorernes omförmälda framställning har Styrelsen för statens jernvägstrafik i afgifvet utlåtande erinrat, att den jord, staten för jernvägens behof från enskilde personer förvärfvat, icke blifvit i jordeboken omförd från skatte- eller stadsjord till krono, utan fortfarande bibehölle sin förra natur. Den syntes derför näppeligen kunna hänföras till den i 77 § Regeringsformen afsedda fasta egendom, som icke utan Riksdagens samtycke finge kronan afhändas. Då jorden förvärfvats uteslutande för den af staten utöfvade jernvägsdriftens hehof, skulle det också vara väl oegentligt, om icke någon mindre del deraf, huru obetydlig den än måtte vara, skulle, sedan den upphört att vara för jernvägsdriften behöflig, kunna utan en sådan tidsödande omgång, som inhemtandet af Riksdagens samtycke föranledde, utbytas mot ett fullt motsvarande jordområde, hvilket befunnits vara för jernvägsdriftens ändamålsenliga utöfvande af nöden.

Då Trafikstyrelsen icke kan anses ega rättighet att utan vederbörligt tillstånd afhända staten någon dess fasta egendom eller utbyta densamma mot annan sådan, får Utskottet föreslå,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes anbefalla Styrelsen för statens jernvägstrafik att för framtiden icke utan i vederbörlig ordning erhållet medgifvande verkställa egoutbyten i afseende å den under Styrelsens förvaltning stälda egendom.

§ 9.

(Rev. ber. pag. 140. — Utl. pag. 415.)

Ang. en af Trafikstyrelsen verkstäld afskrifning af en fordran.

Revisorerne hade vid granskningen af Jernvägstrafikstyrelsens räkenskaper inhemtat, att Styrelsen enligt beslut den 5 September 1883 låtit ur räkenskaperna afföra ett belopp af 2,468 kronor 50 öre, utgörande fordran för begagnad fraktkredit, hvilken fordran Styrelsen egt hos uppgifven person, som, enligt intyg af öfverexekutor, saknade tillgångar, i anledning hvaraf Revisorerne ifrågasatt Styrelsens befogenhet att afskrifva nämnda fordran.

Enligt hvad Styrelsen för statens jernvägstrafik i häröfver afgifvet utlåtande uppgifvit, hade förenämnda belopp utgjort återstoden af den skuld, hvari personen i fråga vid September månads utgång 1877 häftat för jernvägsfrakter och faktoriafgifter för gods, som han nämnda månad fått expedierade under medverkan af Fryksta faktori och hvarå, genom utdelningar i samma persons konkurs, hvari fordringar bevakats, statens jernvägar i Juli och December månader 1879 erhållit i afbetalning 524 kronor 14 öre. Enär rättens ombudsman sistnämnda år den 9 December intygat, att någon vidare utdelning icke vore att förvänta, hade redan då det resterande beloppets afskrifning satts i fråga, men uppskjutits i afvaktan på att gäldenären möjligen kunde erhålla tillgångar att betala äfven detta belopp, och först verkstälts 1883, sedan beloppet under de fyra föregående åren balanserats, och öfverexekutor intygat, att gäldenären fortfarande saknade tillgång. Styrelsen ansåge nemligen ej tillbörligt att i räkenskapen bibehålla såsom tillgång en fordran, för hvilken ingen valuta vore att påräkna, och funne afskrifningen deraf befogad äfven derför, att krafvet, såsom ofvan omförmälts, uppkommit af transporter, som förmedlats af den vid sidan af den egentliga jernvägstrafiken stående faktorirörelse statsbanan drefve vid Fryksta för spedition af varor, som på Frykensjöarne sändes till eller från jernvägen, och att denna affär liksom all annan kommersiel verksamhet måste vara utsatt för risker, samt att förlusten i närvarande fall mer än väl betäcktes af hvad sagda rörelse årligen lemnade i ren behållning. För öfrigt ville Styrelsen påpeka, att Styrelsen vid afskrifningen ej lemnat möjligheten att i en framtid utbekomma beloppet obeaktad, enär hon i den af Revisorerne åberopade skrifvelsen i ämnet ålagt distriktsbefälet att anmäla, när det yppade sig att gäldenären erhållit några tillgångar, på det att åtgärder då skulle kunna med någon utsigt till framgång vidtagas för fullföljande af krafvet.

Utskottet, som i likhet med Revisorerne ansett, att Trafikstyrelsens beslut i afseende å ifrågavarande fordrans afföring ur räkenskaperna icke stått i öfverensstämmelse med de för dylika fall gällande bestämmelser, hvilka innefattas i Kongl. förordningen af den 11 December 1830 angående behandlingen af extra ordinarie afskrifningsfrågor och anmärkningsmål, har emellertid förestält sig, att de vid driften och förvaltningen af statens jernvägar förekommande, vid tiden för nämnda författnings utfärdande icke anade förhållanden äro af den särskilda beskaffenhet, att samma bestämmelser, som gälla för afskrifning af kronans fordringar i allmänhet, må hända icke böra tillämpas i afseende å kronans på jernvägstrafikens affärsverksamhet grundade fordringsanspråk; hvadan Utskottet velat ifrågasätta behofvet af, att särskilda stadganden för Trafikstyrelsens förfarande i dylika fall utfärdas.

På grund häraf får Utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t behagade taga i öfvervägande, huru vida icke särskilda föreskrifter må böra meddelas om huru vid afskrifningar af jernvägstrafikens osäkra fordringar skall förfaras.

§ 10.

Stuteriöfverstyrelsen och stuterierna.

(Rev. ber. pag. 157. — Utl. pag. 416—419.)

Ang. en utgift för kosthållning vid auktion å Ottenby stuteri.

Vid granskning af räkenskaperna för Ottenby stuteri hafva Revisorerne anmärkt, att till bestridande af utgifterna för kosthållning och logis åt auktionsbesökande vid 1883 års hästauktion å Ottenby stuteri, enligt en af stuteriets chef utfärdad och af chefen för Stuteriöfverstyrelsen godkänd räkning, under revisionsåret utbetalts ett belopp af 400 kronor, hvilka utgifter icke synts hafva bort af statsmedel bekostas.

I häröfver afgifvet utlåtande har Stuteriöfverstyrelsen, med öfverlemnande af förklaringar från så väl f. d. chefen för Stuteriöfverstyrelsen som ock chefen för Ottenby stuteri, samt under förmälan, att Revisorernes omförmälda anmärkning varit under öfverläggning inom stuterikommissionen, anfört, att Stuteriöfverstyrelsen visserligen hyste den af bemälda kommission enhälligt uttalade åsigt, att, så länge hästauktionerna komme att hållas å Ottenby, stuteriets nytta och fördel

otvifvelaktigt måste anses bäst främjas derigenom att godtgörelse för ifrågakomna, till följd af lokala förhållanden oundvikliga auktionskostnader fortfarande finge med enahanda belopp som hittills från inflytande auktionsmedel till stuterichefen utbetalas; men att Stuteriöfverstyrelsen, med anledning af hvad Riksdagens revisorer i förevarande afseende anmärkt, ville föranstalta om utredning, huruvida dessa auktioner med mindre kostnad för stuteriet hädanefter måtte kunna ega rum i Kalmar.

Med afseende derå, att Stuteriöfverstyrelsen, enligt hvad i anförda utlåtande meddelats, har för afsigt att föranstalta om en utredning, huruvida icke ifrågavarande auktioner må kunna till annan ort förläggas, och derigenom de anmärkta utgifterna för framtiden undvikas, har Utskottet ansett sig böra hemställa, att vid den afgifna förklaringen må

bero.

Konsistorierna och läroverken.

§ 11.

(Rev. ber. pag. 229. — Utl. pag. 424.)

Ang. redovisningen af Östersunds läroverks medel.

Vid granskning af Östersunds högre allmänna läroverks räkenskaper för revisionsåret hade Revisorerne, som för jemförelses skull jemväl tagit del af de fem nästföregående årens hufvudredogörelser för läroverket, funnit, att desamma för åren 1878—1883 underskrifvits, utom af redogöraren, äfven af flere eller färre bland läroverkets lärare, men af dessa senare med uttrycklig hänvisning till de anmärkningar, som gjorts i de af läroverkets revisorer för motsvarande år afgifna revisionsberättelser. Sådana berättelser funnes fogade vid läroverkets räkenskaper för åren 1879 och 1883, och för förstnämnda år funnes äfven redogörarens förklaring, hvaremot, för så vidt Revisorerne kunnat inhemta, för de öfriga åren både revisionsberättelse och förklaring saknades. Af de tillgängliga handlingarne framginge emellertid, att från lärarnes sida flere gånger anmärkts, att de hos redogöraren innestående kontanta behållningarna varit allt för stora, och att större delen deraf bort göras räntebärande genom insättning i någon bank; och hade denna anmärkning särskildt i 1883 års revisionsberättelse blifvit betonad.

Räkenskaperna hade vid slutet af nedannämnda räkenskapsår upptagit följande kontanta behållningar nemligen:

1878 till	kronor	1,280:	50
1879 „	„	1,384:	85
1880 „	„	3,662:	10
1881 „	„	4,724:	09
1882 „	„	5,612:	22
1883 „	„	5,653:	78;

Beträffande 1883 års behållning hade läroverkets revisorer anmärkt, dels att densamma rätteligen utgjort 5,912 kronor och 72 öre, och dels att den icke för revisorerne uppvisats. Deremot hade läroverkets inspektor å hufvudredogörelsen tecknat intyg, att vid hållen kassainventering den i redogörelsen utbalanserade behållning äfvensom vederbörliga säkerhetshandlingar befunnits i behörig ordning förvarade; och hade Riksdagens revisorer lika med läroverkets revisorer, ansett sig böra yrka, att kassabehållningarna i möjligaste mån måtte insättas i bank eller utlånas mot säkerhet.

Med öfverlemnande af vederbörandes förklaring i anledning af Revisorernes omförmälda anmärkning har Domkapitlet i Hernösand uti afgifvet utlåtande meddelat, att Domkapitlet rörande samma förhållande vid ifrågavarande läroverks räkenskaper för år 1884 i skrifvelse till Kammarrätten framhållit olämpligheten och risken af, att större summor af läroverkets tillgångar inneståått hos dess rektor, helst derigenom vid möjligen inträffande konkurs eller dödsfall tillgångar kunde saknas hos bemälde rektor att gälda den hos honom innestående, läroverkets kassor tillhörande behållning; och kunde Domkapitlet nu så mycket hellre förena sig i det af Revisorerne framstälda yrkandet, som dylikt flere gånger af läroverkets revisorer och Domkapitlet blifvit framställdt.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, har Herr Statsrådet och Chefen för Ecklesiastikdepartementet efter ingåendet af Domkapitlets omförmälda utlåtande, i embetsskrifvelse af den 30 nästlidne Januari anmodat Domkapitlet att skyndsamt inkomma med förslag till sådana anordningar, hvarigenom det anmärkta missförhållandet må kunna förebyggas; och då sålunda rättelse i det af Revisorerne afsedda syfte är att emotse, får Utskottet hemställa, att vid hvad i ärendet förekommit må

bero.

Kongl. Akademien för de fria konsterna.

§ 12.

(Rev. ber. pag. 289. — Utl. pag. 432—434.)

Ang. de till statybildhuggaren upplåtna lägenheter.

Enligt hvad Revisorerne meddelat, hade på hemställan af Öfverintendentsembetet Kongl. Maj:t genom bref den 29 September 1848 resolverat, att till statybildhuggareboställe skulle anvisas så väl hela den till boningsrum, atelier m. m. inredda bottenvåningen af den s. k. gamla gjuthustomtens åbyggnad vid Beridarebansgatan i Stockholm, med efteråt omförmäldt undantag, som ock den öfversta på gjuthustomten belägna våningen; detta på Öfverintendentsembetets förmälan, att, ehuru det vid första betraktande kunde synas, som skulle statybildhuggaren härigenom erhålla ett större antal rum än han efter vanlig beräkning kunde anses behöfva, det dock vid närmare undersökning befans, att denne konstnärs egentliga boställe vore, under hänsigt till rummens och lägenheternas indelning, läge och särskilda beskaffenhet, endast för en bildhuggare användbart och i det närmaste motsvarande hvad som tillförene varit åt statybildhuggarne upplåtet. Sedermera hade, enligt Kongl. brefvet den 11 April 1867, medgifvits statybildhuggaren att på viss tid få uthyra nyssnämnda bottenvåning; ett medgifvande, som sedermera förnyats och ännu fortfore. Statybildhuggaren hade genom kontrakt den 31 December 1873 till Direktionen för Nya elementarskolan uthyrt bottenvåningen, bestående af 7 rum, 2 tamburer, kök och källare, för en årlig hyra af 1,500 kronor. Dertill komme så väl atelier som boställsvåning af 7 rum med kök, domestikrum och tambur i husets öfre våning. Då sistnämnda förmån mer än till fyllest ansåges motsvara det afdrag af 1,000 kronor i aflöningen vid Akademiens för de fria konsterna läroverk, som statybildhuggaren i jemförelse med de öfrige lärarne vore underkastad, syntes han enligt Revisorernes förmenande genom det tillägg af 1,500 kronor, som erhållits genom bottenvåningens uthyrande, hafva fått en fördel som icke vore af något skäl motiverad. Samma vånings uthyrande jäfvade äfven rigtigheten af Öfverintendentsembetets ofvan omförmälda uttalande, att bostället i sin helhet endast för en statybildhuggare vore användbart. På dessa grunder hade Revisorerne ansett, att bottenvåningen i omförmälda byggnad borde vid nuvarande boställsinnehafvarens afgång för statsverkets räkning tagas i anspråk.

Med anledning af Revisorernes anförda framställning har Akademien för de fria konsterna i afgifvet utlåtande erinrat, att om än de till framtida indragning föreslagna rummens ifrån både atelier och begagnad bostadslägenhet isolerade läge och deras sedan år 1867 medgifna uthyrande förklarade den framstälda anmärkningens tillkomst, en sådan indragning likväl icke ändamålsenligt och rättvist skulle kunna göras utan beredande åt den kommande tjensteinnehafvaren af vederlag, bestående dels i tilldelandet åt honom af ett mindre antal, intill och i kommunikation med den stora atelieren liggande och för statybildhuggaren åliggande undervisningsskyldighets utgörande väl behöfliga rum, dels ock i ett så afpassadt penningebelopp, som vid nytt tillträde kunde anses skäligt för att, under penningens då sannolikt ytterligare sänkta värde, och då säkerligen än starkare framträdande kraf på statybildhuggarens lärareverksamhet, i fördelar möjligast nära likställa den nytillträdande med sin föregångare; och hade Akademien, såsom ytterligare skäl för att en penningeersättning i nu antagna fall borde tillerkännas en kommande tillträdare af statybildhuggarebefattningen, åberopat dels den stora, sannolikt äfven växande betydelsen af ifrågavarande konstfack, dels såväl fåtaligheten af för skulpturlärareplatsen qvalificerade personer, som dermed i sammanhang stående svårighet för Akademien att utan jemförelsevis goda aflöningsförhållanden, kunna tillfredsställande besätta densamma.

Till närmare upplysning angående statybildhuggarens aflöning har Utskottet velat erinra, att, enligt den för Akademien för de fria konsterna faststälda stat, de fyra professorer vid Akademien, hvilka undervisa i figurteckning samt målning och modellstudium åtnjuta i lön 2,000 kronor hvardera, samt att af dessa lärare de två professorerna i målning ega uppbära i tjenstgöringspenningar 2,000 kronor hvardera, under det att de två öfriges tjenstgöringspenningar uppförts till 1,000 kronor för dem hvar. Enligt hvad af Statsrådet och Chefen för ecklesiastikdepartementet, vid föredragning af frågan om lönereglering för bemälde tjenstemän till statsrådsprotokollet för den 7 Januari 1878 anfört, hade skilnaden i dessa professorers tjenstgöringspenningar sin grund deri, att de två förstnämnde hade tjenstgöring både vid dagen och vid eldsljus eller om aftnarne, men de två senare endast om aftnarne, till följd hvaraf dessas tid för egna arbeten icke i lika mån toges i anspråk. Den af sistnämnde professorer, som vore bildhuggare, skulle fortfarande såsom förut hans företrädare allt sedan Sergels tid åtnjuta förmånen af boställe och atelier, men detta berodde derpå, dels att bildhuggaren här i norden hade svårare än t. ex. idkaren af målning att genom artistiskt förvärf bereda sig en tryggad

ställning, medan det dock, å andra sidan, vore af vigt för samhället att kunna få större monumentala skulpturarbeten utförda i hemlandet,dels att atelierer med det för en statybildhuggares verksamhet erforderliga utrymme till golfyta och höjd svårligen kunde erhållas i enskild byggnad och passande lokal dertill ej vore att tillgå inom Akademiens egendom.

Utskottet anser visserligen, att statybildhuggaren på de sålunda anförda skäl bör genom åtnjutande af fri bostadslägenhet och atelier erhålla någon förmån framför den andra professoren i modellstudium; men i likhet med hvad Revisorerne anmärkt, har Utskottet funnit de till statybildhuggaren hittills upplåtna lägenheterna vara öfver höfvan vidsträckta; och då den framstående konstnär, som senast innehaft statybildhuggarebefattningen, numera aflidit, anser Utskottet tiden vara inne att vidtaga någon reglering i berörda afseende.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes, före tillsättandet af den lediga statybildhuggarebefattningen, taga i öfvervägande, huruvida icke någon eller några af de hittills af statybildhuggaren disponerade lägenheter må kunna från nämnde embetsmans boställe frånskiljas och för annat statens ändamål användas.

§ 13.

Hvad i öfrigt blifvit af Revisorerne anmäldt och erinradt har Utskottet funnit dels vara af beskaffenhet att lämpligen böra tagas i öfvervägande vid behandling af de utgiftsanslag, Revisorernes framställning berör, dels hafva medfört åsyftad rättelse, dels vara genom vederbörandes utlåtanden nöjaktigt förklaradt, dels ej vara af den vigt, att, oaktadt förklaringen ej varit fullt tillfredsställande, någon Riksdagens åtgärd bort af förhållandet påkallas, dels slutligen icke hafva varit af beskaffenhet att från Utskottets sida påkalla något yttrande.

Stockholm den 16 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:
GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid § 9, (angående en af Jernvägstrafikstyrelsen verkstäld afskrifning af en fordran):
af Herr Friherre *B. A. Leijonhufvud;* samt
vid § 12 (angående de till statybildhuggaren upplåtna lägenheter):
af Herr *C E. Casparsson.*

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1886.

N:o 15.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Febr. 1886, kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående Riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit sedan början af 1885 års riksdag.

(R. A.)

Sedan Stats-Utskottet tagit kännedom om den af Riksdagens år 1885 församlade revisorer afgifna berättelse om granskningen af Riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning, hvilken berättelse till Utskottet remitterats och bland Kamrarnes ledamöter i tryck utdelats, samt genomläst de protokoll, hvilka blifvit hos Fullmägtige i Riksgäldskontoret förda efter den 13 Augusti 1885, med hvilken dag Revisorernes protokollsgranskning slutade, till och med den 21 Januari 1886, å hvilken dag Fullmägtiges berättelse till innevarande Riksdag blifvit afgifven, får Utskottet nu meddela yttrande öfver hvad Revisorerne i sin berättelse i ett eller annat hänseende anfört samt hvad i öfrigt vid berörda, af Utskottet verkstälda granskning förekommit.

1:o.

Angående skilnaden mellan statens utgifter för jernvägslån och statens inkomster dels af behållna trafikmedel, dels af enskilda jernvägsaktiebolags annuitetsliqvider.

Sistlidna års Riksdags Stats-Utskott lemnade i sitt utlåtande N:o 2 uppgifter i ofvan angifna afseende för år 1884. Till fullföljande här-

af för det senast tilländagångna året *1885* får Utskottet nu meddela följande siffror:

af Riksgäldskontoret utbetald ränta å de fonderade statslånen (i hvilken post ej inbegripits ränta å de för jernvägshypoteksfondens räkning använda obligationer af 1875 och 1878 års lån, hvilken af nämnda fond Riksgäldskontoret godtgöres)		kronor 9,636,784: 30
till Statskontoret levererad behållning af trafikinkomsten å statens jernvägar	kronor 7,000,000: —	
å lånen till enskilda jernvägar till Riksgäldskontoret inbetald ränta	„ 1,512,999: 09	„ 8,512,999: 09
ränteskilnad, som måst af andra statsmedel gäldas		kronor 1,123,785: 21
kapitalafbetalning å de fonderade statslånen		kronor 2,202,774: 20
kapitalinbetalning å lånen till enskilda jernvägar		„ 567,642: 55
skilnad, som af andra statsmedel guldits		kronor 1,635,131: 65.

Härvid är dock, beträffande ofvanberörda *ränte*skilnad, att märka, att å vissa lån till enskilda jernvägsanläggningar för år 1885 upplupit ränta, med hvars erläggande anstånd af Riksdagen medgifvits, men hvilken räntefordran i verkligheten utgör ett Riksgäldskontorets under året uppkomna tillgodohafvande hos enskilda jernvägar. Detta räntebelopp uppgår till 207,602 kronor 57 öre.

I fråga åter om jemförelsen mellan de två kapitalbeloppen torde här böra erinras, att skilnaden mellan dem, 1,635,131 kronor 65 öre, utgör en verklig kapitalbildning.

2:o.

Angående Dalslands kanalaktiebolag.

(Rev. ber. sid. 64—71. Utl. sid. 214.)

Såsom tillägg till hvad Revisorerne beträffande detta bolag anföra, får Utskottet meddela, att, efter den 21 December 1885 verkstäld inbetalning å bolagets skuld för lånet till segelleds öppnande från Hattefura till Stora Lee af 4,086 kronor 75 öre, utgörande återstoden af 1881 års annuitet, och 22,841 kronor 25 öre i afräkning å 1882 års annui-

tet, och sedan 1885 års annuitet den 31 December samma år till inbetalning förfallit med 40,000 kronor, bolagets ifrågavarande skuld vid sistnämnda års slut utgjorde, i kapital 621,773 kronor 93 öre och i ränta 466 kronor 33 öre, eller tillhopa 622,240 kronor 26 öre, hvaraf voro förfallna och oguldna, å kapitalskulden 136,692 kronor 42 öre och i ränta nyssnämnda belopp af 466 kronor 33 öre.

3:o.

Angående Kinda kanals aktiebolag.

(Rev. ber. sid. 70—75.)

Å detta bolags lån har, efter det Riksdagens revisorer afgåfvo sin berättelse, den 28 December 1885 i ytterligare afräkning å 1882 års annuitet afbetalts 11,113 kronor 60 öre, motsvarande den för år 1885 debiterade ränta, och utgjorde derefter bolagets skuld vid 1885 års utgång 370,453 kronor 45 öre, allt kapital, hvaraf 76,386 kronor 40 öre till betalning förfallna.

4:o.

Angående Vexiö—Alfvestads jernvägsaktiebolag.

(Rev. ber. sid. 112—117.)

Vid läsningen af Fullmägtiges protokoll har Utskottet inhemtat, att Kongl. Maj:t enligt till Fullmägtige aflåtet bref af den 11 December 1885 förordnat, att den annuitet, bolaget har att å erhållet statslån till Riksgäldskontoret inbetala, dittills utgörande fem procent å det primitiva lånebeloppet 434,000 kronor, deraf fyra procent å oguldna återstående beloppet beräknats såsom ränta, skall från och med år 1886 och vidare framgent beräknas till sju procent å det ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först skall godtgöras ränta efter fyra procent å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgöra afbetalning derå.

5:o.

Angående Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag.

(Rev. ber. sid. 120—125.)

Utskottet har inhemtat, att af den vid 1885 års slut förfallna annuitet 162,000 kronor å bolagets statslån till Riksgäldskontoret erlagts den 31 December samma år 62,000 kronor och den 16 dennes 20,000 kronor; hvaremot återstoden jemte förskrifven 6 procent öfverränta ännu är ogulden.

6:o.

Angående Bergslagernas jernvägsaktiebolag.

(Rev. ber. sid. 132—137.)

Beträffande detta bolag får Utskottet meddela, att Riksgäldskontoret tillhöriga, af bolaget utgifna 5 procent obligationer å 108,000 kronor utlottats till betalning den 15 sistlidne Januari och samma dag infriats. De derefter återstående enahanda obligationer, som af Riksgäldskontoret innehafvas, uppgå till ett nominelt belopp af 6,291,000 kronor, bokförda till det af 1878 års Riksdag bestämda inköpspris, 90 procent af samma belopp. Räntan å de af Riksgäldskontoret uppköpta Bergslagernas jernvägsaktiebolags obligationer är ogulden för tiden från den 15 Juli 1882. Kontorets hela räntefordran å dessa obligationer utgjorde vid 1885 års slut 1,123,458 kronor 73 öre.

7:o.

Angående Vislanda—Bolmens jernvägsaktiebolag.

(Rev. ber. sid. 140—143).

Utskottet har vid läsningen af Fullmägtiges protokoll inhemtat, att af de vid 1884 och 1885 årens slut förfallna annuiteter å det till nämnda bolag utbetalta lån, hvilka annuiteter tillsammans utgjort 86,350 kronor, hittills inbetalts endast under år 1885 erlagda 20,000 kronor. Riksgäldskontorets förfallna fordran vid sistnämnda års slut utgjorde i kapital 8,850 kronor 88 öre och i ränta 57,499 kronor 12 öre.

8:o.

Angående Varberg—Borås jernvägsaktiebolag.

(Rev. ber. sid. 144—147).

Revisorerne anmärka, att bolaget uppgifvit sin ränteskuld till Riksgäldskontoret vid 1884 års slut utgöra 56,805 kronor 56 öre, men att enligt Riksgäldskontorets räkenskaper samma skuld utgjorde 77,500 kronor 1 öre. För vinnande af önskvärd öfverensstämmelse mellan Riksgäldskontorets och bolagets räkenskaper hafva Revisorerne ansett en rättelse härutinnan böra i bolagets bokföring ega rum.

Fullmägtige i Riksgäldskontoret hafva genom remiss beredt bolagets styrelse tillfälle att öfver denna Revisorernes framställning afgifva förklaring; men någon sådan har ej till Riksgäldskontoret inkommit.

Då Fullmägtige ej lära underlåta att vidtaga åtgärd i detta ärende, om någon sådan skulle finnas erforderlig, har Utskottet endast velat förhållandet för Riksdagen

anmäla.

9:o.

Angående Hultsfred—Vesterviks jernvägsaktiebolag.

(Rev. ber. sid. 156—160).

Af 1885 års annuitet å detta bolags lån, förfallen till betalning vid samma års slut och utgörande 96,250 kronor, inbetaltes då endast 77,000 kronor; hvarefter den 31 December 1885 återstodo förfallna och oguldna 19,250 kronor, hvaraf 10,106 kronor 25 öre kapital och 9,143 kronor 75 öre ränta.

10:o.

Angående det nya 3 1/2 procent statslånet.

I sin till innevarande Riksdag afgifna berättelse hafva Fullmägtige anmält, att de beslutat upplägga ett nytt svenskt tre och en half procent statslån å 72,000,000 kronor, eller 81,000,000 riksmark, afsedt dels, och hufvudsakligen, till konvertering af 1870 års 5 procent lån och 1876 års 4 1/2 procent lån, dels för fortsatt byggande af jernvägar och

för andra produktiva statsändamål. Med ett konsortium, bestående af Herrar M. A. von Rothschild & Söhne i Frankfurt am Main, Herr S. Bleichröder i Berlin, Direction der Discontogesellschaft i Berlin, Herrar L. Behrens & Söhne i Hamburg och Den Danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank, i Köpenhamn, hade Fullmägtige den 10 nästidne Januari afslutat kontrakt om nämnda lån och till konsortiet försålt obligationer af detsamma till ett belopp af 54,000,000 riksmark, att öfvertagas, 8,000,000 riksmark den 1 nästkommande April, då konverteringen af 1870 års lån komme att ega rum, och återstående 46,000,000 riksmark den 1 nästkommande Juni, då medel erfordrades för konverteringen af 1876 års lån. Riksgäldskontoret hade i kontraktet förbundit sig att, så vida icke Riksdagen eller dess Stats-Utskott skulle annorlunda förordna, hålla den öfverenskomna kursen för de fast öfvertagna obligationerna hemlig under tiden till den 1 nästkommande April, och Kongl. Maj:t hade den 11 Januari så väl faststält det beslut, Fullmägtige rörande berörda nya statslån fattat, som ock å lånet meddelat Sin nådiga garanti.

Vid läsningen af Fullmägtiges protokoll har Utskottet inhemtat, att ofvannämnda konsortium numera förklarat hinder ej längre möta för offentliggörande af omförmälda kurs; och får Utskottet så väl i fråga härom som beträffande lånet i öfrigt meddela, *att* obligationerna dateras den 1 Juni 1886 och förses med halfårsvis förfallande räntekuponger; *att* obligationerna utfärdas med svensk och tysk text samt i kronor och riksmark, med ett sådant förhållande mellan dessa två myntslag, att åtta kronor svara mot nio riksmark; *att* lånet skall amorteras inom 75 år, samt amorteringen taga sin början den 1 Juni 1887 och årligen ske efter utlottning; *att* Riksgäldskontoret från och med den 1 Juni 1906 är berättigadt att öka de årliga kapitalafbetalningarna äfvensom på en gång al pari återbetala lånets hela återstående belopp; *att* de fast öfvertagna obligationerna å 54,000,000 riksmark försålts till en kurs af nittiotvå procent utan någon jouissance eller stämpelkostnad; varande Riksgäldskontoret skyldigt vidkännas $3^1/_2$ procent ränta å lånebeloppen endast från inbetalningsdagarne; *att* valutan skall hållas Riksgäldskontoret till handa i Frankfurt am Main, Berlin eller Hamburg, i riksmark; *att* konsortiet åtagit sig att, om Riksgäldskontoret sådant skulle önska, utan någon provision eller courtage ombesörja valutans förvexling till pund sterling i London; *att* Riksgäldskontoret sjelft behållit de återstående obligationerna af lånet, å 27,000,000 riksmark; *att* någon försäljning af dessa obligationer ej får ega rum under år 1886; *att* under år 1887 konsortiet eger optionsrätt att öfvertaga hvad Riksgälds-

kontoret vill af dessa obligationer försälja till samma kurs, som varit bestämd vid de fast öfvertagna obligationernas framläggande till subskription; *att* Riksgäldskontoret efter år 1887 eger att fritt och oinskränkt disponera öfver samma obligationer; *att* Riksgäldskontoret är skyldigt bestrida kostnaden för de öfvertagna obligationernas utsändande till en af långifvarne äfvensom för första vidare-försändningen från denna till de öfriga långifvarne; samt *att* Riksgäldskontoret såsom vedergällning för bestyret med den utomlands skeende inlösen af obligationer och kuponger, äfvensom för redovisningen af de i sådant ändamål mottagna medel, skall godtgöra ett arfvode af $^1/_4$ procent å de inlösta obligationernas och kupongernas belopp, dock att, vid betalning efter uppsägning af lånets hela återstående belopp, Riksgäldskontoret godtgör endast $^1/_8$ procent dylik inlösningsprovision.

11:o.

Hvad Revisorerne i öfrigt i sin berättelse om granskningen af Riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning i ett eller annat hänseende anfört och hvad i öfrigt vid läsningen af Fullmägtiges protokoll förekommit har Utskottet funnit ej böra föranleda någon Utskottets anmälan eller hemställan.

12:o.

Angående ansvarsfrihet för Riksgäldskontorets styrelse.

Då Utskottet vid den nu verkstälda granskningen af Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning funnit Fullmägtige i nämnda kontor hafva med nit och omsorg uppfylt sitt vigtiga och ansvarsfulla kall, tillstyrker Utskottet,

att Fullmägtige må tillerkännas full ansvarsfrihet för alla beslut och åtgärder, som finnas antecknade uti deras protokoll från den 22 Januari 1885 till och med den 21 Januari 1886.

Stockholm den 20 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Vice Talmannen Herr *L. O. Larsson* har begärt att få antecknadt, att han icke deltagit i behandlingen inom Utskottet af detta utlåtande.

STOCKHOLM, P. A. NYMANS TRYCKERI, 1886.

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Febr. 1886, kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående personligt lönetillägg för Sekreteraren och ombudsmannen i Riksgäldskontoret S. H. Wikblad.

(R. A.)

I en till Stats-Utskottet ankommen skrifvelse af den 4 dennes hafva Fullmäktige i Riksgäldskontoret hemstält, det Stats-Utskottet behagade hos Riksdagen föreslå, att Sekreteraren och ombudsmannen i Riksgäldskontoret *Sven Herman Wikblad* måtte från och med innevarande års början, så länge han i berörda befattning qvarstode, erhålla ett personligt lönetillägg af 2,500 kronor årligen, att i sammanhang med den öfriga aflöningen till honom från Riksgäldskontoret utbetalas.

Såsom skäl för denna framställning hade Fullmäktige anfört, att sekreterarebefattningen hos Fullmäktige i Riksgäldskontoret länge betraktats såsom synnerligen vigtig. Den förre innehafvaren af denna befattning hade åtnjutit aflöningsförmåner, större än de nuvarande lämpade efter befattningens beskaffenhet. Han uppbar nemligen i årlig lön 4,400 kr. och såsom tjenstgöringspenningar 600 kr., eller tillsammans 5,000 kr., hvarjemte sekreteraren för biträde vid låneärenden årligen tilldelades ett särskildt arfvode, lämpadt efter mängden och beskaffenheten af dylika ärenden och uppgående till högst 3,000 kr., lägst 2,100 kr. för året. Dessutom åtnjöt han hyresfri bostad jemte kostnadsfri vedbrand. Slutligen medgafs

honom att vara kommissionär för enskilda lånesökande i Riksgäldskontoret och för sådane, som af annan anledning der hade att lyfta medel. Huru stort belopp han i egenskap af kommissionär hos Riksgäldskontoret för enskilda må hafva af dessa uppburit vore för Fullmäktige obekant, men allmänneligen ansågs sekreterarens samtliga aflöningsförmåner jemte arfvode såsom kommissionär i Riksgäldskontoret öfverstiga ett årligt belopp af 10,000 kr.

Vid den tid, hvarom nu vore fråga, eller före den senast verkstälda organisationen af göromålen i Riksgäldskontoret och fastställande af nu gällande aflöningsstat för tjenstemännen, innehade en särskild tjensteman ombudsmannabefattningen, för hvilken aflöningen var bestämd att utgå med 2,000 kr. i lön och 300 kr. såsom tjenstgöringspenningar; och kunde lönen ökas efter fem års tjenstgöring till 2,500 kr. och efter fem års ytterligare tjenstgöring till 3,000 kr., så att hela aflöningen för denne tjensteman kunde uppgå till 3,300 kr.

Sedan en del af de Riksgäldskontoret förut åliggande göromål blifvit å Statskontoret öfverflyttade, uppdrog 1873 års Riksdag åt Fullmäktige att uppgöra förslag till reglering af förvaltningsbestyren och tjenstegöromålen inom Riksgäldskontoret jemte aflöningsstat för dervarande tjenstemannapersonal; och blef, efter det beslut i vissa delar af frågan fattats vid 1874 och 1875 års riksdagar, Fullmäktiges slutliga förslag i ämnet vid 1876 års riksdag godkändt. Till följd af dessa beslut förminskades antalet af Riksgäldskontorets tjenstemän från 17 till 8, hvartill de nu uppginge. Sekreterarebefattningen förenades med ombudsmanstjensten, och faststäldes aflöningen för innehafvaren af dessa förenade befattningar att utgå med följande belopp, nemligen lön 4,400 kr., tjenstgöringspenningar 1,600 kr., eller tillhopa 6,000 kr.; dock skulle, så länge sekreteraren, hvilken, på sätt nyss nämndes, tillika vore ombudsman, innehade fri bostad, tjenstgöringspenningarne utgå med endast 600 kr., hvadan hans nuvarande aflöning uppginge till sammanlagdt 5,000 kr. jemte fri bostad.

I sammanhang med berörda lönereglering utfärdade Fullmäktige, på grund af Riksdagens bemyndigande, under den 12 Maj 1876 ny tjenstgöringsordning för tjenstemän och vaktbetjente i Riksgäldskontoret. Enligt 43 § af denna tjenstgöringsordning vore det tjensteman i Riksgäldskontoret uttryckligen förbjudet att såsom kommissionär taga någon befattning med i Riksgäldskontoret sökta eller derstädes utlemnade lån eller att för sina åtgärder inom kontoret mottaga någon vedergällning, annorledes än fastställd stat eller Fullmäktiges särskilda beslut medgåfve. I följd häraf och då vederbörande numera egde att omedelbart vända sig till Riksgäldskontoret, hade den nuvarande sekreteraren, lika litet som öfrige tjenstemän

i Riksgäldskontoret, kunnat bereda sig den ringaste inkomst såsom kommissionär hos kontoret.

Toges derjemte i betraktande, att den nuvarande tjensteinnehafvaren icke, såsom hans företrädare, åtnjöte fri vedbrand, vore det uppenbart, att en ganska väsentlig förminskning egt rum i de aflöningsförmåner, som för sekreteraretjensten eller i sammanhang med dess innehafvande tillförene utgått. Denna förminskning blefve än större, om jemförelse anstäldes emellan å ena sidan de sammanräknade aflöningsförmånerna för de särskilda tjenstemän, som förut innehaft sekreterare- och ombudsmansbefattningarne, och å andra sidan de nuvarande löneförmånerna för sekreteraren, som tilllika vore ombudsman.

Härvid framstälde sig sjelfmant en annan jemförelse, som för aflöningsfrågans bedömande vore af synnerlig vigt, nemligen huruvida göromålen vid den numera förenade sekreterare- och ombudsmansbefattningen till mängd och beskaffenhet motsvarade de förutvarande tjensteinnehafvarnes åligganden. Väl måtte det gerna medgifvas, att till följd af den verkstälda öfverflyttningen utaf en del göromål till Statskontoret, mängden af qvarvarande ärenden i Riksgäldskontoret något hade minskats, och utan en sådan minskning icke ens kunnat ifrågasättas en så betydlig reduktion i tjenstemännens antal, som vid den senast genomförda organisationen åvägabragts, men deremot borde icke heller förgätas, att organisationen skedde med hänsyn endast till dåvarande förhållanden, som åt Riksgäldskontoret antydde en mera begränsad och mindre vigtig verksamhet för framtiden. Det vore emellertid för Utskottet nogsamt bekant, hvilka betydande låne- och konverteringsoperationer, som i Riksgäldskontoret under senare åren blifvit utförda. Vid den verkstälda organisationen, då aflöningen för tjenstemännen bestämdes, kunde ingen förutse, att ett så stort och betydande arbete skulle förestå. Derföre hade ock aflöningen för en del tjenster föreslagits och faststälts till så lågt belopp. Erfarenheten hade emellertid visat, att göromålen för den nuvarande sekreteraren och ombudsmannen, hvilken under mer än 12 år innehaft dessa befattningar, i stället att förminskas fastmer både i vigt och omfång ständigt varit i stigande.

Till följd häraf och då den nuvarande innehafvaren af dessa befattningar på ett särdeles berömvärdt sätt städse fullgjort sina vigtiga åligganden, måste aflöningen för en person med så framstående duglighet, som han tillika besutte, anses alldeles otillräcklig. Vid en inrättning, sådan som Riksgäldskontoret, hvars hela styrelse vore underkastad årliga val, vore det ock af synnerlig vigt att söka genom den af tjenstemännen, som stode Fullmäktige närmast, bibehålla kontinuitet i göromålen, särskildt i afseende å de vigtiga låneärendenas behandling. Fullmäktige vore derföre lifligt

öfvertygade, att det låge i det allmännas välförstådda intresse att åt den nuvarande innehafvaren af berörda befattningar bereda sådana aflöningsförmåner, att det icke måtte vara endast förkärleken till ett en gång företaget arbete, som vid riksgäldsverket fästade en i allt vidare kretsar känd och uppskattad förmåga. Det värdefulla biträde, nuvarande sekreteraren lemnat Fullmäktige, torde, med hans ökade erfarenhet, i än högre grad komma de Fullmäktige till godo, som hade att fullfölja de vigtiga värf, hvilkas påbörjande och partiella utförande det varit nuvarande Fullmäktige förunnadt att ombesörja.

På dessa nu anförda skäl hade Fullmäktige, under tillkännagifvande det de icke ville under nuvarande förhållanden föreslå en reglering af lönen för framtida innehafvare af tjensten, gjort den framställning, som här ofvan blifvit nämnd.

Under åberopande af de skäl, som af Fullmäktige sålunda blifvit anförda, hemställer Utskottet,

att Sekreteraren och ombudsmannen i Riksgäldskontoret Sven Herman Wikblad må från och med innevarande års början, så länge han i berörda befattning qvarstår, erhålla ett personligt lönetillägg af 2,500 kronor årligen, att i sammanhang med den öfriga aflöningen till honom från Riksgäldskontoret utbetalas, dock under vilkor att förhöjningen icke kommer att verka höjning i pensionsbeloppet.

Stockholm den 20 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

af Herr *P. Pehrsson* i Törneryd.

Vice Talmannen Herr *L. O. Larsson* har begärt att få antecknadt, att han icke deltagit i behandlingen inom Utskottet af detta ärende.

Stockholm 1886. Kongl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & Söner.

N:o 17.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Febr. 1886, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående försäljning af förra hospitalssysslomansgården i Linköping. (I. A.)

Uti en till Riksdagen aflåten och till Stats-Utskottets förberedande handläggning öfverlemnad proposition (N:o 11) af den 30 December 1885 omförmäles, att bland de hospitalslägenheter, som blifvit till statsverket indragna, vore äfven den till boställe åt sysslomannen vid Linköpings hospital förut använda gården N:o 21 inom S:t Kors qvarter i Linköping, hvilken lägenhet sedan den 1 Oktober 1880 varit för kronans räkning uthyrd mot en afgift, som till den 1 sistlidne Oktober utgjort 255 kronor om året och för det löpande året uppginge till 315 kronor. Tomtplatsen, som uppgifvits vara väl belägen, omfattade en yta af 10,422 qvadratfot. Å densamma funnes tre byggnader af trä, nemligen två uthus och ett boningshus, hvilket senare innehölle å nedra botten kök, kammare och brygghus, i våningen en trappa upp tre rum och å vinden ett rum. Lägenhetens taxeringsvärde hade för år 1884 uppgått till 4,300 kronor. Såsom redan hyresbeloppet antydde och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Östergötlands län äfven meddelat, befunne sig byggnaderna i mycket förfallet skick. Då lägenheten, hvilken, så vidt utredas kunnat, underhållits uteslutande af hospitalsfonden, så länge den innehafts af vederbörande tjensteman, år 1880 tillsynats hyresgästen, hade husrötebeloppet uppgått till 431

kronor, och hade hyresgästen ej åtagit sig ansvara för andra än under hyrestiden uppkomna brister. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och Domänstyrelsen hade meddelat, att inga särskilda omständigheter förefunnes, som påkallade lägenhetens bibehållande för något kronans behof. Med hänsyn till byggnadernas nuvarande skick och deraf följande svårighet att fortfarande uthyra egendomen, samt då denna med den tillhörande, ej obetydliga tomtplatsen deremot syntes kunna med fördel för kronan försäljas, hade Domänstyrelsen gjort framställning om egendomens försäljande.

Med afseende å hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Östergötlands län och Domänstyrelsen sålunda upplyst och anfört, och då egendomen i följd af dess icke obetydliga tomtareal borde med större fördel för kronan kunna försäljas, än utarrenderas, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att egendomen måtte under de i Kongl. brefvet den 29 Maj 1874 stadgade vilkor, så vidt de vore tilllämpliga på fastighet i stad, å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas, med tillträdesrätt för köparen den 1 Oktober 1886; äfvensom att den för egendomen inflytande köpeskilling måtte få användas på enahanda sätt, som vore bestämdt i fråga om köpeskillingarne för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemlikt Kongl. brefven den 29 Maj 1874 och den 6 Juni 1879.

Utskottet, som emot Kongl. Maj:ts omförmälda framställning icke haft något att erinra, får alltså föreslå,

att hvad Kongl. Maj:t i förenämnda hänseende föreslagit måtte vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 23 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

N:o 18.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Februari 1886, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afsöndring af jord från Kungsörs kungsladugård i Vestmanlands län. (I. A.)

Enligt hvad af en till Riksdagen aflåten proposition (N:o 14) af den 30 December 1885 inhemtas, hade Konung Carls församling inom Vestmanlands län hos Kongl. Maj:t anhållit, att, enär församlingen måste anlägga ny begrafningsplats, samt ett jordområde om 4 tunnland eller en hektar 97,46 ar af den så kallade Ryttareplatsen å Kungsörs södra kungsladugårds utmark vore det enda ställe inom församlingen, hvilket, på icke för långt afstånd från kyrkan, ansåges till begrafningsplats tjenligt, nämnda jordområde måtte för berörda ändamål åt församlingen utan afgift upplåtas. Öfver denna ansökning hade yttranden afgifvits ej mindre af nuvarande arrendatorn af kungsladugården, kronofogden i orten, Domkapitlet i Strengnäs, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vestmanlands län samt Kammarkollegium, än äfven af Domänstyrelsen, efter vederbörande jägmästares och skogsinspektors hörande. Under åberopande deraf att arrendatorn icke gjort anspråk på ersättning för mistningen af marken samt att kronofogden vitsordat, att den ifrågasatta platsen, som vore särdeles tjenlig och välbelägen för det dermed afsedda ändamål, hade ringa värde för kungsladugården, men att dess beredande till begrafningsplats kräfde stora kostnader å församlingens sida, hade Kammarkollegium, lika med öfriga veder-

börande, tillstyrkt, att den ifrågavarande marken måtte åt församlingen för anläggning af begrafningsplats utan afgäld upplåtas, men att dervid borde såsom vilkor stadgas, dels att församlingen skulle till annat lämpligt ställe förflytta en å nämnda plats uppförd arbetarebostad samt bekosta den förändring af gällande skogsindelningsplan, som af skogens borttrödjande å platsen kunde betingas, dels att den skog, som derå komme att nedfällas, skulle användas på det sätt, som med skogshushållningsplanen vore bäst förenligt; och hade Domänstyrelsen anfört, att bifall till den sökta upplåtelsen icke föranledde ändring i gällande skogshushållningsplan, för hvilken tillämpningstiden tilländaginge midfastan 1891, och ej heller sedermera åstadkomme nämnvärd rubbning i skogsförhållandena vid egendomen, hvars utmarksareal omfattade 757 tunnland 22 kappland eller 374,05 hektar, samt att i händelse ansökningen vunne bifall, detta borde innefatta medgifvande för församlingen att till sig lösa å det till begrafningsplats afsedda området befintliga, för prydnad lämpliga och behöfliga träd mot af jägmästare med hänsyn till i orten gängse pris bestämd afgift, hvaremot öfriga å samma plats förefintliga träd borde för kronans räkning säljas.

På grund af hvad sålunda i ärendet förekommit, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att från Kungsörs södra kungsladugårds utmark måtte till Konung Carls församling för ofvan omförmälda ändamål utan afgäld för alltid upplåtas ifrågavarande jordrymd om 4 tunnland eller en hektar 97,46 ar af den så kallade Ryttareplatsen, med vilkor att församlingen till annat lämpligt ställe förflyttade förenämnda arbetarebostad samt med iakttagande af de utaf Domänstyrelsen föreslagna bestämmelser i fråga om de å det upplåtna området befintliga träd.

Stats-Utskottet, till hvars förberedande behandling denna proposition blifvit öfverlemnad, har emot den ifrågasatta jordafsöndringen icke haft annat att erinra än att, då i allmänhet hittills i likartade fall vid fråga om afhändande af statens jord en viss köpeskilling plägat bestämmas och ett frångående af de åsigter, som i sådant hänseende förut gjort sig gällande, måhända skulle kunna framkalla flerfaldiga anspråk på kostnadsfria upplåtelser af statens mark till kommuners eller menigheters behof, Utskottet ansett ersättning böra utgå för den ifrågasatta jordafsöndringen, hvilken ersättning i enlighet med hittills följda grunder synes böra bestämmas i viss köpeskilling för den afsöndrade marken till det belopp, som må blifva vare sig efter uppskattning i den ordning, Kongl. Förordningen den 14 April 1866, angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, stadgar, eller på annat lämpligt

sätt bestämd. Härjemte har Utskottet ansett såsom vilkor för afsöndringen böra föreskrifvas, att församlingen åtager sig stängselskyldighet i vanlig ordning.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning må af Riksdagen på det sätt bifallas, att Riksdagen medgifver,

att från Kungsörs södra kungsladugårds utmark må till Konung Carls församling för anlägging af ny begrafningsplats för alltid upplåtas ifrågavarande jordrymd om 4 tunnland eller en hektar 97,46 ar af den så kallade Ryttareplatsen, med iakttagande af de af Domänstyrelsen föreslagna bestämmelser i fråga om de å det upplåtna området befintliga träd, samt med vilkor, att församlingen dels vid jordens tillträdande erlägger den lösen, som i den ordning Kongl. Maj:t stadgar, kan varda bestämd, dels till annat lämpligt ställe förflyttar förenämnda arbetarebostad samt dels uppför och för framtiden underhåller lämpligt stängsel omkring den afsöndrade marken;

äfvensom att den för berörda jordområde inflytande köpeskilling må få användas på enahanda sätt, som är bestämdt i fråga om köpeskillingarna för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning eger rum jemlikt Kongl. brefven den 29 Maj 1874 och den 6 Juni 1879.

Stockholm den 23 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

N:o 19.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Febr. 1886, kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afsöndring af jord från militiebostället Refvinge i Malmöhus län till vapenöfningsplats för Södra skånska infanteriregementet m. m. (I. A.)

I en till Riksdagen den 29 sistlidne Januari aflåten proposition (N:o 21) har Kongl. Maj:t föreslagit, *att* vid förestående indragning till statsverket af fanjunkarebostället 1 mantal Refvinge i Refvinge socken af Malmöhus län måtte från bostället få afsöndras ett stycke mark af omkring 225 tunnlands vidd för att användas såsom vapenöfningsplats för Södra skånska infanteriregementet; *att*, i händelse af bifall till nämnda förslag, den från indragna kaptensbostället N:is 2 och 13 Hellestad afsöndrade och till Södra skånska infanteriregementets nuvarande mötesplats Tvedörra begagnade jord af omkring 35 tunnlands vidd, som icke vidare skulle blifva för vapenöfningarne behöflig, måtte få å offentlig auktion försäljas med tillträdesrätt å tid, som komme att af Kongl. Maj:t bestämmas, samt på de vilkor i öfrigt, hvilka omförmäldes i Kongl. brefvet den 29 Maj 1874, men med förbehåll att köparen af jorden åtoge sig andel i mantal i förhållande till stamhemmanets egovidd samt ensam vidkändes kostnaderna för berörda andels bestämmande; *äfvensom att* den för omförmälda 35 tunnland jord inflytande köpeskilling måtte

få användas på enahanda sätt, som vore bestämdt i fråga om köpeskillingarna för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemlikt Kongl. brefven den 29 Maj 1874 och den 6 Juni 1879.

Af det ifrågavarande proposition bilagda statsrådsprotokoll öfver landtförsvarsärenden af den 29 Januari 1868 inhemtas, att Generalbefälhafvaren i första militärdistriktet, hvilken på uppdrag af Arméförvaltningen utsett plats för de manskapsbaracker, hvilka, på grund af Kongl. brefvet den 18 Januari 1884, skulle å Södra skånska infanteriregementets mötesplats Tvedörra uppföras, i skrifvelse af den 16 Juli 1884 hos Kongl. Maj:t hemstält, att med verkställigheten af berörda byggnadsarbete måtte få anstå i afvaktan på undersökning, huru vida icke regementets nuvarande mötesplats borde utbytas mot annan sådan, hvilket generalbefälhafvaren för sin del tillstyrkt. Såsom skäl härför hade generalbefälhafvaren anfört: att utrymmet vid Tvedörra vore mycket inskränkt, enär hela arealen utgjorde 50 tunnland, hvarifrån måste afräknas lägerplatsen, skogsplantering och branta sluttningar m. m., utgörande tillsammans minst $^1/_3$ af arealen, så att för exercis blott kunde användas omkring 30 tunnland, hvilket vore alldeles för litet för detta regemente med dess ovanligt stora beväringskontingent; att manöver och skarpskjutning ej kunde å mötesplatsen utföras, utan måste verkställas på särskildt förhyrda fält, deraf manöverfältet vore beläget på 1 $^1/_4$ timmes och målskjutningsplatsen låge på $^3/_4$ timmes marschafstånd från lägret; att sjelfva lägerplatsen vore belägen i en håla med framför liggande hög backe och sålunda efter nederbörd vore mycket fuktig, hvarförutom, och då platsen vore inskränkt och trång samt byggnaderna lågo invid gränsen af fältet, desamma hade blifvit väl mycket sammanträngda med en mängd privata bostäder, och lägret sålunda utsatt för eldfara, som äfven inträffat; att då kring mötesplatsen vore uppförda en mängd privata boningshus, der allehanda ofog bedrefves, kontrollen öfver manskapets uppförande i hög grad försvårades; att vid Tvedörra saknades annan vattentillgång än ur gräfda brunnar, i följd hvaraf badning ej kunde företagas; samt slutligen att då Tvedörra vore beläget nära 2 mil från Lund, der post och äfven de flesta förnödenheter hemtades, 1 $^1/_2$ mil från Örtofta station samt 1 $^1/_4$ mil från Löberöds station, dessa långa afstånd fördyrade alla leveranser och inverkade ofördelaktigt i åtskilliga andra afseenden.

Till ny mötesplats för regementet hade Generalbefälhafvaren föreslagit ett område å militieboställlet Refvinge; och hade Generalbefälhafvaren i afseende å fördelarne af ett sådant utbyte af mötesplats andragit: att den areal, som komme att till mötesplats användas, vore

ett cirka 300 tunnland stort sandfält, som ej kunde med fördel odlas, och att detta fält, hvilket vore kuperadt samt delvis planteradt med små skogsdungar, således vore den fördelaktigaste terräng för infanteri, som kunde uppsökas; att i fältets omedelbara närhet funnes en stor å samt en större och två mindre sjöar med klart vatten på sandbotten; att tillräcklig och god plats för målskjutning och fältskjutning vore att tillgå invid lägerplatsen; att genom kortare afstånd till närmaste jernvägsstationer med sannolikhet kunde motses en väsentlig minskning i alla leveranspris å så väl proviant som å byggnadsmaterialier; att för närvarande inga privata bostäder, utom boställets byggnader, funnes inom gränserna och ej heller kunde i lägrets närhet uppföras i anseende till fältets stora areal; samt att lägerplatsen komme att förläggas på ett högt och sundt ställe, omgifvet af vackra ekar.

I öfrigt ansåge generalbefälhafvaren att, då sjukhus och 2 förrådshus vid Tvedörra vore fullt tidsenliga, dessa byggnader fortfarande kunde der förblifva för att ej fördyra flyttningskostnaden, hvilken dessutom syntes komma att minskas derigenom, att de nya barackerna blefve billigare att bygga på Refvinge än på Tvedörra, i anseende till kortare väg till jernvägsstation; och skulle, då nu utgående hyra, för skjutfältet 220 kronor och för manöverfältet 500 kronor, komme att besparas, kronan i verkligheten ingalunda göra någon uppoffring genom sandfältets afskiljande från bostället och användande till mötesplats, utan snarare deraf hafva ekonomisk fördel.

Sedan Arméförvaltningen blifvit i ärendet hörd och i afgifvet utlåtande tillstyrkt den ifrågasatta förflyttningen af Södra skånska infanteriregementets vapenöfningar till ofvanberörda plats, har Domänstyrelsen, efter inhemtande af yttranden ej mindre från innehafvaren af Refvinge boställe samt arrendatorn af samma boställe än äfven från t. f. domänintendenten och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län, för egen del anfört, att det af handlingarne i målet syntes styrelsen otvetydigt framgå, att den plats, som för närvarande användes för Södra skånska infanteriregementets vapenöfningar, i fråga om utrymme och i åtskilliga andra afseenden ej motsvarade de anspråk, som numera skäligen kunde ställas på en dylik plats, liksom att den i stället föreslagna marken vid bostället Refvinge vore för det afsedda ändamålet lämplig; och då, med afseende å hvad i ärendet blifvit upplyst rörande den naturliga beskaffenheten af sistberörda mark och dess umbärlighet för bostället såsom jordbruksegedom, det måste antagas att, i fall ett nytt öfningsfält skulle annorstädes anskaffas, kostnaden härför komme att vida öfverstiga den minskning i blifvande arrendeinkomst från Refvinge,

som genom den ifrågavarande markens frånskiljande föranleddes, ansåge sig Domänstyrelsen böra biträda förslaget att platsen för nämnda regementes vapenöfningar förlades till Refvinge boställe, samt att vid boställets skeende indragning till statsverket afskildes från egendomen till vapenöfningsplats det område, som funnes upptaget å en handlingarne bifogad »plan öfver exercisfältet vid Refvinge», dock att området ej gåfves större utsträckning norr om vägen till Qvinnevad, än som chefen för Södra skånska infanteriregementet i infordradt yttrande ansett behöfligt, om möjligt med någon rätning af den å planen i vinkel uppdragna gränslinien. Mot de åtgärder, som i händelse af bifall till nämnda förslag ifrågasatts rörande det nuvarande öfningsfältet vid Tvedörra, hade Domänstyrelsen ej något att erinra, utom hvad anginge den del af den från f. d. kaptensbostället Hellestad upplåtna mark, som med en areal af omkring 35 tunnland skulle återstå efter afsättande af erforderlig gårdsplan till sjuk- och förrådshusen, och hvilken ansetts böra genom Arméförvaltningens försorg och för dess räkning utarrenderas, intill dess marken vid ny utarrendering af bostället Hellestad blefve med detta förenad. Nu löpande arrendeperiod för Hellestad utginge ej förr än den 14 Mars 1898, hvaremot indragning af Refvinge boställe sannolikt komme att inom kort ega rum; och syntes landtförsvaret böra frånträda inkomsten af berörda, från Hellestad afsöndrade mark om 35 tunnland, så snart fältet vid Refvinge blefve i stället kostnadsfritt upplåtet, helst för de utgifter, hvilka enligt Arméförvaltningens förslag borde för tiden derefter med nämnda inkomst bestridas, antagligen andra medel kunde disponeras. I anledning häraf, och då styrelsen lika med domänintendenten och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansåge för kronan fördelaktigast, att nu ifrågavarande, från Hellestad upplåtna mark, hvilken vore af dålig beskaffenhet och afskild från boställets egor i öfrigt, blefve, när den afträddes af Arméförvaltningen, för statsverkets räkning försåld, hade Domänstyrelsen i underdånighet hemstält, att, derest, såsom ofvan föreslagits, fältet å Refvinge vid detta boställes indragning upplätes till vapenöfningsplats, omförmälda afsöndring från Hellestad, omkring 35 tunnland, samtidigt föryttrades under de vilkor, som stadgats i Kongl. brefvet den 29 Maj 1874, med förbehåll att köparen af samma afsöndring åtoge sig andel i mantal i förhållande till stamhemmanets egovidd, för hvilken andels bestämmande köparen ensam borde vidkännas de erforderliga kostnaderna.

Med hänvisande till hvad i öfrigt finnes uti förevarande ärende anfördt i ofvan åberopade statsrådsprotokoll, får Stats-Utskottet, till hvars förberedande behandling denna Kongl. proposition blifvit hän-

visad, efter tagen kännedom af de till ärendet hörande handlingar, hemställa,

att Kongl. Maj:ts omförmälda proposition måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

Stockholm, tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1886.

N:o 20.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Febr. 1886, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående inlösen af den Geschwornern Mathias Griesbachs rättsinnehafvare tillkommande årliga ersättning från statsverket för donerad kronotiondespanmål.

(I. A.)

Enligt hvad i ofvannämnde, till Stats-Utskottet remitterade Kongl. proposition (N:o 13) af den 30 December 1885 omförmäles, förekommer bland indelningsersättningar, som utgå från allmänna indragningsstaten, äfven den ersättning till Geschwornern Mathias Griesbachs arfvingar, som för det honom af Drottning Christina skänkta, men år 1684 till boställe åt kaptenlöjtnanten vid Dalregementet anvisade hemmanet Munkebo i Kopparbergs län är bestämd till 5 tunnor $^1/_2$ kappe spanmål årligen, att enligt Kongl. brefvet den 28 Juli 1852 utgå i penningar efter Kopparbergs läns markegångspris.

Sedan, med föranledande af Riksdagens i skrifvelse den 11 Maj 1876 gjorda framställning om vidtagande af sådan förändring i afseende å de till vissa verk och inrättningar m. m. utgående indelningsersättningar, att dessa ersättningar komme att utbytas mot till siffran bestämda penningebelopp, att årligen från Statskontoret utgå, fråga blifvit väckt om utbyte af nu ifrågavarande ersättning mot ett bestämdt årligt belopp eller om ersättningens inlösen till staten, samt Mathias Griesbachs rättsinnehafvare, i ärendet hörda, väl nekat att i utbyte mot ersättningen mottaga ett för all tid bestämdt årligt penningebelopp, men deremot förklarat sig villiga att anslaget för all framtid afstå mot en lösen, motsvarande anslagets efter medeltalet af 1875—1884 årens medelmarkegångspris för länet beräknade värde, kapitaliseradt efter fyra för hundrade, eller 2,068 kronor 75 öre, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen medgifva, att ofvanberörda, Geschwornern Mathias Griesbachs rättsinnehafvare tillkommande årliga ersättning från statsverket för do-

nerad kronotiondespanmål måtte, så vida aftal derom kunde med dem träffas, inlösas för all framtid genom utbetalning för en gång till dem från statsverket af ett belopp af tvåtusen sextioåtta kronor 75 öre.

Med hänvisande till det den Kongl. propositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 30 December 1885, får Utskottet, med afseende å hvad i detta ärende förekommit, hemställa,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 21.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Februari 1886, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af två af Kongl. Maj:t till Riksdagen aflåtna propositioner angående eftergift af kronans rätt till danaarf.

(I. A.).

Stats-Utskottet, som fått till förberedande handläggning emottaga två af Kongl. Maj:t aflåtna propositioner (N:is 6 och 24) om efterskänkande af kronans rätt till tvenne danaarf, har i ett sammanhang behandlat de deruti framstälda ärenden och får dem härmed till Riksdagens pröfning anmäla samt dervid meddela de yttranden, hvartill hvardera framställningen ansetts föranleda:

1:o) Enligt hvad af Kongl. Maj:ts proposition N:o 6 af den 6 November 1885 inhemtas, hade vid bouppteckning efter Pigan Maja

Greta Olsdotter, som den 7 December 1876 aflidit i Skara, anmält sig såsom arfvingar barnen till en hennes förut aflidne broder Johannes Johansson Öberg i Beten, nemligen sönerna Johannes, Ludvig, Gustaf, Vilhelm och Sanfrid samt döttrarna Maria Charlotta, Johanna, Gustafva, Thilda och Lisa. Af dessa hade sonen Ludvig sedermera aflidit; och hade bouppteckningen utvisat en behållning af 1,670 kronor 16 öre. Sedan kammaradvokatfiskalen efter stämning till rådstufvurätten i Skara yrkat, att, enär ofvanbemälde arfspretendenters fader varit oäkta son till Maja Greta Olofsdotters moder och andra arfvingar icke inom laga tid sig anmält, Maja Greta Olofsdotters qvarlåtenskap måtte förklaras utgöra danaarf, hade rådstufvurätten genom utslag den 29 September 1884, som vunnit laga kraft, förklarat Maja Greta Olofsdotters qvarlåtenskap skola såsom danaarf tillfalla kronan, i följd hvaraf kamreraren C. Fernström, som undfått rådstufvurättens förordnande att omhändertaga och utreda boet efter Maja Greta Olofsdotter, förpligtats att till kammaradvokatfiskalsembetet genast utgifva den enligt redan lemnad redovisning varande behållning i boet, 2,004 kronor 74 öre, jemte fordrad 4 ½ procent ränta å det i bankinrättning insatta belopp, 2,000 kronor, från den 1 Januari 1883 tills liqvid skedde. Ofvanbemälde brorson till Maja Greta Olofsdotter, Johannes Johansson i Beten, jemte mejeristen J. A. Johansson i Borgunda, såsom gift med nämnde Johannes Johanssons syster Johanna, hade derefter å egna och, under åberopande af vid rådstufvurätten företedda fullmakter, å öfriga syskons vägnar hos Kongl. Maj:t anhållit, att kronans rätt till ifrågavarande danaarf måtte efterskänkas till förmån för Maja Greta Olofsdotters brorsbarn. Till stöd för denna anhållan hade de anfört, att så väl aflidne Johannes Johansson som hans barn i deras nödstälda belägenhet alltid varit omhuldade af Maja Greta Olofsdotter, såsom hade hon varit helsyster till den förre, och att sökandena aldrig dragit i tvifvelsmål, att denne varit hennes äkta broder, till dess de erforo rätta förhållandet genom det prestbevis, hvarigenom de skulle styrka sig vara hennes arfvingar. Vidare hade sökandena åberopat ett af kyrkoherden i Odensåkers pastorat utgifvet intyg, deruti ordföranden i Låstads kommunalstämma instämt, af hvilket framginge, att, ehuru aflidne Johannes Johansson Öberg och hans hustru fört en stilla, sträfsam och hedrande vandel, det lilla dagsverkstorp, som de innehaft, likväl visat sig otillräckligt för den stora familjens underhåll, hvadan vid mannens frånfälle enka och barn befunnit sig i största nöd, men att sonen Johannes, som, då ännu icke tjuguårig, fått åtaga sig att, så godt ske kunde, göra rätt för torpet och äfven att bära de husfaderliga omsorgerna för

de yngre syskonen, genom allvar och förstånd gjort detta på ett så hedrande sätt, att med det torftiga understöd, som af kommunen erhållits, samtliga barnen blifvit jemförelsevis utmärkt väl uppfostrade, äfvensom att bref från Maja Greta Olofsdotter till sökanden Johannes Johansson, undertecknadt »din faster Margret», andades en synnerlig välvilja för honom och ett kärleksfullt deltagande för alla hans syskon. Jemte det ansökningen förordats till bifall, hade emellertid kyrkoherden hemstält, att brodern Gustaf Vilhelm, som lemnat landet och icke på ett par år låtit sig afhöra, måtte, i fall han ej återvände, uteslutas från delaktighet i danaarfvet. I anledning af ansökningen hade underdåniga utlåtanden afgifvits af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Skaraborgs län och kammaradvokatfiskalen, hvilka båda tillstyrkt efterskänkande af kronans behållna del af ifrågavarande danaarfsmedel, hvilka, enligt hvad kammaradvokatfiskalen upplyst, efter den 20 December 1884 skedd utanordning af advokatfiskalsembetet tillkommande aktoratsarfvode, utgjorde ett belopp af 1,946 kronor 59 öre. Med afseende å hvad i ärendet förekommit och då saknaden af testamentarisk föreskrift af pigan Maja Greta Olofsdotter om tilldelande åt broderbarnen af hennes qvarlåtenskap, torde kunna förklaras deraf, att hon antagit dem vara hennes laga arfvingar, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel, utgörande, efter afdrag af den kammaradvokatfiskalen tillkommande provision, ett belopp af 1,946 kronor 59 öre, må öfverlåtas på Johannes Johansson Öbergs i Beten barn, som äro i lifvet och vid tiden för medlens utbetalande till dem inom riket vistas, eller deras lagliga rättsinnehafvare.

Efter tagen del af de till ärendet hörande handlingar får Utskottet, som emot omförmälda framställning icke haft något att erinra hemställa,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit måtte vinna Riksdagens bifall.

2:o) Sedan förre tullvaktmästaren Henrik Holmberg, som varit bosatt vid Furusund, aflidit derstädes den 3 April 1882 utan att efterlemna kända arfvingar, hade efter Holmberg, hvilkens qvarlåtenskap uppgått till 7,677 kronor 75 öre, bevakats ett den 10 April 1866 af honom upprättadt, men ej bevittnadt testamente, enligt hvilket, sedan en uppgifven person, som emellertid aflidit före Holmberg, erhållit 1,000 kronor jemte de reverser, Holmberg af henne innehade, 5,000 kronor skulle tillfalla Holmbergs dotter Henriette Grandin. Angående berörda testamente hade handlanden Peter Petersson och förre handlanden Gu-

staf Stenbom, hörda såsom vittnen, intygat, att vid det tillfälle, då bouppteckning efter Holmberg förrättades, begge vittnena jemte boutredningsmannen genomgått och granskat Holmbergs handlingar och dervid påträffat, bland annat, ifrågavarande testmente, äfvensom åtskilliga bref från Henriette Grandin till Holmberg, som dervid benämndes fader; att vittnena, som under en lång följd af år varit nära bekanta och umgåtts med Holmberg, kunde taga på sin ed, att han egenhändigt skrifvit testamentshandlingen; att i boet ej funnits annat testamente; samt att det å handlingen befintliga sigillaftryck fullkomligt liknade graveringen å Holmbergs sigill, som fans bland hans qvarlåtenskap; tilläggande vittnet Stenbom, att Holmberg vid ett tillfälle omkring ett år före sin död för Stenbom omtalat, att Holmbergs dotter Henriette Grandin skulle ärfva honom. Ofvan bemälda Henriette Grandin eller, såsom hon enligt företedt prestbetyg kallades, Henrika Charlotta Grandin, vore född i Stockholm den 22 Januari 1843 af okända föräldrar. På sätt intyg från svensk-norska konsuln i Rom utvisade, uppehölle hon sig sedan flera år i nämnda stad, der hon försörjde sig med språklektioner, och befunne hon sig i behöfvande omständigheter. I företedda bref hade Holmberg kallat Henriette Grandin »min kära dotter» samt före sitt namn tecknat »Din hulde fader». Då Holmberg öfver sin qvarlåtenskap disponerat genom en handling, som, ehuru icke upprättad fullt i den form, som för testamente vore föreskrifven, dock otvifvelaktigt ådagalade, att Holmberg i lifstiden hyst den önskan och sökt att såsom sin yttersta vilja förordna, att en del af hans qvarlåtenskap skulle tillfalla Henriette Grandin, samt testamentet afsåge att från nöd skydda en nära anförvandt, hade Henriette Grandin gjort framställning om eftergift af kronans rätt till den del af qvarlåtenskapen, som Holmberg för henne afsett.

Yttranden öfver ansökningen hade afgifvits dels af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län, som, då klandertalan mot testamentet i fråga om de medel, som skulle tillfalla Henriette Grandin, icke syntes lämplig och kronan fullt värdig, tillstyrkt bifall till framställningen; och dels af Kammaradvokatfiskalen, hvilken jemväl förordat framställningen, dock med förbehåll af den rätt, som honom tillkomme. Jemte förklaringen hade Kammaradvokatfiskalen öfverlemnat Frötuna och Länna skeppslags tingsrätts den 7 April 1885 meddelade, laga kraftegande utslag, enligt hvilket tingsrätten, på yrkande af Kammaradvokatfiskalen, förklarat testamentet, såsom icke i vittnens närvaro upprättadt, kraftlöst samt ålagdt utredningsmannen i boet att till kronan utgifva behållningen. Med afseende å de i ärendet förekomna omständigheter har Kongl. Maj:t i en den 29 nästlidne Januari aflåten propo-

sition (N:o 24) nu föreslagit Riksdagen, att kronans rätt till det uti Holmbergs testamente för Henriette Grandin bestämda belopp, utgörande, efter afdrag af den Kammaradvokatfiskalen tillkommande provision, fyratusen femhundra kronor, måtte öfverlåtas å Henriette Grandin.

På grund af de i detta ärende förekomna omständigheter har Utskottet ansett att jemväl i förevarande fall kronans rätt till danaarf bör efterskänkas; och hemställer Utskottet alltså,

att Kongl. Maj:ts nu omförmälda framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockhom den 23 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar.

GUSTAF SPARRE.

N:o 22.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Febr. 1886, kl 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om afskrifning af en kronans fordran å arrende för Lyckeby kronoqvarn.

(I. A.).

I den af Riksdagens år 1885 församlade revisorer afgifna berättelsen angående statsverket hafva revisorerna (se pag. 96 och 97) meddelat, hurusom Förvaltningen af Sjöärendena å Kongl. Maj:ts och kronans vägnar genom kontrakt den 24 November 1865 till handlanden i Karlskrona I. A. Ohlssén upplåtit Lyckeby kronoqvarn på arrende under

10 år, räknadt från den 25 Oktober 1866 till samma dag år 1876, mot en årlig arrendeafgift af 5,001 riksdaler riksmynt, i hvilket kontrakt stadgats, bland annat, att kontraktet förverkades å arrendatorns sida med löpande arrendeårets slut, om han blefve nödsakad att afstå sin egendom till borgenärers förnöjande, och att, i händelse Kongl. Maj:t och kronan funne för godt att, under sådant förhållande, å nyo utbjuda qvarnverket genom auktion under den återstående arrendetiden, arrendatorn och hans löftesmän skulle ersätta kronan den förlust, som genom ett lägre arrende under den återstående kontraktstiden kunde uppkomma. Sedan Ohlssén afträdt sin egendom till borgenärers förnöjande och sålunda förverkat arrendekontraktet, hade Förvaltningen af sjöärendena den 12 Juni 1868 utfärdat kungörelse om auktion för arrendets öfvertagande på Ohlsséns och hans löftesmäns äfventyr under de återstående åtta åren af arrendetiden, eller från den 25 Oktober 1868 till samma dag 1876, och hade, efter hållen auktion, kontrakt blifvit den 11 Augusti 1868 upprättadt om arrendet emot årlig arrendeafgift af 2,701 riksdaler riksmynt.

Sedan till revisorernas kunskap kommit, att den fordran, kronan sålunda egde hos Ohlssén och hans löftesmän, icke blifvit till fullo gulden, icke balanserats i stationens hufvudbok och ej heller blifvit upptagen å de uppgifter på stationens alla fordringar och skulder, som skola enligt reglementet för flottan, första delen § 265 punkten f, åtfölja December månads kassaredovisning, hade, enligt hvad Revisorerna vidare omförmäla, från Marinförvaltningen begärts upplysningar om förhållandet. Med anledning häraf hade Marinförvaltningen anmodat stationsbefälhafvaren vid flottans station i Karlskrona att inkomma med specifik uträkning å den fordran, kronan kunde ega till följd af bristande fullgörande af Ohlsséns ofvannämnda arrendekontrakt, samt att i öfrigt afgifva fullständig utredning i ämnet; och hade till svar å Marinförvaltningens skrifvelse i ämnet stationsbefälhafvaren i Karlskrona i afgifvet utlåtande, deraf Revisorerna erhållit del, dels öfverlemnat så väl den begärda uträkningen å kronans fordran till följd af bristande fullgörande af ifrågavarande kontrakt, enligt hvilken uträkning denna fordran vid arrendetidens slut utgjorde 26,134 kronor 60 öre, som ock afskrift af en förteckning öfver stationens innestående fordringar vid slutet af år 1884, bland hvilka till åtgärd af stationens advokatfiskal öfverlemnade fordringar jemväl den nu omförmälda upptagits, dels äfven meddelat, att stationsbefähafvaren förständigat stationens räkenskapskontor att hädanefter, på sätt i ofvan åberopade § i reglementet för

flottan föreskrefves, vid December månads kassaredovisning foga uppgift å alla stationens fordringar och skulder.

I en inom Andra Kammaren väckt och till Stats-Utskottets förberedande behandling öfverlemnad motion (N:o 103) har Herr *August Pettersson* i Hasselstad, under förmälan, att såväl ofvan bemälde I. A. Ohlssén som den ena af löftesmännen å förstnämnda arrendekontrakt aflidit, båda i utfattiga omständigheter, samt att den andre löftesmannen ännu lefde, men icke egde några tillgångar, och att någon utsigt att i framtiden erhålla sådana för honom icke förefunnes, hemstält, att Riksdagen ville besluta, att Kongl. Maj:ts och kronans omförmälda fordran å ersättning för förlust i följd af berörda arrendekontrakt af den 24 November 1865 måtte varda afskrifven.

Då i Kongl. Förordningen af den 11 December 1830, angående extra ordinarie afskrifningsfrågor och anmärkningsmål, finnas meddelade föreskrifter om, huru skall förfaras vid sådana afskrifningar af kronans fordringar, derom nu fråga är, har Utskottet, som visserligen föreställer sig, att kronans ofvan omförmälda fordran lämpligen må kunna ur statens räkenskaper afskrifvas, dock ansett, att sådan afskrifning icke bör ske i annan ordning än den, som är i gällande författning bestämd; hvadan Utskottet hemställer,

att Herr August Petterssons förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 Februari 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, tryckt hos Nya Tryckeri-Aktiebolaget, 1886.

N:o 23.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 Mars 1886, kl. 3 e. m.

Memorial, i anledning af remiss med öfverlemnande af uppgift å de under år 1885 inträffade förändringar i statsverkets inkomster af för dess räkning utarrenderade kronoegendomar.

(I. A.)

Medelst remiss den 29 nästlidne Januari har Kongl. Maj:t låtit till Stats-Utskottet öfverlemna en af Domänstyrelsen upprättad och till Kongl. Maj:t insänd uppgift å de under år 1885 inträffade förändringar i statsverkets inkomster af för dess räkning utarrenderade kronoegendomar; och har Utskottet af denna förteckning inhemtat, *att* arrendeafgifterna för de vid årets början utarrenderade kronoegendomarne utgjort, förutom ett städjebelopp af 437,027 kronor 67 öre, för jord, qvarnar och fiskevatten 275,528 kubikfot 5,66 kannor råg, 268,960 kubikfot 4,27 kannor korn, 46,144 kubikfot 8,13 kannor, 8 centner hafre, 1,046 centner smör, 2,405 centner hö, 22,913 kronor 72 öre i forsellönsersättning och 1,601,670 kronor 65 öre i penningar, för skog 48 kubikfot 5 kannor råg, 48 kubikfot 5 kannor korn och 46,347 kronor 80 öre i penningar samt för jagt 41 kronor, *samt att* afgifterna *minskats*, förutom med ett städjebelopp af 7,520 kronor, för jord, qvarnar och fiskevatten med 19,839 kubikfot 2,55 kannor råg, 19,366 kubikfot 5,55 kannor korn, 4,320 kubikfot hafre, 65 centner 20 skålpund smör, 532

centner hö, 1,416 kronor 24 öre i forsellönsersättning och 52,199 kronor 12 öre i penningar samt för skog med 1,630 kronor 50 öre i penningar, men *ökats* för jord, qvarnar och fiskevatten med 4,102 kubikfot 6,50 kannor råg, 3,990 kubikfot 6,50 kannor korn, 875 kubikfot hafre, 37 centner 50 skålpund smör, 100 centner hö, 336 kronor 50 öre i forsellönsersättning och 137,860 kronor 10 öre i penningar samt för skog med 255 kronor, hvadan sålunda vid årets slut samtliga arrendeafgifterna för statens utarrenderade egendomar utgjort, förutom ett städjebelopp af 429,507 kronor 67 öre, för jord, qvarnar och fiskevatten 259,791 kubikfot 9,61 kannor råg, 253,584 kubikfot 5,22 kannor korn, 42,699 kubikfot 8,13 kannor hafre, 1,018 centner 30 skålpund smör, 1,973 centner hö, 21,833 kronor 98 öre i forsellönsersättning och 1,687,331 kronor 63 öre i penningar, samt för skog 48 kubikfot 5 kannor råg, 48 kubikfot 5 kannor korn och 44,972 kronor 30 öre i penningar och för jagt 41 kronor; hvilket Utskottet, som i sammanhang härmed velat för Riksdagen framlägga en förteckning öfver de hemman och lägenheter, som, jemlikt Kammarkollegii cirkulär den 14 Augusti 1874, blifvit intill 1885 års slut på offentlig auktion försålda (Bil. Litt. A), skolat till Riksdagens kännedom

meddela.

Stockholm den 2 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Förteckning å de hemman och lägenheter som, jemlikt Kongl. Kammarkollegii cirkulär den 14 Augusti 1874 och den 20 Juni 1879, blifvit under år 1885 af Kongl. Domänstyrelsen försålda.

Län.	Härad.	Socken.	Hemmans eller lägenhets namn	Nummer.	Mantal.	Areal: Åker, trädgård och tomt. Qv.-ref.	stgr.	Areal: Äng. Qv.-ref.	stgr.	Areal: Skogs- och hagmark Qv.-ref.	stgr.	Areal: Summa. Qv.-ref.	stgr.	Afgift arrende i penningar eller persedlar enligt 1882 års markegång. Kr.	öre.	Stadgadt, som utöfver årliga arrendet på en gång erlagts. Kr.	öre.	Taxeringsvärde år 1884. Kr.	öre	Köpeskilling. Kr.	öre.	De utfärdade köpebrefvens datum. År	Dag.
Upsala	Olands	Alunda	Gundby, indraget pipareboställe	1	1/4	280	--	—	—	504		784	—¹)	60	25	—	—	1,900	-	5,000	—	1885	20/3
Södermanlands	Akers	Akers	Carlstorp, d:o förareboställe	1	1/4	113	33	56	67	135		305	—¹)	155	50	—	—	2,850		9,000		1855	1/4
Östergötlands	Vifolka	Vestra Harg	Jordbron eller Joelstorp, d:o skogvaktareboställe	--	1/8	28	–	27	72	115	15	170	87	81	27	300	—	1,300	—	4,210		1885	1/4
Kronobergs	Allbo	Blädinge	Ekelsvarfven, d:o rustmästareboställe	1	1/4	33	60	28	-	56	–	117	60¹)	190	71	– –		2,100		4,500	—	1885	21/3
	Sunnerbo	Tutaryds	Skafta Nilsagård, d:o d:o	3	1/4	44	80	67	20	168	—	280	—¹)	88	90		—	6,300		11,500	—	1885	20/11
Malmöhus	Oxie	Hököpinge	Hököpinge, gatehus, d:o länsmansboställe	32.33 38.39 41.	—	30	25,75		-	—-	—	30	25.75	135	--	—-	-	4,100	—	4,000	-	1885	17/4
	Torna	Bonderups	Hyllinge, kronobete	– —	—	50	14	24	41	—	—	74	55	88	64	150	—	2,800	-	3,050		1885	17/4
	Frosta	Hurfva	Hurfva, d:o	—	—	10	97	—	—	—	—	10	97	31	66	—	—	600	—	1,205	—	1885	20/6
Göteborgs och Bohus	Lane	Herrestads	Vestra Trollgall, indr. länsmansboställe	1	1/4	53	23	50	50	2,420	98	2,524	71	146	88	—	—	2,500	-	4,000		1885	20/3
Elfsborgs	As	Rångedala	Rångedala Tolsgård, d:o profossboställe	7	3/8	33	59	125	86	301	64	461	09	90	44	—	—	2,500		5,675	—	1885	17/4
Skaraborgs	Walle	Bergs	Lastads qvarnstensbrott	-		—	—	—	—	46	90	46	90	—	—	—	—	—		1,450	—	1885	7/5
	Skånings	Skara	Afsöndrad jordrymd från indragna majorsbostället Götala N:is 1, 2	—	-	—	—	– –	—	1	24.25	1	24.25	—	—	—	-	—	—	30	—	—²)	
Vermlands	Karlstads tingslag	Hammarö	Afsöndrad jordrymd från indr. majorsbost. Hammar N:o 1	—		– –		—	—	2	39.75	2	39.75	—	—	—	—	---	—	122	80	—³)	
Vestmanlands	Akerbo	Odensvi	Kallsta, indraget fältväbelsboställe	1	1/4	67	30	22	12	29	05	118	47¹)	66	74	—	—	3,000	-	4,073	—	1885	20/4
	Wåla	Öster Wåla	Ragnarbo, d:o sergeantsboställe	1	1/4	52	24	26	16	46	90	125	30¹)	124	12	– –	—	6,400	—	8,350	—	1885	22/6
Kopparbergs	Kopparbergs fögderi	Stora Tuna och Gustafs	Mossby, d:o rustmästareboställe	-	3/16	23	22	21	05	147	52	191	79¹)	89	84	—	-	1,400	—	1,900	—	1885	20/3
	Näsgårds fögderi	Hedemora	Svedjan, d:o d:o	1	1/4	30	62	—	–	408	97	439	59¹)	99	75	–		2,900	-	7,500		1885	20/3
	Nedan Siljans fögderi	Gagnefs	Nordanback, d:o sergeantsboställe	1	3/32	23	89	35	15	240	66	299	70¹)	88	37	– –	—	1,800		3,200		1885	20/3
Jemtlands	Vestra fögderiet	Marby	Jersta, d:o fanjunkareboställe	1	[illegible]	95	84	1,104	09	171	38	1,371	31	180		—	—	8,100	–	10,500	-	1885	4/4
	Södra fögderiet	Bergs	Eltnäs, d:o d:o	1	[illegible]	242	23	534	30	1,256	11	2,032	64	31	—	—		9,600	--	10,500		1885	4/4
Norrbottens	Torneå fögderi	Öfver-Torneå	Hapakylä eller Taurcholm, d:o löjtnantsboställe	13	1/3	38	16	456	25	5,419	92	5,914	33	317	50	—	—	5,600	—	6,020	—	1885	14/8
			Sager	— —	—	1,251	41.75	2,579	48	11,471	82	15,302	71.75	2,066	57	450	—	65,750	—	105,785	80	—	—
			Transport från Stats-Utskottets Memorial N:o 33 den 23 April 1885	— —	—	5,348	67.50	15,755	73	60,093	15	81,197	55.50	13,562	08	784	37	395,164	99	900,832	69	—	—
			Summa	—	—	6,600	09.25	18,335	21	71,564	97	96,500	27.25	15,628	65	1,234	37	460,914	99	1,006,618	49	—	—

¹) Arealen enligt tabellerna till Kommitterades utlåtande den 19 Maj 1876.

²) Tillstånd till afsöndringen meddeladt genom Kongl. Bref den 15 Juni 1883; köpeskillingen erlagd den 30 Maj 1885.

³) Tillstånd till afsöndringen meddeladt genom Kongl. Bref den 23 Maj 1884; köpeskillingen erlagd den 14 Mars 1885.

N:o 24.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 Mars 1886, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om efterskänkande för år 1886 af tjugu procent å arrendena för kronans fastigheter.

(I. A.)

Under åberopande af den tryckta ekonomiska ställningen inom landet och med förmälan, att ställningen i synnerhet vore svår för dem bland statens arrendatorer, hvilka tillträdt sina arrenden, innan genom Kongl. Kungörelsen den 8 April 1871 blifvit föreskrifvet, att arrendeafgifterna för statens egendomar skulle bestämmas i penningar, har Herr *S. Johnson* i Hvetlanda i en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 175) föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva att för innevarande år 20 procent af arrendet finge efterskänkas de statens arrendatorer, som innehaft sina arrenden före utgifvande af omförmälda Kongl. Kungörelse af den 8 April 1871.

Efter erhållen remiss har Stats-Utskottet denna motion till behandling förehaft, men då, ehuruväl åtskilliga bland kronoegendomarnes arrendatorer visserligen icke torde kunnat undgå att på ett bekymmersamt sätt beröras af de tryckta förhållanden, hvarunder jordbruket inom landet för närvarande arbetar, deremot å andra sidan otvifvelaktigt finnas arrendatorer, hvilkas arrendekontrakt varit så förmånliga, att

de äfven under brydsamma tider kunna utan svårigheter utgöra de åtagna förbindelserna, i hvilket afseende särskildt torde böra uppmärksammas, att vid många kronoarrenden jemte jordbruksarrendena förefinnas skogsarrenden, hvilka ofta lemnat så stor vinst, att denna fullkomligt kunnat ersätta minskningen i inkomsten från jordbruket, har Utskottet icke ansett en allmän nedsättning i arrendena, på sätt motionären föreslagit, vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande. Någon antaglig grund för ett allmännare efterskänkande af arrendeafgifterna för kronans egendomar torde, enligt Utskottets förmenande, vara svår att finna, helst vid hvarje särskildt fall omständigheter kunna förekomma, hvilka inverka än till förmån, än till skada för arrendatorn; och om nedsättning i arrendeafgifterna verkligen skulle anses böra ifrågakomma, föreställer sig Utskottet, att giltig anledning icke förefinnes, hvarför i främsta rummet sådan nedsättning skulle tillgodokomma de arrendatorer, hvilka under nu rådande tryckta sädespris erlägga sina arrenden i spanmål.

Med afseende å hvad Utskottet sålunda anfört får Utskottet hemställa,

att Herr S. Johnsons förevarande motion måtte af Riksdagen afslås.

Stockholm den 2 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 25.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 Mars 1886, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om efterskänkande af forsellön för arrendatorer af indragna militieboställen.

(I. A.)

I en inom Riksdagens Andra Kammare väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 67) har Herr *S. Johnson* i Hvetlanda, under åberopande af jordbrukets tryckta ställning och särskildt de svårigheter, med hvilka arrendatorerna af statens egendomar för närvarande hafva att kämpa, föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del från och med innevarande år och framdeles efterskänka den arrendatorerna af f. d. militieboställen pålagda forsellön.

Enligt hvad i ett från Stats-Utskottet till Riksdagen denna dag afgifvet memorial (N:o 23) angående under år 1885 inträffade förändringar i statsverkets inkomster af för dess räkning utarrenderade egendomar meddelas, utgjorde den för samma år från kronoarrendena utgående forsellönsersättningen 21,833 kronor 98 öre.

Då emellertid forsellönen, som erlägges med visst belopp för hvarje i arrende utgående tunna spanmål, vid de arrenden, som utgöras i både spanmål och penningar och hvilka torde vara till antalet vida öfverstigande dem, för hvilka endast spanmålsarrenden utgå, i allmänhet icke står i något förhållande till sammanlagda arrendevärdet, synes skälig anledning icke förefinnas till lindring i arrendatorernas ålig-

ganden efter den af motionären nu föreslagna grunden, eller efterskänkande af forsellönen, helst derigenom endast en del af kronans arrendatorer skulle beredas någon fördel.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet,

att Herr S. Johnsons omförmälda motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 26.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 Mars 1886, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om nedsättning i arrendet för indragna militiebostäliena Alvastra och Uckleby inom Östergötlands län.

(I. A.)

Enligt hvad af en inom Riksdagens Andra Kammare af Herr *J. Ericsson* i Norrby väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 58), samt af de utaf motionären till Utskottet öfverlemnade handlingar i ämnet inhemtats, hade P. Rhenström, som för en tid af tjugu år, räknadt från den 14 Mars 1877, fått sig upplåten nyttjanderätten till indragna öfverstelöjtnantsbostället 3 mantal Alvastra samt indragna kap-

tensbostället 1 mantal Uckleby, båda i Vestra Tollstads socken och Lysings härad af Östergötlands län, mot ett årligt arrende af 600 kubikfot råg, 500 kubikfot korn och 5,010 kronor, i en till Domänstyrelsen ingifven ansökning anhållit, att, som han, enligt hvad ett ansökningen bilagdt värderingsinstrument utvisade, å förstnämnda egendom verkstält odling, täckdikning, med flera förbättringsarbeten för en kostnad af 24,373 kronor 24 öre, utan utsigt att under arrendetiden kunna tillgodogöra sig en mot kostnaden svarande inkomst, honom måtte, på grund af stadgandena i 15:de och 21:sta punkterna af Kongl. Kungörelsen den 10 November 1882 angående förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, beviljas frihet från arrendeafgifts erläggande till nämnda belopp eller så stor del deraf, som kunde finnas skäligt.

Efter det Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län i ärendet blifvit hörd och förordat nedsättning i arrendeafgiften med ett belopp af 20,000 kronor, hade, i anledning af berörda ansökan, Domänstyrelsen genom beslut den 28 Mars 1884 förklarat, att, som de af Rhenström åberopade stadganden i ofvannämnda kungörelse icke å förevarande fall vore tillämpliga samt Rhenström ej genom det för honom utfärdade arrendekontrakt tillförsäkrats ersättning för arbeten af ifrågavarande beskaffenhet, kunde den gjorda ansökningen ej bifallas.

Härefter hade Rhenström i en till Kongl. Maj:t ingifven skrift anhållit, att Kongl. Maj:t måtte medgifva, att, utan hinder deraf att sökanden öfvertagit arrenderätten till ifrågavarande egendom före nämnda Kongl. Kungörelses utfärdande, densamma finge i förevarande fall tillämpas, och ersättning för de verkstälda förbättringarne å egendomen honom tilläggas.

Uti häröfver den 21 November 1884 afgifvet utlåtande hade Domänstyrelsen anfört, att, äfven om hvad i omförmälda Kongl. Kungörelse stadgades om ersättning åt arrendator för vissa grundförbättringar finge, såsom sökanden ifrågasatt, gälla jemväl i afseende å sådana, som utförts före denna författnings tillkomst, åtskilliga af de utaf sökanden verkstälda arbeten ej vore att hänföra till de slag af förbättringar, för hvilka godtgörelse enligt förenämnda kungörelse kunde beviljas, samt att, under det i denna föreskrefves såsom vilkor för meddelande af understöd åt torrläggningsföretag, att detta skulle verkställas efter af sakkunnig person uppgjord plan, som blefve af Domänstyrelsen godkänd, sökanden ej företett intyg af något slag derom, att den af sökanden utförda täckdikning, hvarå fölle en stor del af de i åberopade värderingsinstrument upptagna kostnader, verkstälts på ändamålsenligt sätt och så, att egendomen deraf tillskyndades varaktigt

gagn; och vid föredragning af detta ärende den 23 Januari 1885 hade Kongl. Maj:t, med hänsyn å hvad Domänstyrelsen anfört, lemnat ansökningen utan afseende.

Då här förelåge fråga om, huruvida kostnaden för en utförd, vederbörligen bestyrkt grundförbättring å en statens egendom borde räknas verkställaren till godo eller icke, samt det enligt motionärens förmenande vore både rättvist och billigt att arrendatorn i detta fall finge en ersättning, har motionären nu föreslagit, att Riksdagen ville tillerkänna arrendatorn af indragna militieboställena Alvastra och Uckleby, P. Rhenström, ersättning för å egendomen Alvastra gjorda grundförbättringar enligt deröfver upprättadt värderingsinstrument, eller, om hela summan ej kunde medgifvas, till det belopp, som Konungens befallningshafvande i Östergötlands län tillstyrkt; och att ersättningen måtte utgå på det sätt, att arrendet för innevarande år afräknades och återstående beloppet fördelades på de qvarvarande arrendeåren.

Då, på sätt Domänstyrelsen i ämnet anfört, ifrågavarande förbättringar å omförmälda boställe blifvit utförda före den 10 November 1882, då åberopade Kongl. Kungörelse utfärdats, och alltså under en tid då utväg att vinna ersättning för å arrenderade kronoegendomar nedlagda kostnader af förevarande beskaffenhet icke förefans, samt sålunda berörda förbättringar å egendomen måste anses hafva vidtagits utan afsigt att för desamma vinna annan godtgörelse än den, som genom egendomens bättre häfd vore att påräkna, har Utskottet icke funnit anledning att till ifrågavarande framställning tillstyrka bifall, helst en arrendatorn i detta fall beviljad ersättning utan tvifvel skulle komma att framkalla flerfaldiga andra anspråk i enahanda afseende.

På grund häraf hemställer Utskottet,

att Herr J. Ericssons förevarande motion måtte af Riksdagen lemnas utan afseende.

Stockholm den 2 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 27.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 Mars 1886, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om efterskänkande af en del af arrendet för indragna majorsbostället Strand i Jönköpings län.

(I. A.)

Genom ett mellan boställsdirektionen vid Jönköpings regemente och Lars Peter Svensson den 31 Augusti 1875 upprättadt kontrakt blef arrenderätten till förste majorsbostället Strand med tillydande hemmanet Gissebo i Skärstads socken och Vista härad inom Jönköpings län å Lars Peter Svensson öfverlåten på 20 år från midfastan år 1876 emot årlig arrendeafgift af 130 kubikfot råg, 80 kubikfot korn, 180 kubikfot hafre och 10 centner smör samt 1,700 kronor i penningar och vilkor bland andra, att derest Lars Peter Svensson, som aflemnat godkänd borgen för fullgörande af alla sina i kontraktet föreskrifna skyldigheter under de fem första arrendeåren, underläte att ett och ett halft år före femte arrendeårets utgång anskaffa borgen för derpå följande fem år, Lars Peter Svensson skulle vara skyldig att efter uppsägning afträda bostället och att för återstående arrendeåren ersätta den skilnad mellan den af honom utfästade arrendeafgiften och högsta antagliga anbudet vid ny arrendeauktion, som till förlust för boställsdirektionen kunde uppkomma.

Efter det Lars Peter Svensson den 26 Augusti 1877 aflidit, innehades bostället på grund af omförmälda kontrakt af hans sterbhusdelegare, hans enka Maria Kristina Svensdotter och omyndiga barns

förmyndare Carl Svensson i Kortebo; men då de underlåtit att i behörig ordning ställa förnyad borgen för arrendet, blefvo de vid 1881 års midfasta derifrån skilde, hvarefter arrendet för återstående femton åren öfverläts till Carl Johan Johannesson mot en å auktion bjuden årlig arrendeafgäld af, förutom samma naturaprestationer som Lars Peter Svensson åtagit sig, ett penningarrende af 830 kronor, i följd hvaraf en årlig förlust tillskyndades kronan å 870 kronor, hvilken förlust det efter kontraktet ålegat Lars Peter Svensson eller hans rättsinnehafvare att gälda. Härefter afträdde Svenssons omförmälda sterbhusdelegare genom en till vederbörande domhafvande den 19 Augusti 1880 ingifven ansökan om urarfvaförmån boet till konkurs; och erhölls i utdelning å kronans fordran i konkursen på grund af förenämnda arrendekontrakt ett belopp af 1,461 kronor 73 öre. Sedan härefter rättegång anhängiggjorts emellan Kongl. Maj:t och kronan samt Lars Peter Svenssons sterbhusdelegare angående utbekommande af kronans omförmälda fordran, blefvo genom Kongl. Maj:ts utslag den 27 Februari 1884 sterbhusdelegarne, enär de, hvilka efter Lars Peter Svenssons död på grund af hans arrendekontrakt fortfarit med brukningen af ofvanberörda boställe och derigenom inträdt i hans rättigheter och skyldigheter, underlåtit att i föreskrifven ordning ställa ny borgen för arrendet, ålagde att ersätta Kongl. Maj:t och kronan skilnaden mellan de af Lars Peter Svensson och senare boställsarrendatorn Carl Johan Johannesson utfästade arrendeafgifter i penningar och i sådant afseende för arrendetiden från den 14 Mars 1881 till samma dag 1896 vid slutet af hvarje under samma tid infallande arrendeår till Kongl. Maj:t och kronan utgifva 870 kronor, med afdrag för de 1,461 kronor 73 öre, som erhållits i utdelning ur Lars Peter Svenssons till konkurs afträdda bo.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 157) har Herr *J. Anderson* i Tenhult nu föreslagit, att — då förenämnde sterbhusdelegare, hvilka vore i fattiga omständigheter och saknade utsigt att för framtiden genom arf vinna tillgångar, uppenbarligen på grund af okunnighet om gällande författningar försummat att genom urarfvagörelse i laga ordning vinna befrielse från ansvaret för omförmälda arrendekontrakt, och i allt fall staten genom det senare kontraktet tillförsäkrats så hög afkastning, som för ifrågavarande boställe skäligen borde kunna påräknas — Riksdagen måtte efterskänka statens rätt till ifrågavarande arrendeskilnad, icke allenast de 2,018 kronor 27 öre, som utgjorde rest intill 1884 års slut, utan äfven de 870 kronor för hvartdera af de följande åren, och att Riksdagen måtte

hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t behagade draga försorg om att fordringen blefve ur kronans räkenskaper afskrifven; äfvensom att de 1,461 kronor 73 öre, som i aflidne Lars Peter Svenssons sterbhus blifvit uttagne, måtte till sterbhusdelegarne af statens medel återgäldas.

Utskottet, hvilket tagit del af såväl Kongl. Maj:ts ofvan åberopade dom af den 27 Februari 1884 som öfriga af motionären till Utskottet inlemnade handlingar i ämnet, har, hvad först beträffar förenämnda, för statens räkning uppburna 1,461 kronor 73 öre i arrendemedel, icke funnit anledning biträda motionärens åsigt om dessa medels återlemnande till Lars Peter Svenssons sterbhus. Deremot har Utskottet, för så vidt Utskottet varit i tillfälle att bedöma de i detta ärende förekomna omständigheter, visserligen funnit motionärens förslag i öfrigt behjertansvärdt; men då frågor af förevarande beskaffenhet torde böra i första hand underställas Kongl. Maj:ts ompröfning, dervid kan vinnas den uttömmande utredning, som erfordras, och jemväl vederbörande myndigheter kunna sättas i tillfälle att i frågan sig yttra, har Utskottet i ärendets nuvarande skick ej heller i öfriga delar ansett sig kunna tillstyrka bifall till motionärens framställning; hvadan Utskottet hemställer,

att Herr J. Andersons ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

STOCKHOLM, TRYCKT HOS K. L. BECKMAN, 1886.

N:o 28.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Mars 1886, kl. 6 e. m.

Memorial, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets utlåtande angående regleringen af utgifterna under riksstatens **Tredje** *hufvudtitel.*

(1:a U. A.)

Sedan Stats-Utskottet erhållit del af Kamrarnes beslut i anledning af Utskottets utlåtande N:o 7, angående regleringen af utgifterna under riksstatens *Tredje* hufvudtitel, får Utskottet här afgifva det förslag till voteringsproposition, hvartill Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af berörda utlåtande funnits föranleda.

Efter det Kongl. Maj:t föreslagit, att det under titel: »Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena», med ett belopp af 1,800 kronor nu utgående anslaget till svenska kyrkan i Paris måtte för år 1887 anvisas att utgå med 3,500 kronor, hade Utskottet uti punkten 1:o) mom. c) af sitt ofvanberörda utlåtande hemstält, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning måtte på det sätt bifallas, att till utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena (svenska kyrkan i Paris), måtte anvisas att utgå ett belopp af 2,950 kronor.

Med afslag å Utskottets hemställan, såvidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har Första Kammaren bifallit denna framställning oförändrad, hvaremot Andra Kammaren bifallit Utskottets hemställan.

För frågans afgörande genom gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att det under titel: »Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena», upptagna anslaget till svenska kyrkan i Paris må anvisas att utgå med 3,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts berörda framställning blifvit på det sätt af Riksdagen bifallen, att till utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena (svenska kyrkan i Paris), anvisats ett belopp af 2,950 kronor.»

Stockholm den 12 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, *K. L. Beckman*, 1886.

N:o 29.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Mars 1886, kl. 2 e. m.

Memorial, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut angående personligt lönetillägg för Sekreteraren och Ombudsmannen i Riksgäldskontoret S. H. Wikblad. (*R. A.*)

Uti afgifvet utlåtande, N:o 16, hade Stats-Utskottet hemstält, att Sekreteraren och Ombudsmannen i Riksgäldskontoret Sven Herman Wikblad måtte från och med innevarande års början, så länge han i berörda befattning qvarstode, erhålla ett personligt lönetillägg af 2,500 kronor årligen, att i sammanhang med den öfriga aflöningen till honom från Riksgäldskontoret utbetalas, dock under vilkor att förhöjningen icke komme att verka höjning i pensionsbeloppet.

Denna Utskottets hemställan är af Första Kammaren bifallen, men af Andra Kammaren afslagen, hvadan Utskottet för frågans afgörande medelst gemensam omröstning får föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Sekreteraren och Ombudsmannen i Riksgäldskontoret Sven Herman Wikblad må från och med innevarande års början, så länge han i berörda befattning qvarstår, erhålla ett personligt lönetillägg af 2,500 kronor årligen, att i sammanhang med den öfriga aflöningen till honom från Riksgäldskontoret utbetalas, dock un-

der vilkor att förhöjningen icke kommer att verka höjning i pensionsbeloppet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har ifrågavarande personliga lönetillägg icke blifvit af Riksdagen beviljadt.»

Stockholm den 15 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, *K. L. Beckman*, 1886.

N:o 30.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Mars 1886, kl. 2 e. m.

Memorial, med förslag till åtskilliga stadganden, hvilka böra införas i det nya reglementet för Riksgäldskontoret.

(R. A.)

Stats-Utskottet får härmed öfverlemna förslag till de stadganden i det nya reglementet för Riksgäldskontoret, som angå: Riksgäldskontorets föremål; Riksgäldskontorets skulder; redovisningen af de till Riksgäldskontoret ingående medel; styrelsen för Riksgäldskontoret; fullmäktiges sammankomster; betjeningen vid Riksgäldskontoret; lediga tjensters bestridande och tillsättande; och behandlingen af frågor rörande tjensteförsummelser m. m.

De föreslagna stadgandena äro af enahanda innehåll som motsvarande föreskrifter i 1885 års reglemente.

Med förbehåll, såsom vanligt, att vid reglementets slutliga uppställning, om sådant skulle erfordras, få ändra paragrafernas nummerordning hemställer Utskottet,

att det nu öfverlemnade förslag till stadganden må af Riksdagen godkännas.

Stockholm den 15 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

Reglemente för Riksgäldskontoret.

§ 1.

Riksgäldskontoret har till *föremål:*

a) att ombesörja liqviden af Svenska statens skuld, för hvilken Riksdagen enligt § 66 Regeringsformen ansvarar;

b) att verkställa alla de utbetalningar, som af Rikets Ständer eller Riksdagen blifvit å detta verk anvisade;

c) att mottaga, förvalta och redovisa alla härtill anslagna tillgångar och inkomster samt hålla uppkommande, till Riksgäldskontoret levererade öfverskott och behållningar Riksdagen till handa;

d) att, i saknad af annan tillgång för bestridande af beviljade och å Riksgäldskontoret anvisade utgifter, upplåna dertill oundgängligen erforderliga medel; och

e) att utföra alla uppdrag och åligganden, som Riksgäldskontoret för öfrigt af Rikets Ständer eller Riksdagen erhållit.

Angående Riksgäldskontorets skulder.

§ 2.

De af Riksgäldskontoret för upptagna lån utfärdade och förut icke inlösta eller eljest, jemlikt behörig föreskrift, ur räkenskaperna afförda *obligationer*, äfvensom de obligationer, hvilka hädanefter varda af detta verk utgifna, böra, så till kapital som upplupna räntor, enligt desammas ordalydelse infrias.

Der *preskriptionstid* i afseende på någon särskild del af *Riksgäldskontorets skulder* icke blifvit stadgad, komma skulderna, intill dess annorlunda förordnas, att i vederbörlig ordning liqvideras, utan afseende å den tid, inom hvilken fordringar hos enskilde eller hos Kongl. Maj:t och Kronan skola nu eller framdeles göras gällande.

Härförutan har Riksdagen medgifvit:

a) att till innehafvaren ställd obligation må, då derom hos Fullmäktige göres framställning, på *viss namngifven person öfverlåtas,* för att endast i dennes hand

vara gällande, samt, derest egaren sedermera det önskar, å nyo kunna göras gällande i hvarje innehafvares hand, allt under de vilkor i afseende på behöriga anteckningar å sjelfva obligationen samt i Kontorets räkenskaper, som Fullmäktige ega föreskrifva;

b) att Fullmäktige må, när sådant icke för Riksgäldskontoret medför olägenhet, kunna medgifva *omedelbar inlösen* i Riksgäldskontoret af *förfallna obligationer* och *räntekuponger*, fastän desamma enligt obligationernas lydelse och stadgandena i lånekontrakten böra å deruti angifna utrikes orter infrias; för hvilket ändamål Fullmäktige må träffa erforderliga öfverenskommelser med de låneöfvertagare, som kontraktsenligt skola ombesörja denna inlösen; samt

c) att, då s. k. *riksgäldssedlar* i Riksgäldskontoret till inlösen företes, Fullmäktige ega att, derest sedlarne befinnas rigtiga, låta desamma med Riksgäldskontorets medel infria.

Beträffande antalet *egenhändiga underskrifter* å Riksgäldskontorets obligationer har Riksdagen föreskrifvit, att obligationer, som komma att af Riksgäldskontoret utlemnas, böra vara försedda, då deras valör ej uppgår till 1,000 kronor eller motsvarande belopp i utländskt myntslag, med minst en, då valören utgör 1,000 kronor eller högre belopp till och med 2,000 kronor eller motsvarande belopp i utländskt myntslag, med minst två samt, då valören öfverstiger 2,000 kronor eller motsvarande belopp i utländskt myntslag, med minst tre handskrifna namnteckningar.

I afseende på Riksgäldskontorets *skulder*, om hvilka Kontorets räkenskaper och handlingar lemna fullständig upplysning, och hvilkas belopp vid nästlidna års slut finnas summariskt uppgifna uti *bil. A* vid detta reglemente, böra i öfrigt de föreskrifter, som äro intagna uti de vid föregående riksdagar för Riksgäldskontoret utfärdade reglementen, i de delar samma föreskrifter ännu icke blifvit fullgjorda, fortfarande tjena till efterrättelse.

Angående redovisningen af de till Riksgäldskontoret ingående medel.

§ 46.

Öfver Riksgäldskontorets samtliga tillgångar och skulder samt inkomster och utgifter, deruti jemväl inberäknade de för jernvägsbyggnaderna upplånta och dels såsom anslag, dels såsom lån utgifna medel, uppgöres och afslutas för hvarje år en fullständig *hufvudbok;* hvarförutom fortfarande bör föras en särskild räken-

skap öfver de *fonderade statslånens liqvidations-* och *amortissementsfonder.* Hufvudboken skall dock summariskt redovisa äfven dessa fonders ställning vid årets början och slut samt den förändring densamma under årets lopp undergått. Så väl hufvudboken som den särskilda redovisningen för liqvidations- och amortissementsfonderna skola inom den 1 Maj året näst efter det, hvilket dessa räkenskaper omfatta, vara afslutade och renskrifna samt före den 1 derpå följande Juli behörigen granskade.

Riksgäldskontorets hufvudböcker böra vid lämpliga tider hållas Kongl. Statskontoret till handa, på det att Riksgäldskontorets räkenskaper i nödiga delar må kunna jemväl i rikshufvudboken intagas.

§ 47.

Under loppet af Juni månad hvarje år böra, till upplysning för allmänheten om Riksgäldskontorets ställning, särskilda, efter det dermed afsedda ändamål lämpade *utdrag af detta verks räkenskaper* för det näst föregående året genom trycket offentliggöras och jemte allmänna tidningarne utdelas.

§ 48.

I April månad hvarje år upprättas uti Riksgäldskontoret *liqvid med statsverket* för det sist förflutna året. Af denna liqvid meddelas Kongl. Statskontoret tvenne exemplar, hvaraf det ena, derå Fullmäktige tecknat sitt godkännande, bör derstädes qvarstanna, samt det andra, sedan det blifvit försedt med anteckning om liqvidens godkännande af Kongl. Statskontoret, bör till Riksgäldskontoret återställas, för att såsom verifikation dess hufvudbok biläggas.

Angående styrelsen för Riksgäldskontoret.

§ 49.

Förvaltningen af Riksgäldskontoret, dess medel och tillhörigheter är utaf Riksdagen uppdragen åt *sju Fullmäktige,* hvilka vid lagtima riksdag utses i den ordning 71 § Riksdagsordningen stadgar.

Vid Fullmäktiges sammankomster *föres ordet* af den, som af Riksdagen blifvit dertill utsedd; tillkommande Fullmäktige att sjelfve bland sig välja en *vice Ordförande* att föra ordet, när hinder för Ordföranden inträffar.

§ 50.

Uppkommer ledighet bland Fullmäktige, inträder *suppleant* enligt af Riksdagen bestämd ordning.

§ 51.

Är Styrelsen ej så fulltalig, som för besluts fattande erfordras, enligt hvad här nedan föreskrifves, eger Fullmäktiges Ordförande att inkalla erforderligt antal *suppleanter*.

§ 52.

Fullmäktige äro förbundne att vid *Riksgäldskontorets förvaltning* ställa sig till efterrättelse ej mindre *rikets grundlagar* än äfven detta *reglemente* samt öfriga rörande Riksgäldskontoret gällande föreskrifter; börande Fullmäktige doldt och förtegadt hålla hvad vid Kontorets förvaltning förefaller, som tyst vara bör.

§ 53.

Blir Fullmäktig ledamot af Statsrådet eller kommer i den författning, att han, jemlikt något af mom. a, b, c, d och e uti 26 § Riksdagsordningen, icke må såsom riksdagsman godkännas, skall han genast *frånträda fullmäktigs-befattningen*, och suppleant inträda i hans ställe.

§ 54.

Jemte noggrant iakttagande af hvad i afseende på förvaltningen af Riksgäldskontoret och dit anslagna medel är stadgadt, *åligger Fullmäktige* att omsorgsfullt vårda och befrämja detta verks rätt, säkerhet och förmån samt för öfrigt vidtaga alla på Fullmäktige ankommande åtgärder i och för verkställigheten af de i sådant afseende meddelade beslut samt Fullmäktige gifna uppdrag.

§ 55.

Fullmäktige utse inom sig *två Deputerade,* hvilka väljas vid slutet af hvarje qvartal; och verkställas berörda val, dervid förut varande Deputerade kunna omväljas, på sätt sista punkten af § 64 innehåller.

En af dessa Deputerade utöfvar närmaste tillsyn öfver det sätt, hvarpå tjenstemännen fullgöra sina åligganden, och tillser, att Fullmäktiges beslut varda i behörig tid och ordning verkstälda. Han eger att under tiden mellan Fullmäktiges sammanträden meddela nödiga föreskrifter samt att för sjukdoms- eller annat laga förfall eller för enskilda angelägenheters besörjande bevilja tjenstemännen, äfvensom vaktbetjente, tjenstledighet under högst fjorton dagar, äfvensom meddela föreskrift om tjenstens uppehållande intill Fullmäktiges nästa ordinarie sammanträde. Han utöfvar jemväl beträffande vården af Kontorets värdepapper det uppdrag, tjenstgöringsordningen i sådant afseende innehåller.

I öfrigt skola Deputerade ombesörja lånemedels indragning, verkställa de för Riksgäldskontorets räkning erforderliga utländska liqvider, anordna medel till vissa af Fullmäktige beslutade eller eljest ovilkorligen bestämda utbetalningar med mera, allt i öfverensstämmelse med de beslut och föreskrifter, som Fullmäktige meddela; egande Deputerade att sig emellan närmare fördela dessa dem gemensamt tillhörande göromål. Vid hvarje sammankomst böra Deputerade redogöra för sina åtgärder under den efter Fullmäktiges näst föregående sammankomst förflutna tid.

I förhållande till beskaffenheten och omfånget af ofvan omförmälda och de öfriga uppdrag och göromål, som varda af Fullmäktige åt Deputerad uppdragna, ega Fullmäktige för Deputerade bestämma lämpliga arfvoden.

Fullmäktige må vara obetaget att, om sådant finnes behöfligt för lånetransaktioner, utse ombud för bedrifvande af dervid erforderliga underhandlingar.

§ 56.

Befallningar, som af någon annan än Riksdagen meddelas angående användandet af *Riksgäldskontorets tillgångar* eller *förvaltandet* af samma verk, få icke af Fullmäktige åtlydas och efterkommas; varande Fullmäktige, för sina åtgärder i denna egenskap, Riksdagen eller dess Stats-Utskott och Revisorer allena redo skyldige samt kunna icke för sitt förhållande till *ansvar ställas*, utan i laga ordning och till följd af Riksdagens eller dess Revisorers beslut, eller, mellan riksdagar och revisioner, genom justitieombudsmannen.

§ 57.

Till ledning vid pröfningen och afgörandet af förekommande ärenden, för hvilkas behandling antingen icke några eller mindre tillämpliga och bestämda föreskrifter blifvit meddelade, ega Fullmäktige att af *Revisorerne* begära *råd* och *yttranden.*

Angående Fullmäktiges sammankomster.

§ 58.

Fullmäktige *sammanträda* en gång i hvarje vecka å tid, som af dem bestämmes. Derjemte böra, då ärendenas beskaffenhet och oafbrutna gång sådant fordra, särskilda sammankomster hållas å tid, som Ordföranden bestämmer. Vid hvarje sammankomst skall *protokoll* föras.

§ 59.

Med undantag af de enligt § 55 åt vissa Deputerade uppdragna bestyr och åligganden böra alla Fullmäktiges behandling tillhörande *mål* inför Fullmäktige vid deras *sammankomster föredragas* och få endast der *afgöras.*

§ 60.

Åstundar *Fullmäktig* att under längre eller kortare tid *från staden afresa*, bör han sådant förut vid sammankomst eller hos Ordföranden anmäla samt då tillika uppgifva tiden för sin frånvaro.

§ 61.

Är *Fullmäktig,* som icke, på sätt i näst ofvanstående paragraf föreskrifves till erhållande af ledighet sig anmält, *genom opasslighet* eller *enskilda angelägenheter* hindrad att sammankomst bevista, bör han sitt förfall hvarje gång tillkännagifva.

§ 62.

Vid sammankomst skola minst *fem Fullmäktige* vara tillstädes; dock må ärenden, som ej tåla uppskof, afgöras af allenast *fyra Fullmäktige*, derest de äro om besluten ense. Frågor om låns upptagande, de i Regeringsformen omförmälda kreditivs utbetalning eller andra ärenden af mera allmän vigt få icke afgöras, ej heller tjenster tillsättas eller pensioner beviljas, så vida icke minst *fem Fullmäktige äro närvarande.*

§ 63.

Fullmäktige vare ej tillåtet att företaga någon öfverläggning i närvaro af *Konungens ombud,* i fall det, utan att af Fullmäktige derom vara anmodadt, skulle vid deras sammankomst sig infinna.

§ 64.

Yppas under Fullmäktiges öfverläggningar *skiljaktighet i meningarne,* böra samtlige närvarande Fullmäktige till protokollet afgifva sina röster, hvilka per capita beräknas. Derest flere skiljaktiga meningar yttras, böra de sins emellan närmast öfverensstämmande, så vidt möjligt är, sammanjemkas. Då ett lika antal röster utfaller för hvardera meningen, är Ordförandens röst afgörande. Den vid sammankomst närvarande Fullmäktig, som sin röst ej särskildt afgifver, eller, efter börjad öfverläggning om ett föredraget ämne, sig aflägsnat, anses hafva det då fattade beslutet biträdt.

Sluten omröstning må endast företagas vid val till sådana befattningar, dertill någon bland Fullmäktige kan utses.

§ 65.

Öfver *Fullmäktiges beslut* i mål, som röra Riksgäldskontorets tjenstemän eller andra enskilda personer, eger den eller de, på hvilkas rätt och bästa dessa beslut kunna inverka, att hos Revisorerne eller Stats-Utskottet *anföra besvär;* dervid klaganden dock, så vida besvären skola till pröfning upptagas, bör inom trettio dagar efter bevisligen erhållen del af det meddelade beslutet sitt missnöje deremot hos Fullmäktige skriftligen anmäla; hvarjemte det, vid enahanda äfventyr, åligger honom att senast en månad före Revisorernes näst förestående sammankomst eller riksdagens början, derest revision dessförinnan icke inträffar, sina besvär ingifva till Fullmäktige, af hvilka desamma, jemte utlåtande deröfver, till Revisorerne eller Stats-Utskottet öfverlemnas.

Besvär öfver Fullmäktiges nyss före eller under Riksdagens eller Revisorernes sammanvaro i dylika mål meddelade beslut böra inom fjorton dagar efter delfåendet, den dagen likväl oräknad, omedelbarligen af vederbörande till Stats-Utskottet eller Revisorerne inlemnas.

Angående betjeningen vid Riksgäldskontoret.

§ 84.

De å Riksgäldskontorets aflöningsstat uppförde tjenstemän äro följande:
en *sekreterare* och *ombudsman;*
en *kassör;*
en *kamrerare;*
en *revisor;*
en *kassabokhållare;*
en *lånebokhållare;*
en *registrator* och *kanslist;* samt
en *kammarskrifvare.*

§ 85.

Vaktbetjeningen utgöres af:
en *förste vaktmästare;* och
tre *vaktmästare.*

Angående lediga tjensters bestridande och tillsättande.

§ 86.

Den *ordinarie tjensteman* eller *vaktmästare,* som förordnas att i anseende till sjukdoms- eller annat laga förfall, eller, vid inträffad ledighet, under anslagstiden *förrätta annan tjenst* än den han sjelf innehar, är, med undantag af det i § 91 förutsatta fall, i allmänhet icke berättigad att derför erhålla särskild aflöning; dock ankommer på Fullmäktige att tillerkänna innehafvaren deraf ett efter omständigheterna lämpadt arfvode, uppgående till högst halfva beloppet af skilnaden mellan hans förut åtnjutande aflöning och löneförmånerna för den tjenst han blifvit förordnad att bestrida.

Extra ordinarie tjensteman, som vid dylikt tillfälle, på grund af vederbörligt förordnande, *förrättat ordinarie tjenstebefattning,* åtnjuter under den tid, denna

tjenstgöring fortfar, den för lägsta tjenstegraden bestämda lön. Vid enahanda förhållande tillgodonjuter jemväl *extra ordinarie vaktmästare,* hvilken bestridt vaktmästaregöromål, samma aflöning, som för den förrättade sysslan är i staten anslagen.

Vid inträffad ledighet af sådan tjenst, som bör återbesättas, skall, efter afdrag af hvad för tjenstens bestridande måst utbetalas, den *lönebesparing,* hvilken uppkommer, intill dess, efter ansökningstidens förlopp, någon i nedan stadgad ordning blifvit förordnad att förrätta samma tjenst, tillfalla *Enke-* och *Pupillkassan* vid Riksgäldskontoret; kommande nämnda kassas rätt till dylik lönebesparing att upphöra, så snart konstitutorial å tjensten blifvit af Fullmäktige utfärdadt.

§ 87.

Då *tjensteman* eller *vaktmästare för enskilda angelägenheters besörjande* erhållit *tjenstledighet,* bör han sjelf vidkännas kostnaden för tjenstens förrättande under den tid tjenstledigheten fortfar.

§ 88.

Innan *ledig tjenst* af Fullmäktige *återbesättes,* skall sådant jemte de med samma tjenst förenade löneförmåner, äfvensom tiden, inom hvilken sökande ega att sig anmäla, tillkännagifvas medelst *anslag* å vanliga ställen inom Riksgäldskontoret. Ansökningstiden bestämmes till minst fjorton dagar från anslagets utfärdande, dock beror af Fullmäktige att utsätta ny ansökningstid, derest, inom den först bestämda tiden, någon till tjenstens erhållande fullt skicklig och lämplig sökande sig icke anmält.

§ 89.

För att kunna *antagas till tjensteman* vid Riksgäldskontoret fordras att hafva undergått godkänd afgångsexamen från högre elementarläroverk; dock böra de tjenstemän, som anställas vid Fullmäktiges kansli, hafva aflagt den akademiska examen, som fordras för att vinna inträde i Konungens Kansli eller i rättegångsverken; äfvensom den, hvilken befordras till ombudsmannasysslan, bör hafva fullgjort hvad författningarne föreskrifva i afseende på dem, som i domareväråf må begagnas.

§ 90.

Vid *lediga tjensters tillsättande* utnämnes bland kompetente sökande den som Fullmäktige, med afseende å verkets fördel samt vigten och ansvarigheten

af de särskilda befattningarne, finna till den lediga tjensten mest skicklig och passande; dock ega Fullmäktige att, der de så lämpligt finna, tillsätta lediga tjenster endast med konstitutorial; hvarvid den tjensteman, som sådant konstitutorial erhåller, under den tid han tjensten innehafver, eger åtnjuta de lönevilkor, aflöningsstaten för tjensten bestämmer.

Angående behandlingen af frågor rörande tjensteförsummelser m. m.

§ 91.

Om någon *Riksgäldskontorets tjensteman* vid mindre *förseelser i tjensten* ej låtit sig rätta af vederbörandes tillsägelser och varningar eller blifvit beträdd med vårdslöshet eller försummelse i sin tjenstgöring, eller ock i allmänna lefvernet ådagalagt ett mindre värdigt uppförande, bör han inför Fullmäktige tillrättavisas och varnas. I händelse den, som på detta sätt undergått första varningsgraden, ej deraf låter sig rätta, ega Fullmäktige att, med afseende å förekommande omständigheter, på längre eller kortare tid suspendera honom från dess innehafvande tjenst, med förlust af hela eller halfva lönen, hvilken under tiden må i ersättning för tjenstens förrättande användas.

§ 92.

Derest *tjensteman,* hvilken förut blifvit för tjensteförsummelse eller annat förhållande *suspenderad,* å nyo gör sig skyldig till dylik förseelse, ankommer på Fullmäktige att, efter förseelsens beskaffenhet, antingen ytterligare *suspendera* honom eller helt och hållet *skilja* honom från dess vid detta verk innehafvande tjenst och lön. Likaledes beror på Fullmäktiges särskilda pröfning, huruvida tjensteman, som blifvit nödsakad till borgenärer afträda sin egendom, må vidare bibehålla och utöfva sin beställning.

§ 93.

Tjensteman, som begått *ärerörigt brott* eller annan *förseelse* i eller utom tjensten af den svåra beskaffenhet, att verkets trygghet eller anseende fordrar hans entledigande, har derigenom gjort sig förlustig sin innehafvande tjenst.

§ 94.

Om någon af *vaktbetjeningen* i sin tjenst varit *försumlig,* eller under tjenstgöring af starka drycker öfverlastad, eller eljest på ett tadelvärdt sätt sig förhållit, må han, efter sig företeende omständigheter, antingen af Fullmäktiges Deputerade erhålla föreställning eller genast hos Fullmäktige anmälas till suspension eller entledigande.

§ 95.

Innan tjensteman eller vaktmästare varder *suspenderad* eller *skild från tjensten,* bör hans *skriftliga förklaring* öfver hvad emot honom förekommit infordras. Fullmäktiges beslut, hvarigenom tjensteman suspenderas eller för alltid skiljes från tjensten, bör, jemte hänvisning för *besvärs anförande,* honom skriftligen meddelas. *Tjenst,* som, till följd af sådant beslut, blir *ledig,* får, derest den afsatte tjenstemannen inom föreskrifven tid anmält sig ämna samma beslut öfverklaga, *icke återbesättas* förr, än besvären blifvit af Stats-Utskottet eller Revisorerne afgjorda eller den bestämda tiden för besvärens fullföljande försuttits; kommande dock den, som emellertid förordnas till tjenstens bestridande, att de med densamma förenade löneförmåner åtnjuta.

§ 96.

Extra ordinarie tjensteman eller *extra vaktmästare,* som utan erhållen tillåtelse eller anmäldt laga förfall från tjenstgöring uteblifvit under trenne efter hvarandra följande månader, eller vid flera tillfällen undandragit sig att lemna äskadt biträde der han blifvit anstäld, anses hafva förverkat sin rätt att i Riksgäldskontoret vidare tjenstgöra. Den extra ordinarie tjensteman eller extra vaktmästare, som under honom uppdragen tjenstgöring sig försumligt eller felaktigt förhållit och, efter att, på sätt i § 91 stadgas, blifvit varnad, sig icke rättat, bör förklaras vara från Riksgäldskontoret skild. För öfrigt anses den extra ordinarie tjensteman eller vaktmästare, som begått ärerörigt brott eller annan förbrytelse af svårare beskaffenhet, vara från verket utesluten.

Bil. A.

Riksgäldskontorets vid 1885 års slut utbalanserade kapitalskulder.

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då förbindelserna blifvit utfärdade.	Räntefot.	Återstående kapitalskuld den 31 December 1885. Fonderad skuld.	Återstående kapitalskuld den 31 December 1885. Icke fonderad skuld.
1866	5	Skulden för 1860 års premielån mot obligationer å 2,400,000 Thlr Pr. C:t, bokförda till fem sjettedelar deraf, eller 2,000,000 Thlr	1860 d. 1/5	——	Thlr 650,000	——
1870	72	Obligationer för 1870 års jernvägslån å 40,000,000 R:dr, deraf till 1885 års slut blifvit utlemnade obligationer å tillhopa 16,170,000 R:dr	1870 d. 30/9	5 %	Kr. 12,966,700 *)	——
1872	83	Obligationer för 1872 års jernvägslån å 24,000,000 R:dr	1872 d. 30/3	4 %	Kr. 19,800,700	——
1875 1876 1878 1879 1880 1881	35 33 39 15 38 41	Obligationer för 1875 års jernvägslån å 56,250,000 Rmk, deraf till 1885 års slut blifvit utlemnade en första emission å 20,250,000 Rmk, en andra emission å 18,000,000 Rmk samt af en				

*) Samtliga utelöpande obligationer af detta lån äro uppsagda att infrias den 1 April innevarande år.

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då förbindelserna blifvit utfärdade.	Räntefot.	Återstående kapitalskuld den 31 December 1885. Fonderad skuld.	Återstående kapitalskuld den 31 December 1885. Icke fonderad skuld.
		tredje emission, å likaledes 18,000,000 Rmk, obligationer å 3,236,700 Rmk	1875 d. 2/8	4 1/2 %	Rmk 39,902,700	——
1876	33	Obligationer för 1876 års jernvägslån å 2,000,000 £ St.	1876 d. 15/6	4 1/2 %	£ St. 1,891,400*)	——
1878 1879 1880	39 15 38	Obligationer för 1878 års jernvägslån å 1,500,000 £ St. eller 37,650,000 Francs	1878 d. 15/6	4 %	£ St. 1,456,320 Francs 36,553,632	——
1880	38	Obligationer för 1880 års statslån, tre emissioner, hvardera å 39,930,000 Kr., motsvarande 2,200,000 £ St., 55,440,000 Francs eller 44,880,000 Rmk, eller tillhopa Kr. 119,790,000 motsvarande £ St. 6,600,000, Francs 166,320,000 eller Rmk 134,640,000	1880 d. 1/4	4 %	Kr. 116,305,200 £ St. 6,408,000 Francs 161,481,600 Rmk 130,723,200	——
1866	13	Obligationer, hvilka i anseende till sin ordalydelse icke kunna uppsägas, eller det s. k. gamla lånet	1798 d. 1811 d. 30/12	5 %	——	Kr. 10,125
1866	14	Obligationer, utfärdade såsom grundfond för Allmänna hypoteksbanken, bokförda inom linien med R:mt 8,000,000 R:dr	1861 d. 1/7	4 1/2 %	——	——

*) Samtliga utelöpande obligationer af detta lån äro utlottade till inlösen den 15 Juni innevarande år.

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då förbindelserna blifvit utfärdade.	Räntefot.	Återstående kapitalskuld den 31 December 1885. Fonderad skuld.	Återstående kapitalskuld den 31 December 1885. Icke fonderad skuld.
1881	16	Obligationer, utfärdade såsom garantifond för aktiebolaget Sågverksegarnes garantiförening, bokförda inom linien med Kr. 3,000,000	1881 d. 1/11	4 1/2 %	—	—
1866	15	Ännu icke till inlösen företedda Trollhätte slussverks lottsedlar å tillhopa 5,000 daler silfvermynt, bokförda inom linien med R:mt 1,250 R:dr, jemte upplupen ränta R:mt 2,286: 88	1750 d. 1/3	6 %	—	—
1866	16	Årliga anslaget till H. M. Konungen 300,000 R:dr (icke kapitaliseradt)	1815 d. 9/11	—	—	—
1866	17	Ränta å H. K. H. Hertigens af Södermanland, sedermera Konung Carl XIII, hemgiftskapital, bokfördt inom linien med R:mt 150,000 R:dr	1778	5 %	—	—
1866	18	Innestående fond för Göta kanals underhållande	1833 d. 31/12	5 %	—	Kr. 140,889
1866	20	Fond för Hjelmare kanals och slussverks underhållande (utgör blott ett depositum af fordringshandlingar)	—	—	—	—
1866	21	Dito för Strömsholms kanals dito (dito)	—	—	—	—
1882	3	D:o för Södertelje kanals d:o	—	—	—	—

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då förbindelserna blifvit utfärdade.	Räntefot.	Återstående kapitalskuld den 31 December 1885. Fonderad skuld.	Återstående kapitalskuld den 31 December 1885. Icke fonderad skuld.
1866	22	Lappmarks ecklesiastikfonds behållning, bokförd inom linien med R:mt 100,777: 16	—	—	—	—
1866	25	Brudgåfvovinsten (kapitalskulden afskrifven)............	—	—	—	—
1869	77	Post-assuransfonden (ingår bland Riksgäldskontorets öfriga tillgångar, men med den förbindelse, som § 77 i 1869 års reglemente innehåller).....	—	—	—	—

Stockholm, tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1886.

N:o 31.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 Mars 1886, kl. 3 e. m.

Memorial, om anvisande af de i Regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor.

(R. A.)

Jemlikt 39 § af Riksdagsordningen åligger det Stats-Utskottet att föreslå beloppet af de tvenne särskilda kreditivsummor, som på grund af 63 § Regeringsformen skola för oförsedda händelser till utbetalning å Riksgäldskontoret anvisas, den ena att vara tillgänglig då Konungen till rikets försvar eller andra högst vigtiga och angelägna ändamål, sedan hela Statsrådets tankar deröfver blifvit inhemtade, finner den vara oundgängligen nödig; den andra att, vid infallande krig, af Konungen lyftas, sedan Han Statsrådet in pleno hört och Riksdagen sammankallat. Då Utskottet icke funnit skäl vara för handen att förändra de föreskrifter, som vid senaste riksdag meddelades i afseende på dessa kreditivsummors belopp samt sättet för deras utbetalning och anskaffande, får Utskottet hemställa,

att den i Regeringsformens 63 § först omförmälda kreditivsumma må under tiden intill nästa riksdag bestämmas till en million femhundratusen kronor;

äfvensom

att det så kallade stora kreditivet må vid innevarande riksdag bestämmas till tre millioner kronor.

Under förutsättning af bifall till hvad Utskottet sålunda föreslagit, hemställer Utskottet,

att i det nya reglemente, som vid denna riksdag varder för Riksgäldskontoret utfärdadt, må inflyta trenne paragrafer af enahanda lydelse som §§ 17, 18 och 19 i det för Kontoret nu gällande reglemente.

Slutligen hemställer Utskottet,

att den förseglade anordning, som till följd af ofvan åberopade paragraf i Regeringsformen bör för det större kreditivet tillställas fullmäktige i Riksgäldskontoret, må i öfverensstämmelse med den, hvilken vid senast förflutna riksdag för enahanda ändamål af Riksdagen godkändes, erhålla följande lydelse:

»Till fullmäktige i Riksgäldskontoret.»

Sedan Riksdagen till ett belopp af 3,000,000 kronor fastställt den summa, som enligt Regeringsformens 63 § skall vara till utbetalning från Riksgäldskontoret anvisad, för att af Kongl. Maj:t vid infallande krig lyftas; så varda i kraft af nämnda paragraf och till följd af Riksdagens beslut, fullmäktige i Riksgäldskontoret härmedelst förständigade och bemyndigade att vid det i samma paragraf förutsatta fall och under derstädes stadgade förbehåll omförmälda kreditivsumma af tre millioner kronor Kongl. Maj:t tillhandahålla samt, enligt dess nådiga disposition, i föreskrifven ordning utbetala.

Stockholm den

På Riksdagens vägnar:

För Första Kammaren: För Andra Kammaren:»

och torde denna anordning varda underskrifven af Herrar Talmän samt Stats-Utskottets ledamöter och vid Riksdagens slut få i utbyte mot den af senaste riksdag utfärdade anordning genom Stats-Utskottet fullmäktige i Riksgäldskontoret tillställas.

Stockholm den 16 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 32.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 Mars 1886, kl. 3 e. m.

Memorial, med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut vid behandlingen af vissa till regleringen af utgifterna under riksstatens Sjette hufvudtitel hörande frågor.

(2:a U. A.)

Sedan Utskottet erhållit del af Kamrarnes beslut vid behandlingen af Utskottets Utlåtande N:o 10, angående regleringen af utgifterna under riksstatens *sjette* hufvudtitel, får Utskottet nu afgifva det yttrande, som af berörda beslut påkallas.

Kongl. Maj:t hade under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» föreslagit, bland annat, hvarom nu ej är fråga, att Riksdagen måtte höja det under denna anslagstitel på ordinarie stat särskildt till befrämjande af husslöjden uppförda belopp, 10,000 kronor till 20,000 kronor eller med 10,000 kronor, motsvarande det nu på extra stat för ändamålet anvisade belopp; och hade, med anledning af denna framställning, Utskottet i *14:de punkten mom. a.* af förenämnda utlåtande hemstält,

att Riksdagen måtte besluta, att efter minskning med 10,000 kronor af den del af anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna», som icke redan vore till husslöjdens befrämjande anvisad och hvilken del nu utgjorde 30,500 kronor, det genom denna minskning besparade belopp, 10,000 kronor, skulle från och med början af 1887 öfverföras till det

särskilda anslaget till husslöjdens befrämjande, hvilket senare sålunda skulle från sitt nuvarande belopp af 10,000 kronor höjas till 20,000 kronor; kommande, vid bifall härtill, ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna» att vid oförändradt belopp af 40,500 kronor bibehållas.

Vidare hade Utskottet under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart» i *15:de punkten* af Utlåtandet hemstält,

att Riksdagen måtte från och med 1887 nedsätta det ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart» från nu uppförda 21,500 kronor till 11,000 kronor.

Vid behandling af dessa Utskottets förslag har *Första Kammaren* bifallit hvad Friherre von Essen och Herr Fosser yrkat i deras mot förevarande delar af utlåtandet afgifna reservation; i hvilken yrkats,

vid *punkten 14:o mom. a)*:

att det under denna anslagstitel på ordinarie stat särskildt till befrämjande af husslöjden uppförda belopp 10,000 kronor måtte med 10,000 kronor till 20,000 kronor förhöjas, dock under vilkor att motsvarande nedsättning i anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart måtte af Riksdagen beslutas;

och *vid punkten 15:o:*

att, under vilkor att i förestående punkt föreslagna förhöjning af 10,000 kronor till det under anslagstiteln befrämjande i allmänhet af slöjderna förekommande särskilda anslaget till husslöjdens befrämjande blefve af Riksdagen bifallen, anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart måtte med samma belopp 10,000 kronor nedsättas från 21,500 till 11,500 kronor.

Hvaremot *Andra Kammaren* bifallit Utskottets hemställan.

Kamrarnes beslut öfverensstämma derutinnan, att båda Kamrarne

beslutit, att det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» på ordinarie stat särskildt till befrämjande af husslöjden uppförda belopp 10,000 kronor skall förhöjas till 20,000 kronor, eller med 10,000 kronor, motsvarande hvad som nu är anvisadt på extra stat till samma ändamål; hvaremot besluten äro olika deri, att, medan *Andra Kammaren* velat, med bibehållande af anslagets till befrämjande i allmänhet af slöjderna nuvarande slutsumma af 40,500 kronor, bereda tillgång till nämnda förhöjning i det till husslöjdens befrämjande anvisade ordinarie anslagsbelopp genom att med 10,000 kronor minska den del af anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna, som icke redan är till husslöjdens befrämjande anvisad, *Första Kammaren* åter velat, att förhöjningen skulle på det sätt åvägabringas, att anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna ökades med 10,000 kronor, hvilket till husslöjdens befrämjande ytterligare anvisade ordinarie anslagsbelopp således skulle komma att från 40,500 kronor till 50,500 kronor höja slutsumman af anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna.

Vidare skilja sig besluten derutinnan, att *Första Kammaren* vilkorligt minskat anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart med allenast 10,000 kronor till 11,500 kronor, hvaremot *Andra Kammaren* minskat samma anslag med 10,500 kronor till 11,000 kronor.

Någon sammanjemkning af Kamrarnes ofvan omförmälda beslut, i de delar, hvari desamma äro skiljaktiga, synes icke kunna åvägabringas, hvadan frågan bör genom gemensam omröstning mellan Kamrarne afgöras; och anser Utskottet det härvid vara lämpligt, att båda Kamrarnes beslut vid *punkten 14:o mom. a*) samt *punkten 15:o* i sin helhet ställas mot hvarandra i en och samma voteringsproposition.

Under åberopande häraf får alltså Utskottet föreslå Kamrarne att, för afgörande medelst gemensam omröstning af föreliggande frågor, godkänna följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» på ordinarie stat särskildt till befrämjande af husslöjden uppförda belopp 10,000 kronor må med 10,000 kronor till 20,000 kronor förhöjas, dock under vilkor, att motsvarande nedsättning i anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart må af Riksdagen beslutas; samt att, under vilkor att omförmälda förhöjning af 10,000 kronor till det under anslagstiteln befrämjande i allmänhet af slöjderna förekommande särskilda anslaget till husslöjdens befrämjande varder af Riksdagen bifallen, anslaget till befrämjande i

allmänhet af handel och sjöfart må med samma belopp, 10,000 kronor, nedsättas från 21,500 kronor till 11,500 kronor, röstar:

Ja;

Den, det ej vill, röstar:

Nej;

Vinner Nej; har Riksdagen *dels* beslutit, att, efter minskning med 10,000 kronor af den del af anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna», som icke redan är till husslöjdens befrämjande anvisad och hvilken del nu utgör 30,500 kronor, det genom denna minskning besparade belopp, 10,000 kronor, skall från och med början af år 1887 öfverföras till det särskilda anslaget till husslöjdens befrämjande, hvilket senare sålunda skall från sitt nuvarande belopp af 10,000 kronor höjas till 20,000 kronor; kommande vid bifall härtill, ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna» att vid oförändradt belopp af 40,500 kronor bibehållas; och *dels* beslutit att från och med 1887 nedsätta det ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart» från nu uppförda 21,500 kronor till 11,000 kronor».

Stockholm den 16 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1886.

N:o 33.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Mars 1886, kl. half 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition, angående fortsättning under år 1887 af arbetena på nya kasernetablissement för Svea lifgardet och Andra lifgardet m. m.

(1:a U. A.)

Uti en den 29 sistlidne Januari till Riksdagen aflåten proposition (N:o 20) har Kongl. Maj:t, under åberopande af bifogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden af samma dag, föreslagit Riksdagen besluta,

att utöfver det belopp af 1,000,000 kronor, Riksdagen år 1885 stält till Kongl. Maj:ts förfogande till påbörjande af nya kasernetablissement för de begge fotgardesregementena, må af inflytande försäljningsmedel för kronans till gardesregementena upplåtna mark användas till fortsättande under år 1887 af samma kasernetablissement 515,000 kronor;

samt att sistnämnda belopp jemte högst 15,000 kronor till nödiga gatuuregleringsarbeten å det till försäljning afsedda området må, i den mån sådant kan blifva erforderligt, få, efter Kongl. Maj:ts bepröfvande, af tillgängliga medel förskjutas.

Enligt hvad ofvanberörda statsrådsprotokoll gifver vid handen, har Chefen för Landtförsvarsdepartementet vid denna frågas föredragning till en början erinrat, huru som Kongl. Maj:t i den 20 Februari nästlidet år afgifven proposition föreslog Riksdagen, bland annat, att besluta att försäljning finge verkställas af vissa kronan tillhöriga, för närvarande till gardesrege-

mentena upplåtna områden i hufvudstaden, i areal innehållande omkring 932,225 qvadratfot; att af de medel, som inflöte vid försäljning af nämnda områden jemte materialierna efter Andra lifgardets nuvarande byggnader, ett belopp af sammanlagdt högst 3,129,000 kronor måtte få användas till beredande åt de begge fotgardesregementena af nya kasernetablissement; att det öfverskott, som å de till 4,661,125 kronor beräknade försäljningsmedlen uppstode efter bestridandet af berörda utgift samt de nödiga kostnaderna för gators ordnande, skulle reserveras till framtida disposition af Riksdagen; samt att medel till ifrågavarande byggnads- och gatuegleringsarbeten måtte, i den mån sådant kunde blifva nödigt, få, efter Kongl. Maj:ts bepröfvande, af tillgängliga medel förskjutas.

På samma gång Riksdagen, enligt dess skrifvelse den 20 Maj 1885, för sin del medgaf att förutnämnda mark finge i den ordning, Kongl. Maj:t kunde pröfva lämpligt, för kronans räkning föryttras, hade Riksdagen beslutat att af de medel, som inflöte vid försäljning af de dertill afsedda områden, finge till påbörjande af nya kasernetablissement för de begge fotgardesregementena under år 1886 användas ett belopp af 1,000,000 kronor samt att medel till ifrågavarande byggnads- och gaturegleringsarbeten skulle, i den mån sådant kunde blifva nödigt, få, efter Kongl. Maj:ts bepröfvande, inom nyssnämnda belopp af tillgängliga medel förskjutas.

Efter en redogörelse för åtskilliga åtgärder vid ärendets förberedande behandling har Departementschefen vidare, beträffande behofvet af att för nästkommande år erhålla ytterligare medel till fortsättande af arbetena å ifrågavarande kasernetablissement anfört, att chefen för fortifikationen uti skrifvelse den 9 November 1885 särskildt framhållit hurusom, i anseende till de nuvarande gardeskasernernas och i synnerhet Svea lifgardes kaserns bristfälliga tillstånd samt behofvet att snart afstå Andra lifgardets tomter, det vore angeläget att arbetena kunde med all skyndsamhet bedrifvas, så att vestra etablissementet kunde blifva fullbordadt samt det östra etablissementets kasernflyglar komma under tak före utgången af år 1888, hvilket allt enligt beräkningarna skulle uppgå till en kostnad af sammanlagdt 2,600,000 kronor. Således skulle, utom de, efter afdrag af 15,000 kronor till gators ordnande m. m., för år 1886 disponibla 985,000 kronor, komma att under åren 1887 och 1888 erfordras ytterligare 1,615,000 kronor, och skulle, derest härutaf för år 1887 anvisades 830,000 kronor, i hvilket belopp dock kunde innefattas jemväl den summa af 15,000 kronor, som beräknats under samma år behöfva tagas i anspråk till fortsättande af gaturegleringsarbetena, det blifva möjligt att afsluta kontrakt på en gång om en stor del af de arbeten, som för kasernetablissementen borde utföras, hvilket chefen för fortifikationen ansåg vara af vigt såväl för arbetenas ändamålsenliga bedrifvande som äfven

för att undvika faran af möjliga och oberäkneliga prisstegringar samt för att minska beloppet af sådana utgifter, som ej kunde på förhand beräknas.

Då byggnadsmedel för år 1887 ännu icke blifvit af Riksdagen anvisade, hade Kongl. Maj:t funnit skäligt bifalla denna framställning på det sätt, att chefen för fortifikationen väl bemyndigades att, derest och i den mån han funne sådant för arbetenas ändamålsenliga bedrifvande tjenligt och för kronan förmånligt, låta samtidigt på entreprenad utbjuda jemväl de arbeten för kasernetablissementen, som han ansåge böra verkställas med de för år 1887 beräknade byggnadsmedel af 815,000 kronor, men tillika hade Kongl. Maj:t föreskrifvit att aftal om sistnämnda entreprenad borde ske under förbehåll att Kongl. Maj:t, vid nådig pröfning före den 1 Juni 1886, funne hinder för fastställelse derå icke möta.

I följd häraf hade, enligt hvad chefen för fortifikationen i skrifvelse den 22 Januari 1886 anmält, arbetena på entreprenad utbjudits, dervid byggmästaren J. Möller, som afgifvit de lägsta anbuden, åtagit sig

dels att för en summa af 740,000 kronor utföra följande arbeten, i fråga om hvilka ovilkorligt bindande kontrakt ock afslutats, nemligen:

samtliga bergsprängnings- och grundläggningsarbetena för begge kasernetablissementen, med närmast omgifvande gator, samt

uppförande af ena kasernflygeln och arrestbyggnaden till vestra etablissementet,

dels ock att för en summa af 670,000 kronor uppföra det vestra etablissementets alla återstående byggnader, jemte det för begge etablissementen gemensamma bad- och verkstadshus, i fråga om hvilken senare entreprenad dock stadgats förbehåll om nådig fastställelse derå före den 1 nästkommande Juni.

Då de för närvarande rådande ogynsamma konjunkturer för enskild byggnadsverksamhet naturligtvis måste tills vidare inverka hindrande på försäljningen af kronans ifrågavarande tomter till de pris, hvilka de samma på grund af sitt läge skäligen borde betinga, i följd hvaraf några försäljningar ännu ej egt rum, så syntes, enligt hvad Departementschefen vidare erinrade, samma konjunkturer å andra sidan komma att medföra en betydlig nedsättning i byggnadskostnaderna för kasernetablissementen, i det ofvanberörda entreprenadsummor med omkring 300,000 kronor understege de belopp, som upptagits i de år 1884 uppgjorda kostnadsberäkningarna för motsvarande arbeten.

Det först anmälda behofvet af byggnadsmedel för år 1887 kunde derföre, enligt hvad chefen för fortifikationen anmält, nedsättas med icke mindre än 300,000 kronor, eller från 815,000 till 515,000 kronor, hvartill borde läggas 15,000 kronor för gaturegleringsarbeten. Härvid hade chefen

för fortifikationen dock erinrat, att för närvarande ej kunde angifvas, huru stor del af denna nedsättning vore att anse såsom besparing i den totala byggnadskostnaden, då detta i främsta rummet komme att bero på konjunkturerna vid den tid, då entreprenad angående de öfriga arbetena för etablissementen komme att afslutas, äfvensom huruvida under arbetets lopp tillägg och förändringar skulle kunna blifva af nöden.

Till befrämjande af försäljningen till byggnadstomter af den kronans mark, som till en början kunde dertill aflåtas, ansåge Departementschefen det vara af största vigt, att Andra lifgardets nuvarande kasernbyggnader kunde blifva snarast möjligt bortflyttade, enär först derefter byggnadstomterna i denna trakt torde blifva rätt begärliga. Nämnda kasernbyggnader kunde dock ej borttagas, förr än nytt kasernetablissement för Andra lifgardet blifvit till begagnande färdigt, och, såsom bekant vore, befunne sig Svea lifgardes kasern i sådant skick, att densamma nödvändigt måste utan längre uppskof utrymmas.

Under sådana förhållanden och då det visat sig, att byggnadskostnaderna i närvarande tidpunkt stälde sig synnerligen gynsamt, syntes, enligt Departementschefens åsigt, allt tala derför, att med uppförandet af de nya kasernetablissementen icke borde fördröjas.

Då ett skyndsamt fullbordande af de ifrågavarande kasernetablissementen synes vara af vigt icke blott på det att Andra lifgardets kasernbyggnader må kunna snarast möjligt bortflyttas och tomternas fördelaktiga försäljning derigenom möjliggöras samt Svea lifgardes ytterst bristfälliga kasern utrymmas, utan äfven med hänsyn till angelägenheten att tillgodogöra staten de nuvarande gynsamma förhållandena i afseende å byggnadskostnaden, hvilka redan medgifvit en nedsättning i det ursprungliga kostnadsförslaget af icke mindre än 300,000 kronor, har Utskottet ansett sig ega all anledning att tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning.

Utskottet hemställer derför,

att utöfver det belopp af 1,000,000 kronor, Riksdagen år 1885 stält till Kongl. Maj:ts förfogande till påbörjande af nya kasernetablissement för de begge fotgardesregementena, må af inflytande försäljningsmedel för kronans till gardesregementena upplåtna mark användas till fortsättande under år 1887 af samma kasernetablissement 515,000 kronor;

samt att sistnämnda belopp jemte högst 15,000 kronor till nödiga gaturegleringsarbeten å det till försäljning af-

sedda området må, i den mån sådant kan blifva erforderligt, få, efter Kongl. Maj:ts bepröfvande, af tillgängliga medel förskjutas.

Stockholm den 20 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 34.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 Mars 1886, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om förändring i tiden för arrendeafgifternas erläggande för kronans utarrenderade egendomar.

(I. A.)

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 156) har Herr *J. Anderson* i Tenhult föreslagit, att Riksdagen för sin del måtte besluta, att alla de, som arrenderade statsverket tillhöriga jordegendomar, samt de, hvilka samtidigt med sådant arrende innehade skogsarrende, hädanefter skulle ega, om de så önskade, få anstånd med arrendevilkorens fullgörande till den 10 Mars för hvarje löpande arrendeår; samt att i de arrendekontrakt om statsverkets jordbruksdomäner, som hädanefter komme att uppställas, tiden för arrendenas erläggande skulle bestämmas till sistnämnda tid; och har motionären, såsom stöd för ifrågavarande hemställan, dels åberopat den tryckta ställning, hvari jordbruket inom vårt land för närvarande befinner sig, samt dels anfört, bland annat, att då arrendeafgifterna skola erläggas vid kronouppbördsstämmorna, hvilka vanligen hållas i Januari eller början af Februari månader, arrendatorerne, för att bereda sig medel till dessa afgifter, måste afyttra sina varor under den tid af året, då landtmannaprodukterna stå lägst i pris.

Stats-Utskottet får till en början erinra, att för de kronoegendomar, hvilka utarrenderats genom boställsdirektionernas försorg, arrendena vanligen skola enligt kontrakten erläggas på helt andra tider än dem, som äro bestämda för de genom Kammarkollegium eller i öfverensstämmelse med Kongl. kungörelsen den 10 November 1882 utarrenderade egendomar; hvadan alltså fråga nu är endast om en del af de för statsverkets räkning utarrenderade egendomar, eller dem, för hvilka arrendena skola erläggas vid allmän kronouppbördsstämma.

Uppbördsstämmorna hållas i regeln under Januari—Mars månader; och anser Utskottet, att, på sätt motionären framhållit, i de trakter, der uppbördsstämmorna hållas under årets två första månader, skyldigheten att erlägga arrendet, vare sig detta utgöres för jord eller skog, blifvit förlagd till en för arrendatorn i allmänhet ogynsam tidpunkt. Då, såsom nämndt är, uppbördsstämmorna hållas under loppet af tre månader, kan dagen för arrendets erläggande i olika trakter blifva ej oväsentligt olika och i följd deraf för arrendatorn mer eller mindre oläglig; men då Utskottet ansett förmånligt, om den olikhet i arrendevilkoren, som häraf föranledts, kunde i någon mån utjemnas, har Utskottet redan häri funnit en anledning, hvarför de arrendatorer, som under den förra delen af uppbördsterminen äro skyldige att erlägga arrendeafgifterna, synas böra medgifvas något betalningsanstånd utan de påföljder, som enligt nu gällande författningar föranledas af försummelse att å föreskrifven tid erlägga arrendet.

På grund häraf och då Utskottet, som af skäl, hvilka äro anförda i förut till innevarande års Riksdag afgifna utlåtanden, visserligen funnit sig böra afstyrka flera inom Riksdagen väckta förslag om efterskänkande af och nedsättning i arrendeafgifter, dock icke förbisett, att de nuvarande tryckta konjunkturerna måste i många fall äfven för kronans arrendatorer medföra svårigheter, hvilkas minskande, der det är med rättvisa och billighet öfverensstämmande, synts önskvärdt, har Utskottet velat ifrågasätta, huruvida icke de kronans arrendatorer, hvilka äro skyldiga att erlägga arrendeafgifterna vid allmän uppbördsstämma, må, då uppbördsstämmorna infalla under Januari och Februari månader, medgifvas anstånd med afgifternas betalning till den 10 Mars eller annan dag inom första hälften af samma månad, som må finnas lämplig.

Emellertid torde måhända omständigheter förefinnas, som kunna innebära väsentliga hinder för beredande af den nu afsedda förmånen för arrendatorerne, hvilka omständigheters betydelse först efter vederbörande myndigheters hörande torde kunna bedömas, hvadan Utskottet ansett förevarande fråga böra göras till föremål för närmare utredning och till Kongl. Maj:t öfverlemnas; hvarvid likväl — vid det förhållande

att, enligt de af Riksdagen beslutade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, arrendeafgiften skall erläggas vid allmän kronouppbördsstämma — Riksdagen, på det Kongl. Maj:t måtte komma i tillfälle att i ärendet besluta, torde böra uttryckligen medgifva det ifrågasatta anståndet med arrendeafgifternas erläggande, för den händelse Kongl. Maj:t finner sådant anstånd skäligen och utan olägenhet kunna lemnas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Utskottet med anledning af Herr J. Andersons förevarande motion hemställa,

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke de arrendatorer af kronans egendomar, hvilka äro skyldige att erlägga sina arrendeafgifter å allmän kronouppbördsstämma, må, der denna stämma infaller under Januari eller Februari månader, medgifvas anstånd med afgifternas betalning till lämplig dag under första hälften af derpå följande Mars månad, samt dervid tillika förklara att, för den händelse Kongl. Maj:t finner sådant anstånd skäligen och utan olägenhet kunna lemnas, Riksdagen medgifver ett dylikt anstånd med arrendeafgifternas erläggande.

Stockholm den 16 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 35.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Mars 1886, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta förslag om försäljning af åtskilliga kronans egendomar.

(I. A.)

Stats-Utskottet, som till behandling emottagit två inom Riksdagen väckta förslag om försäljning af vissa bland statens utarrenderade egendomar, har dessa frågor i ett sammanhang förehaft och får dem härmed till Riksdagens pröfning anmäla samt dervid meddela de yttranden, hvartill hvardera framställningen ansetts föranleda.

Angående Herr L. O. Smiths motion om försäljning af kronoegendomar m. m.

1:o. I en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 11) har Herr *L. O. Smith* föreslagit,

att Riksdagen för sin del må till Kongl. Maj:t öfverlåta att, i den mån sådant utan förnärmande af enskild rätt kan ske, sälja kronans utarrenderade egendomar, som innevarande år icke hafva högre taxeringsvärde än 15,000 kronor, under följande förbehåll:

att försäljningen må ske till den å auktion högstbjudande;

att inbetalningen af den faststälda köpeskillingen må fördelas under en tid af högst 30 år, hvarunder köparen, vid försummelse vare sig att i behörig tid betala för brukningsrätten beräknad årlig afgift, 4 procent å köpeskillingen, likasom stadgad afbetalning derå, eller att efterkomma hvad honom beträffande egendomens vård blifvit förelagdt, må åläggas afträda egendomen samt tillika, derest hela den oguldna köpeskillingen ej genast inbetalas, förklaras förlustig hvad han derå erlagt; kommande egendomen, tills full liqvid lemnats, att förblifva kronans tillhörighet;

att köpeskillingsbelopp, äfven då successiv inbetalning derå sålunda med 2 procent pro anno afbetalts, skola öfverlemnas till Riksgäldskontoret att der förvaltas såsom en särskild fond; samt att, sedan Kongl. Maj:t beslutat inköp af enskildt bolag tillhörig jernväg för statens räkning, den härvid betingade köpeskillingen må af samma medel utbetalas.

I fråga om försäljning af kronans egendomar medgaf 1874 års Riksdag, att sådana kronan tillhöriga, under Kammarkollegii förvaltning stälda och för statsverkets räkning utarrenderade hemman och lägenheter, för hvilka årliga arrendeafgiften icke öfversteg 200 kronor, och hvilkas bibehållande åt kronan icke på grund af befintlig skogstillgång eller af annan särskild anledning påkallades, skulle i den mån gällande arrendekontrakt efter uppsägning eller eljest närmade sig sitt slut, få, under iakttagande af de föreskrifter, Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt meddela, på offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under vilkor: att köpare, som sådant åstundade, skulle ega att, efter derom vid auktionen gjord anmälan, inbetala köpeskillingen under loppet af sex år med $\frac{1}{6}$ årligen, så vida han för fullgörande deraf, vid auktionstillfället stälde säkerhet; att högsta anbudets antaglighet komme att underställas Kongl. Maj:ts pröfning; att försäljningen skulle ega rum utan förbehåll af någon kronotionde eller sådan grundränta, som utginge endast af kronoskatteegendomar; samt att, sedan köpebref utfärdats, de sålda hemmanen och lägenheterna skulle komma att i jordeboken upptagas under titel »utsockne eller allmänt frälse» och för betecknande af denna deras natur påföras ränta till kronan i likhet med andra frälsehemman i orten. Till de egendomar, hvilkas försäljning sålunda medgafs, hafva enligt Riksdagens i underdånig skrifvelse den 20 Maj 1879 anmälda, af Kongl. Maj:t den 6 Juni samma år godkända beslut, blifvit hänförda äfven de egendomar af enahanda beskaffenhet, hvilka, efter det beslutet år 1874 fattades, kommit under Kammarkollegii förvaltning; och är, i afseende på dispositionen af de genom försäljningen inflytande medlen genom Riksdagens år 1877 meddelade, af Kongl. Maj:t likaledes gillade beslut, stadgadt, att desamma må, i den mån tillfällen dertill sig yppa, användas till sådana inköp af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark, hvilka af Kongl. Maj:t pröfvas vara fördelaktiga och hvartill medel icke kunna beredas från det till skogsväsendet anvisade reservationsanslag.

I enlighet med de åsigter, Utskottet under de senare riksdagarne flerfaldiga gånger uttalat vid behandling af frågor i förevarande ämne, hyser Utskottet fortfarande den uppfattning, att en i viss mån utsträckt försäljning af de för statsverkets räkning utarrenderade hem-

man och lägenheter skulle vid vanliga förhållanden, så väl i administrativt som finansielt hänseende, medföra fördel för det allmänna, men under nuvarande tryckta konjunkturer för jordbruket och den deraf föranledda sjunkningen i egendomsvärdet, har Utskottet icke ansett tidpunkten tjenlig för en sådan utsträckning i försäljningen af kronans egendomar, som motionären åsyftat; och då Utskottet alltså icke kunnat biträda motionärens förslag i denna del, saknar Utskottet anledning att utlåta sig beträffande användningen af de inflytande köpeskillingarne vid den ifrågasatta försäljningen.

Med afseende å hvad sålunda blifvit anfördt, får Utskottet hemställa,

att Herr Smiths förevarande motion måtte af Riksdagen lemnas utan afseende.

Angående Herr J. Jonssons motion om försäljning af kronoegendomar i de norrländska länen.

2:o. Under åberopande af de vid senaste riksdagen väckta förslag om en utsträckt försäljning af kronans utarrenderade egendomar samt med hänsyn dertill, att i afseende å kronoegendomarne i Norrland, der desamma äro få och belägna på långt afstånd från hvarandra, förvaltningen är betydligt dyrare och i förhållande till arrendenas storlek ännu mer förlustbringande än i öfriga delar af landet, har Herr *J. Jonsson* i Hertsjö uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 30) föreslagit, *att* vid inträffande arrendeledighet, eller om arrendator dessförinnan gåfve antagligt anbud, af sådana kronan tillhöriga, under Domänstyrelsens förvaltning nu befintliga och för statsverkets räkning utarrenderade egendomar i de norrländska länen, för hvilka årliga arrendeafgiften vore högre än 200 kronor, det måtte bero af Kongl. Maj:t att efter pröfning af omständigheterna i hvarje särskildt fall förordna, huru vida egendomen fortfarande borde för kronan bibehållas eller till större eller mindre del försäljas; *att*, der Kongl. Maj:t pröfvade försäljning böra ega rum, densamma måtte ske i den ordning och under de vilkor, som gälde för försäljning af mindre lägenheter, med undantag om arrendator före arrendetidens slut gåfve sådant anbud, som Kongl. Maj:t funne skäligt antaga, samt med iakttagande derjemte af de särskilda bestämmelser, Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt att för försäljning meddela; samt *att* de genom den nu föreslagna försäljningen inflytande medlen måtte, intill dess annorlunda kunde af Kongl. Maj:t och Riksdagen beslutas, öfverlemnas till Riksgäldskontoret för att genom uppköp af obligationer eller på annat sätt användas till afbetalning å statens för jernvägsbyggnader upptagna lån.

De af Utskottet härofvan anförda omständigheter, hvilka för närvarande i allmänhet göra en utsträckt försäljning af kronans domäner ej tillrådlig, lärer visserligen äfven ega tillämpning i afseende å de

norrländska egendomarne. Dock torde, enligt Utskottets förmenande, förhållanden förefinnas, hvilka påkalla sistnämnda egendomars försäljning i främsta rummet, hvadan Utskottet ansett den i förevarande motion behandlade fråga beaktansvärd; men då, enligt hvad Utskottet inhemtat, Kongl. Maj:t anbefalt Domänstyrelsen afgifva utlåtande angående försäljningen af kronans utarrenderade egendomar i de norrländska länen, och nämnda embetsverk till ledning vid frågans bedömande infordrat yttrande i ämnet från länsstyrelserna i omförmälda län, hvilka yttranden dock ännu icke från alla länen inkommit, samt frågan sålunda är under utredning och Kongl. Maj:t icke torde underlåta att, efter det ärendet blifvit fullständigt utredt, taga detsamma i ompröfning och hos Riksdagen göra den framställning, hvartill omständigheterna må föranleda, har Utskottet icke funnit sig böra för närvarande framställa något förslag i detta ämne, utan får Utskottet hemställa,

att Herr Jonssons förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 36.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Mars 1886, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om upphörande af den rusthållare vid Kongl. Andra Lifgrenadierregementet åliggande skyldighet att bekosta exercisammunition.

(I. A.)

I en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 28) har Herr *J. Ericsson* i Norrby m. fl. föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att den rusthållarne vid Kongl. Andra Lifgrenadierregementet åliggande skyldighet att bekosta exercisammunition måtte upphöra.

Stats-Utskottet, till hvars handläggning omförmälda motion blifvit hänvisad, får till närmare upplysning i föreliggande ämne meddela, att, sedan enligt Kongl. förordningen den 27 April 1777 och den 11 Maj 1795, angående indelte ryttares och dragoners beklädnad och utredning m. m., rusthållarne haft skyldighet att sjelfve bekosta exercisammunition vid mötena, derefter genom de under åren 1778—1805 vid de flesta regementen af rusthållet uppgjorda passevolanskontrakt gjorts den förändring i dessa afseenden, att rusthållsregementena skulle förses med exercisammunition af kronan, emot det att kronan skulle uppbära betalning härför antingen från trossmedelsfonden eller från mötespassevolansfonden, allt efter som ersättningen för exercisammunition till vederbörande trupp inberäknats i de till den ena eller andra af dessa fonder ingående passevolansafgifterna. Härifrån egde dock undantag rum i afseende å Andra Lifgrenadierregementet, för hvilket regemente ammunitionen icke ingått i passevolansen och hvars rusthållare alltså fortfarande erlade kontant betalning för densamma.

Till följd af Riksdagens enligt skrifvelse af den 30 December 1840

fattade beslut om mötespassevolansafgiftens upphörande bekostas exercisammunitionen vid de regementen, der den förut utgått från mötespassevolansfonden, numera af indelta arméens vapenöfningsanslag; men vid Lifregementets dragon-, husar- och grenadiercorpser, der ammunitionen förut bekostats af trosspassevolansfonden, utgår betalning derför fortfarande från sistnämnda fond; och vid Andra Lifgrenadierregementet har exercisammunitionen alltjemt blifvit bekostad af rusthållarne, hvilkas derför erlagda kontanta afgifter uppburits af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Östergötlands och Kalmar län samt derefter inlevererats till Arméförvaltningen.

Sedan emellertid fråga blifvit väckt om förändring i sättet för tillhandahållande af exercisammunition vid Andra Lifgrenadierregementet, anbefalde Kongl. Maj:t den 12 Juni 1885 Arméförvaltningen att genom Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande höra rusthållarne vid nämnda regemente, huruvida de vore villige att till kronan erlägga ett bestämdt belopp af fyra kronor för hvarje effektivt nummer, emot det att den för regementet behöfliga exercisammunition från och med år 1886 tillhandahölles af kronan. Efter det i anledning häraf sammanträden hållits med regementets rusthållare inom Östergötlands och Kalmar län samt skriftliga yttranden inhemtats från de rusthållare, som vid sammanträdena ej tillstädeskommit, har, enligt hvad Utskottet inhemtat, Arméförvaltningen med skrifvelse den 4 November 1885 till Kongl. Maj:t insändt protokollen öfver berörda sammanträden jemte förenämnda skriftliga yttranden, hvilka handlingar utvisat, att af regementets 888 effektiva nummer rusthållarne för något öfver 800 nummer förklarat sig villige att ingå på den föreslagna öfverenskommelsen samt att, hvad beträffade återstående nummer, samtliga rusthållare för vissa nummer och en del af rusthållarne för andra nummer antingen förklarat sig ej vilja på förslaget ingå eller undandragit sig att i ämnet afgifva yttrande.

Vid föredragning af detta ärende den 30 november nästlidet år har Kongl. Maj:t förordnat, att hvad beträffar de nummer vid Andra Lifgrenadierregementet, för hvilka antingen samtlige delegare eller egare af sammanlagdt mer än halfva andelen i rusthållet ingått på öfverenskommelsen, skall för år 1886 och framgent årligen till kronan erläggas ett bestämdt belopp af fyra kronor för hvarje effektivt nummer, emot det att Kronan från och med nämnda år för dessa rusthållsnummer öfvertager tillhandahållandet af all behöflig exercisammunition; att för öfriga nummer vid regementet skall med ersättningen för exercisammunitionen äfven efter 1886 års ingång tills vidare på enahanda sätt som

hittills förhållas; men att, derest och i den mån vederbörande rusthållare för sist omförmälda nummer framdeles skriftligen förklara sig villiga att på ofvanberörda öfverenskommelse ingå, skall jemväl för dessa rusthållsnummer från och med kalenderåret näst efter det, hvarunder öfverenskommelsen blifvit af rusthållets samtlige delegare eller egare af sammanlagdt mer än halfva andelen i rusthållet biträdd, och sedermera framgent årligen till Kronan erläggas ett till fyra kronor bestämdt belopp för hvarje effektivt nummer, emot det att Kronan för samma rusthållsnummer öfvertager tillhandahållandet af all den behöfliga exercisammunitionen; varande kungörelse härom införd i Svensk Författningssamling för år 1885 under N:o 74.

Då således, enligt hvad Utskottet härofvan meddelat, den af motionärerne i förenämnda motion omförmälda angelägenhet helt nyligen blifvit i hufvudsakliga delar ordnad, får Utskottet hemställa,

att det af Herr J. Ericsson m. fl. i förevarande motion väckta förslag icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 37.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Mars 1886, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om afskrifning af en del af kyrkotionden i provinserna Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän samt beviljande af ett extra anslag för sådant ändamål af 20,000 kronor att utgå under år 1887.

(I. A.)

I en inom Riksdagens Andra Kammare väckt och till Stats-Utskottets handläggning remitterad motion (N:o 81) har Herr *Ivar Månsson*, med hvilken flere af Kammarens ledamöter instämt, föreslagit, att Riksdagen må för sin del besluta:

att, der sådant ännu icke skett, den till andra än församlingens egna ändamål anordnade kyrkotionden i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän indrages till kronan emot ersättning och omsättes i penningar, enligt den för kronotiondens omsättning stadgade grund, samt afskrifves med trettio procent under år 1887;

att jemväl den kyrkorna i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän behållna eller i öfrigt för församlingarnes egna behof använda kyrkotionden bör, der den icke redan med visst penningebelopp utgöres, omsättas i penningar, enligt den för kronotiondens omsättning stadgade grund, samt afskrifvas med trettio procent under år 1887:

a) inom de församlingar, der tionden odelad tillfaller kyrkan utan några särskilda vilkor;

b) inom de församlingar, der den i sin helhet eller delvis användes till andra församlingens ändamål eller tillfaller patroni ecclesiarum, endast under vilkor att församlingarna åtaga sig att till veder-

börande lemna full ersättning efter årliga medelmarkegångspriset å tionden, hvilken ersättning uttaxeras så, som om kommunalutskylder i allmänhet är stadgadt;

samt slutligen, att Riksdagen må till Kongl. Maj:ts disposition för år 1887 ställa ett förslagsanslag af 20,000 kronor att användas för betäckande af den minskning i statens inkomster ur kyrkotionden, som blifver en följd af föreslagna afskrifningen.

I afgifvet utlåtande af den 18 November 1882 har Skatteregleringskomitén på anförda skäl framstält förslag i hufvudsakligen enahanda syfte som det i förevarande motion afsedda; och har, enligt hvad Utskottet inhemtat, Kongl. Maj:t med anledning af Skattekomiténs framställning i denna del infordrat särskildt yttrande i ämnet från Statskontoret och Kammarkollegium, hvilka embetsverk, efter det samtliga inom ofvanberörda provinser befintliga församlingar blifvit hörda, den 30 sistlidne December förehaft ärendet till gemensam behandling och dervid beslutat till Kongl. Maj:t afgifva utlåtande i ärendet, hvilket utlåtande inom kort lärer komma att till Kongl. Maj:t expedieras.

Då sålunda förevarande fråga torde komma att inom den närmaste tiden blifva föremål för Kongl. Maj:ts pröfning, dervid Kongl. Maj:t icke torde underlåta att till Riksdagen göra de framställningar i ämnet, hvartill förhållandena må föranleda, hemställer Utskottet,

att Herr Månssons förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 38.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Mars 1886, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om nedsättning i den afgäld, som påförts till kungsgårdar i Skåne hofveriskyldige hemman.

(I. A.)

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 120) har Herr *M. Dahn* — beträffande de hemman, hvilka förut haft sig ålagdt att till vissa kungsgårdar i Skåne utgöra arbetsskyldighet eller s. k. hofveri, och i fråga om hvilka hemman 1883 års Riksdag med befrielse från arbetsskyldigheten eller derför förut öfverenskommen afgäld, bestämt nya grunder för afgälden — anfört, att dessa hemman icke kommit i åtnjutande af någon skattelindring motsvarande munderingspersedlarnes afskrifning för rusthållen samt derföre föreslagit, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, i hvad mån nämnda arbetsskyldighet kunde fixeras efter för de arbetsskyldige förmånligare grunder, samt att Riksdagen måtte anslå nödiga medel till detta förslags förverkligande.

I sitt den 13 September 1882 afgifna betänkande och förslag angående skatteförhållandena i riket har Skatteregleringskomitén lemnat en redogörelse jemväl för den åtskilliga hemman och lägenheter åliggande arbets- eller hofveriskyldighet till vissa kronan tillhöriga kungsgårdar i Skåne, af hvilken redogörelse bland annat inhemtas, att Kongl. Maj:t den 18 April 1844 förordnat dåvarande Kammarrådet L. E. Cassel att med biträde af en regements- eller kompaniofficer och vederbörande förste landtmätare samt i närvaro af krono- och

regementsombud, vederbörande boställsinnehafvare och arbetsskyldige verkställa undersökningar vid en hvar af de kungsgårdar, till hvilka arbete utgjordes, dervid Cassel borde söka åvägabringa förslag till frivilliga jemkningar och öfverenskommelser; att vid dessa undersökningar arbets- eller hofveriskyldigheten vid hvarje kungsgård uppskattas i öke- och drängedagsverken, hvilkas värde uträknats efter medeltalet af 1834—1843 årens markegångspris, hvilket värde åter, i enlighet med den hos de arbetsskyldige i allmänhet uttalade önskan, i de flesta fall blifvit med begagnande af samma medelmarkegångspris omsatt i spanmål; att då vid tiden för upprättande af indelningsverken för de skånska kavalleriregementena alla arbetshemman kunnat med samma befogenhet anslås till rustning som de kronohemman, hvilka då blefvo till rusthåll indelta, Cassel under fortgången af förhandlingarna jemväl anstält undersökning, om och i hvad mån det antagna värdet å de särskilda hemmanens tjenstbarhet vid hvarje kungsgård med tillägg af det skattebidrag, som hemmanet för ordinarie rotering finge vidkännas, kunde sammanlagdt komma att öfverstiga den kostnad, som rustningsbesväret vid närbelägna rusthåll medförde efter afdrag af den till understöd anslagna augmentsräntan, i hvilken händelse anspråket på ersättning för arbetsskyldigheten i förhållande dertill nedsatts; samt att de vid dessa undersökningar uppgjorda förslag till ersättning för arbetsskyldighet af en del arbetsskyldige vid undersökningstillfällena eller sedermera antagits, hvaremot andra vägrat åtaga sig den föreslagna ersättningen.

Enligt de öfverenskommelser, som med de arbetsskyldige träffats, hade i några få fall ersättningen blifvit bestämd i penningar till det vid 1844 års undersökning upptagna, efter medeltalet af 1834—1843 årens markegångspris å dagsverken beräknade belopp. Vanligen hade dock ersättningen blifvit bestämd i spanmål, som af de arbetsskyldige vid en kungsgård löstes efter årlig markegång, men i öfrigt blef med tillämpning af Kongl. förordningen den 23 Juli 1869 omsatt till penningar efter beräkning af medelvärdet mellan 1834—1853 årens medelpris och 1862 års medelmarkegångspris. Vid Flyinge och Dalby kungsgårdar i Malmöhus län hade större delen af de arbetsskyldige redan 1814 befriats från arbetsskyldigheten mot erläggande af lösen efter markegångspris för 77 dagsverken af hvarje hofveri och arbetsskyldigheten för de öfrige upphörde år 1844 mot enahanda ersättning.

Skatteregleringskomitén, som ansåg att arbetsskyldigheten in natura borde upphöra och ersättningen eller afgälden för sådan skyldighet beräknas efter en och samma grund, nemligen medelpriset för åren 1834—1843, framstälde i sådant afseende förslag, i hufvudsaklig öfver-

ensstämmelse hvarmed Kongl. Maj:t ock till 1883 års Riksdag aflät proposition, enligt hvilken arbetsskyldigheten in natura skulle, der icke arrendator, som på grund af gällande kontrakt var till sådan förmån berättigad, önskade under kontraktstiden dervid bibehållas, upphöra och afgälden för arbetsskyldigheten från och med 1884 ingå till statsverket, som åter lemnade arrendatorn ersättning för arbete eller hofveri, som genom kontraktet blifvit honom tillförsäkrad; och var i öfrigt föreslaget, bland annat, att den afgäld, som enligt hittills bestämda grunder fordrats af hemman för befrielse från hofveriskyldigheten, skulle, så snart samma skyldighet upphörde, hofverihemmanen åläggas, dock så att, der den hittills fordrade afgälden bestått af spanmål, densamma skulle omsättas till penningar med användande af medeltalet af 1834—1843 årens markegångspris; samt att den afgäld af hemman för redan upphörd hofveriskyldighet, som tillkommit enligt af Kongl. Maj:t faststäld öfverenskommelse eller utan föregående öfverenskommelse påförts genom offentlig myndighets beslut, skulle, så vida afgälden vore bestämd i spanmål eller dagsverkslösen, omsättas till penningar med tillämpning af medeltalet af 1834—1843 årens markegångspris, hvaremot den afgäld, som vore bestämd i penningar, förblefve orubbad; och skulle nu stadgade omsättning tillämpas från och med år 1884.

Sedan denna proposition blifvit af Riksdagen bifallen, utfärdades förordning i ämnet den 15 Juni 1883, och enligt hvad Utskottet inhemtat utgöres numera i öfverensstämmelse dermed afgäld af samtliga arbetsskyldiga hemman, med undantag för några under Löfvestads kungsgård i Malmöhus län, der förändringen kan inträda först från och med år 1887.

Då, på sätt förut är anfördt, hofveriskyldigheten ansetts motsvara den rustningsskyldighet, rusthållen hafva sig ålagd, anstäldes inom skatteregleringskomitén en jemförelse mellan å ena sidan den del af rusthållshemmanens ränta, som verkligen utgjordes, samt rustningskostnaden, sedan det från statsverket till rustningen utgående understöd afräknats, och å andra sidan de hofveriskyldige hemmanens ränta och rotering samt för hofveriskyldigheten då utgående afgäld, vid hvilken jemförelse, som med 1878 års taxeringsvärde till beräkningsgrund anstäldes särskildt för Kristianstads och särskildt för Malmöhus län, det visade sig, att nämnda utskylder och besvär voro större för rusthållen i medeltal för länet än för de till hvarje särskild kungsgård inom länet hörande hofveriskyldige hemman i medeltal.

Sedan emellertid 1884 års Riksdag beslutat, att statsverket skulle från och med år 1885 öfvertaga den rusthållarne vid indelta rusthålls-

kavalleriet åliggande skyldighet att anskaffa och underhålla beklädnads-, bevärings-, remtygs- samt häst- och sadelmunderingspersedlar och rusthållarne vid de skånska kavalleriregementena derigenom erhållit en icke ringa lindring, har motionären ansett, att till följd deraf ytterligare lindring borde beredas äfven de hofveriskyldige hemmanen i den dem påförda afgäld.

För att bedöma, i hvad mån nämnda lindring i rustningsbesväret må hafva förorsakat rubbning i ofvannämnda, af skatteregleringskomitén gjorda jemförelse, har Utskottet ansett sig böra utreda, huru förhållandet mellan dessa olika slag af hemman uti ifrågavarande afseende nu företer sig och dervid icke gjort någon annan ändring i den af skatteregleringskomitén följda, härofvan angifna grunden, än dels att värdet å rustningskostnaden för ett rusthåll blifvit upptaget med det till 300 kronor per nummer nedsatta belopp, som till följd af ofvannämnda befrielse från anskaffning och underhåll af persedlar finnes bestämdt för de skånska kavalleriregementena i den angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 Juni sistlidet år utfärdade lag, och dels att afgäldsbeloppen för hofveriskyldigheten blifvit upptagna till hvad som med tillämpning af ofvannämnda, den 15 Juni 1883 utfärdade Kongl. förordning af vederbörande myndighet blifvit åsatt. Härvid visar det sig, att nämnda utskylder och besvär å hvarje 1,000 kronor af 1878 års taxeringsvärden utgöra:

för rusthållen inom Kristianstads län	kronor	6: 70,
„ „ „ Malmöhus län	„	4: 08,
men för de hofveriskyldige hemmanen inom Kristianstads län:		
högst under Svabesholms kungsgård	„	6: 07,
inom Malmöhus län:		
högst under Uranienborgs kungsgård	„	4: 50,
och dernäst under Billesholms kungsgård	„	4: 01.

Det skulle alltså vara endast för de under Uranienborgs kungsgård f. d. arbetsskyldige hemman som någon nedsättning borde ifrågakomma, men då dessa hemman genom tillämpning af nyss nämnda Kongl. förordning nyligen kommit i åtnjutande af en nedsättning från 5 kronor till 4 kronor 50 öre per 1,000 kronor af taxeringsvärdet; då sistnämnda belopp icke lärer kunna anses oskäligt, om jemförelsen utsträckes till de hofveriskyldige hemmanen i Kristianstads län, hvilkas utskylder af här ifrågavarande slag i allmänhet öfverstiga 5 kronor för hvarje 1,000 kronor af taxeringsvärdet samt då slutligen, jemlikt Kongl. kungörelsen den 5 Juni 1885, de f. d. hofveriskyldige hemmanen från och med innevarande år åtnjuta nedsättning med 30 procent jemväl

i den afgäld, som i stället för arbetet erlägges, saknar Utskottet anledning att för de under Uranienborgs kungsgård f. d. hofveriskyldige hemman och än mera för öfriga f. d. hofveriskyldige hemman till andra kungsgårdar i Skåne nu föreslå någon särskild nedsättning i dem påförd afgäld, utan hemställer,

att Herr Dahns förevarande motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Stockholm den 20 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1886.

N:o 39.

Ank. till Riksd. Kansli den 27 Mars 1886, kl. 5 e. m.

Memorial, med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under Fjerde hufvudtiteln.

(1:a U. A.)

Sedan Stats-Utskottet erhållit del af Kamrarnes beslut i anledning af Utskottets Utlåtande N:o 8, angående regleringen af utgifterna under riksstatens *Fjerde* hufvudtitel, får Utskottet här nedan framställa de förslag, hvartill berörda beslut funnits föranleda.

1:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit, att, efter det nuvarande innehafvaren af befattningen såsom chef för Landtförsvarsdepartementet från samma befattning afgått, till remontering och underhåll af två tjenstehästar för chefen för Landtförsvarsdepartementet måtte få användas af de å allmänna ordinarie anslag under fjerde hufvudtiteln uppkommande besparingar 1,530 kronor årligen, intill dess medel för ändamålet kunde varda på ordinarie stat uppförda, hade Utskottet uti punkten 1:o af sitt ofvanberörda utlåtande hemstält, att, efter det nuvarande innehafvaren af befattningen såsom chef för Landtförsvarsdepartementet från samma befattning afgått, till remontering och underhåll af två tjenstehästar för chefen för Landtförsvarsdepartementet måtte användas af de å allmänna ordinarie anslag under Fjerde hufvudtiteln uppkommande besparingar 1,530 kronor årligen, intill dess medel för ändamålet kunde varda

uppförda på ordinarie stat; dock under vilkor att, samtidigt med det ofvannämnda förändring trädde i verket, den chefen för nämnda departement nu tillkommande rättighet att kostnadsfritt begagna åtskilliga lägenheter i kronans egendom N:o 36 Drottninggatan skulle upphöra och omförmälda lägenheter i stället för statsverkets räkning uthyras.

Då denna Utskottets hemställan blifvit af Första Kammaren bifallen, men af Andra Kammaren afslagen, samt frågan alltså måste afgöras genom gemensam omröstning, får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att efter det nuvarande innehafvaren af befattningen såsom chef för Landtförsvarsdepartementet från samma befattning afgått, till remontering och underhåll af två tjenstehästar för chefen för Landtförsvarsdepartementet må användas af de å allmänna ordinarie anslag under Fjerde hufvudtiteln uppkommande besparingar 1,530 kronor årligen, intill dess medel för ändamålet kunna varda uppförda på ordinarie stat; dock under vilkor att, samtidigt med det ofvannämnda förändring träder i verket, den chefen för nämnda departement nu tillkommande rättighet att kostnadsfritt begagna åtskilliga lägenheter i kronans egendom N:o 36 Drottninggatan skall upphöra och omförmälda lägenheter i stället för statsverkets räkning uthyras, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit ofvanberörda framställning.»

2:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit, att anslaget till artilleriet, under vilkor af bifall till Kongl. Maj:ts förslag om uppförande i riksstaten af särskildt anslag till artilleriskjutskolor, måtte från dess nuvarande belopp, 1,091,966 kronor, nedsättas med 2,400 kronor till 1,089,566 kronor; hade Utskottet uti punkten 5:o af sitt utlåtande hemstält, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Med afslag å Utskottets hemställan, har Första Kammaren bifallit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, hvaremot Utskottets hemställan blifvit af Andra Kammaren bifallen.

Då denna fråga sammanhänger med den under punkten 6:o af detta

memorial omhandlade och torde böra anses beroende af den utgång, denna sistnämnda fråga vid gemensam omröstning erhåller, hemställer Utskottet,

att frågan om nedsättning med 2,400 kronor i anslaget till artilleriet må anses afgjord genom utgången af den i punkten 6:o af detta memorial föreslagna gemensamma omröstning, så att anslaget till artilleriet, om vid denna omröstning Ja vinner, skall nedsättas med 2,400 kronor, hvaremot, om Nej vinner, sistnämnda anslag skall vid oförändradt belopp 1,091,966 kronor bibehållas.

3:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen — med godkännande af de i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 omförmälda grunder för organisation af en fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg jemte hvad som dervid föreslagits beträffande personalens aflöning — måtte till genomförande af den del af bataljonens organisation, som enligt samma protokoll skulle ega rum under år 1887, anvisa, utöfver de för Svea artilleriregementes tre fästningskompanier och ett fästningskompani vid Göta artilleriregemente jemte befäl samt till arfvoden åt kommendant och placemajor å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg nu anslagna medel, jemväl 10,400 kronor af reservartilleriets anslag, i den mån detta belopp är eller blifver tillgängligt, samt såsom nytt anslag 86,400 kronor;

att sistnämnda anslagsbelopp, under benämning »fästningsartilleribataljonen å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg», uppföres under fjerde hufvudtiteln såsom *reservationsanslag* näst efter anslaget till fältartilleriet;

samt att de besparingar, som under uppsättningstiden kunna å de för fästningsartilleribataljonen sålunda afsedda medel beredas, må, i likhet med hvad förut vid uppsättning af nya trupper varit medgifvet, af Kongl. Maj:t disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter;

hade Utskottet uti punkten 6:o hemstält, att Riksdagen — med godkännande af de i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 omförmälda grunder för organisation af en fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg jemte hvad som dervid föreslagits beträffande personalens aflöning — måtte till genomförande af den del af bataljonens organisation, som enligt samma protokoll skulle ega rum under år 1887, anvisa, utöfver de för Svea artilleriregementes tre fästningskompanier och ett fästningskompani vid Göta artilleriregemente jemte befäl samt till arfvoden åt kommendant och place-

major å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg nu anslagna medel, jemväl reservartilleriets anslag, i den mån detta vore eller blefve tillgängligt, samt såsom nytt anslag 65,525 kronor;

att sistnämnda anslagsbelopp, under benämning »fästningsartilleribataljonen å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg», måtte uppföras under fjerde hufvudtiteln såsom *reservationsanslag* näst efter anslaget till artilleriet;

samt att de besparingar, som under uppsättningstiden kunde å de för fästningsartilleribataljonen sålunda afsedda medel beredas, måtte, i likhet med hvad förut vid uppsättning af nya trupper varit medgifvet, af Kongl. Maj:t disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter.

Då denna Utskottets hemställan blifvit af Första Kammaren bifallen, hvaremot Andra Kammaren afslagit såväl hvad Kongl. Maj:t som Utskottet i förevarande afseende föreslagit, samt frågan alltså måste afgöras genom gemensam omröstning, får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen — med godkännande af de i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 omförmälda grunder för organisation af en fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg jemte hvad som dervid föreslagits beträffande personalens aflöning — må till genomförande af den del af bataljonens organisation, som enligt samma protokoll skulle ega rum under år 1887, anvisa, utöfver de för Svea artilleriregementes 3 fästningskompanier och 1 fästningskompani vid Göta artilleriregemente jemte befäl samt till arfvoden åt kommendant och placemajor å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg nu anslagna medel, jemväl reservartilleriets anslag, i den mån detta är eller blifver tillgängligt, samt såsom nytt anslag 65,525 kronor;

att sistnämnda anslagsbelopp, under benämning »fästningsartilleribataljonen å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg», uppföres under Fjerde hufvudtiteln såsom *reservationsanslag* näst efter anslaget till artilleriet;

samt att de besparingar, som under uppsättningstiden kunna å de för fästningsartilleribataljonen sålunda afsedda medel beredas, må, i likhet med hvad förut vid uppsättning af nya trupper varit medgifvet, af Kongl. Maj:t disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit såväl hvad Kongl. Maj:t som Utskottet i förevarande afseende föreslagit.»

4:o.

Efter det Kongl. Maj:t föreslagit, att anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar för den nya värnpligtslagens tillämpning och till förbättring af beväringsmanskapets aflöning under öfningarna samt vid marscher till och från mötena måtte från sitt nuvarande belopp, 652,500 kronor, höjas med 270,000 kronor till 922,500 kronor, hade Utskottet uti punkten 11:o mom. a) hemstält att, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning i öfrigt, anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar, för den nya värnpligtslagens tillämpning samt för den förbättring af beväringsmanskapets aflöning, som betingas deraf att denna bestämmes till 20 öre om dagen under öfningarna samt de tvenne första marschdagarne, måtte från sitt nuvarande belopp 652,500 kronor höjas med 390,000 kronor till 1,042,500 kronor.

Med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har Första Kammaren bifallit denna framställning oförändrad, hvaremot Andra Kammaren bifallit Utskottets hemställan.

För denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning, anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar för den nya värnpligtslagens tillämpning och till förbättring af beväringmanskapets aflöning under öfningarne samt vid marscher till och från mötena må från sitt nuvarande belopp, 652,500 kronor, höjas med 270,000 kronor till 922,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat att, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning i öfrigt, anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar, för den nya värnpligtslagens tillämpning samt för den förbättring af beväringsmanskapets aflöning, som betingas deraf att denna bestämmes till 20 öre om dagen under öfningarna samt de tvenne första marschdagarne, skall från sitt nuvarande belopp 652,500 kronor höjas med 390,000 kronor till 1,042,500 kronor.»

5:o.

Kongl. Maj:t hade föreslagit, att — jemte det Kongl. Maj:t måtte medgifvas att i vederbörande aflöningsstater vidtaga de förändringar, hvilka påkallades af den i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 framlagda plan för handhafvandet af inskrifningen och redovisningen af de värnpligtige samt för anordnande af befälet i inskrifnings-, bataljons-, kompani- och afdelningsområdena — Riksdagen, i afvaktan att de härtill nödiga medlen, efter fulla genomförandet af det i nämnda plan ingående nya aflöningssätt för en del af arméns befäl, kunde på sina tillbörliga anslag fördelas, nu måtte under fjerde hufvudtiteln, näst efter anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar, uppföra under benämning »ersättning åt värnpligtsområdenas befäl m. fl.» ett särskildt ordinarie anslag å 218,000 kronor; och hade Utskottet uti punkten 12:o af sitt utlåtande hemstält, att Kongl. Maj:ts förevarande förslag måtte på det sätt bifallas, att Riksdagen, för tillämpning under år 1887 af den nya värnpligtslagens föreskrifter angående de värnpligtiges inskrifning, redovisning m. m., på extra stat för år 1887 under Fjerde hufvudtiteln beviljade ett anslag å 150,000 kronor.

Då Första Kammaren bifallit denna Utskottets hemställan, men Andra Kammaren afslagit såväl Utskottets hemställan som hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit, får Utskottet, för denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning, föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen, för tillämpning under år 1887 af den nya värnpligtslagens föreskrifter angående de värnpligtiges inskrifning, redovisning m. m., på extra stat för år 1887 under Fjerde hufvudtiteln beviljar ett anslag å 150,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit såväl Utskottets hemställan som hvad Kongl. Maj:t föreslagit i förevarande hänseende.»

6:o.

Efter det Kongl. Maj:t föreslagit, att under Fjerde hufvudtiteln måtte, näst efter anslaget till skjutskolor, uppföras under benämning »artilleriskjut-

skolor» ett ordinarie *reservationsanslag* å 18,100 kronor, samt att, vid bifall härtill, det nuvarande anslaget »till skjutskolor» måtte i riksstaten benämnas »skjutskolor för infanteriet och kavalleriet», hade Utskottet uti punkten 16:o hemstält, att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning icke måtte af Riksdagen bifallas.

Med afslag å Utskottets hemställan, har Första Kammaren bifallit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, hvaremot Andra Kammaren bifallit Utskottets ofvanberörda hemställan.

Då denna fråga alltså måste afgöras genom gemensam omröstning, får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att, med bifall Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, under Fjerde hufvudtiteln, näst efter anslaget till skjutskolor, uppföres under benämningen »artilleriskjutskolor» ett ordinarie *reservationsanslag* å 18,100 kronor, samt att, vid bifall härtill, det nuvarande anslaget »till skjutskolor» må i riksstaten benämnas »skjutskolor för infanteriet och kavalleriet», röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning icke blifvit af Riksdagen bifallen.»

7:o.

Efter det Kongl. Maj:t till Karlsborgs fästningsbyggnad äskat ett extra anslag för år 1887 af 200,000 kronor, hade Utskottet uti punkten 24:o hemstält, att af Riksdagen måtte för år 1887 å extra stat beviljas:

a) 100,000 kronor för fortsättande af arbetena å Karlsborgs hufvudfästning; och

b) 50,000 kronor för vidtagande af åtgärder för befästande af det s. k. Vaberget.

Utskottets hemställan under mom. a) om beviljande af 100,000 kronor för fortsättande af arbetena å Karlsborgs hufvudfästning har af båda Kamrarne bifallits; hvaremot Utskottets hemställan under mom. b) om beviljande

af 50,000 kronor för vidtagande af åtgärder för befästande af det s. k. Vaberget blifvit af Första Kammaren bifallen, men af Andra Kammaren afslagen.

Då denna sistnämnda fråga måste afgöras genom gemensam omröstning, får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen för år 1887 å extra stat beviljar 50,000 kronor för vidtagande af åtgärder för befästande af det s. k. Vaberget, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit berörda anslag.»

8:o.

I enlighet med Kongl. Maj:ts framställning, hade Utskottet under punkten 32:o hemstält, att till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande måtte på extra stat för år 1887 beviljas *dels* för 1887 års behof 105,000 kronor och *dels* såsom fyllnad i 1886 års anslag 25,000 kronor, eller tillhopa 130,000 kronor.

I fråga härom har Första Kammaren beslutat att till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande på extra stat för år 1887 bevilja dels för 1887 års behof 90,000 kronor och dels såsom fyllnad i 1886 års anslag 25,000 kronor, eller tillhopa 115,000 kronor.

Andra Kammaren åter har bifallit Utskottets ofvanberörda hemställan.

Då frågan alltså måste afgöras genom gemensam omröstning, får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande på extra stat för år 1887 beviljas *dels* för 1887 års behof 105,000 kronor *och dels* såsom fyllnad i 1886 års anslag 25,000 kronor, eller tillhopa 130,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat att till skarpskyttesväsendets och skjutskicklighetens befrämjande på extra stat för år 1887 bevilja dels för 1887 års behof 90,000 kronor och dels såsom fyllnad i 1886 års anslag 25,000 kronor, eller tillhopa 115,000 kronor.»

Stockholm den 26 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

vid punkten 5:o (angående anslaget »ersättning åt värnpligtsområdenas befäl m. fl.»):

af Herr Grefve *G. Sparre,* som yttrat: »Med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i denna fråga torde i minnet böra återkallas, att, vid behandlingen af Kongl. Maj:ts under anslagstitel »Gotlands nationalbeväring samt Hallands, Vesternorrlands och Blekinge beväring» gjorda förslag, båda Kamrarne genom bifall till Utskottets hemställan under punkten 10:o mom. a) af dess utlåtande N:o 8 godkänt de vid statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 fogade förslag till stat för Blekinge bataljon och till nya stater för Hallands och Vesternorrlands bataljoner.

Dessa tre stater åter upptaga (se Bil. Litt. K till nyssnämnda statsrådsprotokoll, sid. 97) *dels* dagaflöning, att utgå för tjenstgöring mellan de årliga vapenöfningarne jemte beväringens redovisning *»från anslaget till ersättning åt värnpligtsområdenas befäl»* samt utgöra, för bataljonschef 4 kronor, regementsläkare, kapten och regementsqvartermästare 3 kronor, löjtnant och underlöjtnant 2 kronor, fanjunkare och regementstrumslagare 1 krona samt bataljonsadjutant, sergeant och spel 40 öre, och *dels* portion, att åtnjutas af underofficerare och spel under vapenöfningar i likhet med beväringsmanskapet

samt utgå för tjenstgöring under den öfriga tiden af året jemte beväringens redovisning »*från anslaget till ersättning åt värnpligtsområdenas befäl.*»

Då Riksdagen således redan, genom båda Kamrarnes sammanstämmande beslut, anvisat medel till utgående från anslaget till ersättning åt värnpligtsområdenas befäl, synes det mig, att Utskottet bort söka sammanjemka de stridiga besluten i stället för att uppställa voteringsproposition om bifall eller afslag å det anslag, hvarå berörda, beslutade anvisning skulle utgå».

I denna reservation hafva Herrar Friherre *F. von Essen,* Grefve *E. C. A. Piper* och Grefve *W. G. Hamilton* instämt.

Stockholm, Associations Boktryckeriet, 1886.

N:o 40.

Ank. till Riksd. Kansli den 30 Mars 1886, kl. 1/2 12 midnatt.

Utlåtande, i anledning af väckta förslag dels om jernvägsbyggnader för statens räkning och dels om statsbidrag till enskilda jernvägsanläggningar.

(R. A.)

Vid innevarande riksmöte hafva förslag blifvit väckta ej mindre om beviljande af anslag till jernvägsbyggnader för statens räkning än äfven om anvisande af statsbidrag till understödjande af enskilda jernvägsanläggningar; och får Utskottet härmed afgifva yttrande öfver dessa förslag samt en i sammanhang dermed stående fråga om bestämmande af ett visst, föreslaget vilkor för bifall till vidare byggande af statsbanor.

A) *Angående fullbordande af stambanan Bräcke—Sollefteå.*

För utförande af den utaf 1881 års Riksdag beslutade stambanan mellan Bräcke och Sollefteå, hvarför anläggningskostnaden beräknats till 11,250,000 kronor, hvaraf under åren 1882—1885 utgått tillsammans 8,500,000 kronor; och äro för innevarande år anvisade 2,000,000 kronor.

I propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t föreslagit, att ett anslag af 750,000 kronor måtte till arbetena å berörda stambana för år 1887 anvisas.

Utskottet har inhemtat, att dessa arbeten så fortgått, att banan kan i det närmaste färdigbyggas under loppet af innevarande år, samt att deras fullständiga afslutande kan med visshet motses under nästkom-

mande år; och då någon anledning till erinran mot Kongl. Maj:ts omförmälda förslag ej förekommit, hemställer Utskottet,

I.

att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts proposition, till arbetena å stambanan mellan Bräcke och Sollefteå för år 1887 anvisa ett anslag af 750,000 kronor.

B) *Angående anslag till en stambana genom öfre Norrland.*

I en den 29 sistlidne Januari aflåten proposition (N:o 19) har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen besluta, att en stambana af samma spårvidd och med samma öfverbyggnad som de öfriga stambanorna genom Norrland, men med iakttagande af vissa förenklingar i byggnadssättet, skulle anläggas från Sollefteå eller lämplig punkt i dess närhet öfver Skorped, Vännäs och Uddfors till Öfver-Luleå, med rätt för Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter, jernvägen borde genomgå,

samt för påbörjandet af berörda stambana för år 1887 anvisa ett särskildt anslag af en million kronor.

Af det den Kongl. propositionen bifogade statsrådsprotokoll inhemtas, att Statsrådet och Chefen för Civildepartementet, efter att hafva redogjort för åtskilliga i de norrländska länen utförda undersökningar och vidtagna förberedande åtgärder i fråga om utsträckning af det norrländska jernbanesystemet samt omförmält tillsättandet den 31 Juli 1885 af den norrländska jernvägskomitén, hvilken den 14 December samma år till Kongl. Maj:t afgifvit sitt till Riksdagens ledamöter utdelade betänkande i ämnet, vidare anfört:

»Statsbanesystemet inom nedre Norrland mellan Storvik och Ångermanelfven, sådant detsamma dels redan är utfördt, dels till 1887 års slut kan emotses blifva färdigt, innefattar (de egentliga stambanorna och bibanorna ut till kusten sammanräknade) 869 kilometer. Statsverkets utgift härför uppgår till 68,295,000 kronor.

Detta jernvägskomplex betjenar så fullständigt, som med hänsyn till landsdelens läge och beskaffenhet gerna är möjligt, hela det nedre Norrland, eller Gefleborgs, Jemtlands och södra delen af Vesternorr-

lands län, så att, om man undantager Herjeådalen och nordliga delarne af Jemtland, det näppeligen finnes någon punkt inom hela det öfriga området, som är belägen på längre afstånd från jernväg än 50 kilometer.

Nu är frågan: Skall det norra stambanesystemet afbrytas vid Ångermanelfven och det vidsträckta området norr derom komma att sakna detta i vår tid nödvändiga samfärdsmedel, lika vigtigt för den fredliga utvecklingen som i krigstid för fosterlandets försvar? Äro dess naturliga hjelpkällor så mycket ringare, dess befolknings industriella omtanke och näringsflit så mycket svagare än i den knappt mera än hälften så stora landsdelen mellan Ångermanelfven och Dalelfven, att staten ej bör, för att understödja dess utveckling i alla rigtningar, på ändamålsenliga jernvägsanläggningar derinom nedlägga åtminstone hälften så stort kapital, som kommit de sydligare norrländska provinserna till del?

De landsdelar, hvilka genom den ifrågasatta jernvägen skulle sammanknytas med rikets öfriga stambanenät, eller Ångermanland samt Vesterbottens och Norrbottens län, innehålla tillsammans en ytvidd af 1,565 qv. mil. Häraf belöpa på Ångermanland 153,66 qv. mil, deraf 8,27 qv. mil vatten, på Vesterbottens län 497,41 qv. mil, deraf 25,93 qv. mil vatten, och på Norrbottens län 913,92 qv. mil, deraf 58,79 qv. mil vatten. Till lappmarkerna räknas i Vesterbottens län nära 320 och i Norrbottens län omkring 670 qv. mil, och kustlandet innehåller således i förra länet omkring 180 och i det senare omkring 240 qv. mil. Hela Sveriges ytinnehåll är 3,869,93 qv. mil, deraf 317,57 qv. mil vatten. Invånareantalet uppgick år 1884 i Ångermanland till 109,830, i Vesterbottens län till 112,209 (deraf i lappmarkerna 24,097) och i Norrbottens län till 95,340 (deraf i lappmarkerna 14,549).

Norrländska jernvägskomitén har lemnat en fullständig redogörelse för de tre landsdelarnes utveckling under senare tider och deras nuvarande ståndpunkt i ekonomiskt hänseende. Ur denna redogörelse, till hvilken jag i öfrigt får hänvisa, tillåter jag mig anföra några siffror.

Medan vårt land i dess helhet under det trefjerdedels sekel, som förflutit sedan år 1810, ökat sin folkmängd med 95 procent, eller ej fullt fördubblat densamma, har deremot under samma tid Ångermanlands folkmängd vuxit med öfver 170 procent, Vesterbottens med nära 250 procent och Norrbottens med 181 procent. De föddes öfverskott öfver de aflidne, som under tjuguårsperioden 1861—1880 för hela riket uppgick till 1,17 procent per år, utgjorde under samma period för de tre landsdelarne respektive 1,48, 1,61 och 1,52 procent.

I fråga om folkmängdens täthet äro naturligtvis dessa provinser betydligt underlägsna det öfriga Sverige (då medelsiffran för hela riket vid 1880 års slut var 1,285 personer på qv. milen, utgjorde den för Ångermanland 755, för Vesterbottens kustland nära 500 och för Norrbottens kustland omkring 330), men härvid är att märka, att folktätheten inom ådalarne, såsom af de å komiténs karta befintliga uppgifter bäst synes, på många ställen är högst betydlig.

Om Norrbottens snart sagdt outtömliga malmtillgångar har utredning erhållits genom den år 1875 genom statens försorg verkstälda undersökning. Utan att taga hänsyn till malmerna inom Juckasjärvi, hvilka, när de en gång exploiteras, väl söka sin väg till Vesterhafvet, innehåller ensamt Gellivare malmberg vid endast en fots afsänkning en malmtillgång af 22,200,000 centner.

Beträffande den odlade jordens areal föreligga uppgifter, för Ångermanland för åren 1805—1865, för Vesterbotten för 1805—1871 och för Norrbotten för 1805—1884. Dessa gifva vid handen, att ökningen uppgått i Ångermanland till 350 procent (procenten för hela riket under samma tid 250), i Vesterbotten till 560 procent (för hela riket 280) och i Norrbotten ända till 710 procent (för hela riket 350). 1882 års skörd, reducerad till »rågvärde», uppgick i Ångermanland till 1 million, i Vesterbotten till 1,550,000 och i Norrbotten till 1½ million kubikfot.

Af Sveriges 18 millioner hektar skogbärande mark belöpa på Ångermanland 1,200,000, på Vesterbotten 2,100,000 och på Norrbotten 2,675,000 hektar. Trävaruutförseln utgjorde år 1883 från Norrbotten omkring 400,000, från Vesterbotten 300,000 och från Ångermanland 750,000 kubikmeter. Sistnämnda landsdels trävaruutförsel omfattade, i värde räknad, en femtedel af rikets hela trävaruexport och ungefär 8 procent af rikets utförsel i det hela af alla dess produkter tillsammantagna.

Dessa siffror tala, och norrländska jernvägskomitén kan ej sägas hafva öfverskattat det öfre Norrland, då komitén såsom resultat af sin undersökning uttalar, 'att utvecklingen i de tre öfre norrländska länen nu nått en sådan stadga, att befolkningen derstädes väl förtjenar det kraftiga stöd till ytterligare förkofran och framsteg, som en stambana bereder'. Lika litet torde kunna jäfvas hvad komitén vidare yttrar derom, att en sådan bana med fullt skäl kan antagas blifva äfven för öfriga delar af landet af stor betydelse, såsom möjliggörande ett lättare utbyte af skilda landsdelars produkter, ett utbyte, som nu endast med svårighet och tidsutdrägt kan ega rum.

Af folkmängdens ojemna fördelning i de trakter, som närmast skulle komma att utgöra den blifvande jernvägens trafikområde, frestas man antaga, att markens bättre eller sämre beskaffenhet på denna fördelning haft väsentligt inflytande. Så är dock icke förhållandet. Öfverallt i dessa trakter äro de tätast befolkade orterna de, hvilka gynnats af de bästa naturliga samfärdsmedlen. Befolkningen är företrädesvis samlad utefter ådalarne. Mellan dessa orter ligga trakter fullt lika mottagliga för kultur, och blifva dessa satta i förbindelse med öfriga delar af landet, skola odlingsmarker blifva tillgängliga af oerhörd vidd och i godhet mången gång stående framför dem, som hittills odlats.

Kommer jernvägen till stånd, skall ock den norrländske jordbrukaren, hvilken nu under större delen af året är utestängd från all tillförsel och till följd deraf tvingas att drifva den för Norrland vanskliga sädesodlingen, kunna företrädesvis egna sig åt frambringandet af foderväxter. Så kommer till ömsesidig båtnad Norrland att från sydligare delar af riket hemta större förråd af spanmål och mjöl, medan det i utbyte lemnar alstren från sina ladugårdar. Äfven i andra afseenden blifver jernvägen till nytta för landet i dess helhet. Genom densamma underlättas tillträdet till Norrlands skogar och malmfält, och virke af mindre dimensioner, som nu förmultnar oåtkomligt i skogarne, kan förvandlas till kol och användas vid vår på träkol baserade jernhandtering.

Men en jernväg genom öfre Norrland påkallas ej blott af hänsynen till denna landsdels framåtskridande och förkofran; den kräfves ock, vill det synas mig, af militära och politiska skäl. Då Sverige näppeligen kan räkna på herraväldet i Bottniska viken, är äfven under den årstid, då sjöfarten är öppen, en jernväg, hvarigenom trupper och förnödenheter kunna hastigt tillföras, ett snart sagdt oundgängligt vilkor för ett verksamt försvar af norra Sverige. Och erfarenheten har derjemte visat, att det är icke endast under en sådan årstid, som Norrland är utsatt för ett fiendtligt anfall.

Vår gränsprovins Norrbotten får ej isoleras, utan bör så mycket som möjligt och så snart som möjligt sammanbindas med det öfriga riket.

Finska jernbanenätet hade redan 1883 hunnit till Vasa, beläget ungefärligen på samma breddgrad som Sollefteå. Omedelbart efter Tammerfors—Vasa-banans fullbordan påbörjades Österbottniska stambanan, som, utgående från Östermyra station å Vasabanan, är dragen genom Lappo till Gamla Karleby och derifrån på två till fyra mils af-

stånd från kusten öfver Limingå till Uleåborg. Uleåborg ligger något sydligare än Piteå. Banans längd är omkring 305 werst, och den lär blifva färdig redan i år. Från Uleåborg till gränsen är afståndet 118 werst eller nära 12 mil. Undersökningar för jernvägens fortsättning till Torneå lära hafva skett, men beslut om byggandet af en bana Uleåborg—Torneå är ännu ej fattadt.»

Departementschefen har derefter utvecklat skälen, hvarför år 1887 vore rätta tidpunkten för påbörjandet af stambanan genom öfre Norrland och dervid bland annat erinrat om lämpligheten af att begagna de nuvarande konjunkturerna, då materialpris vore billiga, och riklig tillgång på arbetskrafter funnes.

I fråga om den *trafikinkomst*, som den föreslagna jernvägen kunde antagas lemna, har Departementschefen anfört, att det finansiella utbytet af en stambana genom öfre Norrland, om dermed afsåges den direkta inkomst, statsverket af banan hemtade, under den närmaste framtiden näppeligen kunde blifva särdeles tillfredsställande. Men detta vore ej heller hufvudändamålet med denna bana. Hufvudändamålet vore — förutom vinnandet af de militära och politiska syften, hvilka ensamt för sig, enligt Departementschefens förmenande, utgjorde giltiga skäl för banans tillkomst — att genom lättare kommunikationer inom de öfre norrländska provinserna och deras sammanbindande genom ett alltid begagneligt trafikmedel med det öfriga Sverige bereda dessa landsdelar möjlighet att till fromma för sig och derigenom äfven för hela landet fullt tillgodogöra sig de rikedomar, som funnes der, men som nu, i saknad af den häfstång till utveckling, som en jernväg utgjorde, egde intet eller ringa värde.

Departementschefen meddelar i sammanhang härmed, huru en af den norrländska jernvägskomitén verkstäld och till honom aflemnad, på de särskilda länskomitéernas uppgifter grundad beräkning utfallit, och yttrar i sådant afseende:

»Den uppgifna persontrafiken motsvarar 10,040,460 personkilometer.

Häraf beräknas $^1/_9$ för andra klass med 1,115,600 personkilometer à 5,25 öre	58,569: —	
och på tredje klass således 8,924,860 personkilometer à 3,5 öre	312,370: 10	370,939: 10.
Godstrafiken utgör 45,218,187 tonkilometer, som à 5 öre gör		2,260,909: 35,
hvadan årliga bruttoinkomsten skulle blifva	kronor	2,631,848: 45,

eller i jemnt tal 2,630,000 kronor och således något mera än 4,900 kronor per kilometer. Driftkostnaden har antagits utgöra 70 procent, och årliga nettoinkomsten skulle således uppgå till 789,000 kronor, eller nära 3 procent (2,87) å byggnadskapitalet, detta beräknadt till 27½ millioner.

Den nu uppgifna trafiken kan naturligtvis ej vara att påräkna omedelbart efter det jernvägen blifvit för trafik upplåten, utan endast efter hand utveckla sig. Med anledning af den inom komitén väckta frågan, om skäl kunde finnas att använda svagare öfverbyggnad, verkstäldes emellertid beräkningar jemväl öfver den trafik, som kunde motses under banans tidigare trafikperiod, och enligt dessa har man redan under jernvägens första skede kommit till en nettoinkomst af 1,6 procent af byggnadskostnaden. Vid denna beräkning har man, stödjande sig på den erkända regeln att inom orter med samma industriella utveckling och samma naturliga tillgångar och behof en jernvägs inkomst är direkt proportionel mot den till banans trafikområde hörande folkmängd, jemfört folkmängdsförhållandena inom den nya banans trafikområde med enahanda förhållanden hos de år 1884 för trafik öppnade statsbanedelarne norr om Bollnäs. Med ledning af den inkomst dessa bandelar nämnda år lemnat (samtliga bandelarne voro då jemförelsevis nya, och den 80 kilometer långa sträckningen Bräcke—Ragunda öppnades först 1883 och 1884 för trafik) och med behörig reduktion för det förhållande, att persontrafiken å dessa bandelar, såsom till större delen ingående i en mycket anlitad turistled, alltid torde blifva betydligt större än å den nya banan, har man funnit, att bruttoinkomsten å den senare banan det år denna hinner fullbordas skulle uppgå till 1,600,000 kronor eller 2,985 kronor per kilometer. Driftkostnaden — jemväl beräknad efter jemförelse med de färdiga bandelarne — skulle uppgå till 1,160,000 kronor, och nettoinkomsten således till 440,000 kronor, motsvarande, som nyss är sagdt, 1,6 procent å ett byggnadskapital af 27½ millioner.»

Efter en redogörelse för åtskilliga ifrågasatta *jernvägssträckningar*, till hvilken Utskottet hänvisar, andrager Departementschefen vidare, att den genom Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg undersökta linien för stambanan genom öfre Norrland — hvilken är densamma som legat till grund för jernvägskomiténs betänkande — valts efter framställning af de tre länens särskilda jernvägskomitéer och således lagts i den rigtning, som länens egna representanter ansett för länen lämpligast. Mot hufvudrigtningen syntes icke heller några väsentliga anmärkningar kunna göras. Den syntes, hvad Vesterbotten anginge,

så mycket hellre böra beröra Vännäs och ej gå långt vestligare, som Vännäs blifvit af länets jernvägskomité på det bestämdaste framhållen såsom en trakt, der jernvägen borde framgå. Af komiténs karta syntes nu, att hufvudlinien i allmänhet framginge i gränsen emellan de tätare och glesare befolkade landsdelarne och derigenom intoge ett för den blifvande rörelsen så fördelaktigt läge, som med tillbörlig hänsyn till andra med anläggningen afsedda statsändamål gerna kunnat åstadkommas. Det närmare bestämmandet af rigtningen har Departementschefen emellertid ansett, på sätt vid andra stambanor egt rum, böra förbehållas Kongl. Maj:ts närmare afgörande, sedan de fullständiga detaljundersökningar, hvilka måste föregå banans definitiva utstakning på marken, hunnit verkställas. På utgången af dessa undersökningar borde ock göras beroende valet af banans utgångspunkt, huruvida denna borde blifva Hjelta eller Sollefteå eller möjligen någon annan plats i närheten; frågan gälde här, hvar man skulle finna den lättaste eller, rättare sagdt, minst svåra öfvergången öfver vattendelaren mellan Ångerman- och Nätradalen. I afbidan på resultatet af fortsatta undersökningar borde ock anstå med bestämmandet af sträckningen genom den synnerligen svåra terrängen mellan Fors och Pengsjö. Något val mellan den billigare och kortare Gideålinien eller den dyrare och längre, men i strategiskt hänseende förmånligare och derför af chefen för Generalstaben förordade Björnalinien borde icke ifrågakomma, innan sig visat, om det ej funnes en tredje linie, som, utan att medföra Björnaliniens dryga anläggningskostnader, ändock vore belägen på tillräckligt afstånd från kusten. För den öfre norrländska stambanan borde derför, enligt Departementschefens uppfattning, för närvarande ej bestämmas annan sträckning än *från Sollefteå eller lämplig punkt i dess närhet öfver Skorped, Vännäs och Uddfors till Öfver-Luleå*, med Konungen förbehållen rätt att i öfrigt närmare bestämma de orter banan skulle genomgå.

Beträffande *kostnaden* yttrar Departementschefen, bland annat, följande:

»Kostnaden för stambanebyggnaderna genom nedre Norrland — det vill säga för den uppåtgående stambanan och för tvärbanan genom Jemtland — har i medeltal per mil uppgått till 744,000 kronor. Spårvidden är, som bekant, 1,435 meter (4,83 fot), och rälsvigten 19 skålpund per fot.

Den genom Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg undersökta och af norrländska jernvägskomitén till grund för dess beräkningar lagda sträckning för stambanan genom öfre Norrland — det

vill säga den 50 mil 4,466 fot (535,75 kilometer) långa linien Hjelta—Aspeå—Gideå—Vännäs—Uddfors—Öfver-Luleå — har af undersökningsförrättarne, med antagande af samma grunder och byggnadssätt, som följts i nedre Norrland, blifvit beräknad att kosta per mil inom Vesternorrlands län 829,172 kronor, inom Vesterbottens län 742,508 kronor och inom Norrbottens län 579,237 kronor. Kostnaden för hela sträckningen beräknades till 36,574,681 kronor eller i medeltal per mil 729,698 kronor (per kilometer 68,268 kronor).»

Efter att hafva erinrat om den uppgift, som förelagts den norrländska jernvägskomitén, innefattande bland annat att undersöka, huru vida icke en nedsättning i de här ofvan angifna betydliga kostnaderna kunde ega rum, och redogjort för åtskilligt af hvad komitén i fråga härom yttrat, anför Departementschefen vidare:

»Då komitén funnit omfattningen och beskaffenheten af den trafik, som vore att påräkna för en stambana genom öfre Norrland, böra utesluta användandet af vare sig mindre spårvidd, lättare öfverbyggnad eller skarpare lutningar än vid statens öfriga jernvägar i Norrland, har komitén undersökt, huru vida icke det önskade målet — nedsättning i kostnaderna — skulle kunna på annat sätt vinnas, utan att en afsevärd minskning i jernvägens trafikförmåga eller höjning i driftkostnaden deraf blefve en följd. I sådant syfte har komitén föreslagit, att banan skulle erhålla en lutning af 1 : 60 öfverallt, der terrängförhållandena dertill föranledde, i stället för att de af undersökningsförrättarne uppgjorda kostnadsförslagen hvilat på antagandet, att detta lutningsförhållande skulle användas endast der sådant icke kunde undvikas och att mindre branta lutningar företrädesvis borde sökas. Vidare har komitén ansett, att vissa delar af jernvägsarbetena kunde utföras på ett enklare sätt än hittills och att äfven i öfrigt åtskilliga anordningar skulle kunna vidtagas, genom hvilka jernvägen komme att något skilja sig från förutvarande statsbanor i Norrland. Dessa förenklingar äro hufvudsakligen mindre antal trafikstationer, inskränkning af bangårdarnes storlek, minskadt antal banvaktstugor, enklare och billigare stängsel kring banområdet, mindre dyrbara stenarbeten o. s. v. Genom vidtagande af dessa förenklingar och med beräkning af de senare årens pris å jern och stål har komitén kommit till en kostnadsberäkning, som med icke mindre än 9 millioner kronor eller 25 procent understiger den af undersökningsförrättarne uppgjorda. Linien Hjelta—Aspeå—Gideå—Vännäs—Uddfors—Öfver-Luleå skulle nemligen enligt komiténs åsigt kunna anläggas för en summa af *27,437,750* kronor (rörlig materiel inberäknad) eller 51,214 kronor per kilometer. Skulle Björnalinien

anses böra väljas (i hvilket fall banans längd blir 563 kilometer), ökas kostnaden med något öfver en million eller till 28,494,000 kronor.»

Det af jernvägskomitén förordade system för byggandet af stambanan genom öfre Norrland och komiténs derpå grundade kostnadsberäkningar har Departementschefen funnit af beskaffenhet att i allmänhet kunna godkännas. Mot komiténs till en högst väsentlig minskning i kostnaderna ledande förslag, att lutningsförhållandet 1 : 60 skulle blifva regel öfver allt, der besparing i terrasseringskostnaden kunde vinnas genom användandet af en dylik brantare stigning, har chefen för Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen visserligen uttalat betänkligheter, men då på nu ifrågavarande stambana lutningar af 1 : 60 på en mängd ställen ej kunde undvikas utan ytterligt ökade kostnader, och tågen således i allt fall måste anordnas för en dylik brantare stigning, har vinsten i trafikförmåga genom lutningarnes nedbringande på mellansträckorna synts Departementschefen ej blifva synnerligt nämnvärd, så framt man ej lyckades finna en oafbruten sträckning af 10, 15 mil, der brantare lutningar kunde undvikas. Härom har Departementschefen ansett närmare detaljundersökningar böra verkställas.

Mot komiténs yttrande i fråga om *entreprenadsystemet* — ett yttrande afgifvet, likasom komiténs förslag i öfriga delar, utan någon meningsskiljaktighet — har Departementschefen ej funnit anledning till erinran; och har Departementschefen tillstyrkt att, derest jernvägens byggande blefve beslutadt, Kongl. Maj:t ville gifva Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppdrag att vare sig på beting eller, efter pröfning af infordrade anbud, på entreprenad låta utföra större eller mindre del af arbetet, derest styrelsen funne sådant med statens fördel förenligt.

Departementschefen afslutar sin föredragning i denna del med att anföra, att de af jernvägskomitén beräknade kostnader för en stambana genom öfre Norrland, slutande på i rundt tal 27 ½ millioner kronor, om Gideålinien, och 28 ½ millioner kronor, om Björnalinien valdes, å ena sidan blefve något minskade genom utfästelsen från Vesterbottens kommuner att lemna afrösningsjord utan lösen, å andra sidan kunde komma att ökas, derest lutningsförhållandena funnes kunna och böra nedbringas å någon längre sträckning. För ett arbete, som skulle fortgå under en följd af år, kunde ock kostnadsberäkningarne undergå ändring i följd af inträffad förändring i arbetslöner och pris å materialier. I alla händelser torde dock kostnaderna kunna antagas komma att understiga 30 millioner kronor.

Slutligen utvecklar Departementschefen skälen för den åsigt, att ett *årsanslag* å 4,000,000 kronor borde till den föreslagna jernvägs-

byggnaden användas, och åberopas i sådant hänseende, bland annat, att till stambanebyggnader i Norrland, nemligen ej blott Bräcke—Sollefteå, utan äfven Söderhamn—Kilafors, Sundsvall—Torpshammar och Hudiksvall—Ljusdal, anvisats,

för år 1884 .... kronor 4,000,000,
» » 1885 .... » 5,200,000 och
» » 1886 .... » 6,401,000.

I öfverensstämmelse med berörda åsigt om årsanslagets belopp och då för år 1887 dels för banan Hudiksvall—Ljusdal redan beviljats 2,350,300 kronor, dels för afslutande af Bräcke—Sollefteå-banan äskats 750,000 kronor, har Departementschefen funnit 1887 års anslag till påbörjande af stambanan genom öfre Norrland böra begränsas till 1,000,000 kronor.

Beträffande närmare detaljer af detta ärende i öfrigt måste Utskottet, till allt för stor vidlyftighets undvikande, hänvisa dels till ofvan åberopade statsrådsprotokoll, dels till den norrländska jernvägskomiténs betänkande, och får Utskottet ur sistnämnda komitébetänkande ytterligare endast meddela nedanstående fördelning af kostnadsbeloppen å följande bandelar:

	Kilometer.	Total kostnad med materiel.	Kostnad pr kilometer.
Hjelta—Fors	101,54	6,401,700	63,046
Fors—Vännäs—Hedlunda	130,18	7,758,900	59,601
Hedlunda—Storkågeträsk	137,03	6,391,150	46,641
Storkågeträsk—Öfver-Luleå	167,00	6,886,000	41,233
Summa	535,75	27,437,750	51,214

Afståndet Hjelta—Skorped—Vännäs är .... 217,02 kilometer.
Afståndet Vännäs—Hedlunda .... 14,70 »

Summa 231,72 kilometer.

Kostnaden för linien Hjelta—Hedlunda är beräknad till .... kronor 14,160,600.
Kostnaden för Vännäs—Hedlunda beräknad till .... 747,800.

Den beräknade kostnaden för linien Hjelta—Vännäs således .... kronor 13,412,800.

Då statens jernvägsanläggning mellan Bräcke och Sollefteå under nästkommande år 1887 varder fullbordad, och arbetena å statsbanorna Söderhamn—Kilafors och Sundsvall—Torpshammar redan under nästkommande sommar afslutas, är det enligt Utskottets åsigt högst naturligt, att Kongl. Maj:t förelagt innevarande års Riksdag frågan om ytterligare fortsättning af statens jernvägsbyggnader i Norrland. Visserligen återstår att under 1887 och möjligen någon del af 1888 fullfölja och fullborda arbetena å banan Hudiksvall—Ljusdal, men så vida icke beslut om jernvägsbyggnadernas fortsättning norrut af innevarande års Riksdag fattas, måste, såsom Statsrådet och Chefen för Civildepartementet upplyst, en väsentlig inskränkning i statens jernvägsbyggnader år 1887 företagas. En sådan inskränkning skulle dock ej kunna ega rum utan känbara olägenheter.

För tusentals arbetare skulle tillfället till arbetsförtjenst minskas, för den inhemska industrien minskades tillfället till afsättning af sådana effekter för jernvägsbehof, som kunna af densamma åstadkommas; inventarier och materiel, som varit vid statsbanebyggnaderna använda, måste, enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas, säkerligen med betydlig förlust, realiseras för att, om beslut om dessa byggnadsarbetens återupptagande kort derefter komma att fattas, med stor kostnad ånyo anskaffas, och en mängd ingeniörer och arbetare, som genom vunnen erfarenhet blifvit särdeles lämplige att användas vid jernvägsbyggnaderna i Norrland, måste afskedas, sannolikt till ej ringa olägenhet för staten, om och när byggnadsarbetet åter skulle taga sin början.

Att sådant mycket snart komme att ega rum, torde med visshet kunna antagas. Starka skäl, af flerfaldig natur, tala derför.

Af hvad här ofvan blifvit ur statsrådsprotokollet anfördt framgår ovedersägligen, att Norrland är stadt i en utveckling, som visar sig i ökad folkmängd och företagsamhet, men som enligt sakens natur ej kan annat än hämmas deraf, att bristen på kommunikationer i så hög grad försvårar tillvaratagandet af denna landsdels rika och mångfaldiga naturliga produkter. I samma mån Norrlands utveckling fortskrider — och den kan enligt Utskottets uppfattning i vissa delar af de norra landskapen blifva högst betydlig — i samma mån vinner landet i sin helhet derpå, och särskildt staten har ett mycket stort intresse att i Norrland tillgodose, beroende på det ökade värde, dess skogsdomäner skulle genom förbättrade kommunikationer erhålla. För Norrland sjelft är det naturligtvis ett trängande behof, som nog förtjenar att af statsmakterna fortfarande behjertas, och hvars tillgodoseende ej

utan obillighet torde kunna afvisas, att sättas i en bättre förbindelse med de öfriga delarne af riket än den, som sjöledes kan ega rum och hvilken vanligen under halfva året är stängd.

De ekonomiska fördelar, fortsättandet af statens jernvägsbyggnader i Norrland medföra och hvilka naturligtvis endast gradvis kunde uppnås, innefatta likväl ej den enda hänsynen vid förevarande frågas bedömande. Äfven andra skäl, i sig sjelfva af giltig beskaffenhet, tala för dessa arbetens fortsättande.

För landets försvar synes en lämplig och snabb förbindelse mellan Norrland och rikets öfriga delar vara af stor vigt, i vissa fall nära nog nödvändig, och äfven ur politisk synpunkt framträder hänsynen till de nordligare delarne af vårt land med ett oafvisligt kraf på uppmärksamhet. En stor mängd af inbyggarne der är af finskt ursprung; alla äro de i större eller mindre grad beroende af de tillfällen till lättadt förvärf och ökad utveckling, som ett förbättradt eller åtminstone någorlunda tillgodosedt kommunikationsväsende medför. Åt öster nalkas de finska jernvägarne allt mera den svenska gränsen; åt vester är redan påbörjad en hufvudsakligen af utländingar beroende jernvägsanläggning; åstadkommandet åter af ständiga kommunikationer söderut, till det egna landets öfriga delar, är ännu beroende på Riksdagens blifvande beslut. Dessa böra och kunna dock, enligt Utskottets åsigt, endast småningom och med aktgifvande jemväl på andra statsbehofs tillgodoseende fattas.

Enligt det den Kongl. propositionen bifogade statsrådsprotokoll och det af komiterade afgifna betänkande äro utsigterna till trafik å den föreslagna jernvägen ej ogynsamma. Komiterade hafva antagit nettoinkomsten af den föreslagna jernvägen till 2,87 procent å byggnadskapitalet, detta senare beräknadt till 27 ½ millioner. Denna inkomst skulle visserligen ej vara att omedelbart påräkna, men redan under jernvägens första skede har nettoinkomsten beräknats till 1,6 procent.

Icke dess mindre, och äfven med erkännande deraf att jernvägens anläggning påkallas af ej blott ekonomiska och lokala, utan äfven strategiska och politiska skäl, anser Utskottet nödig varsamhet kräfva, att Riksdagen ej beslutar utförande af en så stor jernvägsanläggning, som Kongl. Maj:t föreslagit, från Sollefteå ända till Luleå, utan inskränker sig till det afgörande, som nu kan vara behöfligt och lämpligt, och derigenom åt kommande Riksdagar bevarar möjligheten att, efter då sig företeende omständigheter, besluta, huru vida ifrågavarande jernvägsarbeten böra ytterligare fortsättas eller icke.

Utskottet har förestält sig, att det lämpligaste vore att nu stanna vid ett beslut, ungefärligen likartadt med det, hvilket 1881 års Riksdag, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, fattade om fortsättningen af statens jernvägsbyggnader i Norrland. Önskvärdheten af dessa jernvägsbyggnaders fullföljande så långt norr ut som möjligt var lika stor då som nu, må hända endast med den skilnad, som föranledes af de finska jernvägsliniernas sedan dess åvägabragta utförande ännu längre norrut och den häraf betingade nödvändigheten att äfven å den svenska sidan af Bottniska viken fortgå med jernvägsarbetet. Statsmakterna stannade likväl vid beslutet om utförande af linien Bräcke—Sollefteå, beräknad att kosta 11,250,000 kronor.

Utskottet håller före, att Riksdagen äfven för det närvarande borde besluta sig för anläggning endast af en dylik kortare bana, så mycket hellre som det dels ej torde vara af något behof påkalladt att redan nu meddela beslut om arbeten, hvilka till stor del ej på lång tid kunna utföras, dels ej synes lämpligt att gå kommande Riksdagar i förväg i vidsträcktare mån än för närvarande kan vara nödigt.

Då de finska jernvägarne under innevarande år blifva färdiga så långt norr ut som till Uleåborg, ungefär midt för Piteå, torde likväl den del af den föreslagna jernvägslinien, om hvars utförande beslut nu måste fattas, ej lämpligen kunna tilltagas allt för kort. Utskottet har ansett sig böra föreslå jernvägens fortsättning från Sollefteå till Vännäs.

Denna punkt har synts lämplig, dels emedan den ligger temligen nära den första stad, Umeå, hvars breddgrad mötes vid jernbanans dragande från Sollefteå norrut, och dels emedan Vännäs redan nu är en ort af ej ringa betydenhet, vid hvilken flera stora landsvägar åt olika delar af landet sammanknytas.

Visserligen äro beträffande den föreslagna banans sträckning till Vännäs endast vissa hufvudpunkter af Kongl. Maj:t angifna; och då mellan Skorped och Vännäs alternativa linier förekomma, bör Riksdagen enligt Utskottets åsigt förbehålla sig rätt att, innan linien mellan Skorped och Vännäs slutligen fastställes, få densamma sig förelagd till pröfning, men då alla i frågan hörda myndigheter förenat sig om Vännäs, och denna ort således säkerligen blir en punkt på jernvägslinien, huru än dennas sträckning i öfrigt må bestämmas, synes det Utskottet fördelaktigt att redan nu besluta banans framdragande *till* denna punkt, emedan vetskapen härom på förhand torde i orten framkalla anläggningar och åtgärder, hvilka i sin ordning medföra, att ökad trafik å banan kan uppkomma förr än eljest skulle ega rum.

Vidare tillåter sig Utskottet erinra, att kostnaden, beräknad till omkring 13,400,000 kronor, för anläggning af jernvägslinien Sollefteå—Vännäs ej betydligt öfverstiger det här ofvan angifna belopp, med hvilket Riksdagen år 1881, då linien Bräcke—Sollefteå förevar, beslöt fortsätta jernbanebyggandet i Norrland.

Lika med Statsrådet och Chefen för Civildepartementet anser Utskottet det önskvärdt, att så stor del af arbetet, som tjenligt och möjligt kan vara, utföres vare sig på beting eller, efter pröfning af infordrade anbud, på entreprenad.

I fråga om de årliga summor, som å den föreslagna jernvägen skulle nedläggas, delar Utskottet ej till fullo de af Statsrådet och Chefen för Civildepartementet uttalade åsigter, enligt hvilka 4,000,000 kronor om året skulle dertill användas. Då trafiken å banan till en början antagligen ej kan blifva betydlig och i följd häraf rentabiliteten måste blifva ringa, kräfva försigtigheten och omsorgen om statens finanser, att upplåningen för ändamålet så vidt möjligt inskränkes. Utskottet har derför ansett, att de medel, som för anläggningen erfordras, borde till en del, i mån af tillgång, anvisas till utgående å riksstaten. I öfverensstämmelse härmed har ock Utskottet antagit, att det årliga anslagsbelopp, som utan olägenhet kan anslås, måste väsentligen understiga 4,000,000 kronor och ungefärligen motsvara det årsbelopp af omkring 2,000,000 kronor, som användts på jernvägslinien mellan Bräcke och Sollefteå. Visserligen komme anläggningen härigenom att kräfva längre tid än eljest, men i samma mån vunnes ock en vid blifvande frågor om jernvägens fortsättning norrut vigtig erfarenhet om huru trafiken å de redan färdiga jernbanorna i Norrland utvecklat sig.

Af statsrådsprotokollet inhemtas, att Vesterbottens kommuner utfäst sig lemna afrösningsjord utan lösen, hvarigenom anläggningskostnaden i detta län skulle något minskas. I betraktande deraf, att den trafikinkomst, som af de ifrågasatta norrländska jernvägarne synes kunna påräknas, torde väsentligt komma att understiga trafikinkomsten å statens öfriga jernvägar samt att i följd deraf statens uppoffring för dessa norrländska banor måste blifva större än för öfriga statsjernvägars byggande, synes, vid blifvande norrländska jernvägars anläggning, billigheten kräfva, att orterna på något sätt deltaga i kostnaden. Vesterbottens län har ock insett rättvisan häraf och fördenskull gjort sitt nyssberörda erbjudande beträffande afståendet af afrösningsjord. Staten lärer dock, beträffande ifrågavarande jernvägsanläggning, vare sig i Vesterbotten eller Vesternorrland eller Norrbotten, ej rätteligen böra behöfva vidkännas kostnaden för förvärfvande af någon del af

den för anläggningen erforderliga, vare sig afrösningsjord eller annan mark, eller för gäldande af några med markens förvärfvande eller dispouerande sammanhang egande ersättningar, och Utskottet anser sig böra föreslå en bestämmelse i sådant syfte.

I sammanhang med behandlingen af ofvanberörda Kongl. proposition har Utskottet till pröfning förehaft en af Herr *O. Schenström* inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 113), i hvilken föreslagits Riksdagen att besluta, att vid förekommande frågor om bifall till vidare byggande af statsbanor det vilkor måtte dervid inrymmas, att räler dertill skulle användas uteslutande af svensk tillverkning, samt att Stats-Utskottet vid pröfning af sådana jernbaneanläggningar ville taga i beräkning den ökade kostnad, som, i händelse af denna moi ons gillande, kunde deraf följa.

Motionären åberopar i sin framställning, att Riksdagens senast församlade revisorer i sin berättelse om statsverket, i betraktande af de tryckta konjunkturer, under hvilka den svenska jerntillverkningen sedan länge bedrifvits, framhållit önskvärdheten deraf, att beställningar af de för statens jernvägars räkning erforderliga räler måtte, om sådant kunde ske utan nämnvärdt ökad kostnad, göras hos svenska verkstäder till framkallande af en rälsfabrikation inom vårt land, helst det torde kunna ifrågasättas, huru vida icke svenska räler, på grund af råvarans ypperliga beskaffenhet och deras deraf härledande hållbarhet, i längden torde komma att visa sig vara äfven från kostnadssynpunkt fördelaktigare än de utländska.

Det af revisorerne sålunda gjorda förbehåll, att beställningarna skulle göras hos svenska verkstäder, endast om sådant kunde ske utan nämnvärdt ökad kostnad, har motionären dock funnit olämpligt, enär den antydda utvägen till industriens befrämjande, om än *till en början* kostsam, ofelbart skulle framkalla både tillräcklig produktion och inom kort jemväl prisnedsättning. För ett sådant antagande funne man mycket talande skäl, om man egnade uppmärksamhet åt trafikstyrelsens underdåniga berättelse för år 1884, hvaraf, beträffande lokomotiv, framginge att af de 120 lokomotiv, som af staten blifvit från svenska verkstäder inköpta, de första under åren från och med 1861 stodo i pris högre än de utländska, men att kostnaden så småningom vid stigande beställningar nedgått med flera tusen kronor emot priset för lokomotiv i utlandet, med hvilka de i godhet mycket väl uthärdade jemförelse, ja, till och med öfverträffade dem, hvilket äfven haft till följd, att från och med 1879 trafikstyrelsen *endast* inköpt svenska lokomotiv till det höga antalet af 57 stycken.

Vidare funne man af nyssberörda berättelse, att *all* rörlig materiel under år 1884 blifvit inköpt inom landet, men att till en början äfven den *rörliga materielen* måst anskaffas utifrån, intill dess våra egna verkstäder hunnit den utveckling, som med berömvärd omtanke framkallades af trafikstyrelsen, utan just så synnerligen nämnvärd uppoffring för statsverket vid *första* beställningen.

Utskottet har inhemtat, att sedan åtskilliga egare och disponenter af mekaniska verkstäder till Kongl. Maj:t ingått med framställning angående det betryck, hvari deras industri för närvarande befunne sig, och öfverlemnat förslag till förändringar i de delar af gällande tulltaxa, hvilka rörde de mekaniska verkstäderna och jernverken, Kongl. Maj:t den 16 December 1885 häröfver infordrat Tekniska högskolans utlåtande. I anledning häraf har nämnda Högskolas föreståndare, Öfverdirektören Knut Styffe, den 30 Januari innevarande år yttrat sig rörande, bland annat, jernvägsskenor eller s. k. räls, och då denna del af hans yttande torde vara af intresse vid förevarande frågas bedömande, tillåter sig Utskottet här meddela hvad sålunda anförts, så lydande:

»Importen af jernvägsskenor har, allt sedan jernvägar började här i landet anläggas, varit ganska betydlig; men, under det man fordom hit endast importerade skenor af ett mycket slaggrikt och i öfrigt orent puddeljern, hvilka i uthållighet emot nötning visade sig vara skenor af svenskt puddeljern mycket underlägsna, har man under senare åren, åtminstone för statens jernvägar, endast importerat skenor af *stålartad götmetall* (Bessemermetall), som visat en vida större uthållighet än de ofvannämnda af puddladt jern, och om hvilka man icke är berättigad antaga, att de i någon afsevärd mån äro mindre uthålliga än svenska skenor, vare sig af puddladt jern eller stål, eller af götmetall. Priset å engelska jernvägsskenor af götmetall, levererade i svensk hamn, har på sista tiden varit omkring 4 kronor per centner, eller någon gång till och med något derunder, och för detta pris lärer icke vara möjligt att af svenskt material tillverka dylika skenor. Då nu storleken af vår jerntillverkning, såsom redan ofvan blifvit antydt, hufvudsakligen är beroende af våra skogstillgångar, och dessa i allmänhet icke tillåta en ökad afverkning, måste vi, om vi använda vårt jern till skenor å våra jernvägar, i stället för att importera vårt behof deraf, minska vår tillverkning och i följd deraf sannolikt äfven vår export af andra jerneffekter med så mycket, som kunde tillverkas med bränsleåtgången för jernvägsskenorna, och, ehuru man med samma bränslemängd kan

framställa mera skenor af götmetall än sådant jern och stål, som härifrån vanligen exporteras, är dock priset å sådant jern och stål i allmänhet så mycket högre, än det å utländska jernvägsskenor, att värdet å det belopp, hvarmed, genom en inhemsk skentillverkning, vår jernexport måste minskas, åtminstone ej kunde komma att mycket understiga priset för jernvägsskenorna, om dessa importerades. Då för öfrigt tull å en *sådan* vara som jernvägsskenor i regeln här måste i motsvarande mån höja deras pris, och detta skulle fördyra både byggnaden och underhållet af våra enskilda jernvägar, men gagnet deraf för vår jernhandtering vore tvifvelaktigt, kan jag å jernvägsskenor ej förorda någon tull, samt anser det för vårt land vara fördelaktigare att vi importera vårt behof deraf, än att vi sjelfva tillverka detsamma.

Äfven med den tull af 2,50 kr. per 100 kilogram, som sökandena föreslagit, torde vara ovisst, om en tillverkning af jernvägsskenor här skulle kunna blifva lönande, och om, genom en tull å sådana, flera verk skulle föranledas att egna sig åt tillverkning deraf, har man allt skäl befara, att de allesammans komme att arbeta med förlust.»

I Tekniska högskolans berörda utlåtande, der i öfrigt den åsigt med styrka framträder, enligt hvilken den inhemska industriens befrämjande medelst skyddstullar anses gagneligt, hafva således starka tvifvel uttalats om lämpligheten af en vidsträcktare inhemsk rälsindustri.

Utan att ingå i en, Stats-Utskottet ej tillkommande pröfning af denna fråga, finner Utskottet sig i allt fall ej kunna tillstyrka Riksdagen att föreskrifva ett sådant vilkor för fortsatt stambanebyggande som det af Herr Schenström föreslagna, helst Utskottet är förvissadt, att Kongl. Maj:t ej lärer underlåta att på så väl ifrågavarande som alla andra områden, der staten är i tillfälle att för sina behof använda alstren af svensk industri och produktionsförmåga, tillse, att sådant eger rum så vidsträckt, som förhållandena, utan åsidosättande af andra samhällsintressen, medgifva. Utskottet har alltså ej kunnat till bifall förorda Herr Schenströms förevarande motion.

På grund af hvad här ofvan anförts, får Utskottet, som framdeles kommer att afgifva förslag om sättet för anskaffande af det, för ifrågavarande jernvägs påbörjande, för nästkommande år erforderliga anslagsbelopp, hemställa,

II.

a) att Kongl. Maj:ts förevarande proposition må på det sätt bifallas, att Riksdagen *dels* beslutar, att en stambana af samma spårvidd och med samma öfverbyggnad som de öfriga stambanorna genom Norrland, men med iakttagande af vissa förenklingar i byggnadssättet, skall anläggas från Sollefteå eller lämplig punkt i dess närhet öfver Skorped till Vännäs, med rätt för Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter å linien mellan banans utgångspunkt och Skorped, hvilka jernvägen bör genomgå, samt under vilkor i öfrigt, att förslag till jernvägens sträckning mellan Skorped och Vännäs varder för en kommande Riksdag framlagdt, och att landsting, kommuner eller enskilde antingen kostnadsfritt för staten afstå all för anläggningen erforderlig mark eller ock lemna staten ersättning för den kostnad, förvärfvandet af full dispositions- och eganderätt till sådan mark kan medföra,

dels ock för påbörjandet af berörda stambana för år 1887 anvisar ett anslag af en million kronor; och

b) att Herr Schenströms ifrågavarande motion ej må till någon vidare Riksdagens åtgärd föranleda.

C) *Angående låneunderstöd för anläggning af jernväg från Göteborg till Varberg.*

Kongl. Maj:t har i en den 2 sistlidne Februari afgifven proposition (N:o 25) föreslagit Riksdagen att bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af två millioner sextioåtta tusen kronor, att anvisas såsom lån åt Göteborgs—Hallands jernvägsaktiebolag och utgå med ena hälften under år 1887 och med andra hälften under år 1888, under de vilkor och bestämmelser, som för understödjande af enskilda jernvägsanläggningar blifvit af 1881 års Riksdag faststälda eller vid innevarande riksdag kunde varda stadgade.

Vid detta ärendes föredragning inför Kongl. Maj:t har, på sätt det vid propositionen fogade statsrådsprotokoll utvisar, Statsrådet och Chefen för Civildepartementet till en början erinrat, huru som Kongl. Maj:t den 31 Oktober 1884 beviljat koncession för några enskilda personer å anläggning af jernväg af 1,435 meters spårvidd från Varberg förbi Kungsbacka till Göteborg och i sammanhang dermed faststält plan för jernvägens anläggning från Varberg till närheten af Mölndal; hvaremot Kongl. Maj:t ansåg, att med pröfning af planen för återstående sträckningen borde tills vidare anstå.

Sedan Kongl. Maj:t ytterligare den 2 sistlidne Februari faststält plan jemväl för återstående sträckningen af jernvägen och på samma gång meddelat vissa ändrade bestämmelser i afseende å den förut faststälda linien, hvarigenom, bland annat, den fördelen vunnes, att jernvägen komme att på några ställen förläggas längre från hafvet, har Departementschefen anhållit att få underställa Kongl. Maj:ts pröfning en ansökning om statslån till jernvägsanläggningens utförande.

Efter att härvid hafva påmint, huru som Kongl. Maj:t den 23 nästlidne December dels faststält bolagsordning för ett aktiebolag, som under benämning af Göteborgs—Hallands jernvägsaktiebolag bildat sig för jernvägens anläggande, dels ock godkänt af koncessionshafvarne å detta bolag gjord öfverlåtelse af koncessionen, yttrade Departementschefen:

»Det är från detta bolag, som den omnämnda ansökningen om statsunderstöd nu ingifvits. I denna ansökning erinrar bolaget till en början, att vid flera riksdagar fråga förevarit angående understöd till en vestkustbana från Helsingborg till Göteborg, och att, då denna bana icke blifvit bygd för statens räkning såsom stambana, densamma likväl genom enskild företagsamhet i orterna blifvit påbörjad sålunda, att banan på grund af sin betydliga längd och anläggningskostnad uppdelats i tre särskilda banor, hvaraf de två sydligaste, eller jernvägarne Helsingborg—Halmstad och Halmstad—Varberg, dels genom aktieteckning och dels genom af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen beviljade låneunderstöd blifvit betryggade samt sedermera fullbordats eller vore under arbete; och framhåller bolaget derjemte, huruledes vid behandlingen af dessa frågor inom Riksdagen banans stora vigt och betydelse för staten och det allmänna kraftigt betonats, och att äfven trakten söder om Helsingborg funnit ifrågavarande kustbana vara af den betydelse för samfärdseln, att en särskild jernväg ansetts erforderlig för att sätta äfven Malmö i direkt förbindelse med kustbanan medelst jernvägen Malmö—Billesholm.

Till belysande af banans vigt så väl för samfärdseln som för vårt försvar upprepar bolaget hvad Styrelsen för statens jernvägstrafik och chefen för generalstaben i förut afgifna underdåniga utlåtanden anfört angående vestkustbanan. I trafikstyrelsens utlåtande framhålles, att en dylik bana hade den betydelse, att den kunde jemföras med statsbanornas; och generalstabschefen påpekar, att det från synpunkten af rikets försvar vore ett önskningsmål af den största betydelse, att ytterligare en jernvägslinie mellan Skåne och det öfre stambanenätet komme till stånd.

I den nu ifrågavarande ansökningen anför Göteborgs—Hallands jernvägsaktiebolag vidare: *att* frågan om understöd i form af lån för jernvägen Varberg—Göteborg till följd af motioner bragtes under 1885 års Riksdags pröfning; *att* Stats-Utskottet i utlåtande öfver dessa motioner syntes vitsorda, att vestkustbanans åvägabringande vore af stor betydelse ej blott för de orter, genom hvilka den framdroges, utan äfven för det allmänna; *att* frågan om låneunderstöd biföllls af Andra Kammaren, men afslogs af Första Kammaren och föll vid gemensam votering; *att* anledningen till denna utgång af frågan dock icke utgjordes af någon inom Riksdagen uttryckt afvoghet mot sjelfva saken, utan hufvudsakligen innefattas i de förhållanden af formel natur, som sex reservanter i Stats-Utskottet angifvit sålunda: att aktieteckningen för jernväg mellan Varberg och Göteborg då ännu icke fullbordats, att bolag för jernvägsförbindelsens åvägabringande då ej vore bildadt, samt att saknaden af ett utaf Eders Kongl. Maj:t godkändt kostnadsförslag för jernvägsanläggningen i dess helhet gjorde det för Riksdagen omöjligt att till siffran bestämma det till halfva anläggningskostnaden beräknade beloppet af det låneunderstöd, som kunde finnas böra beviljas; *att* frågans ställning emellertid numera väsentligen förändrats, derigenom att, sedan Eders Kongl. Maj:t medgifvit att tiden för arbetets påbörjande, som enligt koncessionen vore bestämd till den 1 Oktober 1885, finge utsträckas till den 1 Oktober 1886, Eders Kongl. Maj:t dels faststält ordning för det till anläggningens utförande bildade bolag och dels godkänt koncessionens öfverlåtande å samma bolag.

Det vid koncessionens meddelande föreliggande kostnadsförslaget slutade å 3,345,000 kronor. Kostnaderna enligt den nu af Eders Kongl. Maj:t faststälda planen äro beräknade till 4,136,000 kronor, hvari, likasom i det äldre kostnadsförslaget, äro inbegripna jemväl utgifterna för anskaffande af rullande materiel. Orsakerna till den högre kostnadssumman äro att söka hufvudsakligen i tillslutningen till Bergslagsbanans station i Göteborg, för hvilket ändamål en viadukt om 625 meters längd

erfordras, vidare i ökande af öfverbyggnadens styrka, banvallens bredd och husbyggnadernas storlek, och deri att stålskenornas vigt ökats från 21,48 kilogram för meter (15 skålpund för fot) till 24,3 kilogram för meter (17 skålpund för fot). Banans hela längd enligt den nu faststälda planen uppgår till inemot 77 kilometer.

Göteborgs—Hallands jernvägsaktiebolag är, jemlikt bolagsordningen, grundadt på ett aktiekapital af minst 2,000,000 kronor, som får ökas till 4,000,000 kronor, med aktier hvarje å 200 kronor. Af aktiebeloppet skall vid teckningen kontant inbetalas 20 procent, hvarjemte aktietecknare skall aflemna förbindelse å återstoden att inbetalas å tider, som styrelsen bestämmer, dock sist inom två år från teckningsdagen; och får bolaget icke träda i verksamhet förr, än minimikapitalet blifvit tecknadt och första inbetalningen derå fullgjorts samt förbindelser för återstoden deraf blifvit aflemnade. Enligt hvad bolagsstyrelsen i ansökningen upplyser, har teckningen af aktier i bolaget numera så fortskridit, att det tecknade beloppet uppgår till hälften af anläggningskostnaden, eller 2,068,000 kronor, till hvilken teckning så väl Hallands som Göteborgs och Bohus läns landsting, Göteborgs stad, åtskilliga landtkommuner inom Norra Halland samt enskilda personer och bolag bidragit. Jernvägsaktiebolaget har med anledning deraf numera blifvit konstitueradt och byggnadsstyrelse utsedd.

På grund af det nu anförda och med framhållande derjemte af vigten, att arbetet kunde under nuvarande, för inköp af alla materialier särdeles lämpliga tidpunkt så snart som möjligt påbörjas, har styrelsen för bolaget anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att för ifrågavarande jernvägsanläggning med dess anslutning till Bergslagernas jernvägsaktiebolags station i Göteborg bevilja ett lånebidrag, motsvarande hälften af den beräknade anläggningskostnaden, att utgå med ena hälften år 1886 och med andra hälften år 1887.

Öfver ansökningen har underdånigt utlåtande infordrats från Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som förordat bifall till ansökningen.

Betydelsen af vestkustbanan så väl för de orter den berör som för landet i dess helhet torde icke af någon ifrågasättas. Att banan ock bör af staten med lånebidrag understödjas har Konung och Riksdag redan erkänt genom de statslån, som lemnats till banans första och andra afdelningar. Frågan gäller nu den tredje och sista. De invändningar, som framstäldes vid förra riksdagen, då, såsom sökandena erinrat, enskilda motioner om statslån voro väckta, torde hafva förfallit, sedan plan för hela sträckningen Varberg—Göteborg nu faststälts, bolag för banans byggande bildats och aktier till halfva anläggningskostnaden

blifvit tecknade. Vid sådant förhållande och då det är af vigt ej mindre för bolaget att få med begagnande af nuvarande låga pris å materialier så snart som möjligt börja jernvägsbyggnaden, än ock för det allmänna att under de tryckta förhållandena arbetsförtjenst skyndsamt måtte kunna beredas åt en mängd arbetare, som är deraf i behof, anser jag mig böra tillstyrka nådig framställning i ämnet till Riksdagen. Tiderna för låneunderstödets utgående synas dock kunna bestämmas till åren 1887 och 1888 i stället för åren 1886 och 1887, såsom bolaget föreslagit. I fråga om vilkoren i öfrigt torde böra lända till efterrättelse de bestämmelser, som blifvit af 1881 års Riksdag fastställda för understödjande af enskilda jernvägsanläggningar eller vid innevarande riksdag kunna för lån af ifrågavarande beskaffenhet med anledning af de derom inom Riksdagen väckta motioner varda bestämda.»

Utskottet, som, i likhet med alla de myndigheter, hvilka i frågan sig yttrat, flerfaldiga gånger haft tillfälle uttala sin öfvertygelse om den s. k. vestkustbanans vigt ej blott för de orter, den är ämnad att genomgå, utan äfven för det allmänna, har ej mycket att tillägga till hvad vederbörande Departementschef i ärendet yttrat och här ofvan antecknats. Då Riksdagen redan, genom beviljande af särskilda statslån åt så väl Skåne—Hallands som Mellersta Hallands jernvägsaktiebolag, uttryckt sin åsigt om ifrågavarande jernvägsförbindelses betydelse, torde det i sjelfva verket ej vara behöfligt att med någon vidlyftigare bevisning ådagalägga angelägenheten deraf att den sista, ingalunda minst vigtiga delen af denna jernvägsförbindelse varder snarast möjligt utförd. Det är ovedersägligt, att vestkustbanans fullbordande och framdragande till Göteborg är af vigt ej blott för denna stora handelsstad, utan äfven för andra, vidsträckta orter, som af kommersiella och mångfaldiga andra skäl önska en snabb och lämplig förbindelse öfver Göteborg med rikets sydligare orter och utlandet, och Kongl. Maj:t har genom förevarande propositions aflåtande uttryckt sin åsigt i ämnet.

Endast i fråga om sättet eller formen för låneunderstödets beviljande skulle, enligt Utskottets förmenande, olika meningar inom Riksdagen kunna tänkas, i det att understödet kunde anses böra, i likhet med flera andra lån åt enskilda jernvägsbolag, utgå från en sådan allmän, till Kongl. Maj:ts disposition ställd fond, som redan flera gånger af Riksdagen bildats och som Utskottet äfven nu, på sätt här nedan visas, har för afsigt att föreslå.

Mot ett dylikt tillvägagående tala emellertid, enligt Utskottets åsigt, flera skäl.

Riksdagen har redan sjelf, genom beviljande af de särskilda lånen åt Skåne—Hallands och Mellersta Hallands jernvägsaktiebolag, visat sig vilja betrakta vestkustbanan ur en annan synpunkt än åtskilliga andra enskilda banor, hvilkas understödjande med statslån kan ifrågakomma; och då nu Kongl. Maj:t, efter förehafd pröfning af ärendet, föreslagit den ifrågavarande jernvägsanläggningens befrämjande med statslån till det belopp, Kongl. Maj:t pröfvat skäligt, skulle detta samma lånebehofs hänvisande till en allmän, till Kongl. Maj:ts disposition stäld fond vara en skenbar åtgärd, som i sjelfva verket ej innefattade något annat än att till den egentliga *fonden* lades ett redan på förhand af Kongl. Maj:t till ett visst särskildt ändamål afsedt och den allmänna fonden således rätteligen ej tillhörande belopp. Riksdagen skulle härigenom endast hafva visat från sig pröfningen af ett utaf Kongl. Maj:t för Riksdagen framlagdt, på goda grunder stödt förslag; det ifrågavarande lånesökande bolaget åter skulle, ehuru det fullgjort allt hvad på detsamma kunnat ankomma och genom inbetalning, enligt hvad Utskottet har sig bekant, af tjugu procent af aktiekapitalet satt sig i stånd att genast börja anläggningen, underkastas ett onödigt, men måhända skadligt uppskof.

Utskottet, som i fråga om vilkoren för låneunderstödet hänvisar till sitt här nedan under punkten V framlagda förslag, hemställer,

III.

att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts proposition, bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af två millioner sextioåtta tusen kronor, att anvisas såsom lån åt Göteborgs—Hallands jernvägsaktiebolag och utgå med ena hälften under år 1887 och med andra hälften under år 1888, under de vilkor och bestämmelser, som för understödjande af enskilda jernvägsanläggningar blifva af innevarande Riksdag stadgade.

D) *Angående ifrågasatt statsanslag för anläggning af jernväg från Mora öfver Malung till Karlstad.*

I en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 107) hafva Herrar *Stormats M. Olsson* och *M. Tysk* föreslagit, att Riksdagen måtte, såsom bidrag utan återbetalningsskyldighet för byggande af jernväg från

Mora vid sjön Siljan öfver Malung till Karlstad med samma spårvidd som statsbanornas och en skenvigt af 17 skålpund per fot, anslå och till Kongl. Maj:ts disposition ställa ett belopp af 3,250,000 kronor att af Kongl. Maj:t tillhandahållas det bolag, som förbunde sig att anlägga och inom slutet af år 1890 fullborda samt för allmän trafik upplåta samma jernväg, äfvensom att i öfrigt uppfylla alla de vilkor, som Kongl. Maj:t för statsbidragets erhållande kunde finna för godt att i nåder föreskrifva.

Beträffande de anförda skälen till detta förslag tillåter sig Utskottet hänvisa till motionärernes egen i motionen gjorda utförliga framställning härom, äfvensom till de vid motionen fogade bilagor.

I sammanhang härmed anser Utskottet sig böra omförmäla, att en annan jernvägsförbindelse mellan Mora och Venern är ifrågasatt.

Utskottet har ej ansett motionärernes framställning innefatta giltig orsak att nu frångå den vanligen följda grundsats, att staten ej bör med anslag utan återbetalningsskyldighet understödja enskildes jernvägsanläggningar.

Motionärerne åberopa visserligen den fördel, staten sjelf såsom skogsegare skulle hemta af den ifrågasatta jernvägen. Utskottet är ej i tillfälle att bedöma, huru härmed sig förhåller och om berörda fördel lämpligast skulle vinnas genom åstadkommande af den jernvägsförbindelse, som nu föreslagits, eller någon annan, och i allt fall torde det ej vara lämpligt att på detta skäl, utan föregången utredning, uppå enskilde motionärers framställning anvisa ett betydligt statsanslag.

Det stora ekonomiska gagn, som jernvägen, enligt motionärernes åsigt, skulle bereda enskilde, synes ej heller föranleda beviljande af statsbidrag utan återbetalningsskyldighet.

De af motionärerne anförda fall, då enskilda jernvägsbolag erhållit sådant statsbidrag, skilja sig i så mycket från det nu föreliggande, att af en sådan jemförelse några skäl ej kunna hemtas för en afvikelse från den under senare tiden följda, här ofvan anförda grundsats.

Utskottet hemställer,

IV.

att Herrar Stormats M. Olssons och M. Tysks förevarande motion ej må vinna Riksdagens bifall.

E) *Angående enskilda jernvägsanläggningars understödjande medelst lån.*

Uti särskilda inom Kamrarne väckta motioner är föreslaget:

af Herr *I. Lyttkens* (motion i Andra Kammaren N:o 112):

att Riksdagen täcktes ställa till Kongl. Maj:ts förfogande en summa af en million kronor för att, på de vilkor och förbehåll, som Riksdagen komme att föreskrifva för lån till enskilda jernvägars anläggande, lemnas såsom lån åt det bolag, som bildats för att bygga en jernväg emellan Bolmens station å Vislanda—Bolmens jernväg och Halmstad;

af Herr *A. Lilienberg,* med hvilken instämt Herrar P. Pehrsson, Anders Svensson, Nils Jönsson och Aug. Petersson (motion i Andra Kammaren N:o 13):

att Riksdagen måtte bevilja ett anslag af 1,100,000 kronor, för att under samma vilkor, som af 1881 års Riksdag blifvit faststälda för understödjande af enskilda jernvägsanläggningar, af Kongl. Maj:t anvisas såsom lån till det bolag, som komme att bygga jernvägen från Karlshamn till Ronneby och Ronneby redd samt vidare från Ronneby till Karlskrona, att utgå med en tredjedel under hvartdera af åren 1887, 1888 och 1889;

af Herr *W. Lindahl* (motion i Första Kammaren N:o 16):

att Riksdagen behagade ställa till Kongl. Maj:ts disposition för låneunderstöd åt enskilda jernvägsanläggningar ett extra anslag af tio millioner kronor att med två millioner kronor årligen utgå under fem år från och med år 1887 på de vilkor, Riksdagen torde bestämma;

af Herr *Arvid Gumælius* (motion i Andra Kammaren N:o 20):

att Riksdagen måtte, till låneunderstöd åt enskilda jernvägar intill högst halfva anläggningskostnaden, bevilja och till Kongl. Maj:ts disposition ställa ett extra anslag af 10 millioner kronor, att utgå under 5 år, med 2 millioner under hvartdera af åren 1887, 1888, 1889, 1890 och 1891, å hvilket anslag Kongl. Maj:t skulle ega att, till understödjande af nya, enskilda jernvägsanläggningar, anvisa af Kongl. Maj:t beviljade understödsbelopp, emot så billiga lånevilkor, som staten utan egen ränteförlust kunde bevilja;

samt af Herr *S. M. Olsson* (motion i Andra Kammaren N:o 108):

att Riksdagen måtte till låneunderstöd åt enskilda jernvägar intill högst halfva anläggningskostnaden bevilja och till Kongl. Maj:ts dispo-

sition ställa ett extra anslag af femton millioner kronor, att utgå under 5 år med tre millioner kronor under hvartdera af åren 1887, 1888, 1889, 1890 och 1891, å hvilket anslag Kongl. Maj:t skulle ega att till understödjande af nya enskilda jernvägsanläggningar anvisa af Kongl. Maj:t beviljade understödsbelopp emot så billiga lånevilkor, som staten utan egen ränteförlust kunde bevilja.

Som bekant äro, för tiden efter innevarande års utgång, några statsbidrag till understödjande af enskilda jernvägsanläggningar ej af Riksdagen anvisade.

Att staten bör medelst lån befrämja dylika anläggningar har Utskottet ansett vara genom 1871, 1876 och 1881 års Riksdagars beslut så erkändt, att någon mera genomförd utredning i detta hänseende ej lärer nu vara erforderlig. Om, i öfverensstämmelse med Utskottets vid punkten II här ofvan uttryckta åsigt, statens egna jernvägsarbeten hädanefter skulle komma att ega rum i mindre omfång än hittills, torde häri ligga ännu ett skäl att ej upphöra med understödjande af de enskilda jernvägsanläggningarne.

I afseende å sättet härför torde vara obestridligt, att bästa sättet för dessa frågors lösning är att, såsom nu redan skett för tre femårsperioder, af hvilka den sista med innevarande års slut utgår, Riksdagen ställer nödiga medel till Kongl.Maj:ts disposition.

Utskottet anser sig vid sådant förhållande nu endast hafva att yttra sig i fråga om belopp och vilkor.

För bedömande af hvilket belopp kan vara lämpligt får Utskottet meddela följande, från Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erhållna uppgifter:

Förteckning å jernvägar som erhållit koncession, men hvarå arbetet ej påbörjats.

	Väglängd kilometer.	Beräknad kostnad.
Carlsdal—Grythyttehed	36,2	682,000
Anderslöf—Östra Torp	13,5	368,000
Kaffatorp—Östad	19,5	476,000
Varberg—Göteborg	77	4,136,000
Summa	146,2	5,662,000

Föreslagna jernvägar, som ännu ej erhållit koncession.

	Väglängd kilometer.	Beräknad kostnad.	
Åstorp—Bolmen	98,6	2,420,000	
Lysekil—Frändefors	79,1	2,900,000	
Eslöf—Hyllstofta (alternativ 1,070,000)	37,0	1,480,000	begär anslag.
Vittsjö—Finja	21,0	684,600	
Trelleborg—Skurup	27,4	1,028,000	
Falun—Rättvik	49,5	1,700,000	
Bolmen—Halmstad	66,5	1,499,000	
Hyllstofta — Markaryd — Timsfors	47,1	1,203,000	
Vadstena—Ödeshög	31,8	600,000	
Karlshamn—Karlskrona	69,9	2,283,000	
Malmö—Arlöf	4,4	113,000	
Krokom—Ströms vattudal	104,7	4,200,000	begär anslag.
Gotländska jernvägar	92,3	1,575,800	begära anslag.
Mora—Karlstad (alternativ Mora—Persberg)		13,000,000	begär anslag.
Summa kronor		34,686,400	
i hvilket belopp den beräknade kostnaden för jernvägar, för hvilka anslag utan återbetalningsskyldighet begärts, ingår med		20,255,800	

Flera af de ifrågasatta jernvägarne komma antagligen ej till utförande, för en stor del af dem torde understöd medelst statslån ej ifrågakomma eller lämpligen böra beviljas; och då härtill kommer, att, om Utskottets under punkten III här ofvan gjorda hemställan bifalles, något lån för jernvägen Varberg—Göteborg ej behöfver ur lånefonden utgå samt anläggningen af den i punkten IV af detta utlåtande omförmälda jernvägen från Mora till Karlstad eller annan förbindelse mellan Dalarne och Vermland är förenad med allt för stor kostnad för att denna bana, helst innan frågan blifvit vederbörligen utredd, må kunna

vid bestämmande af en allmän fonds belopp tagas i betraktande, och enär ett belopp af 5,000,000 kronor, sammanlagdt med de till jernvägen Varberg—Göteborg föreslagna 2,068,000 kronor, tillhopa 7,068,000 kronor, ungefärligen motsvarar den summa af tillhopa 7,345,500 kronor, som för de fem åren 1882—1886 blifvit till låneunderstöd åt enskilda jernvägar anvisad, har Utskottet funnit beloppet kunna nu likasom år 1881 begränsas till 5,000,000 kronor, att under loppet af fem år med 1,000,000 kronor om året utgå.

I fråga om vilkoren har Utskottet ej funnit anledning ifrågasätta någon ändring i de år 1881 af Riksdagen i enahanda afseende gifna bestämmelser.

Visserligen är staten för det närvarande i tillfälle att upplåna penningar på något billigare vilkor än sistnämnda år, i det att statens senast, under innevarande år, verkstälda upplåning skett till en ränta, som effektivt understigit fyra procent. Men då medelräntan å statsskulden i dess helhet är omkring 4,35 procent; då 4½ procent ränta är bestämd för de bolag, hvilka erhållit till en del ännu ej lyftade lån ur 1881 års fond; då statens räntefot vid utlåning för andra ändamål än jernvägar, såsom från odlingslånefonden, är likaledes 4½ procent; och då någon obillighet så mycket mindre kan anses vara förenad med denna räntefots bibehållande för de jernvägsbolag, om hvilka nu är fråga, som dessa, enligt de allmänna vilkoren, skulle, förutom nämnda i sig sjelf jemförelsevis låga ränta, åtnjuta förmånen af ett långt anstånd med erläggande af de tre första årens ränta, anser Utskottet räntefoten för närvarande böra vid fyra och en half procent bibehållas.

Utskottet får upplysningsvis tillägga, att ett lån med en annuitet af fem procent och en räntefot af fyra och en half procent amorteras på något öfver 52 år.

På grund af hvad här ofvan anförts, hemställer Utskottet,

V.

a) att Riksdagen må, med anledning af de här ofvan omförmälda motioner, till låneunderstöd för enskilda jernvägar bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts disposition ett extra anslag af 5,000,000 kronor, att utgå under fem år från och med år 1887 med 1,000,000 kronor årligen, dock så att belopp, som ej blifvit till utgående under ett af dessa år anvisadt, må för ett

efterföljande år af samma femårsperiod disponeras, egande Kongl. Maj:t att å detta anslag, till understödjande af nya, ännu ej påbörjade enskilda jernvägsanläggningar, anvisa af Kongl. Maj:t beviljade understödsbelopp, att utgå i enlighet med följande vilkor och bestämmelser:

1:o) att kostnadsförslag och arbetsplan fastställas af Kongl. Maj:t, som ock närmare bestämmer de ställen, hvilka jernväg skall beröra, varande det sökande bolaget skyldigt att godtgöra de särskilda kostnaderna för möjligen erforderliga besigtningar, extra biträdens användande med mera dylikt, hvilka kunna af kostnadsförslagets och arbetsplanens granskning föranledas;

2:o) att låneunderstödet må utgöra högst hälften af anläggningskostnaden efter det faststälda kostnadsförslaget samt lyftas i mån af arbetets fortgång på sätt och å tider, som Kongl. Maj:t bestämmer, dock med iakttagande deraf, att bolagsmännens inbetalningar å af dem tecknade belopp skola ske i förhållande till de andelar af lånesumman, som lyftas, och före lyftningen af dessa låneandelar; skolande härjemte en tiondedel af den beviljade låneförsträckningen innestå, till dess besigtning af jernvägsanläggningen blifvit i öfverensstämmelse med § 2 mom. 2 af Kongl. kungörelsen den 11 December 1874, angående ordningen för afsyning och besigtning af enskilda jernvägar och deras upplåtande för allmän trafik, förrättad, och Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat tillstånd till banans öppnande för allmän trafik;

3:o) att det lånesökande bolaget, för att kunna erhålla statsunderstöd, skall vara skyldigt hos Kongl. Maj:t styrka, att det förfogar öfver ett kapital, som jemte statslånet är fullt tillräckligt till jernvägsanläggningens utförande på sätt arbetsplan och kostnadsförslag innehålla och hvaraf minst så stor del, som motsvarar hälften af den beräknade anläggningskost-

naden, bör utgöras af tecknadt eller inbetaldt aktiebelopp eller eljest utan återbetalningsskyldighet lemnadt tillskott till jernvägsanläggningens utförande;

4:o) att i afseende å ifrågavarande försträckningar skall iakttagas:

a) att annuiteten beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fyra och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgör afbetalning derå;

b) att räntefrihet ej må beviljas, men anstånd med räntans erläggande medgifvas för högst tre år, dock icke utöfver ett år från den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad; skolande beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd sålunda medgifves, till staten inbetalas, sedan genom de stadgade annuitetsliqviderna all öfrig ränta, med hvilken anstånd icke beviljats, blifvit gulden och kapitalet godtgjordt, så att efter nämnda tids förlopp med annuitetens erläggande fortfares så länge, till dess äfven beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd medgifvits, blifvit till staten inbetaldt; och

c) att kapitalafbetalning skall vidtaga tre år efter den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad;

5:o) att jernvägsanläggningen med alla dertill hörande byggnader och materiel, äfvensom all bolagets öfriga egendom, skall utgöra säkerhet för den af staten lemnade försträckning, och staten till säkerhet för sin fordrans utbekommande erhålla inteckning med förmånsrätt framför hvarje annan fordran i den jernväg, för hvars anläggning den ifrågavarande försträckningen beviljats; börande ej mindre, såsom vilkor för statslåns erhållande och tillgodonjutande, i bolagsordningen intagas stadgande om bolagets skyldighet att till säkerhet för statens fordran inteckna bolagets jernväg med förmånsrätt för samma fordran

framför hvarje annan fordran hos bolaget, än ock en tredjedel af det beviljade statslånet innestå till dess inteckning med ofvan stadgad förmånsrätt i bolagets jernväg meddelats för förut lyftade andelar af lånet; hvarjemte ofvanberörda sista tredjedel ej må utbekommas, förr än inteckning för dess belopp med förmånsrätt framför hvarje annan fordran än statens blifvit i bolagets jernväg behörigen meddelad;

6:o) att Kongl. Maj:t skall insätta en ledamot i direktionen för hvarje jernvägsbolag, som innehar lån af staten, och utse en revisor att deltaga uti granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper, samt att arfvode till sålunda utsedd direktör och revisor skall bekostas af bolaget;

7:o) att hvarje jernvägsbolag, som erhållit statsunderstöd, skall vara skyldigt underkasta sig så väl de bestämmelser i fråga om samtrafik, hvilka Kongl. Maj:t kan finna godt för bolaget bestämma, som ock i öfrigt alla de vilkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga och nödiga; samt

8:o) att hvarje sådant bolag, som nyss är nämndt, må, då Kongl. Maj:t så pröfvar lämpligt, dels utan kostnad eller årlig ersättning undfå upplåtelse af den för jernvägsanläggningen erforderliga, kronan tillhöriga mark, som står under dess omedelbara disposition, hvaremot, när frågan är om boställsjord eller annan åt enskild person med åborätt eller annorledes upplåten kronojord, ersättning derför af bolaget bör lemnas i enlighet med gällande expropriationslag, dels ock kostnadsfritt begagna sådana å kronans egor belägna kalk- och stenbrott jemte grustägter, som kunna vara disponibla.

Med anledning af det beslut, Utskottet sålunda ansett sig böra i afseende å enskilda jernvägsanläggningars understödjande under de närmaste fem åren tillstyrka Riksdagen att fatta, saknar Utskottet anledning att ingå i närmare pröfning af de framställningar, hvilka afse beviljande af låneunderstöd åt vissa särskilda jernvägsanläggningar.

Under förutsättning af bifall till hvad Utskottet här ofvan under mom. a) föreslagit, hemställer Utskottet alltså,

b) att Herrar I. Lyttkens' och A. Lilienbergs ofvanberörda motioner om låneunderstöd åt vissa särskilda jernvägsanläggningar ickemå till någon vidare Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer

vid *B) punkten II* (angående anslag till en stambana genom öfre Norrland):

af Herr Friherre *F. von Essen,* som ansett, att den del af Utskottets motivering, som förekommer å sid. 13—15, började med orden »Icke dess mindre» och slutande med orden »jernbanebyggandet i Norrland», äfvensom Utskottets i ämnet under mom. a) gjorda hemställan bort hafva det innehåll, som innefattas i reservantens följande yttrande:

»*Då* finska stambanan redan med innevarande års utgång hinner Uleåborg, beläget endast 12 mil från svenska gränsen;

då bevarandet af våra kommersiella och med dem ofta nog förbundna politiska intressen inom Norrbotten fordrar, att samfärdseln med eget land icke varder sämre än med grannlandet, så mycket hellre som språkförhållanden göra denna sak särdeles ömtålig;

då isförhållandena inom nordliga Vesterbottens och hela Norrbottens hamnar äro särdeles ogynsamma och menligt inverka på sjöfarten;

då visshet i förtid om jernvägs anläggning medför fördelar icke blott för statens egen penninganskaffning, utan äfven underlättar och påskyndar rörelsens inordnande i jernvägstrafiken; och

då erfarenheten vid de nordligaste stambanedelarne, som genomgå till och med svagare befolkade landsdelar än dem, hvarom nu är fråga, visat, att trafiken der väl bär sina omkostnader samt lemnar ett jemnt stigande öfverskott;

så har jag, som i *öfrigt* delar Stats-Utskottets mening, ansett det Utskottet nu bort hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande proposition må på dst sätt bifallas, att Riksdagen *dels* beslutar, att en stambana af samma spårvidd och med samma öfverbyggnad som de öfriga stambanorna genom Norrland, men med iakttagande af vissa förenklingar i byggnadssättet, skall anläggas från Sollefteå eller lämplig punkt i dess närhet öfver Skorped, Vännäs och Uddfors till Öfver-Luleå, med rätt för Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter, hvilka jernvägen bör genomgå, samt under vilkor i öfrigt, att landsting, kommuner eller enskilde antingen kostnadsfritt för staten afstå all för anläggningen erforderlig mark eller ock lemna staten ersättning för den kostnad, förvärfvandet af full dispositions- och eganderätt till sådan mark kan medföra;

dels ock för påbörjandet af berörda stambana för år 1887 anvisar ett anslag af en million kronor.»

I denna reservation hafva Herrar Friherre *B. A. Leijonhufvud, A. F. O. Cederberg, R. G. von Hedenberg, Gunnar Eriksson i Mörviken* och *J. E. Wikstèn* instämt;

af Herr *C. E. Casparsson*, som *dels*, i fråga om en del af Utskottets å sid. 15 förekommande motivering, ansett den åsigt böra uttryckas, att det årliga anslagsbelopp, som utan olägenhet kunde anvisas, måste väsentligen understiga 4,000,000 kronor och anslås till omkring 1,500,000 kronor, *dels* ock, beträffande Utskottets hemställan, ansett det ytterligare vilkor böra föreslås, att räler af svensk tillverkning borde vid banans byggande företrädesvis användas;

af Herr *J. Widén*, som ansett det af Utskottet föreslagna vilkor om skyldighet för landsting, kommuner eller enskilde att afstå mark

eller lemna ersättning för den med dess förvärfvande förenade kostnad ej böra stadgas beträffande annan mark än afrösningsjord;

af Herrar *A. P. Danielson, N. Petersson, J. Jonson, P. Pehrsson* och *A. Svenson,* hvilka yrkat afslag å Kongl. Maj:ts i ämnet aflåtna proposition.

Härjemte hafva Herrar vice Talmannen *L. O. Larsson* och *M. Jonsson* begärt få antecknadt, att de ej inom Utskottet deltagit i behandlingen af denna punkt.

STOCKHOLM, TRYCKT HOS K. L. BECKMAN, 1886.

RÄTTELSE

vid *reservationer*, anmälda vid *B) punkten II* (angående anslag till en stambana genom öfre Norrland) af Stats-Utskottets Utlåtande *N:o 40*, i anledning af väckta förslag dels om jernvägsbyggnader för statens räkning och dels om statsbidrag till enskilda jernvägsanläggningar.

Herr *C. E. Casparssons* reservation bör vara endast af den lydelse, att Herr Casparsson ansett, att Utskottets hemställan bort erhålla följande lydelse:

b) att Kongl. Maj:ts förevarande proposition må på det sätt bifallas, att Riksdagen *dels* beslutar, att en stambana af samma spårvidd och med samma öfverbyggnad som de öfriga stambanorna genom Norrland, men med iakttagande af vissa förenklingar i byggnadssättet, skall anläggas från Sollefteå eller lämplig punkt i dess närhet öfver Skorped till Vännäs, med rätt för Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter å linien mellan banans utgångspunkt och Skorped, hvilka jernvägen bör genomgå, samt under vilkor i öfrigt, att förslag till jernvägens sträckning mellan Skorped och Vännäs varder för en kommande Riksdag framlagdt, och att räler af *svensk* tillverkning må vid denna stambanas byggande företrädesvis användas, samt att landsting, kommuner eller enskilde antingen kostnadsfritt för staten afstå all för anläggningen erforderlig mark eller ock lemna staten ersättning för den kostnad, förvärfvandet af full dispositions- och eganderätt till sådan mark kan medföra;

dels ock för påbörjandet af berörda stambana för år 1887 anvisar ett anslag af en million kronor;

STOCKHOLM, TRYCKT HOS K. L. BECKMAN, 1886.

N:o 41.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 April 1886, kl. 9 e. m.

Memorial, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut uti åtskilliga frågor rörande regleringen af utgifterna under riksstatens Femte hufvudtitel.

(1:a N. A.)

Sedan Stats-Utskottet erhållit del af Kamrarnes beslut i anledning af Utskottets Utlåtande N:o 9 angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, får Utskottet här nedan afgifva det yttrande och framställa de förslag, hvartill berörda beslut funnits föranleda.

1:o.

Uti punkten 1:o af sitt ofvanberörda utlåtande hade Utskottet, i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning, hemstält,

a) att, på det Kongl. Maj:t måtte komma i tillfälle att i den ordning, som kunde finnas lämplig, öka antalet officerare vid flottan med en flaggman, två kommendörkaptener af första grad, två kommendörkaptener af andra grad, nitton kaptener och elfva löjtnanter, den permanenta reservstaten skulle i mån af afgång upphöra samt de genom uppkommande ledigheter på denna reservstat samt öfriga reserv- och indragningsstater disponibla löneförmåner, intill det för permanenta reservstatens aflönande nu anvisade belopp 114,000 kronor, måtte få användas till aflöning åt nämnda antal officerare samt

b) att detta medgifvande äfven måtte afse innevarande år.

Denna hemställan har blifvit af Första Kammaren bifallen, men af Andra Kammaren afslagen.

Då denna fråga är af beskaffenhet, att någon sammanjemkning af Kamrarnes skiljaktiga beslut icke synes möjlig, samt densamma ej heller lärer kunna afgöras medelst gemensam omröstning, har frågan följaktligen enligt Utskottets åsigt förfallit; hvilket Utskottet härmed får för Riksdagen

anmäla.

2:o.

Efter det Kongl. Maj:t föreslagit, att för sjöbeväringens vapenöfningar måtte under femte hufvudtiteln å ordinarie stat uppföras ett förslagsanslag å 67,000 kronor, hade Utskottet uti punkten 4:o mom. a) hemstält, att för sjöbeväringens vapenöfningar samt för den förbättring af beväringsmanskapets aflöning, som betingades deraf, att denna bestämdes till 20 öre om dagen under öfningarne och de två första marschdagarne samt till 1 krona 50 öre för hvarje marschdag utöfver de två första, måtte under Femte hufvudtiteln å ordinarie stat uppföras ett *förslagsanslag* å 72,400 kronor.

Med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har Första Kammaren bifallit denna framställning oförändrad, hvaremot Utskottets hemställan blifvit af Andra Kammaren bifallen.

För denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att för sjöbeväringens vapenöfningar må under femte hufvudtiteln å ordinarie stat uppföras ett förslagsanslag å 67,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att för sjöbeväringens vapenöfningar samt för den förbättring af beväringsmanskapets aflöning, som betingas deraf, att denna bestämmes till 20 öre om dagen under öfningarne och de två första marschdagarne samt till 1 krona 50 öre

för hvarje marschdag utöfver de två första, skall under Femte hufvudtiteln å ordinarie stat uppföras ett *förslagsanslag* å 72,400 kronor.»

3:o.

Sedan Kongl. Maj:t till byggande af en 1:a klassens pansarbåt äskat ett belopp af 2,868,000 kronor, deraf för år 1887 838,000 kronor, hade Utskottet uti punkten 8:o hemstält, att Kongl. Maj:ts berörda framställning icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Då Första Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, bifallit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, men Utskottets hemställan deremot blifvit af Andra Kammaren bifallen, samt frågan om detta anslag alltså måste afgöras medelst gemensam omröstning, får Utskottet med anledning häraf föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att till byggande af en 1:a klassens pansarbåt å extra stat beviljas ett belopp af 2,868,000 kronor, deraf för år 1887 838,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts i detta ämne gjorda framställning icke vunnit Riksdagens bifall.»

4:o.

Efter det Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, att det öfverskott, som till äfventyrs kunde uppkomma i anslaget till ett eller flera fartyg, måtte få användas till betäckande af möjligen uppkommande brist i anslaget till ett eller flera andra fartyg, hade Utskottet uti punkten 14:o hemstält, att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Med afslag å Utskottets hemställan, har Första Kammaren bifallit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, hvaremot Andra Kammaren bifallit Utskottets hemställan.

Då denna fråga är af beskaffenhet, att någon sammanjemkning af Kamrarnes skiljaktiga beslut icke torde vara möjlig samt densamma

ej heller lärer kunna afgöras medelst gemensam omröstning, har frågan följaktligen enligt Utskottets åsigt förfallit; hvilket Utskottet härmed får för Riksdagen

anmäla.

5:o.

Sedan Kongl. Maj:t för mintillverkningspersonalens aflöning äskat anvisande för år 1887 af ett extra anslag å 23,885 kronor 75 öre, hade Utskottet uti punkten 17:o hemstält, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning måtte på det sätt af Riksdagen bifallas, att till mintillverkningspersonalens aflöning för år 1887 anvisades ett extra anslag af 19,885 kronor 75 öre.

Med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har Första Kammaren bifallit denna framställning oförändrad, hvaremot Utskottets hemställan blifvit af Andra Kammaren bifallen.

För denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att för mintillverkningspersonalens aflöning anvisas för år 1887 ett extra anslag å 23,885 kronor 75 öre, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts berörda framställning, att till mintillverkningspersonalens aflöning för år 1887 anvisats ett extra anslag af 19,885 kronor 75 öre.»

Stockholm den 2 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

Vid punkten 1:o (angående officerscorpsens tillökning): af Herrar Grefve *G. Sparre*, Friherre *F. von Essen*, Grefve *E. C. A. Piper*, Grefve *W. G. Hamilton*, *O. W. Odelberg*, *N. Fosser*, *A. F. O. Cederberg*, *R. G. von Hedenberg* och *C. R. F. von Baumgarten*, hvilka ansett, att Utskottet för denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning bort föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle att i den ordning, som kan finnas lämplig, öka antalet officerare vid flottan med en flaggman, två kommendörkaptener af första grad, två kommendörkaptener af andra grad, nitton kaptener och elfva löjtnanter, den permanenta reservstaten skall i mån af afgång upphöra samt de genom uppkommande ledigheter på denna reservstat samt öfriga reserv- och indragningsstater disponibla löneförmåner, intill det för permanenta reservstatens aflönande nu anvisade belopp 114,000 kronor, få användas till aflöning åt nämnda antal officerare samt

att detta medgifvande äfven må få afse innevarande år, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts framställning blifvit af Riksdagen afslagen.»

STOCKHOLM, TRYCKT HOS K. L. BECKMAN, 1886.

N:o 42.

Ank. till Riksd. Kansli den 5 April 1886, kl. 2 e. m.

Memorial, i anledning af erhållen återremiss å punkten 5:o af Stats-Utskottets Memorial N:o 39 angående Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande ett anslag under Fjerde hufvudtiteln.

(1:a U. A.)

Sedan Kamrarne vid behandlingen af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 8, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Fjerde hufvudtitel, stannat i olika beslut i afseende på Utskottets uti punkten 12:o gjorda hemställan rörande anslag till beredande af ersättning åt värnpligtsområdenas befäl m. fl., hade Utskottet uti afgifvet Memorial N:o 39 under punkten 5:o, för nämnda frågas afgörande medelst gemensam omröstning, föreslagit följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen, för tillämpning under år 1887 af den nya värnpligtslagens föreskrifter angående de värnpligtiges inskrifning, redovisning m. m., på extra stat för år 1887 under Fjerde hufvudtiteln beviljar ett anslag å 150,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit såväl Utskottets hemställan som hvad Kongl. Maj:t föreslagit i förevarande hänseende.»

Vid föredragning af detta Utskottets förslag har det samma blifvit af Första Kammaren till Utskottet återförvisadt, men då Andra Kammaren godkänt samma förslag, föranlåtes Utskottet nu endast hemställa,

att Första Kammaren måtte i ärendet fatta beslut.

Stockholm den 5 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 43.

Ank. till Riksd. Kansli den 5 April 1886, kl. 2 e. m.

Memorial, med anledning af Kamrarnes olika beslut i vissa till regleringen af utgifterna under riksstatens Sjunde hufvudtitel hörande frågor.

(2:a U. A.)

Sedan Utskottet fått del af Kamrarnes beslut vid behandlingen af Utskottets Utlåtande *N:o 11*, angående regleringen af utgifterna under riksstatens *Sjunde* hufvudtitel, så får Utskottet nu afgifva det yttrande, hvartill berörda beslut funnits föranleda.

1:o.

Beträffande *tullverket* hade Kongl. Maj:t föreslagit,

att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 11 sistlidne Januari föreslagna förändringar i tullverkets stater, måtte bestämma anslaget till tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,464,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen, hvarvid uppstode en minskning i anslagets nuvarande belopp af 4,000 kronor.

Med anledning häraf hade Utskottet i *punkten 3:o* af sitt ofvanberörda utlåtande hemstält,

att Riksdagen, med godkännande af de af Kongl. Maj:t föreslagna förändringarna i tullverkets stater, måtte bestämma anslaget för tullverket för år 1887 till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,464,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen.

Denna Utskottets hemställan är af *Första Kammaren* bifallen; hvaremot *Andra Kammaren*, med afslag å Utskottets hemställan, bifallit det förslag till beslut i ämnet, som framstälts i den af Herrar N. Petersson m. fl. afgifna, vid punkten fogade reservation.

I denna reservation hade yrkats, att Riksdagen måtte:

a) — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om förhöjning i aflöningen åt tullförvaltaren i Skellefteå, men med godkännande af öfriga af Kongl. Maj:t föreslagna ändringar i tullverkets aflöningsstat för år 1887 — fastställa denna stat för samma år till 1,694,000 kronor;

b) med godkännande af hvad Kongl. Maj:t beträffande tullverkets öfriga utgiftsstater för år 1887 föreslagit — endast med den förändring att omkostnadsstaten för vinnande af jemn slutsumma minskades med 310 kronor i stället för 110 kronor enligt Kongl. Maj:ts framställning — bestämma tullverkets öfriga utgiftsstater för år 1887 till följande belopp:

öfvergångsaflöningsstaten till	kronor	31,660: —
ålderstilläggsstaten till	„	250,000: —
indragningsstaten till	„	46,745: —
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och betjente till	„	197,000: —
pensionsstaten för aflidne tjenstemäns och betjentes efterlemnade enkor och barn till	„	31,800: —
omkostnadsstaten till	„	211,795: —
eller tillsammans	kronor	769,000: —; samt,

c) vid bifall till hvad i mom. *a)* och *b)* hemstälts, bestämma anslaget för tullverket för år 1887 till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,463,000 kronor.

Då dessa Kamrarnes olika beslut, hvilka skilja sig *dels* med afseende på *aflöningsstatens* slutsumma, som enligt Kongl. Maj:ts, af Första Kammaren bifallna förslag skulle bestämmas till 1,694,800 kronor, men af Andra Kammaren bestämts till 1,694,000 kronor, *dels* med afseende på *omkostnadsstatens* slutsumma, hvilken, af Första Kammaren, i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning, bestämd till 211,995 kronor, af Andra Kammaren bestämts till 211,795 kronor; *dels ock* slutligen, till följd af de olika belopp, hvartill aflönings- och omkostnadsstaternas slutsummor af hvardera Kammaren bestämts, med afseende på hela anslagets till tullverket slutsumma, hvilken bestämts af Första Kammaren till 2,464,000 kronor, och af Andra Kammaren till 2,463,000 kronor, icke kunna sammanjemkas, och frågan förty bör genom gemen-

sam omröstning mellan Kamrarne afgöras, så får Utskottet i sådant afseende föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen, med godkännande af de af Kongl. Maj:t föreslagna förändringarna i tullverkets stater, bestämmer anslaget för tullverket för år 1887 till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,464,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen *dels* — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om förhöjning i aflöningen åt tullförvaltaren i Skellefteå, men med godkännande af öfriga af Kongl. Maj:t föreslagna ändringar i tullverkets aflöningsstat för år 1887 — fastställt denna stat för samma år till 1,694,000 kronor;

dels med godkännande af hvad Kongl. Maj:t beträffande tullverkets öfriga utgiftsstater för år 1887 föreslagit — endast med den förändring att omkostnadsstaten för vinnande af jemn slutsumma minskas med 310 kronor i stället för 110 kronor enligt Kongl. Maj:ts framställning — bestämt tullverkets öfriga utgiftsstater för år 1887 till följande belopp:

öfvergångsaflöningsstaten till	kronor	31,660: —
ålderstilläggsstaten till	»	250,000: —
indragningsstaten till	»	46,745: —
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och betjente till	»	197,000: —
pensionsstaten för aflidne tjenstemäns och betjentes efterlemnade enkor och barn till	»	31,800: —
omkostnadsstaten till	»	211,795: —
eller tillsammans	kronor	769,000: —;

dels ock bestämt anslaget för tullverket för år 1887 till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,463,000 kronor.»

2:o.

Under anslagstiteln »skogsväsendet» hade Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet för

den 11 Januari 1886 tillstyrkta ändringar i staten för skogspersonalen och i sammanhang dermed af de för åtnjutande af löneförmånerna vid de nya öfverjägmästarebefattningarna föreslagna vilkor, höja det bestämda anslaget för skogsstaten med 9,020 kronor till 413,420 kronor;

att öka anslaget för statens skogsskolor med 850 kronor till 24,500 kronor;

samt att öka anslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet med 130 kronor till 214,180 kronor;

så att anslaget till skogsväsendet erhölle denna uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten	kronor	413,420: —		
» statens skogsskolor	»	24,500: —	kronor	437,920: —

reservationsanslag:

till skogsinstitutet	kronor	21,300: —		
» enskilda skogsundervisningen	»	8,600: —		
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	»	214,108: —	»	244,080: —
			summa kronor	682,000: —,

hvarigenom det nu utgående anslaget till skogsväsendet skulle ökas med 10,000 kronor.

Med anledning af denna framställning hade Utskottet i *punkten 4:o* af sitt ofvannämnda utlåtande hemstält,

att Riksdagen måtte:

a) — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om reglering af de nuvarande skogsinspektörsbefattningarna samt om höjning för genomförande af denna reglering af anslaget till skogsstaten med derför begärda 7,350 kronor — bifalla hvad Kongl. Maj:t i öfrigt beträffande det *bestämda anslaget* till skogsväsendet äskat och föreslagit samt således från och med 1887 höja anslaget till skogsstaten med 1,670 kronor och anslaget till statens skogsskolor med 850 kronor, hvarigenom slutsumman af det bestämda anslaget till skogsväsendet komme att höjas från 428,050 kronor till 430,570 kronor;

b) beträffande *reservationsanslaget* till skogsväsendet besluta att, för jemnande af anslagets till »skogsväsendet» slutsumma, höja anslaget till »kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet

i allmänhet» med 80 kronor eller från 214,050 kronor till 214,130 kronor, men i öfrigt till oförändrade belopp upptaga de till reservationsanslaget hörande anslagen till skogsväsendet; samt,

c) vid bifall till hvad i mom. *a)* och *b)* föreslagits, besluta, att anslaget till skogsväsendet skulle för år 1887 erhålla följande uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten	kronor	406,070: —	
» statens skogsskolor	»	24,500: —	430,570: —

reservationsanslag:

till skogsinstitutet	»	21,300: —	
» enskilda skogsundervisningen	»	8,600: —	
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	»	214,130: —	244,030: —
		tillsammans kr.	674,600: —

Med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har *Första Kammaren* bifallit denna framställning oförändrad; hvaremot *Andra Kammaren* bifallit Utskottets hemställan.

För frågans afgörande genom gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

"Den, som vill, att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet för den 11 Januari 1886 tillstyrkta ändringar i staten för skogspersonalen och i sammanhang dermed af de för åtnjutande af löneförmånerna vid de nya öfverjägmästarebefattningarne föreslagna vilkor, höjer det bestämda anslaget för skogsstaten med 9,020 kronor till 413,420 kronor;

ökar anslaget för statens skogsskolor med 850 kronor till 24,500 kronor;

samt ökar anslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet med 130 kronor till 214,180 kronor;

så att anslaget till skogsväsendet erhåller denna uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten	kronor	413,420: —		
„ statens skogsskolor	„	24,500: —	kronor	437,920: —

reservationsanslag:

till skogsinstitutet	kronor	21,300: —		
„ enskilda skogsundervisningen	„	8,600: —		
„ kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	„	214,180: —	„	244,080: —
		summa	kronor	682,000: —,

hvarigenom det nu utgående anslaget till skogsväsendet ökas med 10,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen *dels* — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om reglering af de nuvarande skogsinspektörsbefattningarna samt om höjning för genomförande af denna reglering af anslaget till skogsstaten med derför begärda 7,350 kronor — bifallit hvad Kongl. Maj:t i öfrigt beträffande det *bestämda anslaget* till skogsväsendet äskat och föreslagit samt således från och med 1887 höjt anslaget till skogsstaten med 1,670 kronor och anslaget till statens skogsskolor med 850 kronor, hvarigenom slutsumman af det bestämda anslaget till skogsväsendet höjts från 428,050 kronor till 430,570 kronor;

dels beträffande *reservationsanslaget* till skogsväsendet, för jemnande af anslagets till "skogsväsendet" slutsumma, höjt anslaget till "kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet" med 80 kronor eller från 214,050 kronor till 214,130 kronor, men i öfrigt till oförändrade belopp upptagit de till reservationsanslaget hörande anslagen till skogsväsendet;

dels ock beslutat, att anslaget till skogsväsendet skall för år 1887 erhålla följande uppställning:

bestämdt anslag:

för	skogsstaten	kronor	406,070: —	
„	statens skogsskolor	„	24,500: —	430,570: —

reservationsanslag:

till	skogsinstitutet	kronor	21,300: —	
„	enskilda skogsundervisningen	„	8,600: —	
„	kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	„	214,130: —	244,030: —
			tillsammans kronor	674,600: —»

3:o.

Under anslagstiteln "skogsväsendet" hade vidare Utskottet behandlat en inom Första Kammaren af Herr *L. M. Carlsson* väckt motion (N:o 50) angående anslag till befrämjande af skogsodling och en rationel skogshushållning, i hvilken motion bemälde motionär framstält ett förslag, så lydande:

»att Riksdagen måtte för år 1887 till befrämjande och befordrande af denna samhällsvigtiga angelägenhet anvisa erforderliga medel, och tillåter jag mig föreslå ett förslagsanslag af högst 50,000 kronor, ställdt till Kongl. Majt:s förfogande, för att, efter vederbörandes hörande, användas till skogsodlingens och en rationel skogshushållnings befordran inom riket, dock med vilkor, att vare sig landsting eller hushållningssällskap inom de län, hvilka erhålla understöd af statsanslaget, skola tillsammans bidraga med lika stora belopp som de af staten beviljade.»

I *punkten 5:o* hade Utskottet hemstält, att Herr Carlssons förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Denna Utskottets hemställan har *Första Kammaren* bifallit, hvaremot *Andra Kammaren*, med afslag å Utskottets hemställan, beslutat att för år 1887 bevilja ett extra anslag af 25,000 kronor att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas de landsting eller hushållningssällskap, som derom gjorde ansökan och som beslutat att för skogsodlingens och skogshushållningens befrämjande till enskilde skogsodlare kostnadsfritt eller till billigt pris tillhandahålla skogsfrö eller plantor; dock med vilkor, att sådant landsting eller hushållningssällskap förbundit sig att till sagda ändamål bidraga med minst lika stort belopp som det sökta statsanslaget.

Då Kamrarnes beslut i denna fråga icke kunna sammanjemkas, får Utskottet för dess afgörande medelst gemensam omröstning föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen för år 1887 beviljar ett extra anslag af 25,000 kronor att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas de landsting eller hushållningssällskap, som derom göra ansökan och som beslutat att för skogsodlingens och skogshushållningens befrämjande till enskilde skogsodlare kostnadsfritt eller till billigt pris tillhandahålla skogsfrö eller plantor; dock med vilkor att sådant landsting eller hushållningssällskap förbundit sig att till sagda ändamål bidraga med minst lika stort belopp som det sökta statsanslaget, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutit, att Herr Carlssons i ofvanberörda ämne väckta motion icke skall till någon Riksdagens åtgärd föranleda.»

Stockholm den 5 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1886.

N:o 44.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 April 1886, kl. 11 f. m.

Memorial, med förslag till voteringspropositioner, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens Nionde hufvudtitel.

(1:a U. A.)

Sedan Stats-Utskottet erhållit del af Kamrarnes beslut i anledning af Utskottets Utlåtande N:o 13, angående regleringen af utgifterna under riksstatens *Nionde* hufvudtitel, får Utskottet här nedan framställa de förslag till voteringspropositioner, hvartill berörda beslut funnits föranleda.

1:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit, att, för beredande i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet för den 18 December 1885 angifna grunder af pension från folkskolelärarnes pensionsinrättning för de vid denna pensionsinrättning samt folkskolelärarnes enke- och pupillkassa äfvensom lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa anstälde tjenstemän och vaktmästare, det såsom bidrag till folkskolelärares pensionering utgående belopp måtte höjas till 357,336 kronor, eller med 836 kronor, hade Utskottet uti punkten 1:o af sitt utlåtande hemstält, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning måtte af Riksdagen bifallas.

Denna Utskottets hemställan har blifvit af Första Kammaren bifallen, men deremot af Andra Kammaren afslagen.

För denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att, i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning för beredande i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet för den 18 December 1885 angifna grunder af pension från folkskolelärarnes pensionsinrättning för de vid denna pensionsinrättning samt folkskolelärarnes enke- och pupillkassa äfvensom lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa anstälde tjenstemän och vaktmästare, det såsom bidrag till folkskolelärares pensionering utgående belopp höjes till 357,336 kronor, eller med 836 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning blifvit af Riksdagen afslagen.»

2:o.

Efter det Kongl. Maj:t föreslagit, att, för beredande i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet för den 18 December 1885 angifna grunder af pension åt de vid folkskolelärarnes pensionsinrättning samt folkskolelärarnes enke- och pupillkassa äfvensom lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa anstälde tjenstemäns och vaktmästares enkor och barn, det såsom bidrag till pensionering af enkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. utgående belopp måtte höjas till 68,816 kronor, eller med 345 kronor, hade Utskottet uti punkten 2:o hemstält, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke måtte af Riksdagen bifallas.

Med afslag å Utskottets hemställan, har Första Kammaren bifallit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, hvaremot Utskottets hemställan blifvit af Andra Kammaren bifallen.

Då denna fråga alltså måste afgöras medelst gemensam omröstning, får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning, för beredande i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet för den 18 December 1885 angifna grunder af pension åt de vid folkskolelärarnes pensionsinrättning samt

folkskolelärarnes enke- och pupillkassa äfvensom lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa anstälde tjenstemäns och vaktmästares enkor och barn, det såsom bidrag till pensionering af enkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. utgående belopp må höjas till 68,816 kronor, eller med 345 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning icke blifvit af Riksdagen bifallen.»

3:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit, att Materialförvaltaren vid flottans station i Karlskrona *Johan Hugo Aspegren* måtte från och med månaden näst efter den, hvari han med pension ur amiralitetskrigsmanskassan från tjensten afginge, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillsammans med pensionen från nämnda kassa utgjorde 3,200 kronor, eller 1,425 kronor årligen, hade Utskottet uti punkten 11:o af sitt utlåtande hemstält, att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning måtte på det sätt af Riksdagen bifallas, att Materialförvaltaren vid flottans station i Karlskrona Johan Hugo Aspegren finge från och med månaden näst efter den, hvari han med pension ur amiralitetskrigsmanskassan från tjensten afginge, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillsammans med pensionen från nämnda kassa utgjorde åttio procent af hans nu innehafvande lön jemte ålderstillägg 3,200 kronor, eller 785 kronor.

Med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har Första Kammaren bifallit denna framställning oförändrad, hvaremot Andra Kammaren bifallit Utskottets hemställan.

För denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att, i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning, Materialförvaltaren vid flottans station i Karlskrona Johan Hugo Aspegren må

från och med månaden näst efter den, hvari han med pension ur amiralitetskrigsmanskassan från tjensten afgår, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillsammans med pensionen från nämnda kassa utgör 3,200 kronor, eller 1,425 kronor årligen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att Materialförvaltaren vid flottans station i Karlskrona Johan Hugo Aspegren må från och med månaden näst efter den, hvari han med pension ur amiralitetskrigsmanskassan från tjensten afgår, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillsammans med pensionen från nämnda kassa utgör åttio procent af hans nu innehafvande lön jemte ålderstillägg 3,200 kronor, eller 785 kronor.»

4:o.

Efter det Kongl. Maj:t föreslagit, att föreståndaren för Alnarps landtbruksinstitut Professoren *Hjalmar Otto Nathorst* måtte från och med månanaden näst efter den, då han efter fylda 65 år afginge från sin befattning vid Alnarps landtbruksinstitut, å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid uppbära en mot åttio procent af hans innehafvande fasta lön, 6,000 kronor, svarande årlig pension till belopp af 4,800 kronor, hade Utskottet uti punkten 13:o hemstält, att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning måtte på det sätt af Riksdagen bifallas, att föreståndaren för Alnarps landtbruksinstitut, Professoren Hjalmar Otto Nathorst, finge från och med månaden näst efter den, då han efter fylda 65 år afginge från sin befattning vid Alnarps landtbruksinstitut, å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid uppbära en årlig pension till belopp af 4,500 kronor.

Då Utskottets hemställan blifvit af Första Kammaren bifallen, men Andra Kammaren deremot bifallit samma hemställan med den ändring att pensionsbeloppet nedsattes till 3,500 kronor, får Utskottet, för denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning, föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Kongl. Maj:ts framställning om pension åt föreståndaren för Alnarps landtbruksinstitut, Professoren Hjalmar Otto Nathorst, på

det sätt af Riksdagen bifalles, att Professoren Nathorst må från och med månaden näst efter den, då han efter fylda 65 år afgår från sin befattning vid Alnarps landtbruksinstitut, å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid uppbära en årlig pension till belopp af 4,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att föreståndaren för Alnarps landtbruksinstitut, Professoren Hjalmar Otto Nathorst, må från och med månaden näst efter den, då han efter fylda 65 år afgår från sin befattning vid Alnarps landtbruksinstitut, å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid uppbära en årlig pension till belopp af 3,500 kronor.»

5:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit, att åt geologen och paleontologen vid Sveriges Geologiska Undersökning, Filosofie Doktorn *Sven Axel Theodor Tullberg,* måtte för hans återstående lifstid beviljas en årlig pension till belopp af 1,500 kronor, att från allmänna indragningsstaten utgå från och med månaden näst efter den, då afsked honom beviljades, hade Utskottet uti punkten 15:o hemstält, att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning måtte vinna Riksdagens bifall.

Då denna Utskottets hemställan blifvit af Första Kammaren bifallen, men af Andra Kammaren afslagen, får Utskottet för denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, åt geologen och paleontologen vid Sveriges Geologiska Undersökning, Filosofie Doktorn *Sven Axel Theodor Tullberg,* för hans återstående lifstid beviljas en årlig pension till belopp af 1,500 kronor, att från allmänna indragningsstaten utgå från och med månaden näst efter den, då afsked honom beviljas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning blifvit af Riksdagen afslagen.»

6:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit, att kollegan vid allmänna läroverket i Söderhamn Filosofie Kandidaten *Jonas Teodor Pagander* måtte från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked blefve honom beviljadt, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,500 kronor, hade Utskottet uti punkten 17:o hemstält, att Riksdagen måtte på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning, att kollegan vid allmänna läroverket i Söderhamn Filosofie Kandidaten Jonas Teodor Pagander finge från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked blefve honom beviljadt, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor.

Med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har Första Kammaren bifallit denna framställning oförändrad, hvaremot Andra Kammaren bifallit Utskottets hemställan.

För denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning, kollegan vid allmänna läroverket i Söderhamn Filosofie Kandidaten Jonas Teodor Pagander må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljadt, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att kollegan vid allmänna läroverket i Söderhamn Filosofie Kandidaten Jonas Teodor Pagander må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljadt, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor.»

7:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit, att Notarien hos Kammarkollegium *Axel Theodor Lundberg* måtte från och med månaden näst efter den, då afsked blefve honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,800 kronor, hade Utskottet uti punkten 23:o hemstält, att Riksdagen måtte på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Notarien hos Kammarkollegium Axel Theodor Lundberg finge från och med månaden näst efter den, då afsked blefve honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor.

Med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har Första Kammaren bifallit denna framställning oförändrad, hvaremot Utskottets hemställan blifvit af Andra Kammaren bifallen.

Då denna fråga alltså måste afgöras medelst gemensam omröstning, får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, Notarien hos Kammarkollegium Axel Theodor Lundberg må från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,800 kronor, röstar

Ja;

Den, det det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att Notarien hos Kammarkollegium Axel Theodor Lundberg må från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor.»

8:o.

I punkten 27:o hade Utskottet hemstält, att Utskottet vid uppgörandet af riksstaten för år 1886 måtte ega att i anslaget till allmänna indragningsstaten vidtaga den jemkning, som för jemnande af hufvudtitelns slutsummor kunde blifva erforderlig.

Denna hemställan har af Första Kammaren bifallits, men af Andra Kammaren bifallits med iakttagande deraf, att årtalet 1886 ändrades till 1887.

Då årtalet 1886 beror på en misskrifning, föranlåtes Utskottet hemställa,

att Första Kammaren må medgifva, att vid expedierande af Riksdagens beslut orden »riksstaten för år 1886» må utbytas mot »riksstaten för år 1887.»

Stockholm den 10 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 45.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 April 1886, kl. 11 f. m.

Memorial, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande anslag till en stambana genom öfre Norrland. (R. A.)

Sedan Stats-Utskottet erhållit del af Kamrarnes beslut beträffande Utskottets Utlåtande N:o 40, i anledning af väckta förslag dels om jernvägsbyggnader för statens räkning och dels om statsbidrag till enskilda jernvägsanläggningar, får Utskottet afgifva det förslag till voteringsproposition, hvartill samma beslut funnits föranleda.

Efter det Kongl. Maj:t i sin den 29 sistlidne Januari aflåtna proposition (N:o 19) föreslagit Riksdagen besluta, att en stambana af samma spårvidd och med samma öfverbyggnad som de öfriga stambanorna genom Norrland, men med iakttagande af vissa förenklingar i byggnadssättet, skulle anläggas från Sollefteå eller lämplig punkt i dess närhet öfver Skorped, Vännäs och Uddfors till Öfver-Luleå, med rätt för Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter, jernvägen borde genomgå,

samt för påbörjandet af berörda stambana för år 1887 anvisa ett särskildt anslag af en million kronor;

hade Stats-Utskottet i punkten II mom. a) af sitt ofvannämnda

utlåtande, hemstält, att Kongl. Maj:ts förevarande proposition måtte på det sätt bifallas, att Riksdagen *dels* beslöte, att en stambana af samma spårvidd och med samma öfverbyggnad som de öfriga stambanorna genom Norrland, men med iakttagande af vissa förenklingar i byggnadssättet, skulle anläggas från Sollefteå eller lämplig punkt i dess närhet öfver Skorped till Vännäs, med rätt för Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter å linien mellan banans utgångspunkt och Skorped, hvilka jernvägen borde genomgå, samt under vilkor i öfrigt, att förslag till jernvägens sträckning mellan Skorped och Vännäs blefve för en kommande Riksdag framlagdt, och att landsting, kommuner eller enskilde antingen kostnadsfritt för staten afstode all för anläggningen erforderlig mark eller ock lemnade staten ersättning för den kostnad, förvärfvandet af full dispositions- och eganderätt till sådan mark kunde medföra,

dels ock för påbörjandet af berörda stambana för år 1887 anvisade ett anslag af en million kronor.

Denna Utskottets hemställan har af Första Kammaren bifallits, men af Andra Kammaren afslagits; och Utskottet får i anledning häraf för frågans afgörande medelst gemensam omröstning föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Kongl. Maj:ts proposition om anslag till en stambana genom öfre Norrland må på det sätt bifallas, att Riksdagen *dels* beslutar, att en stambana af samma spårvidd och med samma öfverbyggnad som de öfriga stambanorna genom Norrland, men med iakttagande af vissa förenklingar i byggnadssättet, skall anläggas från Sollefteå eller lämplig punkt i dess närhet öfver Skorped till Vännäs, med rätt för Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter å linien mellan banans utgångspunkt och Skorped, hvilka jernvägen bör genomgå, samt under vilkor i öfrigt, att förslag till jernvägens sträckning mellan Skorped och Vännäs varder för en kommande Riksdag framlagdt, och att landsting, kommuner eller enskilde antingen kostnadsfritt för staten afstå all för anläggningen erforderlig mark eller ock lemna staten ersättning för den kostnad, förvärfvandet af full dispositions- och eganderätt till sådan mark kan medföra,

dels ock för påbörjandet af berörda stambana för år 1887 anvisar ett anslag af en million kronor;

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda proposition blifvit af Riksdagen afslagen.»

Stockholm den 10 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

STOCKHOLM, K. L. BECKMAN, 1886.

N:o 46.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 April 1886, kl. 1/2 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till 22:dra punkten i Kongl. kungörelsen den 10 November 1882 angående förändrade grunder för förvaltningen af kronans domäner.

(I. A.)

I 22:dra punkten af Kongl. kungörelsen den 10 November 1882, angående förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, stadgas, bland annat, att arrendator ej eger att utan Domänstyrelsens medgifvande borttaga å egendomen befintliga torp eller pålägga egendomens torpare afgäld eller besvär utöfver hvad som vid egendomens uppskattning blifvit af uppskattningsnämnden bestämdt.

Under åberopande af omförmälda stadgande och med afseende derå, att, förutom de i nämnda punkt åsyftade torpare, ofta äfven andra personer vore bosatta å kronans utarrenderade egendomar, hvilka personer för sig uppfört bostäder och odlat mark deromkring, utan att deras besittningsrätt till marken kunde lagligen styrkas, och för hvilka det skydd i besittningen, som genom berörda stadgande tillförsäkrats torparne, alltså icke förefunnes, har Herr *A. Persson* i Mörarp, i en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 152) — då billigheten syntes fordra, att äfven åt denna klass af torpare, hvilka af boställsinnehafvaren eller dennes arrendator medgifvits att bruka någon mindre del af boställets mark samt derå uppfört byggnader och egnat sin ringa förmögenhet och sin arbetskraft åt den upplåtna markens uppodling, måtte beredas åtminstone den likställighet med egendomens öfriga torpare, att de, derest de kunde visa sig hafva egt veder-

börandes tillstånd att uppföra dem tillhöriga byggnader före den dag, ofvannämnda författning utfärdats, och i öfrigt förhölle sig väl, måtte få ega rätt att i sin och sin hustrus lifstid fortfarande få bebo och bruka lägenheten — hemstält, att Riksdagen måtte för sin del besluta ett tillägg till 22:dra punkten i den åberopade Kongl. kungörelsen af den 10 November 1882 af följande lydelse:

»Har någon del af kronan tillhörig jordegendom blifvit af arrendator eller boställsinnehafvare före den 10 November 1882 åt torpare upplåten och af denne bebyggd, må Domänstyrelsen uppå uppskattningsmännens och Konungens Befallningshafvandes tillstyrkan kunna medgifva nuvarande brukare af dylik lägenhet rätt att få densamma nyttja och bebo i sin och sin hustrus lifstid, derest de sina utskylder i rätt tid erlägga och icke göra sig skyldige till olaglighet eller förargelseväckande uppförande, emot den afgäld, som vid egendomens uppskattning blifvit af uppskattningsnämnden bestämd. Sålunda bestämd afgäld skall till arrendatorn af egendomen erläggas och följaktligen medräknas i dennes arrendeafgift.»

Den 22:dra punkten i de till Riksdagens antagande af Kongl. Maj:t i proposition af den 23 December 1881 föreslagna grunder för förvaltningen af kronans domäner var af följande lydelse: »Arrendator ege ej att, utan Domänstyrelsens medgifvande, borttaga å egendom befintliga torp eller anlägga nya.» Men då kronan syntes böra tillse, att torparne å statens utarrenderade egendomar icke betungades genom oskäligt hårda kontraktsvilkor, och Riksdagen ansåg att, ehuru torpare visserligen å ena sidan borde genom kontrakt tillförbindas att fullgöra de prestationer, hvilka med torpets innehafvande vore förenade, arrendatorn å andra sidan icke borde ega rätt att utkräfva dyrare pålagor, än hvad som vid egendomens uppskattning till utarrendering af uppskattningsnämnden beräknats af sådan lägenhet skola utgå, beslöt Riksdagen göra följande tillägg till berörda punkt, nemligen: »och ege arrendatorn ej heller att utan Domänstyrelsens medgifvande pålägga egendomens torpare afgäld eller besvär utöfver hvad som vid egendomens uppskattning blifvit af uppskattningsnämnden bestämdt.»

Den omtanke om de å statsdomänerna befintliga torpare, som legat till grund för Riksdagens anförda beslut, synes Utskottet böra, så vidt sig göra låter, utsträckas äfven till den af motionären åsyftade klass af lägenhetsinnehafvare å statens utarrenderade egendomar. Ehuru dessa visserligen i allmänhet icke torde kunna åberopa laglig rätt till besittningen af den mark, de bebyggt och brukat, synes dock den omständighet, att de i god tro under en följd af år innehaft och nedlagt arbete på denna mark, innebära giltig anledning till att dem i någon mån beredes skydd i deras af markens fortfarande besittning beroende ekonomiska ställning. Denna klass af torpare

torde vara så talrik, att omsorgen om densamma synes böra vara en för det allmänna vigtig angelägenhet. Utskottet har visserligen icke förbisett, att genom legalisering, på sätt motionären föreslagit, af dessa torpares besittning af de lägenheter, de utan laglig rätt innehafva, utarrenderingen af de egendomar, derå de bo, möjligen skulle försvåras, och egendomarne stundom skulle komma att något sjunka i arrendevärde, samt må hända äfven andra större olägenheter skulle kunna föranledas; men då enligt motionärens förslag det ifrågasatta skyddet i besittningen endast skulle afse dem bland ifrågavarande lägenhetsinnehafvare, som före tillämpningen af ofvannämnda författning af den 10 November 1882 bebyggt sina lägenheter, och icke åsyftar ständig besittningsrätt, utan endast skulle omfatta en jemförelsevis kortare tid, eller tiden under lägenhetsinnehafvarnes och deras hustrurs lifstid, torde berörda, småningom försvinnande olägenheter icke böra tilläggas allt för stor betydelse. Enligt motionärens förslag skulle vid dessa lägenhetsinnehafvares qvarsittande å lägenheterna alltid fästas det vilkor, att de skulle erlägga sina utskylder i rätt tid samt icke göra sig skyldige till olaglighet och förargelseväckande uppförande; och torde häri i viss mån förefinnas ett skydd för att arrendatorerne ej må varda för mycket besvärade af dessa på de arrenderade egendomarne qvarboende lägenhetsinnehafvarne.

Utskottet, som, innan närmare utredning i förevarande ärende vunnits, icke trott sig böra framkomma med något bestämdt förslag i ämnet, har dock ansett sig böra föreslå Riksdagen att hos Kongl. Maj:t anhålla om medverkan för vinnande af den erforderliga utredningen; hvadan Utskottet hemställer,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, om och i hvad mån de å kronans utarrenderade jordbruksegendomar bosatta lägenhetsinnehafvare, hvilka före tillämpningen af Kongl. kungörelsen den 10 November 1882 angående förändrade grunder för förvaltningen af kronans domäner uppfört och bebo dem sjelfva tillhöriga byggnader, må kunna beredas någon tids tryggad besittning af de lägenheter, de innehafva, samt till Riksdagen afgifva de förslag, som af bemälda utredning kunna föranledas.

Stockholm den 13 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 47.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 April 1886, kl. $^1/_2$12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om förändring i 1 § af Kongl. förordningen den 11 September 1885 angående inlösen af skattefrälseräntor.

(I. A.)

I Kongl. förordningen den 11 September 1885 angående inlösen af skattefrälseräntor m. m. stadgas i § 1, bland annat, att de räntor å skattefrälsehemman, hvilka genom köp, byte eller gåfva kommit från kronan i enskild persons eller verks, menighets eller inrättnings ego och icke blifvit med jordeganderätten förenade, må i mån som vederbörande egare derom framställa anbud, sedan behörig utredning om räntornas rätta natur och belopp egt rum, för statsverkets räkning inlösas.

Då detta stadgande af vederbörande embetsmyndighet ansetts icke kunna tillämpas på sådana skattefrälseräntor, hvilka tillförene någon, om ock kortare, tid varit förenade med jordeganderätten, men sedermera blifvit derifrån skilda, samt i följd deraf inträffat, att under det exempelvis räntan af $^{15}/_{16}$ mantal af ett hemman förklarats vara af skattefrälse natur och sålunda af beskaffenhet att böra af staten inlösas, hinder mött för inlösen af räntan af återstående $^1/_{16}$ mantal af samma hemman, enär denna hemmansdel på 1850-talet inköpts och under en kortare tid egts af ränteegaren, som sålunda i sin hand förenat både jord- och ränteeganderätten, har Herr *Nils Olsson* i *Áttersta* uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 100) under uppgift, att enahanda förhållande förekomme på flera ställen inom landet, föreslagit den ändring i ofvannämnda

författning, att här ofvan anförda uttryck »icke *blifvit* med jordeganderätten förenade» måtte utbytas mot »icke *äro* med jordeganderätten förenade».

Frågan om inlösen af skattefrälseräntor förevar till behandling hos 1884 års Riksdag, som i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 11 Maj samma år anförde, bland annat, att skattefrälseräntorna till följd deraf, att de utgjorts till enskilde, icke kunnat underkastas den förenkling och omsättning i penningar, som, jemlikt Kongl. kungörelsen den 11 Maj 1855 och Kongl. förordningen den 23 Juli 1869, med öfriga grundskatter vidtagits; samt att, jemväl oberoende af frågan om grundskatternas afskrifning, Riksdagen ansåge rättvisa och billighet påkalla, att åt dem, som hade att utgöra skattefrälseräntor, medelst dessa räntors inlösen till staten och fixering i penningar bereddes samma förmåner, som redan kommit öfrige grundskattegifvare till del. I öfverensstämmelse härmed funnes ock i det vid Kongl. Maj:ts proposition till sistlidet års Riksdag angående inlösen af ifrågavarande räntor fogade statsrådsprotokoll den åsigt uttalad, att då de öfverlåtelser, hvarigenom räntorna kommit från kronan i enskild ego, icke varit beroende af räntegifvarens samtycke, och denne, om sådan öfverlåtelse ej egt rum, icke haft att, såsom då vore händelsen, utgöra omförmälda utskyld efter markegång eller in natura, utan redan vore i åtnjutande af samma förmån, som genom grundskatternas omsättning till penningar i senare tider kommit öfrige räntegifvare till del, det vore af rättvisa och billighet påkalladt, att åtgärder vidtoges för att bereda ifrågavarande räntegifvare den af Riksdagen åsyftade förmån.

Af hvad här blifvit anfördt torde uppenbarligen framgå, att, då sistlidet års Riksdag lemnade sitt bifall till ofvannämnda Kongl. proposition, afsigten dermed endast varit att bereda dem, hvilka utan eget tillgörande betala sina ursprungligen till kronan men, i anledning af öfverlåtelse från kronan till enskilde, sedermera till dessa utgående räntor, den lindring vid deras utgörande, hvaraf öfrige till kronan skattskyldige räntegifvare kommit i åtnjutande.

Den skattefrälseränta, som ålegat det af motionären såsom exempel omnämnda $^1/_{16}$ mantal, upphörde att finnas till, då ränteegaren inköpte hemmansdelen, hvilken genom ränte- och jordeganderättens förening i en hand erhöll naturen af rent frälse. Då sedermera efter någon tid jord och ränta å nyo åtskildes, var den nya räntans tillkomst samt dess storlek och beskaffenhet beroende uteslutande af det aftal, som vid jordens försäljning träffades mellan säljare och köpare. Denna sistnämnda ränta är tydligen af frälseskattenatur; och då det icke synes tillrådligt att ikläda staten någon skyldighet att inlösa räntor eller afgäld, som utan någon statens mellankomst tillkommit eller kunna tillkomma genom aftal mellan enskilde, hemställer Utskottet,

att Herr Olssons förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 13 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 48.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 Aprl 1886, kl. $^{1}/_{2}$12 midd.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter torparen Johan Petter Nyberg från Auråkra.

(I. A.)

Sedan torparen Johan Petter Nyberg från Auråkra och hans hustru Maria Helena Nyberg, född Eriksdotter, aflidit, mannen den 22 December 1882 och hustrun den 29 nästförutgångne November, utan att, på sätt den 5 Januari 1883 förrättad bouppteckning utvisade, efterlemna andra arfvingar än hustru Nybergs broder Erik Eriksson Sles i Boge samt systrar Catharina Christina, gift med Lars Petter Jakobsson Gartes i Tingstäde, och Margaretha Elisabeth, gift med förre sjömannen Lars Peter Westberg Sles i Boge, samt Gotlands norra häradsrätt i utslag den 8 Januari 1885 förklarat qvarlåtenskapen efter Johan Petter Nyberg skola såsom danaarf tillfalla kronan, hade, enligt hvad af en utaf Kongl. Maj:t den 19 nästlidne Mars aflåten, till Stats-Utskottet remitterad proposition (N:o 33) inhemtas, af makarne Nybergs behållna qvarlätenskap hälften, eller 292 kronor 76 öre, blifvit öfverlemnad till Statskontoret. Vederbörande pastors intyg hade utvisat, att

Johan Petter Nybergs ofvan omförmälde svåger, förre sjömannen Lars Peter Westberg Sles i Boge, som vore född år 1833, vore sedan flera år blind samt befunne sig i fattiga omständigheter, äfvensom att hustru Westberg, född 1834, likaledes vore bräcklig och oförmögen att försörja sig och mannen. Med förmälan, att Westbergs blindhet uppkommit genom olyckshändelse under utöfvande af hans yrke, hade Westberg hemstält, att Kongl. Maj:t täcktes, med beaktande af sökandens knappa och behöfvande omständigheter, af gunst och nåd till honom afstå berörda danaarfsmedel.

I anledning af denna ansökning hade underdåniga utlåtanden afgifvits af ej mindre Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gotlands län än äfven af kammaradvokatfiskalen, hvilka tillstyrkt, att kronans rätt till ifrågavarande danaarf måtte till sökandens förmån eftergifvas. Derjemte hade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, efter erhållen förnyad remiss, jemte upplysning att öfriga sterbhusdelegare efter hustru Nyberg kunde anses befinna sig i jemförelsevis goda omständigheter, samt att ofvanbemälde Erik Eriksson Sles i Boge numera aflidit, öfverlemnat särskilda skriftliga förklaringar från ej mindre Erik Erikssons samtlige sterbhusdelegare än äfven Lars Petter Jakobsson Gartes i Tingstäde och hans hustru, af innehåll, att de till förmån för sökanden afstode från alla anspråk på andel i ifrågavarande danaarfsmedel; och hade kammaradvokatfiskalen upplyst, att, efter den 11 November 1885 skedd utanordning af aktoratsarfvode, kronans behållning å medlen utgjorde 263 kronor 49 öre. Med afseende å hvad sålunda förekommit har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel, utgörande, efter afdrag af den kammaradvokatfiskalen tillkommande provision, tvåhundrasextiotre kronor 49 öre, måtte på sökanden och hans hustru öfverlåtas.

Efter tagen del af de till ärendet hörande handlingar, får Utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts omförmälda framställning måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 13 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 49.

Ank. till Riksdagens Kansli den 14 April 1886, kl. $^1/_2$ 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckta förslag i fråga om egande- och dispositionsrätten till vissa under bruk och fabriker skatteköpta hemman.

(I. A.)

Under anförande, hurusom en mängd kronans hemman blifvit till understöd för bruk eller fabrik sålda till skatte åt vederbörande bruks- eller fabriksegare med förbehåll, att hemmanen ej finge skiljas från det bruk eller den fabrik, till hvars förmån försäljningen skett, samt att, derest bruket eller fabriken nedlagts, kronan ansetts kunna på grund af föråldrade författningar återtaga sålunda sålda hemman, har Herr *C. A. Bäckström* i en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 3), med afseende å den frihet, som numera vore bruks- och fabriksrörelsen medgifven samt till beredande af trygghet i eganderätt och inteckningsrätt jemväl hvad ifrågavarande slags hemman angår, föreslagit, att Riksdagen måtte fatta beslut, att, derest utfärdadt skattebref innehölle, att skatteupplåtelsen skett till understöd för bruk eller fabrik och att hemmanet ej finge derifrån skiljas, sådant hädanefter ej skulle medföra behörighet för kronan att yrka rubbning af egares och inteckningshafvares rätt.

I sammanhang med denna till Stats-Utskottets handläggning öfverlemnade motion har Utskottet ansett sig böra behandla jemväl en af Herr *C. F. Wærn* i Första Kammaren väckt och till Utskottet remitterad mo-

tion (N:o 6), deri motionären, beträffande en särskild grupp af ofvannämnda hemman, nemligen dem, hvilka, såsom för något bruk omistliga, bruksegaren berättigats att framför åbon köpa till skatte med vilkor, att denne skulle sitta odrifven, anfört, att genom den rättighet, som jemlikt Kongl. kungörelserna den 24 Maj 1878 och den 23 December 1881 blifvit medgifven åt bruksegaren att sälja sin skatterätt till åbon och åt denne senare att försälja sin åborätt till bruksegaren, det förhållande komme att inträda, att i förra fallet hemmanet helt och hållet skildes från bruket, hvaremot i det senare, eller då bruksegaren inköpte åborätten, rättigheten att förblifva egare till hemmanet icke tillkomme honom, om bruket nedlades. Då denna inskränkning i eganderätten dels syntes motionären högeligen orättvis, och dels lätt kunde tillintetgöras på det sätt, att bruksegaren sålde skatterätten till åbon och sedermera af denne inköpte hemmanet med så väl åbo- som skatterätt, har motionären föreslagit, att det måtte i lag stadgas, att bruksegare, som innehar åborätt till något under bruket skatteköpt hemman, skall vid skattemannarätten till hemmanet bibehållas äfven i det fall att bruket nedlägges.

Till ledning för omdömet, i hvad mån den eftergift från statens sida, som motionärerne ifrågasatt, må anses vara af rättvisa och billighet påkallad, har Utskottet ansett sig böra lemna en redogörelse för förhållandet med här ifrågavarande försäljningar till bruk och bergverk.

Bergshandteringen har städse och icke minst i äldre tider ansetts såsom en af landets vigtigaste näringar. Genom frambringande af metaller bildades nemligen nytt kapital och, jemte det näringen lemnade sysselsättning och utkomst åt ett betydligt antal menniskor, var den skatt, som under benämning af tionde och hammarskatt af bruken utgjordes, en för staten vigtig inkomstkälla. Till gengäld härför omhuldades ock denna näring från statens sida, och då erforderlig tillgång till skogsprodukter utgjorde ett af de hufvudsakligaste vilkoren för näringens bestånd och utveckling, anvisades för ändamålet åtskilliga kronoskogar. Dessa innehades till en början afgiftsfritt; men jemlikt Kongl. brefvet den 14 Mars 1689 belades jernverken för de dem anslagna skogar med en viss årlig arrende- eller rekognitionsafgift, hvilken utgick af stångjernshamrar med 2 öre och af masugnar med 1 öre silfvermynt för hvarje stafrum ved, som efter uppskattning ansågs vara för bruksdriften behöfligt och kunde med skogens bestånd afverkas. Denna afgift höjdes jemlikt Kongl. brefvet den 24 November 1747 till respektive 6 och 3 öre silfvermynt för hvarje stafrum. De s. k. ädlare verken äfvensom jerngrufvor skulle dock jem-

likt Kongl. brefvet den 7 November 1690 och Kongl. resolutionen den 11 December 1696 åtnjuta befrielse från sådan afgift. Såsom vilkor för begagnande af dessa skogar gälde i allmänhet å verksegarnes sida, att bruksrörelsen fortsattes och skogarne icke anlitades utöfver hvad för verkens behof kräfdes, hvaremot, och för så vidt den vid verkens anläggning privilegierade tillverkning var på virkesfång från statens skogar grundad, staten icke ansågs ega rätt att, så länge nyssnämnda vilkor af verksegaren fullgjordes, återkalla den skedda upplåtelsen. Då ifrågavarande skogar ofta voro större, än som för verkens behof erfordrades, och staten sålunda utan att gagna verksegarne gick miste om den inkomst, som kunde erhållas af de för verkens fortsatta bedrifvande öfverflödiga skogsområdena, föreskrefs genom Kongl. kungörelsen den 4 Februari 1811 bland annat, att, sedan hvarje rekognitionsskog blifvit å karta affattad och undersökning egt rum till utrönande af verkets behof af skogsprodukter och huru mycket som för detta ändamål kunde påräknas från dem af verkets egna skogar, på hvilka smidet var grundadt, samt i hvad mån rekognitionsskogen vore för det återstående behofvet erforderlig, vederbörande myndighet skulle genom utslag bestämma, huruvida rekognitionsskogen i sin helhet eller endast en viss del deraf borde få under bruket bibehållas; att den verket tillerkända skogstrakt skulle, der verkets egare önskade skatteköpa densamma, till hemmantal indelas och skattläggas, hvarvid de för verkets räkning å skogen upptagna torp eller odlingslägenheter skulle bilda stommar för de nya hemman, som komme att af skogsmarken bildas, och hvarje helt mantal tilldelas från 1,200 till och med 3,000 tunnland, allt efter markens beskaffenhet och bördighet samt skogens återväxt och årliga afkastning m. m.; samt att verkets egare skulle medelst erläggande af sex års räntor efter kronovärde till skatte köpa de sålunda tillkomna hemmanen med skyldighet dels att utgöra räntorna, emot det att den dittills erlagda rekognitionsafgiften upphörde, och dels att allt framgent bibehålla hemmanen till bruket, hvarom förbehåll skulle i skattebrefvet införas.

Enligt hvad skatteregleringskomitén i sitt den 13 September 1882 afgifna betänkande angående skatteförhållandena i riket sid. 168 meddelat, hafva, med tillämpning af här ofvan anförda bestämmelser, rekognitionsskogar, indelade till hemman om tillhopa 276,921 mantal, försålts till verksegare mot köpeskillingar, hvilkas sammanräknade belopp utgör allenast 23,423 kronor 41 öre.

Då i Kongl. förordningen angående skatteköp den 19 September 1723 såsom allmän grundsats stadgades, att åbon skulle framför andra

ega att lösa sitt innehafvande hemman till skatte, gälde detta likväl ej de kronohemman, som voro belägna i orter, der ädlare samt manufakturverk funnos, och hvilka af Bergskollegiet förklarades vara för något verk omistliga. Skatteköp af dessa hemman var förbjudet; men kort derefter blef genom Kongl. brefvet den 16 Augusti 1731 förordnadt, att ej allenast nyssnämnda utan äfven de inom jernbergslagen belägna kronohemman, som befunnos lända verken till styrka och vara derifrån omistliga, skulle af verkens egare få köpas till skatte framför åbon, med förbehåll att denne skulle vara odrifven. Förhållandet emellan bruksegaren, såsom innehafvare af skatterätten, och hemmansåbon bestämdes sedermera närmare genom Kongl. brefven den 23 September 1747 och den 28 Januari 1757 sålunda: att åbon, hvilken skulle vara odrifven, så länge han fullgjorde sina skyldigheter efter husesynsordningen och icke nyttjade skogen annorlunda än efter allmänna lagen och författningarna, icke fick med flera dagsverken belastas, än som i jordeboken vore hemmanen påförda; att bruksegaren, som var kronan ansvarig för räntan, egde att efter öfverenskommelse med åbon förvandla densamma uti kolning och körslor emot samma betalning, som skattebönder åtnjöto, hvarvid dagsverken borde efter ortens markegång beräknas och härutöfver inga besvär åbon påläggas; att bruksegaren hade frihet att med egen betjening så nyttja skogen, att den för framtiden kunde ega bestånd och, der lägenhet dertill fans, jemväl uppodla åker och äng, så vida åbon det ej sjelf förmådde, och derigenom ej förorsakades men och intrång; att åbon ej kunde betagas ett sådant bruk af hemmanets skog, som fordrades till hemmanets vidmakthållande genom byggnader och stängsel med mera, men att det ej vore honom tillåtet att afföra skog eller kol till någon annan än den, som egde skatterättigheten, när denne efter gångbart pris derför erlade betalning; samt att åbon var förbunden att låta jordegaren framför andra mot skälig betalning njuta de dagsverken och körslor, som utom dem, hvilka tillkommit genom hemmansräntans förvandling, kunde efter öfverenskommelse åstadkommas. Skatterätten till ifrågavarande hemman förlorades dock, om det bruk, till hvars förmån skatteköpet egt rum, nedlades. I sådant fall skulle nemligen, enligt Kongl. förbudet mot flyttning af smiden och hammarskatt den 11 December 1766, de under bruket lydande hemman hemfalla till kronan eller bördeman, dock skulle i förra fallet åbon vid sin lösningsrätt bibehållas emot köpeskillingens erläggande till kronan, utan att bruket någon åborätt tillerkändes. Då nödig bestämmelse saknades, huruledes med de till brukens understöd skattesålda kronohemman borde förhållas, i det fall

att ingen till åboskapet berättigad af den siste åbons slägt qvarlefde, anhöllo Rikets Ständer vid 1853—1854 årens riksdag, att Kongl. Maj:t måtte förordna, huru med antagande af åbo å dessa hemman skulle förfaras, då vid inträffad åboledighet icke någon till åboskapet berättigad person af den siste åbons slägt funnes. Med anledning häraf har Kongl. Maj:t jemlikt bref den 3 Februari 1855 förklarat, att, då vid inträffande åboledighet å ifrågavarande slags hemman icke någon till åboskapet berättigad person af den siste åbons slägt funnes, besittningsrätten å hemmanet, så vida bruket ej blifvit nedlagdt, skulle tillkomma bruksegaren samt denne således ega att såsom åbo detsamma innehafva med de rättigheter och skyldigheter för öfrigt emot kronan, som författningarna föreskrefve, hvaremot, så framt vid dylik åboledighet bruket vore nedlagdt, det uti Kongl. förbudet mot flyttning af smiden och hammarskatt af den 11 December 1766 för sådan händelse meddelade stadgande, att skatterätten skulle hemfalla till kronan, borde lända till efterrättelse. Numera är det, jemlikt Kongl. kungörelserna den 24 Maj 1878 och den 23 December 1881, medgifvet åbon att öfverlåta åborätten åt bruksegaren och denne sistnämnde att öfverlåta skattemannarätten åt åbon.

Från äldre tider tillbaka hafva om bergshandteringen i allmänna författningar åtskilliga bestämmelser varit meddelade rörande dels nya verks anläggning, så att desamma ej skulle lända till förfång för äldre privilegierade verk, dels tillverkningens belopp vid hvarje särskildt verk, dels ock tillgodoseendet af verkens behof af kol, ved och till kolning tjenlig skog. Dessa inskränkningar vid bergshandteringens bedrifvande hafva dock i senare tider borttagits.

Genom Kongl. förordningarna den 27 April 1846 och den 22 Februari 1850 upphäfdes de inskränkningar i jordegarens dispositionsrätt till kol, ved och till kolning tjenlig skog, som förut till bergverkens förmån varit stadgad, och genom Kongl. förordningen den 20 September 1859 lossades de från äldre tider bibehållna band å bergshandteringen, så att densamma icke vidare underkastades särskilda inskränkningar eller andra föreskrifter för rörelsens bedrifvande än dem, som gälde för likartade näringar. Äfven de om ifrågavarande närings särskilda beskattning från äldre tider qvarstående bestämmelser hafva efter hand ändrats. I anledning af Rikets Ständers enligt skrifvelse den 7 Mars 1860 fattade beslut befriades nemligen genom Kongl. kungörelsen den 14 December samma år stångjernstillverkningen inom hela riket från hammarskatt, samt alla hyttor, belägna utom de privilegierade bergslagerna, från tackjernstionde. Hvad deremot den

med vissa privilegier gynnade tackjernstillverkningen inom bergslag angick, ansågo Rikets Ständer densamma icke böra medgifvas någon eftergift af tackjernstionden, så vida icke bergslagerna förklarade sig villiga att afstå från sina särskilda friheter och förmåner. Sedermera har Riksdagen enligt skrifvelse den 19 Maj 1871 medgifvit, att skyldigheten inom privilegierad bergslagsort till utgörande af tackjernstionde äfvensom af skattejern- och hyttegälsjern, der någondera af dessa senare afgiftsposter blifvit åsatt och ännu qvarstode, finge för framtiden upphöra, mot det att hemman och lägenheter inom de bergslag, som icke redan vore underkastade ordinarie rotering, blefve efter det rotetal, till hvilket de vore extra roterade, ålagda rotevakansafgifter till hälften mot annan roterad jord i samma län, samt att hvarje hemman och lägenhet inom privilegierad bergslagsort, som i sin egenskap att tillhöra sådan ort åtnjöte någon frihet i afseende å ränta, blefve till hälften åsatta de skyldigheter härutinnan, som med författningarna öfverensstämde; och har Kongl. Maj:t med bifall härtill den 9 Juni 1871 utfärdat kungörelse i ämnet.

Äfven hvad de så kallade ädlare verken angår, har, efter det Riksdagen i skrifvelse den 24 Maj 1877 bifallit Kongl. Maj:ts i ämnet aflåtna proposition, genom Kongl. kungörelsen den 10 Augusti samma år förordnats, att, med undantag tills vidare för Sala silfververk och Höganäs stenkolsverk, alla öfriga verk, som vore förpligtade till bergverkstiondes utgörande, skulle befrias från dylik tionde, dock skulle hvad sålunda blifvit stadgadt icke, förr än Kongl. Maj:t särskildt derom förordnade, gälla för åtskilliga uppräknade verk. Orsaken till sistnämnda undantag berodde derpå, att vissa af de ädlare verken, hvilka voro försedda med särskilda privilegier, enligt Riksdagens förberörda skrifvelse borde från tiondes utgörande befrias endast under vissa förbehåll, bland hvilka här böra nämnas, att egarne till de verk, åt hvilka bergslagsallmänningar voro upplåtna, skulle antingen till kronan afstå all rätt till dessa allmänningar eller ock till fulla värdet lösa desamma, samt att, der rekognitionsskogshemman vore med verken förenade, egaren skulle till kronan erlägga skilnaden emellan uppskattningsvärdet å hemmanen och den vid deras skatteköpande erlagda köpeskilling.

Af denna redogörelse torde det vara uppenbart, att jernverken, hvilka kommit i åtnjutande af förmånen att få, efter rekognitionsskogarnes indelning och skattläggning till hemman, skattlösa desamma mot en i förhållande till det verkliga värdet ringa köpeskilling, blifvit i hög grad gynnade, då vid tiondens eftergifvande något anspråk på rekognitions-

skogshemmanen icke från kronans sida framstälts, på sätt förhållandet varit hvad de ädlare verken angår. Vid försäljningar till bruken af rekognitionsskogshemmanen har syftet varit enahanda som med den ursprungliga upplåtelsen af de allmänningar, hvaraf hemmanen bildats, eller bergshandteringens understödjande och uppmuntran. Räntan af rekognitionsskogshemmanen har trädt i stället för den förra arrende- eller rekognitionsskogsafgiften, och äfven uti dessa hemmans räntor har jemlikt Kongl. kungörelsen den 5 Juni 1885 en nedsättning med 30 procent från och med innevarande år egt rum. Skulle nu, såsom Herr Bäckströms förslag innebär, kronan afstå från rättigheten att föra talan om rekognitionsskogshemmans återvinnande, i händelse de skiljas från bruk, till hvars understöd de blifvit anslagna, eller i händelse sådana bruk nedläggas, så komme staten för afståendet till enskilde af en mängd värdefulla jordegendomar icke att åtnjuta någon annan ersättning än de ännu qvarstående 70 procent af räntan å rekognitionsskogshemmanen. På grund af dessa förhållanden eger enligt Utskottets åsigt staten fullt fog att fortfarande fasthålla grundsatsen, att ifrågavarande hemman skola vara oskiljaktigt förenade med det verk, till hvars understöd de blifvit skattesålda.

Hvad åter angår den andra gruppen af hemman, eller dem, hvilka bruksegaren berättigats att skatteköpa framför åbon, kan en sådan eftergift till bruksegarens förmån, som blifvit af Herr Bäckström ifrågasatt, icke ega rum, utan att den åbon tillförsäkrade rätt trädes för nära; och har i något fall genom åbostammens utslocknande äfven åborätten tillfallit bruksegaren, måste med afseende derå, att, om skatteköpet ej egt rum, hemmanet skulle hafva hemfallit under kronans disposition, om ett sådant hemman gälla hvad här ofvan blifvit anfördt i afseende å rekognitionsskogshemmanen.

På grund af hvad sålunda förekommit hemställer Utskottet,

a) att Herr Bäckströms ifrågavarande motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

De under bruken skatteköpta hemman, å hvilka finnas åbor, kunna jemlikt Kongl. kungörelsen den 24 Maj 1878 skiljas från de bruk, till hvilkas förmån hemmanen blifvit sålda till skatte, derigenom att åbon af bruksegaren inköper skatterätten; och i sådan händelse förverkas icke densamma genom brukets nedläggande. Denna omständighet skulle, på sätt Herr Wærn anmärkt, kunna af en bruksegare begagnas på det sätt, att

han, för att få den i skattebrefvet intagna bestämmelsen, att hemmanet skall vara oskiljaktigt förenadt med bruket, undanröjd, först säljer skatterätten till åbon och sedermera af denne inköper hemmanet med full egande- och dispositionsrätt. Om åter bruksegaren med bibehållande af skatterätten inköper åborätten, qvarstår stadgandet om hemmanets oskiljaktighet från bruket orubbadt. Väl skulle borttagandet i sistnämnda fall af omförmälda, vid skatteköpet bestämda vilkor med afseende å den förmån, som derigenom komme bruksegaren till del, för honom kunna innebära en eggelse att genom hvarjehanda medel söka för åbon förringa värdet af hans åborätt, för att dymedelst lättare åtkomma densamma; men faran härför torde numera icke vara af den betydelse, att den ifrågasatta förändringen, så vidt den i öfrigt befinnes lämplig, af sådan anledning bör undanskjutas. Då ifrågavarande stadgande kan på ofvan angifna sätt kringgås, samt bruksegaren genom inköp af åborätten måste anses hafva inträdt i den förre åbons alla rättigheter, synes det vara lämpligt, att bruksegaren i detta fall öfver hemmanet tillerkännes lika fullständig egande- och dispositionsrätt, som skulle hafva tillkommit åbon, derest denne af bruksegaren inköpt skatterätten.

Med afseende härå och med anledning af Herr Wærns omförmälda motion får Utskottet hemställa,

b) att Riksdagen må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det behagade Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida icke en förändring i ofvan antydda syfte bör vidtagas uti nu gällande bestämmelser rörande bruksegares egande- och dispositionsrätt till sådana under bruk skatteköpta hemman, till hvilka bruksegaren från åbon inköpt åborätten, samt derefter till Riksdagen göra den framställning, som må finnas erforderlig.

Stockholm den 13 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1886.

N:o 50.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 April 1886, kl. $^1/_2$ 3 e. m.

Utlåtande, angående fortsättning af arbetet å sakregistret till Rikets Ständers protokoll med bihang för tiden från och med år 1809 till och med år 1866.

(R. A.)

Riksdagen uppdrog år 1881 åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret att låta genom lämplig person, enligt af Fullmäktige faststäldt formulär och med iakttagande af de föreskrifter i öfrigt, Fullmäktige kunde finna skäl meddela, utarbeta samt att öfvervaka upprättandet af ett alfabetiskt ordnadt sakregister till Rikets Ständers protokoll med bihang för tiden från och med år 1809 till och med år 1866; och förskref Riksdagen tillika dels att detta register, så vidt sådant med hänsyn till anordningen af de tryckta riksdagshandlingarne läte sig göra, skulle blifva gemensamt för alla de ifrågavarande riksdagarne och omfatta hänvisningar till samtliga riksdagshandlingar med undantag af de protokollsutdrag, som blifvit öfverlemnade från det ena ståndet till det andra, dels ock att de i registret intagna sakrubriker skulle vara så specifika, att registret lemnade lätt och tydlig vägledning och tillika angåfve de särskilda ärenden, som i samma Kongl. proposition eller utlåtande förekomme.

Till arbetets utförande har Riksdagen anvisat:

för år 1881	kronor	2,000: —
» » 1882	»	3,000: —
» » 1883	»	4,000: —
» » 1884	»	5,000: —
» » 1885	»	5,000: —
och » » 1886	»	5,000: —
	kronor	24,000: —

att utgå af förslagsanslag till riksdagskostnader.

Sedan den person, åt hvilken Fullmäktige i Riksgäldskontoret den 5 Maj 1881 uppdragit att, under öfverinseende af en bland Fullmäktige, upprätta ifrågavarande sakregister, den 26 Juni 1884 konstituerats till bibliotekarie vid Riksdagens bibliotek och i följd deraf ofvanberörda honom gifna uppdrag så till vida förfallit, som han derefter i sin egenskap af bibliotekarie enligt Riksdagens beslut vore skyldig att utan vidare ersättning vid omförmälda arbete biträda, uppdrogo Fullmäktige den 3 Juli 1884 åt en bland dem att, med iakttagande af de af Riksdagen lemnade föreskrifter och det den 9 Juni 1881 af Fullmäktige godkända formulär samt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad utsedde delegerade i ett den 3 Februari samma år afgifvet utlåtande föreslagit och med biträde af så väl bibliotekarien i Riksdagens bibliotek som annan dertill förordnad person, fortsätta arbetet med sakregistrets upprättande.

I en den 24 nästlidne Mars till Fullmäktige ingifven skrift, hvilken Fullmäktige till Stats-Utskottet öfverlemnat, har bemälde Fullmäktig dels redogjort för arbetets fortgång m. m. under tiden efter sistlidne års Riksdag och dels gjort hemställan om framställning angående erforderliga medels anvisande till ifrågavarande arbetes fortsättande under år 1887.

Denna skrift är af följande innehåll:

»Sedan förra årsredogörelsen lemnades, har registreringen af 1844—45 och 1847—48 årens riksdagshandlingar blifvit fullbordad, hvarjemte registrering af sakorden verkstälts för bihangen till 1850—51 och 1853—54 årens riksdagar. Deremot återstår ännu protokollspaginering så väl för de båda sistnämnda som för 1847—48 årens riksdag. Å de öfriga fyra riksdagarnes protokoll med bihang, nemligen 1856—58, 1859—60, 1862—63 och 1865—66, har registerarbetet å den förstnämda riksdagen blifvit nyligen påbörjadt, hvaremot de tre öfriga ännu helt och hållet återstå. Att emellertid det sålunda återstående, med afseende å riksdagarnes långvarighet särdeles vidlyftiga registreringsarbetet, på sätt äfven antyddes i fjolårsredogörelsen, *icke* under innevarande år med nuvarande arbetskrafter kan fullständigt medhinnas, är numera satt utom allt tvifvel. Det är till och med anledning befara, att större delen af år 1887 kommer att förflyta, innan registermaterialet för samtliga riksdagarne bringats i ett så komplett skick, att det med nytta kan användas för vidare bearbetning.

I sammanhang härmed tillåter jag mig fästa Herrar Fullmäktiges uppmärksamhet på ett annat förhållande, som står i närmaste samband med detta registreringsarbete och för dess vidare fortgång är af stor betydelse, nemligen frågan om den slutliga redigeringen af ifrågavarande registermaterial, så att detta till innehåll och beskaffenhet må kunna ej blott tillfredsställande motsvara det af Herrar Fullmäktige den 9 Juni 1881 godkända register-

formuläret, utan äfven fylla måttliga anspråk på ett ändamålsenligt riksdagsregister. I sin nuvarande primära form skall registermaterialet, efter dess fullbordan, utgöras af ett betydligt antal — mellan 20 och 25,000 — särskilda lappar eller blad, hvardera innehållande ett sakord med nödiga upplysningar och hänvisningar. Då nu arbetet under loppet af flera år blifvit verkstäldt af olika personer, har det ej kunnat undvikas, att de erforderliga anteckningarna skett på något olika sätt, eller till och med att enahanda ämne förekommer under olika sakord. Under riksdagarnes lopp hafva ock nya namn och stundom nya begrepp af i grund och botten samma sak småningom uppstått, hvilket förhållande äfven i sin mån skall öka svårigheterna vid begagnande af det primära materialet i sitt nuvarande obeqväma och synnerligen svårhandterliga skick. En med omsorg och sakkunskap verkstäld redaktion eller öfverarbetning af detta registermaterial är således nödvändig. Den blifver desto mera af behofvet påkallad, om arbetet framdeles skulle befordras till trycket, och hvilket senare man väl får antaga varit Riksdagens mening, då beslutet om upprättandet af ifrågavarande sakregister fattades; ty på annat sätt lärer det icke kunna blifva möjligt, att, såsom Stats-Utskottet vid förliden riksdag yttrade, Riksdagens egna ledamöter och delegationer som ock andra, hvilka i forskningsändamål ur riksdagstrycket söka upplysningar, skola vinna det stora gagn och den lättnad, som omförmälda riksdagshandlingars ändamålsenliga registrering måste komma att medföra.

Då nu emellertid arbetet fortskridit derhän, att ej mindre än 12 af den berörda tidrymdens 16 riksdagar blifvit i det närmaste fullständigt genomgångna, vill det synas mig som om det här ofvan antydda redaktionsarbetet redan innevarande år med fördel kunde taga sin början, samt fortgå och måhända kunna afslutas samtidigt med fullbordande af registermaterialet för de återstående fyra riksdagarne. Härigenom kunde äfven arbetet blifva jemnare fördeladt mellan de vid sakregistret anstälde personer, till fromma jemväl för arbetets egen beskaffenhet. Äfven om en dylik arbetsfördelning af Herrar Fullmäktige icke skulle för närvarande anses lämplig, framgår dock, af hvad här ofvan blifvit yttradt, nödvändigheten af att hos Riksdagen utverka medel för registerarbetets fortsättning jemväl under år 1887, och torde beloppet deraf icke kunna beräknas lägre än hvad som för innevarande år blifvit af Riksdagen beviljadt. Jag tillåter mig alltså vördsammast hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte till Stats-Utskottet göra framställning derom, det Utskottet ville hos Riksdagen föreslå, att äfven för nästkommande år 1887 ett belopp af 5,000 kronor anvisas till ifrågavarande registerarbete.»

Med anledning af innehållet i berörda skrift hafva Fullmäktige i en

den 26 sistlidne Mars till Stats-Utskottet aflåten skrifvelse hemstält, att Stats-Utskottet måtte hos Riksdagen föreslå, att jemväl för nästkommande år 1887 samma belopp som för innevarande år anslagits, eller 5,000 kronor, måtte anvisas till fortsättning af arbetet med ifrågavarande sakregisters upprättande.

Stats-Utskottet har redan i sina under föregående år afgifna utlåtanden i detta ämne fäst uppmärksamheten på det stora gagn och den lättnad, som omförmälda riksdagshandlingars ändamålsenliga registrering måste komma att medföra för såväl Riksdagens egna ledamöter och delegationer som ock andra, hvilka i forskningsändamål ur riksdagstrycket söka upplysningar, och har ej heller nu något att erinra mot hvad Fullmäktige föreslagit, utan hemställer,

att Riksdagen må bemyndiga Fullmäktige i Riksgäldskontoret att, för fortsättande af arbetet med upprättande af ett alfabetiskt ordnadt sakregister till Rikets Ständers protokoll med bihang för tiden från och med år 1809 till och med år 1866, af förslagsanslaget till riksdagskostnader för nästkommande år använda 5,000 kronor.

Stockholm den 16 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 51.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 April 1886, kl. 1/2 3 e. m.

Memorial, i anledning af väckta motioner om afsättande af en fond för bildande af olycksfalls- samt ålderdomsförsäkringsanstalter för arbetare, pensionering af arbetare m. m.

(R. A.)

I en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 104) har Herr *O. N. Wagenius* föreslagit, att, för den händelse Riksdagen skulle komma att besluta åsättande af införseltullar å spanmål, mjöl och andra lifsförnödenheter, den behållning, som derigenom tillfölle statskassan, skulle afsättas till en fond för bildandet af en olycksfallsförsäkrings- samt en ålderdomsunderstödsanstalt för *svenska* arbetare såväl i stad som å landet, samt möjligen för mindre bemedlade personer i allmänhet inom riket, hvilka icke af publika eller enskilda kassor hade sin försörjning på ålderdomen betryggad.

Vidare har Herr *J. Eklund,* med hvilken tre andra ledamöter af Andra Kammaren instämt, i motion N:o 115 föreslagit, att, under förutsättning, det Riksdagen lemnade bifall till de om åsättande af skyddstullar å lifsförnödenheter inlemnade motionerna, Riksdagen behagade utaf tillgängliga medel anslå ett belopp af minst en million kronor för en gång, samt att sedan årligen, så länge tullar å lifsmedel tillämpades, alla de tullinkomster, som uppkomme å sådana födovaror, hvilka kunde af svenske jordbrukare produceras, skulle afsättas till en fond, afsedd att derur, vid lämplig ålder, pensionera i riket födda obemedlade, välfrejdade personer, förnämligast kroppsarbetare, men jemväl öfriga män och qvinnor.

Då dessa förslag äro väckta under förutsättning, att Riksdagen skulle komma att besluta åsättande af tullar å spanmål, mjöl och andra lifsförnödenheter, men denna förutsättning genom Riksdagens beslut i berörda ämne förfallit, föranlåtes Utskottet endast hemställa,

att Herrar Wagenii och Eklunds förevarande motioner ej må till någon vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 52.

Ank. till Riksd. Kansli den 21 April 1886, kl. 7 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om nedsättning af annuiteterna å de till vissa enskilda jernvägsaktiebolag lemnade låneunderstöd af statsmedel.

(R. A.)

Uti väckta och till Stats-Utskottet remitterade motioner hafva inom Första Kammaren Herr *R. Törnebladh*, med hvilken Herrar *H. P. W. Gahn*, *A. de Maré*, *Carl v. Baumgarten*, *Fr. Richter*, *A. G:son-Bennich*, *J. Mankell*, *Friherre L. de Geer*, *W. Lindahl* och *Victor Ekenman* instämt (motion N:o 39), och inom Andra Kammaren Herr *A. J. Lyth*, med hvilken Herrar *Lars Börjesson*, Grefve *Eric Sparre*, *F. G. Janson*, *Aug. Bokström*, *J. P. Nilsson*, *O. W. Redelius*, *P. Larsson*, *And. Gust. Björkman*, *O. J. Petersson*, *Johan Fr. Carlsson*, *A. G. Jönsson*, *A. M. Lundberg*, *C. A. Sundin*, *C. F. Toll*, *J. August Sjö* och *B. Lindgren* instämt (motion N:o 160), andragit, hurusom för de lån, som på grund af 1871 och 1876 års riksdagsbeslut beviljats åt enskilda jernvägsbolag, ränta skulle utgå efter 5 procent för året. Denna räntefot hade, enligt motionärernes åsigt, utan tvifvel bestämts med afseende derå, att staten icke skulle för sina försträckningar behöfva vidkännas någon förlust, hvilket kunde hafva blifvit händelsen, om räntan då hade satts lägre än till 5 procent. Sedan den tiden hade likväl räntefoten för statens egna upplåningar varit i stadigt nedgående. För jernvägslånen ur 1881 års anslag hade också räntan bestämts till 4½ procent, och de äldre enskilda jernvägarne erlade ännu lägre ränta, nemligen 4, 3 och till och med 2 proc., hvilket dock berodde på andra omständigheter.

Vid 1883 års riksdag hade motioner väckts derom, att räntan å lånen ur 1871 och 1876 års anslag måtte nedsättas från 5 procent till 4½ procent och hela annuiteten från 6 procent till 5 procent. I följd häraf hade också annuiteten nedsatts till 5½ procent — hvilket med beräkning af 5 procent ränta i längden vore att betrakta som en fördel för staten — men räntan hade bibehållits vid det förra beloppet, tydligtvis på den grund, att enligt uträkning af sakkunnig person den effektiva medelräntan å statens lån efter konvertering af 1868 års lån skulle utgöra 4,6462 procent. För närvarande, eller rättare sagdt, om nu blifvande inverkan af de sist vidtagna lånekonverteringarna, särskildt den, som uppgjorts med ränta à 3½ procent, hvars vilkor dock vid tiden för motionernas afgifvande ännu ej vore offentliggjorda, toges i beräkning, kunde efter all sannolikhet den verkliga medelräntan å statens lån antagas vara vida lägre, än 1883 varit fallet. Och om äfven den effektiva räntan å jernvägsbolagens lån ur 1876 års anslag, såsom af utredningen i Stats-Utskottets Utlåtande N:o 48 vid 1883 års riksdag framginge, på grund af anståndet med erläggande af ränta för de tre första åren, ej kunde beräknas högre än 4,23 procent — hvarvid dock borde märkas, att efter liknande beräkningsgrund för 1881 års lån räntan torde ställa sig ännu lägre — så vore nu mera ej någon förlust för staten att befara, utan all kostnad kunde betäckas med en ränta af 4½ procent. Att åter staten för sina försträckningar till enskilda jernvägar ej borde bereda sig någon vinst, torde så mycket mera få anses gifvet, som en dylik åsigt redan blifvit uttalad af Fullmäktige i Riksgäldskontoret i deras år 1883 afgifna yttrande i ämnet.

På grund hufvudsakligen af hvad sålunda blifvit anfördt, och då det måste anses i hög grad billigt, att räntan för lånen ur 1871 och 1876 års anslag ej fortfarande vore högre än dels omtanken om statens fördel, dels afseende å en välbehöflig lättnad för jernvägsbolagen medgåfve, hafva ofvannämnda motionärer föreslagit, att å de till jernvägarne Vislanda—Bolmen, Hultsfred—Vestervik, Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo, Visby—Hemse, Varberg—Borås, Krylbo—Borlänge, Karlskrona—Vexiö, Krylbo—Norberg, Upsala—Margretehill och Ludvika—Kihl lemnade låneunderstöd af statsmedel måtte från och med 1887 beräknas en annuitet af 5 procent, af hvilken annuitet först skulle godtgöras 4½ procent ränta å oguldna kapitalbeloppet och återstoden utgöra amortering.

Vid förevarande motioners behandling får Utskottet till en början erinra, att Riksdagen, beträffande ränta och amortering å låneunderstöd till enskilda jernvägar, för nedannämnda lånefonder *ursprungligen* meddelat följande bestämmelser, nemligen:

för lån ur 1871 års anslag:

att annuiteten skulle beräknas till sex procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fem för hundra å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgör afbetalning derå;

att räntefrihet finge beviljas för högst tre år, dock icke utöfver ett år från den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skulle vara färdig och för trafik öppnad;

att kapitalafbetalning skulle vidtaga tre år efter sistnämnda dag;

för lån ur 1876 års anslag:

att annuiteten skulle beräknas till sex procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fem för hundra å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgör afbetalning derå;

att räntefrihet ej finge beviljas, men anstånd med räntans erläggande medgifvas för högst tre år, dock icke utöfver ett år från den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skulle vara färdig och för trafik öppnad; skolande den sålunda uppskjutna liqviden af räntan fullgöras genom en mot samma räntas belopp svarande utsträckning af tiden för annuitetens erläggande, så att statsverket för sin försträckning blefve till fullo godtgjordt;

att kapitalafbetalning skulle vidtaga tre år efter den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skulle vara färdig och för trafik öppnad;

och för lån ur 1881 och innevarande års anslag:

att annuiteten skulle beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fyra och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgör afbetalning derå;

att räntefrihet ej finge beviljas, men anstånd med räntans erläggande medgifvas för högst tre år, dock icke utöfver ett år från den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skulle vara färdig och för trafik öppnad; skolande beloppet af den ränta, med

hvars erläggande anstånd sålunda medgifvits, till staten inbetalas, sedan genom de stadgade annuitetsliqviderna all öfrig ränta, med hvilken anstånd icke beviljats, blifvit gulden och kapitalet godtgjordt, så att efter nämnda tids förlopp med annuitetens erläggande fortföres så länge, till dess äfven beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd medgifvits, blifvit till staten inbetaldt; och

att kapitalafbetalning skulle vidtaga tre år efter den dag, då enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skulle vara färdig och för trafik öppnad.

På sätt motionärerne antydt, väcktes vid 1883 års riksdag förslag derom att ofvan angifna bestämmelser för lån ur 1871 och 1876 års anslag måtte ändras derhän, att för de från dessa anslag utbetalta låneunderstöd af statsmedel från och med år 1884 måtte beräknas endast 4½ procent ränta och ½ procent amortering. Härom afgaf Utskottet vid nyssnämnda riksdag utlåtande, N:o 48, till hvilket Utskottet beträffande åtskilliga detta ärendes detaljer tillåter sig att hänvisa.

Det upplystes härvid, att, då i betraktande toges värdet af den räntefrihet, som förunnats lån ur 1871 års anslag, äfvensom värdet af det anstånd med räntas erläggande, som beviljats för lån ur 1876 års anslag, den effektiva räntan för nämnda två kategorier af lån utgjorde respektive 4,13 och 4,23 procent samt att den effektiva medelräntan å statsskulden i dess helhet, efter den då redan beslutade och inom kort tid förestående konverteringen af 1868 års 5 procents lån, komme att utgöra 4,6462 procent.

Vid sådant förhållande blefvo de väckta förslagen ej bifallna i hvad de afsågo nedsättning af den bestämda räntefoten fem procent; hvaremot Riksdagen för ifrågavarande, ur 1871 och 1876 års anslag utgifna lån medgaf annuitetens nedsättning till 5½ procent å ursprungliga lånebeloppet, af hvilken annuitet först skulle godtgöras 5 procent ränta å oguldet kapitalbelopp och återstoden utgöra kapitalafbetalning derå.

Af detta medgifvande begagnade sig åtta bolag, nemligen Bergslagernas, Sundsvalls, Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo, Hultsfred—Vesterviks, Södra Dalarnes, Vislanda—Bolmens, Varberg—Borås och Gotlands jernvägsaktiebolag; hvaremot de återstående tre ifrågavarande bolagen, nemligen Krylbo—Norbergs, Upsala—Margretehills och Karlskrona—Vexiö jernvägsaktiebolag, hvilka erhållit lån ur 1871 års fond, fortfarande liqvidera dessa enligt de ursprungliga vilkoren, således med en annuitet af sex procent, deraf fem procent ränta.

Ett af ofvannämnda bolag, nemligen Sundsvalls jernvägsaktiebolag, som försålt sin jernväg till staten, häftar nu ej längre i någon skuld till Riksgäldskontoret. Beträffande de öfriga får Utskottet upplysa, att ursprungliga beloppet af deras skuld till staten samt den beräknade återstoden deraf vid innevarande års slut utgöra:

	Ursprungligt lånebelopp. Kronor.	ö.	Kapitalåterstod vid 1886 års slut Kronor.	ö.
a) För lån utaf de vid 1871 års riksdag anvisade medel:				
Till Karlskrona—Vexiö jernvägsaktiebolag, primitivt	2,600,000	—	2,313,309	32
„ Krylbo—Norbergs dito	406,000	—	354,933	76
„ Upsala—Margretehills dito	500,000	—	444,867	17
„ Bergslagernas dito	5,000,000	—	4,801,180	36
b) För lån utaf de vid 1876 års riksdag anvisade medel:				
Till Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo jernvägsaktiebolag, primitivt	1,865,000	—	1,814,013	23
„ Hultsfred—Vesterviks dito	1,750,000	—	1,702,157	19
„ Vislanda—Bolmens dito	785,000	—	763,539	08
„ Gotlands dito	500,000	—	486,330	62
„ Södra Dalarnes dito	2,375,000	—	2,350,656	25
„ Varberg—Borås dito	2,600,000	—	2,573,350	—

De nu förevarande motionerna, som i sjelfva verket innefatta ett återupptagande af de vid 1883 års riksdag väckta förslagen i den mån dessa ej då vunno bifall, hafva föranledts af nu förändrade förhållanden med statens upplåningsränta. Utskottet har öfver desamma inhemtat Fullmäktiges i Riksgäldskontoret yttrande, som den 26 nästlidne Mars afgifvits. För frågans bedömande hafva Fullmäktige anskaffat och till Utskottet öfverlemnat, bland annat, åtskilliga uträkningar af Professoren G. Mittag-Leffler, af hvilka inhemtas,

att den effektiva räntan å 1880 års 4 procents lån i dess helhet numera, sedan lånet blifvit slutsåldt och de på berörda räntas beräkning inverkande faktorer således äro så nära som möjligt kända, finnes utgöra 4,216 procent;

att den effektiva räntan å den redan försålda delen af 1886 års 3½ procents lån, med beräkning deraf, att ¼ procent inlösningsprovision komme att erläggas å ¾delar af samtliga lånet tillhörande obligationers och räntekupongers belopp, utgör 3,896 procent; samt

att den effektiva medelräntan å statsskulden i dess helhet, efter den under innevarande år till en del redan verkstälda, till en del inom kort förestående konverteringen af 1870 och 1876 års lån, utgör 4,348.

I fråga om den verkan på tiden för de ifrågavarande lånens återbetalning och på statens inkomster, som skulle blifva en följd af bifall till de förevarande två motionerna, hvilka sins emellan äro af lika innehåll, har Professoren Mittag-Leffler verkstält en uträkning, hvilken Utskottet anser sig böra i dess helhet här meddela, så lydande:

»Om Herr Törnebladhs motion antages af Riksdagen, kommer

Karlkrona—Vexiö	att	hafva	sitt	lån	slutamorteradt	inom	37	år
Upsala—Margretehill	"	"	"	"	"	"	37	"
Krylbo—Norberg	"	"	"	"	"	"	36	"
Ludvika—Kihl	"	"	"	"	"	"	46	"
Vestervik-Åtvidaberg-Bersbo	"	"	"	"	"	"	48	"
Hultsfred—Vestervik	"	"	"	"	"	"	48	"
Vislanda—Bolmen	"	"	"	"	"	"	48	"
Visby—Hemse	"	"	"	"	"	"	48	"
Krylbo—Borlänge	"	"	"	"	"	"	51	"
Varberg—Borås	"	"	"	"	"	"	51	"

Enligt nu gällande amorteringsplaner skulle

Karlskrona—Vexiö	slutamortera	sitt	lån	på	28	år
Upsala—Margretehill	"	"	"	"	28	"
Krylbo—Norberg	"	"	"	"	33	"
Ludvika—Kihl	"	"	"	"	43	"
Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo	"	"	"	"	45	"
Hultsfred—Vestervik	"	"	"	"	45	"
Vislanda—Bolmen	"	"	"	"	45	"
Visby—Hemse	"	"	"	"	45	"
Krylbo—Borlänge	"	"	"	"	48	"
Varberg—Borås	"	"	"	"	48	"

Om Herr Törnebladhs motion antages, blifva annuiteterna för

Karlskrona—Vexiö	under	36	år	130,000	kronor	samt det	37	året	85,135,61
Upsala—Margretehill	„	36	„	25,000	„	„ „	37	„	16,391,87
Krylbo—Norberg	„	35	„	20,300	„	„ „	36	„	2,379,69
Ludvika—Kihl	„	45	„	250,000	„	„ „	46	„	91,366,44
Vestervik—Åtvidaberg —Bersbo	„	47	„	93,250	„	„ „	48	„	29,711,80
Hultsfred—Vestervik	„	47	„	87,500	„	„ „	48	„	27,879,80
Vislanda—Bolmen	„	47	„	39,250	„	„ „	48	„	12,068,05
Visby—Hemse	„	47	„	25,000	„	„ „	48	„	7,963,26
Krylbo—Borlänge	„	50	„	118,750	„	„ „	51	„	37,005,56
Varberg—Borås	„	50	„	130,000	„	„ „	51	„	40,503,53

Enligt nu gällande amorteringsplaner betala

Karlskrona—Vexiö	under	27	år	en annuitet af	156,000	kronor
Upsala—Margretehill	„	27	„	„ „ „	30,000	„
Krylbo—Norberg	„	32	„	„ „ „	22,330	„
Ludvika—Kihl	„	42	„	„ „ „	275,000	„
Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo	„	44	„	„ „ „	102,575	„
Hultsfred—Vestervik	„	44	„	„ „ „	92,250	„
Vislanda—Bolmen	„	44	„	„ „ „	43,175	„
Visby—Hemse	„	44	„	„ „ „	27,500	„
Krylbo—Borlänge	„	47	„	„ „ „	130,625	„
Varberg—Borås	„	47	„	„ „ „	143,000	„

allt räknadt från innevarande års slut.

Statens inkomster från jernvägslånen blifva således:

Enligt nu gällande bestämmelser

de första 27 åren	1887—1913	1,026,455	
det 28 året	1914	840,455 +	en mindre summa
under det 29—32 året	1915—1918	840,455	
„ det 33 året	1919	818,125 +	en mindre summa
	1920—1928	818,125	
	1929	543,125 +	en mindre summa
	1930	543,125	
	1931	273,625 +	en mindre summa
	1932—1933	273,625	
	1934	en mindre summa	

Om Herr Törneblads motion antages.

de första 35 åren	1887—1921	919,050
	1922	901,177
	1923—1931	898,750
	1932	740,348
	1933	648,750
	1934	326,694
	1935—1936	248,750
	1937	75,187

Om således motionen antages, kommer staten att under åren

1887—1913	erhålla	en	minskning	i	inkomster	af	107,405	kronor	för	år
1915—1918	"	"	förhöjning	"	"	"	78,595	"	"	"
1920—1921	"	"	"	"	"	"	100,925	"	"	"
1922	"	"	"	"	"	"	83,052	"	"	"
1923—1928	"	"	"	"	"	"	80,625	"	"	"
1930	"	"	"	"	"	"	355,625	"	"	"
1932	"	"	"	"	"	"	466,723	"	"	"
1933	"	"	"	"	"	"	375,125	"	"	"
1935—1936	"	"	"	"	"	"	248,750	"	"	"
1937	"	"	"	"	"	"	75,187	"	"	"

Härvid är följande att observera:

1:o. Vid de år, som blifvit utelemnade, har höjningen eller minskningen i inkomster ej kunnat exakt beräknas, enär det ansetts öfverflödigt att uträkna den summa, som enligt nu gällande bestämmelser skall erläggas det sista år, amortering sker.

2:o. Jernvägarne Karlskrona—Vexiö och Upsala—Margretehill hafva ej antagit den förändring i amorteringsplan, som af Riksdagen beviljades år 1883. Detta har deremot skett för alla öfriga ifrågavarande jernvägar.»

Fullmäktige i Riksgäldskontoret hafva i sitt ofvan omförmälda, den 26 sistlidne Mars afgifna utlåtande anfört, bland annat:

»Skilnaden mellan 4 $^{1}/_{2}$ procent och den effektiva räntan å statsskulden i dess helhet är tillräcklig att betäcka kostnaden för ifrågavarande låns förvaltning, redovisning m. m., och den omständighet, att, på sätt uträkningen i detta ämne gifver vid handen, tiden för lånens återbetalning komme att genom bifall till motionerna i större eller mindre mån utsträckas, synes, då inbetalningarne å dessa lån ingå på budgeten i afräkning på utgifter för annuiteter å statsskulden och då det senast afslutade statslånet är ställdt på en återbetalningstid af 75 år, snarare innefatta en fördel än en olägenhet för statsverket.

På grund häraf och då någon vinst för staten vid ifrågavarande utlåning ej lärer hafva varit af Riksdagen afsedd samt enär billigheten och statens välförstådda intresse torde göra önskvärdt, att vilkoren för ifrågavarande lån äro så litet betungande för bolagen som utan förlust för staten kan ske, få Fullmäktige tillstyrka bifall till de omförmälda motionerna.»

Då den effektiva medelräntan å statsskulden i dess helhet nu nedbragts till en procentsats, som något understiger 4½ procent, anser

Utskottet hinder ej längre böra möta för nedsättning till 4½ procent af räntan å ifrågavarande, ur 1871 och 1876 års anslagsfonder utbetalta lån. Det synes ock vara billigt att, då sådant nu kan ske, låta lånen ur nyssnämnda två fonder komma i åtnjutande af samma ränta, som bestämts för alla derefter beviljade lån till enskilda jernvägsanläggningar, och får Utskottet i sammanhang härmed återkalla i minnet, att räntan å alla före bildandet af 1871 års fond utgifna statslån till enskilda jernvägar understiger 4½ procent och utgör, i allmänhet, och högst, 4 procent, för ett lån tre procent och för tvenne lån endast två procent.

Men då Utskottet således finner den ifrågasatta räntenedsättningen skälig, anser Utskottet likväl ett vilkor dervid böra fästas. Utskottet har nemligen inhemtat, att bestämmelserna i de koncessioner, hvilka meddelats för jernvägsanläggningar, som erhållit låneunderstöd ur 1871 och 1876 års fonder, i vissa fall äro olika mot och mindre fullständiga än bestämmelserna i senare gifna koncessioner. Vid sådant förhållande synes det vara skäl fordra att de ifrågavarande bolagen, då en ej obetydlig räntenedsättning dem förunnas, underkasta sig de jemkningar i öfrigt, hvilka Kongl. Maj:t ur statens och den allmänna trafikens synpunkt kan finna skäl föreskrifva, och sålunda i de fall, då omständigheterna lämpligen böra dertill föranleda, ej blott i fråga om lånevilkor, utan äfven i sitt öfriga förhållande till staten, varda likstälda med de bolag, som erhållit och komma att erhålla lån ur 1881 och innevarande års fonder.

Ett dylikt förbehåll medför naturligtvis, att beslutet bör hos Kongl. Maj:t anmälas för den eller de åtgärder, Kongl. Maj:t må finna i följd deraf böra vidtagas.

Någon viss tid torde äfven, på sätt år 1883 egde rum, böra stadgas, inom hvilken bolagen hafva att gifva Fullmäktige i Riksgäldskontoret till känna, om de vilja begagna sig af Riksdagens medgifvande eller icke. Om än någon tid måste åtgå, innan Kongl. Maj:t kan hafva fattat och låtit delgifva vederbörande jernvägsbolag Sitt beslut ifråga om ofvan antydda, möjligen behöfliga jemkningar, lärer i allt fall detta kunna ske under innevarande år, och något hinder således ej möta för att bestämma tiden för anmälan hos Riksgäldskontoret till årets slut.

På grund af hvad här ofvan anförts, hemställer Utskottet:

a) att Riksdagen, med anledning af Herrar Törnebladhs och Lyths förevarande motioner, må medgifva, att de enskilda jernvägsaktiebolag, hvilka erhållit lån

ur de af 1871 och 1876 årens Riksdagar beviljade anslag till låneunderstöd för enskilda jernvägar, må, om de sådant önska och före utgången af innevarande år derom hos Fullmäktige i Riksgäldskontoret göra anmälan, återbetala sin skuld till Riksgäldskontoret på sådant sätt, att annuiteten, utan rubbning af öfriga för lånet gällande bestämmelser, för tiden från och med nästkommande år beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fyra och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgör afbetalning derå; dock under vilkor att de jernvägsaktiebolag, hvilka häraf sig begagna, skola vara underkastade de jemkningar i erhållna koncessionsvilkor eller andra af Kongl. Maj:t för dem gifna bestämmelser, hvilka Kongl. Maj:t, ur statens och det allmännas synpunkt samt för åstadkommande af närmare öfverensstämmelse med de under senare tid gifna koncessioner, må finna skäl att föreskrifva och före den 1 nästkommande December delgifva bolagens styrelser; samt

b) att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anmäla ofvanberörda beslut, med anhållan tillika, att Kongl. Maj:t täcktes i de fall, då med anledning af detsamma jemkning i ofvan antydt hänseende af Kongl. Maj:t beslutas, och för den händelse att något bolag skulle hafva vägrat underkasta sig dylik jemkning och i följd deraf ej ega åtnjuta den medgifna annuitetsnedsättningen, före innevarande års slut gifva sådant Fullmäktige i Riksgäldskontoret tillkänna.

Stockholm den 19 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

af Herrar *A. P. Danielson*, *S. Nilsson*, *N. Petersson*, *O. B. Olsson* och *J. Jonson*, hvilka yrkat afslag.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1886.

N:o 53.

Ank. till Riksd. Kansli den 21 April 1886, kl. 7 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående pensionsrätt för innehafvare af en professur, afsedd att vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet genom särskilda gåfvomedel upprättas. (1:a U. A.)

Uti en den 19 nästlidne Mars till Riksdagen aflåten proposition, N:o 34, har Kongl. Maj:t, i anledning af en utaf Universitetskansleren gjord framställning samt under åberopande af bifogadt utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden för ofvannämnde dag, föreslagit Riksdagen att medgifva, att innehafvare af den professur, som i följd af en särskildt erbjuden gåfva å 100,000 kronor kunde komma att upprättas vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet, måtte tillerkännas pensionsrätt lika med den, som för närvarande tillkomme ordinarie professor vid institutet.

Enligt hvad af ofvan åberopade statsrådsprotokoll inhemtas har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning föranledts af en af Universitetskansleren aflåten skrifvelse, hvarmed öfverlemnats i bestyrkt afskrift ett af f. d. Provinsialläkaren Thure Gustaf Olof Böttiger utfärdadt gåfvobref å 100,000 kronor för upprättande af en ny professur vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet; varande nämnda gåfvobref af följande lydelse:

»Till Kongl. Karolinska mediko-kirurgiska institutet i Stockholm.

Medicinen har under sin utveckling sönderfallit i olika delar. Särskildt har på det praktiska området från den invertes medicinen och kirurgien allaredan många specialämnen lösbrutits och, till vetenskapens och undervisningens fromma, fått sina egna målsmän, exempelvis barnsjukdomarna, sinnessjukdomarna, de veneriska sjukdomarna, qvinnosjukdomarna och förlossningsläran. Emellertid återstå ännu flera vigtiga discipliner, hvilka kräfva en sjelfständig ställning; sådana äro t. ex. hudsjukdomarna, nervsjukdomarna, hals-bröstsjukdomarna, ögonsjukdomarna, öronsjukdomarna med flere. Att i vårt land en dylik anordning hittills icke blifvit genomförd, har väl hufvudsakligen berott på bristande tillgångar. På det att detta hinder delvis måtte blifva undanröjdt, har en förmögen person, som vill vara okänd, lifligt intresserar sig för den fosterländska medicinens vidare utveckling och vid mig är fästad genom en mångårig vänskap, erbjudit sig att genom mig och detta öppna gåfvobref till Kongl. Karolinska mediko-kirurgiska institutet i Stockholm öfverlemna en summa af etthundratusen (100,000) kronor på följande vilkor:

1:o. Kapitalet utgör grundfonden för en ordinarie professur vid institutet i någon af den praktiska medicinens specialgrenar; och skall jag, så vida institutet erhåller bemyndigande att mottaga gåfvan, samtidigt med penningemedlens öfverlemnande närmare bestämma i hvilket läroämne professuren skall upprättas.

2:o. Kapitalet bör så placeras, att det mot fullgod säkerhet gifver största möjliga afkastning, och skall räntan oafkortad utgå såsom lön åt professorn i ämnet. Tillfälligtvis uppkommande räntebehållning användes till kapitalets förökande.

3:o. Första gången och för öfrigt under min lifstid så ofta ledighet inträffar förbehåller jag mig rätten att till innehafvare af lärostolen kalla någon svensk medicine doktor. Efter min död öfvergår kallelserätten till Karolinska mediko-kirurgiska institutets lärarekollegium och stånde det då nämnda kollegium fritt att kalla hvilken person som helst inom den skandinaviska halföns område, som kollegium pröfvar för platsen vara lämplig. Den sålunda af mig eller lärarekollegium kallade bör i vederbörlig ordning af Kongl. Maj:t till professor utnämnas. Lärostolen får aldrig kungöras till ansökan ledig.

4:o. Professor åligger att sex månader om året, två gånger i veckan och två timmar hvarje gång, utan ersättning meddela klinisk undervisning; dock må det stå honom fritt att, om han anser det för undervisningen nyttigare, fördela densamma på färre månader emot en relativ höjning af klinikdagarnes antal i veckan.

5:o. För fullgörande af ofvannämnda kliniska undervisningsskyldighet böra, till dess på annat sätt kan ordnadt varda, å Serafimerlasarettet ställas till professorns förfogande tvenne sjukrum, ett å mans- och ett å qvinnoafdelningen, hvardera å omkring 10 sängar.

6:o. I pensionsrätt och för öfrigt i alla skyldigheter och rättigheter, som här ej äro särskildt vidrörda, bör den nye professorn varda likstäld med institutets hittills varande ordinarie professorer.

7:o. I händelse jag med döden är afgången, innan frågan om den nya professuren i enlighet med detta gåfvobref är afgjord, skall bland mina efterlemnade papper finnas en bevittnad och med mitt sigill förseglad handling, upptagande såväl den disciplin, den nya professuren skall omfatta, som ock den person, hvilken jag vill utnämna till att första gången innehafva densamma, och skola dessa sålunda lemnade skriftliga förordnaden hafva samma gällande kraft som om jag ännu lefde.

8:o. Sedan institutet erhållit bemyndigande att emottaga den förenämnda donationen på ofvanstående vilkor, skall kapitalet senast inom tre månader till institutet öfverlemnas antingen af mig eller, om jag då är död, af utredningsmannen i mitt dödsbo.

9:o. Uppstå inom lärarekollegium olika meningar om tolkningen af föreskrifterna i detta gåfvobref, hänskjutes frågan under min lifstid till mitt och efter min död till kanslerns afgörande.

Stockholm i Oktober 1885.

Gustaf Böttiger.
Med. D:r Chir. Mag:r,
f. d. Provinsialläkare och Brunnsintendent.»

I detta ärende yttrade Departementschefen:

»På samma gång lärarekollegiet vid Karolinska institutet i skrifvelse till universitetskansleren anhållit om vidtagande af åtgärder för uppfyllande af de i gåfvobrefvet stadgade vilkor samt om bemyndigande för lärarekollegiet att mottaga de donerade medlen till behörig förvaltning, har kollegiet — befarande att svårigheter skulle kunna möta för vederbörande myndigheter att ingå på de uppstälda vilkoren, i afseende å hvilka, enligt hvad kollegiet hade sig bekant, inga förändringar å gifvarens sida stode att erhålla — erinrat, att en fullkomlig trygghet för att ett tillmötesgående af vederbörande i afseende på vilkoren icke skall medföra den minsta våda förefinnes i de personliga egenskaperna hos den, som enligt den okände gifvarens förordnande har att bestämma i hvilket läroämne professuren skall upprättas

och som första gången och för öfrigt under sin lifstid eger att kalla innehafvare af lärostolen. Tillika har lärarekollegiet åberopat en af Böttiger den 28 November 1885 utfärdad handling, deri Böttiger förklarat, att sjette punkten i gåfvobrefvet bör så tolkas, att genom densamma åt innehafvaren af den på grund af donationen upprättade lärostolen tillförsäkras rätt till en pension af statsmedel lika med den, som nu är bestämd för institutets ordinarie professorer, eller 4,500 kronor.

Universitetskansleren har i ofvannämnda skrifvelse hemstält, att Eders Kongl. Maj:t måtte dels bereda rättighet för ifrågavarande befattnings blifvande innehafvare att under lika vilkor med institutets öfrige professorer erhålla pension till det för desse nu utgående belopp samt att för uppehållande af klinisk undervisning, till dess på annat sätt kan varda ordnadt, å Serafimerlasarettet ega till sitt förfogande två sjukrum, ett å mans- och ett å qvinnoafdelningen, hvartdera å omkring tio sängar, dels i nåder tillåta, att berörda tjenst må tillsättas på det af Böttiger föreslagna sätt, dock med förbehåll att, derest den utseddes val af Kongl. Maj:t skulle ogillas, nytt val skall ega rum, dels ock bemyndiga kanslersembetet att meddela institutets lärarekollegium tillstånd att mottaga de donerade medlen för att förvalta dem i öfverensstämmelse med gifvarens föreskrifter och institutets stadgar.

Uti ett från direktionen öfver Serafimerlasarettet infordradt, den 5 innevarande Mars afgifvet utlåtande har direktionen förklarat sig för sin del finna det i femte punkten af gåfvobrefvet omhandlade vilkoret icke böra utgöra något hinder för mottagande af den erbjudna donationen, derest Eders Kongl. Maj:t skulle finna de öfriga vilkoren antagliga.

Såsom af gåfvobrefvet framgår, är gåfvan gjord beroende, bland annat, deraf att den ifrågasatta lärostolens professor blifver i afseende å pensionsrätt likstäld med Karolinska institutets hittills varande ordinarie professorer. Enligt nådigt bref den 2 Juni 1876 är sådan professor berättigad att efter uppnådda 65 år vid afskedstagandet uppbära årlig pension till belopp af 4,500 kronor.

På det Riksdagen må komma i tillfälle att taga under ompröfning, huru vida Riksdagen vill medgifva den pensionsrätt, som sålunda utgör ett vilkor för att den om ett varmt intresse för den medicinska undervisningen vittnande gåfvan skall komma till verkställighet, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra framställning derom, att innehafvare af den professur, som i följd af den erbjudna

gåfvan kan komma att upprättas vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet, må tillerkännas pensionsrätt lika med den, som för närvarande tillkommer ordinarie professor vid institutet.»

Då läkarevetenskapen nu mera nått en sådan utveckling, att upprättandet af lärostolar i dess särskilda specialämnen alltmera blifvit af behofvet påkalladt samt inrättandet af en professur i något af de ämnen, som i ofvanintagna gåfvobref äro omförmälda, alltså otvifvelaktigt måste vara till fromma för denna vetenskap, har Utskottet, enär, såsom af det ofvan anförda framgår, upprättandet af en sådan professur möjliggöres derigenom, att den blifvande innehafvaren af densamma från statens sida tillförsäkras pensionsrätt, ansett sig ega fullt skäl för tillstyrkande af Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning.

Dock har Utskottet ansett att vid beviljandet af den föreslagna pensionsrätten böra fästas några vilkor, hvilka dels synas ligga i sakens egen natur och dels torde böra stadgas till förekommande af möjliga tvistigheter angående gåfvobrefvets rätta tolkning. Sålunda synes det, enligt Utskottets förmenande, böra falla af sig sjelf, att så väl det läroämne, den nya professuren skall omfatta, som valet af den person, hvilken skall uppehålla densamma, af Kongl. Maj:t godkännas.

Beträffande vidare det i 4:de punkten af gåfvobrefvet förekommande stadgandet, att det skulle stå innehafvaren af den nya professuren fritt att, om han ansåge det för undervisningen nyttigare, fördela densamma på färre månader af året än sex, torde det böra bestämmas, att sådant endast må ske med Karolinska institutets lärarekollegii medgifvande.

Vidkommande slutligen den i 6:te punkten intagna bestämmelsen, att den nye professorn borde i afseende å alla rättigheter, hvilka ej vore i gåfvobrefvet särskildt vidrörda, varda likstäld med institutets hittills varande ordinarie professorer, har Utskottet ansett det böra uttryckligen förklaras, att innehafvaren af den nya lärostolen icke må på grund af denna bestämmelse ega att fordra högre löneförmåner än det belopp, hvartill behållna räntan af det donerade kapitalet uppgår.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet,

att Riksdagen må medgifva, att innehafvare af den professur, som i följd af en särskildt erbjuden gåfva å 100,000 kronor kan komma att upprättas vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet, må tillerkännas pensionsrätt lika med den, som för närvarande tillkommer ordinarie professor vid institutet, dock

under vilkor *dels* att så väl det läroämne, den nya professuren skall omfatta, som valet af den person, hvilken skall uppehålla densamma, äfvensom af den förste innehafvarens efterträdare, af Kongl. Maj:t godkännas, *dels* att förändringar i de ordinarie undervisningstiderna, som af innehafvaren af förutnämnde professur kunna önskas, endast må ega rum med Karolinska mediko-kirurgiska institutets lärarekollegii medgifvande, *dels ock* att nämnde innehafvare icke må ega rättighet att fordra högre löneförmåner än behållna räntan af det donerade kapitalet.

Stockholm den 19 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, *K. L. Beckman,* 1886.

N:o 54.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 April 1886, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner rörande dels nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter samt dels lindring i rustnings- och roteringsbesvären.

(I. A.)

Till Stats-Utskottets behandling hafva öfverlemnats följande, inom Riksdagens Andra Kammare väckta motioner rörande förenämnda ämnen, nemligen:

motion N:o 141, af Herrar *Olof Jonsson* i Hof, *Johan Johansson* i Noraskog m. fl., angående ytterligare nedsättning för år 1887 af trettio procent i de på viss jord hvilande grundskatterna i öfverensstämmelse med de i Kongl. förordningen den 5 Juni 1885 stadgade grunder och vilkor;

motion N:o 142, af *samma motionärer*, angående ytterligare lindring för år 1887 i rustnings- och roteringsbesvären med trettio procent af dessa besvärs uppskattade värde, under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som finnas meddelade i Kongl. förordningen den 5 Juni 1885 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären, samt om anvisande å riksstatens fjerde och femte hufvudtitlar af erforderliga medel till ersättning åt effektiva rusthåll och rotar för det berörda lindring motsvarande belopp;

motion N:o 164, af Herr *J. Sjöberg* i Bodaryd, med hvilken flere bland Kammarens ledamöter instämt, i hvilken motion hemställes, att Riksdagen måtte besluta:

a) att från och med 1887 nedsättning skall ytterligare ega rum med trettio procent af den å viss jord i kronans jordeböcker och räkenskaper upptagna grundskatt;

b) att denna nedsättning af grundskatten verkställes efter samma grunder och bestämmelser, som finnas stadgade i Kongl. kungörelsen af den 5 Juni 1885 angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter;

c) att från och med 1887 ytterligare trettio procent lindring i rust- och roteringsbesvären skall komma alla rust- och roteringsskyldige till godo efter enahanda grunder och bestämmelser, som finnas i nu gällande lag af den 5 Juni 1885 angående lindring i rust- och roteringsbesvären; samt

att Riksdagen måtte bevilja ett förslagsanslag i 1887 års riksstat af 2,980,000 kronor till här ofvan omförmälda nedsättning i grundskatter och lindring i rust- och roteringsbesvären, eller besluta minskning i beräkningen af inkomsten af grundskatten för 1887 med det belopp, som motsvarar trettio procent nedsättning deraf, och under fjerde och femte hufvudtitlarne anvisa det anslag, som erfordras till lindring af trettio procent af rust- och roteringsbesvären; samt

motion N:o 169, af Herr *Sven Andersson* i Plöninge, deri hemställes, att Riksdagen måtte besluta, att af statsverkets nuvarande öfverskottsmedel ett belopp af minst tre millioner kronor skulle ställas till Kongl. Maj:ts disposition, för att så fort ske kunde användas till afskrifningar å grundskatter och indelningsverk.

Då nästlidet års Riksdagsbeslut om nedsättning med trettio procent i grundskatterna och motsvarande lindring i rustnings- och roteringsbesvären först med innevarande år tillämpas, anser Utskottet redan häri ligga ett fullgiltigt skäl att icke nu tillstyrka Riksdagen att vidtaga någon åtgärd med anledning af hvad förenämnde motionärer föreslagit.

Utskottet hemställer alltså,

1:o att Herrar Olof Jonssons, J. Sjöbergs och Sven Anderssons omförmälda motioner, i hvad de afse nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda; samt

2:o att Herrar Olof Jonssons, J. Sjöbergs och

Sven Anderssons omförmälda motioner, i hvad de afse lindring i rustnings- och roteringsbesvären, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

af Herrar *A. P. Danielson*, vice talmannen *L. O. Larsson*, *S. Nilsson*, *N. Petersson*, *O. B. Olsson*, *S. Andreasson*, *G. Eriksson*, *J. Jonsson*, *M. Jonsson*, *P. Pehrsson*, *J. E. Wikstèn* och *P. M. Larsson*, hvilka yrkat, att Utskottets yttrande och förslag bort erhålla följande innehåll:

»I likhet med motionärerne anser Utskottet, att, då 1885 års Riksdag beslöt nedsättning af 30 procent i de på viss jord hvilande grundskatter samt lindring, likaledes med 30 procent, i rustnings- och roteringsbesvären, den uppfattning derigenom vunnit erkännande, att en ytterligare skattelindring i fråga om grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären borde ske, så snart statens tillgångar det medgåfve. Då statsverkets ställning nu synes medgifva en ytterligare afskrifning och de omförmälda skattebördorna synnerligen hårdt trycka innehafvarne af skattehemman i riket och landets rustnings- och roteringsskyldige innevånare, hvilka för närvarande dessutom lida under trycket af en sällsynt svår ekonomisk kris, hvars långvarighet och verkningar icke kunna förutses, så synas starka skäl tala för en ytterligare fortgång på den väg, som 1885 års Riksdag beträdde, så att en både möjlig och af omtanken om deras väl, hvilka vid sidan af de svåra konjunkturerna derjemte hafva att bära de tyngsta skattebördor, betingad lättnad i grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär vidtages.

Lägges härtill, att ifrågavarande skatter, enligt hvad allmänt erkännes, äro gamla orättvisor, så lärer det icke kunna annat än medgifvas, att dessa skatter måste så snart som möjligt försvinna, så vida

icke en källa till missnöje och klagan inom landet skall tillåtas att få qvarstå. I enlighet härmed borde visserligen förslag i sådan rigtning nu af Utskottet framläggas; men då utsigt saknas att nu kunna genomföra ett så vidtgående förslag — huru rigtigt det i och för sig än må vara — så torde Utskottet böra för närvarande inskränka sig till att hemställa,

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl Maj:t täcktes till nästa Riksdag framlägga förslag till ytterligare afskrifning af grundskatterna samt motsvarande lättnader i rustnings- och roteringsbesvären.»

Herrar *C. Ifvarsson* och *A. Persson* hafva begärt få här antecknadt, att de till följd af sjukdom icke deltagit i behandlingen inom Utskottet af förevarande ärende.

Stockholm, *K. L. Beckman*, 1886.

N:o 55.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 April 1886, kl. 3 e. m.

Memorial, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om dels Kongl. Maj:ts proposition om anslag för anställande af kommersiella attachéer vid beskickning eller konsulat, dels väckt motion om anslag till handelsagenters anställande i utom-europeiska länder.

(1:sta och 2:dra U. A.)

Sedan Kongl. Maj:t i den till innevarande Riksdag aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof äskat ett extra anslag under Tredje hufvudtiteln å 20,000 kronor för år 1887 för anställande af kommersiella attachéer samt Herr P. A. H. Stjernspetz i en inom Första Kammaren väckt motion yrkat, att Riksdagen måtte bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 15,000 kronor för utsändande och understödjande af handelsagenter i utom Europa belägna länder, hade Utskottet, som i ett sammanhang behandlat dessa två framställningar, i sitt Utlåtande N:o 7 a hemstält, att Riksdagen, med anledning af Kongl. Maj:ts framställning samt Herr Stjernspetz' motion, måtte under vilkor att här ifrågavarande kommersiella attachéer jemväl finge till åliggande att till Kongl. Maj:t afgifva redogörelse öfver sin verksamhet och att denna redogörelse genom Kongl. Maj:ts försorg delgåfves Riksdagen och i öfrigt på lämpligt sätt offentliggjordes — på extra stat för år 1887 under Tredje hufvudtiteln anvisa ett belopp af 20,000 kronor, att i mån af behof användas till anställande af kommersiella attachéer.

Denna Utskottets hemställan har af Första Kammaren, med ogillande af Utskottets till stöd derför anförda motivering, bifallits, men af Andra Kammaren afslagits.

Med anledning häraf får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen, med anledning af Kongl. Maj:ts framställning samt Herr Stjernspetz' motion — under vilkor att här ifrågavarande kommersiella attachéer jemväl få till åliggande att till Kongl. Maj:t afgifva redogörelse öfver sin verksamhet och att denna redogörelse genom Kongl. Maj:ts försorg delgifves Riksdagen och i öfrigt på lämpligt sätt offentliggöres — på extra stat för år 1887 under Tredje hufvudtiteln anvisar ett belopp af 20,000 kronor, att i mån af behof användas till anställande af kommersiella attachéer, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, hafva Kongl. Maj:ts i detta ämne gjorda framställning och ifrågavarande motion af Riksdagen afslagits.»

Stockholm den 22 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 56.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 April 1886, kl. 3 e. m.

Memorial, med anledning af Kamrarnes olika beslut i vissa till regleringen af utgifterna under riksstatens Åttonde hufvudtitel hörande frågor.

(2:dra U. A.)

Sedan Utskottet erhållit del af Kamrarnes beslut vid behandlingen af Utskottets Utlåtande N:o 12, angående regleringen af utgifterna under riksstatens *Åttonde* hufvudtitel, så får Utskottet nu afgifva det yttrande, hvartill samma beslut funnits föranleda.

1:o.

Under anslagstiteln »universiteten» hade Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, det 1876 års Riksdags beslut angående löne-reglering för professorer med flere tjenstemän vid Lunds universitet måtte så förstås, att den rätt till ängslott eller ersättning derför, som enligt hittills gällande ordning tillkomme innehafvare af vissa spanmålslöner, finge af dem åtnjutas utan minskning i de faststälda aflöningsbeloppen.

I *punkten 5:o* af sitt ofvan omförmälda Utlåtande hade Utskottet hemstält, att Riksdagen måtte bifalla Kongl. Maj:ts berörda framställning.

Denna hemställan har *Första Kammaren* bifallit, hvaremot *Andra Kammaren* godkänt den af Herr vice Talmannen L. O. Larsson med flere afgifna, vid punkten fogade reservation, och således afslagit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Med anledning häraf får Utskottet, för frågans afgörande genom gemensam omröstning, föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, medgifver, det 1876 års Riksdags beslut angående lönereglering för professorer med flere tjenstemän vid Lunds universitet må så förstås, att den rätt till ängslott eller ersättning derför, som enligt hittills gällande ordning tillkommer innehafvare af vissa spanmålslöner, må af dem åtnjutas utan minskning i de faststälda aflöningsbeloppen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.»

2:o.

Med anledning af Herr P. Zimdahls inom Andra Kammaren väckta motion N:o 163 hade Utskottet i *punkten 22:o mom. b)* af sitt utlåtande hemstält, att Riksdagen, med bifall till Herr P. Zimdahls motion, måtte besluta att, utan rubbning i öfrigt af nu gällande bestämmelser rörande vid småskolor anstälde lärares och lärarinnors aflöning, staten skulle från och med 1887 års början till dessa lärares och lärarinnors aflöning bidraga med två tredjedelar af den kontanta aflöningen intill ett lönebelopp af högst 300 kronor och för tillämpning af detta beslut från och med år 1887 höja förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 265,000 kronor, eller från 2,880,000 kronor till 3,145,000 kronor.

Denna hemställan har *Första Kammaren* afslagit, men *Andra Kammaren* bifallit; och får Utskottet, för frågans afgörande genom gemensam omröstning, föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen, med bifall till Herr P. Zimdahls motion, beslutar att, utan rubbning i öfrigt af nu gällande bestämmelser rörande vid småskolor anstälde lärares och lärarinnors aflöning, staten skall från och med 1887 års början till dessa lärares och lärarinnors aflöning bidraga med två tredjedelar af den kontanta aflöningen intill ett lönebelopp af högst 300 kronor och för tillämpning af detta beslut från och med år 1887 höjer för-

slagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 265,000 kronor, eller från 2,880,000 kronor till 3,145,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit ofvannämnda motion».

3:o.

Under anslagstiteln »Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademien» hade Kongl. Maj:t, bland andra förhöjningar i akademiens ordinarie anslag, begärt, att den ene vaktmästarens lön måtte höjas till 900 kronor, eller med 300 kronor; och hade Utskottet i *punkten 25:o mom. b)* hemstält, att Riksdagen måtte besluta att icke bifalla den af Kongl. Maj:t äskade förhöjning till 900 kronor, eller med 300 kronor, i den ene vaktmästarens lön.

Med afslag å Utskottets hemställan har *Första Kammaren* bifallit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, hvaremot *Andra Kammaren* bifallit Utskottets hemställan.

För frågans afgörande genom gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts framställning derom, att ene vaktmästarens vid Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademien lön måtte höjas till 900 kronor eller med 300 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen icke bifallit Kongl. Maj:ts berörda framställning».

4:o.

Under anslagstiteln »Naturhistoriska riksmuseum» hade Kongl. Maj:t föreslagit, att, för inköp och insamling af naturalier vid riksmuseets afdel-

ning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträden derstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter, förhöjning i anslaget till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnes ordnande måtte beviljas med 2,000 kronor.

Med anledning häraf hade Utskottet i *punkten 27:o* hemstält, att Riksdagen endast på det sätt måtte bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen på *extra stat* för år 1887 anvisade ett belopp af 1,000 kronor såsom tillfällig förhöjning i naturhistoriska riksmuseets anslag till materielen, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid de naturhistoriska samlingarnes ordnande.

Första Kammaren har bifallit den af Kongl. Maj:t i ämnet gjorda framställning med den ändring, att den begärda anslagsförhöjningen anvisats på extra stat för år 1887; hvaremot *Andra Kammaren* bifallit Utskottets hemställan.

För frågans afgörande genom gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts framställning derom att för inköp och insamling af naturalier vid riksmuseets afdelning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträden derstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter, förhöjning i anslaget till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnes ordnande måtte beviljas med 2,000 kronor, med den ändring, att anslagsförhöjningen anvisas på extra stat för år 1887, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisat ett belopp af 1,000 kronor såsom tillfällig förhöjning i naturhistoriska riksmuseets anslag till materielen, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid de naturhistoriska samlingarnes ordnande.»

5:o.

Jemte det Kongl. Maj:t till uppehållande af institutets för blinda verksamhet äskat på extra stat för år 1887 ett anslag å 21,000 kronor, hade

Kongl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att medgifva, att institutets föreståndare, lärare för den intellektuella undervisningen samt arbetslärare och lärarinnor måtte efter fem års för nit och skicklighet vitsordad tjenstgöring, räknad från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket de tillträdde de i nu gällande stat upptagna aflöningar, ega att under hvartdera af åren 1886 och 1887, i den mån institutets medel lemnade tillgång, åtnjuta ålderstillägg, föreståndaren och lärarne för den intellektuella undervisningen med 500 kronor hvar samt arbetsläraren och lärarinnorna med 250 kronor hvar.

I *punkten 74:o mom. b)* hade, med anledning af denna framställning, Utskottet hemstält, att hvad Kongl. Maj:t föreslagit måtte i den mån af Riksdagen bifallas, att Riksdagen medgåfve, att institutets föreståndare, lärare för den intellektuella undervisningen samt arbetslärare och lärarinnor måtte, efter fem års för nit och skicklighet vitsordad tjenstgöring, räknad från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket de tillträdde de i nu gällande stat upptagna aflöningar, ega att under år 1887, i den mån institutets medel lemnade tillgång, åtnjuta ålderstillägg, föreståndaren och lärarne för den intellektuella undervisningen med 500 kronor hvar samt arbetsläraren och lärarinnorna med 250 kronor hvar.

Med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har *Första Kammaren* bifallit denna framställning oförändrad, hvaremot *Andra Kammaren* bifallit Utskottets hemställan.

Då Kongl. Maj:ts förslag om ifrågavarande ålderstillägg endast under en viss förutsättning kan vinna tillämpning och frågans afgörande på ena eller andra sättet i intet fall kan på statsregleringen inverka, lära Kamrarnes olika beslut i detta ämne ej kunna föranleda gemensam omröstning; och då dessa beslut ej heller kunna sammanjemkas, anser Utskottet frågan om det medgifvande, att institutets för blinda föreståndare, lärare för den intellektuella undervisningen samt arbetslärare och lärarinnor må efter fem års för nit och skicklighet vitsordad tjenstgöring, räknad från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket de tillträdt de i nu gällande stat upptagna aflöningar, ega att under år 1886, i den mån institutets medel lemna tillgång, åtnjuta ålderstillägg, föreståndaren och lärarne för den intellektuella undervisningen med 500 kronor hvar samt arbetsläraren och lärarinnorna med 250 kronor hvar, hafva förfallit; hvilket Utskottet härmed får för Riksdagen

anmäla.

6:o.

Till understöd, på de i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 angifna vilkor, åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsnings-

kurser för arbetsklassen, hade Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag af 15,000 kronor.

Vidare hade i en inom Andra Kammaren af Herr Axel Key väckt motion (N:o 147) föreslagits,

att Riksdagen måtte på extra stat för år 1887 anvisa ett anslag till Kongl. Maj:ts förfogande af 20,000 kronor, att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordnade föreläsningar för arbetsklassen, dock under följande vilkor:

att det understödsbelopp, som utgåfves till hvarje anstalt eller förening, i allmänhet icke finge öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt; dock med rättighet för Kongl. Maj:t att, der särskilda förhållanden dertill föranledde, öka beloppet till högst 5,000 kronor;

att kommuner eller enskilde tillsköte minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdades af en styrelse, som antoge föreståndare och lärare;

att föreläsningarne ordnades regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogade öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningar eller undervisningen blefve förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skulle vara skyldig att underkasta sig de vilkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvades nödiga eller lämpliga.

I fråga härom hade Utskottet i punkten 89:o af sitt utlåtande hemstält, att Riksdagen, utan afseende på hvad i Herr Keys motion yrkats, men med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, måtte till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordnade föreläsningskurser för arbetsklassen, på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 15,000 kronor, dock under följande vilkor:

att det understödsbelopp, som utgåfves till hvarje anstalt eller förening, icke finge öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt;

att kommuner eller enskilde tillsköte minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdades af en styrelse, som antoge föreståndare och lärare;

att föreläsningarne ordnades regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogade öfver kunniga och dugliga, för denna undervis-

ning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningarne eller undervisningen blefve förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skulle vara skyldig att underkasta sig de vilkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvas nödiga eller lämpliga.

Första Kammaren har bifallit den i ämnet väckta motionen, hvaremot *Andra Kammaren* bifallit Utskottets hemställan; och får Utskottet för frågans afgörande genom gemensam omröstning föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisar ett anslag till Kongl. Maj:ts förfogande af 20,000 kronor, att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordnade föreläsningar för arbetsklassen, dock under följande vilkor:

att det understödsbelopp, som utgifves till hvarje anstalt eller förening, i allmänhet icke får öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt; dock med rättighet för Kongl. Maj:t att, der särskilda förhållanden dertill föranleda, öka beloppet till högst 5,000 kronor;

att kommuner eller enskilde tillskjuta minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdas af en styrelse, som antager föreståndare och lärare;

att föreläsningarne ordnas regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogar öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningar eller undervisningen blifva förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skall vara skyldig att underkasta sig de vilkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvas nödiga eller lämpliga, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen, på extra stat

för år 1887 anvisat ett belopp af 15,000 kronor, dock under följande vilkor:

att det understödsbelopp, som utgifves till hvarje anstalt eller förening, icke får öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt;

att kommuner eller enskilde tillskjuta minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdas af en styrelse, som antager föreståndare och lärare;

att föreläsningarne ordnas regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogar öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningarne eller undervisningen blifva förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skall vara skyldig att underkasta sig de vilkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvas nödiga eller lämpliga».

Stockholm den 22 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 57.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 April 1886, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition, angående upplåtelse till Stora Rörs hamnstyrelse af kronohemmanet Rörsberg på Öland.

(I. A.)

Med åberopande af bifogadt protokoll öfver finansärenden för den 26 sistlidne Mars har Kongl. Maj:t i en samma dag till Riksdagen aflåten proposition (N:o 36) föreslagit, att det midfastan år 1888 arrendelediga kronohemmanet $^{3}/_{8}$ mantal Rörsberg N:o 1 i Högsrums socken och Slättebo härad på Öland, med undantag af det område, 4,5707 hektar, som på grund af Kongl. brefvet den 28 November 1884 redan blifvit derifrån afsöndradt till hamnplan, måtte till Stora Rörs hamnstyrelse upplåtas under eganderätt att den 14 Mars 1888 tillträdas emot den köpeskilling, som, sedan genom af- och tillträdessyn blifvit utrönt, såväl hvilka hus nuvarande arrendatorn borde vid afträdet såsom laga hus aflemna, som ock i hvad mån han sin byggnads- och underhållsskyldighet fullgjort, samt värdering å stället förrättats af tre gode män, af hvilka länsstyrelsen och hamnstyrelsen skulle utse en hvardera och de sålunda utsedde den tredje, kunde vara af Kongl. Maj:t i nåder bestämd, samt med vilkor i öfrigt, dels att hemmanet fortfarande hade att utgöra den detsamma nu åliggande skjutsningsskyldighet, dels ock att hamnstyrelsen, för den händelse samfärdseln mellan stora Rör och fastlandet icke kunde med ångbåt uppehållas, skulle vara förbunden att, när körbar is icke låge, medelst färja eller roddbåtar samma trafik uppehålla efter de närmare bestämmelser, länsstyrelsen komme att meddela;

äfvensom att den inflytande köpeskillingen skulle få användas på enahanda sätt, som vore bestämdt i fråga om köpeskillingarne för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemlikt Kongl. brefven den 29 Maj 1874 och den 6 Juni 1879.

Stats-Utskottet, som emot omförmälda framställning icke haft något att erinra, får alltså hemställa,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 29 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 58.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 April 1886, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts Proposition, angående öfverlåtelse till Göteborgs stad af eganderätten till kronans andel i förra Ostindiska kompaniets hus i nämnda stad.

(I. A.)

Under åberopande af bilagdt protokoll öfver finansärenden för den 2 innevarande månad har Kongl. Maj:t i en samma dag aflåten proposition (N:o 37) föreslagit Riksdagen att medgifva, att, med upphörande af den genom Kongl. brefvet den 24 April 1863 Göteborgs Museum omedelbart förunnade nyttjanderätt till kronans andel i förra Ostindiska kompaniets hus i nämnda stad, samma andel med eganderätt måtte öfverlåtas till Göteborgs stad under förbehåll,

att den skulle användas för Musei ändamål, så att försäljning, pantförskrifning eller utbyte deraf icke utan Kongl. Maj:ts tillstånd finge ske;

att de i byggnaden till statens och Stora Nordiska Telegrafbolagets telegrafstationer samt till förrådsrum för telegrafmateriel m. m. använda lokaler, tillökade med antingen de i byggnadens östra flygel belägna två större rum, hvilka begagnats till ritsalar, eller annat deremot svarande utrymme i huset efter Kongl. Maj:ts bestämmande, för all framtid till Kongl. Telegrafverket kostnadsfritt upplätes, att med oinskränkt nyttjanderätt och fritt förfogande, så som Kongl. Telegrafstyrelsen funne för ändamålet lämpligt, af verket innehafvas, derest icke andra till läge och utrymme fullt tjenliga lokaler, som af Kongl. Maj:t godkändes, blefve af staden, likaledes kostnadsfritt för staten, till samma ändamål upplåtna;

samt att staden på lämpligt ställe tillhandahölle kronan ett fullgodt magasin för upplag af minst 20,000 kubikfot oriad spanmål.

Efter erhållen remiss har Stats-Utskottet tagit detta ärende i öfvervägande, och får Utskottet, som emot Kongl. Maj:ts framställning icke haft något att erinra, under hänvisande till den utredning i ämnet, som finnes intagen i ofvannämnda, vid Kongl. Maj:ts Proposition fogade statsrådsprotokoll, hemställa,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande afseende föreslagit måtte vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 29 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 59.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 April 1886, kl. 2 e. m.

Memorial, med förslag till åtskilliga stadganden, som böra införas i det nya reglementet för Riksgäldskontoret.

(R. A.)

Utskottet får härmed öfverlemna förslag till stadganden i det nya reglementet för Riksgäldskontoret, hvilka afse: med statsregleringen gemenskap egande utgifter; på Riksgäldskontoret anvisade kreditiv; från Riksgäldskontoret utgående riksdags- och revisionskostnader, aflöningar, förvaltningsutgifter m. m.; Riksgäldskontorets inkomster och öfriga tillgångar utom lånefordringarne; Fullmäktige tillhörande särskilda åligganden och uppdrag; samt pensioneringen af Riksgäldskontorets betjening; äfvensom aflönings-, indragnings- och pensionsstater vid Riksgäldskontoret.

De föreslagna §§ 17, 18 och 19 grunda sig på Riksdagens bifall till Utskottets hemställan i dess memorial N:o 31, § 79 åter på Riksdagens bifall till Utskottets utlåtande N:o 50.

I de föreslagna staterna är endast den förändring vidtagen, att, med anledning af Kommissarien Oscar Arehns, aflidne Krigsrådet S. G. Ehrenstams dotter Hedvig Aurora Ehrenstams och aflidne Kommissarien F. Lindstedts dotter Siri Aurora Lindstedts frånfälle, de för dessa tre personer uppförda pensionsbelopp af resp. 4400, 250 och 225 kronor uteslutits; hvarigenom pensionsstatens slutsumma minskats från 8,817 kronor 50 öre till 3,942 kronor 50 öre.

I öfrigt äro de föreslagna stadgandena och staterna af lika innehåll med motsvarande bestämmelser och stater i 1885 års reglemente.

Utskottet hemställer,

att de föreslagna stadgandena och staterna må af Riksdagen godkännas.

Stockholm den 29 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

4:o. På Riksgäldskontoret anvisade kreditiv.

§ 17.

Till följd af stadgandet i Regeringsformens 63 § har Riksdagen anslagit och till utbetalning från Riksgäldskontoret anvisat en *kreditivsumma* af tre millioner kronor, för att *vid infallande krig* af Konungen lyftas, sedan han Statsrådet in pleno hört och Riksdagen sammankallat. Riksdagens å denna summa utfärdade förseglade anordning får ej förr brytas eller summan af Fullmäktige utbetalas, än sedan riksdagskallelsen blifvit i hufvudstadens kyrkor vederbörligen kungjord.

§ 18.

Den *kreditivsumma*, som, enligt ofvan åberopade grundlagsstadgande, bör å Riksgäldskontoret anvisas för att, på sätt detsamma innehåller, under tiden mellan innevarande och nästkommande riksdag vara tillgänglig, då Konungen till *rikets försvar eller andra högst vigtiga och angelägna ändamål*, sedan hela Statsrådets tankar deröfver blifvit inhemtade, finner den vara oundgängligen nödig, har Riksdagen faststält till en million fem hundra tusen kronor.

§ 19.

För bestridande af ifrågakommande *utbetalningar* utaf de genom näst föregående paragrafer å *Riksgäldskontoret anvisade kreditiv* böra detta verks härtill disponibla tillgångar begagnas, och, i fall dessa icke äro tillräckliga, de derutöfver erforderliga medlen af Riksgäldskontoret upplånas mot Kontorets obligationer, stälda till inlösen antingen efter viss förfallotid eller efter föregången uppsägning; egande Fullmäktige att, med hänsigt till de vid upplåningen sig företeende omständigheter och förhållanden, bestämma räntevilkoren samt fastställa betalningsterminerna för dessa obligationer; dock får obligationernas förfallotid icke utsättas senare än fem år efter deras utgifningsdag.

§ 20.

Till bestridande af sådana *Telegrafverkets oförutsedda utgifter*, som för uppfyllande af traktatsenliga förbindelser kunna erfordras, har Riksdagen medgifvit, att Kongl. Maj:t må ega att, i händelse verkets egna medel dertill icke lemna tillgång, i Riksgäldskontoret utbekomma förskott till belopp af högst etthundrafemtio tusen kronor.

5:o. Från Riksgäldskontoret utgående riksdags- och revisionskostnader, aflöningar, förvaltningsutgifter, m. m.

§ 21.

Alla på Riksdagens beslut grundade utgifter för *riksdagskostnader* skola, intill dess annorlunda af Riksdagen förordnas, under behörigt iakttagande af samma, genom Riksdagens Stats-Utskott Fullmäktige till efterrättelse härvid meddelade beslut, omedelbart från Riksgäldskontoret till vederbörande utbetalas, hvarförutan sådana af Riksdag föranledda utgifter, som i anseende till deras föremål eller beskaffenhet dels redan blifvit, dels framdeles varda af Kongl. Maj:t godkända och å Kongl. Statskontoret anvisade, må, efter erhållna reqvisitioner och anstäld granskning af derför aflemnade verifikationshandlingar, Kongl. Statskontoret af Riksgäldskontoret godtgöras.

§ 22.

Kostnaderna för nödiga reparationer och andra arbeten, för vederbörligt underhåll och tillsyn så väl af den för *Riksgäldskontoret* anvisade som af de för *Riksdagens* sammankomster afsedda *fasta egendomar*, äfvensom för de uti samma egendomar befintliga inventariers underhåll och komplettering, skola utaf Riksgäldskontorets medel bestridas, i likhet med andra till så kallade *kontorsexpenser* vanligen hänförda utgifter.

§ 23.

För komplettering och utvidgande af *Riksdagens bibliotek* samt dermed förenade utgifter kommer ett årligt anslag af två tusen kronor att utgå; och skola de af 1882 års Riksdag faststälda stadgar för Riksdagens bibliotek samt instruktion för bibliotekarien vid Riksdagens bibliotek tjena till efterrättelse.

Riksdagen har år 1884 beslutat:

a) att bestämma aflöningen för Riksdagens bibliotekarie till:

lön	kronor	2,500: —
och tjenstgöringspenningar	„	1,500: —
	kronor	4,000: —;

att lönen må kunna, efter fem års tjenstgöring i befattningen, ökas med 500 kronor;

att, om bibliotekarien erhåller fri bostad med nödig vedbrand, tjenstgöringspenningarne skola utgå med endast 600 kronor, dock så, att, vid afdrag i följd af tjenstledighet, detsamma, med tillämpning af de för sådant fall gifna bestämmelser, sker för hela beloppet af tjenstgöringspenningarne från aflöningsbeloppet i dess helhet;

att i fråga om tjenstgöringspenningars och pensions erhållande samma bestämmelser må gälla för Riksdagens bibliotekarie som i Riksgäldskontorets reglemente finnas för detta kontors tjenstemän angifna;

att bibliotekarien skall vara skyldig ej mindre att ställa sig till efterrättelse gällande eller blifvande stadgar för Riksdagens bibliotek och instruktion för bibliotekarien vid Riksdagens bibliotek än ock utan vidare ersättning lemna det biträde, som Fullmäktige i Riksgäldskontoret kunna af honom påkalla, dels vid upprättande af alfabetiskt ordnadt sakregister till Rikets Ständers protokoll med bihang för tiden från och med år 1809 till och med år 1866 och dels vid göromål för Riksgäldskontorets räkning;

b) att Fullmäktige i Riksgäldskontoret må ega att vid Riksdagens bibliotek anställa en vaktmästare med åtnjutande af dels:

lön	kronor	600: —
tjenstgöringspenningar	„	100: —
	kronor	700: —

dels ock antingen fri bostad med nödig vedbrand eller, i stället för denna förmån, 200 kronor såsom tjenstgöringspenningar; hvilken aflöning må kunna, efter fem års ordinarie tjenst, höjas, lönen med 100 och tjenstgöringspenningarne med 100 kronor;

att i fråga om tjenstgöringspenningars och pensions erhållande samma bestämmelser må gälla för den vid Riksdagens bibliotek anstälde vaktmästare som i Riksgäldskontorets reglemente finnas för vaktmästarne vid detta kontor angifna; och

c) att så väl bibliotekariens som vaktmästarens vid Riksdagens bibliotek aflöning och pension skola utgå af förslagsanslaget till riksdagskostnader.

§ 24.

De *traktamenten* och *resekostnadsersättningar*, som tillkomma Riksdagens *Revisorer*, skola, enligt behörigen granskade och godkända räkningar, af Riksgäldskontorets medel godtgöras; börande jemväl de arfvoden, Revisorerne bestämma för de hos dem anstälde sekreterare, kameral- och kanslibiträden samt vaktbetjente, utbetalas från Riksgäldskontoret, hvarifrån jemväl utgår den godtgörelse, som af Kongl. Maj:t i nåder bestämmes för den ledamot af Statskontoret, hvilken haft nådigt förordnande att Revisorerne med upplysningar tillhandagå. Likaledes må Revisorerne på Riksgäldskontoret anvisa ersättning ej mindre för inköp af papper, skrifmaterialier och andra dylika utgifter för revisionens behof samt för annonser rörande Revisorernes sammanträden än ock för de kostnader, som kunna föranledas af sådana under revisionstiden verkstälda resor, som Revisorerne vid sammankomst in pleno ansett nödvändiga.

Kostnaderna för tryckningen, häftningen och utdelningen af *Revisorernes berättelser* angående granskningen af Stats-, Banko- och Riksgäldsverkens förvaltning, äfvensom af de förklaringar, som i anledning deraf kunna varda afgifna, böra äfven af Riksgäldskontorets medel bestridas.

§ 25.

Aflöningen för *justitieombudsmannen* samt den hos honom anstälda *kansli-* och *vaktbetjening* bör af Riksgäldskontoret under sista månaden af hvarje qvartal

utbetalas; skolande *lönen* för *justitieombudsmannen*, under den tid innevarande Riksdags statsreglering kommer att blifva gällande, utgå med åtta tusen kronor, eller lika belopp som justitiekanslerns aflöning enligt sagda statsreglering utgör; hvaremot justitieombudsmannen, derest han förut innehar tjenst på rikets stat, är skyldig att den dermed förenade löneinkomst frånträda, så länge han uppbär justitieombudsmanslönen.

Utöfver den faststälda aflöningen eger den justitieombudsman, som hädanefter tillträder detta embete och dessförinnan icke är i hufvudstaden bosatt, att såsom *flyttningshjelp* uppbära från Riksgäldskontoret ett tusen femhundra kronor.

För ofvan bemälda *kansli-* och *vaktbetjening* utgår *aflöningen* med följande årliga belopp, nemligen:

för *sekreteraren* med fyratusen femhundra kronor;

för *en kanslist*, som tillika har skyldighet att ombesörja registratorsgöromålen, med tretusen kronor; hvilka två löner dock kunna höjas efter fem år med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor;

„ *en kanslist* med tvåtusen femhundra kronor, dock med rätt för justitieombudsmannen att, utan tillsättning af omförmälde kanslist, till befordrande af göromålens gång inom expeditionen, vikariatsersättning, renskrifning m. m. använda nämnda belopp, dock med skyldighet å hans sida att för medlens användning redovisa; samt

„ *en vaktmästare* med åtta hundra kronor, hvilket belopp dock efter fem år kan höjas med 100 kronor, men så länge boställsrum i Riksdagens hus af nämnde vaktmästare innehafvas, kommer att minskas med 150 kronor om året.

I öfrigt skola de för justitiekanslersexpeditionen gällande bestämmelser och vilkor i tillämpliga delar, efter justitieombudsmannens bepröfvande, gälla äfven för justitieombudsmansexpeditionen; hvarjemte särskildt är stadgadt, dels att sekreteraren hos justitieombudsmannen bör utan särskild ersättning jemväl bestrida de göromål, som tillhöra sekreterarebefattningen hos tryckfrihetskomitén, dels att, derest han förut innehar tjenst på rikets stat, samma vilkor och förbehåll skola vid uppbärandet af ofvan berörda aflöning iakttagas, som äro stadgade i afseende på utbetalningen af justitieombudsmanslönen vid enahanda fall.

§ 26.

Till *kostnader* för *justitieombudsmannens embetsresor* bör Riksgäldskontoret uppå hans reqvisition och emot derför inom hvarje års utgång afgifvande redogörelse förskottsvis utbetala en summa af två tusen kronor.

För upphandlingen af *skrifmaterialier* och för *andra expenser* vid *justitieombudsmannens* och *tryckfrihetskomiténs expedition* bör ett årligt belopp af fem hundra kronor, emot behörig redogörelse, förskottsvis af Riksgäldskontorets medel utanordnas.

Tryckningen och häftningen af *justitieombudsmannens embetsberättelser* jemte dertill hörande bilagor böra verkställas och papperet för dessa handlingars tryckning anskaffas genom Fullmäktiges försorg; dock skall den dervid erforderliga korrekturläsningen besörjas på sätt förut skett; börande samtliga trycknings- och häftningskostnaderna för ifrågavarande berättelser och bilagor omedelbart utaf Riksgäldskontoret godtgöras, utan afdrag å de till expenser för sagda expedition beviljade anslag, hvaremot de medel, hvilka inflyta genom samma berättelsers försäljning i bokhandeln, skola af justitieombudsmannen, som härom eger foga anstalt, inför Fullmäktige särskildt redovisas.

§ 27.

Såsom *arfvode* åtnjuter Fullmäktiges ordförande tre tusen två hundra kronor, samt hvar och en af de öfrige Fullmäktige ett tusen sex hundra kronor årligen; hvarförutom Fullmäktig, som ej är i Stockholm bosatt, eger att för en *resa* årligen till och från *hemorten* uppbära kostnadsersättning, beräknad efter samma grunder, som gälla för beräknandet af resekostnadsersättningen åt Andra Kammarens ledamöter.

§ 28.

Aflöningen för *Riksgäldskontorets tjenstemannapersonal* och *vaktbetjening* utgår enligt den af Riksdagen för nämnda verk faststälda aflöningsstat, hvilken icke får öfverskridas; varande nedanstående *vilkor* och *förbehåll* stadgade för tillgodonjutande af den för bemälda tjenstemannapersonal och vaktbetjening beviljade *löneförhöjning:*

1:o. Innehafvare af de ökade lönerna inom Riksgäldskontoret äro underkastade den vidsträcktare tjenstgöringsskyldighet eller den jemkning i åligganden, som antingen vid en blifvande förändrad organisation af detta verk eller eljest kan varda i allmänhet stadgad; och böra de fullmakter, som för Riksgäldskontorets tjenstemän utfärdas, innefatta förbehåll om vederbörandes skyldighet att åtaga sig de nya eller förändrade göromål, hvilka kunna dem åläggas;

2:o. Sådana uppdrag och bestyr, som till följd af Rikets Ständers eller Riksdagens förfoganden böra af tjenstemännen vid Riksgäldskontoret förrättas, skola, oaktadt särskilda arfvoden för enahanda uppdrag och göromål tillförene utgått, hädanefter inbegripas under vederbörandes bestämda tjensteåligganden,

hvadan alltså den framtida vedergällningen för sagda uppdrag och bestyr kommer att innefattas i den aflöning, gällande stat upptager;

3:o. De med hvarje befattning förenade tjenstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, tjenstens innehafvare verkligen tjenstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit från tjenstgöringen befriad, utgå till den, som tjensten förrättat; dock må Fullmäktige kunna medgifva den tjensteman eller vaktbetjent, som af sjukdom hindras från bestridande af sin tjenst, att uppbära de för samma tjenst anvisade tjenstgöringspenningar eller någon del deraf;

4:o. Tjensteman vid Riksgäldskontoret får icke annan tjenstebefattning utom Riksgäldskontoret mottaga. Den, som till tjensteman vid Riksgäldskontoret utnämnes, vare skyldig att annorstädes innehafvande tjenstebefattning genast frånträda.

Tjensteman, som till följd af förut gällande stadganden innehar tjenst utom Riksgäldskontoret, må dock densamma bibehålla, så länge den icke är för tjenstgöringen i Riksgäldskontoret hinderlig.

§ 29.

Till *belöning för extra arbeten* och till *uppmuntran för extra ordinarier*, som ådagalagt synnerlig flit och skicklighet, ega Fullmäktige att använda sex tusen kronor årligen; dock får hvad häraf under årets lopp icke behöft utgifvas under ett påföljande år ej för samma ändamål användas. För öfrigt ega Fullmäktige icke att tilldela betjeningen vid Riksgäldskontoret hvarken ljuspenningar eller andra arfvoden, än de i aflöningsstaterna och detta reglemente särskildt bestämda eller medgifna.

§ 30.

Såsom *begrafningshjelp* eller *understöd för sterbhusen* efter aflidne obemedlade tjenstemän och vaktbetjente vid Riksgäldskontoret och f. d. Generalassistanskontoret ega Fullmäktige att, under loppet af hvarje år, disponera en summa af högst två hundra tjugufem kronor.

§ 31.

Derest *Enke- och Pupillkassans vid Riksgäldskontoret* afslutade och vederbörligen granskade räkenskaper för tiden till och med det år, då nästa riksdag slutar, skulle visa, att kassans *inkomster* under året *understigit* de *utbetalningar*, som derunder kassan ålegat, må den sålunda uppkomna *bristen*, inom ett belopp

af högst två tusen två hundra femtio kronor för året, af Riksgäldskontorets medel godtgöras, under förbehåll likväl, att hvad utaf denna anslagssumma för ett år ej behöft användas icke får för ett annat af kassan tillgodonjutas, och under vilkor, att delegarnes bidrag under tiden utgå utan förändring af deras uti det för kassan nu gällande reglemente bestämda belopp, samt att pensionerna för enkor och barn efter embets- och tjenstemän samt vaktbetjente vid Riksgäldskontoret icke få höjas utöfver en femtedel af den ordinarie lön, hvilken den aflidne delegaren senast vid detta verk innehaft, och för tjenstemäns samt vaktbetjentes vid f. d. Generalassistanskontoret efterlemnade enkor och barn icke utöfver en fjerdedel af det lönebelopp, efter hvilket den för sistnämnda Kontors tjenstemannapersonal stadgade årliga afgift till samma kassa blifvit beräknad och vederbörligen inbetald.

Angående Riksgäldskontorets inkomster och öfriga tillgångar utom lånefordringarne.

§ 32.

De till *Riksgäldskontoret hörande* och dit *anslagna medel* må icke, under någon förevändning eller med hvad vilkor som helst, derifrån ryckas eller användas till andra behof än dem Riksdagen bestämt. Allt förordnande, som deremot strider, vare kraftlöst (68 § Regeringsformen). Och må, vid liqviderande af Riksgäldskontorets fordringar, ackord, utan Riksdagens särskilda samtycke, icke medgifvas.

§ 33.

Riksgäldskontoret eger att emottaga de *medel*, hvilka kunna inflyta vid *försäljning* af *Kronan tillhöriga hus i städerna;* hvarifrån dock undantagas auktionsmedlen för sådana hus, som äro inköpta för Kongl. Flottans i Karlskrona behof eller för allmänna magasinsinrättningens räkning, så vida ej dessa medel blifvit af Rikets Ständer eller Riksdagen för särskildt ändamål anvisade.

§ 34.

Sedan 1877 års Riksdag, i fråga om bergverkstiondens upphörande, beslutat, bland annat, att, med undantag tills vidare för *Sala silfververk* och *Höganäs*

stenkolsverk, alla öfriga verk, som nu äro förpligtade till bergverkstiondes utgörande, från och med år 1878 befrias från dylik tionde, dock hvad nedannämnda verk angår med följande vilkor och förbehåll:

a) för *Tunabergs kopparverk,* att dess egare inom 1878 års slut antingen till Kronan afstår all rätt till Tunabergs bergslags allmänning eller ock efter fulla värdet, sådant det vid behörig uppskattning kan varda bestämdt, till Riksgäldskontoret erlägger lösen för den del af allmänningen, som, sedan de till skogsfång derifrån berättigade hemman och lägenheter erhållit mot denna förmån svarande skogsmark, kan verket tillkomma;

b) för *Riddarhytte eller Skilå kopparverk,* att all den lindring i räntan, som $8^7/_{10}$ mantal under samma verk lagda hemman såsom bergslagsfrihet åtnjuta, från och med 1878 kommer att upphöra, samt att egaren till verket inom nämnda års slut till Riksgäldskontoret inbetalar den på kopparverket belöpande hälft af skilnaden emellan uppskattningsvärdet å de hemman, som bildats af de under både Riddarhytte koppar- och jernverk till skatte försålda Ramshytte- och Skinnskattebergs allmänningar, eller 7,331 kronor 25 öre, och den för samma allmänningar erlagda skatteköpeskilling, 84 kronor 8 öre, med 3,623 kronor 58 öre;

c) för *Löfås silfververk,* att egarne af detta verk före 1878 års slut till Riksgäldskontoret inbetala löseskilling för den af verket utgående afrad med 11,344 kronor 60 öre; och

d) för *Dylta svafvel-, vitriol- och rödfärgsverk,* att egaren af detta verk likaledes före 1878 års utgång till Riksgäldskontoret inbetalar löseskilling för den af detta verk utgående afrad med 13,958 kronor 40 öre;

samt med rätt i öfrigt för bergverken att komma i åtnjutande af befrielsen från tionden från och med det år, under hvilket de uppfylt de ofvan nämnda vilkor och förbehåll, som för vissa bland dem blifvit för sådan befrielse bestämda; så eger Riksgäldskontoret att mottaga de belopp, hvilka till följd af ofvan nämnda vilkor komma att till Riksgäldskontoret inbetalas.

§ 35.

Om Kongl. Statskontoret erhåller större *behållningar* å sina räkningar i Riksbanken än som för de löpande statsutgifternas bestridande anses erforderliga, eger Riksgäldskontoret att i afräkning å Riksgäldskontoret tillkommande anslag eller på de återbetalningsvilkor, som af Fullmäktige medgifvas, sådana *behållningar* af Kongl. Statskontoret till *förvaltning mottaga.*

§ 36.

Från Kongl. Statskontoret eger Riksgäldskontoret att, i mån af behof, under åren 1886 och 1887 utbekomma de i hvartdera årets riksstat till utgående från

Riksgäldskontoret förslagsvis uppförda anslag till *riksdags-*, *kyrkomötes-* och *revisionskostnader*, *aflöningar*, *annuiteter* och *räntor*, efter afdrag af till Riksgäldskontoret ingående ränte- och kapitalbetalningar; börande i den liqvid, som enligt § 48 skall för det sistförflutna året i Riksgäldskontoret med statsverket upprättas, Kongl. Statskontoret påföras eller godtgöras det belopp, hvarmed de till Riksgäldskontoret inbetalda förenämnda anslag må hafva understigit eller öfverskjutit den summa, hvarmed berörde utgifter, efter frånräknande af omförmälda afdrag, i verkligheten från Riksgäldskontoret utgått.

§ 37.

Sedan ett särskildt anslag för skogsväsendet vid 1869 års riksdag blifvit på riksstaten under sjunde hufvudtiteln uppfördt, bör, enligt Riksdagens i sammanhang dermed fattade beslut, återstoden utaf *Skogsplanteringskassans* behållning från Kongl. Statskontoret till Riksgäldskontoret öfverlemnas.

§ 38.

Som Riksdagen år 1877 medgifvit, att de medel, som influtit eller hädanefter influta för försäljning, jemlikt Kongl. brefvet den 29 Maj 1874, af åtskilliga *mindre kronolägenheter* och enligt Riksdagens skrifvelse den 11 förutgångna Maj skola af Statskontoret levereras till Riksgäldskontoret att der särskildt bokföras, intill dess Riksdagen fattat beslut om deras användande till inköp af *skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark*, må, i den mån tillfällen sig yppa till inköp af dylik mark, hvilka af Kongl. Maj:t pröfvas vara fördelaktiga och hvartill medel icke kunna beredas från det till skogsväsendet anvisade reservationsanslag, få för sådant ändamål af Kongl. Maj:t disponeras, åligger det Riksgäldskontoret att, uppå Kongl. Maj:ts reqvisition, samma medel utbetala.

§ 39.

I öfverensstämmelse med Riksdagens beslut i fråga om begagnandet af de för *undsättningar* vid *missväxter* eller *felslagna skördar* afsedda medel, intill dess desamma behöfva för sagda ändamål användas, skola dessa medel, till den del de icke äro för anvisade utbetalningar erforderliga, öfverlemnas till Riksgäldskontoret; hvaremot det åligger Riksgäldskontoret att sådana mottagna medel enligt Kongl. Maj:ts föreskrift Kongl. Statskontoret uppå dess reqvisitioner tillhandahålla.

§ 40.

(Angående Riksgäldskontorets upplåning; hvarom Utskottet framdeles kommer att afgifva förslag).

§ 41.

Då obligationer och räntekuponger för de af Riksgäldskontoret upptagna lån icke varda inom den för deras inlösande bestämda *preskriptionstid* hos Riksgäldskontoret företedda, skola de medel, hvilka för infriandet af sådana obligationer och räntekuponger innestå hos de för lånen afsatta liqvidations- och amortissementsfonder, öfverföras till Riksgäldskontorets allmänna kassa, för att till fyllande af Kontorets öfriga behof kunna användas.

§ 42.

De till Riksgäldskontoret influtna medel eller aflemnade behållningar, äfvensom de för jernvägsbyggnaderna upplånta medel samt detta verks öfriga kontanta tillgångar skola, så vidt och så länge de icke behöfva användas för samma verk åliggande utbetalningar, hållas *allmänna rörelsen till handa och göras räntebärande* genom deras insättning mot ränta i Riksbanken, efter öfverenskommelse med Fullmäktige i nämnda bank, eller ock genom desammas utlåning på sätt, som Fullmäktige i Riksgäldskontoret anse innefatta full säkerhet; egande Fullmäktige jemväl att för sådana medel uppköpa antagliga obligationer eller andra förbindelser, som anses kunna utan svårighet och kapitalförlust vid inträffande behof föryttras. Vid utlåning skola Riksgäldskontorets räntebärande obligationer såsom hypotek åtnjuta företräde framför hvarje annan erbjuden säkerhet. Utlåningstiden, lånesummans förhållande till hypoteket samt den ränta, hvilken för ifrågavarande lån skall till Riksgäldskontoret erläggas, må, med afseende å så väl penningeställningen som säkerhetens beskaffenhet, af Fullmäktige bestämmas.

§ 43.

För bestridande af Riksgäldskontoret åliggande betalningar eger detta verk att begagna ett *kreditiv i Riksbanken* till belopp af högst en million fem hundra tusen kronor; börande i afseende på kreditivets begagnande de uti bankoreglementet derom meddelade föreskrifter lända till efterrättelse.

§ 44.

(Angår Riksgäldskontorets upplåning; hvarom Utskottet framdeles kommer att afgifva förslag).

§ 45.

De medel, som inflyta å s. k. *statslånefondens utestående fordringar*, skola, efter afdrag af nödiga förvaltningsutgifter, till Riksgäldskontoret aflemnas.

Angående Fullmäktige tillhörande särskilda åligganden och uppdrag.

§ 66.

Fullmäktige skola minst en gång hvarje år *granska* Kassörens och Kamrerarens anteckningsböcker jemte Ombudsmannens diarium samt *genomgå* och *inventera* de under Kassörens och Kamrerarens vård befintliga låne- och säkerhetsmed flere handlingar.

§ 67.

En gång hvarje år böra Fullmäktige anställa *besigtning* å det till lokal för *Riksgäldskontoret* anvisade *hus* samt detta verks *inventarier*. Likaledes bör *besigtning* årligen af Fullmäktige anställas å *Riksdagens hus*, hvilket jemväl står under deras vård och inseende.

Dessutom har Riksdagen uppdragit åt Fullmäktige att låta tillse, det icke allenast värde å de inom Riksdagens hus befintliga möbler och andra inventarier finnes uti inventarieförteckningen upptaget, utan ock att inköpspris på de möbler och inventarier, som hädanefter anskaffas, uti inventarieförteckningen utsättes, jemte tiden, då inköpet egt rum, äfvensom att, vid skeende kasseringar af obrukbara eller obehöfliga inventarier, desamma varda utur inventarieförteckningen afförda, med anteckning af det pris, hvartill desamma vid möjligen skeende försäljning blifvit föryttrade.

§ 68.

Under de tider, då Riksdagen icke är församlad, må *lediga rum* och *lägenheter* inom *Riksdagens hus* af Fullmäktige *hyresfritt upplåtas* för tillfälligt begagnande ej allenast af de komitéer och revisioner, som kunna varda af Kongl. Maj:t sammankallade och för hvilkas sammanträden erforderliga lokaler inom kronans hus här i hufvudstaden icke finnas att tillgå, utan äfven af allmänna embetsmyndigheter, som antingen af särskild anledning icke kunna för någon tid begagna åt dem anvisade embetsrum eller också sakna egen lokal, äfvensom för andra, allmänt gagn afseende ändamål; egande Fullmäktige vid hvarje sådan upplåtelse föreskrifva de vilkor, som Fullmäktige för de upplåtna rummens samt möblernas och inventariernas noggranna och omsorgsfulla vårdande finna nödvändiga. Dylik upplåtelse bör alltid upphöra så tidigt före Riksdagens sammankomst, att rummen och inventarierna derförinnan kunna vara försatta i ordnadt och fullständigt skick samt, om så erfordras, reparerade.

§ 69.

(Angår fonden för nytt riksdagshus; och kommer Utskottet framdeles att härom afgifva förslag).

§ 70.

Då *Revisorerne* öfver stats-, banko- och riksgäldsverken sammanträda, skola *Fullmäktige* till dem afgifva *berättelse* om *Riksgäldskontorets ställning* och *förvaltning* under den tid, som Revisorernes granskning kommer att omfatta.

Dessutom skola Fullmäktige vid nästa riksdags början till Riksdagen afgifva och till Stats-Utskottet aflemna *berättelse* för hela den tid, som förflutit sedan Fullmäktiges berättelse till nuvarande Riksdag afgafs.

§ 71.

Efter hvarje revisions slut skola Fullmäktige, på sätt de för Revisorerne utfärdade instruktioner innehålla, föranstalta om *tryckning* och *utdelning* med allmänna tidningarne af *Revisorernes* angående stats- och riksgäldsverken afgifna och Fullmäktige *tillstälda* berättelser jemte dertill hörande förklaringar, hvilka handlingar äfven genom Fullmäktiges försorg böra till näst derefter sammanträdande Revisorer och Riksdag öfverlemnas.

§ 72.

Före nästkommande riksdags början böra Fullmäktige:

a) föranstalta om *upphandling* af det för tryckningen af Riksdagens protokoll med dertill hörande bihang under samma riksdag erforderliga *papper* och, med behörigt iakttagande af de i sådant afseende meddelade föreskrifter, låta upprätta kontrakt angående verkställighet af så väl *protokollets* som *bihangets tryckning;*

b) upprätta *kontrakt* om tillhandahållande, under riksdagens lopp, af de *skrifmaterialier* och *öfriga effekter*, som för Riksdagens behof kunde erfordras;

c) låta komplettera och iståndsätta *inventariepersedlarne* i Riksdagens hus.

Vid *verkställigheten* häraf iakttages, att anbud, genom kungörelser i allmänna tidningarne, infordras af dem, som kunna vara hugade att tillhandahålla och leverera berörda effekter eller besörja omförmälda trycknings- med flere arbeten.

För öfrigt ega Fullmäktige att utse någon bland Riksgäldskontorets tjenstemän, som bör ej allenast före och under riksdagen mottaga, vårda och efter vederbörliga reqvisitioner *utlemna* de upphandlade *effekterna* samt ombesörja de under riksdagens fortgång ifrågakommande *ytterligare uppköp*, äfvensom erforderliga reparationer å inventariepersedlarne, utan ock vid hvarje kalenderårs slut upprätta och afgifva fullständig redovisning för alla dessa af honom mottagna effekter.

§ 73.

Som 1882 års Riksdag medgifvit, att de delar af Kongl. Maj:ts och kronans tomter N:is 1 och 11 samt af *Riksgäldskontorets tomt N:o 12 i qvarteret Riddarholmen,* som ligga mellan sammanbindningsbanan och Riddarholmskanalen och i areal utgöra 14,071 qvadratfot, må, jemte den öster om sammanbindningsbanan belägna del af den så kallade Hebbeska fideikommisstomten, utgörande 8,750 qvadratfot, till Stockholms stad med eganderätt öfverlåtas mot vederlag till kronan *dels* af områden inom qvarteren Röda Berget under N:is 4 och 28 samt Blomsterlöken under N:o 1 om tillsammans 68,500 qvadratfot, och *dels* af 6,020 qvadratfot utaf Barnhusträdgårdsgatan, hvilka af sammanbindningsbanan upptagits, ega Fullmäktige vidtaga de åtgärder, som för verkställighet af den sålunda medgifna öfverlåtelsen, i hvad den afser Riksgäldskontorets tomtdel, kunna på Fullmäktige ankomma.

§ 74.

Som, enligt de af Kongl. Maj:t för *Strömsholms nya kanalbolag* den 27 Mars 1863 faststälda regler, kanaldirektionens förvaltning och kanalverkets räkenskaper

skola hvartannat år granskas utaf två *revisorer*, af hvilka den *ene* bör utses af Fullmäktige i Riksgäldskontoret, så skola Fullmäktige för hvarje revision välja en person att uti berörda revisionsförrättning deltaga. Jemväl skola Fullmäktige, i enlighet med de af Kongl. Maj:t för *Dalslands kanalaktiebolag* den 7 April 1865 och för *Kinda kanals aktiebolag* den 4 September 1874 i nåder fastställda bolagsordningar, årligen utse en *revisor* att granska hvartdera af dessa bolags förvaltning och räkenskaper.

§ 75.

Då de *bolag*, som för *jernvägsanläggningars utförande* från Riksgäldskontoret utbekommit beviljade låneunderstöd, uti sina med Kongl. Maj:t och kronan afslutade kontrakt medgifvit staten att genom ombud, som Kongl. Maj:t utser, deltaga i de årliga *revisionerna* af bolagets förvaltning och räkenskaper, samt berättelserna om dessa revisioner skola till Kongl. Civildepartementet insändas, böra Fullmäktige efter erhållen del af dessa berättelser taga under öfvervägande, huru vida några åtgärder erfordras för bevarande af Riksgäldskontorets rätt och säkerhet för de utgifna lånens fortsatta liqviderande.

§ 76.

Uti *Allmänna hypoteksbankens* styrelse bör en *ledamot*, som skall vara vice ordförande, utses af Fullmäktige i Riksgäldskontoret. Likaså utses af Fullmäktige till deltagande i den årliga revisionen af Hypoteksbankens förvaltning och räkenskaper en *revisor*, som vid revisionen förer ordet. Dessutom böra Fullmäktige utse ett *ombud* vid den allmänna ordinarie sammankomst, som mellan Hypoteksbankens delegare skall ega rum hvarje år efter afslutad revision.

§ 77.

Fullmäktige i Riksgäldskontoret skola bland sig utse en ledamot i *Postsparbankens* styrelse.

§ 78.

I enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 9 September 1881 angående förnyadt reglemente och bolagsordning för aktiebolaget *sågverksegarnes garantiförening* skola Fullmäktige, för granskning af nämnda bolags räkenskaper och förvaltning, utse en revisor, som är ordförande i revisionen; äfvensom Fullmäktige

skola utse ett ombud att innehafva en af nycklarne till den kassakista, hvari de såsom garantifond för bolaget utfärdade statsobligationer förvaras.

§ 79.

Riksdagen har år 1881 åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret uppdragit att låta genom lämplig person, enligt af Fullmäktige fastställdt formulär och med iakttagande af de föreskrifter i öfrigt, Fullmäktige kunna finna skäl meddela, utarbeta samt att öfvervaka upprättandet af ett alfabetiskt ordnadt *sakregister till Rikets Ständers protokoll med bihang för tiden från och med år 1809 till och med år 1866*, börande dels detta register, så vidt sådant med hänsyn till anordningen af de tryckta riksdagshandlingarne låter sig göra, blifva gemensamt för alla de ifrågavarande riksdagarne och omfatta hänvisningar till samtliga riksdagshandlingar med undantag af de protokollsutdrag, som blifvit öfverlemnade från det ena ståndet till det andra, dels ock de i registret intagna sakrubriker vara så specifika, att registret lemnar lätt och tydlig vägledning och tillika angifver de särskilda ärenden, som i samma Kongl. proposition eller utlåtande må förekomma.

Efter det sistlidna års Riksdag bemyndigat Fullmäktige att, för fortsättande af nämnda arbete, för år 1886 af förslagsanslaget till riksdagskostnader använda fem tusen kronor, har innevarande års Riksdag bemyndigat Fullmäktige att, för arbetets vidare fortsättande, af samma förslagsanslag för nästkommande år använda ytterligare fem tusen kronor.

§ 80.

Öfverinseendet öfver *Riksdagens bibliotek*, för hvilket stadgar blifvit af 1882 års Riksdag fastställda, tillkommer Fullmäktige i Riksgäldskontoret; och skola Fullmäktige bland sig utse en inspektor för utöfvande af den närmaste tillsynen öfver biblioteket.

§ 81.

Gemensamt med Fullmäktige i Riksbanken skola *Riksgäldskontorets Fullmäktige:*

a) afgifva sitt underdåniga *yttrande* och *råd* till Kongl. Maj:t i fråga om den *ort*, der Riksdag bör *samlas*, i de fall, då fiendens framträngande eller pest eller andra lika vigtiga hinder göra riksdags hållande i hufvudstaden omöjligt eller för Riksdagens frihet och säkerhet vådligt (50 § Regeringsformen);

b) efter stadgade grunder uppgöra och utfärda *ny Bevillningsförordning*, i den händelse att vid riksdags slut bevillningens hela belopp är bestämdt, men Kamrarne icke hunnit om fördelningen deraf blifva ense (109 § Regeringsformen);

c) uti *justitieombudsmansembetet* genast insätta den man, som blifvit utsedd till efterträdare åt justitieombudsmannen, i fall denne mellan riksdagarne afsäger sig det erhållna förtroendet eller med döden afgår, äfvensom utvälja annan behörig man i stället för justitieombudsmannens utsedde efterträdare, derest äfven han mellan riksdagarne afsäger sig förtroendet, eller i justitieombudsmansembetet insättes eller med döden afgår (98 § Regeringsformen);

d) för framtida uppsigten och kontrollen öfver *Göta kanals* vidmakthållande utse och välja ej mindre en person för att såsom *ledamot* å Bankens och Riksgäldskontorets vägnar inträda i *direktionen* öfver nämnda kanal, än ock ett ombud att å samma verks vägnar deltaga i *revisionerna* af kanalens räkenskaper; skolande valet till ledamot i direktionen förnyas hvarje år, och till ombud vid revisionerna före desammas början; dock må förut härtill utsedde personer kunna återväljas.

Vid Fullmäktiges i Banken och Riksgäldskontoret gemensamma sammanträden böra, så vidt beslut skall kunna fattas, *fem* af Fullmäktige i hvartdera verket vara tillstädes.

§ 82.

Vid de tillfällen, då *riksdagsmäns fullmakter* granskas af chefen för Justitiedepartementet eller den person, Konungen i hans ställe förordnat, skola tre bland Fullmäktige i Riksgäldskontoret vara tillstädes.

§ 83.

(Motsvarande stadgande i nu gällande reglemente innehåller sistlidne års Riksdags föreskrift för Riksgäldskontoret att, för den händelse Kongl. Maj:t förordnar om upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva egna banksedlar å tio kronor, tillhandahålla Riksbanken svenska statens obligationer eller deremot svarande valuta i guld intill ett belopp af högst sju millioner kronor; och kommer Utskottet att framdeles afgifva förslag i fråga om sådant reglements-stadgande.)

Angående pensioneringen af Riksgäldskontorets betjening.

§ 97.

Pensionerna för *tjenstemännen* samt *vaktbetjeningen* vid Riksgäldskontoret bestämmas efter desses vid afskedstagandet innehafvande *löner*.

§ 98.

Tjensteman eller vaktmästare, som uppnått *sjuttio* års ålder, eller under *femtio* år varit i allmän tjenst, är vid afskedstagandet berättigad att erhålla en *hela lönen motsvarande pension*. Samma pension kan jemväl tillerkännas den tjensteman eller vaktmästare, som fylt *sextiofem* och i allmän tjenst tillbragt *fyratio* år, så vida behörigen styrkt är, att han befinner sig i ett sjukligt eller försvagadt tillstånd.

§ 99.

Den tjensteman eller vaktmästare, som, efter att hafva uppnått en ålder af ***sextio år, anhåller om afsked,*** må, derest han varit i allmän tjenst omkring ***fyratio*** år, komma i åtnjutande af pension till ett belopp, som motsvarar tre fjerdedelar utaf hans senast innehafda lön. Innan tjensteman eller vaktmästare, uppnått sextio lefnads- och omkring fyratio tjenstår, kan, endast i händelse af bevislig oförmåga till vidare tjenstgöring, pension vid afskedstagandet honom tilldelas. I sådant fall lämpas densamma efter tjenståren ensamt på det sätt, att för hvarje dylikt år, som brister i nyss nämnda antal, afdrages en fyrationdedel från ett tre fjerdedelar af lönen motsvarande pensionsbelopp. Men för den, som fylt fyratio tjenstår och sextio lefnadsår, ökas deremot detta pensionsbelopp med en fyrationdedel af lönen för hvarje öfverskjutande tjenstår, eller med en sextiondedel af lönen för hvarje lefnadsår, om ett sådant beräkningssätt finnes för afskedssökande mera förmånligt.

§ 100.

Då sådant för göromålens säkra och skyndsamma gång finnes oundgängligen nödigt, kunna Fullmäktige på *pensionsstat förflytta* tjensteman, som af *ohjelpligt sjukdomstillstånd* eller *afgjord oförmögenhet* är förhindrad att vidare gagna verket, oaktadt han sig ej om afsked anmält. I sådant fall ega Fullmäktige att, efter omständigheterna, antingen tillägga tjenstemannen hela lönen i pension, ehvad de föreskrifna lefnads- och tjenståren äro uppnådda eller icke, eller ock

tillämpa de grunder för pensionens bestämmande, som i näst föregående paragraf äro faststälda.

Derest åter *vaktmästare* förr, än han uppnått den för *pensions* erhållande bestämda lefnadsålder och tjenstetid, skulle genom sjuklighet eller af annan orsak blifva *oförmögen* att sina tjensteskyldigheter vidare fullgöra, ega Fullmäktige att, efter noggrann pröfning af de i hvarje fall förekommande omständigheter och förhållanden, vid hans afskedande tilldela honom en årlig pension, uppgående till högst två tredjedelar af lönen.

---

§ 101.

Några tillförene meddelade och mot det nu utfärdade reglementet *stridande stadganden*, angående Riksgäldskontorets förvaltning och dermed gemenskap egande ämnen, få icke vidare åberopas och tillämpas.

Aflöningsstat för Riksgäldskontorets tjenstemän och vaktbetjening.

	Lön.		Tjenstgörings-penningar.		Summa.	
1 Sekreterare, som tillika är ombudsman	4,400	—	1,600*	—	6,000	—
1 Kassör	4,400	—	1,600	—	6,000	—
1 Kamrerare	4,000	—	1,600	—	5,600	—
1 Revisor	2,500	—	800	—	3,300	—
1 Kassabokhållare	2,500	—	800	—	3,300	—
1 Lånebokhållare	2,000	—	800	—	2,800	—
1 Registrator och Kanslist	1,500	—	900	—	2,400	—
1 Kammarskrifvare	1,500	—	600	—	2,100	—
1 Förste Vaktmästare	700	—	100	—	800	—
1 Vaktmästare	600	—	100	—	700	—
1 Vaktmästare	600	—	100	—	700	—
1 Vaktmästare	600	—	100	—	700	—
Summa kronor	25,300	—	9,100	—	34,400	—

* Så länge Sekreteraren innehar fri bostad, utgå tjenstgöringspenningarne med endast 600 kronor; dock så att, vid afdrag i följd af tjenstledighet, detsamma, med tillämpning af de för sådant fall gifna bestämmelser, sker för hela beloppet af tjenstgöringspenningarne från aflöningsbeloppet i dess helhet.

Tillägg: För Revisorn, Bokhållarne, Registratorn och Kanslisten samt Kammarskrifvaren kan, då de icke innehafva annan tjenstebefattning, lönen efter fem års tjenstgöring inom graden förhöjas med .... Kronor 500: —

samt för Revisorn och Bokhållarne, efter tio års tjenstgöring inom graden, med ytterligare .... » 500: —

För vaktbetjeningen kan aflöningen efter fem års ordinarie tjenst och derunder ådagalagdt välförhållande höjas, lönen med... » 100: —
och tjenstgöringspenningarne med .... » 100: —

Vaktbetjeningen åtnjuter fri bostad med nödig vedbrand. Skulle denna förmån komma att för vaktmästarne eller någon af dem upphöra, äro de berättigade att i stället såsom tjenstgöringspenningar uppbära 200 kronor hvar.

Vid tillämpningen af denna aflöningsstat iakttages derjemte följande:

1:o) De med hvarje befattning förenade tjenstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid tjenstens innehafvare verkligen tjenstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit från tjenstgöringen befriad, utgå till den, som tjensten förrättat; dock må Fullmäktige kunna medgifva den tjensteman eller vaktbetjent, som af sjukdom hindras från bestridande af sin tjenst, att uppbära de för samma tjenst anvisade tjenstgöringspenningar eller någon del deraf.

2:o) För bestridande af tjenstgöringen under semester ega Fullmäktige att anvisa till extra ordinarie tjenstemän arfvoden, beräknade efter ett tusen kronor för år.

3:o) Innehafvare af lön enligt förestående stat äro underkastade den vidsträcktare tjenstgöringsskyldighet eller den jemkning i åligganden, som kan varda stadgad, och böra de fullmakter eller konstitutorial, som för Riksgäldskontorets tjenstemän utfärdas, innefatta förbehåll om deras skyldighet att åtaga sig de nya eller förändrade göromål, som kunna dem åläggas.

Indragningsstat vid Riksgäldskontoret.

Kommissarien *Herman Husberg*	4,400	—
Notarien *August Neyber*	3,000	—
Kontorsskrifvaren *Adolf Wilhelm Sandsjö*	1,500	—
Kontorsskrifvaren *Axel Adolf Stridsberg*	1,500	—
Kammardrängen *Per Fredrik Rydqvist*	575	—
Summa kronor	10,975	—

Pensionsstat vid Riksgäldskontoret.

Förre Registratorn och Arkivarien *Claes Otto Vougt*	1,417	50
Förre Ombudsmannen *Leontius Hallman*	1,500	—
Aflidne Sekreteraren i Riksgäldskontoret *Carl Gustaf Stuarts* enka *Maria Lovisa Stuart,* född *Koschell*	800	—
Aflidne Notarien *Fr. Bergmans* ogifta dotter *Fredrika Bergman*	225	—
Summa kronor	3,942	50

Anmärkning: Ofvanstående pensioner indragas vid innehafvarens frånfälle och äfven dessförinnan, så vida de för pensionernas utgående stadgade vilkor upphöra.

Stockholm, tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1886.

N:o 60.

Ank. till Riksd. Kansli den 3 Maj 1886, kl. 12 midd.

Utlåtande, angående beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster.

(I. A.)

Sedan de inom Riksdagen väckta förslag, rörande nedsättning i de på viss jord hvilande grunskatter, öfver hvilka förslag Stats-Utskottet afgifvit särskildt utlåtande, blifvit af Riksdagen afgjorda, har Utskottet till behandling förehaft Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof i hvad densamma rörer beräkningen af statsverkets inkomster; och får Utskottet, jemlikt 53 § Regeringsformen och 39 § Riksdagsordningen, för Riksdagen härmed uppgifva och föreslå de belopp, hvartill de ordinarie inkomsterna under nästkommande statsregleringsperiod för närvarande anses kunna upptagas.

Med hänvisande till den utredning beträffande beräkningen af hvarje särskild inkomsttitel, som i det den Kongl. propositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 11 Januari innevarande år finnes meddelad, får Utskottet här nedan omförmäla de inkomsttitlar, öfver hvilka särskildt yttrande ansetts böra afgifvas.

Grundskatt. Då de vid innevarande riksdag framstälda förslag om ytterligare nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter genom Kamrarnes skiljaktiga beslut förfallit, torde denna inkomsttitel böra uppföras med det af Kongl. Maj:t föreslagna belopp.

Kyrkotionde. Ett inom Riksdagen väckt förslag om afskrifning af en del af kyrkotionden är af Riksdagen afslaget; hvadan anledning icke finnes till ändring i det af Kongl. Maj:t för berörda inkomsttitel beräknade belopp.

Telegrafmedel. Denna inkomsttitel, som i 1886 års riksstat upptages till 1,330,000 kronor, är för år 1887 af Kongl. Maj:t beräknad till 1,300,000 kronor. Den beräknade minskningen är, enligt hvad i förenämnda statsrådsprotokoll öfver finansärenden meddelats, föranledd dels af konkurrensen med enskilda telefonledningar och dels af de vid sistlidet års i Berlin hållna telegrafkonferens beslutade förändringar i tarifferna för den europeiska telegrafkorrespendensen; och saknar Utskottet anledning att föreslå ett frångående från hvad Kongl. Maj:t i detta hänseende föreslagit.

Jernvägstrafikmedel. Enligt hvad i ofvanberörda statsrådsprotokoll omförmäles, hade, då, sedan frakttaxa för statens jernvägar senast bestämdes, landtmannaprodukter och framför allt spanmål högst betydligt sjunkit i pris och en nedsättning i de nu gällande fraktsatserna för berörda artiklar möjligen borde deraf föranledas samt, med hänsyn till den tryckta ställning, hvarunder flera andra industrigrenar inom landet för närvarande arbeta, det borde tagas i öfvervägande, huruvida icke äfven för andra artiklar lindring i fraktafgifter skulle kunna åstadkommas, Kongl. Maj:t den 18 sistlidne December anbefalt Styrelsen för statens jernvägstrafik att skyndsamt verkställa utredning härom samt derefter inkomma med utlåtande i ämnet. Under antagande således att, till lättnad för jordbruket och öfrig inhemsk industri, en nedsättning för vissa artiklar komme att ega rum i frakttaxorna å statens jernvägar, hade, efter hvad i statsrådsprotokollet vidare meddelas, äfven om en dylik nedsättning med säkerhet kunde antagas framkalla en ökad trafik och således näppeligen borde kunna föranleda, i stort sedt, någon minskad afkastning af jernvägarne, försigtigheten synts fordra, att man för första tiden af en nedsatt frakttaxas tillämpning beräknade nettobehållningen af jernvägstrafiken lägre än eljest; och hade af denna anledning den i Statskontorets berättelse angående statsverkets inkomster, enligt uppgift från Styrelsen för statens jernvägstrafik, upptagna siffran för *jernvägstrafikmedel* blifvit sänkt med 1,000,000 kronor, och denna inkomsttitel således upptagits endast till 6,000,000 kronor.

Enligt den vid Statskontorets omförmälda skrifvelse fogade tabell, litt. b, utgjorde jernvägstrafikmedlen för år

1882	kronor	7,800,000: —
1883	»	7,300,000: —
1884	»	7,000,000: —

och enligt en af Styrelsen för statens jernvägstrafik afgifven, bland Riksdagens ledamöter utdelad summarisk redogörelse öfver jernvägstrafiken för år 1885 hafva berörda, till Statskontoret levererade medel för sistnämnda år uppgått till 7,000,000 kronor.

Då, efter hvad i åberopade statsrådsprotokoll meddelas, en välbehöflig

omarbetning af frakttarifferna för statens jernvägar förestår och i sammanhang härmed en nedsättning i nu gällande fraktsatser för vissa artiklar möjligen kommer att ega rum, har Utskottet, med särskild hänsyn dertill att trafikinkomsterna under de senare åren nedgått, icke ansett sig böra föreslå, att jernvägstrafikmedlen beräknas högre än till det af Kongl. Maj:t upptagna belopp, eller 6,000,000 kronor.

Med afseende å hvad sålunda förekommit får Utskottet, som icke haft något att erinra emot den af Kongl. Maj:t föreslagna beräkningen af statsverkets nedannämnda ordinarie inkomster, föreslå,

1:o) att statsverkets *ordinarie inkomster* för år 1887 må beräknas på följande sätt:

Grundskatt	kronor	4,097,000: —
Kyrkotionde	»	250,000: —
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	»	320,000: —
Trosspassevolansafgift	»	26,000: —
Tillfälliga rotevakansafgifter	»	63,000: —
Soldatvakansafgift	»	106,000: —
Båtsmansvakansafgift	»	183,000: —
Arrendemedel	»	3,150,000: —
Bergverkstionde	»	12,000: —
Mantalspenningar	»	650,000: —
Bötesmedel	»	270,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	25,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,200,000: —
Telegrafmedel	»	1,300,000: —
Jernvägstrafikmedel	»	6,000,000: —
Skogsmedel	»	1,600,000: —
Extra uppbörd	»	90,000: —
	Summa kronor	19,342,000: —

I propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t i sammanhang med beräkningen af förenämnda inkomster äfvensom de extra ordinarie inkomsterna, eller *bevillningarna*, rörande hvilkas belopp det icke tillkommer Utskottet att ingå i pröfning, hemstält, att af *Riksbankens vinst* för år 1885 måtte anvisas 1,300,000 kronor för statsverkets behof, att utbetalas vid den tid under år 1887, som af Riksdagen komme att bestämmas. Denna Kongl. Maj:ts framställning är afslagen af Riksdagen, som, efter det

Banko-Utskottet afgifvit utlåtande i ämnet, beslutat, att Riksbankens vinst för nästlidna år skall i sin helhet för Riksbankens räkning bibehållas.

Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att såsom tillgång till förevarande statsreglering må beräknas och användas *öfverskott å statsregleringarna* för år 1884 och föregående år, utgörande 8,153,000 kronor; och då Utskottet icke haft något att deremot erinra, får Utskottet hemställa,

2:o) att Kongl. Maj:ts omförmälda förslag måtte af Riksdagen bifallas.

Slutligen är i sammanhang med inkomstberäkningen af Kongl. Maj:t föreslaget, att såsom tillgång till statsregleringen äfven må upptagas och beräknas *öfverskott från postverket,* 1,800,000 kronor. Jemväl detta förslag anser sig Utskottet böra biträda; hvadan Utskottet hemställer,

3:o) att hvad Kongl. Maj:t i sistnämnda hänseende föreslagit måtte vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 3 Maj 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Tabell öfver statsverkets ordinarie inkomster.

Statskontoret beräknat för år 1887. Kronor.	ö.		Stats-Utskottets förslag för år 1887. Kronor.	ö.
4,097,000	—	Grundskatt	4,097,000	—
250,000	—	Kyrkotionde	250,000	—
320,000	—	Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	320,000	—
26,000	—	Trosspassevolansafgift	26,000	—
63,000	—	Tillfälliga rotevakansafgifter	63,000	—
106,000	—	Soldatvakansafgift	106,000	—
183,000	—	Båtsmansvakansafgift	183,000	—
3,150,000	—	Arrendemedel	3,150,000	—
12,000	—	Bergverkstionde	12,000	—
650,000	—	Mantalspenningar	650,000	—
270,000	—	Bötesmedel	270,000	—
25,000	—	Kontrollstämpelmedel	25,000	—
1,200,000	—	Fyr- och båkmedel	1,200,000	—
1,300,000	—	Telegrafmedel	1,300,000	—
7,000,000	—	Jernvägstrafikmedel	6,000,000	—
1,600,000	—	Skogsmedel	1,600,000	—
90,000	—	Extra uppbörd	90,000	—
20,342,000	—	Summa	19,342,000	—

N:o 61.

Ankom till Riksd. Kansli den 3 Maj 1886, kl. 12 midd.

Memorial, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande nedsättning af annuiteterna å de till vissa enskilda jernvägsaktiebolag lemnade låneunderstöd af statsmedel.

(R. A.)

Uti väckta motioner hade inom Första Kammaren Herr *R. Törnebladh,* med hvilken åtskilliga ledamöter instämt, samt inom Andra Kammaren Herr *A. J. Lyth,* med hvilken jemväl åtskilliga ledamöter instämt, föreslagit att å de till jernvägarne Vislanda—Bolmen, Hultsfred—Vestervik, Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo, Visby—Hemse, Varberg—Borås, Krylbo—Borlänge, Karlskrona—Vexiö, Krylbo—Norberg, Upsala—Margretehill och Ludvika—Kihl lemnade låneunderstöd af statsmedel måtte från och med 1887 beräknas en annuitet af 5 procent, af hvilken annuitet först skulle godtgöras $4\frac{1}{2}$ procent ränta å oguldna kapitalbeloppet, och återstoden utgöra amortering.

I sitt öfver detta förslag afgifna Utlåtande N:o 52 hade Stats-Utskottet hemstält, att Riksdagen, med anledning af Herrar Törnebladhs och Lyths förevarande motioner, måtte medgifva att de enskilda jernvägsaktiebolag, hvilka erhållit lån ur de af 1871 och 1876 årens Riksdagar beviljade anslag till låneunderstöd för enskilda jernvägar, måtte, om de sådant önskade och före utgången af innevarande år derom hos Fullmäktige i Riksgäldskontoret gjorde anmälan, återbetala sin skuld till Riksgäldskontoret på sådant sätt, att annuiteten, utan rubbning af öfriga för lånet gällande bestämmelser, för tiden från och med nästkommande år beräknades till 5 procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först skulle godtgöras ränta efter fyra

och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgöra afbetalning derå; dock under vilkor att de jernvägsaktiebolag, hvilka häraf sig begagnade, skulle vara underkastade de jemkningar i erhållna koncessionsvilkor eller andra af Kongl. Maj:t för dem gifna bestämmelser, hvilka Kongl. Maj:t, ur statens och det allmännas synpunkt samt för åstadkommande af närmare öfverensstämmelse med de under senare tid gifna koncessioner, kunde finna skäl att föreskrifva och före den 1 nästkommande December delgifva bolagens styrelser; samt att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anmäla ofvanberörda beslut, med anhållan tillika, att Kongl. Maj:t täcktes i de fall, då med anledning af detsamma jemkning i ofvan antydt hänseende af Kongl. Maj:t beslötes, och för den händelse att något bolag skulle hafva vägrat underkasta sig dylik jemkning och i följd deraf ej egde åtnjuta den medgifna annuitetsnedsättningen, före innevarande års slut gifva sådant Fullmäktige i Riksgäldskontoret tillkänna.

Denna Utskottets hemställan har af Första Kammaren bifallits, men af Andra Kammaren afslagits; och Utskottet får i anledning häraf för frågans afgörande medelst gemensam omröstning föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen, med anledning af Herrar Törnebladhs och Lyths motioner, medgifver, att de enskilda jernvägsaktiebolag, hvilka erhållit lån ur de af 1871 och 1876 årens Riksdagar beviljade anslag till låneunderstöd för enskilda jernvägar, må, om de sådant önska och före utgången af innevarande år derom hos Fullmäktige i Riksgäldskontoret göra anmälan, återbetala sin skuld till Riksgäldskontoret på sådant sätt, att annuiteten, utan rubbning af öfriga för lånet gällande bestämmelser, för tiden från och med nästkommande år beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fyra och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgör afbetalning derå; dock under vilkor att de jernvägsaktiebolag, hvilka häraf sig begagna, skola vara underkastade de jemkningar i erhållna koncessionsvilkor eller andra af Kongl. Maj:t för dem gifna bestämmelser, hvilka Kongl. Maj:t, ur statens och det allmännas synpunkt samt för åstadkommande af närmare öfverensstämmelse med de under senare tid gifna koncessioner, må finna skäl att föreskrifva och före den 1 nästkommande December delgifva bolagens styrelser; samt

att Riksdagen hos Kongl. Maj:t anmäler ofvanberörda beslut, med anhållan tillika, att Kongl. Maj:t täcktes i de fall, då med anledning af detsamma jemkning i ofvan antydt hänseende af Kongl. Maj:t beslutas, och för den händelse att något bolag skulle hafva vägrat underkasta sig dylik jemkning och i följd deraf ej ega åtnjuta den medgifna annuitetsnedsättningen,

före innevarande års slut gifva sådant Fullmäktige i Riksgäldskontoret till känna, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, hafva Herrar Törnebladhs och Lyths ofvanberörda motioner blifvit af Riksdagen afslagna.»

Stockholm den 3 Maj 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

af Herrar *A. P. Danielson,* vice Talmannen *L. O. Larsson, S. Nilsson, N. Petersson, O. B. Olsson och Joh. Jonson.*

N:o 62.

Ank. till Riksd. Kansli den 3 Maj 1886, kl. 12 midd.

Memorial, med anledning af en Riksdagen erbjuden gåfva af åtskilliga byster och medaljonger af riksdagsmän.

(R. A.)

I en den 18 sistlidne Mars till Fullmäktige i Riksgäldskontoret ingifven skrift har Skulptören *Sven Anderson*, med förmälan, att han under en följd af år varit sysselsatt med sträfvandet att med tillhjelp af den plastiska konsten åt efterverlden förvara de karakteristiska dragen af män, som på ett mera verksamt sätt deltagit i det fosterländska arbetet, anhållit att få såsom gåfva till svenska Riksdagen åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret öfverlemna 47 stycken å en skriften bifogad förteckning upptagna dels byster, dels medaljonger af riksdagsmän samt framdeles flere, för att förvaras såsom Riksdagen eller Fullmäktige kunna finna lämpligt.

Fullmäktige hafva till Stats-Utskottet öfverlemnat berörda skrift och förteckning, för den åtgärd, hvartill förhållandet kunde föranleda.

Utskottet anser Skulptören Andersons omförmälda sträfvande värdt erkännande och den erbjudna gåfvan böra af Riksdagen mottagas; men då Riksdagen ej sjelf lärer kunna gå i författning om bysternas och medaljongernas mottagande och förvarande, föranlåtes Utskottet häraf hemställa,

att Riksdagen må åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret uppdraga att å Riksdagens vägnar mottaga och på lämpligt sätt förvara de byster och medaljonger af nuvarande

eller förutvarande ledamöter af Riksdagen, hvilka blifvit af Skulptören Sven Anderson såsom gåfva till Riksdagen erbjudna.

Stockholm den 3 Maj 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Herrar *H. P. P. Tamm* och *S. Nilsson* hafva begärt få antecknadt, att de ej inom Utskottet deltagit i detta ärendes behandling.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 63.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 Maj 1886, kl. 2 e. m.

Memorial, angående statsregleringen för år 1887.

(R. A.)

Sedan icke allenast beloppen af de utaf innevarande Riksdag beviljade anslag — utom i fråga om Kongl. Maj:ts förslag beträffande ersättning af vissa kostnader för rustningar af flottans fartyg m. m., afsättning till fonden för nytt riksdagshus, afsättning för inlösen af skattefrälseräntor m. m., samt förstärkande af statsverkets kassaförlagsfond — blifvit af Riksdagen bestämda, utan ock de summor blifvit faststälda, hvartill så väl statsverkets ordinarie inkomster som tull-, post- och stämpelmedlen, bevillningsafgifterna för särskilda förmåner och rättigheter, bränvinstillverkningsskatten och hvitbetssockertillverkningsafgiften för år 1887 skola beräknas, äfvensom beslut af Riksdagen fattats angående användande för statsregleringen af vissa andra, här nedan omförmälda tillgångar, får Utskottet, jemlikt 39 § Riksdagsordningen, för Riksdagen framlägga resultatet af statsregleringen jemte den Utskottet åliggande utredning af Riksgäldskontorets behof.

Härvid har Utskottet dock först att afgifva yttrande öfver Kongl. Maj:ts ofvanberörda förslag, äfvensom i fråga om sättet för vissa anslags anvisande samt anskaffande af medel dertill.

I statsverkspropositionen har Kongl. Maj:t föreslagit, att till ersättande af vissa under sistlidet års vår *förskottsvis bestridda kostnader för rustningar af flottans fartyg och andra åtgärder, med syfte att i händelse af fredsbrott mellan främmande makter upprätthålla Sveriges neutralitet,* 376,000 kronor måtte i 1887 års stat utom hufvudtitlarne uppföras.

Af det vid statsverkspropositionen fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 11 Januari innevarande år (sid. 39—42) inhemtas, att ifrågavarande utgifter och anskaffningar utgöra:

för åtskilliga anbefalda, genom Marinförvaltningens försorg vidtagna, i åberopade statsrådsprotokollet närmare specificerade större rustningar och dermed sammanhang egande åtgärder	kronor	258,631: 11
för åtskilliga genom chefen för fortifikationen utförda försvarsanläggningar vid Fårösund	»	45,854: 99
för förbrukade elektriska kablar	»	72,152: 50
	Summa kronor	376,638: 60

eller i jemnt tal 376,000 kronor, hvilken af oförutsedda behof föranledda utgift funnits icke skäligen böra belasta femte hufvudtiteln, till följd hvaraf till dess ersättande erforderligt anslag utom hufvudtiteln af Kongl. Maj:t äskats.

Utskottet har ej något att erinra vid hvad sålunda föreslagits, utan hemställer,

1:o

att till ersättande af vissa under sistlidet års vår förskottsvis bestridda kostnader för rustningar af flottans fartyg och andra åtgärder, med syfte att i händelse af fredsbrott mellan främmande makter upprätthålla Sveriges neutralitet, 376,000 kronor må, på sätt Kongl. Maj:t begärt, i 1887 års stat utom hufvudtitlarne uppföras.

Vidare har Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit Riksdagen att till *fonden för nytt riksdagshus* afsätta 900,000 kronor.

Till denna fond, hvars tillgångar af Riksgäldskontoret förvaltas, hafva hittills blifvit anvisade 1,484,500 kronor, deraf 900,000 kronor å riksstaten för år 1885 och 584,500 å riksstaten för innevarande år. Fullmäktige i Riksgäldskontoret hafva i sin till innevarande Riksdag afgifna berättelse upplyst, att å de för år 1885 anvisade 900,000 kronor uppkommit en ränte- och kapitalvinst under samma år af 43,221 kronor 99 öre, så att fondens behållning vid 1885 års slut utgjorde 943,221 kronor 99 öre, samt att de för innevarande år anvisade 584,500 kronor redan under sistlidne Januari månad till Riksgäldskontoret levererats och, likasom de under år 1885 afsatta medel, förräntats genom inköp för fondens räkning af svenska statsobligationer.

Då, på sätt Herr Statsministern och Chefen för Finansdepartementet till statsrådsprotokollet anfört, fonden naturligtvis behöfver vinna en högst betydlig ytterligare tillväxt för att motsvara sitt ändamål, hemställer Utskottet,

2:o

att Riksdagen må till fonden för nytt riksdagshus afsätta ett belopp af 900,000 kronor, som bör under år 1887 af Statskontoret till Riksgäldskontoret öfverlemnas och af Riksgäldskontoret för fondens räkning förräntas.

Kongl. Maj:t har jemväl i statsverkspropositionen föreslagit Riksdagen att *för inlösen af skattefrälseräntor m. m.* afsätta 800,000 kronor.

Till stöd för detta förslag har Herr Statsministern och Chefen för Finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t den 11 Januari innevarande år anfört:

»Under den 11 September sistlidet år har Eders Kongl. Maj:t, i öfverenstämmelse med den vid sistlidne riksdag bifallna nådiga propositionen i ämnet, utfärdat bestämmelser derom, att skattefrälseräntor, kronotionde, som innehafves under enskild eganderätt, samt arbets- och hofveriskyldighet till skattesåld kronoegendom må, i mån som vederbörande egare derom framställa anbud, för statsverkets räkning efter bestämda grunder inlösas, hvarjemte Statskontoret erhållit befallning att af under händer varande medel förskjuta de belopp, som för utskyldernas eller besvärens inlösande kunna ifrågakomma att af statsmedel gäldas, samt för hvarje år anmäla förskotten till ersättande af Riksdagen. Vid det tillfälle, då jag inför Eders Kongl. Maj:t förordade aflåtande till Riksdagen af den nådiga framställningen i ämnet, yttrade jag, att statens utgift för utskyldernas inlösen, hvilken beräknades närma sig fyra millioner kronor, borde fördelas på flera års budgeter, och är det af denna anledning jag nu, ehuru hittills ingen anmälan om verkstäld dylik inlösen från Statskontoret skett, anser det vara synnerligen lämpligt att börja afsätta medel för detta ändamål, hvartill tillfälle nu erbjuder sig i de befintliga öfverskotten.»

Den sålunda föreslagna medelafsättningen är, enligt hvad Utskottet inhemtat, af behofvet påkallad och synnerligen välbetänkt. Utskottet hemställer derför,

3:o

att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, å riksstaten för år 1887 för inlösen af skattefrälseräntor m. m. afsätta 800,000 kronor.

Vidare har Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit, att Riksdagen må, *till förstärkande af statsverkets kassaförlagsfond,* anvisa 431,000 kronor, utgörande det af Kongl. Maj:t beräknade öfverskottet å riksstaten, sedan de till fonden för nytt riksdagshus och till inlösen af skattefrälseräntor afsedda belopp frånräknats. Vid detta ärendes föredragning har Herr Statsministern och Chefen för Finansdepartementet erinrat, hurusom statsverkets kassaförlagsfond, med inberäkning af det vid 1885 års riksdag anvisade belopp, komme att vid slutet af innevarande år 1886 uppgå till 11,139,207 kronor 27 öre, hvadan densamma, under förutsättning af bifall till Kongl. Maj:ts nu gjorda förslag, skulle vid 1887 års slut bestiga sig till 11,570,207 kronor 27 öre. Vid flera föregående tillfällen hade Departementschefen inför Kongl. Maj:t närmare utvecklat vigten af att låta, i den mån statsverkets tillgångar dertill beredde tillfälle, afsättningarne till kassaförlagsfonden fortgå, intill dess denna fond nådde ett belopp af åtminstone 15 millioner kronor. Herr Departementschefen kunde derför inskränka sig att till stöd för den nu föreslagna ytterligare afsättningen åberopa de skäl, som legat till grund för de framställningar i detta afseende, hvilka under de senare åren blifvit af Kongl. Maj:t gjorda och af Riksdagen bifallna.

I sammanhang med detta Kongl. Maj:ts förslag har Utskottet behandlat en af Herr *J. Mankell* inom Första Kammaren väckt motion (N:o 30), i hvilken hemstälts, att den af Kongl. Maj:t under år 1887 föreslagna afsättningen af 431,000 kronor till statsverkets kassaförslagsfond icke måtte ega rum; äfvensom att, för händelse af framtida brist i denna fond, en kredit till fyllande af det felande beloppet måtte öppnas för Statskontoret hos Riksgäldskontoret, samt att i öfverensstämmelse dermed sistnämnda kontors reglemente måtte ändras.

I sin till stöd för berörda förslag gjorda framställning fäster motionären uppmärksamheten derpå, att kassaförlagsfonden komme att vid innevarande års slut uppgå till 11,139,207 kronor 27 öre och till detta belopp blifvit förstärkt från 4,985,638 kronor 27 öre genom de afsättningar, som under åren 1882—1886 till densamma blifvit gjorda.

För sin del måste motionären anse fondens vidare förstärkande mindre behöfligt. Sedan år 1874, då statsregleringens öfverskott sista gången till-

godofördes Riksgäldskontoret, hade kassaförlagsfonden, såsom af en motionen bifogad bilaga delvis framginge, endast en kortare tid, nemligen under de sista månaderna af år 1879 och de första af år 1880, haft behof af så stort belopp, som i statsverkspropositionen angåfves. Och de förhållanden, under hvilka detta skedde, vore af den beskaffenhet, att det med skäl torde kunna antagas, att blott ringa sannolikhet förefunnes för deras återkommande, hvadan denna företeelse måste betraktas såsom ett undantag.

I samma mån, som grundskatterna afskrefves, borde äfven nämnda maximum af 15 millioner minskas med ett motsvarande belopp. Detta måste följaktligen ske redan innevarande år. Och skulle dessa skatter helt och hållet försvinna, minskades maximibeloppet med icke mindre än 6 millioner, för så vidt man finge antaga att de ersattes med sådana inkomster, som under finansåret verkligen inlöpte, hvilket ju vore troligt.

Emellertid erkänner motionären att det *före* denna totala afskrifning möjligen undantagsvis kunde inträffa, att fonden behöfde ett belopp, som låge mellan de redan befintliga 11 millionerna och de 15, minskade med den första grundskatteafskrifningens belopp. Under senare år hade man likvisst kunnat fylla behofvet med de öfverskott på statsinkomsterna, som under föregående år influtit och hvilka blifvit reserverade för ett kommande års statsreglering, vanligtvis dock först trenne år senare, t. ex. 1884 års öfverskott först för 1887 års statsreglering och 1885 års först för 1888 års o. s. v. Den stora försigtighet, med hvilken inkomsterna för nästkommande års statsreglering på senare tider beräknats, innebure en borgen för att dylika öfverskott sannolikt städse skulle förefinnas, i hvilket fall ju icke någon ytterligare förstärkning af fonden behöfdes.

Men äfven om det mindre troliga inträffade, att brist i fonden undantagsvis skulle förekomma, syntes denna föga sannolika eventualitet lätteligen kunna mötas på ett vida lämpligare sätt än genom afsättandet af medel, som beröfvades statsregleringen eller undandroges skattelindringars åvägabringande.

Statskontoret öfverlemnade för närvarande de medel, som det för tillfället icke behöfde använda, mot uppsägning på viss dag eller inom en månad till Riksgäldskontoret, som kunde göra medlen för sig fruktbringande. När Riksgäldskontoret sålunda af dessa medel å ena sidan kunde draga vinst, föreföllе det motionären vida enklare och beqvämare, att det å andra sidan ikläddes skyldighet att, för händelse af brist i förlagsfonden, af under handen hafvande medel anskaffa det tillfälligtvis felande beloppet mot återbetalningsskyldighet, så fort Statskontoret dertill blefve iståndsatt, än att förlagsfonden ytterligare förstärktes, och sålunda betydliga medel undandroges Riksdagens disposition för vigtigare ändamål. Motionären hade för sin del alltid ansett olämpligt och stridande mot sunda finansiella grundsatser, att fonder eller

kassor bildades för ändamål, som på annat sätt lättare kunde fyllas. Hans mening vore således, att inga vidare afsättningar borde ske till kassaförlagsfonden, utan att i stället hos Riksgäldskontoret en kredit för Statskontoret skulle öppnas för fyllande af den brist, hvaruti det tillfälligtvis och säkerligen mycket sällan syntes kunna råka i afseende på sitt kassaförlag. Enligt hvad motionären hört uppgifvas, vore ett dylikt tillvägagående vanligt i England och Frankrike. Och hos oss ansåge motionären förhållandena för närvarande vara sådana, att alla medel, som icke oundgängligen behöfdes till statsregleringen, borde disponeras för skattelindringar.

Hvad nu först beträffar motionärens förslag, att, för händelse af framtida brist i kassaförlagsfonden, en kredit till fyllande af det felande beloppet måtte öppnas för Statskontoret hos Riksgäldskontoret, tillåter Utskottet sig i minnet återkalla, att Riksdagen år 1876, med bifall till Stats-Utskottets hemställan i dess Memorial N:o 85, i Riksgäldskontorets reglemente införde ett stadgande af följande innehåll:

»I händelse under löpande året skulle visa sig, att Statskontorets inkomster äro otillräckliga för bestridande af dess utgifter, åligger det Riksgäldskontoret att, sedan Kongl. Maj:t uppå Statskontorets underdåniga anmälan pröfvat behofvet för dess fyllande, tillhandahålla Statskontoret det belopp, Kongl. Maj:t för sådant ändamål finner för godt bestämma; dock med förbindelse för Statskontoret att, så snart dess tillgångar det medgifva, återgälda hvad Riksgäldskontoret sålunda förskjutit.»

Samma stadgande har sedermera intagits i alla efter år 1876 för Riksgäldskontoret utfärdade reglementen och äfven, på sätt den vid Herr Mankells motion fogade tabell närmare utvisar, vunnit en ganska vidsträckt tillämpning, i det att de belopp, Riksgäldskontoret på grund deraf till Statskontoret utbetalt, vid ett tillfälle, i November månad år 1879, uppgått till ej mindre än 16,500,000 kronor. Det har ock (se § 44 af nu gällande reglemente) i följd häraf funnits nödigt bemyndiga Riksgäldskontoret att, för beredande af tillgång till erforderlig kassaförstärkning åt Statskontoret, i mån af behof, upplåna medel mot Riksgäldskontorets obligationer i svenskt mynt.

Då Utskottet i sitt denna dag afgifna Memorial N:o 64 föreslår bibehållande i det nya reglementet för Riksgäldskontoret af ett stadgande (§ 16) af lika lydelse med det här ofvan intagna och åberopade, samt detta stadgande synes till fullo uppfylla syftet af motionärens framställning i denna del af hans motion, anser Utskottet sig härmed hafva besvarat motionen i hvad den rörer öppnande af en kredit för Statskontoret hos Riksgäldskontoret.

I fråga åter om ytterligare afsättning till kassaförlagsfonden, kan Utkottet ej dela motionärens åsigt. Att en dylik fond under de senare åren

ej visat sig behöflig till hela det belopp, den nu innehar, beror helt och hållet deraf, att Statskontoret under samma tid haft till sitt förfogande betydliga öfverskott från föregående statsregleringar, men Utskottet kan ingalunda, såsom motionären, antaga, att dylika öfverskott sannolikt städse skola förefinnas. När åter öfverskott kunna af Statskontoret disponeras, inträffar intet annat än att dylika öfverskott eller motsvarande, obegagnad del af kassaförlagsfonden öfverlemnas till Riksgäldskontoret för att, för statsverkets räkning och till minskning af dess utgifter, förvaltas. Om nu en kassaförlagsfond af tillräcklig storlek ej finnes och samtidigt ej heller tillräckliga öfverskott stå till Statskontorets förfogande, skulle visserligen fortfarande såsom tillförene de erforderliga medlen kunna från Riksgäldskontoret erhållas på sätt motionären angifvit, men vid tider, då statsverket ej har några öfverskott, har Riksgäldskontoret i regeln ej heller några räntefria medel till sitt förfogande, och fyllandet genom Riksgäldskontorets försorg af statsverkets behof skulle då ej heller kunna ega rum utan en ränteutgift, som ju vid anordningars vidtagande för ett sådant fall helst torde böra undvikas. Det må vara sant att ett förfaringssätt, något liknande det af motionären förordade, eger rum i flera främmande länder, men vida fördelaktigare torde det dock vara att hafva så ställdt, att upplåning för bestridande af löpande statsbehof ej må behöfva ega rum, och det är hos Sveriges finansförvaltning en egenskap, som synes böra väl bevaras, att sväfvande skuld endast undantagsvis kan förekomma.

Utan tvifvel inverkar, såsom motionären erinrat, den år 1885 beslutade nedsättningen i grundskatterna på det belopp, hvartill kassaförlagsfonden kan beräknas behöfva uppgå, men äfven efter ett i öfverensstämmelse härmed gjordt afdrag från det antagna minimibeloppet af 15,000,000 kronor qvarstår behofvet af ytterligare afsättningar till fonden.

Om Riksdagen bifaller Utskottets här nedan gjorda förslag, att 500,000 kronor af 1887 års anslag till stambanan Sollefteå—Skorped—Vännäs anvisas å riksstaten, blir det emellertid ej möjligt att nu till fonden afsätta hela det af Kongl. Maj:t föreslagna belopp, utan endast 237,000 kronor, hvarigenom fonden vid 1887 års slut skulle komma att uppgå till 11,376,207 kronor 27 öre.

Utskottet hemställer,

4:o

att Riksdagen må, till förstärkande af statsverkets kassaförlagsfond, å riksstaten för år 1887 anvisa 237,000 kronor.

Redan i sitt Utlåtande N:o 40 punkten B), angående anslag till en stambana genom öfre Norrland, uttalade Utskottet den åsigt, att upplåningen till denna nya stambana borde så vidt möjligt inskränkas samt att de medel, som för anläggningen erfordrades, borde till en del, i mån af tillgång, anvisas till utgående å riksstaten.

I öfverensstämmelse härmed, och då statsverkets ställning lemnar tillgång till bestridande utan upplåning af hälften, eller 500,000 kronor, af det beviljade anslaget till stambanan Sollefteå—Skorped—Vännäs, anser Utskottet detta belopp kunna och böra å riksstaten utom hufvudtitlarne utgå; hvaremot upplåning lärer erfordras för beredande af tillgång till såväl andra hälften af nyssnämnda anslag som ock anslagen för nästkommande år till stambanan Bräcke—Sollefteå och jernvägen Hudiksvall—Ljusdal, äfvensom låneunderstöden för samma år ur fonden för enskilda jernvägar och till Göteborgs—Hallands jernvägsaktiebolag.

Utskottet hemställer alltså,

5:o

a) att 500,000 kronor af 1887 års anslag till stambanan Sollefteå—Skorped—Vännäs må anvisas till utgående å riksstaten utom hufvudtitlarne; och

b) att återstående 500,000 kronor af 1887 års anslag till stambanan Sollefteå—Skorped—Vännäs samt de af Riksdagen beviljade och till utgående år 1887 anvisade anslagsbelopp å 750,000 kronor till arbetena å stambanan mellan Bräcke och Sollefteå, å 2,350,300 kronor till inköp af jernvägen mellan Hudiksvall och Näsviken samt dess ombyggnad till bredspårig, utsträckande till norra stambanan vid Ljusdal och förseende med rörlig materiel, å 1,000,000 kronor till låneunderstöd ur 1886 års fond för lån åt enskilda jernvägar samt å 1,034,000 kronor till lån åt Göteborgs—Hallands jernvägsaktiebolag må till utgående från Riksgäldskontoret anvisas, att enligt Kongl. Maj:ts disposition utbetalas, och Riksgäldskontoret bemyndigas att medelst försäljning af obligationer, tillhörande 1875 eller 1886 års lån, i mån af behof bereda erforderlig tillgång till förenämnda belopps utbetalning.

Under förutsättning af bifall till hvad Utskottet här ofvan föreslagit, och om i öfrigt några på statsregleringen inverkande beslut icke vidare

varda af innevarande Riksdag fattade, skulle, *utan* inberäkning bland inkomsterna af bevillning af fast egendom samt af inkomst, statsregleringen för år 1887 utfalla sålunda:

Tillgångar och inkomster:

Öfverskott å statsregleringarne för år 1884 och föregående år (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 60)		kronor	8,153,000: —
Statsverkets *ordinarie* inkomster (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 60)		»	19,342,000: —
Statsverkets *extra ordinarie* inkomster eller bevillningar (Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 17):			
Tullmedlen .... kronor	29,000,000: —		
Postmedlen .... »	6,235,000: —		
Bevillningsafgifterna för särskilda förmåner och rättigheter .... »	300,000: —		
Stämpelmedlen .... »	3,300,000: —		
Bränvinstillverkningsskatten .... »	13,000,000: —		
Hvitbetssockertillverkningsafgiften .... »	200,000: —	»	52,035,000: —
Öfverskott från postverket (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 60)		»	1,800,000: —
hvadan tillgångarne och inkomsterna för 1887, med undantag af bevillningen af fast egendom samt af inkomst, uppgå till		kronor	81,330,000: —

Utgifter:

De på *ordinarie* stat uppförda utgifterna hafva blifvit bestämda till följande belopp:

Första hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 5)	kronor	1,338,000: —
Andra hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 6)	»	3,814,667: —
	Transport	5,152,667: —

Transport kronor		5,152,667: —	
Tredje hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 7 och Memorial N:o 28)	»	613,800: —	
Fjerde hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 8 samt Memorial N:o 39)	»	19,643,800: —	
Femte hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 9 samt Memorial N:o 41)	»	5,980,400: —	
Sjette hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 10 och Memorial N:o 32)	»	4,648,854: —	
Sjunde hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 11 och Memorial N:o 43)	»	14,311,900: —	
Åttonde hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 12 samt Memorial N:o 56)	»	11,065,589: —	
Nionde hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtanden N:is 13 och 13 a samt Memorial N:o 44)	»	2,629,600: —	64,046,610: —
De extra ordinarie utgifter, som blifvit för år 1887 anvisade att utgå från Statskontoret, utgöra:			
Andra hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 6)	»	84,333: —	
Tredje hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 7)	»	4,500: —	
Fjerde hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 8 samt Memorial N:is 39 och 42)	»	1,442,400: —	
Femte hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 9 och Memorial N:o 41)	»	964,200: —	
Sjette hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtanden N:is 4 och 10)	»	1,689,846: —	
Sjunde hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 11)	»	157,500: —	
Transport kronor		4,342,779: —	64,046,610: —

Transport kronor		4,342,779: —	64,046,610: —
Åttonde hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtanden N:is 12 och 12 a samt Memorial N:o 56)	»	1,797,611: —	
Nionde hufvudtiteln (Stats-Utskottets Utlåtande N:o 13)	»	900,000: —	7,040,390: —
		kronor	71,087,000: —
Hvartill komma *dels,* utom hufvudtitlarne:			
om Utskottets i punkten 1:o här ofvan gjorda förslag bifalles,			
till ersättning af vissa kostnader för rustningar af flottans fartyg och andra åtgärder för neutralitetens upprätthållande	»	376,000: —	
enligt den af Riksdagen bifallna punkten 36:o mom. b) af Utskottets Utlåtande N:o 10,			
till ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar ..	»	500,000: —	
samt, om Utskottets i punkten 5:o mom. a) här ofvan gjorda förslag bifalles,			
till påbörjandet af stambanan Sollefteå—Skorped—Vännäs (utom det till utgående från Riksgäldskontoret anvisade lika belopp..	»	500,000: —	1,376,000: —
dels, till utgående från Riksgäldskontoret, riksdags- och revisionskostnader, aflöningar, annuiteter och räntor, efter afdrag af till Riksgäldskontoret ingående ränte- och kapitalbetalningar	»	—— —	10,430,000: —
dels, om Utskottets här ofvan gjorda förslag i punkterna 2:o, 3:o och 4:o bifallas,			
afsättning till fonden för nytt riksdagshus			900,000: —
afsättning till inlösen af skattefrälseräntor m. m.			800,000: —
		Transport kronor	84,593,000: —

	Transport kronor	84,593,000: —
och till förstärkande af statsverkets kassaförlagsfond		237,000: —
	Summa kronor	84,830,000: —
hvilket utgiftsbelopp med	»	3,500,000: —
öfverstiger summan af de här ofvan angifna tillgångarne och inkomsterna, bland hvilka bevillning af fast egendom samt af inkomst ej beräknats ...	kronor	81,330,000: —

Utskottet hemställer alltså,

6:o

att Riksdagen må för år 1887 åtaga sig en bevillning af fast egendom samt af inkomst till belopp af tre millioner femhundratusen kronor; samt

7:o

att Bevillnings-Utskottet må erhålla uppdrag att föreslå sättet, huru nämnda bevillning bör utgå.

Sistlidna års Riksdag beslöt, med bifall till Stats-Utskottets hemställan i dess Utlåtande N:o 53, att vid statsregleringen för innevarande år de i Rikets Ständers skrifvelse den 12 Maj 1841 angifna grunder i afseende å dispositionen af besparingarne å hufvudtitlarne fortfarande skulle blifva gällande.

Då beslut i omförmälda hänseende äfven lärer vara erforderligt för den statsreglering, som nu verkställes, får Utskottet, med hänvisning till den utredning i ämnet, som förekommer i 1885 års Stats-Utskotts ofvan åberopade utlåtande, hemställa,

8:o

att Riksdagen må besluta, att vid statsregleringen för nästkommande år de i Rikets Ständers skrifvelse den 12 Maj 1841 angifna grunder i afseende å dispositionen af besparingarne å hufvudtitlarne fortfarande skola blifva gällande.

Till närmare upplysning om så väl innehållet af riksstaten för år 1887, sådan den blifvit af Utskottet förslagsvis upprättad, som ock Riksgäldskontorets inkomster och utgifter till 1887 års slut, jemväl sådana de

blifvit af Utskottet beräknade, får Utskottet hänvisa till hosföljande bilagor N:is 1, 2 och 3.

Enligt bilagorna N:is 2 och 3, innefattande förslagsberäkningar öfver Riksgäldskontorets inkomster och utgifter från och med den 29 nästlidne April till nästkommande års slut, utgöra Riksgäldskontorets *utgifter:*

för tiden från och med den 29 nästlidne April till innevarande års slut	kronor	52,314,699: 31.
samt under år 1887	»	19,467,780: —
Summa	kronor	71,782,479: 31.

Riksgäldskontorets *inkomster* åter hafva upptagits till:

under år 1886, nu befintlig behållning inberäknad,	kronor	56,543,551: 16.
och under år 1887	»	19,467,780: —
Summa	kronor	76,011,331: 16.

Inkomsterna och tillgångarne öfverstiga således utgifterna med ett belopp af 4,228,851 kronor 85 öre, utgörande Riksgäldskontorets beräknade behållning vid 1887 års slut.

Stockholm den 10 Maj 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Bil.

Riksstat

Tillgångar och Inkomster.			Kronor.	ö.
Öfverskott å statsregleringarne för år 1884 och föregående år			8,153,000	—
Statsverkets inkomster:				
Ordinarie inkomster		19,342,000: —		
Bevillningar:				
Tullmedel	29,000,000: —			
Postmedel	6,235,000: —			
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	300,000: —			
Stämpelmedel	3,300,000: —			
Bränvinstillverkningsskatt	13,000,000: —			
Hvitbetssockertillverkningsafgift	200,000: —			
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	3,500,000: —	55,535,000: —	74,877,000	—
Öfverskott från postverket			1,800,000	—
Transport			84,830,000	—

N:o 1.

för år 1887.

Utgifter.

	Ordinarie.	Extra.	Summa.	Kronor.	ö.
Att utgå från Statskontoret:					
Första hufvudtiteln	1,338,000: —	—— —	1,338,000: —		
Andra dito	3,814,667: —	84,333: —	3,899,000: —		
Tredje dito	613,800: —	4,500: —	618,300: —		
Fjerde dito	19,643,800: —	1,442,400: —	21,086,200: —		
Femte dito	5,980,400: —	964,200: —	6,944,600: —		
Sjette dito	4,648,854: —	1,689,846: —	6,338,700: —		
Sjunde dito	14,311,900: —	157,500: —	14,469,400: —		
Åttonde dito	11,065,589: —	1,797,611: —	12,863,200: —		
Nionde dito	2,629,600: —	900,000: —	3,529,600: —		
Utom hufvudtitlarne:					
Till ersättning af vissa kostnader för rustningar af flottans fartyg och andra åtgärder för neutralitetens upprätthållande	—— —	376,000: —	376,000: —		
Till ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar ...	—— —	500,000: —	500,000: —		
Till påbörjandet af stambanan Sollefteå—Skorped—Vännäs (utom det till utgående från Riksgäldskontoret anvisade lika belopp)	—— —	500,000: —	500,000: —		
Summa	64,046,610: —	8,416,390: —	—— —	72,463,000	—
			Transport	72,463,000	—

	Kronor.	ö.
Transport	84,830,000	—
Summa kronor	84,830,000	—

		Kronor.	ö.
	Transport	72,463,000	—
Att utgå från Riksgäldskontoret:			
Riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m., *förslagsvis*	614,625: —		
Annuiteter å de fonderade statslånen samt räntor å öfrig statsskuld, *förslagsvis* 12,394,355: — efter afdrag af till Riksgäldskontoret ingående ränte- och kapitalbetalningar, *förslagsvis* 2,578,980: —	9,815,375: —	10,430,000	—
Afsättning till fonden för nytt Riksdagshus		900,000	—
Afsättning till inlösen af skattefrälseräntor, m. m.		800,000	—
Till förstärkande af statsverkets kassaförlagsfond		237,000	—
	Summa kronor	84,830,000	—

Bil.

Förslagsberäkning öfver Riksgäldskontorets Inkomster och

			Kronor.	ö.
Behållning den 29 April enligt Riksgäldskontorets kassaräkning		1,892,216: 47		
Kapitalfordran för tills vidare förräntade medel:				
emot reverser eller depositionsbevis	9,590,000: —			
» uppköpta räntebärande obligationer	1,166,600: —	10,756,600: —		
Förskjutna medel att ersättas af Riksgäldskontorets fonder		40,466: 59	12,689,283	06
Inkomster.				
Kapital- och ränteinbetalningar å till vissa bestämda föremål anvisade låneunderstöd		2,078,000: —		
Afbetalningar å lån till undsättningar inom Kronobergs och Kalmar län i anledning af 1868 års missväxt		1,120: —		
Genom förräntande af innestående behållningar		100,000: —	2,179,120	—
Ersättning af statsverkets medel:				
Enligt riksstaten för år 1886 Riksgäldskontoret tillkommande anslag för bestridande af riksdags- och revisionskostnader, annuiteter och räntor m. m.		10,975,000: —		
efter afdrag af godtgjorda		10,000,000: —	975,000	—
Upplåning:				
för konvertering af 1870 års 5 procent-lån		12,966,700: —		
efter afdrag af redan influtna:				
genom återföring från jernvägshypoteksfonden	170,154: 34			
genom försäljning af återstoden af 1880 års 4 procent-lån	1,150,005: 35			
genom försäljning af 8,000,000 riksmark af 1886 års $3^1/_2$ procent-lån, efter 92 procent, som lemnat	6,542,355: 55	7,862,515: 24		
Kronor		5,104,184: 76		
för konvertering af 1876 års $4^1/_2$ procents-lån		34,347,824: —	39,452,008	76
Transport			55,295,411	82

N:o 2.

Utgifter från och med den 29 April 1886 till samma års slut.

Utgifter.

				Kronor.	ö.
Riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.:					
Riksdags- och revisionskostnader		130,000: —			
Kostnader för Riksdagens hus		5,000: —			
» » » bibliotek		3,102: 54			
Löner, arfvoden och expenser vid Riksgäldskontoret		43,700: —			
Löner å indragnings- och pensionsstat vid dito		9,900: —			
Aflöning och resekostnad m. m. för justitieombudsmannen och hans expedition		17,337: 46	209,040: —		
Annuiteter och räntor:					
Till Hans Maj:t Konungen		300,000: —			
Anslag till ränta och amortissement å nedannämnda fonderade lån:					
1872 års lån	387,598: 43				
1878 » »	444,298: 93				
1880 » »	1,306,502: —				
1886 » »	881,481: 48	3,019,880: 84			
Ränta å medgifven och beräknad upplåning för dels odlingslånefonden och dels det belopp, som för konverteringarne ännu icke kontraherats	70,000: —				
Ränta å gamla 5 procent-lånet, å Konung Karl XIII:s hemgiftskapital samt å Göta kanals reparationsfond	13,138: 20	83,138: 20	3,403,019: 04	3,612,059	04
Återlevererering till Kongl. Statskontoret:					
Till Riksgäldskontorets förvaltning öfverlemnad kassabehållning				8,000,000	—
Köpeskillingar för försålda mindre kronolägenheter				217,198	04
			Transport	11,829,257	08

		Kronor.	ö.
Transport		55,295,411	82
Upplåning för betäckande af motstående utgifter för odlingslånefonden		1,248,139	34
Af förestående ännu icke indragna medel för konverteringarne .... kronor	39,452,008: 76		
komma den 1 nästinstundande Juni att inflyta för kontraherad ytterligare försäljning af 46,000,000 riksmark af 1886 års lån efter 92 procent	37,617,777: 78		
hvarefter den obegagnade lånerätten för konvertering af 1876 års lån utgör	1,834,230: 98		
Summa kronor		56,543,551	16

			Kronor.	ö.
Transport			11,829,257	08
Låneunderstöd för enskilda jernvägar:				
Vid 1881 års riksdag till utgående från Riksgäldskontoret för år 1886 anvisade 1,000,000 kronor, återstoden		941,527: 98		
Vid 1884 års riksdag till Skåne—Hallands och Mellersta Hallands jernvägsaktiebolag för år 1886 anvisade tillhopa		781,836: —	1,723,363	98
Anslag för statens jernvägar:				
Vid 1879 års riksdag till utgående från Riksgäldskontoret anvisadt anslag å högst 4,000,000 kronor för inköp af Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg, återstoden		730: 31		
Vid 1883 års riksdag till utgående under år 1886 anvisade medel, 247,000 kronor, för jernvägen Kihlafors—Stugsundet, d:o		137,000: —		
Vid 1884 års riksdag till utgående under år 1886 anvisade medel, 2,154,000 kronor, för inköp och ombyggnad af jernvägen Sundsvall—Torpshammar, d:o		220,884: 60		
Vid 1885 års riksdag till utgående under år 1886 anvisade medel för fortsättning af arbetena å stambanan Bräcke—Sollefteå, 2,000,000 kronor, återstoden	1,127,500: —			
För jernvägens mellan Hudiksvall och Näsviken inköp, ombyggnad till bredspårig och utsträckande till norra stambanan vid Ljusdal, 2,000,000 kronor, återstoden	1,680,000: —	2,807,500: —	3,166,114	91
Vid 1883 års riksdag anvisade medel till understödjande af odling af sanka trakter:				
å 1885 års anslag		522,839: 34		
1886 års anslag	1,000,000: —			
efter afdrag af för sistnämnda år beräknade, till Kongl. Statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån	274,700: —	725,300: —	1,248,139	34
För inlösen af uppsagda 4 ½ procent-obligationer af 1876 års statslån			34,347,824	—
Beräknad behållning vid 1886 års slut			4,228,851	85
Summa kronor			56,543,551	16

Bil.

Förslagsberäkning öfver Riksgäldskontorets

		Kronor.	ö.
Beräknad behållning vid 1887 års början samt fordringar för tills vidare förräntade medel		4,228,851	85
Inkomster.			
Kapital- och ränteinbetalningar å till vissa bestämda föremål anvisade låneunderstöd	2,477,860: —		
Afbetalningar å lån till undsättningar inom Kronobergs och Kalmar län, i anledning af 1868 års missväxt	1,120: —		
Genom förräntande af innestående behållningar	100,000: —	2,578,980	—
Ersättning af statsverkets medel:			
Motstående för år 1887 upptagna riksdags- och revisionskostnader, aflöningar m. m. äfvensom annuiteter å de fonderade lånen samt räntor å öfrig statsskuld	13,008,980: —		
efter afdrag af den för Riksgäldskontoret under samma tid beräknade inkomst af ränte- och kapitalinbetalningar	2,578,980: —	10,430,000	—
Vid 1886 års riksdag medgifven upplåning för statens jernvägsanläggningar och låneunderstöd för enskilda jernvägar		5,634,300	—
Upplåning till betäckande af motstående för år 1887 beräknade utgift för odlingslånefonden		824,500	—
Transport		23,696,631	85

N:o 3.

Inkomster och Utgifter år 1887.

				Kronor.	ö.
Utgifter.					
Riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.:					
Riksdags- och revisionskostnader		500,000: —			
Kostnader för Riksdagens hus		12,000: —			
» » » bibliotek		2,000: —			
Löner, arfvoden och expenser vid Riksgäldskontoret		62,907: 50			
Löner å indragnings- och pensionsstat vid dito		14,917: 50			
Aflöning, resekostnad och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition		22,800: —	614,625: —		
Annuiteter och räntor:					
Till Hans Maj:t Konungen		300,000: —			
Anslag till ränta och amortissement å de fonderade lånen:					
1860 års lån emot premieobligationer	293,000: —				
1872 års lån	1,203,860: —				
1875 » »	1,700,000: —				
1878 » »	1,191,328: 97				
1880 » »	5,573,502: —				
1886 » »	1,882,613: 33	11,844,304: 30			
Ränta å medgifven och beräknad, men ännu icke verkstäld upplåning	235,000: —				
Ränta å gamla 5 procent-lånet, å Konung Carl XIII:s hemgiftskapital samt å Göta kanals reparationsfond	15,050: 70	250,050: 70	12,394,355: —	13,008,980	—
			Transport	13,008,980	—

	Kronor.	ö.
Transport	23,696,631	85
Summa kronor	23,696,631	85

		Kronor.	ö.
Transport		13,008,980	—
Vid *1883 års riksdag* till utgående från Riksgäldskontoret år 1887 anvisade medel till understödjande af odling af sanka trakter	1,000,000: —		
efter afdrag af för samma år beräknade, till Kongl. Statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån	175,500: —	824,500	—
Vid *1885 års riksdag* till utgående under år 1887 anvisade medel för jernvägens mellan Hudiksvall och Näsviken inköp, ombyggnad och utsträckning till norra stambanan vid Ljusdal		2,350,300	—
Vid *1886 års riksdag* till utgående från Riksgäldskontoret under år 1887 anvisade medel:			
till arbetena å stambanan mellan Bräcke och Sollefteå	750,000: —		
» påbörjandet af stambanan Sollefteå—Skorped—Vännäs	500,000: —		
låneunderstöd åt Göteborg—Hallands jernvägsaktiebolag	1,034,000: —		
lån ur 1886 års fond till understödjande af enskilda jernvägsanläggningar	1,000,000: —	3,284,000	—
Beräknad behållning vid 1887 års slut		4,228,851	85
Summa kronor		23,696,631	85

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

64.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 Maj 1886, kl. 2 e. m.

Memorial, med förslag till två stadganden i det nya reglementet för Riksgäldskontoret.

(R. A.)

Utskottet får härmed öfverlemna förslag till två med statsregleringen och verkställigheten af de Riksgäldskontoret åliggande utbetalningar gemenskap egande stadganden i det nya reglementet för Riksgäldskontoret, hvilka äro af lika innehåll och lydelse med motsvarande stadganden i det nu gällande, vid sistlidne års riksdag utfärdade reglementet.

Utskottet hemställer,

att de föreslagna stadgandena må af Riksdagen godkännas.

Stockholm den 10 Maj 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

3:o. Med statsregleringen gemenskap egande utgifter.

§ 16.

I händelse under löpande året skulle visa sig, att *Statskontorets inkomster* äro *otillräckliga* för bestridande af dess utgifter, åligger det Riksgäldskontoret att, sedan Kongl. Maj:t, uppå Statskontorets underdåniga anmälan, pröfvat behofvet, för dess fyllande tillhandahålla Statskontoret det belopp, Kongl. Maj:t för sådant ändamål finner för godt bestämma; dock med förbindelse för Statskontoret att, så snart dess tillgångar det medgifva, återgälda hvad Riksgäldskontoret sålunda förskjutit.

§ 44.

Derest sådant för verkställigheten af Riksgäldskontoret åliggande utbetalningar finnes nödvändigt, ega Fullmäktige att anskaffa dertill erforderliga medel genom upplåning mot Riksgäldskontorets skuldförbindelser eller begagnandet af krediter, på vilkor som Fullmäktige ega bestämma; egande Fullmäktige derjemte att, *för beredande af tillgång till erforderlig kassaförstärkning åt Statskontoret*, i mån af behof upplåna medel mot Kontorets obligationer i svenskt mynt, stälda till inlösen antingen efter viss förfallotid eller efter föregången, af Riksgäldskontoret verkstäld uppsägning; varande åt Fullmäktige öfverlemnadt att, med hänsigt till de vid upplåningen sig företeende omständigheter och förhållanden, bestämma räntevilkoren samt fastställa betalningsterminerna för dessa obligationer.

I afseende på öfrig upplåning mot tryckta eller graverade obligationer lemnar Riksdagen särskilda föreskrifter.

Stockholm, tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1886.

N:o 65.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 Maj 1886, kl. 4 e. m.

Memorial, med förslag till åtskilliga stadganden i det nya reglementet för Riksgäldskontoret.

(R. A.)

Utskottet får härmed öfverlemna förslag till åtskilliga stadganden i det nya reglementet för Riksgäldskontoret, hvilka afse: Riksgäldskontorets fordringar för de af dess medel utbetalda eller godtgjorda lån; återstående utgifter till följd af beslut vid föregående riksdagar; under innevarande riksdag på Riksgäldskontoret anvisade utgifter; Riksgäldskontorets upplåning; fonden för nytt riksdagshus; samt Riksdagens uppdrag i afseende å förvarande af åtskilliga byster och medaljonger af riksdagsmän.

I § 3 har tillagts det af Riksdagens bifall till Stats-Utskottets hemställan i dess utlåtande N:o 52 och till Ja-propositionen i dess memorial N:o 61 föranledda stadgande om nedsättning i annuiteterna å de till vissa jernvägsaktiebolag utgifna statslån; hvaremot det ej ansetts behöfligt att nu längre i paragrafen bibehålla anteckning om 1883 års Riksdags beslut i fråga om nedsättning i amorteringsprocenten å samma lån.

I afdelningen "återstående utgifter till följd af beslut vid föregående riksdagar" hafva uteslutits dels föreskriften om anslaget för år 1885 till stambanan Bräcke—Sollefteå, hvilket anslag till fullo lyftats, dels ock bestämmelserna om 1881 års fond till låneunderstöd åt enskilda jernvägar, hvilka hittills måst qvarstå till följd deraf att Södra Dalarnes jernvägsaktiebolag ej lyftat ett ur samma fond bolaget anvisadt belopp af 125,000 kronor, men, sedan bolaget under nästlidne år frånsagt sig sin rätt till detta belopps utbekommande, i följd deraf nu kunnat ur reglementet utgå.

Stadgandena i §§ 14, 15, 16 och 17 grunda sig på Riksdagens bifall till Utskottets hemställan i punkterna I, II, V och III i dess Utlåtande N:o 40 och till Ja-propositionen i dess memorial N:o 45 samt på Riksdagens beslut öfver punkten 5:o mom. b) af Utskottets memorial N:o 63.

I § 40 har uteslutits hvad tillförene der intagits rörande dels 1870 års numera konverterade statslån och dels det af 1884 års Riksdag Riksgäldskontoret gifna, numera fullgjorda låneuppdrag; hvaremot i paragrafen intagits det af innevarande Riksdag, med bifall till punkten 5:o mom. b) af Utskottets memorial N:o 63, Riksgäldskontoret gifna lånebemyndigande.

§§ 69 och 70 äro införda i enlighet med de beslut, Riksdagen fattat med bifall till hvad Utskottet hemstält dels i punkten 2:o af dess memorial N:o 63 och dels i memorialet N:o 62.

De öfriga, här ofvan ej särskildt omförmälda stadgandena äro af lika innehåll med motsvarande bestämmelser i 1885 års reglemente.

Utskottet hemställer,

att de föreslagna stadgandena må af Riksdagen godkännas.

Stockholm den 13 Maj 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

Angående Riksgäldskontorets fordringar för de af dess medel utbetalda eller godtgjorda lån.

§ 3.

Beträffande Riksgäldskontorets *fordringar* för meddelade *lån*, om hvilkas belopp Kontorets böcker och räkenskaper lemna fullständig upplysning och å hvilka, för tiden vid nästlidna års slut, en förteckning jemväl finnes detta reglemente bifogad *(bil. B)*, skola de förbindelser, å hvilka fordringarne sig grunda, jemte föreskrifterna uti äldre reglementen i tillämpliga delar fortfarande tjena till efterrättelse.

Innevarande års Riksdag har medgifvit, att de *enskilda jernvägs-aktiebolag*, hvilka erhållit lån ur de af 1871 och 1876 årens Riksdagar beviljade anslag till låneunderstöd för enskilda jernvägar, må, om de sådant önska och före utgången af innevarande år derom hos Fullmäktige i Riksgäldskontoret göra anmälan, återbetala sin skuld till Riksgäldskontoret på sådant sätt, att annuiteten, utan rubbning af öfriga för lånet gällande bestämmelser, för tiden från och med nästkommande år beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fyra och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgör afbetalning derå; dock under vilkor att de jernvägsaktiebolag, hvilka häraf sig begagna, skola vara underkastade de jemkningar i erhållna koncessionsvilkor eller andra af Kongl. Maj:t för dem gifna bestämmelser, hvilka Kongl. Maj:t, ur statens och det allmännas synpunkt samt för åstadkommande af närmare öfverensstämmelse med de under senare tid gifna koncessioner, må finna skäl att föreskrifva och före den 1 nästkommande December delgifva bolagens styrelser; och har Riksdagen hos Kongl. Maj:t anmält ofvanberörda beslut, med anhållan tillika att Kongl. Maj:t täcktes i de fall, då med anledning af detsamma jemkning i ofvan antydt hänseende af Kongl. Maj:t beslötes, och för den händelse att något bolag skulle hafva vägrat underkasta sig dylik jemkning och i följd deraf ej ega åtnjuta den medgifna annuitetsnedsättningen, före innevarande års slut gifva sådant Fullmäktige i Riksgäldskontoret tillkänna.

§ 4.

Riksdagen har år 1879 beslutat:

a) att bemyndiga Fullmäktige i Riksgäldskontoret att, i den mån ansökningar derom inkomme, emot *förbindelser af allmänna inrättningar, banker och andra med af Kongl. Maj:t faststäld bolagsordning försedda kreditanstalter, mot pant af obligationer eller skuldförbindelser, utfärdade af svenska jernvägsbolag*, som före utgången

af 1878 undfått koncession, utlemna lån på viss tid, dock ej längre än till slutet af år 1893, och till sammanräknadt belopp af högst tjugutre millioner kronor;

b) att medel till ofvannämnda utlåning skulle beredas genom försäljning af återstående osålda obligationer, tillhörande vare sig 1872 års i riksdaler riksmynt förskrifna statslån eller 1875 års i tyska riksmark förskrifna statslån eller 1878 års i pund sterling och francs förskrifna statslån;

c) att upplåning enligt nästföregående moment ej finge ega rum annorledes, än i den mån de af ofvannämnda utlåning föranledda utgifter gjorde sådan upplåning nödig; skolande Fullmäktige i öfrigt vid upplåningen tillvägagå på sätt de finna lämpligast och bäst befrämja statens fördel;

d) att lånesökande skulle inom den 1 Juni 1880 hos Fullmäktige i Riksgäldskontoret anmäla, ej allenast hvilka jernvägsobligationer eller af jernvägsaktiebolag utfärdade skuldförbindelser de önskade att såsom pant erbjuda, samt beloppet af det sökta lånet, utan ock inom hvilken tid, före utgången af 1893, de ville återbetala det lån, som erhölles; börande i fråga om återbetalningstiden iakttagas, att, der den lånesökandes verksamhet grundade sig på oktroj, meddelad för viss tid, återbetalningstiden ej finge utöfver oktrojtiden utsträckas, dock med rätt för sådan låntagare att, om ny oktroj erhölles, få omsätta lånet till senare, vid lånets beviljande under sådan förutsättning bestämd tid inom utgången af år 1893;

e) att lånevilkoren skulle bestämmas sålunda, att staten, jemte fullt betryggande säkerhet för de beviljade lånens återbetalning på utfästa tider samt för behörigt gäldande af den å lånen betingade ränta, erhölle full ersättning för de ränte- och öfriga utgifter, som statens för ifrågavarande ändamål gjorda upplåning medförde;

f) att utlåningen skulle af Fullmäktige i Riksgäldskontoret verkställas enligt de närmare, här ofvan ej angifna bestämmelser, som, efter det förslag dertill af Fullmäktige afgifvits, af Kongl. Maj:t komme att fastställas; samt

g) att de sålunda utlånta medlen efter deras återbetalning till Riksgäldskontoret skulle, derest de då ej funnes erforderliga vare sig för fortsättning af stambanebyggnaderna eller för nybyggnader vid statsjernvägarne, användas till påskyndande af amorteringen af statens skuld.

Angående Riksgäldskontoret åliggande utbetalningar.

1:o. Återstående utgifter till följd af beslut vid föregående riksdagar.

§ 5.

Till fortsättning af arbetena å *stambanan mellan Bräcke och Sollefteå* har sistlidna års Riksdag för år 1886 anvisat ett anslag af 2,000,000 kronor, som det åligger Riksgäldskontoret att enligt Kongl. Maj:ts disposition utbetala.

§ 6.

Riksdagen har år 1879 till Kongl. Maj:ts förfogande, för att, på sätt och i den ordning, Kongl. Maj:t skulle ega att närmare bestämma, användas till inköp af *Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg* tillika med allt hvad dertill hörer, så väl fast som löst, såsom husbyggnader, rörlig materiel, reservdelar till lokomotiv och vagnar, verkstadsinventarier och redskap, telegraf- och signaleringsinrättning, stält ett belopp af högst 4,000,000 kronor samt bemyndigat Fullmäktige i Riksgäldskontoret att genom försäljning af då återstående osålda obligationer, tillhörande vare sig 1872 eller 1875 eller 1878 års statslån, anskaffa de härför nödiga medlen, för att i enlighet med Kongl. Maj:ts beslut utbetalas; och åligger det alltså Riksgäldskontoret att tillhandahålla och behörigen utbetala hvad af nämnda anslag ännu ej lyftats.

§ 7.

Riksdagen har 1883 *dels medgifvit*, att den Söderhamns jernvägsaktiebolag tillhöriga *jernväg emellan Söderhamn och sjön Bergvikens östra strand* må för statens räkning inköpas och till staten afträdas den 1 November 1885 mot ett kontant penningbelopp af fyrahundratusen kronor och eftergift så väl af hvad vid jernvägens afträdande till staten återstår oguldet af det bolaget beviljade statslån, beräknadt att den 31 Oktober 1885 utgöra 291,763 kronor 51 öre, som ock af bolagets skyldighet att återgälda anläggningskostnaden för bibanan från Kihlafors till sjön Bergvikens strand och att med ångbåt efter nämnda tid trafikera sjön Bergviken emellan Bergviks jernvägsstation, Kihlafors och Landa;

dels godkänt de af Söderhamns jernvägsaktiebolag i öfrigt uppstälda vilkor för öfverlåtelse till staten af bolagets jernväg med den ändring blott, att de af Styrelsen för statens jernvägstrafik i dess underdåniga utlåtande af den 21 December 1882 föreslagna hufvudgrunder för bestämmelser angående forsling på statsbanan af och fraktersättning för affall från Marma och Bergviks sågverk till Stugsundet skola iakttagas;

dels gillat de vilkor och förbehåll, som stadsfullmäktige i Söderhamn fäst vid sitt beslut att, emot ett bidrag af etthundrafemtiotusen kronor, öfverlåta till staten all den mark inom staden från vestra egogränsen till Stugsundet, som för statsbanan och det provisoriska grenspåret till brädgårdarne norr om ån erfordras, med iakttagande endast att ingen inskränkning må göras i det område vid Stugsundet, som finnes å Landtmäteridirektören m. m. L. M. Nordenfelts plankarta med

fina röda linier utmärkt och i öfrigt kan blifva för staten behöfligt till upplagsplatser för kol och materialier;

dels beslutat, att denna jernväg derefter skall ombyggas till bredspårig och utsträckas å ena sidan från Bergviks station till Kihlafors station å stambanan och å den andra från Söderhamn till Stugsundet, allt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af Nordenfelt uppgjorda plan samt i den ordning Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit;

dels öfverlåtit åt Kongl. Maj:t att fastställa de närmare vilkor, förbehåll och bestämmelser, som vid aftals träffande med Söderhamns jernvägsaktiebolag och med Söderhamns stad samt vid ofvanberörda jernvägsarbetes utförande må erfordras;

dels beviljat det till gäldande af förenämnda köpeskilling och af lösen för mark inom Söderhamn samt till utförande af ombyggnads- och nybyggnadsarbetena jemte anskaffande af rörlig materiel erforderliga anslag af sammanlagdt tre millioner åttahundrafyratiosju tusen kronor;

dels ock slutligen af dessa medel *anvisat* till utgående:

under år 1883	Kr.	500,000	
„ „ 1884	„	1,500,000	
„ „ 1885	„	1,600,000	och
„ „ 1886 återstående	„	247,000;	

och åligger det Riksgäldskontoret att tillhandahålla och enligt Kongl. Maj:ts disposition behörigen utbetala de sålunda beviljade belopp, i den mån de ännu ej lyftats.

§ 8.

Riksdagen har år 1884

dels medgifvit, att Sundsvalls jernvägsaktiebolags *jernväg emellan Sundsvall och Torpshammar* med all dertill hörande materiel till den myckenhet, som förefans vid 1882 års utgång, finge för statens räkning inköpas att tillträdas den 1 Januari 1885 mot en köpeskilling af tre millioner sexhundrafemtiotusen kronor, hvilken skulle erläggas sålunda, att staten

1:o) eftergåfve hvad vid jernvägens afträdande till staten återstode oguldet af det bolaget beviljade statslån, hvilken återstod beräknats att vid 1884 års slut utgöra	Kr.	1,396,884: 60;
2:o) den 2 Januari 1885, mot erhållande af de utaf bolaget utstälda och i jernvägen intecknade obligationer å tillhopa 600,000 kronor, erlade till bolaget deremot svarande belopp	„	600,000: —.
och 3:o) den 2 Januari 1886 till bolaget utgåfve återstoden med	„	1,653,115: 40
Summa	Kr.	3,650,000: —;

dels godkänt jernvägsaktiebolagets vilkor om dess personals öfvergång i statens tjenst under de af Styrelsen för statens jernvägstrafik i skrifvelse af den 29 Februari 1884 föreslagna förbehåll;

dels öfverlåtit åt Kongl. Maj:t att fastställa de närmare vilkor, förbehåll och bestämmelser, som vid aftals träffande med jernvägsaktiebolaget och Sundsvalls stad kunde finnas erforderliga;

dels beviljat de till gäldande af den kontanta köpeskillingen erforderliga belopp, tillsammans kronor 2,253,115: 40;

dels ock ytterligare, för jernvägens ombyggnad till bredspårig och anskaffande af rörlig materiel, beviljat ett anslag å 1,500,884 kronor 60 öre;

dels ock slutligen af förenämnda, för inköp af jernvägen samt dess ombyggnad och förseende med rörlig materiel, äskade anslag, tillhopa 3,754,000 kronor, anvisat till utgående

under år 1885 .... kronor 1,600,000: —
och under år 1886 .... „ 2,154,000: —;

och åligger det Riksgäldskontoret att, efter Kongl. Maj:ts disposition, utbetala ofvannämnda anvisade belopp, i den mån de ännu ej lyftats.

§ 9.

Sistlidne års Riksdag har, under förutsättning att de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden för den 25 Februari 1885 omförmälda, utaf staden Hudiksvall och Hudiksvalls trävaruaktiebolag erbjudna upplåtelser till staten af mark och af flottleden mellan Hybosjön och sjön Gryttjen komma till stånd,

dels medgifvit, att *Hudiksvalls jernvägsaktiebolags jernväg mellan Hudiksvall och Näsviken* med alla tillhörigheter i fast och lös egendom, deribland ångbåtar och pråmar jemte sjöstationer med åbyggnader samt fordringar enligt bok, vid tiden för öfverlåtelsen, må för statens räkning inköpas, att tagas i besittning den 1 November 1887, mot en köpeskilling af 536,488 kronor 15 öre, hvilken erlägges sålunda, att staten

1:o) eftergifver hvad af det bolaget beviljade statslån återstår oguldet den 31 December 1887, beräknadt att utgöra kronor 185,677: 97.

och 2:o) sistnämnda dag betalar till bolaget dels mot erhållande af bolagets oguldna, i jernvägen intecknade obligationer ett deremot svarande belopp, beräknadt till 105,624 kronor 7 öre, dels ock ytterligare 245,186 kronor 11 öre eller sålunda tillhopa .... „ 350,810: 18.

Summa Kronor 536,488: 15.

dels öfverlåtit åt Kongl. Maj:t att fastställa de närmare vilkor, förbehåll och bestämmelser, som vid uppgörande af aftalet med jernvägsaktiebolaget må finnas erforderliga;

dels beviljat och stält till Kongl. Maj:ts disposition för jernvägens inköpande och dess ombyggande till bredspårig samt utsträckande till norra stambanan vid Ljusdal och förseende med rörlig materiel 4,623,300 kronor och deraf anvisat till utgående

under år 1886	kronor	2,000,000: —
„ „ 1887	„	2,350,300: —
samt „ „ 1888	„	273,000: —;

och åligger det Riksgäldskontoret att, efter Kongl. Maj:ts disposition, utbetala ofvannämnda, för åren 1886 och 1887 anvisade belopp, i den mån de ännu ej lyftats.

§ 10.

Till *låneunderstöd för enskilda jernvägar* har *1881 års Riksdag* beviljat och stält till Kongl. Maj:ts disposition ett extra anslag af 5,000,000 kronor, att utgå under fem år från och med år 1882 med 1,000,000 kronor årligen, dock så att belopp, som ej blifvit till utgående under ett af dessa år anvisadt, må för ett efterföljande år af samma femårsperiod disponeras, egande Kongl. Maj:t att å detta anslag till understödjande af nya, ännu ej påbörjade enskilda jernvägsanläggningar anvisa af Kongl. Maj:t beviljade understödsbelopp, att utgå i enlighet med följande vilkor och bestämmelser:

1:o) att kostnadsförslag och arbetsplan fastställas af Kongl. Maj:t, som ock närmare bestämmer de ställen, hvilka jernväg skall beröra, varande det sökande bolaget skyldigt att godtgöra de särskilda kostnader för möjligen erforderliga besigtningar, extra biträdens användande med mera dylikt, hvilka kunna af kostnadsförslaget och arbetsplanens granskning föranledas;

2:o) att låneunderstödet må utgöra högst hälften af anläggningskostnaden efter det faststälda kostnadsförslaget samt lyftas i mån af arbetets fortgång på sätt och å tider, som Kongl. Maj:t bestämmer, dock med iakttagande deraf att bolagsmännens inbetalningar å af dem tecknade belopp skola ske i förhållande till de andelar af lånesumman, som lyftas, och före lyftningen af dessa låneandelar; skolande härjemte en tiondedel af den beviljade låneförsträckningen innestå till dess besigtning af jernvägsanläggningen blifvit i öfverensstämmelse med § 2 mom. 2 af Kongl. kungörelsen den 11 December 1874, angående ordningen för afsyning och besigtning af enskilda jernvägar och deras upplåtande för allmän trafik, förrättad, och Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat tillstånd till banans öppnande för allmän trafik;

3:o) att det lånesökande bolaget, för att kunna erhålla statsunderstöd, skall vara skyldigt hos Kongl. Maj:t styrka, att det förfogar öfver ett kapital, som jemte statslånet är fullt tillräckligt till jernvägsanläggningens utförande på sätt arbetsplan och kostnadsförslag innehålla och hvaraf minst så stor del, som motsvarar hälften af den beräknade anläggningskostnaden, bör utgöras af tecknadt eller inbetaldt aktiebelopp eller eljest utan återbetalningsskyldighet lemnadt tillskott till jernvägsanläggningens utförande;

4:o) att i afseende å ifrågavarande försträckningar skall iakttagas:

a) att annuiteten beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fyra och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgör afbetalning derå;

b) att räntefrihet ej må beviljas, men anstånd med räntans erläggande medgifvas för högst tre år, dock icke utöfver ett år från den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad; skolande beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd sålunda medgifves, till staten inbetalas, sedan genom de stadgade annuitetsliqviderna all öfrig ränta, med hvilken anstånd icke beviljats, blifvit gulden och kapitalet godtgjordt, så att efter nämnda tids förlopp med annuitetens erläggande fortfares så länge, till dess äfven beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd medgifvits, blifvit till staten inbetaldt; och

c) att kapitalafbetalning skall vidtaga tre år efter den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad;

5:o) att jernvägsanläggningen med alla dertill hörande byggnader och materiel, äfvensom all bolagets öfriga egendom, skall utgöra säkerhet för den af staten lemnade försträckning, och staten till säkerhet för sin fordrans utbekommande erhålla inteckning med förmånsrätt framför hvarje annan fordran i den jernväg, för hvars anläggning den ifrågavarande försträckningen beviljats; börande ej mindre, såsom vilkor för statslåns erhållande och tillgodonjutande, i bolagsordningen intagas stadgande om bolagets skyldighet att till säkerhet för statens fordran inteckna bolagets jernväg med förmånsrätt för samma fordran framför hvarje annan fordran hos bolaget, än ock en tredjedel af det beviljade statslånet innestå till dess inteckning med ofvan stadgad förmånsrätt i bolagets jernväg meddelats för förut lyftade andelar af lånet; hvarjemte ofvanberörda sista tredjedel ej må utbekommas, förr än inteckning för dess belopp med förmånsrätt framför hvarje annan fordran än statens blifvit i bolagets jernväg behörigen meddelad;

6:o) att Kongl. Maj:t skall insätta en ledamot i direktionen för hvarje jernvägsbolag, som innehar lån af staten, och utse en revisor att deltaga uti granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper, samt att arfvode till sålunda utsedd direktör och revisor skall bekostas af bolaget;

7:o) att hvarje jernvägsbolag, som erhållit statsunderstöd, skall vara skyldigt underkasta sig så väl de bestämmelser i fråga om samtrafik, hvilka Kongl. Maj:t kan finna godt för bolaget bestämma, som ock i öfrigt alla de vilkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga och nödiga; samt

8:o) att hvarje sådant bolag, som nyss är nämndt, må, då Kongl. Maj:t så pröfvar lämpligt, dels utan kostnad eller årlig ersättning undfå upplåtelse af den för jernvägsanläggningen erforderliga, Kronan tillhöriga mark, som står under dess omedelbara disposition, hvaremot, när frågan är om boställsjord eller annan åt enskild person med åborätt eller annorledes upplåten kronojord, ersättning derför af bolaget bör lemnas i enlighet med gällande expropriationslag, dels ock kostnadsfritt begagna sådana å Kronans egor belägna kalk- och stenbrott jemte grustägter, som kunna vara disponibla; och åligger det Riksgäldskontoret att behörigen tillhandahålla och utbetala de ännu ej lyftade belopp, Kongl. Maj:t å detta anslag anvisat.

§ 11.

Riksdagen har år 1884 beviljat och stält till Kongl. Maj:ts disposition ett anslag af 795,500 kronor, att under enahanda vilkor och bestämmelser, som af 1881 års Riksdag blifvit faststälda för understödjande af enskilda jernvägsanläggningar, af Kongl. Maj:t anvisas såsom lån åt *Skåne—Hallands jernvägsaktiebolag* och utgå med en tredjedel under hvartdera af åren 1884, 1885 och 1886; och har Riksgäldskontoret att, enligt Kongl. Maj:ts disposition, utbetala de sålunda anvisade belopp, i den mån de ännu ej lyftats.

§ 12.

Riksdagen har år 1884 beviljat och stält till Kongl. Maj:ts disposition ett anslag af 1,550,000 kronor, att under enahanda vilkor och bestämmelser, som af 1881 års Riksdag blifvit faststälda för understödjande af enskilda jernvägsanläggningar, af Kongl. Maj:t anvisas såsom lån åt *Mellersta Hallands jernvägsaktiebolag* och utgå med en tredjedel under hvartdera af åren 1884, 1885 och 1886; och har Riksgäldskontoret att, enligt Kongl. Maj:ts disposition, utbetala de sålunda anvisade belopp, i den mån de ännu ej lyftats.

§ 13.

Jemte det 1883 års Riksdag beslutat, att en särskild fond skall bildas och af Statskontoret förvaltas, med ändamål att genom lån understödja *odling*

af sanka trakter, samt att de till Statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån skola från och med år 1884 till och med år 1888 till denna fond ingå, har Riksdagen föreskrifvit, att under åren 1884 till och med 1888 Riksgäldskontoret skall, i mån af behof och uppå reqvisition af Kongl. Maj:t, till fonden öfverlemna medel till så stort belopp, som jemte nyssnämnda, till fonden ingående annuiteter å odlingslån må kunna erfordras till fyllande af högst en million kronor årligen; samt att Riksgäldskontoret skall af fonden erhålla godtgörelse för den ränteutgift, som, genom berörda medels öfverlemnande till fonden, för Riksgäldskontoret förorsakas.

2:o. Under innevarande riksdag på Riksgäldskontoret anvisade utgifter.

§ 14.

Till arbetena å *stambanan mellan Bräcke och Sollefteå* har innevarande års Riksdag för år 1887 anvisat ett anslag af 750,000 kronor, som det åligger Riksgäldskontoret att enligt Kongl. Maj:ts disposition utbetala.

§ 15.

Innevarande års Riksdag har *dels* beslutat att en stambana af samma spårvidd och med samma öfverbyggnad som de öfriga stambanorna genom Norrland, men med iakttagande af vissa förenklingar i byggnadssättet, skall anläggas *från Sollefteå* eller lämplig punkt i dess närhet *öfver Skorped till Vännäs*, med rätt för Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter å linien mellan banans utgångspunkt och Skorped, hvilka jernvägen bör genomgå, samt under vilkor i öfrigt, att förslag till jernvägens sträckning mellan Skorped och Vännäs varder för en kommande Riksdag framlagdt, och att landsting, kommuner eller enskilde antingen kostnadsfritt för staten afstå all för anläggningen erforderlig mark eller ock lemna staten ersättning för den kostnad, förvärfvandet af full dispositions- och eganderätt till sådan mark kan medföra,

dels ock för påbörjandet af berörda stambana för år 1887 beviljat ett anslag af en million kronor och deraf till utgående från Riksgäldskontoret anvisat 500,000 kronor, att enligt Kongl. Maj:ts disposition utbetalas.

§ 16.

Till *låneunderstöd för enskilda jernvägar* har innevarande års Riksdag beviljat och stält till Kongl. Maj:ts disposition ett extra anslag af 5,000,000 kronor, att

utgå under fem år från och med år 1887 med 1,000,000 kronor årligen, dock så att belopp, som ej blifvit till utgående under ett af dessa år anvisadt, må för ett efterföljande år af samma femårsperiod disponeras, egande Kongl. Maj:t att å detta anslag, till understödjande af nya, ännu ej påbörjade enskilda jernvägsanläggningar, anvisa af Kongl. Maj:t beviljade understödsbelopp, att utgå i enlighet med följande vilkor och bestämmelser:

1:o) att kostnadsförslag och arbetsplan fastställas af Kongl. Maj:t, som ock närmare bestämmer de ställen, hvilka jernväg skall beröra, varande det sökande bolaget skyldigt att godtgöra de särskilda kostnaderna för möjligen erforderliga besigtningar, extra biträdens användande med mera dylikt, hvilka kunna af kostnadsförslagets och arbetsplanens granskning föranledas;

2:o) att låneunderstödet må utgöra högst hälften af anläggningskostnaden efter det faststälda kostnadsförslaget samt lyftas i mån af arbetets fortgång på sätt och å tider, som Kongl. Maj:t bestämmer, dock med iakttagande deraf att bolagsmännens inbetalningar å af dem tecknade belopp skola ske i förhållande till de andelar af lånesumman, som lyftas, och före lyftningen af dessa låneandelar; skolande härjemte en tiondedel af den beviljade låneförsträckningen innestå till dess besigtning af jernvägsanläggningen blifvit i öfverensstämmelse med § 2 mom. 2 af Kongl. kungörelsen den 11 December 1874, angående ordningen för afsyning och besigtning af enskilda jernvägar och deras upplåtande för allmän trafik, förrättad, och Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat tillstånd till banans öppnande för allmän trafik;

3:o) att det lånesökande bolaget, för att kunna erhålla statsunderstöd, skall vara skyldigt hos Kongl. Maj:t styrka, att det förfogar öfver ett kapital, som jemte statslånet är fullt tillräckligt till jernvägsanläggningens utförande på sätt arbetsplan och kostnadsförslag innehålla och hvaraf minst så stor del, som motsvarar hälften af den beräknade anläggningskostnaden, bör utgöras af tecknadt eller inbetaldt aktiebelopp eller eljest utan återbetalningsskyldighet lemnadt tillskott till jernvägsanläggningens utförande.

4:o) att i afseende å ifrågavarande försträckningar skall iakttagas:

a) att annuiteten beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fyra och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp, och återstoden utgör afbetalning derå;

b) att räntefrihet ej må beviljas, men anstånd med räntans erläggande medgifvas för högst tre år, dock icke utöfver ett år från den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad; skolande beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd sålunda medgifves, till staten inbetalas, sedan genom de stadgade annuitetsliqviderna all öfrig ränta med hvilken anstånd icke beviljats, blifvit gulden och kapitalet godtgjordt, så att efter nämnda tids förlopp med annuitetens erläggande fortfares så länge

till dess äfven beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd medgifvits, blifvit till staten inbetaldt; och

c) att kapitalafbetalning skall vidtaga tre år efter den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad;

5:o) att jernvägsanläggningen med alla dertill hörande byggnader och materiel, äfvensom all bolagets öfriga egendom, skall utgöra säkerhet för den af staten lemnade försträckning, och staten till säkerhet för sin fordrans utbekommande erhålla inteckning med förmånsrätt framför hvarje annan fordran i den jernväg, för hvars anläggning den ifrågavarande försträckningen beviljats; börande ej mindre såsom vilkor för statslånets erhållande och tillgodonjutande, i bolagsordningen intagas stadgande om bolagets skyldighet att till säkerhet för statens fordran inteckna bolagets jernväg med förmånsrätt för samma fordran framför hvarje annan fordran hos bolaget, än ock en tredjedel af det beviljade statslånet innestå till dess inteckning med ofvan stadgad förmånsrätt i bolagets jernväg meddelats för förut lyftade andelar af lånet; hvarjemte ofvan berörde sista tredjedel ej må utbekommas, förr än inteckning för dess belopp med förmånsrätt framför hvarje annan fordran än statens blifvit i bolagets jernväg behörigen meddelad;

6:o) att Kongl. Maj:t skall insätta en ledamot i direktionen för hvarje jernvägsbolag, som innehar lån af staten, och utse en revisor att deltaga uti granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper, samt att arfvode till sålunda utsedd direktör och revisor skall bekostas af bolaget;

7:o) att hvarje jernvägsbolag, som erhållit statsunderstöd, skall vara skyldigt underkasta sig så väl de bestämmelser i fråga om samtrafik, hvilka Kongl. Maj:t kan finna godt för bolaget bestämma, som ock i öfrigt alla de vilkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga och nödiga; samt

8:o) att hvarje sådant bolag, som nyss är nämndt, må, då Kongl. Maj:t så pröfvar lämpligt, dels utan kostnad eller årlig ersättning undfå upplåtelse af den för jernvägsanläggningen erforderliga, Kronan tillhöriga mark, som står under dess omedelbara disposition, hvaremot, när fråga är om boställsjord eller annan åt enskild person med åborätt eller annorledes upplåten kronojord, ersättning derför af bolaget bör lemnas i enlighet med gällande expropriationslag, dels ock kostnadsfritt begagna sådana å Kronans egor belägna kalk- och stenbrott jemte grustägter, som kunna vara disponibla;

och åligger det Riksgäldskontoret att behörigen tillhandahålla och utbetala de belopp, Kongl. Maj:t må komma att å detta anslag anvisa.

§ 17.

Innevarande års Riksdag har beviljat och stält till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af två millioner sextioåtta tusen kronor, att anvisas såsom *lån åt Göte-*

borgs—Hallands jernvägsaktiebolag och utgå med ena hälften under år 1887 och med andra hälften under år 1888, under de vilkor och bestämmelser, som för understödjande af enskilda jernvägsanläggningar blifvit af innevarande Riksdag stadgade, samt i § 16 af detta reglemente finnas angifna; och har Riksgäldskontoret att, enligt Kongl. Maj:ts disposition, behörigen utbetala det sålunda för år 1887 beviljade belopp af 1,034,000 kronor.

---

§ 40.

Riksdagen har år 1876 åt Fullmäktige uppdragit att, för *konvertering*, när omständigheterna dertill föranleda och då sådant med fördel för staten kan ske, af äldre statslån, på sätt och till de belopp Fullmäktige finna lämpligt, dock ej utöfver hvad som till förenämnda konvertering åtgår, försälja eller träffa aftal om blifvande försäljning af vare sig då återstående osålda obligationer af 1872 års statslån, eller återstående obligationer af 1875 års i tyska riksmark förskrifna statslån, eller nya, i annat myntslag och med högst fyra och en half procent ränta förskrifna obligationer eller partialförbindelser, dem Fullmäktige ega utfärda; och skola Fullmäktige i öfrigt vid upplåningen tillvägagå på sätt de finna lämpligast och bäst befrämja statens fördel; och har, i sammanhang härmed, Riksdagen föreskrifvit, att, för den händelse nya obligationer komma att af Riksgäldskontoret utfärdas, Fullmäktige skola underställa Kongl. Maj:ts nådiga fastställelse de beslut, som rörande berörda nya upplåning kunna komma att fattas, med underdånig anhållan att Kongl. Maj:t täcktes å det nya lånet meddela sin garanti.

Dessutom böra Fullmäktige — sedan Kongl. Maj:t bifallit Riksdagens i underdånig skrifvelse framstälda begäran derom, att *utlottningslistorna* rörande de i *svenskt mynt* förskrifna *statsobligationer* må såsom bihang få medfölja svensk författningssamling — föranstalta, det nämnda listor hädanefter varda till vederbörande behörigen aflemnade, för att på nämnda sätt komma till allmänhetens kännedom; skolande Fullmäktige, om nya statsobligationer blifva i svenskt mynt förskrifna eller deras belopp varder i svenskt mynt evalveradt, tillse att enahanda kungörelse i afseende å dem utfärdas, äfvensom söka utverka, att dessa obligationer tillhörande kuponger må, på samma sätt som i afseende å kuponger till 1872 års lån eger rum, i landtränterierna inlösas och i uppbörden mottagas.

Härjemte har Riksdagen år 1883 bemyndigat Riksgäldskontoret att, för beredande af den tillgång till Riksgäldskontoret åliggande försträckningar till *odlingslånefonden,* som kan erfordras utöfver hvad enligt särskilda beslut må blifva för sådant ändamål till Riksgäldskontoret öfverlemnadt, i mån af behof försälja

obligationer i svenskt mynt, ouppsägbara från långifvarens sida, men stälda att återbetalas viss kortare tid efter af Riksgäldskontoret verkstäld uppsägning, med rätt tillika för Fullmäktige att bestämma dessa obligationers valörer, räntefot och uppsägningstid.

Sistlidne års Riksdag har bemyndigat Riksgäldskontoret att medelst försäljning af obligationer, tillhörande vare sig 1875 eller 1880 års lån, i mån af behof bereda erforderlig *tillgång för utbetalning af de utaf Riksdagen beviljade och till utgående år 1886 anvisade anslagsbelopp* å 2,000,000 kronor till fortsättning af arbetena å stambanan mellan Bräcke och Sollefteå, å 247,000 kronor till inköp af jernvägen mellan Söderhamn och sjön Bergvikens östra strand samt denna jernvägs ombyggnad till bredspårig och utsträckning å ena sidan från Bergviks station till Kihlafors station å stambanan och å den andra från Söderhamn till Stugsundet, jemte anskaffande af rörlig materiel dertill, å 2,154,000 kronor för inköp af jernvägen mellan Sundsvall och Torpshammar samt dess ombyggnad till bredspårig och förseende med rörlig materiel, å 2,000,000 kronor till inköp af jernvägen mellan Hudiksvall och Näsviken samt dess ombyggande till bredspårig, utsträckande till norra stambanan vid Ljusdal och förseende med rörlig materiel, å 1,000,000 kronor till låneunderstöd ur 1881 års fond för lån åt enskilda jernvägar samt å tillhopa 781,836 kronor till lån åt Skåne—Hallands och Mellersta Hallands jernvägsaktiebolag.

Innevarande års Riksdag har bemyndigat Riksgäldskontoret att medelst försäljning af obligationer, tillhörande 1875 eller 1886 års lån, i mån af behof bereda erforderlig *tillgång för utbetalning af de utaf Riksdagen beviljade och till utgående år 1887 på Riksgäldskontoret anvisade* anslagsbelopp å 500,000 kronor till stambanan Sollefteå—Skorped—Vännäs, å 750,000 kronor till arbetena å stambanan mellan Bräcke och Sollefteå, å 2,350,300 kronor till inköp af jernvägen mellan Hudiksvall och Näsviken samt dess ombyggnad till bredspårig, utsträckande till norra stambanan vid Ljusdal och förseende med rörlig materiel, å 1,000,000 kronor till låneunderstöd ur 1886 års fond för lån åt enskilda jernvägar samt å 1,034,000 kronor till lån åt Göteborgs—Hallands jernvägsaktiebolag.

§ 69.

Sedan Riksdagen dels år 1884 beslutat att bilda en *fond för nytt riksdagshus* dels af de vid statsregleringarne för åren 1885 och 1886 tillgängliga medel till denna fond afsatt sammanlagdt 1,484,500 kronor och dels åt Riksgäldskontoret uppdragit att för fondens räkning förränta dessa till Riksgäldskontoret öfverlemnade, fonden tillhörande medel, har innevarande års Riksdag beslutat att till fonden

afsätta ytterligare 900,000 kronor, som böra under år 1887 af Statskontoret till Riksgäldskontoret öfverlemnas och af Riksgäldskontoret för fondens räkning förräntas.

§ 70.

Riksdagen har innevarande år åt Fullmäktige uppdragit att å Riksdagens vägnar mottaga och på lämpligt sätt förvara de *byster och medaljonger af* nuvarande eller förutvarande *ledamöter af Riksdagen*, hvilka blifvit af Skulptören Sven Andersson såsom gåfva till Riksdagen erbjudna.

Bil. **B.**

Riksgäldskontorets vid 1885 års slut utbalanserade kapitalfordringar för de af dess medel utbetalda eller godtgjorda lån.

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		a) Byggnadslån.							
1866	39	Lån till staden Kristinehamn och Varnums landsförsamling, för uppbyggande af ny kyrka i Kristinehamn	1849 1854	2 % jemte ränta.	3 %	37,500	—	12,080	33
»	54	Lån till staden Örebro, för återuppbyggande af den år 1854 genom eldsvåda förstörda delen af nämnde stad	1854 1855	»	»	375,000	—	62,720	80
»	»	Lån till staden Jönköping, för återuppbyggande af den år 1854 genom eldsvåda förstörda delen af nämnde stad	1855	6 %	4 %	100,000	—	11,376	50
»	55	Lån till staden Eksjö, för återuppbyggande af den under år 1856 nedbrunna delen af nämnde stad	1857	6 o. 7 %	4 o. 4½ %	200,000	—	29,108	87
»	43	Lån till Skara domkyrka, för densammas reparation	1858	6 %	4 %	25,000	—	4,161	95
		Transport	———	—	—	———	—	119,448	45

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		Transport	——	—	—	——	—	119,448	45
1866 1878	43 3	Lån till Vesterås domkyrka, för densammas reparation	1858	6 %	4 %	22,500	—	3,914	32
1886	42	Lån till Vallentuna församling i Stockholms län, för ny kyrkas uppbyggande ..	1859	»	»	20,000	—	7,206	71
»	43	Lån till Vesterås domkyrka, för densammas reparation	1860	—	—	28,000	—	28,000	—
»	36	Lån till staden Jönköping, för uppförande derstädes af ett nytt lärohus för elementarläroverket..................	1861	5 %	4 %	120,000	—	82,745	89
»	90	Lån till Apotekare-societeten, för uppförande af en byggnad åt Farmaceutiska institutet	1862	»	»	50,000	—	31,692	66
»	37	Lån till staden Umeå, för uppförande af byggnader för Umeå läroverk.....................	1864	»	»	25,000	—	19,519	93
»	»	Lån till staden Falun, för uppförande af ett nytt läroverkshus derstädes...............	1864	»	»	40,000	—	31,270	94
»	»	Lån till staden Sala, för uppförande af ett nytt läroverkshus derstädes...............	1865	»	»	12,000	—	9,358	11
»	»	Lån till staden Halmstad, för uppförande af byggnad för ett fullständigt elementarläroverk derstädes...............	1866	»	»	25,000	—	20,421	19
»	»	Lån till staden Kalmar, för							
		Transport	——	—	—	—	—	353,578	20

Reglementets Årtal.	Reglementets §		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		Transport	—	—	—	—	—	353,578	20
		uppförande af en ny byggnad för läroverket derstädes	1866	5 %	4 %	40,000	—	32,640	13
1866	148[1])	Lån till staden Venersborg, för uppförande af en ny byggnad för högre elementarläroverket derstädes	1867, 1868	»	»	40,000	—	33,374	97
»	148	Lån till staden Vestervik, för uppförande af ny byggnad åt elementarläroverket derstädes......	1867, 1868	»	»	20,000	—	16,825	10
»	148[2])	Lån till Upsala Domkapitel, för uppförande af ny byggnad för högre elementarläroverket derstädes	1867, 1868	»	»	140,000	—	117,765	93
»	148[3])	Lån till Karlstads Domkapitel, för uppförande af ny byggnad för högre elementarläroverket derstädes	1868	»	»	40,000	—	34,030	34
»	148[4])	Lån till Skara Domkapitel, för förändring och tillbyggnad af elementarläroverksbyggnaden derstädes......	1868, 1869	»	»	40,000	—	34,308	09
1868	47 [5])	Lån till domkyrkan i Karlstad, för densammas reparation......	1869	6 %	»	23,500	—	13,242	45
1866	148[6])	Lån till staden Kristianstad, för utvidgande af elemen-							
		Transport	—	—	—	—	—	635,765	21

[1]) Jfr § 16 i 1867 års Reglemente.
[2]) Jfr § 16 mom. 1 i 1867 års Reglemente.
[3]) Jfr § 16 mom. 2 i 1867 års Reglemente.
[4]) Jfr § 27 i 1869 års Reglemente.
[5]) Jfr § 26 i 1869 års Reglemente.
[6]) Jfr § 8 i 1873 års Reglemente samt § 5 mom. 3 i 1875 års Reglemente.

Reglementets Årtal.	Reglementets §		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		Transport	——	—	—	——	—	635,765	21
		tarläroverksbyggnaden derstädes	1873, 1875	5 %	4 %	20,000	—	18,692	41
1874	5	Lån till direktionen för seminarium för bildande af lärarinnor, för inköp af byggnad åt nämnda seminarium	1875	»	»	59,000	—	51,916	37
1882	17	Lån till föreståndarne för Linköpings domkyrka, för fullbordande af tornbyggnaden å domkyrkan	1883	»	»	30,000	—	29,388	—
		= 735,761: 99							
		b) Tomtregleringslån.							
1866	57	Lån till staden Örebro, för ny tomtreglering efter 1854 års eldsvåda	1854	6 %	»	37,500	—	2,204	28
»	»	Lån till staden Eksjö, för ny tomtreglering efter 1856 års eldsvåda	1857	»	»	30,000	—	6,595	34
»	142	Lån till staden Karlstad, för reglering af torg, gator och tomter efter 1865 års eldsvåda	1867	»	»	50,000	—	29,976	43
1872	32	Lån till staden Strengnäs, för ny tomtreglering efter 1871 års eldsvåda	1872	»	»	30,000	—	22,796	33
1877[1])	7	Lån till staden Strömstad, för ny tomtreglering efter 1876 års eldsvåda	1878	»	5 %	50,000	—	50,000	—
		Transport	——	—	—	——	—	847,334	37

[1]) Se vidare § 3 i 1881 års Reglemente.

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		Transport	——	—	—	——	—	847,334	37
1878 »	8 6	Lån till staden Söderhamn, för ny tomtreglering efter 1876 års eldsvåda	1878, 1879	6 %	5 %	200,000	—	193,695	—
1880 1881	13 10	Lån till staden Hudiksvall, för ny tomtreglering efter 1878 och 1879 årens eldsvådor .... = 505,267: 38	1881, 1882	»	»	200,000	—	200,000	—
		c) Lån till hamn- och brobyggnader samt åars upprensning.							
1866	62	Lån till staden Cimbrishamn, för hamnbyggnaden derstädes ....,	1843	5 %	3 %	37,500	—	3,751	69
»	63	Lån till staden Kristianstad, för hamnanläggning vid Åhus	1848	»	»	30,000	—	1,639	48
»	69	Lån till staden Strömstad, för fullbordande af hamnarbetena vid denna stad ...	1858	»	»	15,000	—	1,026	—
»	70	Lån till Färjestadens hamnbyggnadsbolag, för hamnbyggnad vid Färjestaden i Torslunda socken på Öland	1858	»	»	12,850	—	710	90
»	85	Lån till arbetsdirektionen, för anläggning af ny bro öfver Helge å vid Kristianstad...	1858	»	»	100,000	—	5,872	99
»	84	Lån till Torsångs församling, för anläggning af 2:ne flottbroar i närheten af Tors-							
		Transport	——	—	—	——	—	1,254,030	43

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		Transport	—	—	—	—	—	1,254,030	43
		ångs kyrka, den ena öfver Dalelfven och den andra öfver Lillelfven	1859	5 %	3 %	10,000	—	2,173	47
1866	69	Lån till staden Karlstad, för anläggning af en hamnbassin invid denna stad samt en kanal derifrån till Kanikenäset vid Venern	1859	»	»	100,000	—	11,364	65
»	»	Lån till staden Falkenberg, för hamnbyggnad derstädes	1859			47,000	—	5,349	93
»	»	Lån till staden Grenna, för byggande af hamn vid denna stad	1861	»		37,500	—	8,204	72
»	»	Lån till staden Åmål, för hamnbyggnad vid denna stad	1861	6 %	4 %	8,000	—	2,309	65
»	»	Lån till staden Karlstad, för fortsättning af hamn- och kanalanläggningen vid Karlstad	1861	»	»	70,000	—	15,279	55
»	»	Lån till staden Piteå, för uppmuddring af segelleden mellan Piteå och lastningsplatsen Löfholmen samt anläggning af en lastbrygga vid nämnde stad	1861	»	»	26,000	—	5,662	03
»	86	Lån till arbetsdirektionen, för brobyggnad öfver Ume elf invid staden Umeå	1861	»	»	55,000	—	12,015	11
»	71	Lån till Ronneby köping, för Rottneåns upprensning och fullbordande af den påbör-							
		Transport	—	—	—	—	—	1,316,389	54

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		Transport	——	—	—	——	—	1,316,389	54
		jade jetéebyggnaden vid inloppet till nämnda å	1861	6 %	4 %	10,000	—	2,183	87
1866	71	Lån till staden Helsingborg, för förbättring och utvidgning af dess hamn	1862	»	»	230,000	—	61,915	95
{1877 {1878	6 12	Lån till staden Oskarshamn, för förbättrande af dess hamn .... = 213,491: 76	1878	»	5 %	80,000	—	74,031	77
		d) Lån till kanal- och slussanläggningar.							
1866	93[1])	Lån till Dalslands kanalaktiebolag, för segelleds öppnande från Hattefura vid Venern till sjön Stora Lee	1865, 1867	5 %	3 %	800,000	—	621,773	93
» » »	94[2]) 118 143	Lån till Kinda kanalaktiebolag, för utsträckning af Kinda båtled medelst kanalisering af Stångån från sjön Rengen till Linköpingshamn	1865—1870	»	»	437,500	—	370,453	45
»	143[3])	Lån till Dalslands kanalaktiebolag, för kanal- och sluss-							
		Transport	——	—	—	——	—	2,446,748	51

[1]) Se vidare § 143 mom. 13 i 1863 års Reglemente.

[2]) Se vidare § 134 mom. 14 i 1863 års Reglemente;
§ 11 mom. 9 i 1867 års Reglemente;
§ 33 mom. 9 och § 41 mom. 11 i 1868 års Reglemente;
§ 24 mom. 11 och § 31 mom. 5 i 1869 års Reglemente.

[3]) Jfr § 11 mom. 8 i 1867 års samt § 24 mom. 10 i 1869 års Reglemente.

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1884 års slut.	
		Transport	——	—	—	——	—	2,446,748	51
		anläggning mellan sjöarne Östra och Vestra Silen på Dalsland .... = 1,019,468: 29.	1868, 1869	6 %	4 %	51,200	—	27,240	91
		e) Lån till jernvägs-anläggningar.							
{1866 {1878	75 3	Lån till Norbergs jernvägs nya aktiebolag, för anläggning af jernväg fr. Kärrgrufvan inom Norbergs bergslag till sjön Åmänningen	{1852} {1853}	5 %	4 %	150,000	—	79,555	96
{1866 {1878	75 3	Lån till dito, för fullbordande af samma jernväg.........	{1855} {1856}	3 %	2 %	150,000	—	91,334	16
1866	77	Lån till Gefle—Dala jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan städerna Falun och Gefle......	1855—1859	6 %	2 %	2,400,000	—	311,372	65
»	76	Lån till Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan sjöarne Norra Barken och Vessman inom Norrbärkes och Grangärdes socknar af Stora Kopparbergs län......	{1856} {1857}	5 %	3 %	200,000	—	37,624	16
»	»	Lån till Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag, för fullbordande af samma jernväg	1858	6 %	4 %	200,000	—	12,805	56
»	78	Lån till Hudiksvallsjernvägs-aktiebolag, för anläggning							
		Transport	——	—	—	——	—	3,006,681	91

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.	Kapitalåterstod vid 1885 års slut.
		Transport	— —	—	—	— —	3,006,681 91
		af jernväg mellan Hudiksvall och sjöarne Dellen ...	1858 1859	5 %	4 %	370,000 —	206,011 10
1866	79	Lån till Borås jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan Borås och Herrljunga	1862, 1863	»	»	1,377,055 24	964,558 67
»	80	Lån till Vexiö—Alfvestads jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan Vexiö och Alfvestads station på Södra stambanan	1864	»	»	434,000 —	310,185 90
»	81	Lån till Köping—Uttersbergs jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från hamnen vid Köping till Uttersberg med grenbana till sjön Lillsvan.........................	1864 1865	7 %	»	500,000 —	72,253 29
»	80	Lån till Helsingborg—Landskrona—Eslöfs (Helsingborg—Billeberga, äfven Helsingborg—Årup) jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan Helsingborg och Årup.............................	1864, 1865	5 %	»	1,100,000 —	835,656 19
»	»	Lån till Kristianstad—Hessleholms jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan Kristianstad och Hessleholms station på Södra stambanan....................	1864, 1865	»	»	720,000 —	515,987 02
		Transport	— —	—	—	— —	5,911,334 08

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		Transport	—	—	—	—	—	5,911,334	08
1866	80	Lån till Ystad—Eslöfs jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Eslöfs station på Södra stambanan till Ystad	1864—1866	5 %	4 %	2,450,000	—	1,824,525	60
»	»	Lån till Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan Landskrona och Eslöfs station på Södra stambanan	1864—1866	»	»	1,200,000	—	889,301	39
»	82	Lån till Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Herrljunga öfver Venersborg till Uddevalla	1865—1867	»	»	3,240,000	—	2,530,934	82
1871	31	Lån till Karlskrona—Vexiö jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan städerna Karlskrona och Vexiö	1872 1873 1874	6 % [1])	5 %	2,600,000	—	2,351,723	16
»	»	Lån till Krylbo—Norbergs jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan Krylbo och Norberg	1872 1873	» [1])	»	406,000	—	361,232	15
»	»	Lån till Upsala—Margretehills jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Upsala till Gefle	1873	[1])	»	500,000	—	452,254	45
		Transport	—		—	—	—	14,321,305	65

[1]) Se § 3 af detta Reglemente.

Reglementets Årtal.	§		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.	Kapitalåterstod vid 1885 års slut.
		Transport	——	—	—	——	— 14,321,305 65
1871	31	Lån till Bergslagernas jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Ludvika till Kil, mot skuldförbindelse	1874 1875 1876	6 % [1])	5 %	5,000,000 —	4,834,457 49
1878	11	Lån till Bergslagernas jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Falun till Göteborg, mot obligationer å nominelt 6,399,000 Kr., efter 90 %	1878, 1879	—	»	6,078,240 —	5,759,100 —
1876	5	Lån till Vestervik—Åtvidaberg–Bersbo jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Vestervik öfver Jenny, Gamleby och Åtvidaberg till Bersbo, med bibana till Storsjön	1877 1878 1879	6 % [1])	»	1,865,000 —	1,825,322 12
»	5	Lån till Hultsfred—Vesterviks jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan Hultsfred och Jenny med bibana till sjön Yxern, sidospår till Ankarsrum och hamnspår vid Verkebäck...	1877 1878 1879	» [1])	»	1,750,000 —	1,722,875 —
»	5	Lån till Vislanda—Bolmens jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Vislanda öfver Ljungby till sjön Bolmen	1877 1878	» [1])	»	785,000 —	777,150 —
		Transport	——	—	—	——	— 29,240,210 26

[1]) Se § 3 af detta Reglemente.

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		Transport	— —	—	—	— —	—	29,240,210	26
1876	5	Lån till Gotlands jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Visby till Hemse kyrka........................	1877 1878 1879	6 % [1])	5 %	500,000	—	489,362	50
» 1879	» 13	Lån till Södra Dalarnes jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Krylbo station på statens Norra stambana öfver Avesta, Hedemora och Säter genom Gustafs och Tuna socknar till Borlänge station å Bergslagernas jernvägsaktiebolags jernväg jemte bibana till Bispbergs grufvefält (beviljadt till belopp af 2,500,000 Kr., hvaraf 125,000 Kr. ännu ej blifvit lyftade)..................................	1879 1880 1881 1882	» [1])	»	2,375,000	—	2,363,125	—
1876	5	Lån till Varberg—Borås jernvägsaktiebolag för anläggning af jernväg öfver Fritsla till Borås	1879 1880 1881	» [1])	»	2,600,000	—	2,587,000	—
1881	15	Lån till Lenna—Norrtelje jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg mellan Lenna station på Upsala—Lenna jernväg och Norrtelje	1883	5 %	4 1/2 %	750,000	—	740,139	02
»	»	Lån till Siljans jernvägsaktiebolag, för anläggning							
		Transport	— —	—	—	— —	—	35,419,836	78

[1]) Se § 3 af 1883 års Reglemente.

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		Transport	——	—	—	——	—	35,419,836	78
		af jernväg från Borlänge station å Bergslagernas jernvägsaktiebolags jernväg till Insjön i Dalarne...	1883	5 %	$4^1/_2$ %	950,000	—	800,000	—
1881	15	Lån till Skåne—Hallands jernvägsaktiebolag för anläggning af jernvägar från Helsingborg öfver Engelholm till Halmstad, från Höganäs till Kattarp och från Kattarp till Åstorp ...	»	»	»	1,500,000	—	1,000,000	—
»	»	Lån till Hvetlanda—Säfsjö jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Hvetlanda till Säfsjö station å statens Södra stambana	»	»	»	300,000	—	200,000	—
»	»	Lån till Finspong—Norsholms jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från Finspongs station å Pålsboda—Finspongs jernvägsaktiebolags bana till Norsholms station å statens Östra stambana och Norsholm—Ristens kommunikationsaktiebolags bana.........	»	»	»	500,000	—	400,000	—
»	»	Lån till Stockholm—Rimbo jernvägsaktiebolag, för anläggning af jernväg från							
		Transport	——	—	—	——	—	37,819,836	78

Reglementets Årtal.	Reglementets §.		Tiden, då lånet utbetalts.	Annuitet.	Räntefot.	Ursprungliga beloppet.		Kapitalåterstod vid 1885 års slut.	
		Transport	—	—	—	—	—	37,819,836	78
		Stockholm till Rimbo gästgifvaregård	1883	5 %	$4^1/_2$ %	500,000	—	333,333	—
1881	15	Lån till Kinds härads jernvägsaktiebolag för anläggning af jernväg mellan Borås och Svenljunga	1884	»	»	500,000	—	250,000	—
1884	14	Ytterligare lån till Skåne—Hallands jernvägsaktiebolag för anläggning af jernvägar från Helsingborg öfver Engelholm till Halmstad från Höganäs till Kattarp och från Kattarp till Åstorp	1885	»	»	795,500	—	530,332	—
»	15	Lån till Mellersta Hallands jernvägsaktiebolag för anläggning af jernväg mellan städerna Halmstad och Varberg .... = 37,492,844: 36	»	»	»	1,550,000	—	1,033,332	—
		Summa	—	—	—	—	—	39,966,833	78

Stockholm, tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1886.

N:o 66.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 Maj 1886, kl. 4 e. m.

Memorial, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för Riksgäldskontoret.

(R. A.)

Som det reglemente för Riksgäldskontoret, hvilket vid innevarande Riksdag utfärdas, innehåller åtskilliga föreskrifter, hvilka icke finnas intagna i Riksdagens till Kongl. Maj:t aflåtna skrifvelser, får Stats-Utskottet hemställa, att Riksdagen, i öfverensstämmelse med hvad under de senare riksdagarne iakttagits, måtte besluta,

att Fullmäktige i Riksgäldskontoret skola, så fort ske kan efter emottagande af det nya reglementet, å Riksdagens vägnar till Kongl. Maj:t aflemna ett exemplar af samma reglemente.

I händelse ett sådant beslut varder af Riksdagen fattadt,

torde Utskottet få sig uppdraget att derom meddela Fullmäktige nödig underrättelse, hvarförutan Riksdagen lärer böra genom skrifvelse hos Kongl. Maj:t anmäla samma beslut.

Stockholm den 13 Maj 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 67.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 Maj 1886, kl. 4 e. m.

Memorial, angående den nya riksstaten.

Sedan riksstat för år 1887 numera blifvit upprättad, får, med anmälan härom, Utskottet hemställa,

att denna riksstat, försedd med Herrar Talmäns underskrifter, må till Kongl. Maj:t öfverlemnas.

Stockholm den 13 Maj 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

REGISTER

öfver

Stats-Utskottets utlåtanden och memorial vid 1886 års riksdag.

A.

F.

G.

H.

I.

J.

K.

L.

M.

N.

R.

S.

U.

V.

Å.

Ä.

Ö.

Stockholm, Ivar Hæggströms boktryckeri, 1886.

BIHANG

TILL

RIKSDAGENS PROTOKOLL

VID

LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM

ÅR 1886.

FJERDE SAMLINGEN.

2:dra Afdelningen.

Sammansatta stats-, banko- och lagutskottets utlåtanden och memorial n:is 1—5.

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 Maj 1886, kl. 12 midd.

Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottets Utlåtande, med anledning af väckt motion angående postsparbankens utvidgning till en ränte- och kapitalförsäkringsanstalt.

I en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 10) har Herr *L. O. Smith* på anförda skäl föreslagit,

att postsparbanken måtte, med bibehållande af sin nuvarande organisation och verksamhet, utvidgas till en ränte- och kapitalförsäkringsanstalt för hela riket enligt samma grunder och bestämmelser, som för redan befintliga ränte- och kapitalförsäkringsanstalter äro antagna.

Ehuruväl motionärens förslag berör en på dagordningen i så godt som alla kulturstater stående fråga, nemligen om och huru staten må kunna verka till arbetarnes eller med dem likstälda samhällsklassers ekonomiska förkofran eller tryggande mot brist, när till följd af ålder eller andra förhållanden arbetskrafterna minskats och grunden till deras förmåga att försörja sig och de sina undanryckts; och således ur synpunkten häraf lärer få erkännas vara förtjent af uppmärksamhet; så och då motionären icke framlagt något på utredning grundadt förslag, huru det skulle låta sig göra att med postsparbankens nyligen bestämda verksamhet förena den, som i motionen omförmäles, har Utskottet funnit sig icke kunna tillstyrka Riksdagen att bifalla motionärens förslag. Uppenbart är nemligen, att, om också motionens syfte

erkännes vara värdt uppmärksamhet, det dock är omöjligt att utan förändringar, lämpade efter de särskilda förhållanden, som bestämma postsparbankens organisation och verksamhet, nu föreskrifva, att dess verksamhet skall utvidgas till en ränte- och kapitalförsäkringsanstalt för hela riket enligt samma grunder och bestämmelser, som gälla för de under väsentligen olikartade förhållanden arbetande, redan befintliga ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna.

På grund af hvad nu anförts, hemställer Utskottet alltså,

att Herr L. O. Smiths förevarande motion ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 Maj 1886.

På det Sammansatta Utskottets vägnar:

G. S. ÅKERHIELM.

Herr *Gumælius* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i den slutliga behandlingen inom Utskottet af förevarande motion.

N:o 2.

Ank. till Riksdagens Kansli den 10 Maj 1886, kl. 12 midd.

Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottets Utlåtande, med anledning af väckt motion om anvisande af medel till grundfond åt en jordbruksförlagsbank samt med förslag till reglemente för en sådan bank.

I en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 46) har Herr *L. O. Smith* på anförda skäl föreslagit, att Riksdagen till grundfond åt en jordbruksförlagsbank måtte anvisa 3 ½ procents statsobligationer till nominelt belopp af 25 millioner kronor, samt att i sammanhang dermed Riksdagen måtte besluta grunderna för penninganstaltens verksamhet; varande vid motionen fogadt ett förslag till reglemente för jordbruksförlagsbanken.

Till en början får Utskottet erinra, att den stora klass af svenska jordbrukare, som ej sjelfve ega den jord de sköta, icke beröres af motionärens förslag, hvilket — på sätt af § 17 i förslaget till reglemente framgår — allenast afser lån åt *jordegare*, om ock på något förändrade grunder än de för hypotekslån gällande.

Då staten redan lemnat ett kraftigt stöd åt allmänna hypoteksbanken — hvilken banks ändamål är att sammanhålla de i orterna bildade hypoteksföreningarna och att förse dessa föreningar med behöfliga lånemedel på så drägliga vilkor som möjligt — samt staten genom utöfvande af en ständig kontroll öfver banken fortfarande främjar och tryggar dess verksamhet; och då det för bankens ställning och förmåga att motsvara sitt ändamål måste anses vara menligt, om densamma ut-

sättes för de rubbningar, hvilka utan tvifvel komma att uppstå, om vid sidan af hypoteksbanken inrättas en annan, af staten understödd, med hypoteksbanken jemförlig och med densamma konkurrerande bank med hufvudsakligen likartadt ändamål, så finner Utskottet motionen icke böra bifallas.

Utskottet får alltså hemställa,

att Herr L. O. Smiths förevarande motion må lemnas utan afseende.

Stockholm den 9 Maj 1886.

På det Sammansatta Utskottets vägnar:

G. S. ÅKERHIELM.

Stockholm, *K. L. Beckman*, 1886.

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Maj 1886, kl. 3 e. m.

Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottets Utlåtande, med anledning af väckt motion om förstärkande af Riksbankens grundfond samt utvidgning af bankens sedelutgifningsrätt m. m.

I en inom Riksdagens Första Kammare väckt motion (N:o 32) har Herr L. O. Smith föreslagit:

1:o) att till Riksbanken måtte öfverlemnas svenska statsobligationer till det belopp, som erfordrades för att bankens grundfond måtte uppgå till minst ett hundra millioner kronor;

2:o) att Riksbankens sedelutgifningsrätt måtte höjas med lämpligt belopp, i hvilket afseende hänsyn borde tagas till storleken af de enskilda bankernas sedelemission; och

3:o) att, då i jembredd med utsträckt sedelutgifning från Riksbankens sida dess invexlingsförmåga jemväl borde betryggas, nuvarande bestämmelse angående Riksbankens minimum af metallisk kassa, 15 millioner kronor, blefve i afseende å siffran ökad till det belopp, som kunde finnas för ändamålet erforderligt;

hvarjemte, till förekommande af rubbningar i den allmänna rörelsen till följd af den enskilda sedelutgifningsrättens upphörande, tillstyrkts,

4:o) det Riksbanken måtte varda ålagdt att, under de första två åren efter de enskilda bankernas upphörande vid nuvarande oktrojens utgång, rediskontera af dem belånade fullgoda papper till, förslagsvis, en procent lägre ränta, än de enskilda bankerna betingat sig, och till belopp motsvarande hvarje särskild sådan banks nuvarande sedelutgifningsrätt.

Vid det förhållande, att, Utskottet veterligen, motionären ännu icke framstält det eller de förslag, som i slutet af motionen förebådats, såsom på-

kallade till följd af Riksbankens vidgade verksamhet genom sedelutgifningens ensamma öfvertagande; och då, sedan motionären framstält sitt här ofvan angifna förslag, Kongl. Maj:ts propositioner dels under N:o 27, med förslag till särskilda förordningar angående bankaktiebolag och angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar, dels under N:o 28, med förslag till lagar angående bankbolag med sedelutgifningsrätt, angående förändrad lydelse af 17 kap. 3 § Handelsbalken, angående bankbolags och sparbanks konkurs samt angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers Bank den 1 Mars 1830 till Riksdagen aflåtits och jemte Herrar L. O. Smiths och J. Petterssons i Alfvesta motioner angående upphörande af enskilda bankers sedelutgifningsrätt i grundlagsenlig ordning hänvisats till behandling af annorledes sammansatt Utskott, så saknar Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottet anledning till annan hemställan, än att

Herr L. O. Smiths förevarande motion ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 Maj 1886.

På det Sammansatta Utskottets vägnar:

G. S. ÅKERHIELM.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Maj 1886, kl. 1 e. m.

Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottets Utlåtande, med anledning af Herr S. Johnsons i Hvetlanda motion om åtgärders vidtagande för upphörande af enskilda bankers rätt att utgifva sedlar å 10 kronor och om ändring i Reglementet för Riksbanken m. m.

I en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 174) har Herr *S. Johnson* i Hvetlanda — med åberopande af de skäl, som af honom anfördes i motion N:o 65 vid sista riksdag — föreslagit, att Riksdagen måtte, i öfverensstämmelse med Andra Kammarens då fattade beslut, i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes förordna om upphäfvande vid 1886 års utgång af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar å tio kronor; och att Riksdagen måtte besluta att i det blifvande reglementet för Riksbanken och Riksgäldskontoret införa stadganden, motsvarande de nu gällande rörande samma fråga.

Då nu vid innevarande riksdag i särskilda, dels af Kongl. Maj:t aflåtna propositioner och dels af enskilde motionärer väckta motioner framlagts förslag till ordnande af banklagstiftningen och särskildt de enskilda bankernas rätt att utgifva egna sedlar, men dessa förslag i hvad de röra nämnda sedelutgifningsrätt — efter förberedande behandling af ett annorledes sammansatt Utskott — icke ledt till någon Riksdagens åtgärd, så lärer det nu icke kunna komma i fråga, att Riksdagen på grund af den till behandling af Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottet hänvisade motionen skulle

besluta att göra något sådant uttalande till Kongl. Maj:t, som af motionären föreslagits; till följd hvaraf Utskottet föranlåtes afstyrka denna del af motionen.

Hvad deremot angår de föreslagna stadgandena i Riksgäldskontorets och Riksbankens reglementen, så och då de af motionären åsyftade stadgandena för icke längre tid tillbaka sedan än sista riksdag efter gemensam votering infördes i ofvanberörda reglementen, saknar Utskottet skäl att föreslå någon ändring härutinnnan, hvadan Utskottet hemställer,

att Herr S. Johnssons motion må på det sätt af Riksdagen bifallas, att Riksdagen besluter, att i reglementena för Riksgäldskontoret och Riksbanken skola införas vilkorliga stadganden, nemligen:

i Reglementet för Riksgäldskontoret.

§

För den händelse att Kongl. Maj:t förordnar om upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva egna banksedlar å tio kronor, ega Fullmäktige att på det sätt och uppå de vilkor i afseende å räntegodtgörelse, återbetalningsskyldighet m. m., som med Fullmäktige i Riksbanken aftalas, tillhandahålla Riksbanken svenska statens obligationer eller deremot svarande valuta i guld intill ett belopp af högst sju millioner kronor;

samt

i Reglementet för Riksbankens styrelse och förvaltning.

Vilkorligt stadgande.

För den händelse att Kongl. Maj:t förordnar om upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva egna banksedlar å tio kronor, ega Fullmäktige

dels att på det sätt och uppå de vilkor i afseende å räntegodtgörelse, återbetalningsskyldighet m. m., som med Fullmäktige i Riksgäldskontoret aftalas, uti Riksgäldskontoret lyfta svenska statens obligationer eller deremot svarande valuta i guld intill ett belopp af högst sju millioner kronor;

dels ock att på de vilkor, Fullmäktige må bestämma, i Riksbanken rediskontera af de enskilda bankerna öfvertagna inländska vexlar intill belopp, motsvarande för hvarje sådan bank hvad densamma vid 1885 års slut befinnes hafva haft i egna tiokronesedlar utelöpande.

Stockholm den 14 Maj 1886.

På det Sammansatta Utskottets vägnar:

G. S. ÅKERHIELM.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1886.

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 Maj 1886, kl. 2 e. m.

Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottets Memorial, med hemställan om anvisande af medel till godtgörelse åt det af Utskottet begagnade kanslibiträde.

Sedan det Sammansatta Utskottet numera afslutat sina arbeten, så får Utskottet hemställa,

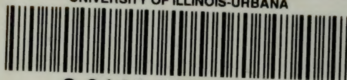
att Riksdagen må till Utskottets förfogande ställa ett belopp af 100 kronor att användas till godtgörelse åt det af Utskottet begagnade kanslibiträde.

Stockholm den 16 Maj 1886.

På det Sammansatta Utskottets vägnar:

ARVID GUMÆLIUS.

STOCKHOLM, K. L. BECKMAN, 1886.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 109953163